Victor Axenciuc

PRODUSUL INTERN BRUT AL ROMÂNIEI 1862~2000

Serii statistice seculare și argumente metodologice

VOLUMUL I

Sinteza seriilor de timp a indicatorilor globali, pe secțiuni temporale

Editura Economică

„...Viața mea, interioară și exterioară,
depinde de munca altor oameni, vii sau morți,
și de aceea trebuie să mă străduiesc
și să dau în aceeași măsură în care și primesc.”
Albert Einstein

ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutul de Economie Națională

Victor **AXENCIUC**

▪

Produsul intern brut al României 1862-2000

Serii statistice seculare şi argumente metodologice

▪

Volumul I

Produsul intern brut 1862-2000
Sinteza seriilor de timp a indicatorilor globali, pe secţiuni temporale

Redactor: **Carmen ŢĂRANU**

Copertă: **Adriana POPESCU**

Revizie text: **Luiza IANCU**

Tehnoredactare computerizată: **Nicoleta BOBOCEA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
AXENCIUC, VICTOR
Produsul intern brut al României: 1862-2000: serii statistice seculare și argumente metodologice / Victor Axenciuc. –
Bucureşti: Editura Economică, 2012
2 vol.
ISBN 978-973-709-570-1
Vol. 1. - Bibliogr. - ISBN 978-973-709-571-8

330.55(498)"1862-2000"

Victor **AXENCIUC**

Produsul intern brut al României
1862-2000
Serii statistice seculare şi argumente metodologice

Volumul I
Produsul intern brut 1862-2000
Sinteza seriilor de timp a indicatorilor globali, pe secţiuni temporale

EDITURA ECONOMICĂ
Profitați de carte!

ISBN 978-973-709-570-1
ISBN 978-973-709-571-8 (vol. I)

Copyright © Editura Economică, 2012

Autorul este responsabil de clarificarea dreptului de utilizare
a informaţiilor cuprinse în lucrare.

Editura Economică
010702, BUCUREȘTI, sector 1,
Calea Griviței nr. 21, etaj VII;
tel.: 314.10.12; 319.64.96; 319.64.97;
E-mail: edecon@edecon.ro;
office@edeconomica.com;
http: //www.edecon.ro;
www.edeconomica.com

Comenzi la:

Editura Economică
Distribuție

010553, București, sector 1,
Calea Dorobanților nr. 33 A;
tel./fax: 210.73.10; 210.63.07;
http: //www.edecon.ro

Cuprins

Prefaţă 9

Cuvânt introductiv 13

Secţiunea A
Produsul intern brut al României în perioada 1862-2000.
Sinteza generală a seriilor statistice 19

Secţiunea B
Produsul intern brut al României în perioada 1862-1947.
Sinteze de calcule ale indicatorilor globali, după seriile detaliate ale volumului II 85

Secţiunea C
Produsul intern brut al României în perioada 1950-1979.
Calcule de conversie a venitului naţional în produs intern brut 147

Secţiunea D
Produsul intern brut al României în perioada 1980-2000.
Calcule de compatibilizare în preţuri comparabile 201

Addenda
Studii de arhivă şi cercetări inedite; metodologie şi informaţie statistică
referitoare la aspecte principale ale produsului intern brut al României 231

Prefaţă

O carte, un eveniment. *Produsul Intern Brut al României 1862-2000*, studiul elaborat de profesorul Victor Axenciuc în urma unei îndelungi şi laborioase cercetări asupra a ceea ce a însemnat devenirea economică a României în aproape 140 de ani, merită cu prisosinţă acest calificativ. Îl excede chiar, prin anvergură, originalitate şi, nu în ultimul rând, prin demonstraţie de analiză convertită într-o riguroasă sinteză, realizată cu un minimum de text în măsură să maximizeze ponderea informaţiei găzduită în fiecare cuvânt, în fiecare cifră.

Este, dacă-mi este permisă comparaţia, o lucrare care trimite cu gândul la acele întreprinderi titanice dezvoltate în alte spaţii temporale ale spiritului de un Bogdan Petriceicu Haşdeu, cu acel dicţionar infinit al românismului, *Etimologicum Magnum Romaniae*, sau Nicolae Iorga atunci când a decis să aşeze pe masa de studiu a istoricilor *Codicele Hurmuzachi*.

Ei bine, profesorul Victor Axenciuc pune la îndemâna statisticienilor şi economiştilor de azi, dar mai ales de mâine, imaginea nedeformată a evoluţiei României reconstituind o serie istorică a celui mai cuprinzător indicator macroeconomic. Ceea ce îndeobşte – literatura de specialitate a ţărilor cu veche şi consolidată reputaţie pentru seriozitatea statisticilor lor, stă mărturie – însumează eforturile creatoare a zeci şi zeci de cercetători reuniţi în instituţii bine definite şi beneficiind de o susţinere publică importantă, Victor Axenciuc şi cei câţiva colaboratori care l-au urmat în acest temerar demers, au realizat singuri.

El a avut răbdarea, capacitatea, abnegaţia, tenacitatea, într-un cuvânt devoţiunea, de a oferi ştiinţei economice româneşti atingerea unui obiectiv poate de mulţi râvnit, dar de nimeni până în prezent atins.

Mărturia acestei singularităţi de notorietate stau lucrările şi studiile anterioare din opera omului de ştiinţă Victor Axenciuc, exemplare pentru reconstituirea în cifre aşezate cronologic, coerent, şi consistent a cărţii istoriei economiei naţionale a României.

Merită să fie evocate, în acest cuvânt introductiv, eforturile autorului şi a grupei sale de colaboratori de conceptualizare a studiului, de identificare a surselor de date şi informaţii, de elaborare a demersurilor şi procedurilor, de formulare şi descriere a condiţiilor istorice, de operaţionalizare a calculelor, tehnicilor şi metodelor de agregare a datelor şi informaţiilor disponibile, de adoptare a soluţiilor pe care le-a considerat ca fiind cele mai pertinente şi de alcătuire a unor serii de date pe care cu greu cineva le va putea contesta altminteri decât reluând întregul proces. Cel mai bine, însă, ar fi să lăsăm lucrurile aşa cum au fost concepute de profesorul Axenciuc, să fim în măsură să le valorificăm cu toţii, şi mai ales, să le utilizăm atunci când viaţa şi istoria tumultoasă a acestui popor ne-o va cere ca pe o trebuinţă fără de care societatea nu va putea să-şi contureze perspectivele dezvoltării.

Este impresionantă amploarea documentelor studiate de autor, modul în care s-a aplecat asupra studiilor similare, internaţionale şi interne, ultimele, din păcate, nu prea multe, felul în care a ştiut să-şi apropie metodele şi tehnicile statistice valorificând informaţii de cele mai multe ori inconsecvente, inconsistente şi nerelevante. Aceasta ca urmare a unor cauze obiective, a vicisitudinilor şi precarităţilor vremurilor care n-au fost, din nefericire, darnice cu demersul statistic şi cu eforturile marilor noştri înaintaşi pentru a putea să ofere un material statistic dacă nu complet şi relevant, cel puţin consecvent prin compatibilitate şi comparabilitate.

Această aserţiune se referă nu numai la perioada 1862-1947, care îşi are specificitatea ei prin natura încercărilor de atunci de a elabora statistici în consonanţă cu demersul european, ci şi la perioada economiei planificate centralizat, în care cele mai multe dintre abordările în plan metodologic şi statistic subordonate sistemului producţiei materiale s-au detaşat net de sistemul statistic european, concretizat prin diferenţele de fond dintre sistemul producţiei materiale şi sistemul conturilor naţionale. Nu intru în detaliu asupra acestor probleme întrucât sunt sintetizate cu eficientă limpezime şi claritate de autor şi ele vor deveni evidente încă de la prima lectură.

Trebuie subliniată temeinicia, cunoaşterea şi, de ce nu, curajul şi temeritatea cu care profesorul Axenciuc s-a înarmat pentru a face faţă unei întreprinderi de maximă dificultate şi excepţională complexitate.

Studiul este condiţionat de două elemente esenţiale. Primul, că elaborarea seriilor de timp ale expresiei cantitative a evoluţiei indicatorilor creşterii economice, în general, a sectoarelor sale de bază, a congruenţei compatibilităţii şi comparabilităţii acestor serii, revine prin excelenţă oficiului statistic naţional, adică Institutului Naţional de Statistică. Acesta este, sau ar trebui să fie, cel mai bine înarmat pentru a putea aşeza într-o concepţie unitară seriile de timp istorice, fiind nu numai o sarcină a lui, ci şi o obligaţie faţă de generaţiile prezente şi viitoare. Al doilea, că ideea elaborării unor serii istorice de timp ne-a inspirat şi pe noi la Institutul Naţional de Statistică în intenţia de a ni le oferi nouă şi posterităţii, cu prilejul împlinirii în 2009 a 150 de ani de statistică oficială. Dar, din lipsa fondurilor şi, mai ales, a resurselor umane pe care să le alocăm studiului, am fost obligaţi să ne oprim la editarea unei scurte istorii a statisticii româneşti. Suntem însă satisfăcuţi de faptul de a fi pus la dispoziţia profesorului Axenciuc materialele de care am dispus şi pe care dânsul le-a folosit cum nu se poate mai bine.

Paleta informaţiilor şi datelor statistice, care a constituit baza informaţională a autorului, s-a întins dincolo de publicaţiile statistice, din păcate în perioada de dinaintea anului 1990 destul de limitate ca volum, astfel încât domniei sale i s-a oferit alternativa unică de a accede şi la informaţii confidenţiale şi încă nevalorificate până acum. De unde ideea dacă nu este cazul, ca la rândul nostru, să analizăm oportunitatea desecretizării şi scoaterii de sub caracterul confidenţial al informaţiilor agregate pe care să le punem la dispoziţia utilizatorilor prin bazele noastre de date într-un interval determinat de timp.

Apreciez în mod deosebit soluţia adoptată de profesorul Axenciuc în a utiliza convertorii adecvaţi în funcţie de criterii ştiinţifice şi, mai ales, în a utiliza paritatea puterii de cumpărare ca element de conversie şi de transformare în valută unică, în cazul în speţă, dolar, pentru a putea crea condiţiile coerenţei şi sustenabilităţii seriei de date. Altminteri, orice altă alternativă, unele identificabile în sursele organismelor internaţionale, cum este cazul Băncii Mondiale bazate pe curs, sau altele, ar fi fost, cu îndreptăţită justificare, criticabilă.

În concluzie, va trebui relativ mai mult timp de acum încolo să pătrundem mai adânc în conţinutul datelor şi informaţiilor statistice ale

studiului, în structurile şi în expresia absolută şi relativă a datelor serie şi, mai ales, în tehnicile, metodele şi soluţiile adoptate de autor.

Oricum se va face de acum înainte, oricum se va proceda şi în orice fel va fi folosit acest studiu admirabil, cercetătorii viitorului vor fi siliţi să recunoască valoarea lui ştiinţifică, simbioza reuşită de autor de abordare cu măiestrie deopotrivă a demersului cercetării ştiinţifice fundamentale cu cel aplicativ, ceea ce conferă, prin excelenţă, studiului caracterul de lucrare de referinţă.

Prof. univ. dr. Vergil Voineagu
Preşedintele Institutului Naţional de Statistică

Cuvânt introductiv

Lucrarea de faţă este rezultatul cercetărilor întreprinse de autor în ultimele patru decenii constituind efortul unor studii anterioare sub diferite forme şi variante, de la venitul naţional în România, calculat după sistemul producţiei materiale (SPM), pentru perioada 1862-1938, până la produsul intern brut în România, în sistemul contabilităţii naţionale (SCN), pentru anii 1862-2000, în structura prezentă potrivit metodologiei statistice actuale. Constituirea indicatorilor sintetici ai economiei naţionale s-a făcut după **metoda producţiei,** din motivele prezentate în introducerea metodologică a lucrării.

Cercetarea temei vizează perioada 1862-2000, ordonată pe trei subperioade, intervale succesive: 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000, din care au rezultat trei module cu baze de informaţii şi metodologii specifice: **a)** componenta anilor 1862-1947, care reprezintă trunchiul lucrării, s-a alcătuit integral, începând de la colectarea şi prelucrarea informaţiei pentru operaţiunile primare, până la elaborarea indicatorilor sintetici ai PIB; **b)** modulul intervalului 1950-1979 s-a obţinut prin conversia datelor asupra venitului naţional după SPM, expuse în statistica oficială, în produsul intern brut; **c)** componenta anilor 1980-2000 s-a realizat prin transpunerea, în preţuri comparabile, a datelor PIB, publicate în preţuri curente, de Institutul Naţional de Statistică[1] şi Banca Naţională a României[2]. În scopul asigurării comparaţiei pentru toată perioada, indicatorii globali ai celor trei subperioade, calculaţi iniţial în preţuri naţionale medii comparabile, proprii fiecăreia – lei 1913, lei 1963 şi lei 1990 – au fost aduşi la un numitor comun prin conversia datelor din lei în dolari internaţionali, la paritatea puterii de cumpărare – ppc – a anilor 1990 şi 2000. Calculele de omogenizare şi compatibilizare a datelor statistice sunt explicate detaliat în introducerea metodologică a fiecărui modul.

---

[1] *Anuarul statistic al României*, 1990, 1991, 1996, 2001.
[2] BNR, Rapoarte anuale 1991-1995, 1997, 2002.

Proiectul încheiat se prezintă astfel:

Produsul intern brut al României 1862-2000
Serii statistice seculare şi argumente metodologice

Volumul I	**Produsul intern brut al României 1862-2000. Sinteza seriilor de timp a indicatorilor globali, pe secţiuni temporale**
Secţiunea **A**	Produsul intern brut **în perioada 1862-2000; sinteza generală a** seriilor statistice integrale de indicatori globali, exprimaţi în preţuri comparabile, dolari ppc valuta 1990 şi 2000; comparaţii cu PIB al României calculat de unele surse străine
Secţiunea **B**	Produsul intern brut în anii **1862-1947**; sinteze ale indicatorilor globali după calculele detaliate din volumul II al lucrării de faţă; serii de indicatori prezentaţi în preţuri comparabile, lei 1913, dolari ppc valuta 1990 şi 2000
Secţiunea **C**	Produsul intern brut în anii **1950-1979**; calcule de conversie a datelor venitului naţional (SPM) în produs intern brut; serii de indicatori în preţuri comparabile lei 1963, dolari ppc valuta 1990 şi 2000
Secţiunea **D**	Produsul intern brut în anii **1980-2000**; calcule de compatibilizare în preţuri comparabile; serii de indicatori exprimaţi în preţuri lei 1990, dolari ppc valuta 1990 şi 2000
Addenda	Studii de arhivă şi cercetări inedite; metodologie şi informaţie statistică referitoare la produsul intern brut al României
Volumul II	**Produsul intern brut al României 1862-1947. Calcule detaliate şi metode de constituire a seriilor de indicatori, pe activităţi-resurse**, în componenţa următoare:
1.	**Agricultură şi silvicultură;** producţia: agricolă vegetală şi animală, forestieră, a pescuitului ş.a.
2.	**Industrie;** producţia: extractivă, de energie electrică, prelucrătoare mare, meşteşugă-reasca, producția casnică ş.a.
3.	**Construcţii;** producţia: de edificii publice, căi de transport, construcţii industriale, edilitare, de locuinţe ş.a.
4.	**Transporturi şi telecomunicaţii;** servicii de transport pe căile ferate, cu tracţiune animală, auto, electrică, pe căi fluviale şi maritime, comunicaţii şi telecomunicaţii;
5.	**Comerţ;** comercializarea produselor agricole, industriale ş.a., pe piaţa internă; comerţul exterior de import şi export;
6.	**Servicii financiar-bancare, de asigurări;**
7.	**Administraţie publică, apărare;** învăţământ, sănătate, cultură, culte, asistenţă socială ş.a.
8.	**Folosirea locuinţelor în proprietate,** chiria imputată;
9.	**Serviciile personalului casnic angajat;**
10.	**Serviciile profesiunilor libere;**
Bibliografie	Surse teoretice, metodologice, istorice; Surse analitice, statistice, monografice, ramuri; Surse periodice.

Autorul a întreprins elaborarea acestui studiu pornind de la importanţa şi necesitatea cunoaşterii uneia dintre cele mai relevante probleme de structură şi dinamică a evoluţiei economice a României, prin prisma indicatorilor sintetici ai acesteia, ai produsului intern brut, după resurse. În activitatea de cercetare au fost adoptate şi aplicate, cu severă rigoare, criterii de fundamentare a calculelor, de verificare a lor prin metode exigente, de înlăturare a eventualelor erori care ar fi condus la deformarea rezultatelor; s-a urmărit asigurarea veridicităţii datelor, astfel ca acestea să exprime cât mai precis valoarea reală a indicatorilor statistici constituiţi, să fie cât mai aproape de realitatea istorică.

Ca la orice temă inedită, calitatea şi utilitatea acestor serii statistice ale PIB vor fi atestate de practica viitoare a cunoaşterii şi de cercetările ulterioare în domeniu. Subliniem că la operaţiunile de alcătuire a indicatorilor sunt explicate criteriile şi metodele de calcul, astfel ca datele rezultate să poată fi verificate, sau eventual reconstituite într-o formă mai bună, de către autorii interesaţi, în cazul în care ar dispune de informaţii statistice mai bogate şi mai relevante ca şi de îmbunătăţiri metodologice.[3]

În procesul de elaborare a lucrării am fost călăuzit de convingerea şi năzuinţa ca datele, indicatorii obţinuţi să fie de folos pentru cercetările ştiinţifice ale istoricilor, economiştilor, sociologilor, ale tuturor celor care vor întreprinde analize retrospective sau prospective asupra vieţii economico-sociale a României; sistemul datelor statistice, al indicatorilor macroeconomici pe perioade lungi pot astfel constitui repere de fundamentare a unor politici pentru prezentul şi viitorul economic al ţării noastre, vizând caracteristicile evoluţiei ciclice seculare, precum şi natura decalajelor economico-sociale şi posibilităţile de convergenţă în context european şi mondial.

La finalul acestei îndelungate investigaţii realizez cât de mult adevăr este în ceea ce spunea Seneca: „Mult mai rămâne de făcut şi mult va mai rămâne. Nimănui nu-i este refuzat de a adăuga ceva.”

[3] Într-o lucrare viitoare, pe baza seriilor PIB 1862-2000, se va calcula produsul național brut – venitul național, și se va face și analiza dinamicii și structurii acestor indicatori globali; totodată, se vor releva și limite, rezerve formulate de unii autori privitoare la aria de cuprindere și modalitățile de estimare a acestor agregate macroeconomice.

Orice elaborare, mai ales cu profil istoric, se întemeiază pe patrimoniul de creaţie moştenit de la înaintaşi; şi pentru lucrarea de faţă informaţiile şi analizele economiştilor români din ultimul secol şi jumătate, începând cu D.P. Marţian până în prezent, mi-au fost de mare utilitate; exprim recunoştinţă tuturor celor care prin truda lor mi-au înlesnit investigaţia.

Mulţumiri deosebite se cuvin în primul rând colaboratorilor mei care au sprijinit realizarea lucrării, după pregătirea şi puterile fiecăruia; îi menţionez în ordine alfabetică: cercetătorii Adrian Corcodel, Leontina Datcu, prof. dr. Gabriela Drăgan, prof. dr. Eugen Ghiorghiţă, Daniela Poenaru, Cornel Sârbu; cercetătorii şi asistenţii Roxana Iordache, Adriana Marin, Georgeta Niţă, Georgeta Rörich.

Un sprijin susţinut am primit din partea Consiliului Ştiinţific al Institutului de Economie Naţională al Academiei Române în cadrul căruia, în ultimele două decenii, studiul, în variantele sale, a fost supus dezbaterii. În acest sens, au elaborat referate de evaluare, cu soluţii substanţiale de îmbunătăţire: acad. Emilian Dobrescu, acad. Costin Kiriţescu, prof. dr. Vasile Bozga, prof. dr. Constantin Ciutacu, statistician Elena Hlevca, cercetător Vergiliu Iordache, prof. dr. Maria Molnar, prof. dr. Maria Mureşan, prof. dr. Maria Poenaru, prof. dr. Marin Popescu, dr. Florin Pavelescu, cercetător Grigore Vâlceanu şi alţi referenţi; la aceste dezbateri au făcut, de asemenea, propuneri pentru perfecţionarea conţinutului lucrării, cercetătorii: preşedintele Consiliului Ştiinţific al IEN, prof. dr. Gheorghe Zaman, membru corespondent al Academiei Române, dr. Constantin Grigorescu, dr. Ion Bratu, prof. dr. Mircea Ciumara, prof. dr. Camelia Cămăşoiu, prof. dr. Valentina Vasile, dr. Aurelian Dochia, dr. George Georgescu, dr. Steliana Perţ, dr. Vasile Pilat, dr. Steliana Sandu, dr. Sorica Sava şi alţii. Contribuţia referenţilor, a participanţilor la dezbateri a reprezentat o investiţie ştiinţifică la calitatea viitoare a lucrării; exprim tuturor gratitudinea mea.

O importanţă deosebită a avut-o dezbaterea lucrării în faza finală, în martie 2011, la Consiliul Ştiinţific lărgit al Institutului de Economie Naţională. Adresez mulţumirile mele celor care s-au aplecat cu interes asupra studiului, făcând observaţii şi aprecieri judicioase: acad. Aurel Iancu, prof. dr. Lucian Albu, membru corespondent al Academiei Române, prof. dr. Gheorghe Zaman,

membru corespondent al Academiei Române, prof. dr. Valentina Vasile, Ilie Dumitrescu, director în Institutul Naţional de Statistică, prof. dr. Ion Răvar, prof. dr. Maria Molnar, dr. Florin Pavelescu. În mod deosebit mulţumesc Preşedintelui Institutului Naţional de Statistică, prof. dr. Vergil Voineagu pentru amplul referat ştiinţific, susţinut în Consiliu, cu aprecieri asupra conţinutului şi importanţei lucrării.

O parte din informaţia statistică şi metodologică a proiectului pentru venitul naţional şi, ulterior, pentru produsul intern brut, precum şi preţioase analize asupra indicatorilor globali, le-am aflat din studiile de arhivă de la Institutul Naţional de Statistică; mi-au fost, de asemenea, utile fructuoasele discuţii, în diferite etape ale cercetării, asupra modalităţilor de calcul a indicatorilor sintetici, pe care le-am avut cu reputaţi statisticieni din INS, între care Vasile V. Dumitrescu, Ştefan Mateescu, Dumitru Şandru, Ilie Dumitrescu, Radu Halus, Maria Hlevca, Vladimir Alexandrescu etc. Fără sursele documentare și metodologice provenind de la Institutul Naţional de Statistică, această lucrare ar fi fost dificil de realizat.

Informaţia inedită, obţinută din diferitele fonduri ale Arhivelor Naţionale, m-a ajutat mult la elaborarea proiectului; în această privinţă menţionez sprijinul consistent pe care l-am avut din partea conducătorilor instituţiei din această perioadă, îndeosebi a prof. univ. dr. Ioan Scurtu şi a personalului arhivistic care mi-a acordat asistenţă profesională.

În cadrul Comitetului Național Român, Grupul de reflecţie ESEN, al Academiei Române, în ultimii ani s-au desfăşurat dezbateri laborioase asupra proiectului *Noii Enciclopedii a României*, alcătuită sub egida Academiei Române; cele prilejuite îndeosebi de tematica volumului 2, *Evoluţia României, Corpusul principal de serii statistico-istorice naţionale şi de comparaţii internaţionale 1860-2007*, au pus în evidenţă importante procedee şi metode în vederea structurării şi definitivării lucrării noastre, *Produsul intern brut*. Exprim deosebita mea gratitudine pentru recomandările formulate, în primul rând acad. Tudorel Postolache, iniţiatorul şi coordonatorul lucrării enciclopedice naţionale, pentru soluţiile valoroase propuse.

Întreaga muncă investită în acest proiect a putut fi valorificată cu sprijinul Băncii Naţionale a României. Mulţumesc cu recunoştinţă Consiliului de Administraţie, guvernatorului băncii, distinsul academician

Mugur Isărescu, care, în spiritul tradiţiei BNR de generozitate şi înţelegere, susţine şi încurajează publicarea creaţiei culturale şi ştiinţifice româneşti. Calde mulţumiri adresez prof. dr. Gheorghe Zaman, în calitate de Preşedinte al Asociaţiei Generale a Economiştilor din România şi prof. dr. Marin Dinu, Secretar General al AGER, pentru demersurile întreprinse în vederea publicării prezentului studiu.

Mulțumirile mele se cuvin și colectivului Editurii Economice, care cu profesionalism a sprijinit apariția acestei cărți.

Tuturor colaboratorilor, cercetători şi universitari, personalităţi ştiinţifice, care mi-au acordat încredere şi m-au sprijinit în lungul drum al elaborării lucrării, care m-au susţinut şi încurajat în momente şi situaţii mai dificile, le port recunoştinţă; pentru tot ce mi-au oferit, din consideraţie şi respect faţă de cercetarea ştiinţifică, le închin această lucrare.

Autorul

Octombrie 2011

Secţiunea A

Produsul intern brut al României în perioada 1862-2000

▪

Sinteza generală a seriilor statistice

Introducere metodologică

Constituirea, pe termen secular, a seriilor retrospective de indicatori statistici ai economiei şi îndeosebi calcularea în acelaşi plan istoric a agregatelor macroeconomice de sinteză reprezintă, mai ales din a doua jumătate a secolului XX, una din preocupările şi orientările principale ale ştiinţei economice pe plan mondial. Fundamentarea proceselor şi fenomenelor actuale pe izvoarele istorico-economice, stabilirea prin indicatori de sinteză a dinamicii retrospective, a continuităţii seculare a evoluţiei şi transformărilor economiei dau o perspectivă mai bogată analizei şi înţelegerii tendinţelor prezente şi viitoare ale dezvoltării, ale derulării ciclurilor macroeconomice de durată.

Astfel de cercetări cu rezultate remarcabile, în care trecutul economic de secole devine exprimat în limbajul reprezentărilor statistice moderne, s-au efectuat în numeroase ţări.[1] Totodată s-au întreprins comensurări de acest fel pe grupe de ţări, pe continente şi la scară planetară.[2] În aceste

[1] Studii pe această temă s-au publicat, cea mai mare parte, în periodicele consacrate de prestigiu, *The Review of Income and Wealth, Income and Wealth, The Journal of Economic History, The Journal of European Economic History, Bulletin de l'Institut International de Statistique, Weltwirtschaftliches Archiv* etc. precum şi în lucrări din diferite ţări: Ph., Deane, W.A., Cole, *British Economic Growth, 1688-1959, Trends and Structure*, Cambridge, 1964; W.G., Hoffmann, J.H., Műler, *Das deutsche Volkseinkommen 1851-1957*, Tübingen, 1959; O., Johansson, *The Gross Domestic Product of Sweden and its Composition, 1861-1955*, Stockholm, 1957; O.J., Firestone, *Canada's Economic Development, 1867-1953,* London, 1958; A., Eckstein, *National Income and Capital Formation in Hungary, 1900-1950*, London, 1953; K., Bjerke, *The National Product of Denmark, 1870-1952*, London, 1955; J., Marczewski, *Some Aspects of the Economic Growth of France, 1660-1958*, Paris, 1961 etc. Referinţe mai ample de aceeaşi valoare ştiinţifică sunt specificate în partea specială a studiului nostru consacrată bibliografiei (surselor).

[2] S., Kuznets, *Economic Growth of Nations*, Cambridge, 1972; A., Maddison, *Economic Growth in the West. Comparative Experiences*, New York, 1964; P., Bairoch, *The Economic Development in the Third World since 1900*, London, 1975; idem, „Europe's Gross National Product, 1800-1975"; C.M., Cipolla, *Before the Industrial Revolution: European Society and Economy, 1000-1700*, New York, 1976; A., Maddison, *Growth and Fluctuation in the World Economy, 1870-1964*; idem, *The World Economy in the Twentieth Century*, 1989; idem, *Monitoring the World Economy 1820-1992*, 1995; idem,

studii cu caracter internaţional datele asupra României pentru o perioadă lungă, până la mijlocul secolului XX, în continuitate, lipsesc sau sunt estimări rare, iar în mod compact cuprind doar anii 1926-1938, dintr-o lucrare antebelică.[3] Până în 1950 statistica oficială românească nu a calculat şi nu a publicat indicatori de sinteză referitori la venitul naţional; nu s-au elaborat, ca în majoritatea ţărilor europene, studii retrospective seculare asupra acestor agregate macroeconomice.

Cercetarea noastră asupra calculării pe termen lung, în serii de timp istorice, a indicatorilor macroeconomici globali ai economiei naţionale, a venitului naţional, iar ulterior a produsului intern brut, vine încă din secolul XX; a fost proiectată prin anii 1962-1963 ca un studiu de cunoaştere retrospectivă, de sinteză a economiei României, prin venitul naţional, autorul susţinând atunci un curs universitar de istorie economică. La vârsta tinereţii năzuinţele sunt mari şi frumoase şi ne călăuzesc idealurile, scopurile activităţii, respectiv pentru mine, ale cercetării. Mi-am propus astfel să întreprind calcularea venitului naţional al României pentru perioada modernă a economiei, 1859-1938. După câţiva ani de investigaţii în biblioteci, documentarea a pus în evidenţă complexitatea mult mai mare

---

The World Economy, vol. I, *A Millennial Perspective*, 2001; vol. II, *Historical Statistics*, 2003. În secolul XX instituţii şi programe internaţionale, prin departamentele de studii economice au efectuat estimări, calcule asupra indicatorilor globali: venit naţional, produs intern brut, produs naţional brut şi componentele lor din diferite ţări şi grupe de ţări, în diferite continente pe perioade medii şi lungi; între acestea: Societatea Naţiunilor în anii ’20-’40; după 1945, Organizaţia Naţiunilor Unite, Organizaţia pentru Cooperare şi Dezvoltare Economică, Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare, Banca Mondială, Fondul Monetar Internaţional, Asociaţia Europeană a Liberului Schimb, Uniunea Europeană etc. Estimări şi calcule referitoare la indicatorii macroeconomici de rezultate pe plan internaţional s-au făcut şi se fac de diferite instituţii de învăţământ şi de cercetare, publice şi private. Toate acestea au produs o literatură bogată, date statistice şi analize bazate pe metodologii variate de calcul şi rezultate de comensurare a dezvoltării economice tot atât de variate.

[3] *Venitul naţional al României, pentru perioada 1926-1938*, studiu elaborat de Mitiţă Georgescu pentru *Enciclopedia României* şi publicat în volumul patru al acesteia în anul 1943. Datele acestui studiu au rămas până astăzi, timp de şapte decenii, singura sursă de informare asupra venitului naţional al ţării noastre până la mijlocul secolului XX, folosită şi de publicaţii de profil internaţionale, de diferiţi autori care au elaborat serii lungi, seculare, asupra diferitelor grupe de ţări şi a economiei mondiale retrospective. Dan Grindea, în anul 1956, publică lucrarea *Despre venitul naţional în capitalism*, în care reface datele din *Enciclopedia României* pentru anii 1927-1938.

a temei şi dificultăţi insurmontabile în privinţa datelor statistice. Informaţia existentă era fragmentară, incompletă, uneori cu grad ridicat de incertitudine şi nu permitea constituirea directă a seriilor anuale de indicatori necesari determinării venitului naţional. Atunci, cu aceeaşi hotărâre am decis să trec mai întâi la constituirea şi reconstituirea seriilor statistice ale economiei naţionale pentru perioada respectivă şi apoi, pe baza lor, să elaborez indicatorii venitului naţional. Peste două decenii, mai mult decât mi-aş fi putut închipui iniţial, mi-a solicitat această nouă întreprindere, care a fost finalizată în anii '80 în cadrul Institutului de Economie Naţională al Academiei Române. Activitatea de cercetare a temei s-a bucurat de colaborarea unor colegi cercetători şi de sprijinul Consiliului ştiinţific al institutului.

În final, seriile de timp istorice, majoritatea complete, pe structura ramurilor economiei naţionale, cuprinzând câteva mii de indicatori ai perioadei 1859-1947 au fost încheiate şi ulterior au fost publicate la Editura Academiei Române[4] în trei volume.

Astfel, dispunând de o mare parte din informaţia statistică de bază constituită, reconstituită şi verificată, se putea trece acum, la calcularea componentelor venitului naţional. Tema a fost acceptată în programul de cercetare al institutului şi pusă în lucru la sfârşitul anilor '80, cu titlul *Venitul Naţional al României, în perioada 1862-1938*, în metodologia sistemului producţiei materiale. Din activitatea primilor ani au rezultat datele necesare fiecărei ramuri principale a producţiei şi serviciilor materiale pentru indicatorii venitului naţional. Pornindu-se de la forma iniţială[5] s-au întocmit, în planul structurii tematice şi al exprimării valorilor monetare, mai multe versiuni ale lucrării, care au reprezentat, de fapt, paşi către un elaborat mai complet. Urmărindu-se o formă cât mai corespunzătoare, indicatorii au fost calculaţi, în variante succesive ale preţurilor

[4] Victor Axenciuc, *Evoluţia economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859-1947*, vol. I, *Industria*, 1992; vol. II, *Agricultura*, 1996 şi vol. III, *Monedă-Credit-Comerţ-Finanţe publice*, 2000.

[5] Din colectivul de cercetare a primei forme au făcut parte: la volumul pentru industrie: Victor Axenciuc – coordonare şi redactare – Adrian Corcodel, Gabriela Drăgan, Eugen Ghiorghiţă, Adriana Marin, Cornel Sârbu; la volumul pentru agricultură: Victor Axenciuc; la volumul pentru construcţii: Victor Axenciuc secţiunile I şi III; Adrian Corcodel secţiunea IV; Eugen Ghiorghiţă secţiunea II; Adriana Marin, Cornel Sârbu participare la secţiunea I; volumul pentru servicii: Victor Axenciuc.

curente, ale preţurilor comparabile ale anului 1938 şi în final, cea definitivă în preţurile anului 1913; fiecare variantă de preţuri are argumente pro şi contra. În anul 1993 am trecut la reconstruirea generală a proiectului în formula produsului intern brut 1862-1938;[6] în anii următori până în 1997 s-au completat datele indicatorilor PIB pentru intervalul 1939-1947[7].

Între timp am fost antrenat câţiva ani la alte teme din programul de cercetare al Institutului de Economie Naţională, după care am reluat elaborarea temei PIB[8] în formă restructurată, pe baza unei metodologii îmbogăţite[9], cu rezultate mai bune ale comensurărilor, şi extinzând perioada

---

[6] La această versiune au lucrat: Victor Axenciuc, Leontina Datcu, Eugen Ghiorghiţă, Roxana Iordache şi Cornel Sârbu.

[7] La acest stadiu al temei au participat Victor Axenciuc, Eugen Ghiorghiţă şi Cornel Sârbu. De notat contribuţia prof. dr. Eugen Ghiorghiţă la efectuarea operaţiunilor şi verificărilor pe calculator ale variantei lucrării din anul 1997.

[8] În ultima etapă de elaborare a proiectului, după anul 2000, am fost sprijinit în activitatea de procesare de asistent I Georgeta Niţă, în prima parte a intervalului, şi asistent I Georgeta Rörich până la finalizarea lucrării. În unele perioade, la diferite operaţiuni de documentare şi procesare a fost antrenat şi asistent de cercetare Patrick-Ştefan Mehedinţeanu.

[9] În cercetarea economică românească, iniţial instituţională, apoi a diferiţilor autori, metodologia de calcul a indicatorilor macroeconomici în sistemul conturilor naţionale (SCN) a început să fie asimilată din anii ’70. Diferite instituţii de sinteză ale statului: Direcţia Centrală de Statistică, Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanţelor etc., direct sau prin institutele sau direcţiile de metodologie, au întreprins cercetări şi studii asupra SCN, a modului de aplicare a acestuia în statistica oficială, în scopul asigurării comparaţiei indicatorilor macroeconomici ai României cu indicatorii ţărilor occidentale. Este perioada în care România, după două decenii de izolare, căuta deschideri financiare, ştiinţifice, politice etc.; ea devine membru al Fondului Monetar Internaţional, al Băncii Internaţionale de Reconstrucţie şi Dezvoltare. În economiile lumii occidentale se extinde aplicarea SCN, devenind metodologia oficială a celor mai multe state ale Organizaţiei Naţiunilor Unite şi ale organismelor sale.

Între studiile asupra SCN, realizate în anii ’70-’80, menţionăm: Metodologia de calcul a venitului naţional, produsului intern brut şi net potrivit sistemului contabilităţii naţionale, întocmit de CSP în anul 1973; Studiul privind posibilităţile de utilizare în România a unui sistem de conturi naţionale, elaborat de Centrul de cercetări financiare şi monetare al Ministerului de Finanţe, în anul 1974; o serie de lucrări ale Direcţiei Centrale de Statistică privitoare la metodologia şi calculul produsului intern brut în România, întocmite în anii 1974-1979. La Institutul de Economie Naţională în anul 1986 s-au elaborat, în acelaşi scop lucrările: Probleme ale determinării indicatorilor macroeconomici de sinteză, Caiet de studiu nr. 112; Probleme ale comparabilităţii internaţionale a indicatorilor sintetici, Caiet de studiu, nr. 113; CSP, Ministerul de Finanţe, DCS şi

de cercetare a proiectului până la anul 2000. În linii generale, după un nou deceniu de cercetare, în cursul anului 2011 au fost încheiate operaţiunile de elaborare a seriilor de indicatori, a introducerilor metodologice la sectoare, ramuri şi activităţi de producţie şi servicii şi a notelor la situaţiile statistice; lucrarea s-a aflat în faza finală.

În funcţie de caracterul informaţiei statistice şi de operaţiunile de calcul efectuate, intervalul secular de investigaţie a temei – 1862-2000 – s-a proiectat în trei segmente de timp: anii 1862-1947, 1950-1979 și 1980-2000. Acestora le corespund trei secţiuni de expunere a rezultatelor, în aceeaşi ordine: Secţiunea B – 1862-1947; Secţiunea C – 1950-1979 şi Secţiunea D – 1980-2000; **sinteza generală**, pentru întreaga perioadă 1862-2000, este expusă în Secţiunea A, împreună, toate secţiunile constituie Volumul I al lucrării.

Primul interval de cercetare, 1862-1947, a concentrat majoritatea timpului de documentare, de elaborare a metodologiei, de calculare a produsului intern brut, de la operaţiunile primare până la cele de sinteză; în formă definitivă – *PIB al României 1862-1947* – se înfăţişează ca Volumul II al lucrării, reprezentând **trunchiul** de susţinere al temei.

Pe baza acestuia s-a elaborat sinteza indicatorilor PIB 1862-1947 care constituie Secţiunea B a prezentului volum.

Al doilea interval al temei cuprinde anii 1950-1979 pentru care calculele au avut ca obiectiv conversia datelor despre venitul naţional, prezentat de statistica oficială după sistemul producţiei materiale, în seria produsului intern brut după sistemul conturilor naţionale; acestea sunt înfăţişate în Secţiunea C.

Institutul Central de Cercetări Economice au elaborat studiul, Metodologia unitară de planificare şi urmărire a realizării produsului naţional brut etc.

După anul 1990 se oficializează în România, în statistică şi economie, SCN; la facultăţi se predau cursuri, se desfăşoară cercetări ştiinţifice în acest sens. Institutul Naţional de Statistică editează lucrări periodice, Conturile Naţionale şi numeroase publicaţii metodologice. Între lucrările de autor de menţionat: *Sistemul conturilor naţionale şi agregatele macroeconomice* (1994) de I. Capanu, P. Wagner, C. Mitruţ; *Contabilitatea naţională* (1995) de I. Ionaşcu; *Măsurarea şi compararea dezvoltării economice* (1996) de C. Anghelache; *Compararea internaţională a produsului intern brut* (1999) de P. Wagner, Daniela Elena Ştefănescu; *Indicatori macroeconomici. Calcul şi analiză economică* (2003) de C. Anghelache, I. Capanu; *Contabilitatea naţională* (2003) de C. Ivan Ungureanu; *Sistemul conturilor naţionale* (2007) de C. Anghelache, Al. Isaic-Maniu, C. Mitruţ, V. Voineagu; alături de alte cursuri universitare valoroase.

Al treilea şi ultimul segment de timp priveşte deceniile 1980-2000. Institutul Naţional de Statistică furnizează date asupra produsului intern brut în lei, preţuri curente, care au fost transpuse în preţuri comparabile în Secţiunea D.

În scopul înfăţişării integrale şi unitare a indicatorilor produsului intern brut, seriile de date ale celor trei secţiuni succesive B, C şi D au fost cumulate în seria unificată a perioadei 1862-2000. Aceasta constituie, cum s-a menţionat, **secţiunea prezentă, A, de sinteză generală,** în care, mai sunt reproduse şi date din surse străine referitoare la România.

Pentru compatibilizarea indicatorilor macroeconomici de sinteză şi asigurarea comparabilităţii lor, atât în interiorul celor trei segmente de timp, cât şi a întregii perioade 1862-2000, de aproape un secol şi jumătate, datele de calcul ale celor trei secţiuni B, C şi D, exprimate în lei preţuri constante ale fiecărei perioade, care au asigurat comparaţia în interiorul lor, au fost convertite, după metode specificate la fiecare secţiune, în monedă internaţională – dolari la paritatea puterii de cumpărare, valuta 1990 şi 2000. Am optat pentru conversia monedei naţionale în dolari ppc 1990 şi 2000 având în vedere şi eventuale comparaţii pe care cititorul ar dori să le efectueze cu indicatori similari din alte ţări şi surse, exprimate în dolari, valuta celor doi ani. Dar cu mijloacele existente, un cercetător individual nu are posibilitatea de a calcula paritatea puterii de cumpărare leu-dolar pe o perioadă atât de lungă.

Metoda folosită de noi de conversie a PIB din moneda naţională – lei – în moneda internaţională – dolari ppc – a fost una simplificată; pentru perioada 1862-1947 – secţiunea B – în care indicatorii valorici sunt exprimaţi în preţuri comparabile – lei aur 1913, conversia s-a făcut, cum se explică pe larg în introducerea specială, prin transformarea acestora în dolari aur 1913, apropiaţi de puterea de cumpărare, şi înmulţirea datelor obţinute prin coeficienţii de depreciere ai dolarului PIB SUA până în 1990 şi 2000; pentru perioadele 1950-1979, secţiunea C, şi 1980-2000, secţiunea D, transpunerea indicatorilor produsului intern brut din preţuri comparabile, lei, în dolari ppc 1990 şi 2000, s-a efectuat pe baza convertorului 8,8 lei = 1 dolar ppc, determinat de runda a III-a a Programului de Comparaţii Internaţionale[10], astfel: indicatorii

[10] S-a pornit de la datele: Memorandumul economic România 1983 şi Programul de Comparaţii Internaţionale, runda a III-a, 1975.

produsului intern brut seria 1950-1979, exprimată în preţuri comparabile lei 1963, au fost transformaţi prin indicele preţurilor în lei comparabili 1975 şi raportaţi la convertorul ppc 1975 – 8,8 lei = 1 dolar ppc; seria PIB în dolari ppc 1975 astfel obţinută s-a multiplicat prin coeficienţii de depreciere ai dolarului PIB SUA dintre anii 1975 şi 1990 şi 2000, rezultând seria PIB 1950-1979 în dolari ppc 1990 şi 2000. Seria indicatorilor produsului intern brut, din anii 1980-2000, secţiunea D, calculată în lei comparabili 1990, cum se argumentează în introducerea cu acest scop, a fost adusă, prin indicele de preţuri, la nivelul monedei comparabile 1975; apoi datele s-au raportat la convertorul 8,8 şi s-a realizat seria PIB 1980-2000 în dolari ppc 1975, care la rândul său s-a înmulţit prin coeficienţii de depreciere ai dolarului PIB SUA, între anul 1975 şi 1900 şi 2000, rezultând în final seria PIB 1980-2000, în dolari ppc 1990 şi 2000.

Metoda simplificată aplicată de noi poate asigura astfel comparaţia indicatorului global în monedă internaţională comparabilă. Ea a fost aplicată şi de unii cercetători străini. Neajunsul acestei metode, „cu bază fixă" a convertorului – 1975 –, ar consta în faptul că nu poate ţine cont de modificările în dinamică ale structurii economiei din care derivă structura grupelor de preţuri ce intră în calculele parităţii de cumpărare leu/dolar; gradul de relativitate a valorilor obţinute este mai redus când perioada este mai scurtă şi mai mare când perioada seriei indicatorului este mai lungă. Totuşi, riscul pentru o asemenea metodă de conversie a fost mai mic pentru perioada 1862-1947, în care structura economiei României, în general, a rămas preponderent agrar ţărănească.

Convertorul cu „bază fixă"[11] pentru perioada 1950-2000, în care economia românească suferă transformări în structurile sale, induce un grad

[11] După anul 1975, Programul de Comparaţii Internaţionale a avut şi alte runde, din care, pentru calculul convertorului leu/dolar ppc, cea din anul 1990 a raportat 10,678 lei = 1 dolar ppc. Acest nou convertor ar fi putut fi folosit pentru transpunerea PIB al României din lei comparabili 1990 în dolari ppc 1990. Calculele metodei de conversie a PCI din 1990 au fost însă îmbunătăţite (vezi OECD, Angus Maddison, *The World Economy*, vol. 1, 2001, p. 190); datele au fost ajustate, între altele, şi printr-un coeficient care a corectat calitatea mai scăzută a bunurilor din ţările Europei de Est, respectiv şi din România, ceea ce nu avem cunoştinţă să se fi făcut la runda a III-a PIC din 1975. Acest coeficient nu l-am putut afla. Astfel, chiar dacă se folosea şi convertorul din 1990, comparaţia indicatorilor PIB ai României din perioada 1950-2000 „beneficia" de un grad important de relativitate.

mai ridicat de relativitate; am considerat totuşi plauzibilă această soluţie, în lipsa unui convertor anual sau periodic, prin faptul că anul 1975 de calcul al convertorului, 8,8 lei = 1 dolar ppc, se află la mijlocul perioadei 1950-2000, când structurile economiei pot fi acceptate, cu rezervele cunoscute, ca medii pe un interval mai lung, de decenii.

Cu toate diferenţele dintre metodele de calcul şi de conversie ale PIB în dolari ppc a celor trei perioade componente: 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000 ale intervalului cercetat, seria statistică a indicatorului global PIB pe locuitor 1862-2000, în dinamică şi structură, nu prezintă discrepanţe în evoluţie sau dezacorduri la pragurile temporale dintre ele. Acesta considerăm că reprezintă argumentul esenţial al caracterului plauzibil al soluţiilor adoptate.

Rememorăm pentru cititor, în privinţa metodelor de calcul al produsului intern brut: a) pentru perioada cea mai întinsă, 1862-1947, acesta a fost calculat pe baza metodologiei contabilităţii naţionale, de la operaţiunile primare până la cele de sinteză în preţuri comparabile ale anului 1913; b) pentru perioada 1950-1979, s-a folosit altă soluţie; indicatorul venit naţional, calculat în sistemul producţiei materiale şi publicat de statistica oficială, a fost ajustat şi apoi transpus, prin metodele statistice cunoscute, în produs intern brut al anilor 1950-1979 în preţuri comparabile ale anului 1963; c) PIB al perioadei 1980-2000, publicat de INS în preţuri curente, a fost convertit prin metode statistice în preţuri comparabile 1990. Astfel, la cele trei perioade s-au folosit trei metode diferite de calcul, obţinându-se indicatorul PIB în preţuri comparabile cu trei baze de calcul ale anilor: 1913, 1963 şi 1990. În vederea asigurării comparaţiei PIB, pentru întregul interval 1862-2000, într-o monedă internaţională, indicatorul global exprimat în moneda naţională comparabilă a celor trei perioade a fost convertit prin trei soluţii diferite în valută internaţională dolari ppc 1990 şi 2000.

În consecinţă, deşi s-a operat cu metode diferite de calcul şi metode diferite de conversie, produsul intern brut al României pe locuitor, în dolari ppc 1990 şi 2000, apare pentru întreaga perioadă 1862-2000 într-o serie continuă, coerentă, fără mari variaţii de dinamică şi structură; la pragurile dintre perioade, care au marcat schimbarea metodelor de calcul şi a soluţiilor de conversie, 1947 şi 1950, 1979 şi 1980, diferenţele dintre

mărimea PIB pe locuitor şi structura acestuia pe resurse sunt plauzibile. Astfel, când se atinge, după refacerea postbelică, nivelul de dezvoltare interbelic al economiei – anul 1950 – PIB pe locuitor în dolari ppc 1990, este de 1.096 de dolari, faţă de 934 de dolari în 1938, diferenţă verosimilă şi acceptabilă. De asemenea, la pragul dintre anii 1979 şi 1980, acelaşi indicator se exprimă în 1979 în 7.311 dolari, iar în 1980 în 7.296 de dolari, diferenţă de asemenea normală, admisibilă.

Toate acestea dovedesc că metodele şi soluţiile statistice au fost fundamentate adecvat şi folosite corect, fiind confirmate, cu unele rezerve, prin rezultatele obţinute, exprimate în seriile de dinamică şi de structură ale PIB pentru întreaga perioadă 1862-2000.

În **Addenda** volumului I se reproduc o serie de studii inedite, de valoare ştiinţifică, provenite din arhive, de la Institutul Naţional de Statistică, de la alte instituţii centrale de sinteză, lucrări care au constituit un suport important pentru metodologia şi calculele cercetării.

Volumul al II-lea al lucrării, în ordinea structurii proiectului, cum s-a precizat, este destinat expunerii, în mod detaliat, a metodelor şi calculelor de estimare a rezultatelor, în indicatori variaţi ai cercetării PIB din perioada 1862-1947, pe resurse – sectoare, ramuri, subramuri şi activităţi – ordonate în zece capitole.

Tabelele situaţiilor statistice din cele două volume ale lucrării sunt desemnate cu cifre şi litere ca indicativ de identificare şi referinţă.

Lucrarea se încheie cu o bibliografie, din care prima parte se referă la aspectele teoretice, metodologice, şi de informaţie istorică ale temei iar a doua parte, la aspecte de analiză, surse statistice şi informaţie concretă, specifică, de ramură, care a fost necesară pentru înţelegerea variatelor procese naturale – vegetale şi animale –, tehnice, economice, ale producţiei şi serviciilor diferitelor activităţi economico-sociale din perspectivă istorică.

În ceea ce priveşte ansamblul metodologic de cercetare a temei, principiile şi criteriile, metodele de calcul folosite, cadrul teritorial şi temporal, sfera de investigaţie, preţurile în lei comparabili şi dolari ppc etc. – acestea, în principal, sunt expuse în introducerile secţiunilor B, C şi D ale volumului I al lucrării.

La toate secţiunile, capitolele şi subdiviziunile lor, după introducerile de prezentare urmează cuprinsul situaţiilor statistice ale acestora. Situaţiile

statistice de sinteză sunt înfăţişate perechi, în dublă ipostază: în serii de medii ale anilor (patru-şase ani), fiind mai concentrate şi, în serii anuale, în forma extinsă.

Modificările de teritoriu şi potenţial în perioada 1862-1947, din trei momente – 1918, 1940, 1945 – au generat schimbări în mărimea indicatorilor, care fac aproape imposibilă comparaţia lor pe întreaga perioadă; ele sunt marcate în tabele cu o linie orizontală la anul deplasării graniţei. Pentru a surmonta acest obstacol, indicatorii respectivi au fost raportaţi la numărul de locuitori, soluţie ce permite, cu unele rezerve, compararea datelor pe tot intervalul de timp.

Situaţiile statistice **din această secţiune A, de sinteză generală** a indicatorilor produsului intern brut al României, pentru perioada 1862-2000, urmăresc să înfăţişeze, în dinamică şi structură, cele mai importante procese economice – care se pot exprima statistic – ale dezvoltării ţării noastre, în graniţele date ale statului. Analiza agregatelor macroeconomice de sinteză din secţiunile componente, în continuitatea perioadelor investigate, 1862-1947, 1950-1979, 1980-2000 oferă, prin multitudinea indicatorilor rezultaţi din cercetare, un câmp întins de judecăţi şi concluzii asupra caracterului, profilului şi structurii economiei, a stadiilor şi nivelului său la diferite praguri temporale, precum şi a specificului acestei dezvoltări prin comparaţie cu alte ţări şi alte zone geografice, pe traseul aproape a unui secol şi jumătate de istorie modernă şi contemporană.

Asemenea analize şi interpretări ale variaţilor indicatori pe termen secular, în contextul cunoaşterii economiei, vor putea contribui la aşezarea studiul istoriei economiei ţării noastre pe o bază mai bună de argumente, utilizând comensurarea şi exprimarea statistică a proceselor cardinale ale dezvoltării. Pe de o parte, prin măsurarea ansamblului componentelor evoluţiei economico-sociale se vor putea confirma diferite caracteristici ale organismului economiei naţionale, formulate de ştiinţa istorică economică până acum, iar pe de altă parte, se vor pune în evidenţă noi caractere şi aspecte ale trecutului economico-social al României, care vor îmbogăţi imaginea sa; totodată, vor fi infirmate unele opinii de aceeaşi natură, devenite cu timpul dogme în interpretarea stadiului, nivelului sau profilului dezvoltării economiei naţionale.

Tot atât de important este, credem, că în statisticile internaţionale, în comparaţiile indicatorilor globali, prin seriile de date ale PIB-ului României, de la 1862 la 1947, oferite de lucrare, ar putea fi acoperite locurile goale, sau substituite cu estimări nu totdeauna confirmate. Astfel că, seriile indicatorilor produsului intern brut din a doua jumătate a secolului al XIX-lea până în prima jumătate a secolului XX, vor putea înscrie România în statisticile internaţionale pentru cunoaştere şi comparaţie.

În scopul determinării indicatorului global – produsul intern brut al României – pentru perioada 1862-1947, s-a efectuat o masă considerabilă de calcule statistice; unul din rezultatele acestora au fost sutele de indicatori cantitativi şi valorici prealabili, necesari operaţiunilor de sinteză la nivelul ramurilor, subramurilor şi activităţilor de producţie a bunurilor şi serviciilor. Indicatorii intermediari obţinuţi în serii de timp, de aproape nouă decenii, prin conţinutul lor exprimă procese şi elemente importante, economico-sociale, estimate pentru prima dată în cercetările de istorie economică a României.[12]

[12] Între seriile lungi anuale de indicatori noi cantitativi dar şi valorici, exprimaţi în preţuri medii 1913, comparabili pentru întreaga perioadă 1862-1947, menţionăm: valoarea producţiei agricole, a celei vegetale pe culturi, a celei animale pe produse; costurile de producţie în agricultură – sămânţa, amortizarea şi reparaţiile, furajarea animalelor etc.; volumul ipotetic al creşterii naturale, pe picior, a lemnului, pe specii, în fondul forestier al ţării; valoarea masei de lemn exploatat anual; valoarea estimată a produselor secundare ale pădurii; valoarea ipotetică a consumului de lemn al economiei naţionale; cantitatea şi valoarea ipotetică a peştelui pescuit în apele ţării; valoarea producţiei industriale pe sectoare şi ramuri, în serii de timp anuale: extractivă, de energie electrică, prelucrătoare mare, meşteşugărească, producția casnică etc.; numărul ipotetic de meseriaşi, pe grupe de profesii, în mediul urban şi rural, în seria anilor 1862-1947; venitul estimat al meseriaşilor şi valoarea producţiei meseriaşilor pe grupe de profesii, în mediul urban şi rural în aceleaşi serii; cantitatea estimată a producţiei principalelor activităţi de prelucrare din industria casnică, precum şi valoarea acestei producţii în preţuri comparabile 1913 în seria lungă a anilor perioadei; seria anuală estimată statistic a construcţiilor de locuinţe, după tipul de material, în mediul urban şi rural, precum şi valoarea ipotetică a locuinţelor nou construite, în aceeaşi serie de timp; indicatorii transportului cu tracţiune animală, ai transportului cu tracţiune mecanizată – feroviar, maritim şi fluvial etc.; valoarea producţiei de bunuri comercializate ale ramurilor şi subramurilor economiei; valoarea în preţuri comparabile a comerţului exterior – export şi import – în serii de timp ale perioadei; suma estimată a chiriei imputate anual; numărul ipotetic al personalului casnic salariat; numărul personalului liber profesionist; venitul anual brut al acestor categorii etc.

Aceste serii de indicatori, constituiţi prin metode şi calcule statistice şi sprijiniţi pe informaţii directe, uneori incomplete, dar mai ales pe cele indirecte, poartă un caracter estimativ, ipotetic; plauzibilitatea lor a fost verificată prin procedee statistice şi comparaţii paralele; noi le considerăm operaţionale pentru calculele respective ale elementelor produsului intern brut.

Totodată acest grup, de peste 120 de indicatori în serii lungi care comensurează diferitele procese şi aspecte retrospective ale economiei româneşti, poate constitui o nouă sursă importantă de informaţii de valoare pentru cercetarea în domeniu; ea deschide perspectiva unor analize inedite, neabordate până acum din lipsa informaţiei statistice, care vor putea să pună în lumină laturi cantitative şi calitative ale istoriei noastre economice. Avem convingerea că, pentru cercetarea economică această sursă de informaţie statistică, prin aria largă pe care o reprezintă şi multitudinea de aspecte pe care le exprimă pe termen lung, nu este mai puţin importantă ca produsul intern brut, 1862-1947, rezultat din sinteza indicatorilor prealabili.

Indicatorii din această secţiune A, de sinteză a întregului proiect, care vor fi înfăţişaţi în situaţiile statistice care urmează, se prezintă în general, pe grupe, fiecare sub triplu aspect: a) în serii de medii (patru-şase) ale anilor şi serii anuale; b) în valori absolute: milioane dolari ppc 2000 şi dolari pe locuitor şi c) în valori relative de structură, în ponderi ale componentelor.

Grupele de indicatori selectaţi, pentru a contura cât mai bine liniile şi tendinţele evoluţiei economiei prin componentele agregatului global, se prezintă astfel:

- produsul intern brut exprimat în dolari ppc valută 1990 şi 2000, milioane dolari şi dolari pe locuitor, şi în indici, pe serii de medii ale anilor şi serii succesive anuale ale perioadei 1862-2000; acestea reprezintă comensurarea cifrică cea mai concentrată a evoluţiei valorilor adăugate, produse ale întregului ansamblu al activităţilor economico-sociale ale ţării; indicatorul global face deschiderea situaţiilor statistice următoare:
  - valoarea adăugată brută în industrie şi agricultură, în dolari ppc 2000 pe o persoană ocupată, pe ani selectaţi ai perioadei 1862-2000, poate fi expresia eficienţei activităţii în cele două sectoare de bază ale economiei;

- componenţa valorii adăugate brute după principalele sfere de activitate – producţia de bunuri şi producţia de servicii, pe serii de medii ale anilor şi serii anuale, în milioane dolari ppc 2000 şi dolari pe locuitor, precum şi structura componentelor de mai sus, ca ponderi în totalul valorii adăugate brute după aceiaşi parametri; această grupă de situaţii statistice pune în evidenţă contribuţia celor două categorii fundamentale de resurse – ale producţiei de bunuri şi ale activităţilor de servicii – la totalul valorii adăugate brute şi tendinţele marcante de modificare a raportului dintre ele, ca oglindire a transformărilor din economia şi societatea românească, în lungul perioadei;

▪ grupele următoare de situaţii statistice prezintă, după aceeaşi structură şi în acelaşi scop, componenţa valorii adăugate brute a producţiei de bunuri pe ramuri-resurse: – agricultură, industrie şi construcţii – precum şi a activităţilor de servicii pe ramuri: transporturi şi telecomunicaţii, comerţ, activităţi financiar-bancare şi de asigurare, administraţie şi altele, învăţământ, sănătate, asistenţă socială, chiria imputată, personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele;

▪ următoarea grupă de indicatori înfăţişează elementele ecuaţiei de bază a determinării valorii adăugate brute: producţia, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută ca rezultat final al activităţilor în economie; pentru judecăţi mai detaliate şi utile cercetării, indicatorul valoarea adăugată brută a fost separat în consum de capital fix şi valoare adăugată netă.

Examinarea, pe termen secular, a acestor componente ale producţiei sociale, pentru economia României, care a pornit la dezvoltare modernă, iniţial de la o conformaţie eminamente agrară şi preponderent de auto-consum, pune în evidenţă, prin mărimea, structura valorică şi modificarea tendinţelor tuturor indicatorilor menţionaţi, schimbările radicale produse de modernizarea şi dezvoltarea ţării.

Dacă factorul producţie brută, în contextul ecuaţiei de calcul a valorii create are semnificaţia termenului de bază, în judecăţile pe termen lung, ca valoare totală a producţiei şi serviciilor, prin compararea mărimii lui, a evoluţiei, totale şi pe locuitor, ca şi a structurii sale, pe ramuri-resurse, acest

indicator dobândeşte o mare importanţă analitică. Se poate urmări atât mărimea producţiei sociale a ţării pe anumite perioade, în valori absolute totale şi pe locuitor, ca expresie a punerii în valoare a potenţialului organismului economic naţional, cât şi celelalte aspecte paralele cu cele ale descifrării valorii adăugate. Cred că sub acest unghi de vedere indicatorul producţie brută nu numai că are rostul să completeze analizele şi concluziile generate de indicatorul valorii adăugate brute, dar poate pune în evidenţă aspecte inedite ale dezvoltării pozitive sau negative; la fel de utile pot fi şi judecăţile legate de consumul de capital fix şi de valoarea adăugată netă şi îndeosebi raporturile lor cu indicatorii producţie brută, consum intermediar şi valoare adăugată brută.

Deşi tema nu şi-a propus să elaboreze comparaţii internaţionale ale PIB al României, după cum nu are în proiect analiza, sub diferite aspecte, a indicatorilor calculaţi, pentru o imagine orientativă am expus unele date comparative. Astfel, ultima situaţie statistică arată produsul intern brut al României pe locuitor, estimat de unele surse străine; indicatorul se prezintă pe intervale mai scurte, în diferiţi ani, exprimat în dolari internaţionali la ppc, în dolari constanţi cu bază fixă etc., după cum i-au calculat autorii. Am apelat la statistici mai cunoscute şi utilizate, OECD – Maddison, Banca Mondială, ONU – National Accounts, Centre de cercetare ale unor universităţi. Metodologia de calcul este explicată în lucrările respective. Faţă de seria PIB al României elaborată de noi, celelalte surse arată, în funcţie de metodele de calcul şi dolarul de referinţă, date diferite. Dar seria noastră, ca mărime a PIB pe locuitor, în dolari ppc 2000 şi ca tendinţă pe termen mediu, se apropie mai mult de seriile elaborate de Centrele de cercetare ale Universităţilor din Sherbrooke, Gröningen şi Pennsylvania.

Tabelul final privind PIB al României în serii din surse străine poate oferi cercetătorului interesat diferite raporturi de comparaţie, de mărime şi tendinţe pentru întregirea imaginii asupra evoluţiei indicatorului global românesc şi totodată sugerează ideea pentru un studiu mai amplu de comparaţie şi analiză a variaţiei decalajelor economice dintre România şi alte ţări[13].

[13] Prima investigaţie originală în cercetarea istorico-economică românească pe această temă ne este oferită de prof. dr. Bogdan Murgescu în remarcabila lucrare de vastă documentare şi excelentă analiză, *România şi Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2000)*, publicată în anul 2010 la Editura Polirom.

Situaţii statistice de sinteză finale, de calcul al produsului intern brut, în perioada 1862-2000

			pag.
	Introducere metodologică		21
1.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, exprimat în dolari ppc 1990 şi 2000, medii ale anilor	tabelul A1	37
2.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, exprimat în dolari ppc 1990 şi 2000, serii anuale	tabelul A2	38
3.	Valoarea adăugată brută în ramurile agricultură şi industrie, total și pe locuitor ocupat, în lei comparabili, în dolari ppc 2000, ani selectaţi	tabelul A3	42
4.	Componenţa valorii adăugate brute după sferele de activitate, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A4	44
5.	Componenţa valorii adăugate brute după sferele de activitate, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A5	44
6.	Componenţa valorii adăugate brute după sferele de activitate, pe locuitor, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A6	46
7.	Componenţa valorii adăugate brute după sferele de activitate, pe locuitor, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A7	47
8.	Structura valorii adăugate brute după sferele de activitate, medii ale anilor	tabelul A8	49
9.	Structura valorii adăugate brute după sferele de activitate, serii anuale	tabelul A9	49
10.	Componenţa valorii adăugate brute în producţia de bunuri, pe ramuri-resurse, total şi pe locuitor, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A10	51
11.	Componenţa valorii adăugate brute în producţia de bunuri, pe ramuri-resurse, total şi pe locuitor, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A11	52
12.	Structura valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri, pe ramuri-resurse, medii ale anilor	tabelul A12	55
13.	Structura valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri, pe ramuri-resurse, serii anuale	tabelul A13	56
14.	Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A14	59
15.	Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A15	60
16.	Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, pe locuitor, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A16	64
17.	Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, pe locuitor, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A17	65
18.	Structura valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, medii ale anilor	tabelul A18	68
19.	Structura valorii adăugate brute în activitatea de servicii, pe ramuri-resurse, serii anuale	tabelul A19	69

20.	Producţia, consumul intermediar, valoarea adăugată brută şi netă, consumul de capital fix, în dolari ppc 2000, medii ale anilor	tabelul A20	72
21.	Producţia, consumul intermediar, valoarea adăugată brută şi netă, consumul de capital fix, în dolari ppc 2000, serii anuale	tabelul A21	73
22.	Structura indicatorilor producţie brută, consum intermediar, valoare adăugată brută şi netă, consum de capital fix, medii ale anilor	tabelul A22	76
23.	Structura indicatorilor producţie brută, consum intermediar, valoare adăugată brută şi netă, consum de capital fix, serii anuale	tabelul A23	77
	Notă introductivă la serii statistice ale produsului intern brut al României provenite din alte surse		81
24.	Produsul intern brut al României pe locuitor, din diferite surse statistice, exprimat în dolari comparabili, pentru unele intervale din perioada 1870-2000	tabelul A24	83

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A1

Produsul intern brut[1)], *total şi pe locuitor,*
exprimat în dolari ppc 1990 şi 2000, *medii ale anilor,* în perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Produsul intern brut mil. dolari ppc			Produsul intern brut pe locuitor dolari ppc		
	dolari 1990	dolari 2000	indici	dolari 1990	dolari 2000	indici
1	2	3	4	5	6	7
1862-1866	1840	2261	**100**	451	554	**100**
1867-1871	2067	2540	112,3	487	598	107,9
1872-1876	2381	2926	129,4	543	667	120,4
1877-1881	2842	3492	154,4	627	770	139,0
1882-1886	3406	4185	185,1	700	860	155,2
1887-1890	3887	4775	211,2	745	916	165,3
1891-1895	4543	5582	246,9	826	1015	183,2
1896-1900	4557	5599	247,6	777	954	172,2
1901-1905	5126	6298	278,5	813	998	180,1
1906-1910	6033	7411	327,8	890	1094	197,5
1911-1914	7186	8829	390,5	978	1202	217,0
.....						
1920-1924	11681	14351	634,7	730	896	161,7
1925-1929	14949	18365	812,3	871	1070	193,1
1930-1934	15811	19424	859,1	858	1054	190,3
1935-1939	18183	22338	988,0	931	1144	206,5
1940-1944	12106	14873	657,8	897	1103	199,1
1945-1947	8645	10621	469,7	547	672	121,3
.....						
1950-1954	23158	28375	**100**	1387	1700	**100**
1955-1959	32538	39869	140,5	1829	2241	131,8
1960-1964	45420	55653	196,1	2429	2977	175,1
1965-1969	69126	84700	298,5	3550	4350	255,9
1970-1974	105813	129653	456,9	5117	6270	368,8
1975-1979	146187	179123	631,3	6744	8264	486,1
1980-1984	172233	211037	768,9	7672	9401	571,8
1985-1989	191222	234304	853,7	8337	10216	621,4
1990-1994	148889	182433	664,7	6489	7950	483,6
1995-2000	149837	183595	668,9	6647	8145	495,4

Sursă: Tabelul A2.
Notă:
[1)] Calculat pe baza datelor din tabelul A2.
Liniile orizontale neîntrerupte între perioade marchează modificările de teritoriu, respectiv de potenţial ale statului român; liniile orizontale punctate arată lipsa datelor unor ani.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A2

Produsul intern brut, *total şi pe locuitor,* exprimat în dolari ppc 1990 şi 2000, serii anuale, în perioada 1862-2000

Anii	Produsul intern brut mil. dolari ppc			Produsul intern brut pe locuitor dolari ppc		
	valuta 1990	valuta 2000	indici	valuta 1990	valuta 2000	indici
1	2	3	4	5	6	7
1862	1843	2264	**100**	459	563	**100**
1863	2018	2479	109,5	499	613	108,9
1864	2098	2577	113,8	513	630	111,9
1865	1625	1997	88,2	393	483	85,8
1866	1618	1987	87,8	393	483	85,8
1867	1978	2431	107,4	476	585	103,9
1868	2159	2652	117,1	514	632	112,3
1869	1977	2429	107,3	465	572	101,6
1870	2067	2539	112,2	481	591	105,0
1871	2156	2648	117,0	498	611	108,5
1872	2159	2653	117,2	497	610	108,3
1873	2298	2823	124,7	528	648	115,1
1874	2266	2784	123,0	520	638	113,3
1875	2635	3237	143,0	599	736	130,7
1876	2549	3132	138,3	573	704	125,0
1877	2627	3227	142,5	586	720	127,9
1878	2711	3331	147,1	604	743	132,0
1879	2778	3413	150,8	613	754	133,9
1880	3471	4264	188,3	763	938	166,6
1881	2624	3224	142,4	568	697	123,8
1882	3497	4297	189,8	746	917	162,9
1883	3280	4029	178,0	687	844	149,9
1884	2844	3494	154,3	585	719	127,7
1885	3485	4281	189,1	703	863	153,3
1886	3925	4822	213,0	778	956	169,8
1887	3698	4543	200,6	724	889	157,9
1888	3889	4778	211,1	751	923	163,9
1889	3951	4854	214,4	752	923	163,9
1890	4010	4926	217,6	754	926	164,5
1891	4166	5118	226,0	772	949	168,6
1892	4529	5564	245,7	835	1026	182,2
1893	4424	5434	240,0	806	991	176,0
1894	4780	5872	259,4	862	1059	188,1
1895	4819	5921	261,5	855	1051	186,7
1896	4989	6129	270,7	874	1073	190,6
1897	4201	5161	228,0	725	891	158,3
1898	5065	6223	274,9	864	1061	188,5
1899	3579	4397	194,2	601	738	131,1
1900	4954	6086	268,8	819	1007	178,9

Anii	Produsul intern brut mil. dolari ppc			Produsul intern brut pe locuitor dolari ppc		
	valuta 1990	valuta 2000	indici	valuta 1990	valuta 2000	indici
1	2	3	4	5	6	7
1901	5219	6412	283,2	852	1047	186,0
1902	5123	6293	278,0	827	1016	180,5
1903	5309	6522	288,1	844	1037	184,2
1904	4152	5101	225,3	640	786	139,6
1905	5829	7161	316,3	900	1105	196,3
1906	6364	7818	345,3	967	1187	210,8
1907	5211	6402	282,8	780	958	170,2
1908	5674	6971	307,9	838	1030	182,9
1909	5645	6935	306,3	822	1010	179,4
1910	7269	8931	394,5	1044	1282	227,7
1911	7183	8824	389,8	1014	1245	221,1
1912	7397	9088	401,4	1022	1256	223,1
1913	7498	9211	406,8	1020	1253	222,6
1914	6668	8192	361,8	858	1054	187,2
.....						
1920	9626	11826	72,6	619	761	135,2
1921	10549	12960	79,6	671	824	146,4
1922	11915	14638	89,9	746	917	162,9
1923	13055	16039	98,5	806	990	175,8
1924	13259	16290	**100**[1)]	806	991	176,0
1925	13560	16660	102,3	813	998	177,3
1926	15035	18472	113,4	888	1091	193,8
1927	15198	18671	114,6	886	1089	193,4
1928	14954	18372	112,8	860	1056	187,6
1929	15995	19650	120,6	907	1114	197,9
1930	16126	19811	121,6	893	1097	194,8
1931	16501	20272	124,4	908	1116	198,2
1932	15158	18623	114,3	823	1011	179,6
1933	15450	18981	116,5	828	1018	180,8
1934	15818	19433	119,3	836	1027	182,4
1935	17125	21039	129,2	897	1102	195,7
1936	17819	21892	134,4	922	1133	201,2
1937	18648	22910	140,6	955	1173	208,3
1938	18440	22654	139,1	934	1147	203,7
1939	18881	23197	142,4	947	1164	206,7
1940	12240	15038	92,3	920	1131	200,9
1941	12643	15533	95,4	947	1164	206,7
1942	11812	14512	89,1	876	1076	191,1
1943	13537	16631	102,1	992	1219	216,5
1944	10296	12649	77,6	752	923	163,9
1945	8028	9863	60,5	510	627	111,4
1946	7852	9647	59,2	497	611	108,5
1947	10054	12352	75,8	633	777	138,0
.....						

Anii	Produsul intern brut mil. dolari ppc			Produsul intern brut pe locuitor dolari ppc		
	valuta 1990	valuta 2000	indici	valuta 1990	valuta 2000	indici
1	2	3	4	5	6	7
1950[2)]	17870	21897	**100**	1096	1342	**100**
1951	22900	28059	128,1	1391	1704	126,9
1952	22834	27979	127,8	1373	1682	125,3
1953	25727	31523	144,0	1527	1871	139,4
1954	26458	32419	148,1	1550	1899	141,5
1955	32726	40099	183,1	1889	2315	172,4
1956	28470	34884	159,3	1628	1994	148,5
1957	33865	41495	189,5	1899	2327	173,3
1958	31786	38947	177,9	1760	2157	160,7
1959	35845	43921	200,6	1967	2410	179,5
1960	39311	48168	220,0	2136	2617	194,9
1961	42633	52238	238,6	2296	2813	209,5
1962	44149	54096	247,1	2363	2896	215,7
1963	48142	58988	269,4	2559	3135	233,5
1964	52864	64774	295,8	2793	3422	254,9
1965	57228	70122	320,2	3008	3685	274,5
1966	63663	78007	356,3	3326	4075	303,6
1967	69836	85570	390,8	3621	4437	330,5
1968	75074	91988	420,1	3807	4664	347,4
1969	79830	97815	446,7	3980	4888	364,1
1970	87808	107592	491,4	4336	5312	395,7
1971	94320	115570	527,8	4608	5646	420,6
1972	106380	130348	595,3	5148	6308	469,9
1973	119722	146695	669,9	5748	7043	524,6
1974	120837	148062	676,2	5746	7041	524,5
1975	123569	151409	691,5	5816	7127	530,9
1976	137276	168205	768,2	6401	7843	584,2
1977	145523	178309	814,3	6719	8233	613,3
1978	158965	194780	889,5	7274	8912	663,9
1979	165603	202913	926,7	7311	8957	667,5
1980	161973	198465	906,4	7296	8939	666,1
1981	162088	198606	907,0	7252	8885	662,1
1982	168659	206658	943,8	7504	9194	685,1
1983	178911	219220	1001,2	7933	9720	724,3
1984	189535	232237	1060,6	8378	10265	764,9
1985	189361	232024	1059,6	8333	10211	760,9
1986	193747	237399	1084,2	8489	10402	775,1
1987	195393	239415	1093,4	8518	10437	777,7
1988	194487	238305	1088,3	8437	10337	770,3
1989	183123	224380	1024,7	7910	9692	722,2
1990	172867	211813	967,3	7449	9127	680,1
1991	150501	184409	842,2	6491	7954	592,7
1992	137187	168096	767,7	6020	7376	549,6
1993	139230	170599	779,1	6119	7497	558,6

Anii	Produsul intern brut mil. dolari ppc			Produsul intern brut pe locuitor dolari ppc		
	valuta 1990	valuta 2000	indici	valuta 1990	valuta 2000	indici
1	2	3	4	5	6	7
1994	144658	177249	809,5	6364	7798	581,1
1995	154956	189867	867,1	6832	8371	623,8
1996	161133	197436	901,7	7127	8733	650,7
1997	151302	185390	846,7	6711	8223	612,7
1998	144071	176530	806,2	6402	7845	584,6
1999	142310	174372	796,3	6337	7764	578,5
2000	145249	177973	812,8	6474	7933	591,1

Surse: Tabelele B2, C2, D2.

Note:

1) S-a luat 100 ca bază nouă a indicelui PIB total în anul 1924, întrucât după 1918 au sporit la peste dublu potenţialul şi populaţia ţării; s-a considerat că în acest an – 1924 – s-a încheiat procesul postbelic de refacere a economiei, după care urmează creşterea economică reală. Indicele PIB pe locuitor a rămas cu baza anterioară, el reflectând fidel dinamica indicatorului global.

2) Deşi modalităţile de calcul al PIB pentru cele trei perioade consecutive: 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000 au fost diferite, rezultatele anilor de legătură şi comparaţie apar relativ normale, logice ceea ce poate confirma corectitudinea şi oportunitatea metodelor şi tehnicilor aplicate. Astfel, între prima parte a seriei, 1862-1947, şi partea a doua, 1950-2000, anii de hotar, de comparaţie, la PIB pe locuitor sunt 1938 şi 1950; în literatura economică este de mult încetăţenită, şi confirmată statistic, opinia că după procesul de refacere din 1945-1949, în anul 1950 s-a realizat, în linii generale, nivelul dezvoltării economice din anul interbelic 1938; PIB total în dolari 1990 din anul 1950, de 17.870 mil. dolari este însă mai mic decât cel din anul 1938, de 18.440 mil. dolari, din cauza reducerii teritoriului, potenţialului economic şi populaţiei, conform tratatelor de pace, faţă de anul 1938. În schimb PIB pe locuitor din 1950, de 1.096 dolari ppc 1990, este apropiat de cel din anul 1938, de 934 dolari. Diferenţa în plus în anul 1950 faţă de anul 1938, apare acceptabilă după un interval de 12 ani şi nu impietează constituirea şi comparabilitatea seriei PIB 1862-1979. Al doilea moment de legătură, între perioada 1950-1979 şi perioada 1980-2000, respectiv hotarul anilor 1979 şi 1980 înregistrează doar o diferenţă minoră a PIB pe locuitor: 1979 – 7.311 dolari ppc 1990 şi 7.296 dolari ppc 1990 în anul 1980. Astfel că seria PIB 1862-2000 dovedeşte continuitate şi comparabilitate, desigur cu rezervele menţionate în multiplele calcule pe parcursul cercetării.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A3

Valoarea adăugată brută[1)] în ramurile agricultură şi industrie, *total și pe locuitor ocupat*, în lei comparabili, în dolari ppc 2000, ani selectaţi, în perioada 1862-2000

Anii	Valoarea adăugată brută în agricultură[2)] mil. lei	Valoarea adăugată brută în industrie[4)] mil. lei	Valoarea adăugată brută[5)]		Valoarea adăugată brută, dolari pe o persoană ocupată[6)]		
			în agricultură mil. dolari	în industrie mil. dolari	în agricultură	în industrie	col. 7/col. 6
1	2	3	4	5	6	7	8
	mil. lei 1913						
1862	467	4	1222	10	766	1333	1,74
1872[3)]	498	16	1304	41	726	1371	1,89
1882	906	44	2374	114	1226	3561	2,90
1902	1070	138	2803	362	1024	6614	6,46
1913	1232	442	3227	1157	993	7013	7,06
1922	2181	529	5715	1386	783	5948	7,59
1929	2740	951	7177	2490	890	8557	9,61
1938	2871	1429	7522	3744	833	10118	12,14
1945	901	1001	2361	2622	308	7125	23,13
	mil. lei 1963						
1950	25175	17033	8171	5528	1316	5523	4,20
1955	40784	31143	13237	10108	2027	8265	4,08
1960	43002	48480	13957	15735	2239	10927	4,88
1965	44687	89460	14504	29036	2639	15585	5,90
1970	47208	152365	15322	49452	3160	21718	6,87
1975	57941	238759	18806	77493	4872	24917	5,11
	mil. lei 1990						
1980	98488	366758	26550	98869	8711	26874	3,09
1985	128031	395262	34514	106553	11432	26786	2,34
1989	119658	383904	32257	103491	10548	24824	2,35
1995	139223	231335	37531	62362	11776	22978	1,95
2000	73160	166093	19722	44775	5598	22343	3,99

Note:

1) Cifrele au fost întregite la nivelul milioanelor şi unităţilor monetare.

2) Inclusiv silvicultura.

3) Pentru anul 1871. Anul 1872, an de secetă.

4) Fără industria casnică şi a morăritului ţărănesc.

5) Datele perioadei 1862-1945, în sursă exprimate în lei 1913, s-au convertit în dolari 1913 împărţindu-se la 5,18 raportul parităţii metalice aur 1 dolar = 5,18 lei, şi s-au înmulţit prin coeficientul de depreciere a dolarului de calcul al PIB SUA între 1913-2000 de 13,57; s-a obţinut astfel estimarea în dolari ppc 2000. Pentru perioada 1950-1975, valoarea adăugată brută este exprimată în lei comparabili 1963, care a fost adusă la nivelul lei 1975 prin înmulţirea cu 1,086 coeficientul de creştere a preţurilor între 1963-1975. Sumele în lei 1975 s-au raportat apoi la convertorul 8,8 reprezentând ppc leu/dolar 1975, iar valoarea adăugată brută în dolari 1975 s-a multiplicat prin coeficientul 2,63, cât reprezintă gradul de depreciere a dolarului PIB SUA până

în anul 2000. S-a obţinut astfel valoarea adăugată brută în dolari 2000 comparabili cu datele perioadei anterioare 1862-1945. Pentru anii 1980-2000, valoarea adăugată brută în tabelele iniţiale se arată în lei comparabili 1990. În scopul compatibilizării, sumele în lei 1990 s-au adus la nivelul lei 1975 (× 0,902) apoi s-a procedat ca la perioada anterioară: s-au raportat la convertorul ppc leu/dolar 8,8 iar rezultatul s-a multiplicat cu coeficientul de depreciere până la dolari 2000 de 2,63.

6) Valoarea adăugată brută în dolari ppc 2000 s-a raportat la populaţia ocupată. Până în anul 1945, pentru agricultură, populaţia activă; după 1945 cea ocupată. Personalul din industrie cuprinde patroni şi salariaţi din întreprinderile ramurilor extractive, energie electrică şi prelucrătoare mare, pentru anii 1862-1945. În restul perioadei personalul ocupat din agricultură şi industrie, după secţiunea forţă de muncă din Anuarul statistic. Populaţia ocupată (activă) la care s-a raportat valoarea adăugată brută, în agricultură şi în industria mare, în mii persoane, s-a estimat după sursele statistice astfel:

Anii	Populaţia ocupată				
	Total 3 + 5	Agricultură	% din col. 2	Industrie	% din col. 2
1	2	3	4	5	6
1862	1619	1596	98,6	22,9	1,4
1872	1826	1796	98,4	30,0	1,6
1882	1968	1936	98,4	32,0	1,6
1902	2792	2737	98,0	54,7	2,0
1913	3415	3250	95,2	165	4,8
1922	7528	7295	96,9	233	3,1
1929	8352	8061	96,5	291	3,5
1938	9396	9026	96,1	370	3,9
1945	8032	7664	95,4	368	4,6
1950	7210	6209	86,1	1001	13,9
1955	7753	6530	84,2	1223	15,8
1960	7673	6233	81,2	1440	18,8
1965	7358	5495	74,7	1863	25,3
1970	7126	4849	68,0	2277	32,0
1975	6970	3860	55,4	3110	44,6
1980	6727	3048	45,3	3679	54,7
1985	6997	3019	43,1	3978	56,9
1989	7227	3058	42,3	4169	57,7
1995	5901	3187	54,0	2714	46,0
2000	5527	3523	63,7	2004	36,3

Surse: *Anuarul statistic al României,* 1915-1916, 1939-1940, 1990, 1996, 2001; Victor Axenciuc, *Evoluţia economică a României. Cercetări statistico-istorice, 1859-1947*, vol. I, *Industria*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1992.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A4

Componenţa valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, în dolari ppc 2000, medii ale anilor, perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari	Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1862-1866	2230	1592	638	**1940-1944**	14386	9085	5301
1867-1871	2569	1877	692	**1945-1947**	10449	7371	3078
1872-1876	2863	2101	762	.....			
1877-1881	3400	2388	1012	**1950-1954**	26966	19610	7376
1882-1886	4051	2840	1211	**1955-1959**	36535	26686	9849
1887-1890	4599	3254	1345	**1960-1964**	52707	39322	13385
1891-1895	5316	3671	1645	**1965-1969**	80467	60427	20040
1896-1900	5313	3571	1742	**1970-1974**	120585	92571	28014
1901-1905	6032	4042	1990	**1975-1979**	173568	130481	43087
1906-1910	7104	4635	2469	**1980-1984**	200951	144399	56552
1911-1914	8460	5383	3077	**1985-1989**	218478	157690	60788
.....				**1990-1994**	176918	112637	64281
1920-1924	13676	8682	4994	**1995-2000**	169543	93400	76143
1925-1929	17656	11140	6516				
1930-1934	18715	11819	6896				
1935-1939	21690	13991	7699				

Notă:
[1)] Calculată pe baza datelor tabelului A5.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A5

Componenţa valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, în dolari ppc 2000, serii anuale, perioada 1862-2000

Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari	Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	2239	1632	607	**1873**	2760	2021	739
1863	2450	1818	632	**1874**	2719	1983	736
1864	2547	1850	697	**1875**	3173	2419	754
1865	1961	1324	637	**1876**	3070	2210	860
1866	1955	1334	621	**1877**	3154	2187	967
1867	2388	1773	615	**1878**	3241	2217	1024
1868	2604	1881	723	**1879**	3328	2338	990
1869	2566	1871	695	**1880**	4163	3131	1032
1870	2683	1976	707	**1881**	3112	2067	1045
1871	2604	1886	718	**1882**	4182	3058	1124
1872	2591	1870	721	**1883**	3896	2683	1213

Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari	Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1884	3372	2225	1147	**1937**	22301	14264	8037
1885	4140	2880	1260	**1938**	21959	14280	7679
1886	4666	3356	1310	**1939**	22506	14699	7807
1887	4375	3036	1339	**1940**	14502	9147	5355
1888	4603	3332	1271	**1941**	14942	9231	5711
1889	4677	3328	1349	**1942**	14045	8389	5656
1890	4740	3320	1420	**1943**	16069	10237	5832
1891	4892	3315	1577	**1944**	12373	8420	3953
1892	5321	3744	1577	**1945**	9629	6685	2944
1893	5132	3437	1695	**1946**	9510	6534	2976
1894	5593	3888	1705	**1947**	12208	8894	3314
1895	5640	3972	1668	.....			
1896	5841	4052	1789	**1950**	21519	15608	5911
1897	4799	3155	1644	**1951**	26919	19457	7462
1898	5891	4018	1873	**1952**	26400	19136	7264
1899	4165	2535	1630	**1953**	29706	21867	7839
1900	5869	4096	1773	**1954**	30287	21980	8307
1901	6148	4225	1923	**1955**	35783	26362	9421
1902	6006	4055	1951	**1956**	31243	22093	9151
1903	6260	4277	1983	**1957**	37564	27469	10094
1904	4864	3010	1854	**1958**	36211	26323	9888
1905	6883	4645	2238	**1959**	41873	31184	10688
1906	7521	5135	2386	**1960**	45727	34363	11364
1907	6062	3772	2290	**1961**	49553	37186	12368
1908	6672	4317	2355	**1962**	51358	38367	12991
1909	6654	4181	2473	**1963**	55654	41345	14309
1910	8611	5771	2840	**1964**	61241	45349	15892
1911	8557	5468	3089	**1965**	66475	49406	17069
1912	8700	5562	3138	**1966**	73932	55450	18482
1913	8805	5672	3133	**1967**	81010	60622	20388
1914	7776	4831	2945	**1968**	87256	65660	21596
.....				**1969**	93664	70998	22666
1920	11303	7314	3989	**1970**	102181	77934	24247
1921	12439	7634	4805	**1971**	109389	83507	25882
1922	13877	8978	4899	**1972**	120416	92848	27568
1923	15341	9863	5478	**1973**	132087	102318	29769
1924	15422	9620	5802	**1974**	138851	106247	32604
1925	15957	10311	5646	**1975**	143518	108985	34533
1926	17652	11278	6374	**1976**	161058	122714	38344
1927	17995	10956	7039	**1977**	175928	132880	43048
1928	17696	11039	6657	**1978**	192693	144283	48411
1929	18979	12116	6863	**1979**	194644	153543	51101
1930	19118	11859	7259	**1980**	195161	139882	55279
1931	19608	12250	7358	**1981**	193119	135818	57301
1932	17816	11186	6630	**1982**	193935	140912	53023
1933	18253	11812	6441	**1983**	205067	147727	57340
1934	18779	11988	6791	**1984**	217474	157657	59817
1935	20456	13119	7337	**1985**	216349	156586	59763
1936	21230	13594	7636	**1986**	219938	160925	59013

Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari	Anii	Total valoarea adăugată brută mil. dolari	Producţia de bunuri mil. dolari	Activitatea de servicii mil. dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1987	225630	161096	64534	**1994**	170937	103341	67596
1988	225060	161777	63283	**1995**	180831	112403	68428
1989	205414	148068	57346	**1996**	188434	116096	72338
1990	199195	143158	56037	**1997**	171385	100129	71256
1991	176737	112670	64067	**1998**	161608	83360	78248
1992	172346	104213	68133	**1999**	155628	75029	80599
1993	165375	99804	65571	**2000**	159375	73380	85995

Notă:
[1)] Calculată după tabelele B9, C5 şi D4.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A6

Componenţa valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, *pe locuitor*, în dolari ppc 2000, medii ale anilor, perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii	Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4	1	2	3	4
1862-1866	547	390	157	**1940-1944**	1066	673	393
1867-1871	605	442	163	**1945-1947**	661	466	195
1872-1876	653	479	174	**1950-1954**	1617	1175	442
1877-1881	750	527	223	**1955-1959**	2052	1499	553
1882-1886	832	583	249	**1960-1964**	2820	2104	716
1887-1890	881	624	257	**1965-1969**	4140	3109	1031
1891-1895	967	668	299	**1970-1974**	5832	4477	1355
1896-1900	908	609	299	**1975-1979**	8007	6020	1987
1901-1905	956	641	315	**1980-1984**	8953	6433	2520
1906-1910	1048	684	364	**1985-1989**	9526	6876	2650
1911-1914	1152	733	419	**1990-1994**	7711	4907	2804
.....				**1995-2000**	7521	4141	3380
1920-1924	862	547	315				
1925-1929	1037	654	383				
1930-1934	1017	642	375				
1935-1939	1111	716	395				

Sursă: Tabelul A7.
Notă:
[1)] Calculată pe baza datelor tabelului A7 şi a numărului populaţiei.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A7

Componenţa valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, *pe locuitor*, în dolari ppc 2000, serii anuale, perioada 1862-2000

Anii	Total valoarea adăugată brută dolari	Producţia de bunuri dolari	Activitatea de servicii dolari	Anii	Total valoarea adăugată brută dolari	Producţia de bunuri dolari	Activitatea de servicii dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	557	406	151	**1904**	750	464	286
1863	606	450	156	**1905**	1062	717	345
1864	622	452	170	**1906**	1142	780	362
1865	474	320	154	**1907**	907	564	343
1866	475	324	151	**1908**	986	638	348
1867	575	427	148	**1909**	969	609	360
1868	620	448	172	**1910**	1236	828	408
1869	604	440	164	**1911**	1207	772	435
1870	625	460	165	**1912**	1203	769	434
1871	601	435	166	**1913**	1197	771	426
1872	596	430	166	**1914**	1000	622	378
1873	633	464	169	.....			
1874	623	455	168	**1920**	734	475	259
1875	721	550	171	**1921**	798	490	308
1876	690	497	193	**1922**	876	567	309
1877	704	488	216	**1923**	955	614	341
1878	723	494	229	**1924**	946	590	356
1879	735	516	219	**1925**	964	623	341
1880	916	689	227	**1926**	1052	672	380
1881	673	447	226	**1927**	1058	644	414
1882	892	652	240	**1928**	1026	640	386
1883	816	562	254	**1929**	1085	693	392
1884	693	458	235	**1930**	1068	662	406
1885	835	581	254	**1931**	1079	674	405
1886	925	665	260	**1932**	967	607	360
1887	856	594	262	**1933**	979	633	346
1888	889	644	245	**1934**	993	634	359
1889	890	633	257	**1935**	1072	687	385
1890	891	624	267	**1936**	1099	704	395
1891	907	615	292	**1937**	1142	730	412
1892	981	690	291	**1938**	1112	723	389
1893	936	627	309	**1939**	1129	737	392
1894	1009	701	308	**1940**	1091	688	403
1895	1001	705	296	**1941**	1120	692	428
1896	1023	710	313	**1942**	1041	622	419
1897	842	544	298	**1943**	1177	750	427
1898	1005	685	320	**1944**	903	615	288
1899	699	425	274	**1945**	612	425	187
1900	971	678	293	**1946**	602	414	188
1901	1003	690	313	**1947**	768	560	208
1902	970	655	315	.....			
1903	995	680	315	**1950**	1319	957	362

Anii	Total valoarea adăugată brută dolari	Producţia de bunuri dolari	Activitatea de servicii dolari	Anii	Total valoarea adăugată brută dolari	Producţia de bunuri dolari	Activitatea de servicii dolari
1	2	3	4	1	2	3	4
1951	1635	1182	453	**1976**	7510	5722	1788
1952	1587	1151	436	**1977**	8123	6135	1988
1953	1763	1298	465	**1978**	8817	6602	2215
1954	1774	1288	486	**1979**	8828	6510	2318
1955	2065	1522	543	**1980**	8791	6301	2490
1956	1786	1263	523	**1981**	8640	6076	2564
1957	2107	1541	567	**1982**	8628	6269	2359
1958	2005	1458	549	**1983**	9093	6550	2543
1959	2297	1711	586	**1984**	9613	6969	2644
1960	2485	1867	618	**1985**	9521	6891	2630
1961	2669	2003	666	**1986**	9637	7051	2586
1962	2749	2054	695	**1987**	9836	7022	2814
1963	2958	2198	760	**1988**	9763	7018	2745
1964	3236	2396	840	**1989**	8873	6396	2477
1965	3494	2597	897	**1990**	8583	6169	2414
1966	3862	2897	965	**1991**	7623	4860	2763
1967	4201	3143	1058	**1992**	7563	4573	2990
1968	4425	3329	1096	**1993**	7268	4386	2882
1969	4681	3548	1133	**1994**	7520	4546	2974
1970	5045	3848	1197	**1995**	7973	4956	3017
1971	5344	4079	1265	**1996**	8335	5135	3200
1972	5828	4493	1335	**1997**	7602	4441	3161
1973	6342	4913	1429	**1998**	7182	3704	3478
1974	6603	5052	1551	**1999**	6930	3341	3589
1975	6755	5130	1625	**2000**	7104	3271	3833

Surse: Tabelele B13, B14, C9, D7.

Notă:

[1)] Calculată pe baza datelor din tabelele B13, B14, C9 şi D7.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A8

Structura valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, medii ale anilor, perioada 1862-2000

– ponderi –

Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii	Medii ale anilor	Total valoarea adăugată brută	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4	1	2	3	4
1862-1866	100	71,1	28,9	**1940-1944**	100	63,3	36,7
1867-1871	100	75,3	24,7	**1945-1947**	100	70,3	29,7
1872-1876	100	73,3	26,7	.....			
1877-1881	100	69,9	30,1	**1950-1954**	100	72,6	27,4
1882-1886	100	69,9	30,1	**1955-1959**	100	72,9	27,1
1887-1890	100	70,8	29,2	**1960-1964**	100	74,6	25,4
1891-1895	100	69,0	31,0	**1965-1969**	100	75,0	25,0
1896-1900	100	66,6	33,4	**1970-1974**	100	76,7	23,3
1901-1905	100	66,8	33,2	**1975-1979**	100	75,3	24,7
1906-1910	100	65,0	35,0	**1980-1984**	100	71,8	28,2
1911-1914	100	63,6	36,4	**1985-1989**	100	72,2	27,8
.....				**1990-1994**	100	63,4	36,6
1920-1924	100	63,5	36,5	**1995-2000**	100	54,7	45,3
1925-1929	100	63,3	36,7				
1930-1934	100	63,2	36,8				
1935-1939	100	64,5	35,5				

Notă:
1) Calculată după tabelul A9.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A9

Structura valorii adăugate brute[1)] după sferele de activitate, serii anuale, în perioada 1862-2000

– ponderi –

Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii	Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	100	72,9	27,1	**1873**	100	73,2	26,8
1863	100	74,2	25,8	**1874**	100	72,9	27,1
1864	100	72,6	27,4	**1875**	100	76,2	23,8
1865	100	67,5	32,5	**1876**	100	72,0	28,0
1866	100	68,2	31,8	**1877**	100	69,3	30,7
1867	100	74,2	25,8	**1878**	100	68,4	31,6
1868	100	72,2	27,8	**1879**	100	70,3	29,7
1869	100	72,9	27,1	**1880**	100	75,2	24,8
1870	100	73,6	26,4	**1881**	100	66,4	33,6
1871	100	72,4	27,6	**1882**	100	73,1	26,9
1872	100	72,2	27,8	**1883**	100	68,9	31,1

Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4
1884	100	66,0	34,0
1885	100	69,6	30,4
1886	100	71,9	28,1
1887	100	69,4	30,6
1888	100	72,4	27,6
1889	100	71,2	28,8
1890	100	70,0	30,0
1891	100	67,8	32,2
1892	100	70,4	29,6
1893	100	67,0	33,0
1894	100	69,5	30,5
1895	100	70,4	29,6
1896	100	69,4	30,6
1897	100	65,7	34,3
1898	100	68,2	31,8
1899	100	60,9	39,1
1900	100	69,8	30,2
1901	100	68,7	31,3
1902	100	67,5	32,5
1903	100	68,3	31,7
1904	100	61,9	38,1
1905	100	67,5	32,5
1906	100	68,3	31,7
1907	100	62,2	37,8
1908	100	64,7	35,3
1909	100	62,8	37,2
1910	100	67,0	33,0
1911	100	63,9	36,1
1912	100	63,9	36,1
1913	100	64,4	35,6
1914	100	62,1	37,9
.....			
1920	100	64,7	35,3
1921	100	61,4	38,6
1922	100	64,7	35,3
1923	100	64,3	35,7
1924	100	62,4	37,6
1925	100	64,6	35,4
1926	100	63,9	36,1
1927	100	60,9	39,1
1928	100	62,4	37,6
1929	100	63,8	36,2
1930	100	62,0	38,0
1931	100	62,5	37,5
1932	100	62,8	37,2
1933	100	64,7	35,3
1934	100	63,8	36,2
1935	100	64,1	35,9
1936	100	64,0	36,0
1937	100	64,0	36,0
1938	100	65,0	35,0

Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4
1939	100	65,3	34,7
1940	100	63,1	36,9
1941	100	61,8	38,2
1942	100	59,7	40,3
1943	100	63,7	36,3
1944	100	68,1	31,9
1945	100	69,4	30,6
1946	100	68,7	31,3
1947	100	72,9	27,1
.....			
1950	100	72,5	27,5
1951	100	72,3	27,7
1952	100	72,5	27,5
1953	100	73,6	26,4
1954	100	72,6	27,4
1955	100	73,7	26,3
1956	100	70,7	29,3
1957	100	73,1	26,9
1958	100	72,7	27,3
1959	100	74,5	25,5
1960	100	75,1	24,9
1961	100	75,0	25,0
1962	100	74,7	25,3
1963	100	74,3	25,7
1964	100	74,1	25,9
1965	100	74,3	25,7
1966	100	75,0	25,0
1967	100	74,8	25,2
1968	100	75,2	24,8
1969	100	75,8	24,2
1970	100	76,3	23,7
1971	100	76,3	23,7
1972	100	77,1	22,9
1973	100	77,5	22,5
1974	100	76,5	23,5
1975	100	75,9	24,1
1976	100	76,2	23,8
1977	100	75,5	24,5
1978	100	74,9	25,1
1979	100	73,7	26,3
1980	100	71,7	28,3
1981	100	70,3	29,7
1982	100	72,7	27,3
1983	100	72,0	28,0
1984	100	72,5	27,5
1985	100	72,4	27,6
1986	100	73,2	26,8
1987	100	71,4	28,6
1988	100	71,9	28,1
1989	100	72,1	27,9
1990	100	71,9	28,1

Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii	Anii	Total	Producţia de bunuri	Activitatea de servicii
1	2	3	4	1	2	3	4
1991	100	63,8	36,2	**1996**	100	61,6	38,4
1992	100	60,5	39,5	**1997**	100	58,4	41,6
1993	100	60,3	39,7	**1998**	100	51,6	48,4
1994	100	60,5	39,5	**1999**	100	48,2	51,8
1995	100	62,2	37,8	**2000**	100	46,0	54,0

Notă:
1) Calculată după tabelul A5.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A10

Componenţa valorii adăugate brute în producţia de bunuri[1)], pe ramuri-resurse, *total şi pe locuitor*, în dolari ppc 2000, medii ale anilor, perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Total mil. dolari	Agricultură mil. dolari	Industrie mil. dolari	Construcţii mil. dolari	Pe locuitor			
					Total dolari	Agricultură dolari	Industrie dolari	Construcţii dolari
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862-1866	1592	1190	355	47	391	292	87	12
1867-1871	1877	1425	371	81	442	336	88	18
1872-1876	2101	1520	461	120	479	347	105	27
1877-1881	2388	1732	553	103	527	382	122	23
1882-1886	2840	2062	612	166	583	424	126	33
1887-1890	3254	2258	754	242	624	433	144	47
1891-1895	3671	2514	936	221	667	457	170	40
1896-1900	3571	2272	1014	285	608	387	173	48
1901-1905	4042	2730	1046	266	641	434	165	42
1906-1910	4635	2751	1487	397	684	406	219	59
1911-1914	5383	3024	1895	464	733	413	258	62
.....								
1920-1924	8682	5442	2379	861	547	343	150	54
1925-1929	11141	6361	3595	1185	654	374	211	69
1930-1934	11818	6686	3956	1176	642	364	215	63
1935-1939	13992	7376	5113	1503	716	378	262	76
1940-1944	9086	4044	3939	1103	673	300	292	81
1945-1947	7371	2950	3439	982	466	186	218	62
.....								
1950-1954	19609	9762	8618	1229	1175	585	516	74
1955-1959	26686	11880	12547	2259	1499	668	704	127
1960-1964	39322	13831	21642	3849	2104	741	1157	206
1965-1969	60427	16657	37881	5889	3103	856	1944	303
1970-1974	92571	18726	64346	9499	4478	907	3111	460
1975-1979	132481	23612	94748	14121	6111	1090	4371	650
1980-1984	144399	32316	98166	13917	6433	1439	4374	620
1985-1989	157690	33105	109355	15230	6876	1444	4768	664
1990-1994	112637	36822	66405	9410	4907	1605	2892	410
1995-2000	93400	29520	53655	10225	4141	1309	2380	452

Notă:
1) Calculată după datele din tabelul A11.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A11

Componenţa valorii adăugate brute în producţia de bunuri[1)], pe ramuri-resurse, *total şi pe locuitor*, în dolari ppc 2000, serii anuale, perioada 1862-2000

Anii	Total	Agricultură	Industrie	Construcţii	Pe locuitor			
					Total	Agricultură	Industrie	Construcţii
	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	dolari	dolari	dolari	dolari
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862	**1635**	1223	369	43	407	304	92	11
1863	**1819**	1449	327	43	450	358	81	11
1864	**1849**	1485	317	47	452	363	77	12
1865	**1323**	922	351	50	320	223	85	12
1866	**1335**	872	411	52	324	212	100	12
1867	**1771**	1360	359	52	427	327	86	14
1868	**1880**	1417	409	54	448	338	97	13
1869	**1871**	1383	359	129	440	325	84	31
1870	**1976**	1506	382	88	460	351	89	20
1871	**1886**	1459	348	79	435	337	80	18
1872	**1871**	1305	427	139	430	300	98	32
1873	**2020**	1464	419	137	464	336	96	32
1874	**1981**	1388	516	77	454	318	118	18
1875	**2421**	1774	498	149	550	403	113	34
1876	**2210**	1669	443	98	497	375	100	22
1877	**2187**	1598	490	99	488	357	109	22
1878	**2218**	1650	461	107	494	368	103	23
1879	**2339**	1640	605	94	516	362	134	22
1880	**3129**	2410	616	103	688	530	135	23
1881	**2068**	1360	592	116	447	294	128	25
1882	**3056**	2373	537	146	652	506	115	31
1883	**2682**	1873	647	162	562	392	135	35
1884	**2224**	1483	595	146	458	305	122	31
1885	**2881**	2098	610	173	581	423	123	35
1886	**3356**	2481	673	202	665	492	133	40
1887	**3036**	2036	637	363	594	398	125	71
1888	**3331**	2366	747	218	643	457	144	42
1889	**3328**	2342	812	174	633	446	155	32
1890	**3322**	2287	820	215	625	430	154	41
1891	**3315**	2172	885	258	615	403	164	48
1892	**3743**	2614	925	204	690	482	170	38
1893	**3437**	2400	849	190	627	437	155	35
1894	**3888**	2690	988	210	701	485	178	38
1895	**3972**	2693	1035	244	705	478	184	43
1896	**4053**	2654	1092	307	710	465	191	54
1897	**3156**	2028	885	243	545	350	153	42
1898	**4016**	2664	1019	333	685	454	174	57
1899	**2533**	1260	985	288	425	212	165	48
1900	**4096**	2756	1090	250	678	456	180	42
1901	**4226**	3078	893	255	690	502	146	42
1902	**4054**	2803	993	258	655	453	160	42
1903	**4275**	2945	1061	269	680	468	169	43
1904	**3010**	1677	1071	262	464	258	165	41
1905	**4645**	3149	1210	286	717	486	187	44
1906	**5135**	3453	1318	364	780	524	200	56

Anii	Total	Agricul-tură	Industrie	Construcţii	Pe locuitor			
					Total	Agricul-tură	Industrie	Construcţii
	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	dolari	dolari	dolari	dolari
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1907	**3770**	1960	1404	406	564	293	210	61
1908	**4317**	2371	1574	372	638	350	233	55
1909	**4181**	2332	1504	345	609	340	219	50
1910	**5771**	3641	1635	495	829	523	235	71
1911	**5467**	3293	1771	403	772	465	250	57
1912	**5562**	3110	1988	464	769	430	275	64
1913	**5672**	3227	1944	501	771	439	264	68
1914	**4831**	2468	1878	485	622	318	242	62
1920	**7317**	4854	1719	744	475	315	112	48
1921	**7631**	4818	2004	809	490	309	129	52
1922	**8978**	5714	2352	912	567	361	149	57
1923	**9863**	6217	2735	911	614	387	170	57
1924	**9620**	5606	3083	931	590	344	189	57
1925	**10311**	5960	3277	1074	623	360	198	65
1926	**11280**	6767	3364	1149	672	403	200	69
1927	**10956**	6023	3660	1273	644	354	215	75
1928	**11039**	5879	3948	1212	640	341	229	70
1929	**12119**	7178	3728	1213	693	410	213	70
1930	**11859**	7002	3809	1048	662	391	213	58
1931	**12250**	7278	3775	1197	674	401	208	65
1932	**11183**	6319	3728	1136	607	343	202	62
1933	**11812**	6662	3945	1205	633	357	212	64
1934	**11988**	6172	4524	1292	634	326	239	69
1935	**13122**	6908	4789	1425	687	362	251	74
1936	**13594**	7241	4891	1462	704	375	253	76
1937	**14264**	7270	5292	1702	730	372	271	87
1938	**14280**	7521	5323	1436	723	381	270	72
1939	**14699**	7940	5271	1488	737	398	264	75
1940	**9148**	4176	4037	935	688	314	304	70
1941	**9232**	4155	4003	1074	692	311	300	81
1942	**8388**	3280	4021	1087	622	243	298	81
1943	**10238**	4556	4362	1320	750	334	320	96
1944	**8422**	4053	3272	1097	615	296	239	80
1945	**6685**	2360	3416	909	425	150	217	58
1946	**6534**	2266	3309	959	414	144	210	60
1947	**8894**	4223	3592	1079	560	266	226	68
1950	**15608**	8171	6594	843	957	501	404	52
1951	**19457**	10224	8111	1122	1182	621	493	68
1952	**19136**	9194	8630	1312	1151	553	519	79
1953	**21867**	10771	9490	1606	1298	639	563	96
1954	**21980**	10450	10263	1267	1288	612	601	75
1955	**26362**	13237	11389	1736	1522	764	657	101
1956	**22093**	8894	11082	2117	1263	509	634	120
1957	**27469**	12965	12260	2244	1541	727	688	126
1958	**26323**	10514	13385	2424	1458	582	741	135
1959	**31184**	13788	14620	2776	1710	756	802	152
1960	**34363**	13957	17058	3348	1867	758	927	182

Anii	Total	Agricul-tură	Industrie	Construcţii	Pe locuitor			
					Total	Agricul-tură	Industrie	Construcţii
	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	dolari	dolari	dolari	dolari
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1961	**37186**	14447	19080	3659	2003	778	1028	197
1962	**38367**	12955	21539	3873	2054	693	1153	208
1963	**41345**	13601	23733	4011	2198	723	1262	213
1964	**45349**	14193	26799	4357	2396	750	1416	230
1965	**49407**	14504	30295	4608	2596	762	1592	242
1966	**55450**	16578	33693	5179	2897	866	1760	271
1967	**60622**	16599	38068	5955	3144	861	1974	309
1968	**65660**	17848	41130	6682	3330	905	2086	339
1969	**70998**	17757	46221	7020	3548	887	2310	351
1970	**77934**	15322	53877	8735	3848	757	2660	431
1971	**83507**	18905	55858	8744	4080	924	2729	427
1972	**92849**	20696	62296	9857	4494	1002	3015	477
1973	**102318**	19997	72155	10166	4913	960	3464	489
1974	**106247**	18708	77545	9994	5053	890	3688	475
1975	**108985**	18806	82411	7768	5130	885	3879	366
1976	**122714**	24819	86139	11756	5722	1157	4017	548
1977	**132880**	23508	93685	15687	6136	1085	4326	725
1978	**144283**	25765	101625	16893	6602	1179	4650	773
1979	**153543**	25160	109878	18505	6964	1141	4984	839
1980	**139882**	26550	98869	14465	6301	1196	4453	652
1981	**135819**	30534	91801	13484	6076	1366	4107	603
1982	**140912**	37343	90778	12791	6269	1661	4039	569
1983	**147727**	32609	101111	14007	6550	1446	4483	621
1984	**157658**	34545	108274	14834	6969	1527	4786	656
1985	**156586**	34514	106553	15519	6891	1519	4689	683
1986	**160925**	32706	112102	16117	7051	1433	4912	706
1987	**161096**	32028	112576	16492	7022	1396	4907	719
1988	**161777**	34021	112054	15702	7018	1476	4861	681
1989	**148068**	32257	103491	12320	6396	1393	4470	533
1990	**143159**	46098	85641	11420	6169	1986	3690	493
1991	**112670**	34795	69775	8100	4860	1501	3009	350
1992	**104213**	31885	64273	8055	4573	1399	2820	354
1993	**99804**	35766	55182	8856	4386	1572	2425	389
1994	**103341**	35568	57156	10617	4546	1565	2514	467
1995	**112404**	37531	62362	12511	4956	1655	2750	551
1996	**116096**	37845	65439	12812	5135	1674	2895	566
1997	**100128**	33314	57190	9624	4441	1478	2537	426
1998	**83360**	25554	48994	8812	3704	1136	2177	391
1999	**75029**	23153	43172	8704	3341	1031	1922	388
2000	**73380**	19722	44775	8883	3271	879	1996	396

Notă:

[1)] Calculată după tabelele B13, C13, D7.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A12

Structura valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri[1)], pe ramuri-resurse, medii ale anilor, în perioada 1862-2000

– ponderi –

Medii ale anilor	Total	Agricultură şi altele	Industrie	Construcţii
1	2	3	4	5
1862-1866	100	74,0	23,0	3,0
1867-1871	100	75,9	19,8	4,3
1872-1876	100	72,2	22,0	5,8
1877-1881	100	72,1	23,5	4,4
1882-1886	100	72,2	21,9	5,9
1887-1890	100	69,3	23,1	7,6
1891-1895	100	68,4	25,6	6,0
1896-1900	100	62,6	29,2	8,2
1901-1905	100	66,9	26,4	6,7
1906-1910	100	58,6	32,7	8,7
1911-1914	100	56,0	35,3	8,7
1920-1924	100	62,9	27,1	10,0
1925-1929	100	57,1	32,3	10,6
1930-1934	100	56,6	33,5	9,9
1935-1939	100	52,7	36,5	10,8
1940-1944	100	44,5	43,4	12,1
1945-1947	100	39,2	47,4	13,4
1950-1954	100	52,8	40,6	6,6
1955-1959	100	46,5	44,6	8,9
1960-1964	100	36,4	53,5	10,1
1965-1969	100	28,3	61,7	10,0
1970-1974	100	21,8	67,2	11,0
1975-1979	100	18,4	70,5	11,1
1980-1984	100	22,4	68,0	9,6
1985-1989	100	21,0	69,3	9,7
1990-1994	100	32,7	59,0	8,3
1995-2000	100	31,6	57,4	11,0

Notă:

[1)] Calculată pe baza datelor din tabelul A13.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A13

Structura valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri[1)], pe ramuri-resurse, serii anuale, în perioada 1862-2000

– ponderi –

Anii	Total	Agricultură şi altele	Industrie	Construcţii
1	2	3	4	5
1862	100	74,9	22,6	2,5
1863	100	79,6	18,1	2,3
1864	100	80,4	17,1	2,5
1865	100	69,7	26,5	3,8
1866	100	65,4	30,8	3,8
1867	100	76,7	20,3	3,0
1868	100	75,3	21,8	2,9
1869	100	73,9	19,2	6,9
1870	100	76,2	19,4	4,4
1871	100	77,4	18,4	4,2
1872	100	69,7	22,8	7,5
1873	100	72,5	20,8	6,7
1874	100	70,1	26,0	3,9
1875	100	73,3	20,5	6,2
1876	100	75,5	20,0	4,5
1877	100	73,1	22,4	4,5
1878	100	74,4	20,8	4,8
1879	100	70,1	25,8	4,1
1880	100	77,0	19,7	3,3
1881	100	65,8	28,6	5,6
1882	100	77,6	17,6	4,8
1883	100	69,8	24,1	6,1
1884	100	66,6	26,8	6,6
1885	100	72,9	21,1	6,0
1886	100	74,0	20,0	6,0
1887	100	67,1	20,9	12,0
1888	100	71,0	22,4	6,6
1889	100	70,4	24,4	5,2
1890	100	68,8	24,7	6,5
1891	100	65,5	26,7	7,8
1892	100	69,8	24,7	5,5
1893	100	69,8	24,7	5,5
1894	100	69,2	25,4	5,4
1895	100	67,7	26,1	6,2
1896	100	65,5	26,9	7,6
1897	100	64,2	28,1	7,7
1898	100	66,3	25,4	8,3
1899	100	49,7	38,9	11,4
1900	100	67,3	26,6	6,1
1901	100	72,9	21,1	6,0
1902	100	69,1	24,5	6,4
1903	100	68,9	24,8	6,3
1904	100	55,7	35,6	8,7
1905	100	67,8	26,1	6,2
1906	100	67,2	25,7	7,1
1907	100	52,0	37,2	10,8

Anii	Total	Agricultură şi altele	Industrie	Construcţii
1	2	3	4	5
1908	100	54,9	36,4	8,7
1909	100	55,8	36,0	8,2
1910	100	63,1	28,3	8,6
1911	100	60,2	32,4	7,4
1912	100	55,9	35,8	8,3
1913	100	56,9	34,3	8,8
1914	100	51,1	38,9	10,0
1920	100	66,4	23,5	10,1
1921	100	63,1	26,3	10,6
1922	100	63,6	26,2	10,2
1923	100	63,0	27,7	9,3
1924	100	58,3	32,1	9,6
1925	100	57,8	31,8	10,4
1926	100	60,0	29,8	10,2
1927	100	55,0	33,4	11,6
1928	100	53,3	35,8	10,9
1929	100	59,2	30,8	10,0
1930	100	59,0	32,1	8,9
1931	100	59,4	30,8	9,8
1932	100	56,5	33,3	10,2
1933	100	56,4	33,4	10,2
1934	100	51,5	37,7	10,8
1935	100	52,7	36,5	10,8
1936	100	53,3	36,0	10,7
1937	100	51,0	37,1	11,9
1938	100	52,7	37,3	10,0
1939	100	54,0	35,9	10,1
1940	100	45,6	44,1	10,3
1941	100	45,0	43,3	11,7
1942	100	39,1	47,9	13,0
1943	100	44,5	42,6	12,9
1944	100	48,1	38,9	13,0
1945	100	35,3	51,1	13,6
1946	100	34,7	50,6	14,7
1947	100	47,5	40,4	12,1
1950	100	56,2	38,0	5,8
1951	100	55,9	37,9	6,2
1952	100	50,7	42,1	7,2
1953	100	52,0	40,3	7,7
1954	100	50,2	43,7	6,1
1955	100	52,8	40,3	6,9
1956	100	42,5	47,4	10,1
1957	100	49,2	42,2	8,6
1958	100	41,6	48,8	9,6
1959	100	45,9	44,9	9,2
1960	100	42,2	47,6	10,2
1961	100	40,2	49,6	10,2
1962	100	35,0	54,6	10,4
1963	100	33,9	56,1	10,0
1964	100	32,2	57,9	9,9

Anii	Total	Agricultură şi altele	Industrie	Construcţii
1	2	3	4	5
1965	100	30,1	60,3	9,6
1966	100	30,7	59,7	9,6
1967	100	28,1	61,8	10,1
1968	100	27,9	61,6	10,5
1969	100	25,7	64,2	10,1
1970	100	20,8	67,3	11,9
1971	100	24,0	64,9	11,1
1972	100	23,6	65,1	11,3
1973	100	21,1	68,1	10,8
1974	100	19,5	70,0	10,5
1975	100	18,1	74,5	7,4
1976	100	20,9	69,2	9,9
1977	100	18,6	69,0	12,4
1978	100	18,3	69,7	12,0
1979	100	16,8	70,9	12,3
1980	100	19,0	70,7	10,3
1981	100	22,5	67,6	9,9
1982	100	26,5	64,4	9,1
1983	100	22,1	68,4	9,5
1984	100	21,9	68,7	9,4
1985	100	22,0	68,0	10,0
1986	100	20,3	69,7	10,0
1987	100	19,9	69,9	10,2
1988	100	21,0	69,3	9,7
1989	100	21,8	69,9	8,3
1990	100	32,2	59,8	8,0
1991	100	30,9	61,9	7,2
1992	100	30,6	61,7	7,7
1993	100	35,8	55,3	8,9
1994	100	34,4	55,3	10,3
1995	100	33,4	55,5	11,1
1996	100	32,6	56,4	11,0
1997	100	33,3	57,1	9,6
1998	100	30,7	58,8	10,5
1999	100	30,9	57,5	11,6
2000	100	26,9	61,0	12,1

Notă:
[1)] Calculată pe baza datelor din tabelul A11.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A14

Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, în dolari ppc 2000, medii ale anilor, perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Total mil. dolari	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)] mil. dolari	Comerţ mil. dolari	Activităţi financiare, bancare, asigurări mil. dolari	Administraţie, armată, altele mil. dolari	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială mil. dolari	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)] mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
1862-1866	**638**	162	318	0,9	75		82
1867-1871	**692**	171	356	1,5	71		92
1872-1876	**761**	180	408	0,9	70		102
1877-1881	**1012**	215	594	2,3	87		114
1882-1886	**1211**	235	707	10	129		130
1887-1890	**1344**	280	707	17	191		149
1891-1895	**1645**	305	901	41	226		172
1896-1900	**1758**	339	896	59	260		204
1901-1905	**1990**	404	1015	67	257		247
1906-1910	**2468**	447	1293	90	344		294
1911-1914	**3076**	512	1605	174	439		346
.....							
1920-1924	**4994**	691	2748	366	441		748
1925-1929	**6516**	1170	3033	533	849		931
1930-1934	**6896**	1302	2230	327	2015		1022
1935-1939	**7699**	1181	2999	228	2179		1112
1940-1944	**5302**	902	1438	95	2059		808
1945-1947	**3078**	889	928	28	398		835
.....							
1950-1954	**7375**	1637	2234	466	770	1133	1135
1955-1959	**9849**	2462	2673	617	1048	1518	1531
1960-1964	**13385**	3796	3167	900	1516	2174	1832
1965-1969	**20040**	5554	4868	1336	2096	3400	2786
1970-1974	**28014**	8680	5813	2038	3118	5109	3256
1975-1979	**43070**	13014	9614	3383	3342	8272	5445
1980-1984	**56552**	14885	12875	6191	4962	7689	9950
1985-1989	**60786**	16723	14090	5051	5467	8976	10479
1990-1994	**64281**	14683	20553	7314	5620	8313	7798
1995-2000	**76144**	16879	22823	4556	6190	8141	17555

Sursă: Calculată după datele tabelului A15.

Note:

[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul A15.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A15

Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, în dolari ppc 2000, serii anuale, perioada 1862-2000

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
1862	**606**	158	300	-	69		79
1863	**632**	160	325	-	67		81
1864	**695**	162	367	-	84		83
1865	**636**	163	304	-	84		85
1866	**621**	166	297	0,9	73		86
1867	**615**	166	299	1,0	62		87
1868	**722**	168	386	1,5	77		90
1869	**694**	172	355	1,6	74		92
1870	**707**	174	367	1,5	71		94
1871	**719**	176	373	1,7	73		96
1872	**719**	177	375	0,9	68		98
1873	**738**	187	379	0,8	72		99
1874	**736**	176	388	1,3	70		101
1875	**754**	178	399	1,0	73		103
1876	**857**	183	500	0,6	68		106
1877	**968**	241	537	0,6	79		110
1878	**1026**	222	591	2,5	100		110
1879	**989**	203	594	1,3	79		113
1880	**1031**	203	629	0,4	84		115
1881	**1045**	209	618	6,8	93		118
1882	**1122**	223	670	6,2	102		121
1883	**1214**	235	717	11	127		125
1884	**1146**	233	646	11	127		130
1885	**1261**	239	728	12	149		133
1886	**1310**	244	775	12	142		137
1887	**1337**	257	662	14	263		142
1888	**1270**	269	683	13	157		147
1889	**1349**	291	749	13	145		152
1890	**1419**	303	732	29	198		157
1891	**1578**	318	838	31	228		162
1892	**1577**	298	855	35	221		167
1893	**1696**	309	983	38	193		172
1894	**1704**	300	938	50	239		177
1895	**1668**	298	890	49	247		183
1896	**1791**	317	962	50	272		189
1897	**1725**	321	880	58	271		196
1898	**1875**	359	994	61	259		202
1899	**1629**	334	771	62	248		214
1900	**1772**	365	873	63	249		222

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari	mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
1901	**1921**	395	985	65	246		230
1902	**1952**	403	1006	68	237		238
1903	**1982**	410	1006	65	255		247
1904	**1856**	380	907	64	248		257
1905	**2239**	431	1170	75	298		265
1906	**2385**	441	1298	73	298		275
1907	**2290**	365	1262	88	291		285
1908	**2356**	450	1178	89	345		295
1909	**2472**	475	1229	92	370		306
1910	**2839**	503	1495	108	417		316
1911	**3089**	538	1674	134	414		328
1912	**3139**	525	1679	164	432		340
1913	**3132**	487	1665	187	443		351
1914	**2944**	499	1404	213	467		362
.....							
1920	**3990**	589	2032	337	375		657
1921	**4804**	688	2591	342	484		699
1922	**4897**	700	2687	367	405		739
1923	**5476**	681	3151	383	451		809
1924	**5804**	798	3279	402	490		835
1925	**5645**	956	2788	425	592		884
1926	**6374**	1039	3158	506	763		909
1927	**7039**	1439	3186	555	932		928
1928	**6656**	1191	2992	564	953		955
1929	**6864**	1227	3039	612	1004		982
1930	**7258**	1366	2434	673	1781		1004
1931	**7360**	1404	2307	363	2273		1013
1932	**6629**	1401	2083	235	1888		1023
1933	**6442**	1201	2069	182	1959		1031
1934	**6792**	1139	2260	182	2174		1037
1935	**7336**	1205	2676	196	2199		1059
1936	**7637**	1155	2903	243	2247		1089
1937	**8038**	1193	3358	234	2130		1123
1938	**7676**	1224	3055	244	1985		1169
1939	**7806**	1129	3005	225	2336		1112
1940	**5356**	942	1666	149	1807		793
1941	**5712**	1046	1501	84	2282		799
1942	**5655**	972	1464	84	2330		806
1943	**5833**	813	1499	95	2601		825
1944	**3953**	737	1060	63	1276		816
1945	**2945**	832	798	30	455		829
1946	**2975**	848	923	26	345		833
1947	**3314**	988	1063	26	395		842

Anii	Total mil. dolari	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)] mil. dolari	Comerţ mil. dolari	Activităţi financiare, bancare, asigurări mil. dolari	Administraţie, armată, altele mil. dolari	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială mil. dolari	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)] mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
.....							
1950	**5911**	1185	1970	353	596	903	903
1951	**7462**	1471	212	459	751	1132	1136
1952	**7354**	1669	2241	459	759	1101	1127
1953	**7839**	1866	2089	529	868	1245	1242
1954	**8307**	1993	2358	533	875	1284	1264
1955	**9421**	2201	2593	603	1023	1503	1497
1956	**9151**	2367	2739	533	896	1302	1314
1957	**10094**	2533	2702	639	1083	1559	1578
1958	**9888**	2551	2666	603	1048	1489	1532
1959	**10688**	2657	2667	709	1189	1736	1731
1960	**11364**	3062	2737	780	1316	1895	1574
1961	**12368**	3408	2903	850	1436	2046	1724
1962	**12991**	3729	3064	850	1454	2099	1794
1963	**14309**	4237	3262	956	1612	2286	1955
1964	**15892**	4541	3868	1062	1764	2544	2113
1965	**17069**	4946	3982	1132	1926	2773	2309
1966	**18482**	5045	4553	1245	1933	3172	2534
1967	**20388**	5627	5131	1351	2050	3433	2796
1968	**21596**	6001	5251	1422	2194	3676	3051
1969	**22666**	6153	5422	1528	2374	3948	3241
1970	**24247**	8263	4915	1633	2519	4170	2746
1971	**25882**	7486	5735	1740	3141	4731	3048
1972	**27568**	8228	5785	1981	3246	5033	3294
1973	**29769**	9134	6192	2388	2985	5552	3519
1974	**32604**	10285	6437	2447	3700	6056	3678
1975	**34533**	11153	6224	2841	2813	6963	4539
1976	**38344**	11927	7452	3138	3100	7690	5036
1977	**43048**	12752	9830	3385	3344	8284	5454
1978	**48411**	14762	11619	3641	3591	8889	5909
1979	**51016**	14478	12946	3912	3859	9536	6284
1980	**55279**	15454	13275	4557	4755	7331	9907
1981	**57302**	15466	13483	4759	4957	8129	10508
1982	**53023**	14442	12379	4745	4745	7427	9285
1983	**57340**	14225	12256	8316	5252	7441	9850
1984	**59817**	14838	12984	8578	5101	8115	10201
1985	**59763**	15288	13667	5559	5791	9266	10192
1986	**59004**	15879	13509	4977	5214	9006	10419
1987	**64534**	19121	15058	5258	5497	8844	10756
1988	**63284**	18319	15226	4758	5234	8802	10945
1989	**57345**	15008	12992	4704	5600	8960	10081
1990	**56037**	12265	13111	5709	5921	9727	9304
1991	**64067**	12335	24854	4787	5707	9205	7179

Anii	Total mil. dolari	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)] mil. dolari	Comerţ mil. dolari	Activităţi financiare, bancare, asigurări mil. dolari	Administraţie, armată, altele mil. dolari	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială mil. dolari	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)] mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
1992	**68133**	14264	23998	8894	5706	8055	7216
1993	**65571**	17031	20097	8686	5280	7324	7153
1994	**67596**	17518	20704	8494	5486	7255	8139
1995	**68427**	14595	19903	9477	7013	8340	9099
1996	**72338**	17740	23061	5913	6110	8870	10644
1997	**71256**	16657	21099	3146	4997	6478	18879
1998	**78248**	16390	23439	3172	6344	8459	20444
1999	**80599**	17234	23849	2959	5745	8704	22108
2000	**85995**	18656	25585	2665	6929	7995	24165

Surse: Date calculate după tabelele B14, C10, C13, D10, D12.

Note:

1) Serviciile pe categorii de resurse, pe ramuri în cele trei intervale: 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000 s-au calculat, recalculat după aceleaşi principii, dar operaţiunile efectuate au fost specifice, condiţionate de sursele de date. În toate cele trei perioade se regăseşte partea principală a conturilor: transporturi şi telecomunicaţii; comerţ; activităţi financiar-bancare şi de asigurări; administraţie, armată etc.; învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială şi altele. Celelalte servicii sunt arătate în surse pe unele subperioade: întreţinerea drumurilor, străzilor şi podurilor, gospodărie comunală, locativă, în anii 1950-1979; folosirea locuinţelor în proprietate – chiria imputată: în intervalele 1862-1947 şi 1950-1979; personalul casnic salariat în anii 1862-1947 şi 1950-1979; profesiuni libere în anii 1862-1947; tranzacţii imobiliare în intervalul 1980-2000, iar pentru anii 1950-1979 s-au estimat după media de 4% în PIB din anii 1980-1985. Astfel că, datele despre unele servicii nu apar în surse în unele subperioade. După metodologia contabilităţii conturilor naţionale, valoarea adăugată brută a acestor servicii nemenţionate expres în sursele statistice, ale anilor 1980-2000, ca personal casnic salariat, profesiuni libere, chiria imputată probabil a fost calculată, dar încadrată la capitolul „altele"; nu s-au putut departaja. Pentru subperioada 1862-1947 nu s-a calculat valoarea adăugată brută la tranzacţii imobiliare din cauza dificultăţilor de informaţii; profesiunile libere şi în perioada 1950-1979, datorită specificului economiei de stat nu aveau pondere însemnată în venitul naţional, astfel că nu sunt arătate în datele statistice. Pentru a realiza o înfăţişare relativ unitară pe grupe de servicii, am cumulat, în afară de conturile care acoperă întreaga perioadă, serviciile menţionate fără continuitate – col. 8 – într-o singură grupă, cu excepţia contului gospodărie comunală, întreţinerea drumurilor, podurilor care a fost încadrat la grupa de transporturi şi telecomunicaţii. Ca urmare, mărimea indicatorilor acestor grupe precum şi ponderea lor în total servicii va manifesta abateri inerente compoziţiei lor din diferite subperioade. Subliniem pentru cititorul interesat că toate categoriile de servicii menţionate sunt expuse şi explicate în fiecare din cele trei secţiuni B, C, D ale volumului I.

2) Din anul 1950 până în 1979 se calculează şi activităţile de gospodărie comunală şi locativă şi de întreţinere a drumurilor şi podurilor.

3) Din anul 1980 în statistică apare contul de tranzacţii imobiliare şi altele.

4) Tranzacţiile imobiliare s-au calculat şi pentru perioada 1950-1979.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A16

Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, *pe locuitor*, în dolari ppc 2000, medii ale anilor, perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1862-1866	156	40	78	0.2	18		20
1867-1871	163	40	84	0.2	17		22
1872-1876	174	41	93	0.2	16		24
1877-1881	223	48	131	0.2	19		25
1882-1886	249	48	145	0.2	27		29
1887-1890	258	54	135	3	37		29
1891-1895	299	55	164	7	41		32
1896-1900	300	58	153	10	44		35
1901-1905	315	64	161	11	41		38
1906-1910	364	66	191	13	51		43
1911-1914	419	70	219	24	60		46
.....							
1920-1924	313	43	172	23	28		47
1925-1929	379	68	177	31	49		54
1930-1934	374	71	121	18	109		55
1935-1939	396	61	154	12	112		57
1940-1944	394	67	107	7	153		60
1945-1947	195	56	59	2	25		53
.....							
1950-1954	442	98	134	28	46	68	68
1955-1959	553	138	150	35	59	85	86
1960-1964	715	203	169	48	81	116	98
1965-1969	1030	285	250	69	108	175	143
1970-1974	1356	420	281	99	151	247	158
1975-1979	1986	600	443	156	154	382	251
1980-1984	2519	663	574	275	221	343	443
1985-1989	2649	729	614	220	238	391	457
1990-1994	2805	641	897	320	245	362	340
1995-2000	3380	749	1013	202	275	361	780

Sursă: Tabelul A17.

Note:

[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul A15.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A17

Componenţa valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, *pe locuitor*, în dolari ppc 2000, serii anuale, perioada 1862-2000

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală şi locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1862	151	39	75	-	17		20
1863	156	40	80	-	17		19
1864	170	39	90	-	21		20
1865	154	39	74	-	20		21
1866	151	40	72	0,2	18		21
1867	148	40	72	0,2	15		21
1868	172	40	92	0,4	18		22
1869	163	40	83	0,4	18		22
1870	165	41	85	0,4	16		23
1871	166	41	86	0,4	17		22
1872	165	41	86	0,2	16		22
1873	169	43	87	0,2	17		22
1874	169	40	89	0,3	16		24
1875	171	41	91	0,2	17		22
1876	193	41	112	0,1	15		25
1877	216	54	120	0,1	18		24
1878	229	49	132	0,5	22		26
1879	218	45	131	0,3	17		25
1880	227	45	138	0,1	18		26
1881	226	45	134	1,5	20		26
1882	239	48	143	1,3	22		25
1883	254	49	150	2,2	27		26
1884	236	48	133	2,2	26		27
1885	254	48	147	2,3	30		27
1886	260	48	154	2,4	28		28
1887	262	50	130	2,6	51		28
1888	245	52	132	2,6	30		28
1889	257	55	142	2,4	28		30
1890	267	57	138	5,5	37		30
1891	293	59	155	5,8	42		31
1892	291	55	158	6,5	41		31
1893	309	56	179	6,9	35		32
1894	307	54	169	9,0	43		32
1895	296	53	158	8,7	44		32
1896	314	56	169	8,8	48		32
1897	298	55	152	10	47		36
1898	320	61	169	10	44		36
1899	273	56	129	10	42		36
1900	293	60	144	10	41		38
1901	314	64	161	11	40		38
1902	315	65	162	11	38		39
1903	315	65	160	10	40		40
1904	286	59	140	10	38		39

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală şi locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1905	346	67	181	12	46		40
1906	362	67	197	11	45		42
1907	343	55	189	13	44		44
1908	348	66	174	13	51		44
1909	360	69	179	13	54		45
1910	408	72	215	15	60		46
1911	436	76	236	19	58		47
1912	434	73	232	23	60		46
1913	426	66	226	25	60		49
1914	379	64	181	27	60		47
.....							
1920	257	38	131	22	24		42
1921	305	44	165	22	31		45
1922	307	44	168	23	25		47
1923	338	42	194	24	28		50
1924	353	49	199	24	30		51
1925	338	57	167	25	35		54
1926	377	61	187	30	45		54
1927	410	84	186	32	54		54
1928	383	69	172	32	55		55
1929	389	70	172	35	57		55
1930	402	76	135	37	99		55
1931	405	77	127	20	125		56
1932	360	76	113	13	102		56
1933	345	64	111	10	105		55
1934	359	60	119	10	115		55
1935	384	63	140	10	115		56
1936	395	60	150	13	116		56
1937	411	61	172	12	109		57
1938	389	62	155	12	101		59
1939	392	57	151	11	117		56
1940	403	71	125	11	136		60
1941	428	78	112	6	171		61
1942	419	72	109	6	173		59
1943	427	60	110	7	191		59
1944	288	54	77	5	93		59
1945	187	53	51	2	29		52
1946	188	54	58	2	22		52
1947	208	62	67	2	25		52
.....							
1950	362	73	121	22	37	55	55
1951	453	89	153	28	46	69	68
1952	442	100	135	28	46	66	69
1953	465	111	124	31	52	74	73
1954	487	117	138	31	51	75	75
1955	544	127	150	35	59	87	86
1956	523	135	157	30	51	74	76

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii, gospodărie comunală şi locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1957	566	142	152	36	61	87	88
1958	548	141	148	33	58	82	86
1959	586	146	146	39	65	95	95
1960	618	166	149	42	72	103	86
1961	666	184	156	46	77	110	93
1962	695	200	164	46	78	112	95
1963	761	225	173	51	86	122	104
1964	840	240	204	56	93	134	111
1965	897	260	209	60	101	146	121
1966	966	264	238	65	101	166	132
1967	1057	292	266	70	106	178	145
1968	1095	304	266	72	111	186	156
1969	1133	307	271	76	119	197	163
1970	1197	408	243	81	124	206	135
1971	1264	366	280	85	153	231	149
1972	1334	398	280	96	157	244	159
1973	1429	439	157	115	143	267	168
1974	1550	489	167	116	176	288	175
1975	1625	525	153	134	132	328	213
1976	1788	556	205	146	145	359	235
1977	1988	589	185	156	154	382	253
1978	2215	675	204	167	164	407	270
1979	2314	657	185	177	175	432	286
1980	2490	696	598	205	214	330	447
1981	2564	692	603	213	222	364	470
1982	2359	643	551	211	211	330	413
1983	2542	631	543	369	233	330	437
1984	2644	656	574	379	225	359	451
1985	2630	673	601	245	255	408	449
1986	2585	696	592	218	228	395	457
1987	2813	834	656	229	240	386	469
1988	2745	795	660	206	227	382	475
1989	2477	648	561	203	242	387	435
1990	2415	528	565	246	255	419	401
1991	2763	532	1072	206	246	397	310
1992	2990	626	1053	390	250	353	317
1993	2882	748	883	382	232	322	314
1994	2974	771	911	374	241	319	358
1995	3017	644	878	418	309	368	400
1996	3200	785	1020	262	270	392	471
1997	3160	739	936	140	222	287	836
1998	3477	728	1042	141	282	376	908
1999	3589	767	1062	132	256	388	984
2000	3833	832	1140	119	309	356	1077

Surse: Calculat pe baza datelor din tabelele C10, C13, D10 şi D12.

Note:

[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul A15.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A18

Structura valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, medii ale anilor, perioada 1862-2000

– ponderi –

Medii ale anilor	Total	Transporturi şi telecomunicaţii gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1862-1866	100	25,4	49,8	0,1	11,8		12,9
1867-1871	100	24,8	51,4	0,2	10,3		13,3
1872-1876	100	23,8	53,5	0,1	9,3		13,4
1877-1881	100	21,3	58,7	0,2	8,6		11,2
1882-1886	100	19,4	58,4	0,8	10,6		10,7
1887-1890	100	20,8	52,6	1,3	14,2		11,1
1891-1895	100	18,6	54,7	2,5	13,7		10,5
1896-1900	100	19,3	50,9	3,4	14,8		11,7
1901-1905	100	20,3	50,9	3,4	12,9		12,5
1906-1910	100	18,1	52,4	3,6	13,9		12,0
1911-1914	100	16,7	52,1	5,7	14,3		11,2
.....							
1920-1924	100	13,9	54,8	7,4	8,9		15,0
1925-1929	100	17,9	46,7	8,1	12,9		14,4
1930-1934	100	18,9	32,3	4,7	29,3		14,9
1935-1939	100	15,4	38,9	3,0	28,3		14,4
1940-1944	100	17,1	27,2	1,8	38,3		15,6
1945-1947	100	28,9	30,1	0,9	13,0		27,2
.....							
1950-1954	100	22,1	30,5	6,3	10,4	15,4	15,3
1955-1959	100	25,5	27,2	6,3	10,6	15,4	15,0
1960-1964	100	28,3	23,7	6,7	11,3	16,3	13,7
1965-1969	100	27,8	24,3	6,7	10,5	16,9	13,8
1970-1974	100	31,0	20,8	7,2	11,1	18,2	11,6
1975-1979	100	30,4	21,9	7,9	7,8	19,3	12,7
1980-1984	100	26,4	22,8	10,9	8,8	13,6	17,5
1985-1989	100	27,4	23,2	8,3	9,0	14,8	17,3
1990-1994	100	22,8	31,7	11,3	8,8	13,1	12,3
1995-2000	100	22,2	30,0	6,2	8,2	10,7	22,7

Sursă: Tabelul A19.

Note:

[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul A15.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A19

Structura valorii adăugate brute în activitatea de servicii[1)], pe ramuri-resurse, serii anuale, perioada 1862-2000

– ponderi –

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1862	100	26,0	49,5	-	11,4		13,1
1863	100	25,3	51,4	-	10,6		12,7
1864	100	23,3	52,7	-	12,1		11,9
1865	100	25,6	47,8	-	13,3		13,3
1866	100	26,7	47,7	0,1	11,7		13,8
1867	100	27,0	48,7	0,2	10,0		14,1
1868	100	23,3	53,5	0,2	10,6		12,4
1869	100	24,7	51,1	0,2	10,7		13,3
1870	100	24,6	51,9	0,2	10,0		13,3
1871	100	24,4	51,9	0,2	10,1		13,4
1872	100	24,6	52,2	0,1	9,5		13,6
1873	100	25,3	51,4	0,1	9,8		13,4
1874	100	24,0	52,7	0,2	9,5		13,6
1875	100	23,7	52,8	0,1	9,7		13,7
1876	100	21,3	58,4	0,1	7,9		12,3
1877	100	24,9	55,5	0,1	8,2		11,3
1878	100	21,6	57,7	0,2	9,7		10,8
1879	100	20,5	60,0	0,1	7,9		11,5
1880	100	19,7	61,0	0,0	8,1		11,2
1881	100	20,0	59,1	0,7	8,9		11,3
1882	100	19,9	59,7	0,5	9,1		10,8
1883	100	19,3	59,0	0,9	10,5		10,3
1884	100	20,4	56,4	0,9	11,0		11,3
1885	100	19,0	57,8	0,9	11,8		10,5
1886	100	18,6	59,2	0,9	10,8		10,5
1887	100	19,2	49,5	1,0	19,7		10,6
1888	100	21,2	53,8	1,0	12,4		11,5
1889	100	21,6	55,5	0,9	10,7		11,2
1890	100	21,3	51,6	2,1	14,0		11,0
1891	100	20,2	53,1	2,0	14,4		10,3
1892	100	18,9	54,2	2,2	14,0		10,7
1893	100	18,2	58,0	2,2	11,4		10,2
1894	100	17,6	55,0	2,9	14,0		10,5
1895	100	17,9	53,4	3,0	14,8		10,9
1896	100	17,7	53,7	2,8	15,2		10,6
1897	100	18,6	51,0	3,4	15,7		11,3
1898	100	19,2	53,0	3,3	13,8		10,7
1899	100	20,5	47,3	3,8	15,2		13,2
1900	100	20,6	49,3	3,5	14,0		12,6
1901	100	20,6	51,3	3,4	12,8		11,9
1902	100	20,7	51,5	3,5	12,1		12,2
1903	100	20,7	50,7	3,3	12,8		12,5

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1904	100	20,5	48,9	3,4	13,3		13,9
1905	100	19,3	52,3	3,3	13,3		11,8
1906	100	18,5	54,4	3,1	12,5		11,5
1907	100	16,0	55,1	3,8	12,7		12,4
1908	100	19,1	50,0	3,8	14,7		12,4
1909	100	19,2	49,7	3,7	15,0		12,4
1910	100	17,7	52,7	3,8	14,7		11,1
1911	100	17,4	54,2	4,4	13,4		10,6
1912	100	16,7	53,5	5,2	13,8		10,8
1913	100	15,5	53,2	6,0	14,1		11,2
1914	100	16,9	47,7	7,2	15,9		12,3
1920	100	14,8	50,9	8,5	9,4		16,4
1921	100	14,3	53,9	7,1	10,1		14,6
1922	100	14,3	54,9	7,5	8,3		15,0
1923	100	12,4	57,5	7,0	8,2		14,9
1924	100	13,7	56,5	6,9	8,4		14,5
1925	100	16,9	49,4	7,5	10,5		15,7
1926	100	16,3	49,5	7,9	12,0		14,3
1927	100	20,4	45,3	7,9	13,2		13,2
1928	100	17,9	45,0	8,5	14,3		14,3
1929	100	17,9	44,3	8,9	14,6		14,3
1930	100	18,8	33,5	9,3	24,5		13,9
1931	100	19,1	31,3	4,9	30,9		13,8
1932	100	21,1	31,4	3,5	28,5		15,5
1933	100	18,6	32,1	2,8	30,4		16,1
1934	100	16,8	33,3	2,7	32,0		15,2
1935	100	16,4	36,5	2,7	30,0		14,4
1936	100	15,1	38,0	3,2	29,4		14,3
1937	100	14,8	41,8	2,9	26,5		14,0
1938	100	15,9	39,8	3,2	25,9		15,2
1939	100	14,5	38,5	2,9	29,9		14,2
1940	100	17,6	31,1	2,8	33,7		14,8
1941	100	18,3	26,3	1,5	39,9		14,0
1942	100	17,2	25,9	1,5	41,2		14,2
1943	100	13,9	25,7	1,6	44,6		14,2
1944	100	18,7	26,8	1,6	32,3		20,6
1945	100	28,3	27,1	1,0	15,5		28,1
1946	100	28,5	31,0	0,9	11,6		28,0
1947	100	29,8	32,1	0,8	11,9		25,4
1950	100	20,1	33,3	6,0	10,1	15,3	15,2
1951	100	19,7	33,7	6,1	10,1	15,2	15,2
1952	100	22,7	30,5	6,2	10,3	15,0	15,3
1953	100	23,8	26,6	6,8	11,1	15,9	15,8
1954	100	24,0	28,4	6,4	10,5	15,5	15,2
1955	100	23,4	27,5	6,4	10,9	16,0	15,9

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor[2)]	Comerţ	Activităţi financiare, bancare, asigurări	Administraţie, armată, altele	Învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	Chiria imputată[3)], personal casnic salariat, profesiuni libere, tranzacţii imobiliare, altele[4)]
1	2	3	4	5	6	7	8
1956	100	25,9	29,9	5,8	9,8	14,2	14,4
1957	100	25,1	26,8	6,3	10,7	15,4	15,6
1958	100	25,8	27,0	6,1	10,6	15,1	15,5
1959	100	24,9	25,0	6,6	11,1	16,2	16,2
1960	100	26,9	24,1	6,9	11,6	16,7	13,9
1961	100	27,6	23,5	6,9	11,6	16,5	13,9
1962	100	28,7	23,6	6,5	11,2	16,2	13,8
1963	100	29,6	22,8	6,7	11,3	16,0	13,7
1964	100	28,6	24,3	6,7	11,1	16,0	13,3
1965	100	29,0	23,3	6,6	11,3	16,2	13,5
1966	100	27,3	24,6	6,7	10,5	17,2	13,7
1967	100	27,6	25,2	6,6	10,1	16,8	13,7
1968	100	27,8	24,3	6,6	10,2	17,0	14,1
1969	100	27,1	23,9	6,7	10,5	17,4	143
1970	100	34,1	20,3	6,7	10,4	17,2	11,3
1971	100	28,9	22,2	6,7	12,1	18,3	11,8
1972	100	29,8	21,0	7,2	11,8	18,3	11,9
1973	100	30,7	20,8	8,0	10,0	18,7	11,8
1974	100	31,5	19,7	7,5	11,3	18,6	11,3
1975	100	32,3	18,0	8,2	8,1	20,2	13,1
1976	100	31,1	19,4	8,2	8,1	20,1	13,1
1977	100	29,3	22,8	7,9	7,8	19,2	12,7
1978	100	30,5	24,0	7,5	7,4	18,4	12,2
1979	100	28,4	25,4	7,7	7,6	18,7	12,3
1980	100	28,0	24,0	8,2	8,6	13,3	17,9
1981	100	27,0	23,5	8,3	8,7	14,2	18,3
1982	100	27,2	23,3	8,9	8,9	14,0	17,7
1983	100	24,8	21,4	14,5	9,2	13,0	17,1
1984	100	24,8	21,7	14,3	8,5	13,6	17,1
1985	100	25,6	22,9	9,3	9,7	15,5	17,0
1986	100	26,9	22,9	8,4	8,8	15,3	17,7
1987	100	29,6	23,3	8,1	8,5	13,7	16,8
1988	100	28,9	24,1	7,5	8,3	13,9	17,3
1989	100	26,2	22,7	8,2	9,8	15,6	17,5
1990	100	21,9	23,4	10,2	10,6	17,4	16,5
1991	100	19,3	38,8	7,5	8,9	14,4	11,1
1992	100	20,9	35,2	13,1	8,4	11,8	10,6
1993	100	26,0	30,6	13,2	8,1	11,2	10,9
1994	100	25,9	30,6	12,6	8,1	10,7	12,1
1995	100	21,3	29,1	13,9	10,2	12,2	13,3
1996	100	24,5	31,9	8,2	8,4	12,3	14,7
1997	100	23,4	29,6	4,4	7,0	9,1	26,5
1998	100	20,9	30,0	4,1	8,1	10,8	26,1
1999	100	21,4	29,6	3,7	7,1	10,8	27,4
2000	100	21,7	29,8	3,1	8,1	9,3	28,0

Sursă: Calculat pe baza datelor din tabelul A15.
Note:
[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul A15.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A20

Producţia, consumul intermediar, valoarea adăugată brută şi netă, consumul de capital fix[1)], în dolari ppc 2000, medii ale anilor, în perioada 1862-2000

Medii ale anilor	Producţia brută mil. dolari	Consumul intermediar mil. dolari	Valoarea adăugată brută mil. dolari	Consumul de capital fix mil. dolari	Valoarea adăugată netă mil. dolari
1	2	3	4	5	6
1862-1866	3675	1440	2235	74	2161
1867-1871	4121	1619	2502	82	2420
1872-1876	4633	1767	2868	99	2769
1877-1881	5369	1961	3408	115	3293
1882-1886	6349	2289	4060	127	3933
1887-1890	7165	2557	4608	148	4460
1891-1895	8395	3067	5328	184	5144
1896-1900	8658	3317	5341	214	5127
1901-1905	9596	3551	6045	255	5790
1906-1910	11517	4398	7119	319	6800
1911-1914	13777	5299	8478	463	8015
.....					
1920-1924	23544	9838	13706	701	13005
1925-1929	31252	13605	17647	1042	16605
1930-1934	32548	13792	18756	1185	17571
1935-1939	38500	16762	21738	1568	20170
1940-1944	26491	12073	14418	1237	13181
1945-1947	19264	8792	10472	1131	9341
.....					
1950-1954	45908	19852	26056	3244	22812
1955-1959	64945	29651	35294	4676	30618
1960-1964	103577	52349	51228	6893	44335
1965-1969	161961	84858	77103	10697	66406
1970-1974	256840	140939	115901	13319	102582
1975-1979	386470	219290	167180	16414	150766
1980-1984	518216	308125	210091	26029	184062
1985-1989	643523	409609	233914	34703	199211
1990-1994	442490	265572	176918	20035	156883
1995-2000	383522	213978	169544	20162	149382

Notă:

[1)] Calculate pe baza datelor din tabelul A21.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A21

Producţia, consumul intermediar, valoarea adăugată brută şi netă, consumul de capital fix[1)], în dolari ppc 2000, serii anuale, în perioada 1862-2000

Anii	Producţia brută mil. dolari	Consumul intermediar mil. dolari	Valoarea adăugată brută mil. dolari	Consumul de capital fix mil. dolari	Valoarea adăugată netă mil. dolari
1	2	3	4	5	6
1862	3770	1527	2243	70	2173
1863	3958	1501	2457	73	2384
1864	4128	1578	2550	74	2476
1865	3258	1294	1964	74	1890
1866	3261	1302	1959	77	1882
1867	3913	1519	2394	78	2316
1868	4302	1693	2609	82	2527
1869	4051	1662	2389	80	2309
1870	4106	1560	2506	84	2422
1871	4235	1625	2610	85	2525
1872	4350	1754	2596	90	2506
1873	4426	1661	2765	95	2670
1874	4436	1712	2724	101	2623
1875	5121	1940	3181	106	3075
1876	4835	1761	3074	102	2972
1877	4921	1760	3161	108	3053
1878	5068	1818	3250	108	3142
1879	5261	1926	3335	116	3219
1880	6505	2333	4172	119	4053
1881	5089	1969	3120	120	3000
1882	6462	2273	4189	121	4068
1883	6243	2337	3906	128	3778
1884	5395	2017	3378	123	3255
1885	6431	2281	4150	126	4024
1886	7212	2536	4676	133	4543
1887	6991	2608	4383	138	4245
1888	7144	2532	4612	142	4470
1889	7153	2465	4688	153	4535
1890	7371	2622	4749	158	4591
1891	7823	2919	4904	174	4730
1892	8427	3095	5332	179	5153
1893	8097	2952	5145	181	4964
1894	8662	3057	5605	188	5417
1895	8965	3313	5652	195	5457
1896	9396	3539	5857	204	5653
1897	7872	2981	4891	199	4692
1898	9375	3470	5905	214	5691
1899	7277	3105	4172	211	3961
1900	9372	3491	5881	245	5636
1901	9548	3388	6160	243	5917
1902	9499	3479	6020	252	5768
1903	9989	3716	6273	265	6008
1904	8106	3230	4876	251	4625
1905	10835	3937	6898	267	6631

Anii	Producţia brută mil. dolari	Consumul intermediar mil. dolari	Valoarea adăugată brută mil. dolari	Consumul de capital fix mil. dolari	Valoarea adăugată netă mil. dolari
1	2	3	4	5	6
1906	11906	4369	7537	290	7247
1907	10058	3983	6075	297	5778
1908	10956	4268	6688	317	6371
1909	10962	4294	6666	333	6333
1910	13705	5077	8628	357	8271
1911	13628	5053	8575	426	8149
1912	13948	5228	8720	456	8264
1913	14404	5579	8825	486	8339
1914	13127	5335	7792	483	7309
1920	19376	8047	11329	558	10771
1921	21584	9120	12464	635	11829
1922	24025	10119	13906	707	13199
1923	26129	10757	15372	764	14608
1924	26607	11149	15458	841	14617
1925	28175	12185	15990	893	15097
1926	31012	13320	17692	979	16713
1927	31552	13754	17798	1041	16757
1928	31902	14167	17735	1127	16608
1929	33622	14600	19022	1172	17850
1930	32973	13813	19160	1190	17970
1931	33081	13429	19652	1168	18484
1932	30864	13009	17855	1141	16714
1933	32184	13891	18293	1171	17122
1934	33638	14816	18822	1257	17565
1935	36287	15786	20501	1393	19108
1936	37611	16334	21277	1558	19719
1937	39669	17317	22352	1647	20705
1938	39161	17156	22005	1635	20370
1939	39772	17218	22554	1607	20947
1940	26703	12168	14535	1286	13249
1941	27449	12473	14976	1246	13730
1942	26444	12369	14075	1292	12783
1943	29489	13383	16106	1342	14764
1944	22370	9972	12400	1022	11378
1945	18403	8751	9652	1065	8587
1946	17665	8135	9530	1133	8397
1947	21726	9491	12235	1195	11040
1950	35704	15210	20494	2536	17958
1951	43399	17567	25832	3111	22721
1952	44726	19232	25494	3338	22156
1953	52614	23571	29043	3535	25508
1954	53095	23678	29417	3698	25719
1955	54476	20116	34360	4019	30341
1956	56567	26247	30320	4530	25790
1957	68627	32186	36441	4900	31541
1958	67575	32436	35139	4967	30172
1959	77480	37268	40212	4967	35245
1960	87510	43230	44280	5719	38561

Anii	Producţia brută mil. dolari	Consumul intermediar mil. dolari	Valoarea adăugată brută mil. dolari	Consumul de capital fix mil. dolari	Valoarea adăugată netă mil. dolari
1	2	3	4	5	6
1961	96110	47959	48151	6238	41913
1962	100682	51046	49636	6947	42689
1963	110633	56312	54321	7539	46782
1964	122951	63197	59754	8022	51732
1965	133477	68607	64870	8774	56096
1966	148023	76824	71199	9600	61599
1967	162438	85280	77158	10972	66186
1968	174469	91945	82524	11713	70811
1969	191397	101632	89765	12426	77339
1970	213197	114913	98284	12726	85558
1971	228089	123396	104693	11915	92778
1972	255998	140287	115711	13092	102619
1973	283634	156566	127068	14066	113002
1974	303281	169534	133747	14794	118953
1975	314305	176011	138294	14997	123297
1976	353291	197843	155448	15693	139755
1977	384605	217298	167307	16477	150830
1978	425284	242837	182447	17105	165342
1979	454863	262456	192407	17804	174603
1980	465780	270618	195162	20687	174475
1981	485968	287693	198275	24586	173689
1982	519681	313368	206313	24964	181349
1983	531200	312346	218854	29764	189090
1984	588450	356601	231849	30140	201709
1985	627742	396105	231637	31503	200134
1986	643364	406361	237003	29863	207140
1987	671392	432377	239015	34418	204597
1988	666406	428499	237907	38303	199604
1989	608712	384706	224006	39425	184581
1990	528369	329174	199195	23260	175935
1991	471300	294563	176737	20251	156486
1992	452353	280007	172346	18459	153887
1993	386390	221015	165375	18735	146640
1994	374037	203102	170935	19465	151470
1995	407277	226446	180831	20851	159980
1996	445470	257036	188434	21682	166752
1997	395807	224423	171384	20358	151026
1998	364804	203196	161608	19386	142222
1999	343551	187922	155629	19149	136480
2000	344223	184848	159375	19544	139831

Notă:
[1)] Calculate pe baza datelor tabelelor din secţiunile B, C şi D.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A22

Structura indicatorilor producţie brută, consum intermediar, valoare adăugată brută şi netă, consum de capital fix[1)], pe medii ale anilor, în perioada 1862-2000

– ponderi –

Medii ale anilor	Producţia brută	Consumul intermediar	Valoarea adăugată brută	Consumul de capital fix	Valoarea adăugată netă
1	2	3	4	5	6
1862-1866	100	39,3	60,7	2,0	58,7
1867-1871	100	39,3	60,7	2,0	58,7
1872-1876	100	38,2	61,8	2,1	59,7
1877-1881	100	36,6	63,4	2,1	61,3
1882-1886	100	36,1	63,9	2,0	61,9
1887-1890	100	35,7	64,3	2,1	62,2
1891-1895	100	36,5	63,5	2,2	61,3
1896-1900	100	38,5	61,5	2,5	59,0
1901-1905	100	37,1	62,9	2,7	60,2
1906-1910	100	38,3	61,7	2,8	58,9
1911-1914	100	38,5	61,5	3,3	58,2
1920-1924	100	41,8	58,2	3,0	55,2
1925-1929	100	43,5	56,5	3,4	53,1
1930-1934	100	42,3	57,7	3,7	54,0
1935-1939	100	43,5	56,5	4,1	52,4
1940-1944	100	45,5	54,5	4,7	49,8
1945-1947	100	45,8	54,2	5,9	48,3
1950-1954	100	43,1	56,9	7,1	49,8
1955-1959	100	45,3	54,7	7,3	47,5
1960-1964	100	50,5	49,5	6,7	42,9
1965-1969	100	52,3	47,7	6,6	41,1
1970-1974	100	54,8	45,2	5,2	40,0
1975-1979	100	56,7	43,3	4,3	39,1
1980-1984	100	59,4	40,6	5,0	35,6
1985-1989	100	63,6	36,4	5,4	31,0
1990-1994	100	59,6	40,4	4,6	35,8
1995-2000	100	55,7	44,3	5,3	39,0

Notă:

[1)] Constituită pe baza tabelului A23.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A23

Structura indicatorilor producţie brută, consum intermediar, valoare adăugată brută şi netă, consum de capital fix[1)], serii anuale, în perioada 1862-2000

– ponderi –

Anii	Producţia brută	Consumul intermediar	Valoarea adăugată brută	Consumul de capital fix	Valoarea adăugată netă
1	2	3	4	5	6
1862	100	40,5	59,5	1,9	57,6
1863	100	37,9	62,1	1,8	60,2
1864	100	38,2	61,8	1,8	60,0
1865	100	39,7	60,3	2,3	58,0
1866	100	39,9	60,1	2,4	57,7
1867	100	38,8	61,2	2,0	59,2
1868	100	39,3	60,7	1,9	58,7
1869	100	41,0	59,0	2,0	57,0
1870	100	39,0	61,0	2,1	59,0
1871	100	38,4	61,6	2,0	59,6
1872	100	40,3	59,7	2,1	57,6
1873	100	37,5	62,5	2,1	60,3
1874	100	38,6	61,4	2,3	59,1
1875	100	37,9	62,1	2,1	60,1
1876	100	36,4	63,6	2,1	61,5
1877	100	35,8	64,2	2,2	62,0
1878	100	35,9	64,1	2,1	62,0
1879	100	36,6	63,4	2,2	61,2
1880	100	35,9	64,1	1,8	62,3
1881	100	38,7	61,3	2,4	59,0
1882	100	35,2	64,8	1,9	63,0
1883	100	37,4	62,6	2,0	60,5
1884	100	37,4	62,6	2,3	60,3
1885	100	35,5	64,5	2,0	62,6
1886	100	35,2	64,8	1,9	63,0
1887	100	37,3	62,7	2,0	60,7
1888	100	35,4	64,6	2,0	62,6
1889	100	34,5	65,5	2,1	63,4
1890	100	35,6	64,4	2,1	62,3
1891	100	37,3	62,7	2,2	60,5
1892	100	36,7	63,3	2,1	61,1
1893	100	36,5	63,5	2,2	61,3
1894	100	35,3	64,7	2,2	62,5
1895	100	36,9	63,1	2,2	60,9
1896	100	37,7	62,3	2,2	60,2
1897	100	37,9	62,1	2,5	59,6
1898	100	37,0	63,0	2,3	60,7
1899	100	42,7	57,3	2,9	54,4
1900	100	37,2	62,8	2,6	60,1
1901	100	35,5	64,5	2,5	62,0
1902	100	36,6	63,4	2,7	60,7
1903	100	37,2	62,8	2,7	60,1
1904	100	39,9	60,1	3,1	57,1
1905	100	36,3	63,7	2,5	61,2
1906	100	36,7	63,3	2,4	60,9

Anii	Producţia brută	Consumul intermediar	Valoarea adăugată brută	Consumul de capital fix	Valoarea adăugată netă
1	2	3	4	5	6
1907	100	39,6	60,4	3,0	57,4
1908	100	39,0	61,0	2,9	58,2
1909	100	39,2	60,8	3,0	57,8
1910	100	37,0	63,0	2,6	60,3
1911	100	37,1	62,9	3,1	59,8
1912	100	37,5	62,5	3,3	59,2
1913	100	38,7	61,3	3,4	57,9
1914	100	40,6	59,4	3,7	55,7
1920	100	41,5	58,5	2,9	55,6
1921	100	42,3	57,7	2,9	54,8
1922	100	42,1	57,9	2,9	54,9
1923	100	41,2	58,8	2,9	55,9
1924	100	41,9	58,1	3,2	54,9
1925	100	43,2	56,8	3,2	53,6
1926	100	42,9	57,1	3,2	53,9
1927	100	43,6	56,4	3,3	53,1
1928	100	44,4	55,6	3,5	52,1
1929	100	43,4	56,6	3,5	53,1
1930	100	41,9	58,1	3,6	54,5
1931	100	40,6	59,4	3,5	55,9
1932	100	42,2	57,8	3,7	54,2
1933	100	43,2	56,8	3,6	53,2
1934	100	43,8	56,2	3,7	52,2
1935	100	43,5	56,5	3,8	52,7
1936	100	43,4	56,6	4,1	52,4
1937	100	43,7	56,3	4,2	52,2
1938	100	43,8	56,2	4,2	52,0
1939	100	43,3	56,7	4,0	52,7
1940	100	45,6	54,4	4,8	49,6
1941	100	45,4	54,6	4,5	50,0
1942	100	46,8	53,2	4,9	48,3
1943	100	45,4	54,6	4,5	50,1
1944	100	44,6	55,4	4,6	50,9
1945	100	47,6	52,4	5,8	46,7
1946	100	46,1	53,9	6,4	47,5
1947	100	43,7	56,3	5,5	50,8
1950	100	42,6	57,4	7,1	50,3
1951	100	40,5	59,5	7,2	52,4
1952	100	43,0	57,0	7,5	49,5
1953	100	44,8	55,2	6,7	48,5
1954	100	44,6	55,4	7,0	48,4
1955	100	36,9	63,1	7,4	55,7
1956	100	46,4	53,6	8,0	45,6
1957	100	46,9	53,1	7,1	46,0
1958	100	48,0	52,0	7,4	44,6
1959	100	48,1	51,9	6,4	45,5
1960	100	49,4	50,6	6,5	44,1
1961	100	49,9	50,1	6,5	43,6
1962	100	50,7	49,3	6,9	42,4

Anii	Producţia brută	Consumul intermediar	Valoarea adăugată brută	Consumul de capital fix	Valoarea adăugată netă
1	2	3	4	5	6
1963	100	50,9	49,1	6,8	42,3
1964	100	51,4	48,6	6,5	42,1
1965	100	51,4	48,6	6,6	42,0
1966	100	51,9	48,1	6,5	41,6
1967	100	52,5	47,5	6,8	40,7
1968	100	52,7	47,3	6,7	40,6
1969	100	53,1	46,9	6,5	40,4
1970	100	53,9	46,1	6,0	40,1
1971	100	54,1	45,9	5,2	40,7
1972	100	54,8	45,2	5,1	40,1
1973	100	55,2	44,8	5,0	39,8
1974	100	55,9	44,1	4,9	39,2
1975	100	56,0	44,0	4,8	39,2
1976	100	56,0	44,0	4,4	39,6
1977	100	56,5	43,5	4,3	39,2
1978	100	57,1	42,9	4,0	38,9
1979	100	57,7	42,3	3,9	38,4
1980	100	58,1	41,9	4,4	37,5
1981	100	59,2	40,8	5,1	35,7
1982	100	60,3	39,7	4,8	34,9
1983	100	58,8	41,2	5,6	35,6
1984	100	60,6	39,4	5,1	34,3
1985	100	63,1	36,9	5,0	31,9
1986	100	63,2	36,8	4,6	32,2
1987	100	64,4	35,6	5,1	30,5
1988	100	64,3	35,7	5,7	30,0
1989	100	63,2	36,8	6,5	30,3
1990	100	62,3	37,7	4,4	33,3
1991	100	62,5	37,5	4,3	33,2
1992	100	61,9	38,1	4,1	34,0
1993	100	57,2	42,8	4,8	38,0
1994	100	54,3	45,7	5,2	40,5
1995	100	55,6	44,4	5,1	39,3
1996	100	57,7	42,3	4,9	37,4
1997	100	56,7	43,3	5,1	38,2
1998	100	55,7	44,3	5,3	39,0
1999	100	54,7	45,3	5,6	39,7
2000	100	53,7	46,3	5,7	40,6

Notă:
[1)] Constituită pe baza tabelului A21.

Notă introductivă
la serii statistice ale produsului intern brut
al României provenite din alte surse

În a doua jumătate a secolului XX s-au generalizat interesul şi acţiunile de elaborare a indicatorilor macroeconomici de sinteză, venit naţional, produs intern brut, produs naţional brut etc. Aceştia au fost calculaţi atât la nivelul naţional, în majoritatea ţărilor lumii, de organismele oficiale de statistică sau în cercetări internaţionale de autor, cât şi la nivel mondial prin instituţii oficiale şi particulare. Astfel s-au produs serii de date ale VN, PIB, PNB pe termen scurt, mediu, care continuate, după 1946 au devenit până astăzi serii pe termen lung. Metodologiile de calcul, pe lângă cele două generate de sistemele economico-sociale – al contabilităţii conturilor naţionale şi al producţiei materiale – au fost şi ele variate.

Un imperativ al diverselor sisteme şi metode de calcul al indicatorilor globali a fost compatibilizarea lor pentru obţinerea comparaţiei între diferite ţări. În principal, organismele mondiale care urmăreau compararea printr-o unitate monetară comună a indicatorilor de sinteză au adoptat, iniţial, pentru conversie, media anuală a cursului valutar sau/şi ajustată de indicele preţurilor. În anii ’60-’70 o serie de cercetători elaborează o metodă nouă de comparaţii internaţionale, a cărei acceptare se generalizează, a parităţii puterii de cumpărare a valutelor[14]. Sub egida Organizaţiei Naţiunilor Unite, se elaborează şi se aplică Programul de Comparaţii Internaţionale şi apoi Programul European de Comparaţii, ambele fondate pe paritatea puterii de cumpărare a monedelor naţionale prin dolarul internaţional, valuta diferiţilor ani. În peisajul comparaţiilor, îndeosebi în ultimele decenii, VN sau PIB al unei ţări, se exprima, după metoda folosită, în mărimi diferite ale

[14] R.C., Geary, *A Note on the Comparison of Exchange Rates and Purchasing Power Between Countries* (1958); Salam H., Khamis, *A New System of Index Numbers for National and International Purposes* (1972); Irving B., Kravis, Z., Kenessey, Alan W., Heston, Robert, Summers, *A System of International Comparisons of Gross Product and Purchasing Power* (1975) etc.

unităţii monetare internaţionale – dolari. Astfel că, cercetătorul interesat să realizeze comparaţia PIB al României, exprimat aici în dolari ppc 1990, cu indicatorii globali din alte ţări, are diferite posibilităţi să o facă. În programul nostru de calculare a PIB nu ne-am propus nici analiza evoluţiei indicatorului şi nici comparaţia cu alte ţări.

Pentru perioada mai îndepărtată – 1862-1950 – comparaţiile PIB al României cu al altor ţări este mai dificilă; publicaţiile statistice internaţionale oficiale interbelice nu au urmărit sau calculat venitul naţional, la nivel continental sau mondial; multe ţări nu calculau şi nu publicau date asupra indicatorilor globali de sinteză; cu atât mai mult lipsesc aceste date cu privire la România. Puţine calcule indirecte, ale unor autori de până la mijlocul secolului XX, se referă la venitul naţional al României, exprimat într-o valută internaţională.

În scopul creării unei imagini comparative, chiar şi relative, a datelor produsului intern brut al ţării noastre din lucrarea de faţă, vom folosi unele serii de date elaborate de instituţii internaţionale sau de anumiţi autori străini. Cu precădere din a doua jumătate a secolului XX, aceste instituţii economice, financiare sau de cercetare au calculat PIB sau PNB, în monedă internaţională, pentru ţări şi continente; între ele s-a aflat şi România; „materia primă" statistică au fost datele asupra venitului naţional sau produsului intern brut emanate în principal de la organismele oficiale româneşti. Metodele de calcul ale instituţiilor sau autorilor externi, de compatibilizare a indicatorilor globali ai ţării noastre în valută internaţională au fost diferite; ca urmare şi mărimea PIB rezultată, exprimată în dolari internaţionali, a fost diferită.

În tabelul care urmează reproducem unele serii ale PIB al României calculate şi publicate de instituţii de studii, de cercetare, pe perioade diferite, pentru comparaţie cu seria elaborată de noi. Metodologia de calcul este specificată în sursele acestor serii. Cititorul interesat poate descifra, din surse, modalităţile de calcul şi poate compara în cunoştinţă de cauză seriile PIB al României.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul A24

Produsul intern brut al României *pe locuitor*, din diferite surse statistice, exprimat în dolari comparabili, pentru unele intervale din perioada 1870-2000

Anii	OECD Maddison, dolari internaţionali 1990[1,2)]	ONU National Accounts, dolari 2005[3)]	Atlaseco Université de Sherbrook, dolari ppc 2000[1,4)]	University of Gröningen[5)], dolari ppc 1996	World Table Pennsylvania University, dolari 1996[1,6)]	University of Warwick, dolari ppc 1990[7)]	PIB, dolari ppc 1990 TA2 col. 5[8)] V. Axenciuc
1	2	3	4	5	6	7	8
1870	931					1143	481
1880	---						763
1890	1246					1395	754
1900	1415						819
1913	1741					1705	1020
1926	1258						888
1927	1241						886
1928	1225						860
1929	1152					1102	907
1930	1219						893
1931	1229						908
1932	1144						823
1933	1184						828
1934	1182						836
1935	1196						897
1936	1194						922
1937	1130					1206	955
1938	1242						934
1950	1182					1176	1044
1951	1256						1337
1952	1333						1324
1953	1411						1495
1954	1496						1508
1955	1578						1822
1956	1623						1585
1957	1672						1848
1958	1724						1712
1959	1783						1892
1960	1844				1477		2072
1961	1951				1714		2234
1962	2007				1858		2288
1963	2137				2070		2501
1964	2258				2131		2729
1965	2386				2323		2939
1966	2643				2457		3209
1967	2743				2740		3458
1968	2739				2888		3611

Anii	OECD Maddison, dolari internaţionali 1990[1,2)]	ONU National Accounts, dolari 2005[3)]	Atlaseco Université de Sherbrook, dolari ppc 2000[1,4)]	University of Gröningen[5)], dolari ppc 1996	World Table Pennsylvania University, dolari 1996[1,6)]	University of Warwick, dolari ppc 1990[7)]	PIB, dolari ppc 1990 TA2 col. 5[8)] V. Axenciuc
1	2	3	4	5	6	7	8
1969	2824				3055		3980
1970	2853	1679			3262		4360
1971	3221	1877			3626		4647
1972	3396	2057			4013		4962
1973	3477	2253			4233	3457	5551
1974	3637	2506			4802		5548
1975	3761	2737			5404		5615
1976	3917	3013			5658		6187
1977	3966	3234			6446		6394
1978	4063	3439			7282		6890
1979	4148	3624			7642		7060
1980	4135	3753	7639		7715		7296
1981	4087	3731	7645		7369		7252
1982	4072	3857	7907		7426		7504
1983	4027	4076	8360		7486		7933
1984	4178	4306	8826		7717		8378
1985	4159	4283	8779		7632		8333
1986	4215	4364	8951		7836		8489
1987	4110	4378	8987		7820		8518
1988	4085	4335	8887		7789		8437
1989	3941	4067	8336	7576	7254		7910
1990	3511	3829	7851	6739	6969	3460	7449
1991	3063	3338	6845	5926	6019		6491
1992	2797	3098	6348	5461	5576		6020
1993	2843	3150	6454	5695	5634		6119
1994	2957	3277	6717	5931	5841		6364
1995	3174	3519	7214	6371	6177		6832
1996	3307	3670	7527	6636	6443		7127
1997	3114	3457	7085	6195	6074		6711
1998	2972	3297	6761	5760	5923		6402
1999	2943	3266	6693		5814		6337
2000	3002	3348	6838		6141	3008	6474

Note:

1) Calculat la teritoriul actual al României.

2) OECD Development Center Studies, *The World Economy: Historical Statistics*, Angus Maddison, 2003.

3) ONU Statistic Division. National Accounts, Main Aggregates Database.

4) Atlaseco, Perspectiv Mondo, Université de Sherbrook.

5) *Economic Growth and Labor Productivity in Europe. Half a Century of East-West Comparisons* by Bart van Ark, Gröningen Growth and Development Center, University of Gröningen http://www.eco.rug.nl.ggdc.

6) *World Table*. The Center of Internationl Comparisons Pennsylvania University.

7) „Agregate and *per capita* GDP in Europe, 1870-2000: Continental, Regional and National Data With Changing Boundaries", Stephan Broadberry, Alexander Klein, University of Warwick, United Kingdom, 2008.

8) *Produsul intern brut în România, 1862-2000*, vol. I, Secţiunea A, Tabelul A2, col. 5, Victor Axenciuc, Institutul de Economie Naţională al Academiei Române, Bucureşti, 2011.

Secţiunea B

Produsul intern brut al României în perioada 1862-1947

▪

Sinteze de calcule ale indicatorilor globali, după seriile detaliate ale volumului II

Introducere istorică şi metodologică

Scopul acestei secţiuni B a studiului nostru este să înfăţişeze, sub forma situaţiilor statistice de sinteză, rezultatele cercetărilor asupra produsului intern brut al României din perioada 1862-1947, exprimate în lanţul de agregate macroeconomice la nivelul economiei naţionale. Această secţiune reprezintă o sinteză sistematică şi concentrată a calculelor şi metodelor expuse detaliat în volumul II al lucrării.

Cercetările şi expunerea rezultatelor acestora, referitoare la produsul intern brut al României din perioada 1862-1947, reprezintă **trunchiul** întregii lucrări care s-a completat, până în anul 2000, prin recalcularea şi compatibilizarea indicatorilor globali ai perioadei 1950-2000 din statistica oficială.

Principiile şi criteriile metodologice de calcul al indicatorilor produsului intern brut pentru perioada 1862-1947 sunt expuse în Introducerea metodologică la volumul II. Aici vom reproduce explicaţia referitoare la convertirea datelor PIB din monedă naţională – lei comparabili 1913 – în dolari ppc 1990 şi 2000, necesară înţelegerii etalonului general de comparabilitate a întregii perioade 1862-2000.

Indicatorul global produsul intern brut – serii statistice 1862-1947 – în **Secţiunea prezentă, B**, de sinteză, în scopul facilitării comparabilităţii într-o monedă internaţională actuală, este arătat şi în **dolari** SUA **1990 şi 2000.** Mai întâi, indicatorii exprimaţi iniţial în lei 1913 au fost echivalaţi în **dolari aur** SUA **1913,** prin paritatea metalică de 5,18 lei aur = 1 dolar aur; între anii 1890 şi 1914 uncia de aur – 31,104 g – costa 20,67 dolari, iar 1 dolar = 1,505 g aur fin; tot atunci un leu conţinea 0,2903 g aur fin, astfel că raportul între cele două monede era 1:5,18.[1] În condiţiile de atunci, în lume funcţiona etalonul aur cu

[1] De menţionat că leul, din sistemul monetar naţional adoptat în anul 1867, prima dată pierde oficial convertibilitatea în anul 1916 şi a doua oară în anul 1941, după stabilizarea din anul 1929; o dobândeşte însă abia în deceniul zece al secolului XX. Dolarului SUA i se suspendă convertibilitatea în anul 1971; moneda americană, fără convertibilitate intră într-un proces inflaţionist evident. Dacă între 1913-1973, în 60 de ani, indicele de depreciere a dolarului PIB SUA creşte cu 24,5 puncte din 100, în 2000, în intervalul 1973-2000, în numai 27 de ani, indicele creşte cu 68,2 puncte. Dolarul SUA neconvertibil este mult mai variabil, în funcţie de indicele preţurilor şi de puterea de cumpărare.

monedă convertibilă (*gold specie standard*) care avea la bază dreptul de batere a monedelor de aur şi de circulaţie liberă a aurului pe piaţă, sub formă de monede şi lingouri, atât în interiorul ţării cât şi între ţări. Acesta asigura ca valoarea nominală a monedelor să se afle într-o relaţie de echivalenţă cu valoarea comercială a aurului pe care îl conţineau; circulaţia liberă a aurului avea ca rezultat faptul că valoarea metalului nobil pe unitate dintr-o ţară echivala relativ cu valoarea lui din toate ţările; în condiţiile în care şi în comerţul internaţional până la Primul Război Mondial îngrădirile tarifare dintre ţări aveau nivele reduse, se menţinea un raport relativ echilibrat între preţul aurului de pretutindeni şi preţul mărfurilor pe care le exprima. Situaţia se manifesta şi în cursul liber de schimb foarte stabil; în 22 de ani, 1892-1914, la bursa din Bucureşti, pentru 100 de franci francezi minima a fost 100,10 lei şi maxima 101,75 lei, iar pentru o liră sterlină 25,22 lei şi 26,68 lei. Cursul de schimb, pe baza parităţii metalice era apropiat de paritatea de cumpărare, ambele fiind într-o relaţie strânsă. De aceea, în perioadă, în studiile economice pe termen mediu şi lung, problema comparaţiei datelor valorice, a indicatorilor valorici nominali nu se punea în dubiu.

Aşadar, luând ca temei de echivalare paritatea metalică a celor două monede convertibile, leu şi dolar în anul 1913, de 1 dolar = 5,18 lei, considerată, pe baza argumentelor de mai sus, apropiată ipotetic de paritatea puterii de cumpărare, putem să acceptăm, ca o variantă plauzibilă, deocamdată, până la elaborarea unei soluţii mai bune, transformarea indicatorilor exprimaţi iniţial din lei 1913 în dolari SUA ppc 1913.

Valuta dolari 1913 este însă departe, cu nouă decenii, de percepţia actuală a monedei etalon SUA. Studiile referitoare la PNB şi PIB ale diferitelor ţări folosesc în majoritate dolarul la valoarea sau capacitatea de cumpărare, prin conversia valutelor naţionale, în perimetrul de timp al anilor 1990-2000.

În calculele noastre de exprimare a indicatorilor macroeconomici de sinteză, valuta de referinţă este dolarul internaţional 1990 şi 2000; dolarul 1913 este valuta de tranziţie pentru perioada 1862-1947, de la moneda naţională la cea internaţională de referinţă; dolarul valuta 1990 şi 2000 reprezintă variante actuale ale acesteia. În scopul comparaţiilor pentru întreaga perioadă 1862-2000 a indicatorilor globali, nu putem folosi valuta

naţională, leul; ca regulă, se utilizează dolarul internaţional, reprezentat de dolarul SUA la ppc din diferiţi ani şi acceptat de instituţiile monetare şi statistice internaţionale.

Prin calcule, noi am convertit indicatorii PIB din lei comparabili 1913 în dolari ppc 1913 şi apoi în valuta 1990 şi 2000. Pentru convertirea dolarilor 1913 în dolari 1990 şi 2000 la paritatea puterii de cumpărare – ppc – s-a utilizat rata de depreciere a dolarului PIB SUA, calculată în lucrarea lui Samuel H. Williamson, „Six Ways to Compute the Relative Value of a U.S. Dollar Amont, 1774 to Present". *MeasuringWorth*, 2008 URL, http:www.measuringworth.com/uscompare/. Deprecierea dolarului de calcul al PIB SUA era astfel: faţă de anul 1913, la nivelul mediu al anului 1990 de 11,07 ori şi al anului 2000 de 13,6 ori.

S-a adoptat metoda utilizării coeficientului deprecierii preţurilor PIB SUA, în locul coeficientului deprecierii preţurilor de consum, întrucât în ultima vreme, studiile internaţionale în domeniu consideră mai plauzibilă această soluţie pentru exprimarea indirectă a parităţii relative de cumpărare.

Este necesar să facem, la calculele de conversie de mai sus, menţiunea că preţurile medii din anul 1913, exprimate în lei 1913 şi transpuse în dolari 1913, consideraţi la ppc, derivă din structurile economiei României din acel an; perioada de conversie însă cuprinzând indicatorii din intervalul anterior, de la 1862 la 1913 şi intervalul ulterior, 1920-1947, modificările structurilor nu se reflectă deplin prin preţuri, ceea ce afectează în anume măsură capacitatea de comparaţie. Desigur că o circumstanţă atenuantă o reprezintă menţinerea economiei, de-a lungul acestei perioade, în profil preponderent agrar, cu toată dezvoltarea industriei şi serviciilor mecanizate; ponderea consumului intermediar şi respectiv a valorii adăugate în producţia brută, cu modificări mici între 1862 şi 1947, o confirmă. Această observaţie şi rezervă se referă şi la convertirea dolarilor ppc 1913 în dolari 1990 şi 2000 prin coeficienţii de depreciere utilizaţi. Ca urmare, modalităţile de calcul folosite şi rezervele menţionate induc un anumit grad de relativitate în valoarea indicatorilor PIB exprimaţi în dolari ppc 1990 şi 2000, care nu poate fi evitat, dar de care cititorul, utilizatorul acestor agregate globale urmează să ţină seamă.

Ca atare, excluzând ca neeficientă transformarea datelor valorice din monedă naţională – leu – în monedă internaţională comparabilă – dolari SUA – prin cursul de schimb dintre aceste valute, pe de o parte, şi nefiind posibil, cu mijloacele proprii, pentru autorul lucrării de faţă să construiască un calcul de echivalenţă a PIB din lei în dolari prin paritatea puterii de cumpărare a celor două monede, pe o perioadă atât de lungă, s-a folosit, în scopul urmărit, procedeul ipotetic al calculului simplificat arătat mai sus.

Pentru deschiderea tabloului evoluţiei indicatorilor globali de rezultate ale procesului economic al intervalului 1862-1947[2] vom înfăţişa mai întâi unele **elemente de bază ale potenţialului uman şi material** şi ale producţiei sociale a ţării în această perioadă.

În economia României, agrară apoi preponderent agrară, în perioada studiată, rolul esenţial în producerea valorilor l-au avut în primul rând *potenţialul său uman şi bogăţiile naturale.* Pe măsura modernizării şi asimilării mijloacelor tehnice mecanizate, îndeosebi în ramurile de extracţie şi prelucrare, a sporit eficienţa muncii sociale, gradul de valorificare a resurselor şi, în consecinţă, s-a mărit producţia de bunuri şi servicii. Unii factori principali ai potenţialului organismului economico-social, în dinamica perioadei, se prezintă astfel:

Tabelul Ba

Populaţia totală, activă, rurală, suprafaţa arabilă şi puterea instalată în industrie, pe ani de reper selectaţi, în perioada 1862-1947

Anii	Populaţia			Populaţia rurală pondere	Suprafaţa arabilă		Puterea motrice în industrie	
	totală mii	locuitori pe km²	activă mii		mii ha	ha la 100 loc.	mii kW	kW la 100 loc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862	4019	33	2243	82,8	2982	74	.....	.....
1882	4688	36	2616	82,8	5145	110	.....	.....
1900	6045	46	3373	81,2	5980	99	38,9	0,6
1914	7771	56	4334	82,0	6327	81	146,6	1,9
1920	15541	53	9076	77,8	10695	69	(390)	2,5
1939	19934	68	11641	81,8	13384	67	1250	6,3
1942	13486	69	7878	78,6	8437	63	1155	8,6
1947	15893	67	9885	76,6	9094	57	1521	9,6

Surse: Datele provin din *Anuarul statistic al României*, 1904-1948 şi lucrarea Victor Axenciuc, *Evoluţia economică a României. Cercetări statistico-istorice, 1859-1947*, Vol. I, II, III, Editura Academiei Române, 1992, 1996, 2000.

[2] Această parte a expunerii, care se regăseşte şi în Introducerea de la volumul II, am considerat-o utilă aici pentru a înfăţişa fundalul evoluţiei şi structurii economiei României, ca temei al rezultatelor exprimate în indicatorii globali.

Populaţia totală şi cea activă în paralel, ca factor fundamental de capacitate a producţiei din perioadă sporeşte între anii 1862-1914 de 1,9 ori, respectiv aproape se dublează; din aceasta, populaţia rurală era determinantă în medie cu 82%, societatea românească având prin excelenţă o bază ţărănească.

În deceniile interbelice, 1920-1939, începute cu o populaţie dublată în urma întregirii ţării în 1918, potenţialul demografic se măreşte cu 28%, populaţia României ajungând în anul 1939 la aproape 20 de milioane. În deceniul nefast, după 1939, din cauza dezmembrărilor teritoriale din anul 1940, a celui de-al Doilea Război Mondial, a consecinţelor sale şi a tratatelor de pace, populaţia ţării se reduce aproape la limita anului 1920, numărând 15,9 milioane de locuitori. Potenţialul demografic a constituit, într-o economie structurată pe dezvoltare extensivă, factorul determinant al creşterii economice.

Al doilea element major de potenţial, specific organismului economic al României din acea perioadă, l-a reprezentat *suprafaţa productivă, în special pământul arabil,* care furniza majoritatea producţiei agricole. În jumătate de secol, 1862-1914, arabilul, depăşind creşterea populaţiei, se extinde de peste două ori, de la 3 la 6,4 milioane ha, în principal pe seama îngustării păşunilor şi fâneţelor la jumătate din întinderea iniţială. A fost perioada marilor desţeleniri care s-a finalizat în cerealizarea excesivă a agriculturii. În anii interbelici procesul continuă, dar în măsură mai redusă. Semnificativă apare diminuarea, datorită sporurilor mari demografice, a suprafeţelor arabile pe locuitor; faţă de cifra maximă de 110 ha la 100 locuitori în anul 1882, după şase decenii şi jumătate, cu toate modificările teritoriale, în anul 1947, fiecare locuitor al României dispunea doar de jumătate din suprafaţa arabilă iniţială, respectiv de 0,57 ha faţă de 1,1 ha în anul 1862. Reducerea drastică a suprafeţelor arabile pe locuitor, în condiţiile menţinerii proceselor de producţie cu muncă şi tehnică manuală şi randamente scăzute, va conduce, după deceniul al doilea, la o diminuare absolută a contribuţiei potenţialului agricol, a producţiei sale la creşterea economică, la rezultatele sale finale, produsul intern brut.

Un alt element cuantificabil, inclus între judecăţile asupra potenţialului ar fi *puterea energetică instalată* a industriei moderne, mecanizate, sector cu funcţie de revoluţionare a producţiei şi a structurilor economice şi

sociale; este produsul inovaţiei şi muncii umane menit să valorifice la nivel mai ridicat resursele umane şi bogăţiile naturale. Se face simţit în mecanismul creşterii de la începutul secolului XX cu 0,6 kW la 100 de locuitori, ajunge în 15 ani – în anul 1914 – la 1,9 kW şi creşte susţinut în următoarele trei decenii până la 9,6 kW. Potenţialul tehnic industrial, multiplicat de 15 ori pe locuitor şi reflectat în aceeaşi măsură şi în volumul producţiei industriale, măreşte contribuţia acesteia la producţia globală a ţării şi impune, în deceniul al patrulea, acest sector în prim planul venitului creat şi al eficienţei.

În anul 1939 industria mare mecanizată cu 380 de mii de persoane ocupate producea o valoare adăugată brută de 1.378 milioane lei 1913, în timp ce agricultura, cu o populaţie activă de 9.110 mii de persoane producea o valoare adăugată brută, împreună cu cea a industriei casnice şi a transportului cu animale, de 3.677 milioane lei 1913; în consecinţă, pe un producător, aici reveneau 404 lei, iar în industria mecanizată 3.626 lei, de 9,1 ori mai mult; este diferenţa între munca manuală agricolă, slab calificată, folosită la jumătate din timpul de lucru, înzestrată cu tehnică rudimentară, manuală, pe de o parte şi munca şi tehnica mecanizată industrială pe de altă parte. În următoarele relaţii se va constata cronologic scăderea ponderii producţiei agricole şi creşterea celei industriale în totalul producţiei de bunuri.

Un alt aspect al demersului nostru, condiţie directă de care depindea mărimea, structura şi evoluţia indicatorilor globali, îl constituie *producţia socială de bunuri şi servicii;* câmpul activităţilor economico-sociale formează temelia solidă şi sigură, îndeosebi pentru o ţară cu profilul României, a resurselor de valoare nouă pentru consumul populaţiei şi pentru dezvoltare.

În acest sens vom prezenta contribuţia sectoarelor şi activităţilor la producţia globală a ţării, în modalitatea concentrată, pe opt medii ale anilor, din cele 17 de patru-cinci ani, ale perioadei studiate.

Tabelul Bb

Producţia de bunuri şi de servicii[1)], totală şi ponderi pe sectoare, în lei 1913, pe medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia globală		Producţia de bunuri în								Producţia de servicii	
			total		agricultură şi silvicultură		industrie		construcţii			
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1862-1866	1400	100	1037	74,1	701	50,1	303	21,6	33	2,38	363	25,9
1882-1886	2418	100	1746	72,2	1101	45,5	510	21,1	135	5,56	673	27,8
1896-1900	3298	100	2315	70,2	1228	37,2	855	25,9	232	7,03	983	29,8
1911-1914	5247	100	3508	66,9	1634	31,3	1550	29,5	374	7,13	1739	33,1
1920-1924	8968	100	6066	67,6	3239	36,1	2118	23,6	709	7,91	2901	32,4
1935-1939	14664	100	9886	67,4	4306	29,4	4226	28,8	1355	9,24	4778	32,6
1940-1944	10090	100	6596	65,4	2429	24,1	3188	31,6	979	9,70	3494	34,6
1945-1947	7338	100	5422	73,9	1798	24,5	2760	37,6	864	11,78	1916	26,1

Notă:

1) Calculată după tabelele din capitolele 1, 2, 3, volumul II şi B18, B19 şi B20.

Pe o perioadă de şapte decenii – 1862-1939 – fără anii 1915-1919, economia României a cunoscut o dezvoltare ascendentă, mai ales şi mai susţinut în primele cinci decenii, 1862-1914. Semnificativ apare faptul că în aceste decenii producţia agricolă sporeşte de 2,3 ori, cea industrială de aproape 5 ori, remarcându-se procesul cardinal de trecere de la producţia exclusiv manuală la cea mecanizată, devenită predominantă în anul 1914, în sistemul industrial. La rândul lor, construcţiile, deşi rămase la tehnica şi munca manuală, înregistrează cea mai rapidă creştere solicitată de modernizarea societăţii româneşti – edificii, locuinţe urbane, construcţii industriale, de căi ferate, porturi, magazii, lucrări edilitare. Cu toate aceste dezvoltări, cu prioritate moderne, ponderea sectoarelor de bunuri în totalul producţiei se reduce de la 74%, la începutul perioadei, la 66,9% înaintea Primului Război Mondial, cu o diminuare de şapte procente datorită avansului mai rapid al serviciilor; volumul acestora se multiplică în cinci decenii de 4,8 ori, iar ponderea lor în totalul producţiei se măreşte de la 26% la 33,1%.

Datele confirmă astfel, că perioada de la domnia lui Al.I. Cuza până la 1914 a avut dezvoltarea cea mai semnificativă şi creşterea economică cea mai mare din tot intervalul dintre mijlocul secolului XIX şi mijlocul secolului XX, sporind masa de bunuri şi servicii între 1862-1914 cu 53% în fiecare deceniu.

Pierderile şi distrugerile suferite de România şi despăgubirile plătite în urma participării la cele două războaie mondiale (1916-1918, 1941-1945), la care se adaugă efectele crizei economice din anii 1929-1933, au determinat în cele peste trei decenii, 1915-1947, o creştere economică mai redusă, împovărată de mari greutăţi şi deficite; anii de război, de criză şi de refacere au însumat peste două decenii (21 de ani), iar cei de creştere efectivă de un deceniu nu au putut compensa şi depăşi pagubele.

În consecinţă, după o echilibrare a dezvoltării, urmată întregirii ţării – 1918 – şi sporirii de 2,1-2,3 ori a patrimoniului material şi uman, deceniul cinci, cu rapturile teritoriale, cheltuielile imense de război, pagubele şi povara ruinei economice şi a datoriei externe, a aruncat până în 1947 producţia globală, exprimată pe locuitor, cu şapte decenii în urmă, cum reiese din tabelul de mai jos. Aceasta a fost moştenirea cu care România intra în a doua jumătate a secolului XX.

Tabelul Bc

Producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913, *pe locuitor,* a principalelor sectoare şi în dinamică, medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia globală		Producţia de bunuri						Producţia de servicii	
			agricultură		industrie		construcţii			
	lei	%	lei	%	lei	%	lei	%	lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1862-1866	343	100	172	100	74	100	8	100	89	100
1882-1886	497	145	226	132	105	142	28	350	138	155
1896-1900	561	164	209	122	146	197	39	488	167	188
1911-1914	713	208	222	129	204	275	51	638	236	265
.....										
1920-1924	561	164	203	118	133	180	44	550	182	204
1935-1939	751	219	221	128	216	292	69	863	245	275
1940-1944	748	218	180	105	236	319	73	913	259	291
1945-1947	464	135	114	66	175	236	55	688	121	136

Notă:

1) Calculată după tabelele din capitolele 1, 2, 3, volumul II şi B18, B20, B22 din această secţiune, raportate la populaţia ţării.

Tabelul de mai sus înfăţişează producţia principalelor sectoare de bunuri şi a serviciilor, pe locuitor, în paralel cu indicii dinamicii lor cu baza = 100 la începutul perioadei – 1862-1866. Sub acest aspect evoluţia apare diferită de cea reflectată de tabelul precedent. În primul rând producţia globală arată, pentru prima parte a intervalului, până în 1914 doar o dublare – 208%; iar după diminuarea ei din anii 1920-1924, până la sfârşitul deceniului patru se dobândesc, în 20 de ani, doar cinci procente de creştere

pe locuitor; dar din anii războiului până în 1947 declinul se accentuează drastic, la 135% faţă de 100 la începutul perioadei – 1862-1866. În schimb, sectoarele componente evoluează diferit; producţia agriculturii în cinci decenii, până la 1914 consemnează o dezvoltare doar cu 29% pe locuitor, iar la sfârşitul anilor interbelici nivelul său rămâne acelaşi ca media anilor 1911-1914. Dintre toate sectoarele, producţia agriculturii faţă de 100 nivelul anilor 1862-1866 suferă scăderea cea mai grea, la 105% în anii celui de-al Doilea Război Mondial – 1940-1944 – şi la 66% în cei postbelici – 1945-1947 – respectiv o diminuare cu o treime – 34% – sub media iniţială. Cu ponderea sa importantă în producţia globală şi în populaţia ţării, agricultura, lovită de seceta celor doi ani postbelici 1945 şi 1946, a influenţat negativ starea întregului organism economico-social.

Traiectoria industriei arată cu totul altfel; calitativ, cum s-a menţionat, suferă revoluţia industrială de prefacere maşinistă, iar cantitativ marchează o creştere pe locuitor cu 176% până în 1914, dar cu numai 16 puncte în anii interbelici faţă de nivelul anului 1914; cel de-al Doilea Război Mondial solicită pentru armată producţia industrială care mai dobândeşte, faţă de intervalul precedent, încă 27 de puncte; dar în primii ani ai refacerii, până în 1947, pierde substanţial din avans, 83 de puncte.

Construcţiile, solicitate de modernizarea ţării sunt sectorul cu creşterile cele mai mari pe locuitor până la 1914, de 6,4 ori; producţia lor sporeşte până la capătul deceniilor interbelice cu 35% peste nivelul anilor 1911-1914, urcând chiar în anii războiului, 1940-1945, fără a coborî sensibil în perioada refacerii până în 1947. O dinamică asemănătoare cu a producţiei industriei relevă serviciile; până în 1914 se amplifică de 2,7 ori pe locuitor, iar în perioada următoare, 1920-1944, cu excepţia anilor 1920-1924, ele urcă susţinut până la 2,9 ori în anii de război, după care, în 1945-1947, cad mai mult decât oricare alt sector, cu 47% în comparaţie cu nivelul precedent.

Un ultim aspect, pentru înţelegerea mai bună a fondului pe care au evoluat indicatorii macroeconomici globali, care vor fi analizaţi mai jos, îl reprezintă *structura acestora după surse,* respectiv compoziţia şi contribuţia sectoarelor la producţia globală, tot după datele pe locuitor. În scopul surprinderii mai bune a tendinţelor vom examina separat structura *producţiei de bunuri şi a celei de servicii.*

Tabelul Bd

Structura producţiei de bunuri[1)] *pe locuitor*, a principalelor sectoare, pe medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia în			
	total	agricultură	industrie	construcţii
1	2	3	4	5
1862-1866	100	68	29	3
1882-1886	100	63	29	8
1896-1900	100	53	37	10
1911-1914	100	47	43	10
1920-1924	100	53	35	12
1935-1939	100	43	43	14
1940-1944	100	37	48	15
1945-1947	100	33	51	16

Notă:
1) Calculată după tabelul Bc.

Nicio altă tendinţă din evoluţia producţiei de bunuri nu apare mai puternică decât cea a modificărilor structurii celor trei sectoare; ele se plasează net şi ireversibil, în totalul perioadei, pe tendinţe opuse; a producţiei agricole prin diminuare, până la jumătate, în totalul producţiei, de la ponderea de 68% la începutul perioadei la 33% la sfârşitul ei, opusă tendinţei producţiei industriale şi a construcţiilor în creştere a ponderilor; prima urcându-se de la 29% la 51% iar secunda de la 3% la 16%, ambele sectoare ocupând în producţia pe locuitor circa o treime la începutul perioadei şi două treimi la sfârşitul ei. Amintim constatările anterioare, că la accentuarea acestor tendinţe ale evoluţiei ponderilor un rol important l-au avut condiţiile vitrege pentru agricultură din anii 1945-1946.

După ce am trecut în revistă unele *premise* ale rezultatelor finale ale economiei româneşti, înfăţişăm, **evoluţia şi structura indicatorului global,** a produsului intern brut, sub câteva aspecte importante; dar etalarea rezultatelor unui considerabil volum de date statistice pregătitoare din Volumul II aici se face numai în termeni rezumativi.

Punctele de reper cronologice ale prezentării indicatorilor sunt numai medii ale anilor, selectate astfel încât să oglindească mai bine evoluţia şi tendinţele fenomenelor. Astfel, din 17 intervale, ca medii de patru-cinci ani, câte cuprinde perioada 1862-1947, în vederea înfăţişării bornelor de bază ale traseului dezvoltării, am selectat şase intervale, ca cele mai semnificative: 1862-1866 şi 1911-1914; 1920-1924 şi 1935-1939; 1940-1944; 1945-1947. Ele înlesnesc formarea unei imagini argumentate a evoluţiei

rezultatelor globale ale economiei naţionale; desigur, prezentarea rezumativă a datelor sintetice este departe de a fi o analiză a indicatorilor; aceasta urmează să fie întreprinsă în diferite scopuri şi sub diferite aspecte, de cercetători interesaţi.

Prima înfăţişare a produsului intern brut este redată mai jos, în cifre rotunjite, la unitate.

Tabelul Be

Evoluţia produsul intern brut[1)], în lei 1913, în dinamică şi *pe locuitor*, pe medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

	1862-1866	1911-1914	1920-1924	1935-1939	1940-1944	1945-1947
1	2	3	4	5	6	7
Produsul intern brut, mil. lei	861	3363	5466	8508	5665	4045
dinamică, %	100	391	635	988	658	470
pe locuitor, lei	211	458	345	436	420	256
dinamică, %	100	217	162	207	199	121

Notă:
1) Calculată după tabelul B4.

Efortul economic al României s-a materializat într-o creştere constantă a producţiei de bunuri şi servicii în epoca de jumătate de secol 1862-1914, relativ liniştită, de transformare şi modernizare neîntreruptă; spre deosebire de perioada următoarelor trei decenii, 1915-1945, marcată de războaie şi crize economice cu urmări negative asupra economiei. În intervalul până la 1914, valoarea adăugată totală sporeşte de 3,9 ori, iar PIB corelat cu populaţia, care s-a mărit de 1,8 ori, creşte pe locuitor de 2,17 ori, respectiv se dublează printr-un ritm mediu anual de peste 2,3%, ritm specific economiilor preponderent agrare la începutul tranziţiei lor spre structuri agrar industriale.

Ceea ce a condus deci la un progres economic însemnat în această jumătate de secol nu s-a datorat unor transformări calitative radicale în structura forţelor productive ale ţării, în afară de apariţia industriei şi transporturilor mecanizate, nici unor modele noi calitative de organizare a muncii; agricultura, cu aşezările ei moştenite de la Cuza, cu marea proprietate şi marea exploataţie cerealieră predominante, cu învoielile agricole împovărătoare pentru ţărani, a dictat încă ritmul şi structura întregii evoluţii economico-sociale, sub acţiunea de modernizare, de occidentalizare instituţională şi legislativă şi de culturalizare urbană.

Deceniile interbelice[3], târâte de cinci-şase ani de refacere postbelică şi de criza economică, îndeosebi de cea agrară – 1929-1936 – au înregistrat o creştere medie pe locuitor cu 29%, nivelul atins în media anilor 1935-1939 fiind de 96% din cel antebelic, aceasta datorându-se în principal declinului agriculturii.

Concluzia esenţială a acestor constatări este că nivelul cel mai ridicat al PIB pe locuitor, al mediei anilor 1934-1939, s-a situat cu câteva procente sub cel antebelic; cu atât mai negativ cu cât în amonte se afla un potenţial mai mare şi calitativ mai bun decât înaintea Primului Război Mondial. Astfel, în perioada modernă a ţării, nivelul cel mai ridicat al activităţilor economice, exprimate în indicatorul PIB pe locuitor, aparţine mediei anilor 1911-1914. Nu poate însă fi negat faptul că în deceniile interbelice s-au înregistrat progrese importante tehnico-economice, culturale în aproape

[3] După epuizarea entuziasmului naţional, produs de întregirea ţării în anul 1918 şi de sfârşitul unui război distrugător şi mai ales de bucuria şi speranţa ţărănimii împroprietărite a apărut, pentru clasa conducătoare, dilema: pe ce cale se va asigura progresul după ce a dispărut marea exploataţie agricolă, care a susţinut dezvoltarea a jumătate de secol. S-au propus şi discutat diferite soluţii pornindu-se de la resursele existente: progres prin dezvoltarea producţiei ţărăneşti şi chiar mai mult, un stat ţărănesc ca expresie a potenţialului uman predominant – peste 80% din populaţie – sătească. Aceasta s-a dovedit a fi neviabilă; mica producţie prin ea însăşi nu are putere de dezvoltare; nicăieri în lume nu a reuşit. A doua cale, după modelul occidentului, a industrializării era tentantă şi convingătoare. Dar economiştii români din perioadă, aplecaţi mai mult în activităţi politice şi didactice, susţinători ai proiectelor nu au efectuat calcule asupra costului, necesarului de resurse de finanţare, fie în scopul promovării la nivel de rentabilitate a gospodăriei ţărăneşti, fie de promovare a industrializării. Astăzi, după aproape un secol, când prognoza a devenit o ştiinţă fundamentală a prospectării viitorului şi un instrument indispensabil de programare, de la nivelul întreprinderii până la al ţării, nu sunt de conceput proiecte fără să se ia în calcul toate resursele cuantificabile şi eficienţa lor. În anii interbelici din ştiinţa economică românească, exprimată prin opiniile unor importanţi gânditori, doar ca excepţii câţiva au comensurat unele aspecte asupra necesităţii şi eficienţei economiei naţionale (vezi M. Manoilescu, M. Constantinescu); dar mai departe nu s-a mers. Ştiinţa economică românească din trecut, oricât a fost elogiată şi din sentimente patriotice, mai ales de specialiştii în doctrine economice din a doua jumătate a secolului XX, nu a efectuat analize temeinic cuantificate, nici asupra organismului economic naţional, nici asupra neîmplinirilor sale şi nici asupra soluţiilor şi perspectivelor realizabile; ea a fost mai ales o tribună de opinii şi dispute în care politicul subiectiv era prea des prezent, pe faţă sau din umbră. Aceasta s-a exprimat şi prin prezenţa în ştiinţa economică europeană a puţini economişti români ca N. Georgescu-Roegen, M. Manoilescu, Gr. Mladenatz.

toate domeniile – industrie, construcţii, ştiinţă, artă, învăţământ etc. Din cauzele arătate nu s-au putut valorifica resursele umane şi naturale ale ţării la un nivel mai ridicat care să compenseze cel puţin regresul relativ al producţiei agricole.

Principalele resurse ale valorii adăugate brute, din economia naţională, pe locuitor, înfăţişează alte aspecte ale evoluţiei activităţilor economice.

Tabelul Bf

Valoarea adăugată brută în principalele sectoare ale economiei[1)], *pe locuitor* şi în dinamică, medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

	1862-1866	1911-1914	1920-1924	1935-1939	1940-1944	1945-1947
1	2	3	4	5	6	7
Valoarea adăugată în agricultură, silvicultură						
pe locuitor, lei	111	157	130	144	114	71
dinamică, %	100	142	117	130	103	64
Valoarea adăugată în industrie						
pe locuitor, lei	33	98	57	100	111	83
dinamică, %	100	297	173	303	336	252
Valoarea adăugată în construcţii pe locuitor, lei	4	24	21	29	31	24
dinamică, %	100	600	525	725	775	600
Valoarea adăugată în servicii						
pe locuitor, lei	60	160	119	151	150	74
dinamică, %	100	267	200	252	251	125

Notă:
[1)] Calculată după tabelul B3.

Din producţia agricolă vegetală şi animală a rezultat o valoare adăugată brută pe locuitor sporită de la 111 lei în intervalul de început, până la 157 lei în media anilor 1911-1914, nivelul cel mai ridicat, din toată perioada de 85 de ani; acesta s-a situat cu 13 lei sau 11% peste media anilor interbelici de vârf 1935-1939 (144 lei). Ulterior a urmat căderea până în anii 1945-1947, la 71 de lei, mult sub nivelul iniţial din 1862-1866. În schimb, sporul de valoare nouă în industrie până la 1914 este mult mai mare decât în agricultură, de aproape trei ori, de la 33 de lei la 98 de lei; la sfârşitul perioadei interbelice, apoi în anii războiului acesta ajunge la 111 lei pe locuitor. Creşterea producţiei de valoare nouă în industrie, pe locuitor, la pragul cel mai ridicat, în anii războiului 1940-1944, se explică nu atât prin multiplicarea activităţilor industriale solicitate intens de nevoile militare; ea se datorează şi unor factori geografici şi demografici; prin dezmembrările

teritoriale ale ţării din anul 1940, populaţia s-a redus cu 32% faţă de anul 1939, în timp ce producţia industrială, localizată în provinciile rămase în graniţele statului român, s-a diminuat numai cu 19%, astfel că un volum mai mare de producţie şi valoare adăugată industrială a revenit pe locuitor.

Construcţiile, legate nemijlocit de crearea şi dezvoltarea infrastructurii, a habitatului urban şi începuturile de industrializare, manifestă cea mai amplă expansiune; de la patru lei pe locuitor în 1862-1866 valoarea nouă se amplifică până la 24 de lei în media intervalului 1911-1914, de şase ori; creşterea continuă până la 31 de lei, ajungând să constituie în perioada interbelică şi în anii războiului de peste şapte ori nivelul iniţial.

La rândul său, valoarea adăugată furnizată de servicii, în acelaşi context şi determinat de cel al transformărilor modernizării societăţii româneşti până la 1914, sporeşte de la 60 de lei pe locuitor la 160 de lei, de 2,6 ori. În deceniile interbelice aceasta nu mai cunoaşte progresul anterior; nu se ajunge decât la un maximum de 150 de lei pe locuitor, fiind sub nivelul antebelic; la sfârşitul perioadei, în anii 1945-1947, serviciile încheie evoluţia negativ, doar cu jumătate din mărimea intervalului anterior, plasându-se la nivelul deceniului şapte al secolului XIX.

Tot atât de importante pentru cunoaşterea şi analiza retrospectivă a economiei naţionale din epoca modernă sunt contribuţiile sectoarelor şi ramurilor economice la valoarea adăugată brută totală.

Tabelul Bg

Structura valorii adăugate brute[1)], după sursele de bunuri şi de servicii şi pe sectoarele de bunuri, medii ale anilor selectate, în perioada 1862-1947

	1862-1866	1911-1914	1920-1924	1935-1939	1940-1944	1945-1947
1	2	3	4	5	6	7
Valoarea adăugată brută totală, din care:	100	100	100	100	100	100
în producţia de bunuri, %	71,1	63,6	63,5	64,5	63,3	70,3
în producţia de servicii, %	28,9	36,4	36,5	35,5	36,7	29,7
În producţia de bunuri, din care:	100	100	100	100	100	100
în agricultură, %	74,8	56,2	62,7	52,7	44,5	40,0
în industrie, %	22,3	35,2	27,4	36,5	43,4	46,6
în construcţii, %	2,9	8,6	9,9	10,8	12,1	13,4

Notă:
1) Calculată după tabelele B9 şi B10.

Contribuţia producţiei de bunuri şi a celei de servicii la valoarea adăugată brută totală marchează, în primele cinci decenii până la 1914, o tendinţă inversă între ele, după care raportul se stabilizează. Serviciile se dezvoltă cu mai mare amploare decât producţia de bunuri, astfel că ponderea valorii adăugate a lor se măreşte de la 28,9% în total la începutul perioadei până la 36,4% în preajma anului 1914, reducându-se relativ greutatea specifică a producţiei de bunuri de la 71,1% la 63,6%, în condiţiile în care aceasta a cunoscut o amplificare absolută cu aproape 90%.

Pe fondul acestei tendinţe a valorii adăugate a producţiei de bunuri, în componentele sale modificările sunt radicale pe termen lung; contribuţia agriculturii se reduce de la 74,8% la începutul perioadei la 56,2% în preajma anului 1914, apoi, cu excepţia creşterii din intervalul 1920-1924, declinul continuă în intervalele următoare de la 52,7%, la 44,5% şi la sfârşit, în 1945-1947 la 40% din totalul valorii adăugate a producţiei de bunuri. Astfel, sectorul care ocupa în medie patru cincimi din populaţia ţării îşi reduce în opt decenii contribuţia la producţia de bunuri de la 75% la 40% în favoarea industriei şi construcţiilor.

Industria, la începutul perioadei cu pondere în producţia de bunuri de 22,3% ajunge în anii războiului 1940-1944 la egalitate cu agricultura, 43,4% şi 44,5%, modificând profilul producţiei materiale a ţării.

Construcţiile apar şi sub acest aspect, ca cel mai activ sector dintre toate, acuzând o creştere continuă a ponderii valorii lor de la 2,9% la 13,3% în cei 85 de ani. Împreună, industria şi construcţiile la sfârşitul intervalului interbelic se apropie, cu ponderea de 47,2%, de sectorul agricol.

După scurta expunere a aspectelor principale de potenţial şi producţie de valoare a economiei naţionale, prezentăm cuprinsul situaţiilor statistice de indicatori ai perioadei.

Cele 25 de situaţii statistice sunt ordonate în succesiunea inversă a procesului de cercetare, efectuat de la particular la general; astfel, acestea sunt rânduite începând cu cele de înaltă sinteză – de la indicatorul global produs intern brut – la cele detaliate, pe sectoare şi ramuri ale componentelor ecuaţiei indicatorilor macroeconomici de sinteză, în serii ale perioadei 1862-1947.

Ca tehnică de expunere, indicatorii macroeconomici sunt exprimaţi pentru anii 1862-1914, 1920-1947 atât în serii anuale, cât şi în 17 serii de

medii de patru-cinci ani; este o formă mai concentrată a datelor, mai expresivă şi mai uşor de perceput în dinamică şi structură. Seria mediei anilor a fost dictată, cum s-a arătat, de necesitatea de nivelare a creşterilor şi scăderilor mari, de la un an la altul, a producţiei brute a agriculturii, generată de condiţiile climatice, de recoltele foarte bune sau foarte slabe; valoarea producţiei agricole, determinantă în valoarea producţiei naţionale, influenţa puternic toate activităţile economice din amonte şi aval ale agriculturii.

Indicatorii macroeconomici exprimaţi în lei 1913 şi dolari comparabili sunt prezentaţi atât în sumă totală, cât şi pe locuitor; această ultimă expresie permite adâncirea analizei dar şi compararea indicatorilor şi a indicilor lor pe intervalul 1862-1947, întrucât modificarea teritoriului şi a populaţiei ţării în cele opt decenii prin schimbarea de câteva ori a graniţelor, exclude comparabilitatea indicatorilor globali de volum. Sunt astfel pertinente şi justificate cerinţa şi argumentarea autorilor lucrării *Sistemul conturilor naţionale*, confirmate şi de analizele noastre, după care „Studiile privind evoluţia economică, efectuată pe baza agregatelor de rezultate (în principal PIB) trebuie însoţite şi de analiza indicatorilor globali pe locuitor. Produsul intern brut pe locuitor (PIBL) evidenţiază mai clar nivelul dezvoltării economice, decât mărimea şi evoluţia produsului intern brut total. Dinamica PIB pe locuitor este mult mai semnificativă, căci corelează dinamica PIB cu dinamica populaţiei”[4].

Situaţiile statistice din această secţiune de indicatori finali s-a structurat pe grupe, după nivelul şi componenţa de agregare; *prima grupă* cuprinde indicatorul global, produsul intern brut în sumă totală şi pe locuitor, în lei etalon 1913, în dolari SUA ppc 1913, cât şi în dolari SUA ppc 1990 şi 2000, şi în indici, precum și valoarea adăugată brută pe categorii de resurse, total și pe locuitor, medii selectate ale anilor; indicatorii globali sunt prezentaţi în serii anuale şi în serii de medii ale anilor. *A doua grupă* priveşte indicatorii impozitului pe produs şi ai taxei vamale, ai subvenţiilor cu care s-a operat asupra valorii adăugate brute pentru obţinerea indicatorilor globali; *a treia grupă* coboară calculele la un

[4] Constantin Aghelache, Alexandru Isaic-Maniu, Constantin Mitruţ, Vergil Voineagu, *Sistemul conturilor naţionale*, ediţia a doua, Editura Economică, Bucureşti, 2007, pp. 140-141.

nivel mai detaliat şi vizează componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri şi de servicii, apoi în producţia de bunuri pe ramuri şi în producţia de servicii pe ramuri, toate aceste situaţii statistice aranjate pe cele 17 medii ale anilor. *A patra grupă* cuprinde configuraţia de indicatori din grupa precedentă, dar expusă în serii anuale, a perioadei 1862-1947. *Grupa următoare* expune consumul de capital fix, amortizarea, pe ramuri de bunuri şi de servicii în cele două ipostaze temporale: serii de medii ale anilor şi serii anuale ale perioadei. *Grupa a şasea* de indicatori înfăţişează ecuaţia de obţinere a rezultatelor activităţii economiei naţionale: producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în cele trei structuri: a producţiei de bunuri şi de servicii, a producţiei de bunuri pe ramuri şi a producţiei de servicii pe ramuri, toate ordonate pe medii ale anilor. Situaţiile statistice *din grupa următoare* oferă indicatorii grupei a şasea dar în serii anuale ale intervalului de timp studiat. *Ultima grupă*, pe lângă indicatorii formulei tip – producţie brută, consum intermediar şi valoare adăugată brută –, introduce şi indicatorul consum de capital fix, amortizare, prezentând indicatorii în medii ale anilor şi în serii anuale.

În acest fel, piramida structurată a indicatorilor macroeconomici de sinteză înfăţişează dispunerea de la baza acestora în stadii analitice până la vârful ei în stadii de sinteză globală de agregare; ele pot asigura studierea evoluţiei şi structurii economiei româneşti sub aspecte inedite şi cu noi concluzii ale progresului său în secolul cercetat.

Situaţii statistice de sinteză, de calcul al produsului intern brut, în perioada 1862-1947

			pag.
	Introducere istorică și metodologică		87
1.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în dolari SUA ppc 1913, 1990 şi 2000, şi indici, medii ale anilor	tabelul B1	106
2.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în dolari SUA ppc 1913, 1990 şi 2000, şi indici, serii anuale	tabelul B2	106
3.	Valoarea adăugată brută pe categorii de resurse, total şi pe locuitor, în lei 1913 şi în dinamică pe medii ale anilor selectate	tabelul B3	108
4.	Produsul intern brut şi produsul intern net, total şi pe locuitor, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B4	110
5.	Produsul intern brut şi produsul intern net, total şi pe locuitor, în lei 1913, serii anuale	tabelul B5	110
6.	Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1913, serii anuale	tabelul B6	113
	Introducere metodologică la contul impozitul pe produs şi taxele vamale		115
7.	Impozitul pe produs şi taxele vamale, în lei 1913, serii anuale	tabelul B7	116
	Introducere metodologică la contul subvenţii		119
8.	Subvenţiile acordate de stat industriei şi la exportul de grâu, în lei 1913, serii anuale	tabelul B8	124
9.	Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri şi servicii, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B9	125
10.	Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri, pe ramuri, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B10	125
11.	Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de servicii, pe ramuri, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B11	126
12.	Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri şi servicii, în lei 1913, serii anuale	tabelul B12	127
13.	Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri, pe ramuri, în lei 1913, serii anuale	tabelul B13	129
14.	Componenţa valorii adăugate brute în producţia de servicii, pe ramuri, în lei 1913, serii anuale	tabelul B14	131
15.	Structura valorii adăugate brute în producţia de servicii, pe ramuri, serii anuale	tabelul B15	133
16.	Consumul de capital fix, pe ramuri de bunuri şi de servicii, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B16	135
17.	Consumul de capital fix, pe ramuri de bunuri şi de servicii, în lei 1913, serii anuale	tabelul B17	136
18.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B18	138

19.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B19	138
20.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de servicii, în lei 1913, medii ale anilor	tabelul B20	139
21.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii, în lei 1913, serii anuale	tabelul B21	140
22.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri, în lei 1913, serii anuale	tabelul B22	141
23.	Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de servicii, în lei 1913, serii anuale	tabelul B23	142
24.	Producţia brută, consumul intermediar, consumul de capital fix şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii, în lei 1913 şi structura lor, medii ale anilor	tabelul B24	143
25.	Producţia brută, consumul intermediar, consumul de capital fix şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii, în lei 1913 şi structura lor, serii anuale	tabelul B25	143

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B1

Produsul intern brut[1)], *total şi pe locuitor*, în dolari SUA[2)] ppc 1913, 1990 şi 2000, şi indici, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Total milioane dolari			Pe locuitor dolari			
	valuta 1913	ppc 1990	ppc 2000	valuta 1913	ppc 1990	ppc 2000	indice
1	2	3	4	5	6	7	8
1862-1866	166	1840	2261	41	451	554	100
1867-1871	187	2067	2540	44	487	598	107,9
1872-1876	215	2381	2926	49	543	668	120,6
1877-1881	257	2842	3492	57	627	771	139,2
1882-1886	308	3406	4184	63	700	860	155,2
1887-1890	351	3887	4775	67	746	915	165,2
1891-1895	410	4543	5582	75	826	1015	183,2
1896-1900	412	4558	5599	70	776	954	172,2
1901-1905	463	5126	6298	73	813	998	180,1
1906-1910	545	6033	7411	80	890	1094	197,5
1911-1914	649	7187	8829	89	979	1203	217,1
1920-1924	1055	11681	14351	66	730	897	161,9
1925-1929	1350	14949	18365	79	871	1070	193,1
1930-1934	1428	15810	19424	78	858	1054	190,2
1935-1939	1643	18182	22338	84	931	1144	206,5
1940-1944	1094	12106	14873	81	898	1102	198,9
1945-1947	781	8645	10621	49	546	672	121,3

Note:
[1)] Constituit pe baza tabelului B2.
[2)] A se vedea notele 1, 2 de la tabelul B2.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B2

Produsul intern brut[1)], *total şi pe locuitor*, în dolari SUA[2)] ppc 1913, 1990 şi 2000 şi indici, serii anuale, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Total milioane dolari			Pe locuitor[2)] dolari			
	valuta 1913[1)]	ppc 1990[1)]	ppc 2000[1)]	valuta 1913	ppc 1990	ppc 2000	indice
1	2	3	4	5	6	7	8
1862	167	1843	2264	41	458	563	100
1863	182	2018	2479	45	499	613	108,9
1864	190	2098	2577	46	513	630	111,9
1865	147	1625	1997	36	393	483	85,8
1866	146	1617	1987	36	393	483	85,8
1867	179	1978	2430	43	476	585	103,9
1868	195	2159	2652	46	514	631	112,1
1869	179	1977	2429	42	465	571	101,4
1870	187	2067	2539	44	482	592	105.2

Medii ale anilor	Total milioane dolari			Pe locuitor[2] dolari			
	valuta 1913[1]	ppc 1990[1]	ppc 2000[1]	valuta 1913	ppc 1990	ppc 2000	indice
1	2	3	4	5	6	7	8
1871	195	2155	2648	45	497	611	108,5
1872	195	2159	2652	45	497	611	108,5
1873	208	2298	2823	48	528	649	115,3
1874	205	2266	2784	47	519	639	113,5
1875	238	2635	3237	54	599	736	130,7
1876	230	2549	3132	52	573	705	125,2
1877	237	2627	3227	53	587	721	128,1
1878	245	2711	3331	55	604	743	132,0
1879	251	2779	3414	55	613	754	133,9
1880	314	3470	4264	69	764	938	166,6
1881	237	2625	3225	51	568	698	124,0
1882	316	3497	4296	67	746	917	162,9
1883	296	3280	4030	62	686	843	149,7
1884	257	2844	3494	53	585	718	127,5
1885	315	3485	4281	64	703	864	153,5
1886	355	3924	4821	70	778	956	169,8
1887	334	3697	4542	65	724	889	157,9
1888	351	3890	4778	68	752	923	163,9
1889	357	3951	4854	68	752	923	163,9
1890	362	4010	4926	68	754	926	164,5
1891	376	4166	5118	70	773	949	168,6
1892	409	4529	5564	75	835	1025	182,1
1893	400	4424	5435	73	806	990	175,8
1894	432	4780	5873	78	862	1059	188,1
1895	435	4819	5920	77	856	1051	186,7
1896	451	4988	6128	79	873	1073	190,6
1897	380	4201	5161	66	725	891	158,1
1898	458	5066	6223	78	864	1061	188,5
1899	323	3579	4397	54	601	739	131,3
1900	448	4954	6086	74	819	1006	178,7
1901	472	5220	6412	77	852	1047	186,0
1902	463	5122	6293	75	827	1016	180,5
1903	480	5309	6523	76	844	1036	184,0
1904	375	4152	5101	58	640	786	139,6
1905	527	5828	7160	81	900	1106	196,4
1906	575	6363	7817	87	966	1187	210,8
1907	471	5212	6403	70	779	957	170,0
1908	513	5675	6971	76	838	1030	182,9
1909	510	5645	6935	74	823	1011	179,6
1910	657	7270	8931	94	1044	1283	227,9
1911	649	7183	8825	92	1014	1246	221,3
1912	668	7397	9088	92	1023	1257	223,3
1913	677	7498	9211	92	1020	1253	222,6
1914	602	6668	8191	78	858	1054	187,2
.....							
1920	869	9625	11825	56	620	762	135,1
1921	953	10550	12961	61	671	824	146,3
1922	1076	11915	14638	67	746	917	162,7
1923	1179	13056	16039	73	806	990	175,7
1924	1198	13260	16290	73	806	991	175,8

Medii ale anilor	Total milioane dolari			Pe locuitor[2] dolari			
	valuta 1913[1]	ppc 1990[1]	ppc 2000[1]	valuta 1913	ppc 1990	ppc 2000	indice
1	2	3	4	5	6	7	8
1925	1225	13561	16660	73	813	998	177,2
1926	1358	15035	18472	80	888	1091	193,7
1927	1373	15198	18671	80	887	1089	193,3
1928	1351	14955	18372	78	860	1057	187,5
1929	1445	15995	19651	82	907	1114	197,8
1930	1457	16126	19811	81	893	1098	194,7
1931	1491	16501	20272	82	909	1117	198,1
1932	1369	15158	18623	74	823	1011	179,4
1933	1396	15449	18980	75	828	1017	180,6
1934	1429	15818	19433	76	836	1027	182,4
1935	1547	17125	21039	81	897	1102	195,6
1936	1610	17819	21892	83	922	1133	201,1
1937	1685	18647	22909	86	954	1173	208,2
1938	1666	18439	22654	84	933	1147	203,6
1939	1706	18881	23196	86	948	1164	206,6
1940	1106	12240	15038	83	920	1130	200,7
1941	1142	12643	15533	86	948	1164	206,6
1942	1067	11813	14513	79	876	1076	191,0
1943	1223	13538	16631	90	992	1219	216,3
1944	930,	10295	12648	68	752	923	163,9
1945	725	8028	9864	46	510	627	111,2
1946	709	7852	9647	45	497	611	108,4
1947	908	10054	12352	57	632	777	138,0

Note:

[1] PIB în lei preţuri 1913 a fost transformat în dolari 1913 pe baza raportului parităţii metalice de 5,18 lei = 1 dolar. Dolarii 1913 s-au convertit în dolari PIB SUA, la paritatea puterii de cumpărare 1990, înmulţindu-se prin coeficientul de depreciere a dolarului din perioada 1913-1990 de 11,07, iar în dolari 2000 prin coeficientul 13,6.

[2] Datele pe locuitor s-au obţinut prin raportarea PIB la populaţia ţării din seria respectivă a anilor.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B3

Valoarea adăugată brută pe categorii de resurse[1], *total şi pe locuitor*, în lei 1913 şi în dinamică, pe medii ale anilor, selectate, în perioada 1862-1947

	1862-1866	1882-1886	1896-1900	1911-1914	1920-1924	1935-1939	1940-1944	1945-1947
1	2	3	4	5	6	7	8	9
VAB mil. lei	**851,1**	**1564,4**	**2034,4**	**3229,1**	**5220,3**	**8279,5**	**5491,7**	**3988,6**
dinamică, %	100	181,7	239,0	379,4	613,3	972,7	645,2	468,6
pe locuitor, lei	209	318	346	439	327	424	407	252
dinamică, %	100	152,4	166,0	210,3	156,6	203,3	195,1	121,0
Resurse								
I. Bunuri, mil. lei	607,6	1084,2	1363,3	2054,7	3314	5340,8	3467,9	2813,8
pe locuitor, lei	149	223	232	279	207	274	257	178
dinamică, %	100	149,7	155,9	187,5	139,3	183,7	172,6	119,5

	1862-1866	1882-1886	1896-1900	1911-1914	1920-1924	1935-1939	1940-1944	1945-1947
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I_1. Agricultură şi altele,								
mil. lei	454,4	787,1	867,4	1154,5	2077,2	2885,5	1543,5	1126,2
pe locuitor, lei	111	162	148	157	130	148	114	71
dinamică, %	100	145,3	132,6	140,9	116,8	132,7	102,7	64,0
I_2. Industrie, mil. lei	135,6	233,9	387,1	723,7	908,0	1951,6	1503,5	1312,3
pe locuitor, lei	33	48	66	98	57	100	111	83
dinamică, %	100	144,7	198,3	295,9	171,0	300,8	335,3	249,8
I_3. Construcţii, mil. lei	17,7	63,2	108,7	176,5	328,8	573,6	420,9	375,3
pe locuitor, lei	4	13	19	24	2	29	31	24
dinamică, %	100	299,5	426,7	552,8	56,0	677,3	719,1	547,4
II. Servicii, mil. lei	243,5	462,2	671,2	1174,4	1906,4	2938,7	2023,8	1178,8
pe locuitor, lei	60	95	114	160	119	151	150	75
dinamică, %	100	159,2	191,5	267,4	200,0	252,3	251,3	125,0
II_1. Transport, mil. lei	61,7	89,6	129,5	195,5	263,4	450,9	344,4	339,5
pe locuitor, lei	15	18	22	27	17	23	26	22
dinamică, %	100	121,8	145,8	175,7	109,0	152,7	168,8	142,0
II_2. Comerţ, mil. lei	212,5	270,0	342,0	612,8	1048,9	1145,0	548,8	354,2
pe locuitor, lei	52	55	58	83	66	59	41	22
dinamică, %	100	106,6	111,8	159,9	126,1	112,6	78,1	43,0
II_3. Servicii bancare								
şi financiare, mil. lei	0,1	3,9	22,5	66,6	139,8	87,1	36,2	10,5
pe locuitor, lei	x	x	4	9	9	4	3	1
dinamică, %	x	x	100	236,2	228,4	116,5	70,0	17,3
II_4. Administraţie								
publică, învăţământ,								
sănătate, cultură, altele								
mil. lei	28,7	49,4	99,1	167,5	168,3	831,9	786,0	152,0
pe locuitor, lei	7	10	17	23	11	43	58	10
dinamică, %	100	144,4	239,9	323,6	149,8	605,8	828,1	136,7
II_5. Profesiuni								
libere, mil. lei	0,9	3,8	11,0	22,8	87,2	125,2	83,8	31,5
pe locuitor, lei	0,2	1	2	3	5	6	6	2
dinamică, %	x	x	100	165,4	291,4	342,4	331,6	106,4
II_6. Personal casnic								
salariat, mil. lei	19,5	24,1	30,5	39,3	70,2	60,1	38,8	37,0
pe locuitor, lei	5	5	5	5	4	3	3	2
dinamică, %	100	103,7	108,7	111,7	91,9	64,4	60,2	49,0
II_7. Chiria imputată,								
mil. lei	11,2	21,5	36,6	69,7	128,0	238,5	185,7	250,1
pe locuitor, lei	3	4	6	9	8	12	14	16
dinamică, %	100	161,0	227,0	345,0	291,9	445,1	501,4	576,4

Surse: Calculat pe baza tabelelor B13 şi B14.

Notă:

[1)] S-a prezentat valoarea adăugată pe resurse, diferenţa faţă de PIB fiind nesemnificativă.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B4

Produsul intern brut şi produsul intern net[1)], *total şi pe locuitor,* în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Produsul intern brut mil. lei	Consumul de capital fix mil. lei	Produsul intern net (col. 2–3) mil. lei	Pe locuitor lei	
				PIB	PIN
1	2	3	4	5	6
1862-1866	861	28	833	211	204
1867-1871	967	32	935	228	220
1872-1876	1114	38	1076	254	246
1877-1881	1330	44	1286	293	284
1882-1886	1594	48	1546	327	318
1887-1890	1819	56	1763	349	337
1891-1895	2126	70	2056	387	374
1896-1900	2133	82	2051	363	349
1901-1905	2399	98	2301	380	365
1906-1910	2823	121	2702	417	399
1911-1914	3363	176	3187	458	434
.....					
1920-1924	5466	267	5199	344	328
1925-1929	6995	397	6598	411	388
1930-1934	7398	451	6947	402	378
1935-1939	8508	597	7911	436	405
1940-1944	5665	471	5194	420	385
1945-1947	4045	431	3614	256	229

Sursă: Tabelul B5.
Notă:
[1)] Calculat pe baza datelor tabelului B5.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B5

Produsul intern brut şi produsul intern net, *total şi pe locuitor,* în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Produsul intern brut mil. lei	Consumul de capital fix mil. lei	Produsul intern net (col. 2–3) mil. lei	Pe locuitor lei	
				PIB	PIN
1	2	3	4	5	6
1862	862	27	835		
1863	944	28	916	233	227
1864	982	28	954	240	233
1865	761	28	733	184	177
1866	757	30	727	184	177
1867	926	30	896	223	216
1868	1010	31	979	241	233
1869	925	31	894	218	210
1870	967	33	934	225	218

Anii	Produsul intern brut mil. lei	Consumul de capital fix mil. lei	Produsul intern net (col. 2–3) mil. lei	Pe locuitor lei	
				PIB	PIN
1	2	3	4	5	6
1871	1009	32	977	233	225
1872	1010	34	976	232	224
1873	1075	36	1039	247	239
1874	1060	39	1021	243	234
1875	1233	40	1193	280	271
1876	1193	39	1154	268	260
1877	1229	41	1188	274	265
1878	1269	41	1228	283	274
1879	1300	44	1256	287	277
1880	1624	45	1579	357	347
1881	1228	46	1182	266	256
1882	1637	46	1591	349	339
1883	1535	49	1486	321	311
1884	1331	47	1284	274	264
1885	1631	48	1583	329	319
1886	1837	51	1786	364	354
1887	1730	53	1677	339	328
1888	1820	54	1766	351	341
1889	1849	58	1791	352	341
1890	1876	60	1816	353	341
1891	1949	66	1883	361	349
1892	2119	68	2051	391	378
1893	2070	69	2001	377	365
1894	2237	72	2165	403	390
1895	2255	74	2181	400	387
1896	2334	78	2256	409	395
1897	1966	76	1890	339	326
1898	2370	82	2288	404	390
1899	1675	80	1595	281	268
1900	2318	93	2225	383	368
1901	2442	92	2350	399	384
1902	2397	96	2301	387	372
1903	2484	101	2383	395	379
1904	1943	96	1847	299	285
1905	2728	102	2626	421	405
1906	2978	111	2867	452	435
1907	2439	113	2326	365	348
1908	2655	121	2534	392	374
1909	2641	127	2514	385	366
1910	3402	136	3266	488	469
1911	3361	162	3199	474	451
1912	3461	174	3287	478	454
1913	3508	185	3323	477	452
1914	3120	184	2936	401	378
.....					
1920	4504	213	4291	290	279
1921	4936	242	4694	314	298
1922	5575	269	5306	349	332
1923	6109	291	5818	377	359
1924	6204	320	5884	377	358

Anii	Produsul intern brut mil. lei	Consumul de capital fix mil. lei	Produsul intern net (col. 2–3) mil. lei	Pe locuitor lei	
				PIB	PIN
1	2	3	4	5	6
1925	6345	340	6005	380	360
1926	7036	373	6663	416	394
1927	7112	396	6716	415	392
1928	6998	429	6569	407	378
1929	7484	446	7038	424	399
1930	7546	453	7093	418	393
1931	7721	445	7276	425	401
1932	7093	435	6658	385	361
1933	7229	446	6783	388	364
1934	7402	479	6923	391	366
1935	8013	531	7482	420	392
1936	8338	593	7745	432	401
1937	8726	627	8099	447	415
1938	8629	623	8006	437	405
1939	8835	612	8223	443	413
1940	5728	490	5238	431	394
1941	5916	474	5442	443	408
1942	5527	492	5035	410	373
1943	6335	511	5824	464	427
1944	4818	389	4429	352	323
1945	3757	406	3351	239	213
1946	3674	432	3242	233	205
1947	4705	455	4250	296	267

Surse: Tabelele B6 şi B25.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B6

Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Valoarea adăugată a producţiei de bunuri şi servicii mil. lei	Impozit pe produs[1)] mil. lei	Subvenţii la produse[2)] mil. lei	Produs intern brut col. 2 + 3 – 4 mil. lei
1	2	3	4	5
1862	854,4	8,0	-	862,4
1863	935,7	8,6	-	944,3
1864	971,3	10,2	-	981,5
1865	748,1	12,4	-	760,5
1866	746,3	10,7	-	757,0
1867	911,7	14,1	-	925,8
1868	993,7	16,5	-	1010,2
1869	910,0	15,2	-	925,2
1870	954,6	12,5	-	967,1
1871	994,2	14,4	-	1008,6
1872	988,6	21,7	-	1010,3
1873	1053,2	22,0	-	1075,2
1874	1037,7	22,6	-	1060,3
1875	1211,4	21,7	-	1233,1
1876	1170,7	22,2	-	1192,9
1877	1204,1	24,9	-	1229,0
1878	1237,8	30,9	-	1268,7
1879	1270,3	29,7	-	1300,0
1880	1589,1	34,9	-	1624,0
1881	1188,3	39,7	-	1228,0
1882	1595,7	40,8	-	1636,5
1883	1487,8	46,9	-	1534,7
1884	1286,8	43,8	-	1330,6
1885	1580,6	50,0	-	1630,6
1886	1781,1	55,4	-	1836,5
1887	1669,5	61,7	1,0	1730,2
1888	1756,8	64,3	1,2	1819,9
1889	1785,5	64,7	1,6	1848,6
1890	1809,0	69,3	2,0	1876,3
1891	1867,7	83,5	2,2	1949,2
1892	2030,9	90,7	2,6	2119,0
1893	1959,5	113,5	3,1	2069,9
1894	2134,8	105,7	3,8	2236,7
1895	2152,9	106,6	4,4	2255,1
1896	2230,7	108,2	4,6	2334,3
1897	1862,8	107,5	4,6	1965,7
1898	2249,3	125,4	4,6	2370,1
1899	1589,2	90,6	5,0	1674,8
1900	2240,0	83,3	5,4	2317,9
1901	2346,1	101,9	5,9	2442,1
1902	2293,1	109,8	5,9	2397,0
1903	2389,3	102,4	7,6	2484,1
1904	1857,1	95,3	9,5	1942,9
1905	2627,1	111,9	11,5	2727,5
1906	2870,7	120,4	13,4	2977,7

Anii	Valoarea adăugată a producţiei de bunuri şi servicii mil. lei	Impozit pe produs[1] mil. lei	Subvenţii la produse[2] mil. lei	Produs intern brut col. 2 + 3 – 4 mil. lei
1	2	3	4	5
1907	2314,0	140,2	15,7	2438,5
1908	2547,5	124,9	17,3	2655,1
1909	2539,1	121,5	19,2	2641,4
1910	3286,2	136,8	21,4	3401,6
1911	3266,0	118,9	23,8	3361,1
1912	3321,4	166,3	26,4	3461,3
1913	3361,4	175,7	28,8	3508,3
1914	2967,7	179,2	26,8	3120,1
.....				
1920	4315,2	192,0	2,9	4504,3
1921	4747,3	192,0	2,9	4936,4
1922	5296,7	281,6	3,0	5575,3
1923	5855,0	256,3	2,3	6109,0
1924	5887,5	318,7	1,8	6204,4
1925	6090,4	256,5	1,6	6345,4
1926	6738,7	298,5	1,7	7035,5
1927	6778,8	334,6	1,8	7111,6
1928	6754,9	244,6	1,9	6997,6
1929	7245,0	241,4	2,0	7484,4
1930	7297,6	250,6	2,4	7545,8
1931	7485,2	240,0	3,9	7721,3
1932	6800,5	294,3	1,7	7093,1
1933	6967,4	264,4	2,4	7229,4
1934	7168,9	235,5	2,7	7401,7
1935	7808,3	207,8	2,8	8013,3
1936	8103,9	236,4	2,2	8338,1
1937	8513,4	215,1	2,7	8725,8
1938	8381,2	251,7	4,4	8628,5
1939	8590,6	247,6	3,1	8835,1
1940	5536,1	192,4	0,9	5727,6
1941	5704,1	212,6	0,5	5916,2
1942	5361,1	166,5	0,3	5527,3
1943	6134,4	200,4	0,3	6334,5
1944	4722,9	94,8	0,1	4817,6
1945	3676,1	80,6	0,02	3756,7
1946	3629,8	44,6	0,00	3674,4
1947	4660,1	44,6	0,00	4704,7

Surse: Tabelele B7 şi B8.

Note:

[1] Pentru modul de calcul, a se vedea Introducerea metodologică şi notele la tabelul B7.

[2] Pentru modul de calcul, a se vedea Introducerea metodologică și notele la tabelul B8.

Introducere metodologică la contul impozitul pe produs şi taxele vamale

Valoarea producţiei de bunuri şi servicii pentru perioada 1862-1947 a fost exprimată, în general, la preţuri de bază, la producător; astfel că, în finalul estimărilor este necesară calcularea impozitelor pe produs. Studiile din literatura fiscală au cercetat, pe perioade mai scurte sau mai lungi, impozitele indirecte ca principală sursă de venituri în bugetul public central; în bugetele locale veniturile determinante proveneau din impozitele directe, personale; cele pe produse şi servicii reprezentate de accize şi altele aveau o pondere mică.

Impozitele pe produs priveau, în funcţie de perioada istorică, taxele pe un număr tot mai mare de produse intrate în consum prin vânzare; la începutul perioadei – 1862-1871 – impozitele indirecte atingeau 10-12 produse iar în deceniile patru şi cinci ale secolului XX s-a ajuns la peste 60 de produse şi activităţi. În perioada interbelică, după noile sisteme de impunere, impozitele pe produs se grupau generic: taxe pe băuturi alcoolice, taxe de consumaţie, cifra de afaceri, taxe pe spectacole etc., extinzând mult sfera de cuprindere pe produse şi servicii. La rândul lor, impozitele indirecte şi-au sporit ponderea în veniturile bugetare în mod prioritar; în anul 1870 raportul între impozitele directe şi cele indirecte era de 53,5 : 46,5; în 1902, 37,2 : 62,8; în anul 1927, 20,8 : 79,2; după o creştere a raportului până în anul 1930, de 32,7 : 67,3 ponderea impozitelor indirecte ajunge în anul 1944 la 70,2% faţă de 18,7% a celor directe şi 11,1% a altor impozite în bugetul de stat.

Pentru constituirea seriei impozitelor pe produs 1862-1947 s-au folosit sursele de date statistice asupra veniturilor bugetare, îndeosebi grupările denumite impozite indirecte. În bugetele locale, accizele şi alte taxe s-au reprodus din surse, dar majoritatea datelor s-au calculat după studiile specialiştilor, ca ponderi de 3-6% în impozitele indirecte din bugetul central. Taxele vamale s-au stabilit după statistici asupra comerţului exterior şi informaţii fiscale.

În toate sursele, sumele pe care le-am folosit se exprimă în monedă curentă. Le-am transformat în monedă comparabilă, lei la preţurile anului 1913 prin deflatarea cu indicele general al preţurilor cu baza = 100 în anul 1913.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B7

Impozitul pe produs[1)] şi taxele vamale[2)], în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Total mii lei	Impozitul pe produs la bugetul central mii lei	Impozite de consumaţie în bugetele locale[3)] mii lei	Taxe vamale mii lei
1	2	3	4	5
1862	7993	3235	97	4661
1863	8637	3647	109	4881
1864	10245	3720	112	6413
1865	12380	3802	114	8464
1866	10644	4042	121	6481
1867	14089	4631	139	9319
1868	16455	5996	180	10281
1869	15253	6120	184	8949
1870	12571	4507	135	7929
1871	14378	5111	153	9114
1872	21718	10702	321	10695
1873	21965	12958	389	8618
1874	22612	13443	403	8766
1875	21713	13708	411	7594
1876	22226	14105	423	7698
1877	24955	15244	457	9254
1878	30917	15583	467	14867
1879	29698	17814	534	11350
1880	34936	21914	657	12366
1881	39757	24713	741	14303
1882	40813	24395	732	15686
1883	46882	26581	797	19504
1884	43812	27253	818	15741
1885	50035	30972	929	18134
1886	55383	34617	1039	19727
1887	61800	36979	1109	23712
1888	64380	38742	1162	24476
1889	64724	38241	1147	25336
1890	69270	41906	1257	26107
1891	83650	48738	1950	32962
1892	90687	52042	2082	36563

Anii	Total mii lei	Impozitul pe produs la bugetul central mii lei	Impozite de consumaţie în bugetele locale[3)] mii lei	Taxe vamale mii lei
1	2	3	4	5
1893	113400	62699	2508	48193
1894	105606	62256	2490	40860
1895	106531	61094	2444	42993
1896	108190	60709	2428	45053
1897	107434	64826	2593	40015
1898	125403	78982	3159	43261
1899	90500	61527	2461	26512
1900	83308	59473	2379	21456
1901	101987	68160	2726	31101
1902	109796	74984	2999	31813
1903	102432	70194	2808	29432
1904	95327	65512	2620	27195
1905	111879	68154	2726	40999
1906	120437	73486	2939	44012
1907	140205	83465	3339	53401
1908	124924	71504	2860	50560
1909	121410	68798	2752	49860
1910	136774	73948	2958	59868
1911	118916	42251	1690	74975
1912	166375	94875	3795	67705
1913	175688	103969	4159	67560
1914	179144	131486	5259	42399
.....				
1920[4)]	191978	84270	1685	106021
1921	191978	84270	1685	106021
1922	281598	75190	1504	204904
1923	256356	48533	971	206852
1924	318654	64471	1289	252894
1925	256537	57600	1152	197785
1926	298502	65450	1309	231742
1927	334522	91528	1831	241163
1928	244674	66136	1323	177215
1929	241433	88100	2643	150690
1930	250627	104321	3130	143176
1931	239957	133184	3996	102777
1932	294298	179641	5389	109268
1933	264391	174748	5242	84401
1934	235471	147574	2951	84946
1935	207753	147295	2946	57512
1936	236341	173497	3470	59374
1937	215049	160133	3203	51713
1938	251692	202812	4056	44824
1939	247606	194020	3880	49706
1940	192471	125544	2511	64416

Anii	Total mii lei	Impozitul pe produs la bugetul central mii lei	Impozite de consumaţie în bugetele locale[3)] mii lei	Taxe vamale mii lei
1	2	3	4	5
1941	212588	121688	2434	88466
1942	166605	69747	1395	95463
1943	200378	105815	2116	92447
1944	94874	78457	1569	14848
1945	80628	32176	644	47808
1946	44646	32722	654	11270
1947[5)]	44646	32722	654	11270

Surse: *Expunere de motive la bugetul general al statului, 1871-1948; Enciclopedia României*, vol. IV, Bucureşti, 1943; Gh.M. Dobrovici, *Istoricul dezvoltării economice şi financiare a României şi împrumuturile contractate, 1823-1933*, Bucureşti, 1935; Victor Axenciuc, *op. cit*., vol. III, *Monedă – Credit – Comerţ – Finanţe publice*; M. Maievschi, *Contribuţii la istoria finanţelor publice ale României între cele două războaie mondiale*, Bucureşti, 1957; I.N. Stan, *Teoria generală a impozitelor indirecte*, Bucureşti, 1945; C. Tăutu, *Impozitele directe în România*, Bucureşti, 1939.

Note:

1) S-au cuprins impozite pe sare, tutun, alcool, bere, chibrituri, cărţi de joc, zahăr, petrol, pulbere de vânat etc. până în 1914; din anul 1920 până în 1947 s-au inclus, după gruparea oficială: taxe pe băuturi alcoolice, taxe de consumaţie, cifra de afaceri, taxe pe spectacole, alte taxe. În unii ani ai perioadei când lipsesc datele, acestea s-au estimat prin metode statistice.

2) Calculate la valoarea exportului şi importului.

3) S-au calculat accizele ca impozite pe consumaţie, cu o cotă de 3-6% apreciată de specialişti, din mărimea impozitului pe produs la bugetul de stat.

4) Pentru anul 1920, în lipsa datelor pentru taxele vamale s-a trecut cifra anului 1921.

5) S-au trecut datele din anul 1946.

Introducere metodologică la contul subvenţii

Subvenţiile economice concepute sub diferite forme şi practicate în variate modalităţi din partea statului urmăresc să încurajeze în mod regulat unele ramuri, pentru a le susţine dezvoltarea în scopul schimbărilor pozitive ce se aşteaptă şi pentru a întări capacitatea de rezistenţă faţă de concurenţa internă sau externă, sau în unele cazuri, de criză, să salveze unele firme din dificultăţi financiare.

O categorie importantă de subvenţii în istoria dezvoltării economice a ultimelor secole se referă la încurajarea industriei, îndeosebi maşiniste; în diferite ţări s-au promovat subvenţii pe timp mai lung, în scopul întemeierii industriei autohtone moderne, pentru a crea independenţă de importurile de maşini şi utilaje, de bunuri de consum din ţările industriale dezvoltate anterior. Astfel au procedat, la începutul secolului al XIX-lea, o serie de state ca Germania, Franţa etc., care iniţial depindeau de importurile de maşini şi produse de consum industriale din Anglia.

La scară geografică mult mai largă, continentală şi planetară, încurajarea propriilor producători s-a practicat în secolele XIX şi XX de ţările agrare, retardate, în scopul modificării structurilor economiei proprii prin dezvoltarea industriilor spre industrializare şi independenţă economică.

România, după constituirea sa statală – 1859 – şi dobândirea independenţei politice, inaugurează în deceniul nouă o politică economică de sprijinire a industriei, politică preluată în toate regimurile politice, din perioada de un secol 1887-1989.

Statul român în politica sa economică nu a practicat în mod direct acţiuni de subvenţionare a economiei particulare decât cu totul rar şi cu sume reduse; de pildă între primele acţiuni de acest gen se înscrie stimularea creării industriei zahărului prin acordarea timp de 15 ani, fabricilor care se înfiinţau în baza legii din anul 1882, câte 16 bani pentru fiecare kilogram de zahăr produs şi 20 de bani pe kilogramul de zahăr exportat, în timp ce preţul zahărului oscila între 1-1,20 lei. În plus, două fabrici de zahăr, de la Chitila şi Sascut, care au suferit pierderi din cauza concurenţei străine, au primit fiecare câte o sumă de 230.000 de lei, în

condiţiile în care kilogramul de aur costa 3.100 lei. Pentru agricultură nu s-au acordat subvenţii; dar indirect în perioada crizei agrare, 1929-1936 şi până în anul 1939 s-au acordat prime pentru stimularea exportului de grâu din recoltele excedentare. Altă formă de subvenţie, generată de criza economică din anii 1929-1933, a fost preluarea de către stat a datoriilor debitorilor agricultori care nu mai puteau să le achite la bănci şi particulari.

Forma cea mai îndelungată de subvenţionare indirectă în România a fost aceea stabilită, prin legile de încurajare a industriei naţionale din anii 1887 şi 1912, de acordare a unor avantaje de natură financiară şi materială, întreprinderilor mecanizate prelucrătoare, pe termen de 15-30 de ani, cu drept de prelungire. Fabricile care puteau beneficia de avantajele acordate de aceste legi trebuiau să îndeplinească anumite criterii: să folosească un capital investit de minim 50.000 de lei şi 25 de lucrători (legea din 1887) ori forţă motrice, mecanică, de minimum cinci CP şi 20 de lucrători etc. (legea din 1912). Beneficiile de care se bucurau, după legea din anul 1887 erau: scutire de orice impozite directe către stat, judeţ şi comună; scutire de taxe vamale la importul de maşini şi utilaje pentru fabrică şi la importul de materii prime, necesare producţiei, care nu se găseau în ţară; reducerea până la 45% a tarifelor pe calea ferată la transportul produselor firmei; oferirea gratuită întreprinzătorilor români a 1-5 ha pământ, din terenurile statului sau comunelor, pentru construcţia fabricii sau închirierea acestei suprafeţe pentru cei străini etc.

Legea din anul 1912, care a fost în acţiune până în anul 1947, prevedea: scutiri de taxe vamale la maşinile şi utilajele importate pentru fabrică; scutire de impozite către stat, judeţ sau comună; reduceri, între 20-45% la tarifele de transport al mărfurilor pe calea ferată; folosirea gratuită a forţelor hidraulice din domeniul public; înlesniri vamale pentru fabricile ce foloseau materie primă importată care nu se producea în ţară; prioritate la furniturile publice chiar dacă, la licitaţie, oferta întreprinderii autohtone era mai scumpă cu 5% faţă de cea a firmelor străine etc.

În plus faţă de aceste avantaje directe toate întreprinderile industriale obţineau o rentabilitate sporită şi datorită politicii protecţioniste introduse de legile din anii 1886, 1893, 1904, 1924, 1927 etc., care au impus taxe vamale ridicate la importul mărfurilor industriale prelucrate, taxe care au început cu 5-12% şi au ajuns, în medie la 16-40%; mai sever protecţionismul se manifestă în anii ’30 şi ’40 ai secolului XX, când diferite

categorii de mărfuri au fost supuse contingentării, limitându-se cantitativ importul lor. Astfel, producătorul autohton beneficia de preţuri mai ridicate la mărfurile sale vândute pe piaţa internă faţă de preţurile mărfurilor importate, diferenţa fiind cel puţin egală cu nivelul protecţiei vamale.

Toate aceste avantaje, subvenţii suportate direct sau indirect de stat nu au fost cuantificate, estimate în lei din cauza dificultăţilor inerente, a lipsei de statistici şi studii în domeniu din partea Ministerului Finanţelor şi ale Ministerului Industriei şi Comerţului. Avantajele industriale au fost obţinute integral de întreprinderi până la 1914, până la Primul Război Mondial.

După război, configuraţia industrială a României se schimbă, incluzând noi ramuri cu alte regimuri de încurajare, îndeosebi din Banat, Transilvania, Bucovina. N. Arcadian, director în Ministerul Industriei şi Comerţului în anii interbelici, în lucrarea sa publicată în 1936, *Industrializarea României*, analizând regimul încurajării industriei naţionale în această perioadă ajunge la concluzia că în mare parte prevederile asupra avantajelor acordate de legea din anul 1912 în vigoare „au fost abrogate de alte legi, ori suspendate, au expirat sau au căzut în desuetudine" (p. 301); „reducerile de 45% la transporturile industriale (pe calea ferată n.n.) au fost înlocuite prin tariful local de mărfuri CFR din septembrie 1930 care nu mai avantajează însă industria în măsura dispoziţiilor legii din 1912"; de asemenea, prevederile de scutire de impozite şi taxe „au fost abrogate prin legea contribuţiilor directe din 1923 şi modificările din 1932 şi 1933". În finalul analizei autorul conchide: „Aşadar, dintre foloasele legii au rămas astăzi în vigoare numai scutirea de vamă pentru maşinile, părţile şi accesoriile de maşini ce nu se fabrică în ţară şi reducerea de transport de care se bucură industria sub formă de tarife de staţiuni." (p. 302).

O motivaţie a diminuării avantajelor sau sprijinului statului pentru industrie este aceea că ramura s-a dezvoltat susţinut, a acumulat capitaluri importante şi a obţinut o rentabilitate mai mare, după cum reiese din bilanţurile publicate; legile de încurajare, avantajele acordate de stat în respectiva jumătate de secol –1887-1938 – şi-au atins în mare parte scopul; au stimulat crearea şi dezvoltarea unei industrii naţionale care ajunsese să contribuie în 1938 cu circa 40% la produsul social al ţării şi cu 31% la venitul naţional şi să acopere în proporţie de circa 80% cererea internă de bunuri industriale de consum.

Toate beneficiile rezultate din legile de încurajare reprezintă în final, un mod de subvenţionare din partea statului, constituind sume considerabile care, în metodologia conturilor naţionale, trebuie scăzute din valoarea adăugată brută.

În vederea cuantificării mărimii acestor subvenţii s-a folosit o cale indirectă de estimare exprimată în monedă – lei. Aceasta se întemeiază pe informaţia pe care o furnizează Expunerea de motive la legea de încurajare din anul 1912. Autorii acesteia prezintă, după datele statistice cerute de la fabrici, bilanţul comercial şi contul de profit şi pierderi ale industriei, pentru calcularea rentabilităţii acesteia, în două ipoteze, de încurajată şi neîncurajată. Datele arată că atunci când capitalul circulant nu este exigibil, beneficiul mediu anual, raportat la întreg capitalul – fix şi circulant – ar fi de 7,70%. Pentru estimările pe care le întreprindem, am calculat mărimea beneficiului în mii lei la capitalul investit al industriei încurajate, apoi am raportat profitul la valoarea producţiei, indicator de care dispunem din surse şi calcule pentru perioada 1887-1947. Astfel, reiese că profitul reprezintă în medie anuală 14,2% din valoarea producţiei industriei când era încurajată şi numai 6,3% când nu era încurajată. Ca urmare, avantajele încurajării, respectiv subvenţiile statului în diferite forme, ar reprezenta 7,9% din valoarea producţiei.

Desigur, asupra rentabilităţii au mai acţionat şi alţi factori – piaţa, preţurile, condiţiile climatice pentru materii prime agricole etc. Dacă acceptăm că pe termen lung variaţiile diverşilor factori se egalizează, în ipoteza unui profit suplimentar de 7,9% putem estima mărimea valorii avantajelor pentru perioada studiată. Dar cum s-a arătat de către N. Arcadian, în perioada interbelică avantajele înscrise în legea de încurajare s-au redus treptat până în anul 1935, când erau mai puţine. Ca urmare, în aprecierea noastră, pentru perioada interbelică, după calculele datelor din bilanţul societăţilor pe acţiuni, 1922-1941, am diminuat relativ ponderea iniţială – dinainte de 1914 – de 7,9% profit suplimentar, la valoarea producţiei, la 6,9% în anii 1924-1930 şi la 4,1% în perioada 1931-1947. Cu aceste procente s-a estimat mărimea ipotetică a valorii avantajelor, respectiv a subvenţiilor acordate de stat industriei.

O altă categorie importantă de subvenţionare economică priveşte primele acordate la exportul de grâu din deceniul patru al secolului XX, pentru stimularea vânzării grâului pe pieţele externe şi reducerea stocurilor interne. Scăderea până la 50% a preţurilor la cereale pe piaţa europeană a pus în dificultate atât pe exportatorii români, cât şi pe producători – ţăranii cultivatori. Intervenţia statului de acordare de prime a ridicat corespunzător preţul grâului, ameliorând rentabilitatea culturilor de grâu. Primele la exportul de grâu s-au modificat anual în funcţie de surplusul de producţie, de preţul pieţei externe şi de necesarul de devize al ţării. În total, în cele opt campanii de export al grâului statul a subvenţionat direct comerţul, cu prime sau cumpărând produsul şi exportându-l – şi agricultura indirect, cu 226 milioane lei, valuta anului 1913.

Valoarea producţiei industriei încurajate la care s-au calculat beneficiile acordate de stat, precum şi primele la exportul de grâu, în surse, sunt exprimate în lei preţuri curente. În scopul transformării datelor din preţuri curente în preţurile anului 1913, sumele subvenţiilor industriale s-au deflatat cu indicele preţurilor industriale cu baza = 100 în anul 1913, iar valoarea primelor la grâu s-a deflatat cu indicele preţurilor agricole cu aceeaşi bază.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B8

Subvenţiile acordate de stat industriei şi la exportul de grâu, în lei 1913, serii anuale, în perioada 1887-1947

Anii	Total subvenţii mii lei	Valoarea avantajelor industriale[1)] mii lei	Valoarea subvenţiilor la exporturile de grâu[2)] mii lei	Anii	Total subvenţii mii lei	Valoarea avantajelor industriale[1)] mii lei	Valoarea subvenţiilor la exporturile de grâu[2)] mii lei
1	2	3	4	1	2	3	4
1887	**907**	907	-	**1920**	**31370**	31370	-
1888	**1120**	1120	-	**1921**	**41545**	41545	-
1889	**1490**	1490	-	**1922**	**58124**	58124	-
1890	**1794**	1794	-	**1923**	**64719**	64719	-
1891	**1912**	1912	-	**1924**	**57101**	57101	-
1892	**2132**	2132	-	**1925**	**60010**	60010	-
1893	**2356**	2356	-	**1926**	**65903**	65903	-
1894	**2787**	2787	-	**1927**	**68964**	68964	-
1895	**3133**	3133	-	**1928**	**75623**	75623	-
1896	**3428**	3428	-	**1929**	**76542**	76542	-
1897	**3603**	3603	-	**1930**	**73557**	73557	-
1898	**3788**	3788	-	**1931**	**152187**	94385	57802
1899	**4199**	4199	-	**1932**	**39186**	39186	-
1900	**4479**	4479	-	**1933**	**59229**	52708	6521
1901	**4785**	4785	-	**1934**	**63455**	56934	6521
1902	**4873**	4873	-	**1935**	**78257**	65381	12876
1903	**6451**	6451	-	**1936**	**59299**	56533	2766
1904	**8213**	8213	-	**1937**	**98801**	77894	20907
1905	**10162**	10162	-	**1938**	**199126**	128654	70472
1906	**12263**	12263	-	**1939**	**152888**	104831	48057
1907	**14571**	14571	-	**1940**	**43669**	43669	-
1908	**16605**	16605	-	**1941**	**41108**	41108	-
1909	**18713**	18713	-	**1942**	**41406**	41406	-
1910	**20790**	20790	-	**1943**	**46272**	46272	-
1911	**23229**	23229	-	**1944**	**27021**	27021	-
1912	**25881**	25881	-	**1945**	**30308**	30308	-
1913	**28467**	28467	-	**1946**	**30991**	30991	-
1914	**26775**	26775	-	**1947**	**31674**	31674	-

……..

Surse: Statistica comerţului exterior al României, 1910-1914; N. Arcadian, *Industrializarea României*, Bucureşti, 1936; Olga Constantinescu, N.N. Constantinescu, *Cu privire la problema revoluţiei industriale în România,* 1957; I.I. Tatos, *Tehnica operaţiunilor cu cereale*, Bucureşti, 1944; Victor Axenciuc, *op. cit*., vol. III, *Monedă – Credit – Comerţ – Finanţe publice*, Bucureşti, 2000.

Note:

[1)] Subvenţii derivate din legile de încurajare a industriei.

[2)] S-au acordat prime de export în perioada crizei agrare şi până în anul 1939.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B9

Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Total		Valoarea adăugată brută în producţia de bunuri		Valoarea adăugată brută în producţia de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1862-1866	851	100,0	608	71,1	244	28,9
1867-1871	953	100,0	717	75,3	236	24,7
1872-1876	1092	100,0	802	73,3	290	26,7
1877-1881	1298	100,0	912	69,9	386	30,1
1882-1886	1546	100,0	1084	69,9	462	30,1
1887-1890	1755	100,0	1242	70,8	513	29,2
1891-1895	2029	100,0	1402	69,0	627	31,0
1896-1900	2034	100,0	1363	66,6	671	33,4
1901-1905	2303	100,0	1543	66,8	760	33,2
1906-1910	2712	100,0	1769	65,0	943	35,0
1911-1914	3229	100,0	2055	63,6	1174	36,4
.....						
1920-1924	5220	100,0	3314	63,5	1906	36,5
1925-1929	6722	100,0	4253	63,3	2469	36,7
1930-1934	7144	100,0	4512	63,2	2632	36,8
1935-1939	8280	100,0	5341	64,5	2939	35,5
1940-1944	5492	100,0	3468	63,3	2024	36,7
1945-1947	3989	100,0	2814	70,3	1175	29,7

Notă:
[1)] Calculate după datele tabelului B12.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B10

Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri[1)], pe ramuri, în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

– ponderi –

Medii ale anilor	Total		Agricultură şi altele		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862-1866	608	100	454	74,0	136	23,0	18	3,0
1867-1871	717	100	544	75,9	142	19,8	31	4,3
1872-1876	802	100	580	72,2	176	22,0	46	5,7
1877-1881	912	100	661	72,1	211	23,5	40	4,5
1882-1886	1084	100	787	72,2	234	21,9	63	5,9
1887-1890	1242	100	862	69,3	288	23,1	92	7,6
1891-1895	1402	100	959	68,4	358	25,5	85	6,1
1896-1900	1363	100	867	62,6	387	29,2	109	8,2
1901-1905	1543	100	1042	66,9	399	26,4	102	6,7

Medii ale anilor	Total		Agricultură şi altele		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1906-1910	1769	100	1050	58,6	568	32,7	151	8,7
1911-1914	2055	100	1155	56,0	724	35,3	176	8,6
.....								
1920-1924	3314	100	2077	62,9	908	27,1	329	10,0
1925-1929	4252	100	2428	57,1	1372	32,3	452	10,6
1930-1934	4512	100	2553	56,6	1510	33,5	449	10,0
1935-1939	5341	100	2816	52,7	1952	36,5	573	10,7
1940-1944	3468	100	1544	44,5	1504	43,4	420	12,1
1945-1947	2814	100	1126	39,2	1312	47,4	376	13,5

Notă:
[1)] Calculate pe baza datelor tabelului B13.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B11

Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de servicii[1)], pe ramuri, în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

– ponderi –

Medii ale anilor	Total		Transport şi telecomu-nicaţii		Comerţ		Servicii financiar bancare, asigurări		Administraţie armată, învăţământ sănătate, cultură		Profesiuni libere		Personal casnic salariat		Folosirea locuinţelor în proprietate	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1862-1866	244	100	62	25,4	122	49,8	0,1	0,0	29	11,8	1	0,4	20	8,0	10	4,6
1867-1871	264	100	65	24,8	136	51,4	0,6	0,2	27	10,3	1	0,5	21	7,8	13	5,0
1872-1876	290	100	69	23,8	156	53,5	0,4	0,1	27	9,3	2	0,7	21	7,4	15	5,4
1877-1881	386	100	82	21,3	227	58,7	0,9	0,2	33	8,6	3	0,7	23	5,8	17	4,7
1882-1886	462	100	90	19,4	270	58,4	4	0,8	49	10,7	4	0,8	24	5,2	21	4,7
1887-1890	513	100	107	20,8	270	52,6	7	1,3	73	14,2	6	1,1	26	5,1	24	4,9
1891-1895	628	100	116	18,6	344	54,7	16	2,5	86	13,7	8	1,3	28	4,4	30	4,8
1896-1900	671	100	130	19,3	342	50,9	23	3,4	99	14,8	11	1,6	31	4,6	35	5,5
1901-1905	760	100	154	20,3	387	50,9	26	3,4	98	12,9	15	1,9	34	4,5	46	6,0
1906-1910	942	100	170	18,1	493	52,4	34	3,6	131	13,9	19	2,0	37	3,9	58	6,1
1911-1914	1174	100	196	16,7	613	52,1	67	5,7	168	14,3	23	1,9	39	3,3	68	5,9
.....																
1920-1924	1906	100	264	13,9	1049	54,8	140	7,4	168	8,9	87	4,6	70	3,7	128	6,8
1925-1929	2487	100	447	17,9	1158	46,7	203	8,1	324	12,9	116	4,7	74	3,0	165	6,7
1930-1934	2632	100	497	18,9	851	32,3	125	4,7	769	29,3	121	4,6	64	2,4	205	7,8
1935-1939	2939	100	451	15,4	1145	38,9	87	3,0	832	28,3	125	4,3	60	2,0	239	8,1
1940-1944	2024	100	344	17,1	549	27,2	36	1,8	786	38,4	84	4,2	39	2,0	186	9,4
1945-1947	1175	100	340	28,9	354	30,1	11	0,9	152	13,0	32	2,7	37	3,2	249	21,3

Notă:
[1)] Calculate pe baza datelor tabelului B14.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B12

Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

– ponderi –

Anii	Total		Valoarea adăugată brută în producţia de bunuri		Valoarea adăugată brută în producţia de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1862	**854**	100	623	72,9	231	27,1
1863	**936**	100	694	74,2	242	25,8
1864	**971**	100	706	72,7	265	27,3
1865	**748**	100	506	67,6	242	32,4
1866	**746**	100	509	68,2	237	31,8
1867	**912**	100	677	74,2	235	25,8
1868	**994**	100	718	72,3	276	27,7
1869	**979**	100	714	78,5	265	21,5
1870	**1024**	100	754	79,0	270	21,0
1871	**994**	100	720	72,4	274	27,6
1872	**989**	100	714	72,2	275	27,8
1873	**1053**	100	772	73,3	281	26,7
1874	**1038**	100	757	72,9	281	27,1
1875	**1211**	100	923	76,2	288	23,8
1876	**1171**	100	844	72,1	327	27,9
1877	**1204**	100	835	69,3	369	30,7
1878	**1238**	100	846	68,4	392	31,6
1879	**1270**	100	893	70,3	377	29,7
1880	**1589**	100	1195	75,2	394	24,8
1881	**1188**	100	789	66,4	399	33,6
1882	**1596**	100	1167	73,2	429	26,8
1883	**1488**	100	1024	68,8	464	31,2
1884	**1287**	100	849	66,0	438	34,0
1885	**1581**	100	1099	69,6	482	30,4
1886	**1781**	100	1281	71,9	500	28,1
1887	**1670**	100	1159	69,4	511	30,6
1888	**1757**	100	1272	72,4	485	27,6
1889	**1786**	100	1271	71,2	515	28,8
1890	**1809**	100	1267	70,1	542	29,9
1891	**1868**	100	1266	67,8	602	32,2
1892	**2031**	100	1429	70,4	602	29,6
1893	**1960**	100	1312	67,0	648	33,0
1894	**2135**	100	1484	69,5	651	30,5
1895	**2153**	100	1516	70,4	637	29,6
1896	**2231**	100	1547	69,3	684	30,7
1897	**1863**	100	1204	64,7	659	35,3
1898	**2249**	100	1534	68,2	715	31,8
1899	**1589**	100	968	60,9	621	39,1
1900	**2240**	100	1564	69,8	676	30,2
1901	**2346**	100	1613	68,8	733	31,2
1902	**2293**	100	1548	67,5	745	32,5
1903	**2389**	100	1633	68,3	756	31,7
1904	**1857**	100	1149	61,9	708	38,1

Anii	Total		Valoarea adăugată brută în producţia de bunuri		Valoarea adăugată brută în producţia de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1905	**2627**	100	1773	67,5	854	32,5
1906	**2871**	100	1960	68,3	911	31,7
1907	**2314**	100	1440	62,2	874	37,8
1908	**2548**	100	1648	64,7	900	35,3
1909	**2539**	100	1596	62,8	943	37,2
1910	**3286**	100	2203	67,0	1083	33,0
1911	**3266**	100	2087	63,9	1179	36,1
1912	**3321**	100	2123	63,9	1198	36,1
1913	**3361**	100	2165	64,4	1196	35,6
1914	**2968**	100	1844	62,1	1124	37,9
.....						
1920	**4315**	100	2792	64,7	1523	35,3
1921	**4747**	100	2914	61,4	1833	38,6
1922	**5297**	100	3427	64,7	1870	35,3
1923	**5855**	100	3765	64,3	2090	35,7
1924	**5888**	100	3672	62,4	2216	37,6
1925	**6090**	100	3936	64,6	2154	35,4
1926	**6739**	100	4305	63,9	2434	36,1
1927	**6779**	100	4182	61,7	2597	38,3
1928	**6755**	100	4214	62,4	2541	37,6
1929	**7245**	100	4625	63,8	2620	36,2
1930	**7298**	100	4527	62,0	2771	38,0
1931	**7485**	100	4676	62,5	2809	37,5
1932	**6801**	100	4270	62,8	2531	37,2
1933	**6967**	100	4509	64,7	2458	35,3
1934	**7169**	100	4576	63,8	2593	36,2
1935	**7808**	100	5008	64,1	2800	35,9
1936	**8104**	100	5189	64,0	2915	36,0
1937	**8513**	100	5445	64,0	3068	36,0
1938	**8381**	100	5451	65,0	2930	35,0
1939	**8591**	100	5611	65,3	2980	34,7
1940	**5536**	100	3492	63,1	2044	36,9
1941	**5704**	100	3524	61,8	2180	38,2
1942	**5361**	100	3202	59,7	2159	40,3
1943	**6134**	100	3908	63,7	2226	36,3
1944	**4723**	100	3214	68,1	1509	31,9
1945	**3676**	100	2552	69,4	1124	30,6
1946	**3630**	100	2494	68,7	1136	31,3
1947	**4660**	100	3395	72,9	1265	27,1

Notă:

[1)] Calculate pe baza tabelelor B13 şi B14.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B13

Componenţa şi structura valorii adăugate brute în producţia de bunuri[1)], pe ramuri, în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

– ponderi –

Anii	Total		Agricultură şi altele		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862	**623**	100	467	74,9	141	22,6	15	2,56
1863	**694**	100	553	79,6	125	18,1	16	2,33
1864	**706**	100	568	80,4	121	17,1	17	2,50
1865	**506**	100	352	69,7	134	26,5	20	3,80
1866	**509**	100	333	65,4	157	30,8	19	3,84
1867	**677**	100	519	76,7	137	20,3	21	2,99
1868	**718**	100	541	75,3	156	21,8	21	2,90
1869	**714**	100	528	73,9	137	19,2	49	6,88
1870	**754**	100	575	76,2	146	19,4	33	4,40
1871	**720**	100	557	77,4	133	18,4	30	4,14
1872	**714**	100	498	69,7	163	22,8	53	7,46
1873	**772**	100	559	72,5	160	20,8	53	6,74
1874	**757**	100	531	70,1	197	26,0	29	3,88
1875	**924**	100	677	73,3	190	20,5	57	6,19
1876	**844**	100	638	75,6	169	20,0	37	4,46
1877	**835**	100	610	73,1	187	22,4	38	4,52
1878	**846**	100	630	74,4	176	20,8	40	4,79
1879	**893**	100	626	70,1	231	25,8	36	4,03
1880	**1195**	100	920	77,0	235	19,7	40	3,31
1881	**789**	100	519	65,8	226	28,6	44	5,62
1882	**1167**	100	906	77,6	205	17,6	56	4,77
1883	**1024**	100	715	69,8	247	24,1	62	6,03
1884	**849**	100	566	66,6	227	26,8	56	6,60
1885	**1099**	100	801	72,9	233	21,2	65	5,97
1886	**1281**	100	947	74,0	257	20,0	83	6,00
1887	**1159**	100	778	67,1	243	20,9	138	12,0
1888	**1272**	100	903	71,0	285	22,4	84	6,57
1889	**1271**	100	894	70,4	311	24,4	66	5,21
1890	**1267**	100	873	68,9	313	24,7	81	6,46
1891	**1266**	100	829	65,5	339	26,7	98	7,78
1892	**1429**	100	998	69,8	353	24,7	78	5,45
1893	**1312**	100	916	69,8	324	24,7	72	5,49
1894	**1484**	100	1027	69,2	377	25,4	80	5,39
1895	**1516**	100	1028	67,8	395	26,1	93	6,16
1896	**1547**	100	1013	65,5	417	26,9	117	7,59
1897	**1204**	100	774	64,2	338	28,1	92	7,72
1898	**1534**	100	1017	66,3	390	25,4	127	8,29
1899	**968**	100	481	49,8	376	38,9	111	11,4
1900	**1564**	100	1052	67,3	416	26,6	96	6,12
1901	**1613**	100	1175	72,9	341	21,1	97	6,02
1902	**1548**	100	1070	69,1	380	24,5	98	6,36
1903	**1633**	100	1124	68,9	405	24,8	103	6,31
1904	**1149**	100	640	55,7	409	35,6	100	8,69
1905	**1773**	100	1202	67,8	462	26,1	109	6,15
1906	**1960**	100	1318	67,2	503	25,7	139	7,1

Anii	Total		Agricultură şi altele		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1907	**1440**	100	748	52,0	536	37,2	155	10,8
1908	**1648**	100	905	54,9	601	36,4	142	8,6
1909	**1596**	100	890	55,8	574	36,0	132	8,3
1910	**2203**	100	1390	63,1	624	28,3	189	8,6
1911	**2087**	100	1257	60,2	676	32,4	154	7,4
1912	**2123**	100	1187	55,9	759	35,8	177	8,3
1913	**2165**	100	1232	56,9	742	34,3	191	8,8
1914	**1844**	100	942	51,1	717	38,9	185	10,0
.....								
1920	**2792**	100	1853	66,4	656	23,5	284	10,2
1921	**2914**	100	1839	63,1	765	26,3	309	10,6
1922	**3427**	100	2181	63,6	898	26,2	348	10,2
1923	**3765**	100	2373	63,0	1044	27,7	348	9,2
1924	**3672**	100	2140	58,3	1177	32,1	355	9,7
1925	**3936**	100	2275	57,8	1251	31,8	410	10,4
1926	**4305**	100	2583	60,0	1284	29,8	439	10,2
1927	**4182**	100	2299	55,0	1397	33,4	486	11,6
1928	**4214**	100	2244	53,3	1507	35,8	463	11,0
1929	**4625**	100	2740	59,2	1423	30,8	463	10,0
1930	**4527**	100	2673	59,0	1454	32,1	400	8,8
1931	**4676**	100	2778	59,4	1441	30,8	457	9,8
1932	**4270**	100	2412	56,5	1423	33,3	434	10,2
1933	**4509**	100	2543	56,4	1506	33,4	460	10,2
1934	**4576**	100	2356	51,5	1727	37,7	493	10,8
1935	**5008**	100	2637	52,7	1828	36,5	544	10,9
1936	**5189**	100	2764	53,3	1867	36,0	558	10,8
1937	**5445**	100	2775	51,0	2020	37,1	651	11,9
1938	**5451**	100	2871	52,7	2032	37,3	548	10,1
1939	**5611**	100	3031	54,0	2012	35,9	568	10,1
1940	**3492**	100	1594	45,6	1541	44,1	357	10,2
1941	**3524**	100	1586	45,0	1528	43,3	410	11,6
1942	**3202**	100	1252	39,1	1535	47,9	415	13,0
1943	**3908**	100	1739	44,5	1665	42,6	504	12,9
1944	**3214**	100	1547	48,1	1249	38,9	419	13,0
1945	**2552**	100	901	35,3	1304	51,1	347	13,6
1946	**2494**	100	865	34,7	1263	50,6	366	14,7
1947	**3395**	100	1613	47,5	1371	40,4	412	12,1

Notă:
[1)] Calculate pe baza datelor din capitolele 1, 2, 3, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B14

Componenţa valorii adăugate brute în producţia de servicii[1)], pe ramuri, în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Total mil. lei	Transporturi şi telecomunicaţii mil. lei	Comerţ mil. lei	Servicii financiar-bancare, asigurări mil. lei	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură mil. lei	Profesiuni libere mil. lei	Personal casnic salariat mil. lei	Folosirea locuinţelor în proprietate mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862	**231,2**	60,2	114,4	-	26,3	0,71	19,1	10,5
1863	**241,4**	61,0	124,0	-	25,5	0,78	19,3	10,8
1864	**265,3**	61,7	139,9	-	32,1	0,87	19,5	11,2
1865	**242,6**	62,2	116,0	-	32,2	0,95	19,8	11,4
1866	**237,1**	63,2	113,2	0,33	27,7	1,04	19,7	11,9
1867	**235,0**	63,4	114,3	0,38	23,5	1,14	19,9	12,3
1868	**275,8**	64,3	147,4	0,59	29,3	1,23	20,2	12,8
1869	**264,9**	65,5	135,4	0,60	28,4	1,34	20,5	13,2
1870	**269,8**	66,5	140,1	0,58	26,9	1,44	20,7	13,6
1871	**274,3**	67,0	142,3	0,66	27,7	1,55	21,1	14,0
1872	**274,5**	67,6	143,2	0,35	26,1	1,66	21,1	14,5
1873	**281,7**	71,2	144,7	0,30	27,6	1,78	21,1	15,0
1874	**280,9**	67,3	147,9	0,49	26,6	1,90	21,2	15,5
1875	**287,9**	68,1	152,1	0,39	27,8	2,03	21,4	16,0
1876	**327,1**	69,7	190,9	0,24	25,8	2,16	21,7	16,6
1877	**369,3**	91,8	205,1	0,21	30,1	2,29	23,1	16,7
1878	**391,4**	84,7	225,7	0,94	38,0	2,42	22,0	17,6
1879	**377,7**	77,4	226,7	0,51	30,0	2,56	22,2	18,3
1880	**393,7**	77,4	240,2	0,16	31,9	2,71	22,3	19,0
1881	**399,1**	79,9	236,0	2,61	35,4	2,86	22,8	19,5
1882	**428,4**	85,1	255,7	2,35	38,9	3,01	23,1	20,2
1883	**463,6**	89,6	273,6	4,01	48,5	3,36	23,6	20,9
1884	**437,6**	89,1	246,7	4,02	48,3	3,73	24,1	21,6
1885	**481,3**	91,2	278,0	4,38	57,0	4,12	24,6	22,0
1886	**500,0**	93,0	295,8	4,61	54,2	4,53	25,1	22,8
1887	**510,5**	98,2	252,6	5,16	100,3	4,96	25,4	23,9
1888	**484,8**	102,8	260,8	5,07	60,1	5,41	25,8	24,8
1889	**515,0**	111,2	285,9	4,77	55,2	5,88	26,3	25,7
1890	**541,6**	115,6	279,4	11,2	75,7	6,36	26,6	26,7
1891	**602,2**	121,4	319,9	12,0	87,0	6,87	27,1	27,9
1892	**601,9**	113,9	326,4	13,4	84,5	7,39	27,3	29,0
1893	**647,5**	118,0	375,4	14,5	73,7	7,94	27,6	30,4
1894	**650,5**	114,6	358,1	19,0	91,3	8,50	28,0	31,0
1895	**636,6**	113,9	339,7	18,8	94,3	9,08	28,5	32,3
1896	**683,8**	121,1	367,3	19,2	103,9	9,68	28,9	33,8
1897	**658,5**	122,4	335,8	22,1	103,4	10,3	29,4	35,1
1898	**715,6**	137,1	379,3	23,3	98,7	10,9	29,8	36,5
1899	**621,7**	127,4	294,4	23,8	94,5	11,6	32,1	37,9
1900	**676,3**	139,4	333,3	23,9	95,0	12,3	32,6	39,8
1901	**733,1**	150,8	375,8	24,9	93,8	13,0	33,1	41,7
1902	**745,3**	154,0	384,1	25,8	90,5	13,7	33,5	43,7
1903	**756,8**	156,6	384,0	24,8	97,2	14,4	34,1	45,7
1904	**708,3**	145,1	346,2	24,4	94,5	15,2	35,3	47,6

Anii	Total mil. lei	Transporturi şi telecomunicaţii mil. lei	Comerţ mil. lei	Servicii financiar-bancare, asigurări mil. lei	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură mil. lei	Profesiuni libere mil. lei	Personal casnic salariat mil. lei	Folosirea locuinţelor în proprietate mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1905	**854,6**	164,6	446,6	28,5	113,7	16,0	35,3	49,9
1906	**910,4**	168,3	495,6	28,0	113,6	16,8	35,9	52,2
1907	**874,1**	139,5	481,6	33,4	111,1	17,6	36,4	54,5
1908	**899,5**	171,7	449,6	33,9	131,8	18,5	36,9	57,1
1909	**943,5**	181,2	469,3	35,2	141,2	19,5	37,4	59,7
1910	**1083,5**	191,8	570,7	41,2	159,1	20,4	38,0	62,4
1911	**1178,9**	205,5	638,8	51,3	158,2	21,4	38,6	65,2
1912	**1198,2**	200,5	640,8	62,4	164,8	22,3	39,3	68,1
1913	**1195,7**	185,8	635,7	71,3	169,0	23,3	39,5	71,1
1914	**1123,7**	190,3	535,8	81,2	178,2	24,2	39,7	74,3
.....								
1920	**1523,0**	225,0	775,5	128,7	143,0	69,9	63,7	117,2
1921	**1833,8**	262,7	989,2	130,4	184,8	78,1	67,3	121,3
1922	**1869,3**	267,0	1025,6	140,2	154,4	86,8	68,8	126,5
1923	**2090,1**	260,0	1202,7	146,3	172,3	95,9	79,3	133,6
1924	**2215,7**	304,6	1251,7	153,5	187,0	105,4	71,9	141,6
1925	**2154,7**	364,8	1064,2	162,3	225,9	115,4	73,6	148,7
1926	**2433,3**	396,6	1205,3	193,2	291,2	115,7	75,2	156,1
1927	**2687,0**	549,1	1216,1	212,0	355,8	116,0	73,5	164,5
1928	**2540,5**	454,8	1142,1	215,3	363,8	116,4	74,2	173,9
1929	**2620,1**	468,5	1160,2	233,5	383,1	116,7	73,4	184,7
1930	**2770,9**	521,5	929,1	257,0	680,0	118,2	71,0	194,1
1931	**2809,4**	535,9	880,5	138,4	867,7	119,8	68,1	199,0
1932	**2530,5**	534,6	795,0	89,8	720,9	121,4	64,7	204,1
1933	**2458,8**	458,3	789,6	69,6	747,8	123,0	60,5	210,0
1934	**2592,6**	434,7	862,7	69,4	830,0	124,6	54,9	216,3
1935	**2800,3**	460,1	1021,6	74,8	839,5	126,1	55,0	223,2
1936	**2915,1**	441,0	1108,2	92,6	857,7	127,7	55,2	232,7
1937	**3068,2**	455,4	1281,8	89,4	813,0	129,3	58,3	241,0
1938	**2930,1**	467,2	1166,3	93,0	757,7	130,9	66,0	249,0
1939	**2979,6**	430,9	1146,9	85,8	891,7	111,9	66,0	246,4
1940	**2044,6**	359,6	635,8	56,7	689,7	94,2	39,0	169,6
1941	**2180,3**	399,2	572,8	32,2	871,0	89,4	38,8	176,9
1942	**2158,8**	371,1	559,0	31,9	889,3	84,6	37,3	185,6
1943	**2226,5**	310,4	572,0	36,3	992,9	79,7	39,9	195,3
1944	**1508,7**	281,4	404,6	24,0	487,2	71,3	38,9	201,3
1945	**1124,0**	317,7	304,5	11,6	173,7	37,3	40,0	239,2
1946	**1135,8**	323,7	352,5	10,0	131,8	31,6	37,1	249,1
1947	**1264,7**	377,1	405,7	10,0	150,7	25,8	33,7	261,7

Notă:

[1)] Calculată pe baza datelor din capitolele 4-10, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B15

Structura valorii adăugate brute în producţia de servicii[1)], pe ramuri, serii anuale, în perioada 1862-1947

– ponderi –

Anii	Total	Transporturi şi telecomu-nicaţii	Comerţ	Servicii financiar bancare, asigurări	Administraţie, armată, învăţă-mânt, sănătate, cultură	Profesiuni libere	Personal casnic salariat	Folosirea locuinţelor în proprie-tate
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862	100	26,0	49,5	-	11,4	0,3	8,3	4,5
1863	100	25,3	51,4	-	10,5	0,3	8,0	4,5
1864	100	23,3	52,7	-	12,1	0,3	7,4	4,2
1865	100	25,6	47,8	-	13,3	0,4	8,1	4,8
1866	100	26,7	47,7	0,1	11,7	0,4	8,3	5,1
1867	100	27,0	48,6	0,2	10,0	0,5	8,5	5,2
1868	100	23,3	53,4	0,2	10,6	0,4	7,3	4,8
1869	100	24,7	51,1	0,2	10,7	0,5	7,7	5,1
1870	100	24,6	51,9	0,2	10,0	0,5	7,7	5,1
1871	100	24,4	51,9	0,2	10,1	0,6	7,7	5,1
1872	100	24,6	52,2	0,1	9,5	0,6	7,7	5,3
1873	100	25,3	51,4	0,1	9,8	0,6	7,5	5,3
1874	100	23,9	52,7	0,2	9,5	0,7	7,5	5,5
1875	100	23,7	52,8	0,1	9,7	0,7	7,4	5,6
1876	100	21,3	58,4	0,1	7,9	0,7	6,6	5,0
1877	100	24,9	55,5	0,1	8,1	0,6	6,2	4,6
1878	100	21,6	57,7	0,2	9,7	0,6	5,6	4,6
1879	100	20,5	60,0	0,1	8,0	0,7	5,9	4,8
1880	100	19,7	61,0	0,0	8,1	0,7	5,7	4,8
1881	100	20,0	59,1	0,7	8,9	0,7	5,7	4,9
1882	100	19,9	59,7	0,5	9,1	0,7	5,4	4,7
1883	100	19,3	59,0	0,9	10,5	0,7	5,1	4,5
1884	100	20,4	56,4	0,9	11,0	0,9	5,5	4,9
1885	100	19,0	57,8	0,9	11,9	0,9	5,1	4,4
1886	100	18,6	59,2	0,9	10,8	0,9	5,0	4,6
1887	100	19,2	49,5	1,0	19,6	1,0	5,0	4,7
1888	100	21,2	53,8	1,0	12,4	1,1	5,3	5,2
1889	100	21,6	55,5	0,9	10,7	1,1	5,1	5,1
1890	100	21,3	51,6	2,1	14,0	1,2	4,9	4,9
1891	100	20,2	53,1	2,0	14,4	1,1	4,5	4,2
1892	100	18,9	54,2	2,2	14,0	1,2	4,5	5,0
1893	100	18,2	58,0	2,2	11,4	1,2	4,3	4,7
1894	100	17,6	55,0	2,9	14,0	1,3	4,3	4,9
1895	100	17,9	53,4	3,0	14,8	1,4	4,5	5,0
1896	100	17,7	53,7	2,8	15,2	1,4	4,2	5,0
1897	100	18,6	51,0	3,4	15,7	1,6	4,5	5,2
1898	100	19,2	53,0	3,3	13,8	1,5	4,2	5,0
1899	100	20,5	47,3	3,8	15,2	1,9	5,2	6,1
1900	100	20,6	49,3	3,5	14,1	1,8	4,8	5,9
1901	100	20,6	51,3	3,4	12,8	1,8	4,5	5,7
1902	100	20,7	51,5	3,5	12,1	1,8	4,5	5,9
1903	100	20,7	50,7	3,3	12,8	1,9	4,5	6,1
1904	100	20,5	48,9	3,4	13,3	2,1	5,0	6,8
1905	100	19,3	52,3	3,3	13,3	1,9	4,1	5,8

Anii	Total	Transporturi şi telecomunicaţii	Comerţ	Servicii financiar bancare, asigurări	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură	Profesiuni libere	Personal casnic salariat	Folosirea locuinţelor în proprietate
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1906	100	18,5	54,4	3,1	12,5	1,8	3,9	5,8
1907	100	16,0	55,1	3,8	12,7	2,0	4,2	6,2
1908	100	19,1	50,0	3,8	14,6	2,1	4,1	6,3
1909	100	19,2	49,7	3,7	15,0	2,1	4,0	6,3
1910	100	17,7	52,7	3,8	14,7	1,9	3,5	5,7
1911	100	17,4	54,2	4,4	13,4	1,8	3,3	5,5
1912	100	16,7	53,5	5,2	13,8	1,9	3,3	5,6
1913	100	15,5	53,2	6,0	14,1	1,9	3,3	6,0
1914	100	16,9	47,7	7,2	15,9	2,2	3,5	6,6
1920	100	14,8	50,9	8,5	9,4	4,6	4,2	7,6
1921	100	14,3	53,9	7,1	10,1	4,3	3,7	6,6
1922	100	14,3	54,9	7,5	8,3	4,6	3,7	6,7
1923	100	12,4	57,5	7,0	8,2	4,6	3,8	6,5
1924	100	13,7	56,5	6,9	8,4	4,8	3,2	6,5
1925	100	16,9	49,4	7,5	10,5	5,4	3,4	6,9
1926	100	16,3	49,5	7,9	12,0	4,8	3,1	6,4
1927	100	20,4	45,3	7,9	13,2	4,3	2,7	6,2
1928	100	17,9	45,0	8,5	14,3	4,6	2,9	6,8
1929	100	17,9	44,3	8,9	14,6	4,5	2,8	7,0
1930	100	18,8	33,5	9,3	24,5	4,3	2,6	7,0
1931	100	19,1	31,3	4,9	30,9	4,3	2,4	7,1
1932	100	21,1	31,4	3,5	28,5	4,8	2,6	8,1
1933	100	18,6	32,1	2,8	30,4	5,0	2,5	8,6
1934	100	16,8	33,3	2,7	32,0	4,8	2,1	8,3
1935	100	16,4	36,5	2,7	30,0	4,5	2,0	7,9
1936	100	15,1	38,0	3,2	29,4	4,4	1,9	8,0
1937	100	14,8	41,8	2,9	26,5	4,2	1,9	7,9
1938	100	15,9	39,8	3,2	25,9	4,5	2,3	8,4
1939	100	14,5	38,5	2,9	29,9	3,8	2,2	8,2
1940	100	17,6	31,1	2,8	33,7	4,6	1,9	8,3
1941	100	18,3	26,3	1,5	39,9	4,1	1,8	8,1
1942	100	17,2	25,9	1,5	41,2	3,9	1,7	8,6
1943	100	13,9	25,7	1,6	44,6	3,6	1,8	8,8
1944	100	18,7	26,8	1,6	32,3	4,7	2,6	13,3
1945	100	28,3	27,1	1,0	15,5	3,3	3,6	21,2
1946	100	28,5	31,0	0,9	11,6	2,8	3,3	21,9
1947	100	29,8	32,1	0,8	11,9	2,0	2,7	20,7

Notă:
[1)] Calculată pe baza datelor din tabelul B14.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B16

Consumul de capital fix[1)], pe ramuri de bunuri şi de servicii, în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Total general col. 3 + 7	Ramuri producătoare de bunuri				Ramuri producătoare de servicii							
		Total col. 4 + 5 + 6	Agricultură	Industrie	Construcţii	Total col. 8 la 14	Transport şi telecomunicaţii	Comerţ	Servicii financiar bancare	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură etc.	Profesiuni libere	Personal casnic salariat	Folosirea locuinţelor în proprietate
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1862-1866	28,0	16,3	12,4	3,8	0,1	11,7	9,3	1,5	0,01	0,5	0,01	0,02	0,4
1867-1871	31,5	19,0	14,9	3,9	0,2	12,5	9,9	1,8	0,01	0,5	0,01	0,03	0,3
1872-1876	37,5	24,5	19,0	5,2	0,3	13,0	9,9	2,2	0,01	0,4	0,02	0,03	0,4
1877-1881	43,5	28,3	21,1	6,9	0,3	15,3	10,7	3,5	0,0	0,6	0,02	0,03	0,5
1882-1886	48,2	31,0	22,7	7,8	0,5	17,2	11,6	4,2	0,04	0,8	0,04	0,03	0,6
1887-1890	56,3	36,2	24,8	10,8	0,6	20,1	12,8	5,2	0,1	1,2	0,1	0,03	0,7
1891-1895	69,9	46,3	28,7	16,9	0,7	23,6	13,5	7,3	0,5	1,4	0,1	0,03	0,8
1896-1900	81,7	56,1	35,4	19,9	0,8	25,6	14,6	7,4	0,8	1,7	0,1	0,04	1,0
1901-1905	97,3	67,2	41,2	24,6	1,4	30,1	16,7	9,4	1,0	1,6	0,2	0,04	1,2
1906-1910	121,5	85,8	45,1	37,1	3,6	35,6	18,0	12,4	1,3	2,2	0,2	0,05	1,5
1911-1914	176,4	132,7	51,0	74,2	7,5	43,7	19,8	16,1	2,9	2,8	0,2	0,05	1,8
.....													
1920-1924	267,0	179,3	83,5	83,3	12,5	87,7	41,1	31,4	4,9	5,0	1,9	0,1	3,3
1925-1929	397,0	271,5	101,5	147,0	23,0	125,5	61,1	40,2	7,5	9,7	2,5	0,1	4,4
1930-1934	451,3	326,6	79,9	219,2	27,5	124,7	64,4	28,9	5,6	17,8	2,6	0,1	5,3
1935-1939	597,1	453,1	127,3	284,7	41,1	144,0	70,6	39,6	3,9	20,8	2,7	0,1	6,2
1940-1944	471,3	365,1	69,7	245,3	50,1	106,2	55,2	18,8	1,9	23,6	1,8	0,05	4,9
1945-1947	430,8	346,9	63,7	235,4	47,8	84,0	58,9	12,3	0,9	4,6	0,7	0,05	6,5

Notă:

[1)] Calculat după datele tabelului B17.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B17

Consumul de capital fix[1)], pe ramuri de bunuri şi de servicii, în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Total general col. 3 + 7	Ramuri producătoare de bunuri				Ramuri producătoare de servicii							
		Total col. 4 + 5 + 6	Agricultură	Industrie	Construcţii	Total col. 8 la 14	Transport şi telecomunicaţii	Comerţ	Servicii financiar bancare	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură etc.	Profesiuni libere	Personal casnic salariat	Folosirea locuinţelor în proprietate
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1862	**26,7**	**15,4**	11,3	4,04	0,03	**11,3**	9,11	1,40	-	0,44	0,01	0,02	0,28
1863	**27,6**	**16,0**	12,5	3,33	0,14	**11,6**	9,24	1,62	-	0,42	0,01	0,02	0,29
1864	**28,3**	**16,2**	13,0	3,11	0,05	**12,0**	9,35	1,83	-	0,54	0,01	0,02	0,20
1865	**28,1**	**16,3**	12,5	3,64	0,16	**11,8**	9,41	1,48	-	0,54	0,01	0,02	0,31
1866	**29,6**	**17,8**	12,9	4,82	0,06	**11,8**	9,58	1,40	0,01	0,46	0,01	0,02	0,32
1867	**29,7**	**17,7**	14,0	3,53	0,16	**11,9**	9,60	1,55	0,01	0,39	0,01	0,02	0,33
1868	**31,3**	**18,8**	14,4	4,27	0,17	**12,5**	9,73	1,86	0,01	0,49	0,01	0,03	0,34
1869	**31,3**	**18,7**	14,9	3,46	0,34	**12,6**	9,93	1,75	0,01	0,47	0,01	0,03	0,35
1870	**32,7**	**19,9**	15,3	4,36	0,25	**12,8**	10,1	1,87	0,01	0,45	0,02	0,03	0,36
1871	**32,4**	**19,5**	15,6	3,68	0,23	**12,9**	10,1	1,88	0,01	0,46	0,02	0,03	0,37
1872	**34,2**	**21,2**	16,1	4,76	0,37	**13,0**	10,2	1,89	0,01	0,43	0,02	0,03	0,39
1873	**36,2**	**23,0**	18,3	4,31	0,37	**13,2**	10,3	1,98	0,01	0,46	0,02	0,03	0,40
1874	**38,5**	**26,1**	19,5	6,33	0,23	**12,5**	9,45	2,10	0,01	0,44	0,02	0,03	0,41
1875	**40,0**	**27,2**	20,5	6,32	0,40	**12,8**	9,64	2,23	0,01	0,46	0,02	0,03	0,42
1876	**38,8**	**25,3**	20,5	4,44	0,38	**13,5**	9,82	2,77	0,00	0,43	0,02	0,03	0,44
1877	**41,1**	**26,5**	20,7	5,53	0,28	**14,6**	10,5	3,14	0,00	0,50	0,02	0,03	0,44
1878	**41,1**	**25,8**	20,7	4,79	0,30	**15,3**	10,7	3,43	0,02	0,63	0,03	0,03	0,47
1879	**44,4**	**29,3**	21,2	7,82	0,28	**15,0**	10,6	3,42	0,01	0,50	0,00	0,03	0,48
1880	**45,4**	**29,8**	21,0	8,50	0,30	**15,6**	10,7	3,84	0,00	0,53	0,03	0,03	0,50
1881	**45,6**	**29,9**	21,7	7,88	0,33	**15,7**	10,9	3,66	0,02	0,59	0,03	0,03	0,42
1882	**46,1**	**29,7**	22,5	6,75	0,41	**16,5**	11,1	4,05	0,04	0,65	0,04	0,03	0,63
1883	**48,7**	**31,6**	22,6	8,52	0,45	**17,1**	11,4	4,21	0,03	0,81	0,04	0,03	0,55
1884	**47,2**	**30,4**	22,8	7,19	0,42	**16,8**	11,6	3,78	0,03	0,81	0,04	0,03	0,47
1885	**48,1**	**30,4**	22,8	7,11	0,48	**17,7**	11,8	4,28	0,05	0,95	0,05	0,03	0,58
1886	**50,9**	**32,8**	23,0	9,28	0,6	**18,1**	11,9	4,53	0,04	0,90	0,05	0,03	0,70
1887	**52,6**	**33,1**	24,0	8,2	0,9	**19,4**	12,1	4,8	0,1	1,67	0,05	0,03	0,73
1888	**54,2**	**35,0**	24,2	10,2	0,6	**19,2**	12,3	5,0	0,1	1,00	0,06	0,03	0,85
1889	**58,2**	**37,4**	24,7	12,2	0,5	**20,8**	13,4	5,6	0,1	0,92	0,06	0,03	0,78
1890	**60,3**	**39,2**	26,1	12,5	0,6	**21,1**	13,4	5,3	0,4	1,26	0,07	0,03	0,61
1891	**66,3**	**42,5**	27,0	14,7	0,8	**23,9**	14,2	6,9	0,4	1,45	0,07	0,03	0,83
1892	**68,4**	**45,5**	28,1	16,9	0,5	**22,9**	13,2	7,0	0,4	1,41	0,08	0,03	0,76
1893	**68,7**	**44,7**	29,4	14,8	0,5	**23,9**	13,4	7,9	0,5	1,23	0,08	0,03	0,80
1894	**71,6**	**47,6**	28,1	18,9	0,6	**24,1**	13,3	7,6	0,7	1,52	0,09	0,04	0,82
1895	**74,4**	**50,9**	31,0	19,3	0,6	**23,5**	13,2	7,1	0,7	1,57	0,10	0,04	0,75
1896	**77,7**	**53,5**	32,8	19,9	0,8	**24,1**	13,1	7,6	0,7	1,73	0,10	0,04	0,88
1897	**75,6**	**50,7**	34,7	15,3	0,7	**24,8**	13,8	7,4	0,8	1,72	0,11	0,04	0,82
1898	**81,6**	**54,8**	35,8	18,0	1,0	**26,8**	14,9	8,4	0,8	1,65	0,12	0,04	0,96
1899	**80,4**	**55,0**	34,9	19,2	0,7	**25,5**	15,3	6,6	0,8	1,58	0,12	0,04	1,10
1900	**93,3**	**66,7**	38,7	27,1	0,9	**26,7**	16,0	6,8	1,0	1,58	0,13	0,04	1,04
1901	**92,3**	**63,0**	39,7	22,3	0,8	**29,3**	16,3	9,2	1,0	1,56	0,14	0,04	1,09
1902	**96,2**	**66,8**	40,8	25,0	1,0	**29,4**	16,5	9,2	0,9	1,51	0,14	0,04	1,14
1903	**100,9**	**70,7**	41,6	28,0	1,1	**30,3**	17,0	9,4	0,9	1,62	0,15	0,04	1,20

Anii	Total general col. 3 + 7 mil. lei	Ramuri producătoare de bunuri				Ramuri producătoare de servicii							
		Total col. 4 + 5 + 6 mil. lei	Agricultură mil. lei	Industrie mil. lei	Construcţii mil. lei	Total col. 8 la 14 mil. lei	Transport şi telecomunicaţii mil. lei	Comerţ mil. lei	Servicii financiar bancare mil. lei	Administraţie, armată, învăţământ, sănătate, cultură etc. mil. lei	Profesiuni libere mil. lei	Personal casnic salariat mil. lei	Folosirea locuinţelor în proprietate mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1904	**95,5**	**66,4**	42,2	22,2	2,0	**29,1**	16,5	8,7	0,9	1,58	0,16	0,04	1,35
1905	**101,6**	**69,3**	41,7	25,3	2,3	**32,4**	17,1	10,7	1,1	1,89	0,17	0,04	1,31
1906	**110,5**	**76,0**	44,1	29,4	2,7	**34,4**	17,5	12,4	1,0	1,89	0,19	0,04	1,47
1907	**113,2**	**79,9**	42,5	34,4	3,0	**33,3**	17,0	11,5	1,2	1,85	0,20	0,05	1,33
1908	**120,8**	**86,0**	45,4	36,8	3,8	**34,8**	18,0	11,6	1,3	2,20	0,21	0,05	1,50
1909	**126,9**	**91,0**	46,2	40,6	4,2	**35,9**	18,5	11,8	1,4	2,35	0,22	0,05	1,56
1910	**136,0**	**96,3**	47,2	44,2	4,9	**39,7**	18,9	14,5	1,7	2,65	0,23	0,05	1,53
1911	**162,3**	**119,5**	47,9	66,1	5,5	**42,8**	19,6	16,2	2,3	2,64	0,23	0,05	1,71
1912	**173,9**	**130,1**	49,0	73,9	7,2	**43,8**	19,7	16,7	2,6	2,75	0,24	0,05	1,68
1913	**185,2**	**140,3**	53,8	78,4	8,1	**44,9**	20,0	16,9	3,1	2,82	0,25	0,05	1,86
1914	**184,0**	**140,8**	53,2	78,3	9,3	**43,2**	19,9	14,5	3,6	2,97	0,26	0,05	
.....													
1920	**212,6**	**139,8**	76,8	53,1	9,9	**72,9**	35,0	24,3	4,57	4,29	1,52	0,08	3,16
1921	**241,9**	**156,7**	79,8	66,0	10,9	**85,2**	39,8	30,4	4,53	5,54	1,70	0,08	3,18
1922	**269,4**	**182,1**	82,9	86,9	12,3	**87,3**	42,1	30,3	4,92	4,63	1,89	0,09	3,32
1923	**290,9**	**198,5**	86,7	98,2	13,6	**92,4**	41,5	34,9	5,05	5,17	2,08	0,10	3,61
1924	**320,3**	**219,3**	91,6	112,3	15,4	**101,0**	46,8	36,9	5,57	5,61	2,29	0,09	3,71
1925	**340,2**	**231,1**	93,9	118,6	18,6	**109,1**	54,0	36,3	5,55	6,78	2,51	0,09	3,90
1926	**373,1**	**250,7**	97,7	132,1	20,9	**122,3**	58,5	41,6	6,80	8,74	2,52	0,09	4,09
1927	**396,2**	**265,8**	101,3	141,2	23,3	**130,4**	63,6	41,4	7,75	10,7	2,52	0,09	4,32
1928	**429,3**	**297,9**	106,2	165,6	26,1	**131,5**	64,3	40,6	8,47	10,9	2,53	0,09	4,56
1929	**446,2**	**312,0**	108,3	177,7	26,0	**134,2**	65,2	41,3	8,74	11,5	2,54	0,09	4,84
1930	**453,1**	**321,0**	97,4	197,4	26,2	**132,1**	67,0	31,7	9,95	15,7	2,57	0,09	5,08
1931	**444,8**	**315,2**	89,9	199,7	25,6	**129,6**	67,0	29,0	5,77	20,0	2,61	0,09	5,11
1932	**434,5**	**314,6**	77,5	210,8	26,3	**119,9**	63,8	26,8	4,57	16,6	2,64	0,08	5,45
1933	**445,8**	**326,6**	71,4	227,5	27,7	**119,2**	62,5	27,4	3,77	17,3	2,67	0,08	5,50
1934	**478,6**	**355,7**	63,5	260,6	31,6	**122,9**	62,0	29,4	3,94	19,2	2,71	0,07	5,56
1935	**530,5**	**394,1**	93,5	266,2	34,4	**136,4**	67,9	34,9	4,07	21,0	2,74	0,07	5,74
1936	**593,3**	**454,4**	125,9	290,9	37,6	**138,9**	66,7	37,5	4,32	21,4	2,78	0,07	6,08
1937	**627,2**	**477,9**	140,0	294,5	43,4	**149,3**	72,8	43,1	3,82	20,3	2,81	0,07	6,39
1938	**622,5**	**473,4**	138,6	290,5	44,3	**149,0**	75,2	41,4	4,08	18,9	2,85	0,08	6,50
1939	**612,2**	**465,8**	138,7	281,5	45,6	**146,3**	70,3	41,3	3,45	22,3	2,43	0,08	6,45
1940	**489,7**	**380,2**	83,8	251,0	45,4	**109,6**	57,8	22,2	2,25	20,7	2,05	0,05	4,55
1941	**474,4**	**363,0**	78,7	237,9	46,4	**111,5**	57,2	19,5	1,95	26,1	1,94	0,05	4,75
1942	**492,3**	**379,8**	72,7	255,3	51,8	**112,5**	58,1	19,3	1,73	26,7	1,84	0,05	4,77
1943	**511,0**	**398,1**	66,4	277,9	53,8	**112,9**	54,4	19,8	2,07	29,8	1,73	0,05	5,02
1944	**389,1**	**304,6**	46,9	204,2	53,3	**84,5**	48,4	13,2	1,49	14,6	1,55	0,05	5,18
1945	**405,6**	**326,2**	53,2	224,9	48,1	**79,4**	55,7	10,7	0,68	5,21	0,81	0,05	6,27
1946	**431,7**	**350,0**	63,9	237,3	48,8	**81,7**	57,1	12,4	1,06	3,95	0,69	0,05	6,42
1947	**455,2**	**364,4**	73,9	244,1	46,4	**90,8**	64,0	13,7	1,06	4,52	0,56	0,04	6,95

Notă:

[1)] Calculat pe baza datelor din capitolele 1-10, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B18

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4
1862-1866	1400	549	851
1867-1871	1570	617	953
1872-1876	1765	673	1092
1877-1881	2045	747	1298
1882-1886	2418	872	1546
1887-1890	2729	974	1755
1891-1895	3197	1168	2029
1896-1900	3298	1264	2034
1901-1905	3655	1352	2303
1906-1910	4387	1676	2711
1911-1914	5247	2018	3229
.....			
1920-1924	8968	3748	5220
1925-1929	11904	5182	6722
1930-1934	12397	5248	7149
1935-1939	14664	6384	8280
1940-1944	10090	4598	5492
1945-1947	7338	3349	3989

Notă:
[1)] Calculate pe baza datelor tabelului B21.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B19

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri[1)], în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4
1862-1866	1037	429	608
1867-1871	1217	500	717
1872-1876	1337	535	802
1877-1881	1484	572	912
1882-1886	1746	662	1084
1887-1890	1981	739	1242
1891-1895	2279	878	1401
1896-1900	2315	952	1363
1901-1905	2533	990	1543
1906-1910	2997	1228	1769

Medii ale anilor	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4
1911-1914	3508	1453	2055
.....			
1920-1924	6066	2752	3314
1925-1929	7940	3687	4253
1930-1934	8346	3829	4517
1935-1939	9886	4545	5341
1940-1944	6596	3128	3468
1945-1947	5422	2608	2814

Notă:
1) Calculate pe baza datelor tabelului B22.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B20

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de servicii[1)], în lei 1913, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată mil. lei
1	2	3	4
1862-1866	363	119	244
1867-1871	353	117	236
1872-1876	428	138	290
1877-1881	561	175	386
1882-1886	673	211	462
1887-1890	748	235	513
1891-1895	918	290	628
1896-1900	983	312	671
1901-1905	1122	362	760
1906-1910	1390	448	942
1911-1914	1739	565	1174
.....			
1920-1924	2901	995	1906
1925-1929	3964	1495	2469
1930-1934	4051	1419	2632
1935-1939	4778	1839	2939
1940-1944	3494	1470	2024
1945-1947	1916	741	1175

Notă:
1) Calculate pe baza datelor tabelului B23.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B21

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei	Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	1436	582	854	**1903**	3805	1416	2389
1863	1508	572	936	**1904**	3088	1231	1857
1864	1572	601	971	**1905**	4127	1500	2627
1865	1241	493	748	**1906**	4535	1664	2871
1866	1242	496	746	**1907**	3831	1517	2314
1867	1490	578	912	**1908**	4173	1625	2548
1868	1638	644	994	**1909**	4175	1636	2539
1869	1543	633	910	**1910**	5220	1934	3286
1870	1564	609	955	**1911**	5191	1925	3266
1871	1613	619	994	**1912**	5313	1990	3321
1872	1657	668	989	**1913**	5486	2125	3361
1873	1686	631	1053	**1914**	5000	2032	2968
1874	1690	652	1038	.....			
1875	1950	739	1211	**1920**	7380	3065	4315
1876	1841	670	1171	**1921**	8221	3474	4747
1877	1874	670	1204	**1922**	9151	3854	5297
1878	1930	692	1238	**1923**	9952	4097	5855
1879	2004	734	1270	**1924**	10134	4246	5888
1880	2478	889	1589	**1925**	10731	4641	6090
1881	1938	750	1188	**1926**	11812	5073	6739
1882	2461	865	1596	**1927**	12018	5239	6779
1883	2378	890	1488	**1928**	12151	5396	6755
1884	2055	768	1287	**1929**	12806	5561	7245
1885	2450	869	1581	**1930**	12559	5261	7298
1886	2747	966	1781	**1931**	12600	5115	7485
1887	2663	993	1670	**1932**	11756	4955	6801
1888	2721	964	1757	**1933**	12258	5291	6967
1889	2724	938	1786	**1934**	12812	5616	7196
1890	2808	999	1809	**1935**	13821	6013	7808
1891	2980	1112	1868	**1936**	14326	6222	8104
1892	3210	1179	2031	**1937**	15109	6596	8513
1893	3084	1124	1960	**1938**	14916	6535	8381
1894	3299	1164	2135	**1939**	15148	6557	8591
1895	3415	1262	2153	**1940**	10171	4635	5536
1896	3579	1348	2231	**1941**	10455	4751	5704
1897	2998	1135	1863	**1942**	10072	4711	5361
1898	3571	1322	2249	**1943**	11232	5096	6134
1899	2772	1181	1589	**1944**	8521	3798	4723
1900	3570	1330	2240	**1945**	7009	3333	3676
1901	3637	1291	2346	**1946**	6728	3098	3630
1902	3618	1325	2293	**1947**	8275	3615	4660

Notă:

1) Calculate pe baza datelor din capitolele 1-10, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B22

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri[1)], în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei	Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	1092	469	623	**1903**	2685	1052	1633
1863	1148	454	694	**1904**	2036	887	1149
1864	1177	471	706	**1905**	2869	1096	1773
1865	8780	374	506	**1906**	3186	1226	1960
1866	889	380	509	**1907**	2549	1109	1440
1867	1140	463	677	**1908**	2844	1196	1648
1868	1229	511	718	**1909**	2788	1192	1596
1869	1247	533	714	**1910**	3618	1415	2203
1870	1262	508	754	**1911**	3460	1373	2087
1871	1205	485	720	**1912**	3548	1425	2123
1872	1249	535	714	**1913**	3697	1532	2165
1873	1268	496	772	**1914**	3328	1484	1844
1874	1276	519	757	.....			
1875	1525	601	924	**1920**	5061	2269	2792
1876	1368	524	844	**1921**	5400	2486	2914
1877	1341	506	835	**1922**	6317	2890	3427
1878	1360	514	846	**1923**	6804	3039	3765
1879	1455	562	893	**1924**	6751	3079	3672
1880	1904	709	1195	**1925**	7303	3367	3936
1881	1359	570	789	**1926**	7889	3584	4305
1882	1839	672	1167	**1927**	7860	3678	4182
1883	1703	679	1024	**1928**	8057	3843	4214
1884	1416	567	849	**1929**	8590	3965	4625
1885	1750	651	1099	**1930**	8339	3812	4527
1886	2020	739	1281	**1931**	8333	3657	4676
1887	1911	752	1159	**1932**	7917	3647	4270
1888	2015	743	1272	**1933**	8412	3903	4509
1889	1974	703	1271	**1934**	8729	4126	4603
1890	2023	756	1267	**1935**	9302	4294	5008
1891	2096	830	1266	**1936**	9609	4420	5189
1892	2329	900	1429	**1937**	10124	4679	5445
1893	2143	831	1312	**1938**	10118	4667	5451
1894	2346	862	1484	**1939**	10278	4667	5611
1895	2483	967	1516	**1940**	6592	3100	3492
1896	2583	1036	1547	**1941**	6729	3205	3524
1897	2030	826	1204	**1942**	6387	3185	3202
1898	2527	993	1534	**1943**	7346	3438	3908
1899	1850	882	968	**1944**	5928	2714	3214
1900	2585	1021	1564	**1945**	5179	2627	2552
1901	2550	937	1613	**1946**	4901	2407	2494
1902	2522	974	1548	**1947**	6186	2791	3395

Notă:

1) Calculate după datele din capitolele 1-3, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B23

Producţia brută, consumul intermediar şi valoarea adăugată brută în producţia de servicii[1)], în lei 1913, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei	Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	1	2	3	4
1862	344	113	231	**1903**	1119	362	757
1863	359	118	241	**1904**	1052	344	708
1864	395	130	265	**1905**	1258	404	854
1865	361	118	243	**1906**	1349	439	910
1866	353	116	237	**1907**	1282	408	874
1867	350	115	235	**1908**	1329	429	900
1868	410	134	276	**1909**	1387	444	943
1869	296	100	196	**1910**	1602	518	1084
1870	302	102	200	**1911**	1731	552	1179
1871	408	134	274	**1912**	1765	567	1198
1872	408	133	275	**1913**	1790	593	1197
1873	418	136	282	**1914**	1672	548	1124
1874	413	132	281	.....			
1875	426	138	288	**1920**	2319	796	1523
1876	474	147	327	**1921**	2822	988	1834
1877	533	164	369	**1922**	2834	965	1869
1878	570	179	391	**1923**	3148	1058	2090
1879	549	171	378	**1924**	3384	1168	2216
1880	574	180	394	**1925**	3428	1273	2155
1881	579	180	399	**1926**	3923	1490	2433
1882	623	195	428	**1927**	4158	1561	2597
1883	675	211	464	**1928**	4094	1553	2541
1884	639	201	438	**1929**	4216	1596	2620
1885	700	219	481	**1930**	4220	1449	2771
1886	727	227	500	**1931**	4266	1457	2809
1887	752	241	511	**1932**	3838	1307	2531
1888	706	221	485	**1933**	3846	1387	2459
1889	750	235	515	**1934**	4083	1490	2593
1890	785	243	542	**1935**	4519	1719	2800
1891	884	282	602	**1936**	4717	1802	2915
1892	881	279	602	**1937**	4985	1917	3068
1893	941	293	648	**1938**	4798	1868	2930
1894	954	303	651	**1939**	4870	1890	2980
1895	932	295	637	**1940**	3579	1534	2045
1896	996	312	684	**1941**	3726	1546	2180
1897	968	309	659	**1942**	3685	1526	2159
1898	1044	328	716	**1943**	3886	1659	2227
1899	922	300	622	**1944**	2592	1083	1509
1900	985	309	676	**1945**	1831	707	1124
1901	1086	353	733	**1946**	1828	692	1136
1902	1096	351	745	**1947**	2089	824	1265

Notă:
[1)] Calculate după datele din capitolele 4-10, volumul II.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B24

Producţia brută, consumul intermediar, consumul de capital fix şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913 şi structura lor, medii ale anilor, în perioada 1862-1947

Medii ale anilor	Producţia brută		Consumul intermediar		Consumul de capital fix[2)]		Valoarea adăugată brută	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1862-1866	1400	100	549	39,2	28	2,0	851	60,8
1867-1871	1570	100	617	39,3	31	2,0	953	60,7
1872-1876	1765	100	673	38,1	38	2,1	1092	61,9
1877-1881	2045	100	747	36,5	44	2,1	1298	63,5
1882-1886	2418	100	872	36,0	48	2,0	1546	64,0
1887-1890	2729	100	974	35,7	56	2,1	1755	64,3
1891-1895	3197	100	1168	36,5	70	2,2	2029	63,5
1896-1900	3298	100	1264	38,3	82	2,5	2034	61,7
1901-1905	3655	100	1352	37,0	97	2,7	2303	63,0
1906-1910	4387	100	1676	38,2	122	2,8	2711	61,8
1911-1914	5247	100	2018	38,5	176	3,4	3229	61,5
.....								
1920-1924	8968	100	3748	41,8	267	3,0	5220	58,2
1925-1929	11904	100	5182	43,5	397	3,3	6722	56,5
1930-1934	12397	100	5253	42,3	451	3,6	7144	57,6
1935-1939	14644	100	6364	43,6	597	4,1	8280	56,5
1940-1944	10090	100	4598	45,6	471	4,7	5492	54,4
1945-1947	7338	100	3349	45,6	431	5,9	3989	54,4

Sursă: Tabelul B25.

Note:

1) Calculate după datele tabelului B25.

2) Este inclus în valoarea adăugată brută.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul B25

Producţia brută, consumul intermediar, consumul de capital fix şi valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi de servicii[1)], în lei 1913 şi structura lor, serii anuale, în perioada 1862-1947

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Consumul de capital fix[2)] mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	5
1862	1436	582	27	854
1863	1508	572	28	936
1864	1572	601	28	971
1865	1241	493	28	748
1866	1242	496	30	746
1867	1490	578	30	912
1868	1638	644	31	994

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Consumul de capital fix[2)] mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	5
1869	1543	633	31	910
1870	1564	609	32	955
1871	1613	619	32	994
1872	1657	668	34	989
1873	1686	633	36	1053
1874	1690	652	39	1038
1875	1950	739	40	1211
1876	1841	670	39	1171
1877	1874	670	41	1204
1878	1930	692	41	1238
1879	2004	734	44	1270
1880	2478	889	45	1589
1881	1938	750	46	1188
1882	2461	865	46	1596
1883	2378	890	49	1488
1884	2055	768	47	1287
1885	2450	869	48	1581
1886	2747	966	51	1781
1887	2663	993	53	1670
1888	2721	964	54	1757
1889	2724	938	58	1786
1890	2808	999	60	1809
1891	2980	1112	66	1868
1892	3210	1179	68	2031
1893	3084	1124	69	1960
1894	3299	1164	72	2135
1895	3415	1262	74	2153
1896	3579	1348	78	2231
1897	2998	1135	76	1863
1898	3571	1322	82	2249
1899	2772	1183	80	1589
1900	3570	1330	93	2240
1901	3637	1291	92	2346
1902	3618	1325	96	2293
1903	3805	1416	110	2389
1904	3088	1231	96	1857
1905	4127	1500	102	2627
1906	4535	1664	110	2871
1907	3831	1517	113	2314
1908	4173	1625	121	2548
1909	4175	1636	127	2539
1910	5220	1934	136	3286
1911	5191	1925	162	3266
1912	5313	1992	174	3321
1913	5486	2125	185	3361
1914	5000	2032	184	2968
.....				
1920	7380	3065	213	4315
1921	8221	3474	242	4747
1922	9151	3854	269	5297
1923	9952	4097	291	5855

Anii	Producţia brută mil. lei	Consumul intermediar mil. lei	Consumul de capital fix[2)] mil. lei	Valoarea adăugată brută mil. lei
1	2	3	4	5
1924	10134	4246	320	5888
1925	10731	4641	340	6090
1926	11812	5073	373	6739
1927	12018	5239	396	6779
1928	12151	5396	429	6755
1929	12806	5561	446	7245
1930	12559	5261	453	7298
1931	12600	5115	445	7485
1932	11756	4956	435	6800
1933	12258	5291	446	6967
1934	12812	5643	479	7169
1935	13821	6013	531	7808
1936	14326	6222	593	8104
1937	15109	6596	627	8513
1938	14916	6535	623	8381
1939	15148	6557	612	8591
1940	10171	4635	490	5536
1941	10455	4751	474	5704
1942	10072	4711	492	5361
1943	11232	5098	511	6134
1944	8521	3798	389	4723
1945	7009	3333	406	3676
1946	6728	3098	432	3630
1947	8275	3615	455	4660

Note:
[1)] Calculate după datele din capitolele 1-10, volumul II.
[2)] Este inclus în valoarea adăugată brută.

Secţiunea C

Produsul intern brut al României în perioada 1950-1979

▪

Calcule de conversie a venitului naţional în produs intern brut

Introducere istorică şi metodologică

În secţiunea anterioară, B, s-au expus, în sinteză, indicatorii macroeconomici globali elaboraţi pentru perioada 1862-1947.

În secţiunile C şi D, care urmează cronologic, (1950-1979 şi 1980-2000) s-a continuat cercetarea pentru completarea seriei seculare a produsului intern brut până la anul 2000; în acest scop s-au folosit, cu diferite prelucrări, indicatorii venitului naţional în sistemul producţiei materiale – SPM – şi ai produsului intern brut în sistemul contabilităţii naţionale – SCN – calculaţi de statistica oficială.

Indicatorii macroeconomici de sinteză, din perioada 1950-1990, ai economiei de stat din România – produsul social şi venitul naţional – au avut la bază metodologia SPM. După aceasta, producătoare de valoare sunt numai activităţile de producţie materială şi de servicii materiale; celelalte activităţi: sociale, medicale, de învăţământ, culturale, de administraţie publică etc. se consideră ca necesare, dar neproducătoare de valoare; ele se alimentează din valoarea produsă în sectoarele productive. Metodologia SCN consideră orice activitate de bunuri şi servicii care intră în circuitul bănesc ca producătoare de valori.

Ambele sisteme, al producţiei materiale şi al conturilor naţionale, au suferit în decursul deceniilor perfecţionări, adaptări de către fiecare ţară din cele două sisteme economico-sociale. Astfel că, în cadrul fiecărui sistem se practicau abateri de la schema tip. Organismele specializate ale ONU refăceau şi armonizau periodic datele diferitelor ţări pentru a le face comparabile, dar şi recalculau unii indicatori macroeconomici ai ţărilor cu economie planificată pentru a-i compatibiliza cu indicatorii conturilor naţionale, utilizaţi de majoritatea statelor lumii, în vederea comparaţiei cu ai celorlalte ţări.

În România, până la 1990 modificarea sau îmbunătăţirea sistemului de calcul, de regulă, se efectua pe baza studiilor instituţiilor de sinteză – Direcţia Centrală de Statistică (actualul Institut Naţional de Statistică), Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul de Finanţe, ale institutelor de cercetări economice, financiare etc. Momentele acestor reexaminări erau

cele prilejuite de acumulările anumitor disproporţii în structura valorică şi materială a ramurilor economiei naţionale ceea ce implica modificări în pârghia preţurilor, în baza lor de calcul etc. Aşa s-au petrecut lucrurile când s-au „reaşezat" preţurile în anii 1955, 1963 etc. Era o practică, într-o economie centralizată, de punere de acord a schimbărilor produse în structurile economiei, în preţurile de cost, în productivitatea muncii etc., spre deosebire de economiile de piaţă unde reechilibrările sunt realizate continuu şi automat, în principal de piaţa liberă.

Pe de altă parte, în economiile centralizate s-au efectuat şi studii, pentru calcularea indicatorilor macroeconomici de sinteză după sistemul conturilor naţionale. În România, din anii '70 echipe de competenţă din instituţiile de sinteză au alcătuit studii de calculare a produsului intern brut şi a componentelor sale, de compatibilizare metodologică a celor două sisteme de evidenţă şi rezultate, elaborând în paralel agregatele de sinteză. Pentru lucrarea de faţă am avut acces la unele cercetări elaborate care ne-au fost de mare folos[1].

Situaţia indicatorilor de sinteză de bază ai economiei naţionale din perioada de studiu 1950-2000, existenţi în statistica oficială, se prezintă astfel: pentru primul interval, 1950-1990, indicatorul global – venitul naţional – calculat după metodologia SPM este expus în seria *Anuarului statistic al României*, INS, în expresie nominală – milioane lei preţuri curente – din anul 1970 până în anul 1991, iar în indici de dinamică pentru întreaga perioadă 1950-1990. După 1991 acest indicator nu mai apare în

[1] Între acestea, în afară de cele arătate mai înainte, menţionăm: *Calculul produsului social şi al venitului naţional la sferă lărgită*, DCS (Direcţia Centrală de Statistică), BDS (Biroul de documente secrete), nr. 0194-1973; *Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional în anul 1974, preţuri comparabile 1963*, DCS-BDS-0151-1974; *Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional pe 1971-1973*, după metodologia ONU, DCS-BDS-0190/1974; *Venitul naţional, produsul intern brut şi net după metodologia ONU, pe anul 1973, în preţuri comparabile*, DCS-BDS-0193-1973; *Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional creat şi utilizat în anul 1973*, DCS-BDS-0189-1973; *Balanţa creării, repartiţiei şi utilizării finale a venitului naţional*, DCS-BDS-0188-1973; *Metodologia de determinare a produsului social şi venitului naţional, a produsului global şi valorii adăugate brute, propuneri de îmbunătăţire*, 1979-DCS-BDS-017-1979 etc. Preocupări de aceeaşi natură şi la Centrul de cercetări financiare şi monetare al Ministerului de Finanţe: *Conţinutul principalilor indicatori economici în ţările cu economie de piaţă*, 1974; *Posibilităţile de utilizare în R.S. România a unui sistem de conturi naţionale*, 1974 etc.

statistică, fiind înlocuit cu agregatul produs intern brut publicat retrospectiv din anul 1980, în *Anuarul Statistic* – 1990 şi 1991 –, în preţuri curente, pe resurse, în indici şi structură. Ca urmare, în cercetarea noastră am convertit venitul naţional, SPM, în produs intern brut pentru intervalul 1950-1979, iar pentru anii 1980-2000, în care produsul intern brut este publicat de INS în preţuri curente, acesta a fost compatibilizat în preţuri comparabile.

În secţiunea prezentă, C, indicatorul venit naţional şi agregatele sale aferente anilor 1950-1979, elaborate de statistica oficială în SPM, s-au transpus în indicatorul produs intern brut după metodologia SCN; acesta, exprimat în lei preţuri curente, s-a transformat în preţuri comparabile apoi s-a convertit în dolari SUA la paritatea puterii de cumpărare, valuta 1990 şi 2000, după procedee explicate în Introducerea la această lucrare, pentru a se asigura comparaţia şi continuitatea cu seria anterioară a PIB 1862-1947 şi cu cea ulterioară – 1980-2000 –, cât şi pentru eventuale comparaţii cu alte ţări.

***

Înainte de a trece la explicarea modului de conversie a venitului naţional în produs intern brut, prezentăm succint fondul dezvoltării economiei naţionale, ca temei a evoluţiei indicatorilor globali.

La sfârşitul războiului mondial, 1939-1945, se modifică radical mare parte din structurile de sistem statal și politic ale Europei, în urma deciziilor puterilor învingătoare, a împărţirii sferelor de influenţă şi dominaţie, adesea fără consultarea popoarelor în cauză; România, ca şi alte ţări din Estul şi Sud-Estul continentului, sunt atribuite în sfera Uniunii Sovietice care, îndată după 1945, sub acoperirea tratatelor cu ceilalţi parteneri ai victoriei războiului, instituie în această zonă puterea comunistă prosovietică. Forţele interne comuniste cu sprijinul armatei sovietice dobândind puterea în stat, promovează dictatura politică, ideologică şi administrativă în România; se elimină, prin violenţa din viaţa politică, publică, categorii sociale, instituţii tradiţionale; se suprimă organismele, formele democratice şi structurile lor – partide, parlament, presă liberă etc.; se elaborează şi se aplică, prin mijloace de constrângere, legalizate de Constituţia din anul 1948, principiile formării şi dezvoltării economiei de stat centralizate, socialiste: etatizarea – confiscarea principalelor mijloace economice particulare, „capitaliste”, constituirea proprietăţii de stat şi a celei cooperatiste ca proprietate dominantă în economia naţională, dezvoltarea activităţilor economice,

sociale, culturale etc., pe baza planificării centrale, a planului unic şi a prognozei pe termen scurt şi lung.

Scopul fundamental al dezvoltării economico-sociale a ţării, proclamat de Constituţie îl reprezintă creşterea nivelului de trai material şi cultural al întregii populaţii. Mijloacele de realizare preconizate erau creşterea producţiei de bunuri, a eficienţei muncii sociale prin industrializarea şi electrificarea ţării, prin trecerea proceselor de producţie de la munca şi tehnica manuală la cea mecanizată.

Evoluţia economico-socială s-a desfăşurat în etape, astfel: perioada refacerii economiei – 1945-1950, după gravele distrugeri de război; în anul 1950 economia României atingea în mare parte nivelul interbelic, din 1938; în anii 1949 şi 1950 s-au aplicat primele două planuri anuale de dezvoltare, urmate până în 1989 de planuri cincinale. Prin formarea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc – CAER – al ţărilor socialiste din Europa, planurile economice de durată – cincinale – se coordonau între statele participante.

La începutul perioadei studiate, se preconiza ca dezvoltarea să se realizeze prin resurse proprii, fără aport străin de capital şi tehnică; ulterior, după schimbarea conducerii comuniste a ţării, din anii ’70, în scopul depăşirii nivelului scăzut al tehnicii şi tehnologiei autohtone şi din surse CAER, România s-a deschis mai larg colaborării cu instituţiile financiare şi comerciale internaţionale, cu piaţa mondială; ea devine membru al FMI, al altor organisme economice, financiare; contractează împrumuturi pentru import de tehnologii avansate, pentru construcţia unor mari obiective industriale, energetice, pentru amenajarea de irigaţii etc.

Evoluţia economică a României din perioada 1950-1979 a înregistrat o susţinută dezvoltare, potenţată şi de fondurile provenite din marile împrumuturi externe, ceea ce a produs transformări structurale, calitative, cea mai mare rată de creştere a produsului naţional din întreg secolul XX. Acestea s-au exprimat într-o serie de indicatori pe care în mod succint, îi prezentăm mai jos.

Cel mai important domeniu de potenţial al ţării[2] îl reprezintă populaţia şi calitatea ei profesională.

---

[2] Sursele principale după care s-au reprodus sau calculat datele din această parte a studiului sunt: *Anuarul statistic al României*, 1966-1981; *DCS Dezvoltarea agriculturii RPR,* 1938-1960: 1961; *DCS Dezvoltarea industriei în RPR* – Culegere de date statistice – aprilie, 1963, nr. 00221; Electrificarea României de la primele începuturi până la anul 1950, Bucureşti, f.a.; RENEL Electrificarea în România, 1951-1992, Bucureşti, 1996 etc.

Tabelul Ca

Anii	Total populaţie	Populaţia pe medii de locuire ponderi		Populaţia ocupată				Populaţia salarială	
				total	ponderi				
		urban	rural		agricul-tură	industrie şi construc-ţii	celelalte ramuri	total	pondere în populaţia ocupată
	mil.[1)]	%	%	mil.	%	%	%	mil.	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1938	15,6	18,8	81,2	8,0	76,4	10,5	13,1	(1,3)	(16,3)
1950	16,3	25,4	74,6	8,4	74,1	14,2	11,7	2,1	25,0
1960	18,4	32,1	67,9	9,5	65,4	20,0	14,6	3,2	34,7
1970	20,3	40,8	59,2	9,9	49,1	30,8	20,1	5,1	51,5
1980	22,2	49,6	50,4	10,4	29,4	43,8	26,8	7,3	70,2

Notă:
[1)] La teritoriul actual al ţării.

În primul rând se remarcă, în cele trei decenii 1950-1980, un spor de şase milioane locuitori, în parte datorat şi restricţiilor introduse în anul 1966 de întrerupere a sarcinilor; evoluţia demografică din acest interval reflectă o înaltă rată de creştere a sporului natural.

La fel de importantă apare şi schimbarea raportului dintre populaţia urbană şi rurală; România, în epoca modernă, ca ţară agrară, a menţinut constant raportul relativ în jur de 1 : 4 dintre locuitorii oraşelor şi satelor. În urma industrializării forţate şi a restructurării economice şi sociale s-a depăşit stadiul agrar şi predominant agrar profilându-se în perspectivă stadiul industrial-agrar. Populaţia urbană sporeşte în mod absolut şi ca pondere în detrimentul celei rurale. Industrializarea a creat peste 80 de noi oraşe, le-a extins pe cele vechi iar populaţia urbană a sporit de la 3,7 milioane locuitori în anul 1948 la 10,2 milioane în 1980, creştere de 2,8 ori, în principal prin transferul forţei de muncă de la sate, din agricultură la oraşe, în ramurile neagricole. Anul 1980 are semnificaţia realizării parităţii populaţiei urbane cu cea rurală 49,6% şi 50,4% (*Anuarul statistic*, 1981, p. 45).

S-a modificat radical structura profesională pe sectoare a populaţiei ocupate; de la 74% cât ocupa agricultura la începutul perioadei, până la 1980 acest sector mai rămâne cu 29,4% din locuitorii ţării; ponderea populaţiei ocupate în industrie şi construcţii se măreşte de la 10,5% la 43,8%, iar în celelalte ramuri neagricole se dublează de la 13,1% la 26,8%.

A treia modificare substanţială în structura ocupaţională o reprezintă creşterea fără precedent a muncii salariate; numărul locurilor de muncă

salariate creşte de la 2,1 milioane la 7,3 milioane cu 5,2 milioane în trei decenii; dar mai semnificativ şi definitoriu este faptul că la sfârşitul perioadei – 1980 – circa 70% din populaţia ocupată apare ca salariată, respectiv cu atribute superioare în calificare, eficienţă şi retribuţie. Rapiditatea unor asemenea restructurări, însă, a generat şi menţinut în organismul economico-social importante carenţe manageriale, de mentalităţi şi comportamente individuale şi colective, cu efecte negative asupra calităţii dezvoltării.

În consecinţă, domeniul fundamental al potenţialului ţării suferă practic o revoluţie calitativă prin egalarea numărului populaţiei urbane cu cea rurală, predominarea celor ocupaţi în ramurile neagricole şi a salariaţilor în totalul celor ocupaţi. România a devenit o ţară cu profil industrial-agrar în care majoritatea populaţiei active – 70% – îşi dobândea existenţa prin munca salariată; pentru asemenea nivele de transformare, ţările industrializate europene au parcurs unul-două secole sau mai mult.

Dintre toate sectoarele economiei **agricultura**, din care până în anii ’40 trăia peste 75% din populaţia ţării, constituia domeniul producţiei cu cea mai slabă înzestrare de mijloace de muncă – covârşitor manuale – şi cu cea mai redusă eficienţă; ea conţinea şi cele mai grele probleme de rezolvat din societatea românească. Industrializarea masivă, proiectată după 1948, avea ca obiective, pe lângă electrificarea ţării, fondarea ramurilor industriale de bază, construirea infrastructurii dar şi, în primele rânduri, reorganizarea şi mecanizarea agriculturii pe baza marii producţii vegetale şi animale. Aşezarea agriculturii pe temelii moderne, mecanizate, în toate ţările dezvoltate s-a realizat după industrializarea celorlalte sectoare ale producţiei şi serviciilor materiale, care au asigurat acumulările mari pentru transformarea domeniului agricol. În România puterea centralizată a mobilizat resurse financiare şi tehnice pentru dezvoltarea concomitentă a sectoarelor, însoţită însă de o serie de deficienţe structurale manifestate puternic în criza deceniului nouă.

La o suprafaţă agricolă de 15 milioane ha, cea arabilă cuprindea circa 10 milioane ha; aici s-au concentrat eforturile investiţionale. Prin mijloace politice şi economice, prin diferite metode de constrângere extraeconomică şi economică asupra micilor producători, s-au creat marile exploataţii agricole; organizarea agriculturii, în afară de gospodăriile individuale de munte, era reprezentată în anul 1980 de 400 de întreprinderi agricole de stat

cu 1,6 milioane ha arabile, 4.600 de cooperative agricole de producţie – CAP – cu 7,3 milioane ha arabile şi 700 de staţiuni pentru mecanizarea agriculturii[3]; acestea au fost dotate cu principalul fond de maşini de lucru şi de transport pentru agricultură, care a provenit din noile ramuri industriale; s-au creat uzine şi fabrici de tractoare, autocamioane, combine de recoltat, instalaţii de irigat etc., precum şi combinate de îngrăşăminte chimice, produse antidăunători etc., pentru asigurarea cu resurse interne a sectorului agricol. Producţia mare animală a fost organizată în combinate de creştere a bovinelor, porcinelor, păsărilor etc. De asemenea, s-a dezvoltat învăţământul agricol mediu şi superior pentru formarea cadrelor de conducere şi execuţie, s-au creat noi staţiuni şi institute de cercetări şi experimentări agricole; s-a iniţiat sistemul de irigaţii ajuns în 1980 la 2.050 mii ha; s-au construit silozuri şi magazii pentru depozitarea producţiei vegetale şi animale etc.

Principalele date ce ilustrează înzestrarea modernă a agriculturii sunt arătate mai jos:

Tabelul Cb

Anii	Stocul de maşini agricole, din care		Cadre de specialişti agricoli		Îngrăşăminte chimice utilizate		Suprafaţa amenajată de irigaţii, mii ha	Investiţii anuale în agricultură, mil. dolari
	tractoare mii	combine mii	superioare mii	medii mii	total mii t	la ha arabil kg		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1950	14	0,0	3,3	3,1	6	0,6	43	45
1960	44	3,3	5,3	5,9	75	7,8	138	355
1970	107	23,7	16,4	12,8	594	63	665	858
1980	147	56,8	26,4	20,9	1114	117	2048	1828

Datele sumare arată transformarea agriculturii, prin masive investiţii anuale de la 45 milioane de dolari în 1950 la 1.828 milioane de dolari în 1980, într-un sector mecanizat ale cărui fonduri fixe ajungeau în 1980 la 13,3 miliarde de dolari; dolarul s-a calculat la cursul din anul 1989 de 14,9 lei. Aceste înzestrări s-au exprimat prin multiplicarea numărului de tractoare de la 14 mii la 147 mii, a celui de combine de recoltat până la 57 mii, a cadrelor de specialişti de câteva ori; fabricile de îngrăşăminte au furnizat în anul 1980 substanţă activă însumând 1.114 mii tone, revenind 117 kg pe ha arabil; suprafaţa amenajată pentru irigaţii a ajuns la peste 2 milioane ha.

[3] Marin, Popescu, *Lecţii ale tranziţiei. Agricultura 1990-2000*, Editura Expert, Bucureşti, 2001.

Cu acest patrimoniu tehnic şi uman agricultura şi-a dublat şi triplat producţia vegetală şi animală; la mediile anilor 1951-1955 şi 1976-1980, producţia anuală de cereale a sporit de la 8,2 milioane tone la 19,4 milioane tone, cea de sfeclă de zahăr de la 1,3 milioane la 6,1 milioane tone etc.

Şeptelul la rândul său, după recensămintele animalelor, creşte între anii 1951-1981, la bovine de la 4,5 milioane capete la 6,5 milioane, la porcine de la 2,2 milioane la 11,5 milioane capete iar numărul de păsări sporeşte de la 17,6 milioane la 97,8 milioane. Sectorul zootehnic în aceeaşi perioadă a produs anual carne de toate speciile de la 0,6 milioane t la 2,5 milioane t, lapte de la 22,9 milioane hl la 53 milioane hl iar ouă de la 1,1 miliarde la 6,7 miliarde anual.

Eforturile de organizare şi investiţii în domeniul agricol s-au materializat şi în rezultate calitative. Randamentul mediu la hectar la diferite cereale ca şi în zootehnie s-a dublat sau triplat detaşându-se de nivelurile interbelice. Studiile de specialitate subliniază însă decalajele mari, de 1,5-3 ori ale randamentelor autohtone faţă de cele obţinute de ţările dezvoltate, precum şi eficienţa redusă, costurile ridicate ale eforturilor investiţionale în agricultura României.

În sectoarele neagricole s-au produs, de asemenea, modificări considerabile. **Industria** moştenită în anul 1948, cu structură de ramuri uşoare şi extractive se reînnoieşte cu tehnică şi tehnologie modernă, este completată cu ramuri fundamentale de siderurgie, construcţii de utilaje şi maşini, industrii chimice, de materiale de construcţii pentru şantierele industriale, de locuinţe etc. Dar şi aici carenţele de esenţă privesc costurile ridicate, eficienţă scăzută, calitatea producţiei deficitară la unele produse, competitivitate externă slabă, însoţită de pierderi mari în schimburile internaţionale.

O imagine sumară asupra industriei şi construcţiilor arată, prin unele date principale, că acestea au fost sectoarele cele mai dinamice din toată economia naţională.

Tabelul Cc

Anii	Producţia în coeficienţi		Personal în industrie şi construcţii mii	Puterea instalată în industrie mil. kW
	industrie	construcţii		
1	2	3	4	5
1950	1	1	989	1420
1960	3,4 ori	4 ori	1616	3263
1970	11 ori	12 ori	2749	6087
1980	25 ori	25 ori	4117	10762

Aparatul de producţie industrială şi de construcţii s-a multiplicat fără precedent în secolul XX. Între 1950-1980 s-au creat 3,1 milioane de locuri de muncă, numărul personalului evoluând de la 989 de mii la 4.171 de mii; s-a construit o putere motrice instalată de 9.342 milioane kW sporind de la 1.420 la 10.762 milioane kW. Acest potenţial uman şi energetic a mărit producţia industrială şi a construcţiilor de 25 de ori, pornind desigur de la o bază îngustă în anul 1950. Producţia unor bunuri de bază arătată în infra[4] confirmă revoluţia industrializării şi efectele sale în economia naţională.

Electrificarea României a fost unul din pilonii industrializării; procesul s-a desfăşurat intens, puterea instalată sporind de la 740 MW în 1950 la 16.109 MW în anul 1980, de circa 22 de ori asigurând întregul consum industrial şi casnic al ţării. Investiţiile în instalaţii de producţie şi distribuţie până în anul 1980 au cumulat 9,1 miliarde de dolari. Un rezultat pozitiv a fost electrificarea satelor (de la 445 la circa 13.000), numărul abonaţilor (menaje rurale) evoluând de la 151 de mii la 2.958 de mii.

Dezvoltarea celor trei sectoare ale producţiei – agricultura, industria şi construcţiile – a antrenat în mod necesar extinderea proporţională a

4

Anii	Producţia anuală a unor produse industriale de bază										
	Energie electrică mld. kWh	Cărbuni mil. t	Oţel mil. t	Motoare cu combustie mil. C.P.	Ciment mil. t	Furnir pentru mobilă mil. m²	Încălţăminte mil. per.	Ulei comestibil mii t	Zahăr mii t	Bere mil. hl	Carne abator mii t
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1950	2,1	3,9	0,6	0,2	1,0	1,3	11	36	87	0,9	140
1960	7,7	8,2	1,8	2,6	3,1	11,8	30	118	391	1,6	270
1970	35,1	22,8	6,5	9,4	8,1	50,0	66	274	377	4,4	425
1980	67,5	37,8	13,2	20,2	14,6	87,1	113	369	509	9,9	998

sectoarelor de servicii – transporturile, telecomunicaţiile, comerţul intern şi extern, învăţământul, asistenţa medicală, cultura, arta, administraţia etc.

O dezvoltare amplă a vieţii economice, sociale şi culturale a necesitat un număr mare de personal calificat şi de specialişti; s-a extins reţeaua de învăţământ, de la treptele mici până la cele mai înalte, a sporit de câteva ori numărul personalului didactic, al elevilor şi studenţilor. Ca rezultat, numărul anual al absolvenţilor învăţământului gimnazial s-a mărit între 1950-1979, de la 82 de mii la 527 de mii, în cele trei decenii terminând ciclul 7,1 milioane de absolvenţi. Învăţământul superior a oferit, prin cele circa 140 de facultăţi profilate după necesităţile economiei peste 610 mii de licenţiaţi specialişti, care au fost plasaţi în diferite sectoare.

Investiţiile în fondurile fixe ale economiei au condus la mărirea potenţialului material şi social al ţării, la sporirea avuţiei naţionale acumulate de la circa 37 miliarde de dolari în 1950 la 208 miliarde de dolari (valuta 1989) în anul 1980. Creşterea economică s-a repercutat însă numai parţial în consumul şi bunăstarea populaţiei, întrucât fondul de acumulare a fost tot mai ridicat[5]. Datele selective confirmă procesul.

Tabelul Cd

Anii	Venituri reale totale ale populaţiei	Salariul real	Consum mediu anual pe locuitor					Locuinţe date în folosinţă anual mii
			carne kg	zahăr kg	produse din cereale kg	ţesături m^2	încălţă-minte perechi	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1950	100	100	17	7	131	13	0,6	50
1960	173	176	27	11	202	16	1,5	134
1970	331	253	31	19	196	19	2,6	163
1980	605	390	62	28	173	29	3,5	199

În comparaţie cu situaţia de gravă sărăcie a majorităţii populaţiei din anii imediat postbelici, 1945-1948, în deceniile următoare până în 1980 au sporit veniturile reale ale populaţiei, salariile, de aproape patru ori, reflectate într-un consum corespunzător de bunuri alimentare şi industriale

5

	1950	1960	1970	1980
Venit naţional utilizat, din care:	100	100	100	100
fond de acumulare	24	20	29	36
fond de consum	76	80	71	64

Sursă: *Anuarul statistic al României*, 1990.

pe locuitor, ceea ce a ameliorat sensibil standardul de viaţă care era însă mult mai scăzut decât în ţările industriale vestice ale Europei. La aceasta se adaugă cele 4,4 milioane de locuinţe nou construite între 1950-1980; la oraşe s-au dat în folosinţă peste 2,3 milioane din care 1,9 milioane de locuinţe din fondurile publice ale statului. Astfel, majoritatea salariaţilor aduşi în oraşe[6] în urma industrializării, au primit, cu chirie[7], o locuinţă cu minim de confort – încălzire centrală, apă curentă, electricitate, telefon etc.

Localităţile ţării în general au fost înzestrate cu elemente mai ample de edilitate; între 1950-1980 a fost introdusă apă prin conducte de la 101 la 1.540 de localităţi; gaze naturale de la 92 la 444 de unităţi administrative; canalizare de la 74 la 354; transportul urban în comun de la 27 la 187 de localităţi.

În domeniul asistenţei medicale şi sociale, în acelaşi interval 1950-1980, se remarcă mărirea numărului de paturi în unităţile medicale de la 69 de mii la 208 mii, a numărului de medici de la 16 mii la 40 de mii iar a personalului sanitar mediu de la 36 de mii la 133 de mii; locurile în creşe au sporit de la 5 mii la 92 de mii. Pentru odihnă şi tratament s-au extins şi construit staţiuni la munte şi la Marea Neagră, în care beneficiarii, cu masă şi cazare, au ajuns în anul 1980 la 2,2 milioane de persoane – circa 10% din populaţia ţării – faţă de 267 de mii în anul 1950. Ca rezultat sintetic al condiţiilor îmbunătăţite de locuire, consum, asistenţă medicală, speranţa de viaţă a populaţiei a crescut de la 42 de ani în 1946-1947, la 69,3 ani în 1977-1978. Acestea apar astfel ca o oglindă, cu diverse faţete din care nu lipsesc multe umbre, atât ale creării produsului naţional, cât şi ale utilizării lui în scopul creşterii economice şi îmbunătăţirii standardului de viaţă al producătorilor sociali ai ţării.

Creşterea economică din această perioadă nu a fost o excepţie; România s-a încadrat în fenomenul general, specific ciclului pe termen lung, postbelic, de dezvoltare economică industrială, a Europei şi a altor continente, cu rate de creştere de 6-9% anual. Conjunctura economică internaţională favorabilă a jucat şi ea un rol stimulator, alături de

[6] Numărul oraşelor a crescut de la 148 în anul 1948, cu 3,7 milioane de locuitori, la 232 oraşe în 1980, cu 10 milioane de locuitori; la un menaj mediu de 3-3,5 persoane, numărul de gospodării a sporit de la 1,2 milioane la 3-3,5 milioane.

[7] Chiria în locuinţele de stat reprezenta între 4 și 8% din bugetul de cheltuieli al familiilor de salariaţi.

împrumuturile substanţiale contractate în străinătate, materializate în importuri de tehnică şi tehnologie occidentală avansată.

Totuşi, caracteristica fundamentală a dezvoltării economice a deceniilor saşe-opt ale secolului XX, în România, a fost o creştere extensivă şi cantitativă care, din cauza mecanismului sistemului economic şi a managementului politic despotic, ascundea carenţele calitative şi de eficienţă ale organismului economico-social. Situaţia se va agrava în deceniul nouă şi pe plan mondial, când se vor generaliza efectele negative ale crizei petrolului şi inflaţiei dolarului, după suspendarea convertibilităţii sale din deceniul opt; creşterea economică europeană va coborî, în medie, la 1,5-2,5% pe an.

Între deficienţele care vizau eficienţa economiei erau: productivitate sub cea proiectată la o mare parte din utilajele importate dar şi la cele produse din ţară; calificarea sub standarde a forţei de muncă, îndeosebi a celei formate „la locul de muncă"; utilizarea parţială a fondurilor de producţie; în acest sens imobilizările de fonduri au sporit de la 29 miliarde lei în anul 1975, la 94 miliarde lei în 1980, cifra ultimului an reprezentând aproape 20% din valoarea venitului naţional. Pierderile şi subvenţiile din economie, în principal dezvăluite de comerţul exterior, au sporit de la 4,2 miliarde lei în 1955, la 17,8 miliarde lei în 1965 şi 47,1 miliarde lei în 1979. În acest an pierderile şi subvenţiile constituiau 9,6% din venitul naţional.

O ultimă observaţie priveşte industrializarea forţată ce viza autarhia structurilor industriale; s-au creat ramuri şi unităţi industriale cu piaţă restrânsă în interior, cu costuri ridicate de producţie, care la export produceau permanent pierderi substanţiale economiei naţionale.

Dialectica unei asemenea politici de industrializare extensivă arăta că pe măsura sporirii cantitative a producţiei şi a scăderii calităţii sale, în economie se acumulau dificultăţi tot mai mari; iar managementul planificat central încerca să le rezolve prin aceleaşi mijloace care le-au provocat – suprainvestiţii, subvenţii, forţarea exportului generator de pierderi etc.

***

În această secţiune C obiectivul cercetării a fost ca până la pragul anului 1980, de când Institutul Naţional de Statistică începe publicarea PIB, să calculăm, pe baza indicatorului oficial global, venit naţional, 1950-1979, datele

necesare sferei serviciilor nemateriale şi consumului de capital fix, specifice SCN, pe care să le cumulăm în indicatorul global. În operaţiunile noastre de conversie a datelor venitului naţional în produs intern brut am folosit gruparea convenţională – servicii materiale şi servicii nemateriale în accepţiunea SPM – din necesităţi metodologice.

Cum a reieşit din cele arătate, datele venitului naţional publicate nu furnizează informaţii în cifre absolute şi în preţuri comparabile, pentru calcule necesare. De aceea, pe lângă cifrele publicate s-au folosit informaţii din studiile statistice de arhivă menţionate de la Institutul de Economie Naţională, provenite pe cale oficială de la Direcţia Centrală de Statistică. Aceste studii la vremea respectivă aveau statutul de secret de serviciu şi strict secret; le-am enunţat când ne-am referit la informaţia respectivă, iar lucrările mai importante pentru metodologie şi calcul le-am reprodus în Addendă.

Subliniem că operaţiunile de transpunere a indicatorului global venit naţional, din metodologia SPM, în indicatorul produs intern brut în metodologia SCN, s-au efectuat prin metode simplificate, care sunt explicate la capitolele respective, noi nedispunând de toate elementele necesare pentru o adecvare foarte riguroasă.

Compatibilizarea indicatorilor de bază din perioada 1950-1979 s-a efectuat prin următoarele operaţiuni:

a) trecerea seriei de date ale venitului naţional în SPM, din preţuri curente în preţuri comparabile;
b) calcularea în preţuri comparabile a serviciilor nemateriale şi cumularea valorii lor nete la venitul naţional pentru completarea structurii sale din SPM în cel al SCN;
c) calcularea consumului de capital fix, a amortizării, din economia naţională, pe întreaga structură din perioada 1950-1979 şi adiţionarea sumelor la indicatorul ce va deveni PIB.

În continuare, explicăm fiecare operaţiune.

a) Refacerea seriei de date a anilor 1950-1979, privitoare la **venitul naţional din preţuri curente în preţuri comparabile.** Pentru aceasta dispunem de indicii de dinamică 1950-1990 ai venitului naţional care cuprind şi variaţia, în sensul modificării preţurilor, de la un an de bază la altul, 1955, 1963, 1977 etc. În plus, datele privind volumul produsului social şi venitului naţional – 1950-1979 – s-au mărit, pe lângă creşterea producţiei şi prin includerea periodică a unor noi activităţi, anterior neluate

în calcul; astfel că indicii de dinamică au acumulat, pe lângă creşterile rezultate din activităţile economice, care reprezintă marea majoritate a sporului, şi creşteri de altă natură – a preţurilor, a sferei de cuprindere, a modului de calcul. Cea mai importantă lărgire a sferei de cuprindere s-a făcut prin metodologia aplicată din anul 1970[8]; datele din *Anuarele*

[8] Astfel s-au inclus noi elemente, printre care: activitatea unităţilor de deservire a agriculturii (staţiuni pentru mecanizarea agriculturii, întreprinderi pentru întreţinerea şi exploatarea sistemului de irigaţii, dispensare veterinare, centre de combatere a dăunătorilor etc.); transportul de călători şi telecomunicaţiile care deservesc populaţia; serviciile pentru asigurarea funcţionării porturilor şi aeroporturilor; activitatea hotelurilor şi a întreprinderilor balneoclimaterice; cercetarea ştiinţifică care deserveşte producţia; întreţinerea şi reparaţiile curente la drumuri, poduri şi străzi din fonduri bugetare; prelucrarea alimentelor în cantinele din spitale şi şcoli; activitatea spălătoriilor, curăţătoriilor, vopsitoriilor şi atelierelor foto; prelucrarea în gospodăria casnică a firelor şi ţesăturilor cumpărate etc. De asemenea, au fost introduse unele modificări datorită îmbunătăţirii modului de evaluare a unor activităţi, în special cele privind: producţia meseriaşilor particulari; construcţiile de locuinţe executate prin resurse proprii de populaţie şi lucrările de construcţii executate prin muncă patriotică; producţia agricolă din gospodăriile populaţiei; consumurile de produse agricole din câmp.

Până în anul 1979 s-a mai operat de două ori lărgirea sferei de cuprindere şi modificarea modului de evaluare a unor activităţi incluse în venitul naţional, conform DCS-BDS-017/15-1979, după cum urmează: în industrie – activitatea atelierelor înfiinţate pe lângă consiliile populare comunale, a atelierelor de întreţinere şi reparaţii a bunurilor materiale din instituţii bugetare, executate cu personalul propriu; producţia atelierelor înfiinţate pe lângă şcoli de cultură generală, licee şi institute de învăţământ superior; activitatea atelierelor de multiplicare din unităţi bugetare; în construcţii – lucrările de reparaţii curente şi de întreţinere a construcţiilor executate de meseriaşii particulari; în comerţul interior – vânzările de mărfuri ale persoanelor particulare care practicau comerţ; în grupa alte ramuri – activitatea centrelor de calcul din unităţile bugetare, producţia de filme realizată de cluburile cinematografice de amatori.

Au fost aduse, de asemenea, corecturi modului de cuprindere a activităţii de comerţ exterior, urmărindu-se reflectarea mai exactă a participării diferitelor ramuri la crearea venitului naţional. În acest scop, soldul diferenţelor de preţ din activitatea de import-export, cu adresă la pierderile rezultate, s-a repartizat pe ramurile furnizoare de mărfuri la export (industrie, agricultură, silvicultură, construcţii, transporturi, turism), proporţional cu ponderea acestora în exportul de mărfuri şi servicii.

Concomitent cu lărgirea sferei de cuprindere a venitului naţional au fost aduse rectificări în plus modului de evaluare a unor activităţi producătoare de venit naţional: în industrie, prin majorarea valorii lucrărilor industriale executate de meseriaşii particulari; în construcţii, prin reevaluarea locuinţelor construite de populaţie cu mijloace proprii, pe baza unor preţuri corespunzătoare condiţiilor noi de execuţie şi confort şi printr-o estimare mai reală a lucrărilor de construcţii executate prin muncă patriotică şi contribuţie bănească a populaţiei, necuprinse în volumul investiţiilor; în agricultură, prin majorarea producţiei agricole cu valoarea produselor vegetale consumate de populaţie sau animale înainte de recoltare, în timpul recoltării şi înmagazinării, necuprinse în evidenţa unităţilor agricole socialiste; a furajelor obţinute prin rărirea culturilor agricole şi alte operaţiuni

statistice nu au refăcut însă şi mărimea venitului naţional retrospectiv, 1970-1950, ceea ce apare ca un deficit de comparabilitate a seriei întregi, care se impune remediat.

De subliniat că preţurile care au servit ca bază a indicilor de dinamică, în *Anuarele statistice*, sunt următoarele: la perioada 1950-1959 preţurile anului 1950; la perioada 1960-1965 preţurile anului 1955; la perioada 1966-1976 preţurile anului 1963; la perioada 1977-1980 preţurile de la începutul anului 1977 sau curente. În calculele noastre, pentru care s-au făcut operaţiunile menţionate de transpunere a venitului naţional în PIB (1950-1979) preţurile anului 1963 au fost determinate pentru întregul interval ca preţuri comparabile.

Există o legătură directă, deşi nu proporţională, între preţurile de calcul al indicatorilor globali şi preţurile de consum; preţurile de consum, în anii 1950-1970, au manifestat creşteri la categoriile de produse, accentuându-se în anii ’70 şi ’80[9].

Dinamica venitului naţional în preţurile comparabile ale diferiţilor ani reflectă tendinţele preţurilor, ale indicilor acestora. În preţurile anilor 1950 şi 1955[10] decalajul mărimii venitului naţional este sensibil, în timp ce în

---

agrotehnice; a furajelor obţinute de pe terenurile situate pe marginea apelor, drumurilor, căilor ferate, poienilor şi în liziera pădurilor; a producţiei de struguri, fructe şi legume din curţile gospodăriilor populaţiei; precum şi prin majorarea producţiilor medii la hectar şi pe animal, raportate de consiliile populare pentru gospodăriile populaţiei.

Modificările menţionate au condus, la nivelul anului 1977, comparativ cu metodologia folosită până în anul 1970, la un plus de venit naţional anual de 34,7 miliarde de lei şi, respectiv, o creştere de 8,7% a venitului naţional.

[9] Indicii preţurilor de detaliu, în comerţul de stat, au evoluat astfel:

	1950	1953	1956	1959	1963	1965[1)]	1970	1975	1979	1982	1984	1989[2)]
Total[3)]	**100**	97,3	98,4	98,3	95,2	96,8	**100**	102,6	107,6	132,0	140,5	145,8
-mărfuri alimentare	**100**	98,4	108,1	111,6	110,3	114,5	**100**	106,4	110,0	154,4	162,0	162,2
- mărfuri nealimentare	**100**	96,4	91,0	89,3	86,1	84,7	**100**	100,4	101,1	112,1	117,2	119,3
-servicii	---	---	---	---	---	---	**100**	101,2	116,6	137,1	156,0	161,9

Note:

[1)] DCS, Dezvoltarea comerţului interior în RSR, 1966, pp. 284-285.

[2)] *Anuarul statistic al României*, 1990.

[3)] Până în anul 1965 sporul venitului real al salariaţilor se făcea atât prin reduceri anuale de preţuri (1 aprilie), cât şi prin creşterea planificată a salariului nominal.

[10] O problemă specifică perioadei este, de exemplu, cea a preţurilor agricole din anul de bază 1950; era abia la cinci ani după terminarea războiului când persistau mari greutăţi în economie, iar sistemul planificării centralizate a adoptat preţuri unice obligatorii la toate produsele şi serviciile de stat, inclusiv la produsele agricole colectate şi contractate. Într-un studiu al Direcţiei Centrale de Statistică din anul 1960, intitulat Analiza venitului naţional al RPR în anii 1950-1959, se arată că preţurile anului 1950 erau mult mai reduse decât preţurile anilor 1955 şi 1959, ceea ce făcea vulnerabilă comparabilitatea.

preţuri comparabile 1963 pentru o perioadă mai lungă evoluţia lor este atenuată, dar cu unele depăşiri anuale de nivel[11].

Rezumând după datele din infra pe termen lung, **venitul naţional** în cele trei categorii principale de preţuri, se prezintă astfel:

Tabelul Ce

	1950	1955	1959	1965	1970	1975
1	2	3	4	5	6	7
1. Preţuri curente mld. lei	34,2	75,4	90,8	146,4	217,9	354,6
2. Preţuri comparabile 1963 mld. lei	34,2	65,8	82,6	141,6	212,1	361,9
Diferenţe, mld. lei	0,0	9,6	8,7	4,6	5,8	-7,3
3. Preţuri comparabile prin indicii venitului naţional baza = 100 în anul 1950, mld. lei	34,2	65,7	82,7	141,4	205	349,5
Diferenţe, mld. lei	0,0	9,7	8,1	5,0	12,9	5,1

O primă observaţie priveşte diferenţa redusă, pe un interval de 25 de ani, între mărimea venitului naţional în preţuri curente şi în preţuri comparabile 1963; diferenţa s-a diminuat până când în anul 1975 a ajuns la valori negative. Venitul naţional în preţuri comparabile, obţinut prin indici, în raport cu cel în preţuri curente înregistrează aceleaşi diferenţe până în anul 1965 după care acestea sporesc până în 1970, dar se reduc până în anul 1975. Stabilitatea impusă a preţurilor a determinat o evoluţie în marje mai reduse a venitului naţional exprimat în diferite categorii de preţuri.

În ceea ce priveşte operaţiunile de calculare a indicatorilor macroeconomici de sinteză, ţinând cont de dinamica indicilor se poate considera, cu temei, că datele ce exprimă aceşti indicatori în preţuri cu baza în anul 1963, au un grad mai ridicat de comparabilitate.

Beneficiem din surse de arhivă de indicatori anuali ai produsului social şi venitului naţional, total şi pe ramuri, pentru perioada 1950-1970 (Dosarul 832

[11] Venitul naţional între 1950-1980, exprimat în preţurile anumitor ani, miliarde lei, se prezintă astfel:

	1950	1953	1955	1959	1965	1966	1970	1975	1980
1. V.N. în preţuri 1950	34,2	54,1	61,0	82,7					
indici	*100*	*158,2*	*178,4*	*241,8*					
2. V.N. în preţuri 1955	43,4	63,5	72,1	90,5	154,7				
indici	*100*	*146,3*	*166,1*	*208,5*	*356,5*				
3. V.N. în preţuri 1963	34,2	58,0	65,8	82,6	141,1	155,0	212,1	361,9	508,7
indici	*100*	*169,6*	*192,4*	*241,5*	*412,6*	*453,2*	*620,2*	*1058,2*	*1487,4*
4. V.N. în preţuri curente	34,2	63,6	75,4	90,8	146,4	162,6	217,9	354,6	513,6
indici	*100*	*186,8*	*220,5*	*265,5*	*428,1*	*475,4*	*637,1*	*1036,8*	*1501,8*

Sursă: Calculat după DCS-BDS 027 –31.III.1972; DCS-BDS 07605 –1977.

cu 24 de tabele), cât şi pentru anii 1971-1975, în preţuri comparabile 1963 (Adresa DCS nr. 07605 din 23.II.1977 către Institutul Central de Cercetări Economice). În restul intervalului, 1976-1979, mărimea venitului naţional în preţurile fiecărui an s-a reprodus după *Anuarul statistic* din 1981.

În final, s-a proiectat seria de date referitoare la mărimea venitului naţional, total şi pe surse, în preţuri comparabile 1963, la care s-au efectuat o serie de ajustări (Situaţia statistică C15) care derivă din calculul bazelor de preţuri, din extinderea sferei de cuprindere şi modificarea modului de evaluare în plus a unor activităţi nou incluse în estimarea venitului naţional. Operaţiunile menţionate s-au efectuat de către instituţiile avizate şi s-au înscris şi în statistica oficială şi astfel, seria venitului naţional apare mărită ulterior faţă de perioada 1950-1969. După anul 1970, în comparaţie cu metodologia anterioară lui 1970, plusul de venit naţional anual a fost de 34,7 miliarde de lei; acesta reprezenta o creştere de 8,7%. Dar categoriile de activităţi nou incluse după anul 1969, practic şi înainte – 1950-1969 – produceau venit naţional care nu era luat în evidenţă; astfel că datele referitoare la indicatorul global anterior anului 1970 rămânând neschimbate – seria cifrică şi dinamică din statistică nu a fost retrospectiv corectată – continuitatea şi comparaţia datelor celor două perioade are de suferit. Ca urmare, în scopul asigurării unui nivel optim de comparaţie s-au ajustat şi ponderat datele asupra venitului naţional din perioada până în 1970.

b) A doua operaţiune esenţială asupra indicatorului global din perioada 1950-1979 o reprezintă **calcularea valorii nete a activităţilor din sfera serviciilor nemateriale** şi adăugarea ei la valoarea netă a producţiei şi serviciilor materiale. Acestea[12], într-o perioadă, au fost luate în evidenţă statistică, dar nu la crearea ci la utilizarea venitului naţional, îndeosebi de

[12] Alte servicii neincluse în venitul naţional, dar care în majoritate se încadrează în servicii nemateriale sunt evidenţiate în fondul de consum la utilizarea venitului naţional: servicii culturale – teatre, opere, filarmonici, cinematografe, cluburi de amatori; servicii de igienă – frizerie, cosmetică etc.; servicii de gospodărie comunală şi locativă – canalizare, salubritate, băi publice, închirieri de locuinţe; servicii de turism; uzura locuinţelor populaţiei; întreţinerea şi reparaţia locuinţelor publice şi particulare; transporturile particulare şi ale CAP-urilor; consumul instituţiilor şi organizaţiilor din sfera neproductivă, respectiv a serviciilor social-culturale – de învăţământ, cultură şi artă, sănătate, educaţie fizică şi sport, asistenţă socială şi ale administraţiei, (Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional creat şi utilizat în anul 1973. DCS–BDS nr. 0189-1973, multiplicat 30.II.1974).

când s-a trecut la calcularea indicatorului fondul naţional de dezvoltare economico-socială.

După metodologia SPM serviciile nemateriale se referă la următoarele activităţi: servicii de învăţământ, social-culturale, financiar-bancare, asigurări, de cercetare ştiinţifică şi geologică, servicii de întreţinere a drumurilor, podurilor şi a străzilor, servicii de gospodărie comunală şi locativă, venitul atribuit locuinţelor proprietate personală, remunerarea personalului casnic, administraţia, apărarea şi altele. În linii generale, se cuprind principalele activităţi de completare din conturile naţionale, pe care le vom calcula[13] pentru perioada 1950-1979. La aceasta însă am introdus o corectură, care constă în trecerea valorii serviciilor de gospodărie comunală şi locativă, precum şi a celor de întreţinere şi reparare a drumurilor şi podurilor la serviciile materiale; aceste activităţi reprezintă în principal şi în conţinut consum de material şi operează la obiective materiale, criterii indubitabile reprezentând procese materiale; similar avem şi în ramurile producţiei materiale – industrie, construcţii, agricultură etc. activităţi de întreţinere şi reparaţii la drumuri, clădiri, utilităţi de asigurare cu apă, electricitate, canalizare, gaze etc.

În lucrările menţionate serviciile nemateriale, în preţuri curente şi comparabile s-au situat între 11-12% din produsul intern brut din acei ani; ponderea serviciilor nemateriale raportate însă la venitul naţional, calculat în SPM este, desigur, mai mare.

În lipsa informaţiilor certe asupra serviciilor nemateriale, am atribuit acestora valori absolute după media ponderilor în venitul naţional; astfel, datele calculate de Direcţia Centrală de Statistică, pentru anii 1970-1973,

[13] În preţuri curente, care difereau puţin de cele comparabile datorită stabilităţii preţurilor în anii ’60 şi ’70, produsul brut al serviciilor nemateriale, pentru anii 1971-1973, în milioane lei, se prezintă astfel:

	1971	1972	1973
Total servicii nemateriale	**37467**	**39632**	**41662**
Social culturale, învăţământ etc.	13570	14415	15618
Financiar-bancare şi asigurări	5134	5839	7020
Cercetare ştiinţifică	247	277	402
Gospodărie comunală şi locativă	3245	3351	3556
Chiria imputată a locuinţelor în proprietate	4648	4876	5009
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	1172	1088	1112
Retribuirea personalului casnic	400	400	400
Administraţie, apărare şi altele	9051	9386	8545
Pondere în produsul intern brut	12%	11,8%	11,3%

Sursă: Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional pe anul 1973, după metodologia ONU (date provizorii) DCS-BDS nr. 0180, 1973. RD nr. 1679.

respectiv ponderile reieşite ale serviciilor nemateriale, s-au folosit pentru determinarea datelor absolute ale acestor servicii din perioada 1950-1970, iar ponderea serviciilor nemateriale în produsul intern brut din anul 1980 s-a utilizat pentru anii 1974-1979.

Referitor la serviciile nemateriale din perioada economiei centralizate, 1950-1989, este important de reţinut caracterul subevaluat al majorităţii acestora în raport cu calculele PIB din perioadele 1862-1947 şi 1990-2000. Sfera serviciilor nemateriale în anii 1950-1989 avea unele particularităţi; o parte din servicii – sănătate, învăţământ etc. era gratuită pentru populaţie; altă parte – servicii bancare şi asigurări – cu dobânzi de 1-3% pentru credite –, gospodăria comunală, chiria imputată, aveau cote reduse de calcul; folosirea locuinţelor în proprietate reprezenta, în 1938, 3% din PIB iar în 1973 numai 1,3%. În serviciile materiale se constată acelaşi fenomen; în comerţul interior, mărfurile treceau prin două verigi: de la producător la depozitul de gros şi de aici la magazinele de desfacere. Rabatul comercial de 10-13% şi beneficiile de 3-4% precum şi impozitul pe circulaţia mărfurilor, TVA, 9-12% nu măreau mult preţul produselor şi aduceau o cotă redusă de valoare adăugată.

Modificarea în timp a mărimii venitului naţional determină astfel şi modificarea volumului serviciilor nemateriale în structura dată, dar un anumit grad de relativitate asupra mărimii serviciilor nemateriale, din această cauză, este prezent în calcule.

În încheiere, la venitul net al anilor 1950-1979 s-a cumulat valoarea netă a serviciilor nemateriale[14] calculate cum s-a arătat.

c) Următoarea operaţiune importantă asupra venitului naţional în metodologia SPM, în scopul obţinerii produsului intern brut, a constat în estimarea, **calcularea consumului de capital fix din economie, pentru perioada 1950-1979.**

În publicaţiile statistice oficiale de până la 1990 seria acestor date lipseşte; s-au publicat însă indici şi ponderi. Numai în Anuarul Statistic al

[14] Precizăm că valoarea netă a serviciilor nemateriale utilizate în sfera producţiei materiale, care au intrat în costurile de producţie precum: plăţile nete de dobânzi bancare, soldul primelor şi daunelor de asigurare, cheltuielile de deplasare, taxele de salubritate etc., ce trebuie să se găsească în consumul intermediar al ramurilor, a fost scăzută din venitul naţional de autorii calculelor asupra produsului intern brut (DCS, *op. cit*., BDS 0190/1974, p. 5). Ponderea acestora în venitul naţional calculat în sistemul producţiei materiale s-a situat între 2-2,2%.

României, din anii 1990 şi 1991, se arată retrospectiv, în preţuri curente, valoarea amortizării fondurilor fixe la anumite intervale: 3,9 miliarde lei în 1950, 10,3 miliarde lei în 1960, 31,4 miliarde lei în 1970, 56 miliarde lei în 1980, 84,1 miliarde lei în 1985 şi apoi anual până în 1990, când aceasta ajunge la 100,5 miliarde lei. În anul 1980, consumul de capital fix în produsul intern brut de 61,4 miliarde lei conţine şi amortizarea din grupa serviciilor nemateriale. Cu datele disparate şi în preţuri curente a fost dificil de calculat întreaga serie anuală a consumului de capital fix, cu atât mai mult distribuţia lui pe ramuri pentru adăugarea la produsul net[15].

Cele mai elaborate operaţiuni însă se află în situaţiile statistice de conversie a venitului naţional din metodologia SPM în metodologia SCN, întocmite cu prilejul cercetărilor din anii 1970-1975, de la Institutul Naţional de Statistică. Aici a fost determinată aria de cuprindere a produsului intern brut prin calcularea serviciilor nemateriale şi a consumului de capital fix pentru a le adiţiona la venitul net. Amortizarea este prezentată astfel, în aceste lucrări, la toate ramurile pentru anii 1970-1973. Situaţiile statistice cu indicativul 0180 şi 0193 cuprind calculele indicatorilor macroeconomici, venitul naţional după metoda SPM, produsul net, consumul de capital fix şi produsul intern brut după metodologia conturilor naţionale. Se menţionează, în explicaţiile metodologice, că diferenţa între „naţional" şi „intern" nu s-a putut opera din lipsa informaţiilor asupra transferului extern de valori.

Pe lângă aceste surse principale, în Planul financiar centralizat al economiei socialiste pe anul 1980 – întocmit de Ministerul de Finanţe – se

[15] În sursele statistice de arhivă la care am avut acces, se află însă o serie de informaţii, date în serii scurte, altele separate, asupra consumului de capital fix din ramurile economiei naţionale în diferiţi ani. Prima serie de date asupra fondului constituit de amortizare ne furnizează lucrarea DCS-BDS din anul 1974 – 474-S, intitulată, *Date asupra produsului social, cheltuielilor materiale şi venitului naţional în perioada 1950-1966*, în care se arată, într-o coloană separată, amortizarea fondurilor fixe ce intră în calculul cheltuielilor materiale, exprimată în preţuri comparabile 1963, desigur la sfera producţiei materiale, deci fără amortizarea fondurilor fixe ale serviciilor nemateriale. O altă sursă, cu acelaşi caracter, din anul 1962 prezintă amortizarea, tot în metodologia producţiei materiale, în preţuri comparabile 1955, pentru perioada 1950-1959; datele sunt apropiate de cele din lucrarea de mai înainte. Sursa următoare, Venitul naţional al RS România pe anul 1965, în dolari SUA – calcul experimental (DCS-BDS nr. 0831 din 1967) – furnizează date asupra amortizării din toate ramurile economiei naţionale şi calculează, din lei în dolari, amortizarea fondurilor fixe în ramurile producţiei şi serviciilor materiale şi în cele ale serviciilor nemateriale. Datele în lei arată compoziţia fondului de amortizare pe ramuri, în preţuri comparabile 1963.

arată ca resursă a economiei, amortizarea fondurilor fixe productive, în preţuri curente, pentru anul 1979. Importante sunt şi normele de amortizare, pe ramuri şi subramuri, prezentate în lucrarea *Propuneri privind reevaluarea fondurilor fixe*, din 1978, a Institutului de Finanţe, Circulaţie Monetară şi Preţuri. Aceste norme, din care oferim câteva exemple[16], au fost aplicate în perioadele 1951-1953 şi 1954-1969.

Utilizând informaţiile şi datele de mai sus şi unii indici din *Anuarele statistice* ale perioadei am constituit seria în cifre absolute, în milioane lei comparabili, a consumului de fonduri fixe din sfera producţiei şi serviciilor materiale; acolo unde nu am avut – la câţiva ani – asemenea date, le-am calculat după datele disponibile şi ponderea lor în fondurile fixe. Pentru consumul de fonduri fixe din serviciile nemateriale ne-am folosit de datele anilor 1965 şi 1971-1973, din sursele menţionate în care se specifică amortizarea pe ramuri, în cifre absolute, preţuri comparabile 1963.

Astfel, cu ponderea amortizărilor în venitul naţional din anul 1965, am calculat prin extrapolare, consumul de capital fix în miliarde lei pentru perioada 1950-1970, iar cu ponderea medie a amortizării în venitul naţional a anilor 1971-1973, calculată în surse, am determinat consumul de capital fix pentru anii 1971-1979. Am procedat astfel pentru că în anul 1970 şi următorii, cum s-a menţionat, s-a lărgit sfera de cuprindere a produsului social şi a venitului naţional şi s-au făcut reaşezări de preţuri. În consecinţă, consumul de capital fix a fost calculat cu certitudine mai mare sau mai redusă, pentru perioada 1950-1979, total şi pe ramuri, în aceleaşi preţuri comparabile cu cele ale venitului naţional.

Datele anuale ale acestui consum au fost adunate la venitul net din producţia materială, serviciile materiale şi serviciile nemateriale, pe ramuri,

[16] Norme de amortizare, în procente anuale, din valoarea fondurilor fixe ale ramurii:

Ramura	1951-1953	1954-1969
Cărbune	6,7	6,7
Mine feroase	5,5	7,3
Energie electrică	4,2	5,3
Metalurgie	4,1	5,3
Chimică	5,0	7,0
Electrotehnică	3,6	4,7
Cimentului	4,0	5,0
Lemnului	4,8	6,0
Textilă	3,5-4,2	4,7-5,6
Căi ferate	17	17

obţinându-se în final, prin metoda simplificată, valoarea adăugată brută la sfera celor trei sectoare pentru perioada 1950-1979.

În privinţa impozitului pe produs – taxa pe valoarea adăugată – atunci numită impozit pe circulaţia mărfurilor, şi a taxelor vamale, acestea au fost calculate şi cumulate la valoarea adăugată brută. Interesant este că acestea nu apar în statistica resurselor produsului intern brut din anii 1980-1989.

Altă problemă este aceea a subvenţiilor şi pierderilor în economia centralizată; existau conturi speciale „pierderi planificate", subvenţii la comerţul exterior etc. în creştere de la o perioadă la alta, pe care le-am dedus din valoarea adăugată brută.

La sfârşitul calculelor de transpunere a indicatorului venit naţional în produs intern brut, obţinut în monedă – lei – comparabilă **este necesară transformarea sumelor din lei în dolari 1990 şi 2000.** În acest scop nu am folosit metoda cursului de schimb, fiind neadecvată; argumentele sunt cunoscute pentru a nu mai insista asupra lor.

Metoda cel mai frecvent practicată şi cu rezultatele cele mai apropiate de realitatea economică este cea a parităţii puterii de cumpărare a valutelor, studiată şi aplicată de instituţii oficiale internaţionale sub forma variatelor programe de comparaţii internaţionale. Calculele de conversie a seriei pe termen lung a produsului intern brut din moneda naţională, lei, în dolari internaţionali după metoda parităţii de cumpărare este deosebit de laborioasă şi complicată; poate fi realizată doar de instituţii cu specialişti numeroşi.

Ca urmare, s-a recurs la o soluţie simplificată care, cu rezervele ce decurg din ea, poate să conducă la o conversie plauzibilă şi acceptabilă a PIB din lei în monedă internaţională pentru perioada 1950-1979, cât şi pentru intervalul 1980-2000.

Operaţiunile care s-au efectuat în acest scop au pornit de la PIB calculat în lei comparabili 1963. Seria PIB 1950-1979 a fost adusă la nivelul preţurilor 1975, ponderându-se cu 8,6% diferenţa de creştere a preţurilor PIB între 1963-1975.

La noua serie a PIB în preţuri 1975 s-a aplicat convertorul 8,80 lei pentru 1 dolar ppc din 1975. Procedeele de calcul pentru a ajunge la PIB exprimat în dolari ppc 1990 şi 2000, necesar asigurării comparaţiei cu datele etapei precedente şi celei următoare, sunt expuse detaliat în Introducerea metodologică din această secţiune C, consacrată calculului

respectiv (pagina 177). Ca sinteză a cercetării, tabelele C1 şi C2 înfăţişează în medii ale anilor şi în serii anuale, PIB total şi pe locuitor, în valută comparabilă, lei 1975 şi dolari ppc 1990 şi 2000.

Rezultatul calculării PIB 1950-1979 este înfăţişat în 15 situaţii statistice ce urmează. Menţionăm pentru orientarea cititorului că ordinea de prezentare a acestora este inversă succesiunii de elaborare, respectiv se înfăţişează tabelele de la cele de sinteză finale către cele analitice; la început sunt plasate situaţiile statistice de sinteză C1-C6, urmate de situaţiile statistice preliminare C7-C15, care au stat la baza calculelor celor de sinteză. Situaţiile statistice de sinteză prezintă aceiaşi indicatori în două ipostaze, în tandem, prima, în (şase) medii ale anilor – patru-cinci ani – sub formă centralizată şi concisă şi a doua în serii anuale ale celor trei decenii examinate.

Ca ultimă parte a introducerii la secţiunea C înfăţişăm, **în rezumat**, indicatorii globali ai perioadei 1950-1979 sub câteva aspecte principale de dinamică şi structură; în primul rând produsul intern brut exprimat în lei comparabili 1963 prin care s-au operat toate agregatele componente.

Tabelul Cf

Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în dinamică, în lei 1963, medii selectate ale anilor, în perioada 1950-1979

Medii ale anilor	PIB total		PIB pe locuitor	
	mil. lei	%	mii lei	%
1	2	3	4	5
1950-1954	87,3	100	5,2	100
1960-1964	171,2	196,1	9,2	176,9
1970-1974	398,8	456,8	19,3	371,2
1975-1979	551,0	631,2	25,4	488,5

Sursă: Datele tabelului C1.

Expunerea produsului intern brut se face pe medii ale anilor, care omogenizează diferenţele, generate mai ales de variaţiile valorii adăugate, din cauze climaterice, în agricultură. Pentru o prezentare mai concentrată s-au luat mediile a patru perioade din intervalul celor trei decenii. Prima constatare, cea mai importantă, este dublarea aproximativă a PIB în fiecare deceniu; per total, între media anilor 1950-1954 şi 1975-1979 acesta a sporit de 6,3 ori; corelat însă cu populaţia, care între 1950-1979 creşte cu 35%, produsul intern brut pe locuitor se amplifică numai de 4,9 ori. În cifre absolute, valoarea nouă produsă pe locuitor, între mediile anilor, de început şi sfârşit ale perioadei creşte de la 5,2 mii lei la 25,4 mii lei, cea mai ridicată din tot secolul XX.

Evoluţia însă pe resurse a valorii adăugate pune în evidenţă diferenţe şi discrepanţe considerabile între dinamica valorii obţinute în producţia de bunuri şi cea de servicii, cât şi în ramurile componente. În tabelul care urmează s-au folosit datele anuale la intervale de cinci ani.

Tabelul Cg

Valoarea adăugată brută după sferele producţiei de bunuri şi servicii pe ramuri, în dinamică, lei 1963, ani selectaţi din perioada 1950-1979

Anii	Total	Producţia de bunuri, 1950 = 100					Activitatea de servicii, 1950 = 100		
		total		agri-cultură	indus-trie	con-strucţii	total	mate-riale	nemateriale
	mld. lei	mld. lei	%	%	%	%	mld. lei	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1950	**66,3**	48,1	100	100	100	100	18,2	100	100
1955	**110,3**	81,3	170	162	173	206	29,0	152	168
1960	**140,9**	105,9	220	171	259	397	35,0	184	202
1965	**204,8**	152,2	317	178	459	546	52,6	283	296
1970	**344,8**	240,1	499	188	817	1036	74,7	418	402
1975	**442,2**	335,8	698	230	1250	1306	106,4	551	623
1979	**630,3**	473,1	983	308	1666	2195	157,2	869	856

Surse: Tabelele C7 şi C13.

Urmărind dinamica celor două sectoare, de bunuri şi de servicii între anii 1950-1979, se remarcă o creştere mai mare a ritmului producţiei de valoare în sectorul de bunuri, de 9,8 ori, faţă de cel de servicii, de 8,6 ori, ceea ce apare ca o abatere de la tendinţa din economiile contemporane de dezvoltare mai accentuată a serviciilor în urma extinderii diviziunii sociale a muncii. Fenomenul specific din economia României s-ar datora, între altele, sistemului economiei de stat dominante în organismul economico-social, priorităţii acordate de politica economică producţiei faţă de servicii, frânării birocraţiei în aparatul de stat, modalităţii formării preţurilor – verigi minime între producţie şi consum, preţuri fixate sub costuri etc. –, dar şi practicării unei largi categorii de servicii, de masă, gratuite sau cu preţuri preferenţiale, neimpozitate – ca serviciile medicale şi învăţământul de toate gradele, cămine şi cantine (oferite gratuit), servicii de tratamente balneare şi de odihnă, chiria locuinţelor etc. (la preţuri reduse). Unele dintre acestea, corelate şi cu dezechilibre majore din economie, au produs, în deceniul nouă, grave perturbări în sistemul economico-social.

În sfera producţiei de bunuri, ale celor trei ramuri de bază, dinamica creării de valoare înregistrează diferenţe considerabile; în timp ce agricultura

(care a primit investiţii anuale de la 0,7 miliarde lei în 1950 la 27,2 miliarde lei în anul 1980) şi-a mărit producţia de valoare de numai 3,1 ori, industria şi-a sporit-o de 16,7 ori, iar construcţiile de 22 ori faţă de anul 1950.

Procesul de industrializare intensă, care a generalizat maşinismul în locul muncii şi tehnicii manuale în două din cele trei ramuri de producţie a bunurilor (agricultură şi construcţii) a determinat ritmuri accelerate ale producţiei de valoare adăugată; dar această slabă producţie de valoare adăugată în unul din sectoarele fundamentale ale economiei – agricultura – relevă carenţe mari de eficienţă în domeniu. Privită însă problema sub aspectul contribuţiei, al ponderii sale în totalul valorii adăugate, cum reiese din tabelul următor, concluziile par mai optimiste.

În ceea ce priveşte activitatea de servicii, cele două subramuri, separate convenţional în materiale şi nemateriale, dinamica lor este apropiată; în comparaţie cu nivelul din anul 1950, la sfârşitul perioadei, valoarea produsă era de 8,7 ori şi, respectiv, de 8,6 ori, înregistrând aceeaşi particularitate, semnalată anterior faţă de serviciile nemateriale din economiile dezvoltate, unde acestea cunosc o creştere mult mai intensă.

Structura valorii adăugate brute ne dezvăluie alte aspecte interesante ale schimbărilor produse de dezvoltarea economică, cum ne arată datele tabelului următor.

Tabelul Ch

Structura valorii adăugate brute după sferele de activitate pe ramuri, în lei 1963, ani selectaţi ai perioadei 1950-1979

Anii	Total		Producţia de		Producţia de bunuri, ponderi				Activitatea de servicii, ponderi		
			bunuri	servicii	total	agricul-tură	indus-trie	construc-ţii	total	materiale	nemate-riale
	mil. lei	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1950	**66,3**	100	72,5	27,5	100	52,4	42,2	5,4	100	53,4	46,6
1955	**110,3**	100	73,7	26,3	100	50,2	43,2	6,6	100	50,9	49,1
1960	**140,9**	100	75,1	24,9	100	40,6	49,6	9,8	100	51,1	48,9
1965	**204,8**	100	74,3	25,7	100	29,4	61,3	9,3	100	52,3	47,7
1970	**314,8**	100	76,3	23,7	100	19,7	69,1	11,2	100	54,4	45,6
1975	**442,2**	100	75,9	24,1	100	16,8	73,4	9,8	100	50,3	49,7
1979	**630,3**	100	75,1	24,9	100	16,4	71,6	12,0	100	53,8	46,2

Surse: Tabelele C9, C12 şi C13.

În tabelul valorii adăugate contribuţia celor două categorii de resurse, a producţiei de bunuri şi de servicii, nu manifestă, în cele trei decenii, modificări radicale; o uşoară tendinţă de creştere a ponderii valorii sectorului de bunuri de la 72,5% la 75,1% şi de diminuare corespunzătoare a participării sectorului de servicii de la 27,5% la 24,9%, urmare a ritmului mai alert al producţiei primului sector. Nici în structura producţiei de valoare a serviciilor, raportul între cele materiale şi cele nemateriale nu afirmă deplasări sensibile, ponderea predominantă în medie 50-54% revenind celor materiale şi mai redusă, 46-50%, celor nemateriale; credem că explicaţia rezidă în argumentele invocate mai sus.

În schimb, spectaculoasă apare modificarea ponderilor valorii adăugate în ramurile producţiei de bunuri; agricultura, care în anul 1950 contribuia cu majoritatea valorii, circa 52%, la produsul intern brut, diminuează în trei decenii de evoluţie la 16,4% în total; în sens opus evoluează industria şi construcţiile; cu 42,2% şi 5,4% în anul 1950 cele două ramuri îşi sporesc covârşitor ponderea până în 1979 la 71,6% şi 12%. Era expresia, dacă aceste modificări se corelează şi cu o creştere de peste nouă ori a PIB în această perioadă, a revoluţionării producţiei materiale, a organismului economico-social, a transformării ţării din una preponderent agrară, rurală, ţărănească în una industrial agrară, predominant urbană. Aceasta s-a exprimat şi prin transformările radicale în structura pe medii a populaţiei, în predominarea populaţiei ocupate în ramurile neagricole şi a populaţiei salariate în totalul celei ocupate (TCa), în forţa instalată a industriei (TCc) etc.

Indicatorii macroeconomici de sinteză, expuşi în setul de tabele care urmează, descifrează, prin serii de date anuale şi medii ale anilor, rezultatele principale ale proceselor de dezvoltare şi transformare a economiei României din această perioadă de creştere, urmată din anul 1980 până în anul 2010 de altă perioadă, tot de trei decenii, dar de crize, de tranziţie, de stagnări şi de anulare în mare parte a creşterii precedente, de pierdere substanţială din avuţia ţării, din patrimoniul economic acumulat în perioadele anterioare.

Situaţii statistice şi calcule de transpunere a venitului naţional (SPM) în produs intern brut (SCN), în perioada 1950-1979

			pag.
	Situaţii statistice de sinteză		
	Introducere istorică și metodologică		149
	Introducere la calculul de conversie a PIB din monedă naţională, lei, în dolari internaţionali ppc 1990 şi 2000 pentru perioada 1950-1979		177
1.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în lei 1963 şi dolari ppc 1990 şi 2000, medii ale anilor	tabelul C1	180
2.	Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în lei 1963 şi dolari ppc 1990 şi 2000, serii anuale	tabelul C2	181
3.	Produsul intern brut şi produsul intern net, total şi pe locuitor, în lei 1963, serii anuale	tabelul C3	182
4.	Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1963, medii ale anilor	tabelul C4	182
5.	Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1963, serii anuale	tabelul C5	183
	Introducere la calcularea impozitelor pe produs, la estimarea subvenţiilor şi pierderilor în economia naţională în perioada 1950-1979		185
6.	Impozitul pe produs – pe circulaţia mărfurilor (ICM) şi taxele vamale, subvenţiile şi pierderile în economia naţională, în lei 1963	tabelul C6	187
7.	Dinamica valorii adăugate brute după sferele de activitate economică, serii anuale, baza 1950 = 400; medii ale anilor, baza 1950-1954 = 100	tabelul C7	188
8.	Valoarea adăugată brută, total şi structură, după sferele de activitate economică, în lei 1963, medii ale anilor	tabelul C8	189
9.	Valoarea adăugată brută, total şi structură, după sferele de activitate economică, în lei 1963, serii anuale	tabelul C9	189
	Situaţii statistice preliminare		
10.	Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor nemateriale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale	tabelul C10	190
11.	Consumul de capital fix în sfera serviciilor nemateriale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale	tabelul C11	191
12.	Produsul net în sfera serviciilor nemateriale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale	tabelul C12	192
13.	Valoarea adăugată brută în sferele producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale	tabelul C13	193
14.	Consumul de capital fix în sferele producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale	tabelul C14	194
	Introducere metodologică la calculele de ajustare a datelor iniţiale ale venitului naţional în SPM din perioada 1950-1979		195
15.	Venitul naţional ajustat la sfera lărgită, după ramurile producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în metodologia SPM, în lei 1963, serii anuale	tabelul C15	198

Introducere la calculul de conversie a PIB din monedă naţională, lei, în dolari internaţionali ppc 1990 şi 2000 pentru perioada 1950-1979

Produsul intern brut pentru perioada 1862-1947 a fost calculat în preţuri comparabile 1913 şi transpus în dolari 1990 şi 2000 după metoda simplificată arătată în Introducerea la Secţiunea B a studiului. Pentru etapele următoare, din 1950 până în anul 2000, statistica oficială a furnizat date, cum s-a arătat, asupra venitului naţional în SPM – 1950-1991 şi asupra produsului intern brut pentru anii 1980-2000.

Operaţiunile de conversie a VN din SPM în PIB după SCN şi de calculare a PIB din preţuri curente în preţuri comparabile s-au efectuat separat pentru cele două Secţiuni, C şi D; apoi s-a impus convertirea celor două serii în monedă internaţională comparabilă – dolari SUA ppc 1990 şi 2000.

Literatura de specialitate, produsă de instituţii internaţionale financiare şi economice, universităţi şi centre de cercetare, prin metode diferite de calcul şi de conversie, oferă date cu niveluri diferite ale PIB al României, în cifre absolute şi *per capita*, exprimate în dolari SUA valute ale diferiţilor ani – 1975-2000. Metodele de calcul în metodologia parităţii puterii de cumpărare sau combinată, fiind complicat de elaborate, nu au putut fi aplicate de autor în determinarea PIB în etalon monetar internaţional pentru România. Programul de Comparaţii Internaţionale ca şi Programul European de Comparaţii, în toate rundele lor, au necesitat metodologii complexe şi efortul a sute de specialişti.

În consecinţă, pentru conversia PIB al României din lei în dolari ppc din perioada 1950-1979 am avut două variante de soluţii: prima, să utilizăm un convertor din lei în dolari al PIB, calculat la venitul naţional pentru anul 1965 de Direcţia Generală de Statistică, la paritatea puterii de cumpărare a celor două valute[17]; a doua soluţie era să se recurgă la convertorul elaborat

[17] Studiul respectiv a fost elaborat de INS, cu sprijinul ministerelor economice, a Ministerului de Externe şi expune metodologia de calcul, operaţiunile laborioase întreprinse şi rezultatele obţinute. Este un studiu valoros de calcul a raportului leu/dolar, la un model românesc al parităţii puterii de cumpărare.

Paritatea leu/dolar a fost calculată prin preţurile a sute de produse şi categorii de produse din România şi SUA, printr-un sistem de grupări şi ponderări a ramurilor economiei. În rezumatul studiului, raportul puterii de cumpărare dintre cele două monede se prezintă diferit, după sfera economiei cuprinsă în calcul. La întregul venit naţional, prin metoda de producţie, un dolar revenea la 12,34 lei, iar după venitul naţional utilizat era de 13,13 lei;

la runda a treia, din anul 1975, a Programului Internaţional de Comparaţii la care a participat şi ţara noastră şi unde a furnizat rezultatele calculelor sale după Memorandumul economic România, destinat Fondului Monetar Internaţional, în legătură cu relaţiile sale cu această instituţie.

O analiză competentă asupra PIB al României şi a transformării lui din lei în dolari la paritatea puterii de cumpărare se face, pentru perioada 1970-1980, în lucrarea elaborată, sub egida Băncii Mondiale, de Marvin R. Jackson, *National Accounts and the Estimation of Gross Domestic Product and Its Growth Rates for Romania*, Washington, 1985, care utilizează informaţiile celei de a treia runde – 1975 – a Programului Internaţional de Comparaţii şi ale Memorandumului economic România. Convertorul rezultat pentru preţurile PIB este de 8,80 lei pentru un dolar la paritatea puterii de cumpărare.

Am optat pentru transformarea PIB din lei în dolari, după convertorul rundei a treia a PIC din anul 1975, întrucât această soluţie oferă calcule dintr-o perioadă mai apropiată de actualitatea economică românească şi care implicit surprinde un stadiu şi o structură maturizate ale organismului economico-social. Subliniem că paritatea puterii de cumpărare se prezintă, în studiul citat, la diferite categorii de produse şi activităţi, cât şi la produsul intern brut[18].

---

la fondul de consum – cu pondere de 75% în masa de produse – 1 dolar = 11,47 lei, iar la fondul de acumulare de 23,37 lei; se precizează că raportul de preţuri lei-dolar, după calculul românesc era apropiat de raportul folosit de Fondul Monetar Internaţional. Departamentul european al FMI, într-un document intern din 30.11.1965, pe baza studiilor întocmite, faţă de cursurile practicate de România, propunea un curs de 13,60 lei pentru 1 dolar SUA, în vederea calculării venitului naţional al României în dolari ppc. Reiese că după estimarea românească cursul dolarului reprezenta 91% din cel propus de FMI.

În ceea ce priveşte costul vieţii, raportul leu/dolar pentru cheltuielile lunare ale coşniţei populaţiei era, pe total, 8,10 lei; din care produse alimentare 10,40 lei = 1 dolar; produse nealimentare 17,40 lei = 1 dolar, iar pentru servicii 3,70 lei = 1 dolar. La întregul fond de consum, în varianta cea mai favorabilă, pe aceleaşi categorii, 1 dolar se echivala: total 10,40 lei; la produse alimentare 9,90 lei; la cele nealimentare 16,60 lei, iar la servicii 7,40 lei (DCS Venitul naţional al RS România pe anul 1965 în dolari SUA – calcul experimental DCS-BDS nr. 0831). Pentru cei interesaţi de cercetarea temei am reprodus în Addenda lucrării extrase principale din studiul respectiv.

[18] Astfel, pentru 1 dolar în anul 1975 raportul de preţuri din România şi SUA era în lei la dolar: bunuri de consum alimentar, 7,60 lei pentru 1 dolar; îmbrăcăminte şi încălţăminte, 13,30 lei; chiria, 2 lei; mobilă, 15 lei; îngrijire medicală, 2,40 lei; transport şi comunicaţii, 19,20 lei; educaţie şi odihnă, 9,10 lei; construcţii, 8,60 lei; bunuri de folosinţă îndelungată, 22,20 lei; consum guvernamental, 6,70 lei 1 dolar. Ca agregate, după concepţia PIC: fondul de consum revenea la 7,60 lei pentru 1 dolar; acumularea, 12,90 lei, consumul guvernamental, 6,70 lei, iar PIB 8,80 lei pentru 1 dolar. După SCN: consumul, 8,80 lei pentru 1 dolar; acumularea, 12,9 lei, consumul guvernamental, 4,30 lei; total PIB, 8,80 lei pentru 1 dolar. Datele provin din tabelul nr. 45, studiul citat, Marvin R. Jackson.

La aceeaşi mărime este arătat convertorul dolar-leu la paritatea puterii de cumpărare a anului 1975 în lucrarea lui Angus Maddison, *Monitoring the World Economy, 1820-1992,* OECD, 1995[19], convertor care a fost folosit pentru transformarea, de către autor, a PIB al României şi în dolari ppc 1990 prin coeficientul de depreciere a dolarului PIB SUA între 1975 şi 1990.

Menţionăm însă, că indiferent care convertor leu/dolar la ppc s-ar folosi, din perioadele 1965 sau 1975[20], sau oricare alta, prin metodologia acceptată şi practicată, acesta se actualizează prin coeficienţii de depreciere ai dolarului de la o perioadă la alta. În calculele de transformare a PIB din lei comparabili în dolari ppc problema a constat în aplicarea convertorului din 1975 la seria PIB exprimată în preţuri comparabile 1975. În acest sens, PIB 1950-1979, care este calculat în lei comparabili 1963, a fost adus la nivelul preţurilor comparabile 1975 ponderându-l cu 8,6%, rata de creştere a preţurilor indicatorului global în intervalul 1963-1975. Operaţiunea următoare a constat în raportarea seriei PIB în preţuri comparabile 1975 la convertorul 8,80 lei pentru un dolar la ppc. Întrucât comparaţia PIB pentru toate cele trei etape – 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000 se face prin dolari internaţionali 1990 şi 2000, şi seria etapei 1950-1979, exprimată în dolari 1975, se impune să fie actualizată la nivelul dolarilor 1990 şi 2000. Aceasta se efectuează prin ponderarea seriei PIB în dolari 1975, cu un coeficient de depreciere a dolarului până în anii 1990 şi 2000.

---

[19] În tabelul C12 a PCI – 1975 pentru unele ţări est-europene se arată echivalenţa la ppc a monedelor naţionale pentru un dolar:

Ungaria	12,3
Polonia	14,3
România	8,8
Iugoslavia	11,7

Valuta românească se dovedeşte a avea raportul cel mai bun la ppc în dolari între cele patru ţări est-europene. OECD, Angus Maddison, *Monitoring the World Economy, 1820-1992,* Paris, 1995, p. 177.

[20] Diferenţa de mărime reală dintre convertorul calculat de instituţia de statistică din România, în anul 1965, de 12,34 lei = 1 dolar SUA ppc (sau cel propus de FMI de 13,60 lei = 1 dolar) şi cel calculat de PIC din anul 1975 de 8,80 lei = 1 dolar ppc este numai parţială. În realitate, preţurile produselor PIB SUA între 1965 şi 1975 au crescut de la 100 la 169, mai ales după şocul preţurilor petrolului şi suspendarea convertibilităţii dolarului, care a intrat în inflaţie, în timp ce preţurile din România, aflate sub controlul absolut al statului, au sporit cu numai 6-8% în aceeaşi perioadă. Potrivit calculelor, convertorul din 1965, de 12,34 lei 1 dolar ppc, faţă de cel din 1975, de 8,80 lei 1 dolar ppc, reprezintă o creştere a puterii de cumpărare a leului, de 41%, respectiv o mărime apropiată de creştere a preţurilor SUA din deceniul 1965-1975.

Aceste corelaţii atestă faptul că de la convertorul oricărui an se porneşte, dacă acesta a fost corect calculat, coeficientul de preţuri – al PIB SUA – aplicat ca deflator, conduce la o mărime apropiată a convertorului pentru anul respectiv.

Acest coeficient l-am calculat după indicele de depreciere a monedei americane din lucrarea de referinţă – Samuel H. Williamson, „Six Ways to Compute the Relative Value of a U.S. Dollar Amount, 1774 to Present", Measuring Worth, 2008[21].

Notăm că după practica metodologiei recente deflatarea valorilor, respectiv a indicatorilor globali în valută, inclusiv în dolari nu se mai face prin indicele preţurilor de consum, ci prin indicele preţurilor PIB al SUA. Am utilizat acest deflator şi coeficient a cărui mărime se deosebeşte de a indicelui preţurilor de consum al SUA[22].

Astfel, coeficientul cu care s-a ponderat seria PIB 1950-1979 arătată în dolari ppc 1975, a fost de 2,15 pentru a obţine seria în dolari 1990 şi de 2,63 pentru a ajunge la seria PIB în dolari 2000, sau ponderarea datelor în dolari 1990 cu 1,2253.

După aceste operaţiuni de compatibilizare, produsul intern brut este arătat în situaţiile statistice de sinteză finale ale etapei 1950-1979, în cifre absolute, total şi pe locuitor, şi în indici, putând asigura, prin expresia monetară în dolari ppc 1990 şi 2000, continuitatea etapei precedente – 1862-1947 şi a celei următoare 1980-2000.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C1

Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în lei 1963 şi dolari ppc 1990 şi 2000, medii ale anilor, în perioada 1950-1979

Medii ale anilor	PIB lei 1963 mil.	PIB lei 1975[1)] mil.	PIB dolari 1975[2)] mil.	PIB dolari 1990[3)] mil.	PIB dolari 2000[4)] mil.	Indice	PIB pe locuitor		Indice
							dolari 1990	dolari 2000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1950-1954	87280	94786	10771	23158	28375	100	1387	1700	100
1955-1959	122634	133180	15134	32538	39869	140,5	1829	2241	131,8
1960-1964	171182	185904	21125	45420	55653	196,1	2429	2977	175,1
1965-1969	260530	282935	32152	69126	84700	298,5	3550	4350	255,9
1970-1974	398800	433097	49216	105813	129653	456,9	5117	6270	368,8
1975-1979	550965	598347	67994	146187	179123	631,3	6744	8264	486,1

Surse: A se vedea la tabelul C2.
Note:
1)-4) A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul C2.

[21] http://www.measuringworth.com/uscompare/

[22]

	2000	1995	1990	1985	1980	1975	1965
Indice preţuri PIB SUA	100	98,12	81,61	69,72	54,06	38,01	22,54
Indice preţuri de consum SUA	100	88,5	75,90	62,49	47,48	31,27	18,33

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C2

Produsul intern brut, total şi pe locuitor, în lei 1963 şi dolari ppc 1990 şi 2000, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	PIB lei 1963 mil.	PIB lei 1975[1] mil.	PIB dolari 1975[2] mil.	PIB dolari 1990[3] mil.	PIB dolari 2000[4] mil.	Indice	PIB pe locuitor dolari 1990	PIB pe locuitor dolari 2000	Indice
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1950	67352	73144	8312	17870	21897	**100**	1096	1342	**100**
1951	86307	93730	10651	22900	28059	128,1	1391	1704	126,9
1952	86060	93461	10621	22834	27979	127,8	1373	1682	125,3
1953	96963	105302	11966	25727	31523	144,0	1527	1871	139,4
1954	99718	108294	12306	26458	32419	148,1	1550	1899	141,5
1955	123342	133949	15222	32726	40099	183,1	1889	2315	172,4
1956	107299	116526	13242	28470	34884	159,3	1628	1994	148,5
1957	127635	138612	15751	33865	41495	189,5	1899	2327	173,3
1958	119798	130101	14784	31786	38947	177,9	1790	2157	160,7
1959	135095	146714	16672	35845	43921	200,6	1967	2410	179,5
1960	148160	160902	18284	39311	48168	220,0	2136	2617	194,9
1961	160679	174498	19829	42633	52238	238,6	2296	2813	209,5
1962	166393	180702	20534	44149	54096	247,1	2363	2896	215,7
1963	181441	197045	22391	48142	58988	269,4	2559	3135	233,5
1964	199237	216372	24588	52864	64774	295,8	2793	3422	254,9
1965	215687	234236	26618	57228	70122	320,2	3008	3685	274,5
1966	239941	260576	29611	63663	78007	356,3	3326	4075	303,6
1967	263204	285840	32482	69836	85570	390,8	3621	4437	330,5
1968	282946	307279	34918	75074	91988	420,1	3807	4664	347,4
1969	300870	326745	37130	79830	97815	446,7	3989	4888	364,1
1970	330941	359402	40841	87808	107592	491,4	4336	5312	395,7
1971	355482	386054	43870	94320	115570	527,8	4608	5646	420,6
1972	400937	435417	49479	106380	130348	595,3	5148	6308	469,9
1973	451218	490023	55684	119722	146695	669,9	5748	7043	524,6
1974	455423	494590	56203	120837	148062	676,2	5746	7041	524,5
1975	465719	505771	57474	123569	151409	691,5	5816	7127	530,9
1976	517380	561875	63849	137276	168205	768,2	6401	7843	584,2
1977	548462	595630	67685	145523	178309	814,3	6719	8233	613,3
1978	599123	650647	73937	158965	194780	889,5	7274	8912	663,9
1979	624139	677815	77024	165603	202913	926,7	7311	8957	667,5

Surse: Tabelul C3; Banca Mondială, Marvin R. Jackson, *National Accounts and Estimation of Gross Domestic Product and Its Growth Rates for Romania*, Washington, 1985; Samuel H. Williamson, „Six Ways to Compute the Relative Value of a U.S. Dollar Amount, 1774 to Present", Measuring Worth, 2008.

Note:

[1] Deprecierea leului PIB din 1963 până în 1975 a fost de 8,6%, cifră cu care s-a operat pentru a transforma PIB din preţuri comparabile 1963 în preţuri 1975.

[2] După Memorandumul economic România 1983 şi Programul de Comparaţii Internaţionale runda III, 1975, paritatea puterii de cumpărare a dolarului în calculul PIB era de 8,80 lei = 1 dolar. În consecinţă, seria PIB adusă la preţuri comparabile 1975 a fost convertită în dolari ppc 1975 împărţindu-o prin convertorul 8,8.

[3] PIB în dolari ppc 1975 a fost transpus în dolari 1990 înmulţindu-l prin coeficientul de 2,15 de depreciere a PIB al SUA între 1975-1990, calculat după sursa Samuel H. Williamson.

[4] După aceeaşi sursă, dolarul PIB al SUA s-a depreciat între 1990 şi 2000 cu 22,53%, astfel că, din seria PIB dolari 1990 înmulţită cu 22,53% a rezultat seria PIB dolari ppc 2000.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C3

Produsul intern brut şi produsul intern net[1)], total şi pe locuitor, în lei 1963, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Produsul intern brut mil. lei	Consumul de capital fix mil. lei	Produsul intern net mil. lei	Pe locuitor	
				PIB lei	PIN lei
1	2	3	4	5	6
1950	67352	7858	59494	4129	3647
1951	86307	9654	46653	5242	4656
1952	86060	10298	75762	5175	4556
1953	96963	10881	86082	5756	5110
1954	99718	11399	88319	5842	5174
1955	123342	12390	110952	7119	6404
1956	107299	13949	93350	6135	5337
1957	127635	15066	112569	7159	6314
1958	119798	15268	104530	6635	5789
1959	135095	15268	119827	7412	6575
1960	148160	17535	130625	8051	7098
1961	160679	19438	141241	8654	7607
1962	166393	21617	144776	8907	7750
1963	181441	23452	157989	9644	8398
1964	199237	25040	174197	10527	9204
1965	215687	27324	188363	11336	9900
1966	239941	29742	210199	12535	10982
1967	263204	33985	229219	13648	11886
1968	282946	36227	246719	14347	12510
1969	300870	38395	262475	15036	13117
1970	330941	39189	291752	16340	14405
1971	355482	37355	318127	17366	15541
1972	400937	40851	360086	19404	17427
1973	451218	43928	407290	21664	19555
1974	455423	46214	409209	21657	19459
1975	465719	46757	418962	21921	19720
1976	517380	49205	468175	24125	21830
1977	548462	52247	496215	25324	22911
1978	599123	54658	544465	27414	24913
1979	624139	57142	566997	28308	25716

Notă:
1) Calculate după datele din tabelele C5, C11 şi C14.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C4

Produsul intern brut[1)] după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1963, medii ale anilor, în perioada 1950-1979

Medii ale anilor	Valoarea adăugată brută mil. lei	Impozitul pe produs mil. lei	Subvenţii şi pierderi mil. lei	Produsul intern brut col. 2 + 3 – 4 mil. lei
1	2	3	4	5
1950-1954	83139	12779	- 8638	87280
1955-1959	112565	16319	- 6250	122634
1960-1964	162392	22366	- 13576	171182
1965-1969	247924	33617	- 21011	260530
1970-1974	371526	52063	- 24789	398800
1975-1979	540880	46849	- 33764	550965

Notă:
1) Calculat după tabelul C5.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C5

Produsul intern brut[1)] după operaţiuni asupra valorii adăugate brute[2)], în lei 1963, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Valoarea adăugată brută mil. lei	Impozitul pe produs mil. lei	Subvenţii şi pierderi mil. lei	Produsul intern brut col. 2 + 3 – 4 mil. lei
1	2	3	4	5
1950	66300	8510	7458	67352
1951	82937	11337	7967	86307
1952	81618	13465	9023	86060
1953	91525	15104	9666	96963
1954	93314	15480	9076	99718
1955	110248	17248	4154	123342
1956	96262	15880	4843	107299
1957	115735	17087	5187	127635
1958	111567	15970	7739	119798
1959	129011	15409	9325	135095
1960	140887	18015	10742	148160
1961	152675	20163	12159	160679
1962	158236	21733	13576	166393
1963	171473	24961	14993	181441
1964	188687	26960	16410	199237
1965	204813	28701	17827	215687
1966	227788	31397	19244	239941
1967	249595	34270	20661	263204
1968	268840	36184	22078	282946
1969	288583	37531	25244	300870
1970	314824	47522	31405	330941
1971	337031	52353	33902	355482
1972	371008	53849	23920	400937
1973	406965	57373	13120	451218
1974	427804	49219	21600	455423
1975	442185	49234	25700	465719
1976	496225	52495	31340	517380
1977	542040	37372	30950	548462
1978	593695	39152	33724	599123
1979	630254	40993	47108	624139

Note:

1) Calculat după tabelele C6 şi C7.

2) A se vedea notele de la tabelele C6, C10 şi C15. Nu s-au operat ajustările pentru producţia imputată de serviciile bancare. Aceasta nu a fost cuprinsă în calculul venitului naţional, după sistemul producţiei materiale, de la care s-a pornit în determinarea produsului intern brut; iar la calcularea serviciilor nemateriale, la contul servicii bancar-financiare sursele de arhivă, după care s-au efectuat operaţiunile (a se vedea surse la tabelul C12), din lipsa de informaţii (soldul dintre dobânzile încasate şi plătite) nu s-au arătat datele necesare. În plus, a se lua în considerare faptul că acest sold în economia de stat era redus – 1-2% – probabil pentru a acoperi cheltuielile de gestiune bancară, nu pentru obţinerea profitului. Dovada o face şi ponderea întregii valori adăugate din sistemul bancar ce reprezenta în anul 1970 doar 1,6% din PIB.

Introducere la calcularea impozitelor pe produs, la estimarea subvenţiilor şi pierderilor în economia naţională în perioada 1950-1979

În calculul de convertire a venitului naţional (SPM) în produs intern brut, este necesar să ajustăm valoarea de la nivelul costului furnizorului la nivelul preţurilor de piaţă. În acelaşi timp, se impune să cercetăm mărimea valorii adăugate brute, ţinând seama de particularităţile economiei centralizate planificate, în perioada respectivă din România. Aici mecanismele de planificare impuneau controlul strict al preţurilor pentru asigurarea stabilităţii costurilor şi echilibrului legăturii între ramuri şi sectoare. Pentru aceasta, prin diferite pârghii – impozite de regularizare, subvenţii, pierderi planificate etc. se încerca menţinerea şi transmiterea preţurilor la nivelul planificat. O problemă majoră din care rezultau mari dezechilibre în mărimea veniturilor produse şi distribuite era aceea a relaţiilor economice externe, a schimbului de mărfuri şi servicii cu piaţa externă; indiferent la ce nivel de preţ erau produse bunurile de export, ele se vindeau la preţul pieţei externe; de aici, apăreau mari decalaje; multe din costurile interne, îndeosebi la fabricate, erau mai ridicate, peste preţul mediu mondial, exportul generând pierderi însemnate exprimate şi în cursul de revenire leu/dolar. La rândul său, importul la unele categorii de produse era mai scump; de pildă la unele materii prime – ţiţei, minereuri etc.; cele obţinute în ţară din resurse naturale fără adaosul rentei, transportului şi taxelor etc. aveau preţuri mai mici decât cele externe. Dar produsele importate trebuiau să intre în circuitul economic intern la nivelul preţului autohton sau compatibil, pentru a nu deregla lanţul ulterior al costurilor planificate.

În toate aceste condiţii statul aloca subvenţii, planifica pierderile care erau preluate de buget; apoi, diferite dereglări în economie generau pierderi din cauza deficienţelor în aprovizionarea tehnico-materială, întârzierii dării în funcţie a unor capacităţi de producţie planificate etc., care se transmiteau în lanţ ramurilor economiei.

Astfel că, pe măsura dezvoltării şi complexării economiei, mecanismele rigide de reglare planificată a sistemului economic românesc nu reuşeau să

prevină şi nici să rezolve automat, în lipsa unui palier de piaţă, toate neconcordanţele apărute. Ca urmare, aproape proporţional cu creşterea potenţialului economiei şi a producţiei sale, pierderile datorate proceselor negative erau mai mari.

Accesul pe care l-am avut la unele surse din arhiva[23] Institutului de Economie Naţională a înlesnit estimarea mărimii subvenţiilor şi pierderilor din economie în deceniul şapte. Aceste surse, cu caracter strict secret, în copii limitate, 20-30, numai pentru conducerea superioară a partidului şi statului, înfăţişau în date statistice şi analize nu numai îndeplinirea planului economic şi financiar, dar şi numeroase dificultăţi, lipsuri, carenţe chiar grave din economie, cu specificarea şi a unor cauze care le-au produs. Cel care va cerceta şi va elabora o istorie a mersului economiei româneşti din perioada respectivă nu o va putea analiza şi înfăţişa în mod corespunzător fără consultarea unor asemenea informaţii de arhivă, vitale pentru cunoaşterea realităţilor, în mare discrepanţă cu rapoartele, prezentările triumfaliste şi cifrele oficiale ale vremii.

Seria de date pe care le-am calculat şi estimat provin din *Anuarele statistice* – impozitele pe produs – şi din documentele menţionate de arhivă – subvenţiile şi pierderile care nu se ofereau publicităţii. Pentru ultimii doi indicatori, în unii ani datele lipsă s-au obţinut prin calcule statistice, interpolări, proporţii etc. În documentele cercetate, în unele cazuri – ca deficitul la export sau la import – subvenţiile erau considerate pierderi sau invers; pentru calculele noastre, ambele reprezintă deduceri din impozitul pe produs. Certă este însă creşterea mai rapidă, cu însemnate variaţii anuale, a subvenţiilor şi pierderilor, decât valoarea creată în cele trei decenii; faţă de anul de bază, ponderea celor două conturi cumulate a sporit în venitul naţional oficial de la 7,2% în anul 1950 la 10% în anul 1979.

---

[23] Între acestea, menţionăm studiile voluminoase elaborate periodic de Ministerul de Finanţe, de alte instituţii oficiale centrale: *Analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare*, lucrare anuală din perioada 1970-1988; *Raportul privind analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare*, din perioada 1977-1980; *Planul financiar centralizat al economiei naţionale 1980-1984; Rapoarte privind Contul general de încheiere a exerciţiului financiar*, 1978-1983; *Bugetul de stat al Republicii Socialiste România, 1980-1986; Îndeplinirea planului de cooperare economică internaţională,* lucrare semestrială, anuală 1982-1986; *Analiza Venitului Naţional al RPR:* în anii 1950-1959 etc.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C6

Impozitul pe produs – pe circulaţia mărfurilor (ICM) – şi taxele vamale, subvenţiile şi pierderile în economia naţională, în lei 1963, în perioada 1950-1980

Anii	Total impozit pe circulaţia mărfurilor[1], taxe vamale, altele mil.	Impozit pe produs			Subvenţii mil.	Pierderi mil.	Impozit pe produs minus subvenţii şi pierderi mil.
		ICM la buget central[2] mil.	ICM la bugete locale[1] mil.	Taxe vamale[3] mil.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1950	8510	8510	-	-	5090[5]	2368	1052
1951	11337	11337	-	-	5175[5]	2792	3370
1952	13465	13465	-	-	5147[5]	3876	4442
1953	15104	15104	-	-	5452[5]	4214	5438
1954	15480	15480	-	-	4659[5]	4417	6404
1955	17248	17248	-	-	1130	3024[4]	13094
1956	15880	15880	-	-	1300	3543[4]	11037
1957	17087	17087	-	-	1712	3475[4]	11900
1958	15970	15970	-	-	2586	5153[4]	8231
1959	15409	15409	-	-	3460	5865[4]	6084
1960	18015	18015	-	-	4334	6408	7273
1961	20163	20163	-	-	5208	6951	8004
1962	21733	21733	-	-	6082	7494	8157
1963	24961	24961	-	-	6956	8037	9968
1964	26960	26960	-	-	7830	8580	10550
1965	28701	28701	-	-	8704	9123	10874
1966	31397	31397	-	-	9578	9666	12153
1967	34270	34270	-	-	10452	10209	13609
1968	36184	36184	-	-	11326	10752	14106
1969	37531	37531	-	-	13944	11300[4]	23576
1970	47522	40544	6978	-	17505	13900[4]	30003
1971	52353	44026	8327	-	16402	17500[4]	35934
1972	53849	45086	8763	-	13809	10111[4]	29929
1973	57373	48046	9327	-	6520[4]	6600	44253
1974	49219	46007	3212	-	9800[4]	11800	27619
1975	49234	42136	5788	1310	11100	14600[4]	23534
1976	52495	44947	6018	1530	13900	17440	21155
1977	37372	32481	3081	1810	21550	9400	6422
1978	39152	34400	2722	2030	13000	20724[6]	5428
1979	40993	35674	2869	2450	31600	15508	-6115
1980	45039	39420	2919	2700	10761	21000[7]	13278

Surse: *Anuarul statistic al României,* 1966, 1971, 1976, 1981; Analiza venitului naţional al RPR în anii 1950-1979; Ministerul de Finanţe – lucrări cu menţiunea – secret; DCS – Biroul special 22.V.1963; Bugetul de stat al RSR, 1969-1981; strict secret, Analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare, lucrare anuală din perioada 1970-1988; Planul financiar centralizat al economiei naţionale, pe anii 1980-1984 etc.

Note:

[1] Impozit apropiat de TVA dar cu diferenţe de conţinut, în diferite perioade; din anul 1970 se percepea şi pentru bugetele locale în cote variabile.

[2] Până în anul 1955 ICM se aşeza pe toate mărfurile; după 1955 a rămas numai la bunurile de consum; mijloacele de producţie au fost exceptate pentru a reduce costurile producţiei acestora.

[3] Taxele vamale s-au perceput la importul de mărfuri după aplicarea tarifului vamal adoptat în anul 1974.
[4] Numai din comerţul exterior, datele din celelalte ramuri nu au fost disponibile. Variaţia mare în diferiţi ani a sumelor reprezentând pierderile confirmă şi lipsa informaţiei în unele perioade. În general, datele acestei poziţii sunt cu certitudine subapreciate.
[5] Subvenţii prin preţurile mai mici la alimentele şi îmbrăcămintea distribuite pe cartele până în 1954 şi reduceri la preţurile produselor vândute prin economate.
[6] Pierderi planificate numai care au putut fi aflate din sursele disponibile.
[7] Sursele citate mai constată la capitolul pierderi în anii ’70 pagube anuale în avutul public, între 600 de milioane de lei şi 1.200 milioane de lei.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C7

Dinamica valorii adăugate brute după sferele de activitate economică, în perioada 1950-1979; serii anuale, baza 1950 = 100; medii ale anilor, baza 1950-1954 = 100

Anii	Total	Sfera producţiei de bunuri	Sfera activităţii de servicii	Medii ale anilor	Total	Sfera producţiei de bunuri	Sfera activităţii de servicii
1	2	3	4	1	2	3	4
1950	**100**	**100**	**100**	**1950-1954**	**100**	**100**	**100**
1951	125,1	124,7	126,1	**1955-1959**	135,4	136,1	133,5
1952	123,1	122,6	124,4	**1960-1964**	195,3	200,5	181,5
1953	138,0	140,1	132,6	**1965-1969**	298,2	308,2	271,7
1954	140,7	140,8	140,5	**1970-1974**	446,9	472,1	379,9
1955	166,3	168,9	159,4	**1975-1979**	650,6	675,6	584,0
1956	145,2	141,5	154,8				
1957	174,6	176,0	170,8				
1958	168,3	168,6	167,3				
1959	194,6	199,8	180,8				
1960	212,5	220,2	192,3				
1961	230,3	238,2	209,2				
1962	238,7	245,8	219,8				
1963	258,6	264,9	242,1				
1964	284,6	290,6	268,9				
1965	308,9	316,5	288,8				
1966	343,6	355,3	312,7				
1967	376,5	388,4	344,9				
1968	405,5	420,7	365,4				
1969	435,3	454,9	383,5				
1970	474,8	499,3	410,2				
1971	508,3	535,0	437,9				
1972	559,6	594,9	466,4				
1973	613,8	655,5	503,7				
1974	645,3	680,7	551,6				
1975	666,9	698,3	584,3				
1976	748,5	786,2	648,7				
1977	817,6	851,4	728,3				
1978	895,5	924,4	819,1				
1979	950,6	983,7	863,1				

Sursă: Calculat după tabelul C9.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C8

Valoarea adăugată brută, total şi structură, după sferele de activitate economică[1)], în lei 1963, medii ale anilor, în perioada 1950-1979

Medii ale anilor	Total		Sfera producţiei de bunuri		Sfera activităţii de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1950-1954	83139	100	60418	72,7	22721	27,3
1955-1959	112565	100	82221	73,0	30344	27,0
1960-1964	162392	100	121153	74,6	41239	25,4
1965-1969	247924	100	186179	75,1	61745	24,9
1970-1974	371526	100	285214	76,8	86312	23,2
1975-1979	540880	100	408179	75,5	132701	24,5

Notă:

1) Calculată după datele tabelului C9.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul C9

Valoarea adăugată brută, total şi structură, după sferele de activitate economică[1)], în lei 1963, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total		Sfera producţiei de bunuri		Sfera activităţii de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1950	**66300**	100	48089	72,5	18211	27,5
1951	**82937**	100	59948	72,3	22989	27,7
1952	**81618**	100	58959	72,2	22659	27,8
1953	**91525**	100	67372	73,6	24153	26,4
1954	**93314**	100	67720	72,6	25594	27,4
1955	**110248**	100	81221	73,7	29027	26,3
1956	**96262**	100	68068	70,7	28194	29,3
1957	**115735**	100	84634	73,1	31101	26,9
1958	**111567**	100	81101	72,7	30466	27,3
1959	**129011**	100	96080	74,5	32931	25,5
1960	**140887**	100	105874	75,1	35013	24,9
1961	**152675**	100	114570	75,0	38105	25,0
1962	**158236**	100	118211	74,7	40025	25,3
1963	**171473**	100	127386	74,3	44087	25,7
1964	**188687**	100	139723	74,1	48964	25,9
1965	**204813**	100	152223	74,3	52590	25,7
1966	**227788**	100	170844	75,0	56944	25,0
1967	**249595**	100	186779	74,8	62816	25,2
1968	**268840**	100	202302	75,3	66538	24,7
1969	**288583**	100	218748	75,8	69835	24,2
1970	**314824**	100	240118	76,3	74706	23,7
1971	**337031**	100	257289	76,3	79742	23,7
1972	**371008**	100	286069	77,1	84939	22,9
1973	**406965**	100	315245	77,5	91720	22,5
1974	**427804**	100	327350	76,5	100454	23,5
1975	**442185**	100	335786	75,9	106399	24,1
1976	**496225**	100	378085	76,2	118140	23,8
1977	**542040**	100	409408	75,5	132632	24,5
1978	**593695**	100	444540	74,9	149155	25,1
1979	**630254**	100	473073	75,1	157181	24,9

Notă:

1) Calculată după datele din tabelele C10 şi C13.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C10

Valoarea adăugată brută[1] în sfera serviciilor nemateriale[2], în lei 1963, pe ramuri, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total	Ramurile serviciilor nemateriale[3]					
		financiar-bancare şi asigurări	administraţie publică, apărare	învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	locuinţe în proprietate	personal casnic retribuit	tranzacţii imobiliare
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1950	**8487**	1087	1837	2783	641	109	2030
1951	**10717**	1413	2315	3489	848	109	2543
1952	**10612**	1413	2337	3391	891	109	2471
1953	**11967**	1631	2674	3837	924	109	2792
1954	**12189**	1641	2696	3957	957	109	2829
1955	**14256**	1859	3152	4631	1109	109	3396
1956	**12461**	1641	2761	4011	1087	109	2852
1957	**14970**	1967	3337	4805	1261	109	3491
1958	**14394**	1859	3228	4587	1272	109	3339
1959	**16530**	2185	3663	5348	1272	109	3953
1960	**17144**	2402	4055	5837	1500	109	3241
1961	**18662**	2620	4424	6305	1598	217	3498
1962	**19093**	2620	4478	6468	1717	217	3593
1963	**20983**	2946	4968	7044	1924	217	3884
1964	**23056**	3272	5435	7837	2000	217	4295
1965	**25081**	3489	5935	8544	2239	217	4657
1966	**27372**	3837	5957	9772	2381	217	5208
1967	**29668**	4163	6315	10577	2718	217	5678
1968	**31870**	4381	6761	11327	2946	326	6129
1969	**34172**	4707	7316	12164	3065	326	6594
1970	**34104**	5033	7761	12848	3228	326	4908
1971	**39008**	5361	9677	14578	3678	418	5296
1972	**41762**	6103	10001	15508	3877	418	5855
1973	**44502**	7357	9196	17107	3961	418	6463
1974	**48933**	7540	11400	18660	4090	500	6743
1975	**52860**	8754	8668	21453	6696	346	6943
1976	**58430**	9668	9553	23694	7263	385	7867
1977	**63056**	10428	10303	25522	7754	414	8635
1978	**67873**	11217	11063	27388	8235	443	9527
1979	**72685**	12054	11890	29379	8764	481	10117

Surse: A se vedea la tabelele C12, C15.

Note:

[1] Calculată pe baza datelor din tabelele C11 şi C12.

[2] Se consideră valoarea adăugată netă plus consumul de capital fix.

[3] Nu cuprind produsul net al liber profesioniştilor al căror număr şi venit în sistemul economiei centralizate erau reduse.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C11

Consumul de capital fix în sfera serviciilor nemateriale[1)], în lei 1963, pe ramuri, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Ramurile serviciilor nemateriale				
	Total mil. lei	financiar-bancare şi asigurări mil. lei	administraţie publică, apărare mil. lei	învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială mil. lei	chiria locuinţelor în proprietate mil. lei
1	2	3	4	5	6
1950	**804**	x	207	174	424
1951	**1000**	x	250	228	522
1952	**1076**	x	272	239	565
1953	**1130**	x	283	250	598
1954	**1207**	11	304	261	630
1955	**1294**	11	326	283	674
1956	**1457**	11	370	315	761
1957	**1587**	11	402	348	826
1958	**1598**	11	402	348	837
1959	**1598**	11	402	348	837
1960	**1837**	11	467	402	957
1961	**2011**	11	511	435	1054
1962	**2239**	11	565	489	1174
1963	**2424**	11	620	522	1272
1964	**2565**	11	652	554	1348
1965	**2815**	11	717	609	1478
1966	**2924**	33	196	1076	1620
1967	**3337**	33	228	1228	1848
1968	**3554**	33	239	1315	1967
1969	**3772**	33	250	1402	2087
1970	**3870**	33	261	1435	2141
1971	**4138**	31	272	1411	2424
1972	**4347**	42	282	1505	2518
1973	**4598**	42	314	1641	2602
1974	**4490**	40	300	1660	2490
1975	**4560**	48	308	1684	2520
1976	**4772**	48	317	1760	2646
1977	**5002**	48	337	1847	2771
1978	**5195**	48	346	1924	2876
1979	**5416**	48	366	2001	3001

Notă:
[1)] A se vedea notele 1 şi 2 de la tabelul C14.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C12

Produsul net[1)] în sfera serviciilor nemateriale[2)], în lei 1963, pe ramuri, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total	Ramurile serviciilor nemateriale					
		financiar-bancare şi asigurări	administraţie publică, apărare	învăţământ, cercetare, sănătate, asistenţă socială	chiria la locuinţele în proprietate	personal casnic retribuit	tranzacţii imobiliare[3)]
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1950	**7683**	1087	1631	2609	217	109	2030
1951	**9717**	1413	2065	3261	326	109	2543
1952	**9536**	1413	2065	3152	326	109	2471
1953	**10836**	1631	2391	3587	326	109	2792
1954	**10982**	1631	2391	3696	326	109	2829
1955	**12962**	1848	2826	4348	435	109	3396
1956	**11005**	1631	2391	3696	326	109	2852
1957	**13384**	1957	2935	4457	435	109	3491
1958	**17796**	1848	2826	4239	435	109	3339
1959	**14932**	2174	3261	5000	435	109	3953
1960	**15307**	2391	3587	5435	544	109	3241
1961	**16651**	2609	3913	5870	544	217	3498
1962	**16855**	2609	3913	5979	544	217	3593
1963	**18558**	2935	4348	6522	652	217	3884
1964	**20491**	3261	4783	7283	652	217	4295
1965	**22266**	3478	5218	7935	761	217	4657
1966	**24448**	3805	5761	8696	761	217	5208
1967	**26331**	4131	6087	9348	870	217	5678
1968	**28303**	4348	6522	10000	978	326	6129
1969	**30399**	4674	7066	10761	978	326	6594
1970	**30235**	5000	7500	11414	1087	326	4908
1971	**34870**	5330	9405	13167	1254	418	5296
1972	**37415**	6061	9719	14003	1359	418	5855
1973	**39904**	7315	8883	15466	1359	418	6463
1974	**44443**	7500	11100	17000	1600	500	6743
1975	**48376**	8706	8360	19846	4175	346	6943
1976	**53659**	9620	9235	21934	4618	385	7867
1977	**58053**	10380	9966	23675	4983	414	8635
1978	**62678**	11169	10717	25464	5358	443	9527
1979	**67270**	12006	11525	27379	5762	481	10117

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1990, 1991; DCS, Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional pe anul 1973 (1971-1973 n.n.) după metodologia ONU, BDS nr. 0190/1974; Venitul naţional al RS România pe anul 1965, în dolari SUA; calcul experimental DCS-BDS, nr. 0831/1965.

Note:

1) Calcularea produsului net în sectorul serviciilor nemateriale a constituit o preocupare a Institutului Naţional de Statistică încă din anii ’70, urmărindu-se posibilitatea comparării indicatorului venit naţional în SPM cu venitul naţional în SCN şi ulterior cu PIB al ţărilor occidentale. Sfera de cuprindere şi modul de determinare a produsului net în acest sector sunt expuse în Introducerea acestei secţiuni.

2) Nu cuprinde produsul net al liber profesioniştilor al căror număr şi venit în sistemul economiei centralizate erau reduse.

3) Tranzacţiile imobiliare s-au estimat ca reprezentând între 4 şi 2% din venitul naţional, (T C15) după media în valoarea adăugată a perioadei 1980-1985, *Anuarul statistic al României*, 1995.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C13

Valoarea adăugată[1)] brută[2)] în sferele producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total col. 3 + 7 mil. lei	Sfera producţiei de bunuri				Sfera activităţilor de servicii materiale			
		Total 4 + 5 + + 6 mil. lei	agricultură, silvicultură altele mil. lei	industrie şi altele mil. lei	con-strucţii mil. lei	Total 8 + 9 + 10 mil. lei	transport-uri, teleco-municaţii mil. lei	comerţ mil. lei	gospodărie comunală, locativă, drumuri, poduri mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1950	**57812**	**48089**	25175	20316	2598	**9723**	1957	6070	1696
1951	**72221**	**59948**	31501	24990	3457	**12273**	2370	7740	2163
1952	**71005**	**58959**	28327	26588	4044	**12046**	2881	6904	2261
1953	**79558**	**67372**	33186	29240	4946	**12186**	3283	6436	2467
1954	**81126**	**67720**	32197	31621	3902	**13406**	3576	7265	2565
1955	**95992**	**81221**	40784	35088	5348	**14771**	3989	7988	2794
1956	**83800**	**68068**	27403	34143	6522	**15732**	4381	8438	2913
1957	**100765**	**84634**	39947	37773	6913	**16131**	4620	8326	3185
1958	**97173**	**81101**	32393	41241	7468	**16072**	4641	8213	3218
1959	**112482**	**96080**	42480	45045	8555	**16402**	4750	8217	3435
1960	**123743**	**105874**	43002	52556	10316	**17869**	5555	8433	3881
1961	**134014**	**114570**	44513	58785	11272	**19444**	6381	8943	4120
1962	**139143**	**118211**	39915	66361	11935	**20932**	6946	9442	4544
1963	**150490**	**127386**	41904	73122	12359	**23104**	8022	10049	5033
1964	**165632**	**139723**	43730	82569	13424	**25909**	8631	11919	5359
1965	**179732**	**152223**	44687	93341	14196	**27509**	9424	12270	5815
1966	**200416**	**170844**	51078	103809	15957	**29572**	10261	14028	5283
1967	**219927**	**186779**	51143	117287	18349	**33148**	11490	15810	5848
1968	**236970**	**202302**	54991	126722	20588	**34668**	12283	16178	6207
1969	**254412**	**218748**	54709	142408	21631	**35664**	12294	16707	6663
1970	**280720**	**240118**	47208	165996	26914	**40602**	18044	15145	7413
1971	**298023**	**257289**	58248	172101	26940	**40734**	17974	17671	5089
1972	**329246**	**286069**	63766	191935	30368	**43177**	19845	17825	5507
1973	**362464**	**315245**	61613	222313	31319	**47219**	22196	19077	5946
1974	**378871**	**327350**	57640	238920	30790	**51521**	22730	19831	8960
1975	**399325**	**345786**	57941	253910	33935	**53539**	25204	19177	9158
1976	**437795**	**378085**	76469	265397	36219	**59710**	27167	22961	9582
1977	**478984**	**409408**	72429	288648	48331	**69576**	29158	30288	10130
1978	**525822**	**444540**	79384	313112	52044	**81282**	33987	35799	11496
1979	**557569**	**473073**	77518	338537	57018	**84496**	32583	39888	12025

Surse: Calculat după tabelele C14 şi C15.

Note:

1) Se consideră venitul net – tabelul C15 – plus consumul de capital fix, tabelul C14.

2) Datele iniţiale ale venitului naţional net au fost ajustate după nota 1 a tabelului C15.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C14

Consumul de capital fix[1,2)] în sferele producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în lei 1963, pe ramuri, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total	Sfera producţiei de bunuri			Sfera activităţilor de servicii materiale		
		agricultură, silvicultură, altele	industrie	construcţii	transporturi, telecomu-nicaţii	comerţ	gospodărie comunală, locativă, drumuri, poduri
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1950	**7054**	1044	3359	424	870	205	1152
1951	**8654**	1283	4120	522	1065	262	1402
1952	**9222**	1370	4413	565	1141	233	1500
1953	**9751**	1446	4674	598	1217	218	1598
1954	**10192**	1544	4989	641	1294	246	1478
1955	**11096**	1652	5305	674	1380	270	1815
1956	**12492**	1859	5989	761	1554	285	2044
1957	**13479**	2011	6468	826	1685	282	2207
1958	**13670**	2044	6565	837	1707	278	2239
1959	**13670**	2044	6565	837	1707	278	2239
1960	**15698**	2348	7555	967	1967	285	2576
1961	**17427**	2554	8239	1054	2141	624	2815
1962	**19378**	2848	9185	1174	2381	659	3131
1963	**21028**	3098	9968	1272	2587	701	3402
1964	**22475**	3294	10609	1359	2761	832	3620
1965	**24509**	3598	11598	1478	3011	856	3968
1966	**26818**	3468	13696	2261	3196	979	3218
1967	**30648**	3968	15653	2587	3663	1103	3674
1968	**32673**	4228	16718	2761	3913	1129	3924
1969	**34623**	4489	17729	2935	4141	1166	4163
1970	**35319**	4598	18164	3000	4239	1057	4261
1971	**33217**	4744	17650	2905	4180	1679	2059
1972	**36504**	5037	19615	3407	4588	1694	2163
1973	**39330**	5079	21569	3522	5058	1813	2289
1974	**41724**	5340	21120	3490	4930	1884	4960
1975	**42197**	5416	21395	3540	5002	1822	5022
1976	**44433**	5666	22395	3704	5233	2182	5253
1977	**47245**	5955	23521	3886	5493	2878	5512
1978	**49463**	6176	24416	4040	5705	3402	5724
1979	**51726**	6426	25406	4204	5936	3790	5964

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1963, 1971, 1981, 1990, 1991; DCS, Date asupra produsului social, cheltuielilor materiale şi venitului naţional în perioada 1950-1966. DCS-BDS nr. 474 S 1974; Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional pe anul 1973, după metodologia ONU, DCS-BDS, nr. 0190/1974.

Note:

1) Întrucât consumul de capital fix s-a calculat la venitul net al ramurilor, ajustarea care s-a făcut la venitul naţional s-a transferat şi la consumul de capital fix al ramurilor producţiei materiale şi serviciilor materiale după metoda din nota 1 a tabelului C15.

2) Cum s-a menţionat, în Introducerea la această secţiune, seria sumelor reprezentând consumul de capital fix s-a constituit, în preţuri comparabile 1963 după sursele arătate şi indicii de amortizare a fondurilor fixe, iar în anii în care lipsea informaţia, volumul consumului de capital fix s-a estimat prin interpolare. Mărimea în cifre absolute a amortizării fondurilor fixe pentru o perioadă mai lungă arată creşterea sa de la 7 miliarde lei în anul 1963 la 10,2 miliarde lei în 1966, la 19,7 miliarde lei în 1969 şamd până la 33,8 miliarde lei în anul 1978, amplificarea contului ilustrând sporirea fondurilor fixe în economia naţională (Studiu privind contribuţia reală a ramurilor şi subramurilor economiei naţionale la crearea venitului naţional, 1980, elaborat de Institutul de finanţe, circulaţie monetară şi preţuri).

Introducere metodologică la calculele de ajustare a datelor iniţiale ale venitului naţional în SPM din perioada 1950-1979

Seria statistică a venitului naţional, ca bază de calcule pentru produsul intern brut, necesită o serie de ajustări în vederea asigurării comparabilităţii datelor.

În statistica oficială publicată, seria venitului naţional este exprimată, cum s-a mai specificat, în indici de dinamică pentru toată perioada, cu baza în diferiţi ani şi în cifre absolute pe anumite intervale, în preţuri curente sau preţuri comparabile; în date comparabile[24] venitul naţional, pentru toate calculele, se exprimă în preţuri 1963. Unele studii critice[25] semnalează însă diferenţe asupra mărimii venitului naţional generate de alţi factori decât cei de producţie.

Întreaga serie de date a venitului naţional, 1950-1979, a fost acceptată în preţuri 1963 pentru că dispunem de informaţii din situaţii statistice de arhivă ce ne permit să reconstituim seria indicatorului pentru perioada cercetată[26].

---

[24] *Anuarul statistic al României*, 1990.

[25] Marvin R. Jackson, *National Accounts and The Estimation of Gross Domestic Product and lts Growth Rates for Romania,* The World Bank, 1985. În lucrare se constată, după minuţioase examinări ale componentelor venitului naţional şi ale preţurilor de estimare a lor, că „valoarea oficială a venitului producţiei materiale are ± 5-6 procente de eroare, iar cifrele PIB cu siguranţă au o largă margine de eroare, posibil de ± 10-12 procente" (p. 44).

[26] Situaţia „Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional, pe ramuri şi pe locuitor, 1950-1970", DCS-BDS, tabele manuscris nr. 027/1972. Situaţia statistică prezintă în mod inedit indicatorul venit naţional pentru cele trei baze începând din anul 1950: în preţuri 1950 până în 1959; în preţuri 1955 din 1950 până în anul 1965 şi în preţuri 1963 din anul 1950 până în anul 1970. Pentru anii 1970-1975 datele provin din anexa de tabele la adresa Direcţiei Centrale de Statistică către Institutul Central de Cercetări Economice nr. 7605 din 23.II.1977, în care indicatorul venit naţional, pe ramuri şi pe locuitor, este arătat în preţuri curente şi în preţuri comparabile 1963.

La datele existente ale seriei venitului naţional 1950-1975, în preţuri comparabile 1963 au fost necesare o serie de ajustări înainte de a efectua operaţiunile de conversie în produs intern brut. Cea mai amplă ajustare care s-a impus derivă din acţiunea desfăşurată de instituţiile de sinteză începând din anul 1970, de lărgire a sferei de activitate a venitului naţional, cât şi de reevaluarea în plus a unor activităţi producătoare de venit naţional, până la sfârşitul anilor '70[27]. Adaosurile menţionate s-au făcut, în principal, în două etape, în anul 1970 şi în anul 1974; acestea au mărit venitul naţional[28] cu 34,7 miliarde de lei anual, respectiv o creştere nominală (vezi Addenda)[29], din care cu 8,7% până în 1970 şi cu 4,2% în perioada următoare până la 1974, sporul real de venit prin activitatea de producţie[30]. Pentru a compatibiliza datele venitului naţional ale celor două perioade şi a le face comparabile am ajustat astfel cifrele anilor 1950-1970 potenţându-le cu ponderea adaosului de 8,7%, şi a datelor anilor 1971-1974 cu 4,2%.

A doua ajustare priveşte datele venitului naţional din anii 1975-1979; acestea sunt calculate, cum se arată în *Anuarul statistic*, în preţuri de la 1 ianuarie 1977. Din sursele menţionate mai sus reiese că venitul naţional după anul 1975 în preţuri 1 ianuarie 1977 este cu 3,8% mai mare decât cel

---

[27] Sfera de cuprindere a produsului social şi venitului naţional s-a lărgit prin includerea unor activităţi necuprinse anterior, a se vedea detaliate în nota 10 din Introducerea la această Secţiune.

[28] O diferenţă oficială în Anuarele statistice, unde se arată pentru anul 1970 două serii de date asupra venitului naţional: 1970 = 210,1 miliarde lei în metodologia anilor 1950-1970 şi 217,9 miliarde lei în metodologia anului 1974 (*Anuarul statistic al României*, 1990, p. 230).

[29] Metodologia de determinare a produsului social şi venitului naţional şi propuneri de îmbunătăţire a acesteia, martie 1979. Studiul a fost elaborat de Direcţia Centrală de Statistică şi Comitetul de stat al Planificării.

[30] Efortul organelor administrative de a spori producţia şi respectiv venitul naţional prin includerea în plus a unor consumuri, neluate în calcul în cele mai multe ţări, ca de pildă: valoarea produselor vegetale şi animale consumate de lucrători în timpul recoltării şi depozitării, valoarea furajelor rezultate din rărirea culturilor vegetale, a furajelor de pe marginea apelor, drumurilor, căilor ferate, care de obicei nu se folosesc şi nu sunt luate în evidenţă în nicio ţară, precum şi alte asemenea „surplusuri" sugerează acţiunea insistentă – venită de la conducerea ţării, de a spori prin toate mijloacele posibile mărimea venitului naţional şi a demonstra creşterea şi dezvoltarea înaltă a economiei naţionale. Aceasta poate presupune sporuri de supraestimare a indicatorilor globali, reieşite şi din diferite calcule ale unor autori străini, asupra venitului naţional al României din perioada respectivă, calcule ce coboară mărimea şi rata de creştere a indicatorului de sinteză cu diferite procente (vezi Marvin R. Jackson).

calculat în preţurile anului 1963. Ca urmare, în scopul asigurării comparaţiei s-au diminuat datele anilor 1975-1979 cu 3,8% pentru a le aduce la nivelul întregii serii în preţurile anului 1963. Rezultatele operaţiunilor de ajustare sunt reprezentate de tabelul C15.

Menţionăm că prin ajustare, dinamica venitului naţional s-a apropiat de realitate, creşterea între 1950 şi 1979 fiind cu 40% mai redusă decât după *Anuarul statistic*; acesta arată, în anul 1979, faţă de 1950, baza = 100, un indice al venitului naţional de 1.416%, în timp ce indicele venitului naţional ajustat de noi este în anul 1979 de 997% faţă de anul 1950 (nota 1 a tabelului C15).

Situaţii statistice preliminare

Tabelul C15

Venitul naţional ajustat[1)] la sfera lărgită, după ramurile producţiei de bunuri şi de servicii materiale, în metodologia SPM, în lei 1963, serii anuale, în perioada 1950-1979

Anii	Total venit naţional ajustat mil. lei	Sfera producţiei de bunuri			Sfera activităţilor de servicii materiale		
		agricultură, silvicultură altele mil. lei	industrie mil. lei	construcţii mil. lei	transporturi, telecomunicaţii mil. lei	comerţ[2)] mil. lei	gospodărie comunală, locativă, întreţinerea drumurilor, podurilor, altele mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1950	**50758**	24131	16957	2174	1087	5865	544
1951	**63567**	30219	20870	2935	1304	7478	761
1952	**61782**	26958	22175	3478	1739	6671	761
1953	**69807**	31740	24566	4348	2065	6218	870
1954	**70718**	30653	26632	3261	2283	7019	870
1955	**84895**	39132	29784	4674	2609	7718	978
1956	**71308**	25545	28153	5761	2826	8153	870
1957	**87286**	37936	31306	6087	2935	8044	978
1958	**83481**	30327	34675	6631	2935	7935	978
1959	**98813**	40436	38480	7718	3044	7935	1196
1960	**108043**	40654	45002	9348	3587	8148	1304
1961	**116584**	41958	50546	10218	4239	8319	1304
1962	**119765**	37067	57176	10761	4565	8783	1413
1963	**129462**	38806	63155	11087	5435	9348	1631
1964	**143157**	40436	71959	12066	5870	11087	1739
1965	**155224**	41089	81742	12718	6413	11414	1848
1966	**173599**	47611	90112	13696	7066	13049	2065
1967	**189280**	47176	101635	15762	7826	14707	2174
1968	**204296**	50763	110004	17827	8370	15049	2283
1969	**219788**	50219	124679	18696	8153	15541	2500
1970	**245401**	42610	147832	23914	13805	14088	3152
1971	**264807**	53504	154451	24035	13794	15992	3031
1972	**292743**	58729	172321	26961	15257	16131	3344
1973	**323137**	56535	200745	27797	17138	17264	3658
1974	**337147**	52300	217800	27300	17800	17947	4000
1975	**357128**	52525	232515	30394	20202	17355	4137
1976	**393362**	70803	243001	32516	21934	20779	4329
1977	**431738**	66474	265127	44444	23665	27410	4618
1978	**476360**	73208	288696	48004	28283	32397	5772
1979	**505843**	71092	313131	52814	26647	36098	6061

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1970-1981, 1990, 1991; Produsul social, cheltuielile materiale, venitul naţional pe ramuri şi pe locuitor 1950-1970 în preţurile anilor 1950, 1955 şi 1963. DCS-BDS, tabele, manuscris nr. 027/1972.

Note:

[1)] Datele sunt ajustate pornind de la seria venitului naţional exprimat în preţuri 1963. Datele venitului naţional al anilor 1950-1979 în preţurile comparabile 1963 după situaţia „Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional, pe ramuri şi pe locuitor, 1950-1970 în preţurile anului 1950, 1955 şi 1963, DCS-BDS, tabele, manuscris nr. 027/1972. Lucrarea prezintă indicatorii în preţurile anului 1950 în perioada 1950-1959; în preţurile anului 1955 pentru 1950-1965 şi în preţuri 1963 pentru perioada 1950-1970. Am folosit datele venitului naţional în preţuri 1963

pentru perioada 1950-1970. La venitul naţional exprimat în preţuri comparabile 1963, pe care construim seria 1950-1979, am adăugat şi produsul net al activităţilor de întreţinere a drumurilor şi podurilor şi de gospodărire comunală, neincluse la venitul naţional în SPM (Situaţia statistică DCS-BDS nr. 0190/1974). În statistica venitului naţional coloana intitulată „altele" cuprinde, după *Anuarul statistic* 1980, următoarele activităţi: industria casnică, industria poligrafică şi edituri, producţia studiourilor cinematografice, colectarea deşeurilor etc. Întrucât aceste activităţi nu s-au putut departaja între producţia de bunuri şi de servicii, s-au inclus, după ponderea estimată, la producţia de bunuri – industria. S-au efectuat ajustările menţionate în introducerea la această secţiune.

Efectele operaţiunilor de ajustare se reflectă şi în dinamica venitului naţional sub cele două forme:

Anii	Venitul naţional după Anuarul statistic	Venitul naţional ajustat
1950	**100**	**100**
1955	192	167
1959	242	195
1965	413	306
1969	561	433
1975	1026	704
1979	1416	997

Prin ajustare creşterea s-a corectat în minus cu 40% pentru cele trei decenii.

2) În surse, comerţul cumulează datele comerţului interior şi ale comerţului exterior considerate fără impozitul pe produs. În timp ce, în comerţul interior se realiza o masă mare de venit naţional, în comerţul exterior, îndeosebi la export se înregistrau importante pierderi.

Datele de arhivă confirmă situaţia.

Venitul net în preţuri 1963 în mil. lei în comerţul exterior

Anii		Anii	
1950	1831	**1970**	-11331
1955	1979	**1973**	-19237
1960	659	**1975**	-14609
1965	828		

Calculat după DCS-BDS Venitul naţional pe ramuri şi pe locuitor 1950-1979, dosar nr. 832/1974; DCS-BDS, S.119, Adresa DCS nr. 07605/25.II.1977, Venitul naţional pe ramuri în anii 1970-1975.

Pierderile considerabile proveneau din exportul mărfurilor ca rezultat al diferenţelor dintre preţurile interne şi cele externe. Pentru exemplificare, datele de arhivă ne arată beneficiile şi pierderile la produsele de import şi export din anii 1955-1959.

Anii	Diferenţe de preţ excedentare la import mil. lei	Diferenţe de preţ deficitare la export mil. lei
1955	4989	3056
1956	4306	3574
1957	5417	3484
1958	6029	5161
1959	5974	5876

DCS, Strict secret, 266/22.V.1962, Analiza venitului naţional al RPR în anii 1950-1959.

Secţiunea D

Produsul intern brut al României în perioada 1980-2000

▪

Calcule de compatibilizare în preţuri comparabile

Introducere istorică şi metodologică

Sarcina cercetării temei din ultima etapă – 1980-2000 – a programului nostru a fost ca produsul intern brut, exprimat în valori nominale de publicaţia Institutului Naţional de Statistică să fie convertit în valori reale, lei şi dolari comparabili; aceasta pentru a asigura comparabilitatea datelor atât în interiorul acestei perioade, cât şi cu seriile etapelor precedente până la anul 1980.

Perioada studiată se compune dintr-un deceniu – 1980-1989 – de sfârşit al vechiului sistem economico-social şi un deceniu – 1990-2000 – al tranziţiei la noul sistem, al economiei de piaţă. În sensul deosebirilor evoluţiei economico-sociale a celor două decenii se înscrie şi politica economică cu rol fundamental în rezultatele produse; mai ales în deceniul zece, de tranziţie, când puterea politică nu ajungea la un management unitar şi strategic[1], deşi la începutul anilor '90 se elaborase programul strategiei pentru înfăptuirea economiei de piaţă în România[2].

În timp ce ultimul deceniu al economiei de comandă, a dictaturii politice şi economice, manifesta fenomene de blocaj şi declin[3], deceniul zece, de tranziţie către sistemul economiei de piaţă începea cu cea mai adâncă criză, în timp de pace, de degradare a potenţialului şi producţiei sociale din secolul XX. Astfel, paradoxal, s-au cumulat procesele celui mai mare declin din perioada 1950-1989, cu deteriorarea economică din anii tranziţiei 1990-2000, rezultând aproape două decenii de retardare, de stagnare economică şi socială fără precedent. După parametrii principali economico-sociali – potenţial economic, ritm mediu decenal de creştere, venit naţional pe locuitor, condiţii materiale şi sociale de trai, decalaje de

---

[1] Singurul organism instituţional economic de continuitate în politica sa a fost Banca Centrală, BNR. În privinţa relaţiei dintre politica monetară şi de credit şi politica economică în condiţiile dificultăţilor tranziţiei a se vedea, Mugur C. Isărescu, *Reflecţii economice,* vol. I-III, Centrul Român de Economie Comparată şi Consens, Editura Expert, Bucureşti, 2001-2006.

[2] În volumul *Economia României. Secolul XX*, coordonator Academician Tudorel Postolache, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1991.

[3] Constantin Ionete, *Criza de sistem a economiei de comandă şi etapa sa explozivă*, Editura Expert, Bucureşti, 1993. Lucrarea are la bază Raportul Comisiei Guvernamentale pentru studierea şi evaluarea fenomenului de subminare a economiei naţionale a României în perioada de dictatură, Comisie instituită de guvern prin ordinul din 6 septembrie 1990, al cărui coordonator a fost numit prof. univ. Constantin Ionete.

venituri ale populaţiei etc. – ai economiei sale, România în pragul lui 2000 se afla la un nivel de dezvoltare cu 25 de ani în urmă; o pierdere de un sfert de secol de creştere economică.

În continuare prezentăm succint, prin unele date şi argumente, evoluţia economică în cele două decenii ca fundal al diminuării rezultatelor, a stagnării şi scăderii produsului intern brut.

Populaţia, ca factor principal de potenţial şi producţie, înscrie modificări sensibile de sens şi structură a organismului economico-social.

Tabelul Da

Anii	Populaţia[1)] pe medii de locuire, ponderi		Populaţia ocupată	Populaţia ocupată, ponderi			Populaţia salariată	
	urban	rural	mil.	agricul-tură	industrie şi construcţii	servicii, altele	mii	pondere în cea ocupată
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1980	45,8	54,2	10,4	29,4	43,8	26,8	7340	70,2
1986	50,6	49,4	10,7	28,3	44,7	27,0	7752	72,7
1989	53,2	46,8	10,9	27,5	45,1	27,4	7997	73,0
1993	54,5	45,5	10,1	35,2	35,8	29,0	6672	66,3
1996	54,9	45,1	9,4	34,6	34,3	31,1	5939	63,3
2000	54,6	45,4	8,6	40,8	27,3	31,9	4623	53,6

Notă:
[1)] Datele şi calculele pe baza lor, din aceste tabele provin din *Anuarul statistic al României,* 1990, 1996 şi 2001.

Deplasările populaţiei, în diferite structuri, s-au produs pe tendinţa generală manifestată după anul 1990, prima dată în ultimul secol, de diminuare pe termen lung a populaţiei României prin depăşirea natalităţii de către mortalitate. Un aspect cu rezonanţă în viitor, produs de anularea interdicţiei de aşezare, fără angajări exprese, în mediul urban, este popularea oraşelor cu locuitori rurali, fără mijloace satisfăcătoare de existenţă la sate, precum şi cu „liber profesionişti”, ceea ce a sporit proporţia populaţiei urbane şi a continuat scăderea celei rurale.

Un fenomen major, ca şi celelalte, în sens anormal, îl manifestă diminuarea rapidă a populaţiei ocupate a ţării; într-un deceniu, 1990-2000, aceasta scade cu 2,3 milioane, parţial numai – 0,8 milioane – pe seama sporului natural, ceea ce va contribui la evoluţia negativă a produsului intern brut. În aceeaşi direcţie s-a înscris şi creşterea de la 27,5% la 40,8%, după 1989, a ponderii forţei de muncă în agricultură – sector cu productivitate mică, concomitent cu reducerea de la 45,1% la 27,2% a proporţiei populaţiei ocupate în industrie şi construcţii, ramuri cu eficienţă ridicată în producţia naţională de valori. Ocupanţii din servicii cu spor relativ în total, prin

caracterul predominant speculativ în unele ramuri – comerţ, imobiliare etc. – ale acestui sector în faza tranziţiei româneşti, nu reprezintă un efect pozitiv pentru producerea de valoare socială nouă, decât în studii statistice.

Pe aceeaşi linie şi cu aceleaşi consecinţe se plasează evoluţia, în primul deceniu de tranziţie, a populaţiei salariate, care se diminuează de la circa 8 milioane la 4,6 milioane de persoane, situându-se la nivelul anului 1967, respectiv cu 33 de ani în urmă şi reprezentând o pierdere de aproape 3,4 milioane de locuri de muncă sau 42,5% din total. Desigur, o parte – minoră – din aceştia au devenit întreprinzători, ceea ce însă nu atenuează consecinţele dramatice, sociale şi economice, şi în general efectele scăderii forţei de muncă ocupate, pentru economie şi populaţie.

Modificări importante suferă, în domeniul mijloacelor de producţie şi al eficienţei, agricultura. Unele aspecte principale cantitative sunt înfăţişate mai jos.

Tabelul Db

Anii	Îngrăşăminte chimice folosite	Suprafaţa irigată[1)]	Producţia medie la ha chintale			Şeptelul mil. capete			
						bovine		porcine	ovine
	mii t	mii ha	grâu	porumb	sfeclă de zahăr	total	vaci, bivoliţe		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1980	1114	2048				6,5	3,2	11,5	15,9
1981-1985			26,8	41,4	222				
1986	1295	2712				6,7	2,9	13,7	17,3
1986-1990			30,8	29,2	213				
1989	1159	3169				6,3	2,5	11,7	15,4
1991-1995			25,6	29,6	200				
1993	538	620				3,7	2,0	9,9	12,1
1996	435	701				3,5	2,0	8,0	10,4
1996-2000			25,2	30,7	205				
2000	342	216				3,1	1,8	5,8	8,1

Notă:

[1)] Până în anul 1989 suprafaţa amenajată pentru irigat; în anii ’90 datele se referă la suprafaţa efectiv irigată, după Marin Popescu, *Lecţii ale tranziţiei, Agricultura 1990-2000,* p. 109.
Până în anul 1989 din suprafaţa amenajată se iriga între 80-90%. După anul 1990, odată cu lichidarea marilor exploataţii ale cooperaţiei agricole şi ale întreprinderilor agricole de stat ce cultivau peste 90% din arabil, instalaţiile de irigat au fost distruse în majoritate. N. Belli, în lucrarea *Tranziţia mai grea decât un război. România 1990-2000*, Editura Expert, 2001, p. 69, arată că 75% din sistemul de irigaţii pe cele peste 3 milioane de hectare au fost distruse şi furate, pierderi ce se ridicau la 2,4 miliarde de dolari, valuta 1990.

În anii ’80 scade înzestrarea agriculturii cu maşini; numărul de tractoare se micşorează de la 185 de mii în 1986 la 151 de mii în 1989, iar al celui de combine de recoltare de la 90 de mii la 78 de mii, proces ce continuă la combine, în deceniul zece până la 30 de mii. Mai substanţială

apare diminuarea folosirii îngrăşămintelor chimice din anul 1986, de la 1.295 mii t, la 538 mii t în 1993 şi până la 342 mii t în anul 2000; practic în acest an se mai folosea doar un sfert din cantitatea iniţială. După anul 1989, sistemul de irigaţii, care a costat[4] economia naţională 3.550 milioane de dolari, s-a ruinat; de la circa 2,5 milioane de ha în medie irigate anual s-a ajuns, după distrugerea a 75% din instalaţii, la 216 mii de ha în anul 2000.

O altă pagubă majoră pentru economia naţională a constituit-o reducerea drastică a şeptelului, îndeosebi din a doua jumătate a deceniului nouă. Până în anul 2000 numărul bovinelor, inclusiv al vacilor şi bivoliţelor de lapte, al porcinelor şi ovinelor scade la jumătate din efectiv; concomitent se reduce şi producţia animală – carne, lapte, ouă –, dar în proporţie mult mai redusă: carne cu 42%, lapte cu 13%, ouă cu 20%. Scăderi au loc, pe medii a cinci ani, între 1986-1990 şi 1996-2000, la grâu cu 18%, la sfecla de zahăr cu 4%; în vreme ce randamentul la porumb a sporit uşor de la 29,2 chintale la 30,7 chintale, ca medie a anilor[5].

Industria şi construcţiile, cele mai dinamice sectoare ale economiei, modifică tendinţa generală de reducere manifestând creşteri, unele, mai ales construcţiile după 1993 până în anul 2000, cu diferenţe cantitative de la o ramură la alta[6].

---

[4] Nicolae Belli detaliază distrugerile inventariate în anul 1998: 18.000 de km de canale deschise; 63.000 de km de conducte furate şi valorificate ca fier vechi; 4.019 staţii de pompare a apei şi 600.000 de hidranţi; 63.000 de instalaţii de protecţie a reţelelor hidro-ameliorative; 23.000 de lucrări hidrotehnice etc. pp. 68-69.

[5] Apare astfel interesant faptul că la sfârşitul perioadei cercetate, în anul 2000, când din întinderea cultivată se eliminaseră cele câteva mii de exploataţii înzestrate modern şi se înlocuiseră cu peste 3,6 milioane de exploataţii parcelare fărâmiţate (90% din total) în medie de la 0,6 ha la 2,7 ha, cu inventar sărăcăcios, când cantitatea de îngrăşăminte chimice folosite s-a redus la un sfert iar cele naturale la jumătate, când nu se mai iriga decât 10% din cele 3 milioane de ha amenajate etc., totuşi producţia medie la hectar la majoritatea culturilor de cereale – grâu, porumb – apare în statistica oficială agricolă cu diferenţe mici, la nivelul celei dinainte de 1989; la fel şi în producţia animală; deşi numărul de bovine, porcine şi ovine se reduce la jumătate între anii 1989 şi 2000, cantitatea de furaje de asemenea scade la jumătate, însă producţia de carne se reduce numai cu 24% şi cea de lapte cu 1%. În mod normal se pune întrebarea: ori mica producţie parcelară neînzestrată reuşeşte cu resursele sale să compenseze avantajele marii exploataţii moderne, ori agricultura dinainte de 1989 pe marile exploataţii realizată cu imense investiţii a dat aceleaşi rezultate ca cea parcelară în anul 2000, ori calculele statistice ale Ministerului Agriculturii au fost prea optimiste.

[6] Expresivă apare evoluţia industriei prin producţia unor produse de bază ale ramurilor. Dacă ramurile energetică şi siderurgică (energie electrică şi oţel) arată creşteri până la 1989 urmate, după acest an, de căderi dramatice, industriile de construcţii de maşini (motoare) şi cele de industrie uşoară (furnir, încălţăminte) îşi reduc producţia încă în anii ’80, dar căzând cu 60-80% până în 2000, sub nivelul anului 1980.

Tabelul Dc

	Producţia		Personal mil.	
	industriei, indici	construcţiilor, indici	industrie	construcţii
1	2	3	4	5
1980	100	100	3,2	0,9
1986	129	99	3,5	0,8
1989	133	112	3,7	0,8
1993	65,8	60,8	2,9	0,6
1996	74,5	105,0	2,7	0,5
2000	82,1	107,8	2,0	0,8

Mai definitorii pentru starea industriei şi a economiei, în general, sunt laturile calitative ale structurii. Industrializarea s-a finalizat într-o economie cu puternic caracter autarhic, cu ramuri care au solicitat imense investiţii – siderurgică, metalurgică, chimică – dar care la creşteri mari de producţie înregistrau, din cauza nivelului tehnic, costuri purtătoare de mari pierderi transmise prin producţia intermediară economiei naţionale; cel mai clar acestea se vedeau la exportul produselor energofage al cărui curs de revenire era de trei-şase ori mai mare (60-120 de lei pentru un dolar) decât media generală a exportului (12-20 de lei pentru un dolar).

Pe de altă parte, cu toate eforturile umane, financiare şi tehnice, economia în general nu ajunsese la gradul corespunzător de intensivitate; de aici şi creşterea slabă a productivităţii şi eficienţei muncii şi fondurilor[7]. Studiile de specialitate subliniază consumuri mari de materii prime şi resurse energetice. Caracterul energorisipitor al economiei României a marcat adânc eficienţa muncii[8]. Pentru o unitate de produs intern brut în ţara noastră se consuma până la nouă ori mai multă energie decât în ţările dezvoltate[9].

---

[7] Evidenţa acestor relaţii se constată din datele ce urmează:

	1976-1980	1981-1985	reducere %
Ritmul mediu anual de creştere a venitului naţional, %	7,2	4,4	39
Sporul venitului naţional la 1.000 lei fonduri productive, lei	174	124	29

Sursă: Gh. Zaman, Steliana Sandu, *Consideraţii preliminare privind funcţionarea economiei naţionale*, Bucureşti, 1991.

[8] După datele Băncii Mondiale, în anul 1988 productivitatea muncii în România era de 3,7 ori mai mică decât media europeană şi de 7,1 ori mai redusă decât media din statele dezvoltate, ţara noastră fiind printre ultimele din Europa la acest indicator.

[9] C. Grigorescu, „Poziţia şi locul României în context european şi mondial în 1947-1989”, în N.N. Constantinescu (coordonator), *Istoria economică a României*, vol. II, Editura Economică, Bucureşti, 2000.

Îmbătrânirea tehnologiei în funcţie, în economia naţională, cu toate consecinţele asupra reducerii productivităţii şi eficienţei muncii o sugerează balanţa fondurilor fixe ale economiei din ultimele două decenii ale existenţei sistemului socialist.

Tabelul Dd

Anii	Existent la începutul anului mld. lei	Intrări în timpul anului		Existent la sfârşitul anului mld. lei	Ieşiri în timpul anului	
		mld. lei	% din existent		mld. lei	% din existent
1	2	3	4	5	6	7
1970	655	86	13,0	714	27	3,8
1980	1735	229	16,7	1880	84	4,5
1985	2617	263	10,0	2798	82	3,9
1987	3992	270	9,1	3182	81	2,6
1988	3182	257	8,1	3359	80	2,4

Sursă: *Anuarul statistic al României*, 1990.

Intrările anuale de fonduri fixe noi au sporit, reprezentând până în 1980 16,7% din existent, după care în deceniul nouă s-au redus, până la jumătate, respectiv la 8,1%. Aceeaşi tendinţă negativă manifestă ieşirile de fonduri fixe, în principal uzate fizic şi moral, scăzând relativ de la 4,5% în 1980 la 2,4% în 1988. Ca volum, ieşirile de fonduri pe tot intervalul au reprezentat, în medie, sub o treime din cele intrate; ceea ce semnifică fenomenul grav al acumulării în economie a unei mase în continuă creştere de fonduri cu grad ridicat de uzură, care diminuau randamentele şi încărcau costurile. Pentru „compensare", mai ales în industrie şi construcţii, se angajau noi contingente de muncitori, se prelungea timpul de muncă, se suprimau zile de odihnă. Învechirea unei mari părţi a utilajelor şi maşinilor a constituit un proces negativ fundamental care a condus economia naţională către ineficienţă şi ceea ce este mai grav, fără perspectiva de ieşire, pe termen scurt şi mediu, din această situaţie.

Alte carenţe importante, care au devenit frâne puternice ale creşterii: subaprecierea industriei uşoare şi alimentare cu bază largă de materii prime în ţară; supralicitarea investiţiilor în ramurile energointensive cu niveluri ridicate de cost şi ale căror produse destinate exportului aduceau mari pierderi; disproporţii, în structura pe ramuri şi sectoare, generate de mecanismele economiei însăşi, cât şi de despotismul asupra economiei, de măsurile arbitrare promovate de o dictatură personală care dispunea voluntar de politica economică, în care opiniile şi soluţiile necesare, corect formulate de instituţiile de analiză, de cercetări economice erau ignorate sau interpretate tendenţios.

Toate procesele negative din economie au determinat reducerea gravă, în cele două decenii, a veniturilor majorităţii populaţiei, a salariaţilor şi

pensionarilor, a ţărănimii cu mijloace scăzute de trai, în contrast cu acumularea, îndeosebi în anii tranziţiei, de venituri şi averi uriaşe. Niciodată în istoria României nu a existat un asemenea volum de avuţie acumulată, în primul rând de statul centralizat „ca bunuri ale poporului" care a fost oferită, după 1989, redistribuirii prin tot arsenalul de mijloace extraeconomice şi economice în favoarea şi proprietatea unor restrânse categorii sociale; niciodată polarizarea economico-socială nu a fost mai adâncă ca la începutul secolului XXI. Unii indicatori de venituri şi consum[10] înfăţişează sumar, în medie, standardul de trai.

Anii	Câştigul salarial total	Pensia medie reală	Consum mediu anual pe locuitor, kg				Calorii	Locuinţe terminate, mii	PIB
			carne	zahăr	produse de cereale	legume			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1980	**100**	**100**	62,0	28,2	173	121	3254	161,4	100,0
1985	95,9	92,0	55,1	26,3	143	137	3037	105,6	116,8
1988	93,2	93,0	52,4	25,0	153	139	2930	103,3	120,0
1992	72,4	71,0	45,8	24,1	140	95	2679	27,5	80,3
1995	66,1	64,1	47,2	23,5	162	116	2908	35,8	84,2
2000	58,6	42,3	46,3	23,0	220	134	3020	26,4	78,5

În cele două decenii salariile reale în medie s-au redus până la 59%, iar pensiile de asigurări de stat până la 42%, fenomen întâlnit în istoria noastră socială numai în perioada celor două războaie mondiale. Reducerea veniturilor majorităţii populaţiei – 70-80% din totalul menajelor – s-a reflectat în scăderea consumului de bunuri şi servicii ale celor vizaţi, în reducerea drastică a construcţiilor de locuinţe. Relaţii interesante se pot face între evoluţia PIB din această perioadă şi veniturile salariaţilor şi pensionarilor.

O problemă fundamentală a efectelor evoluţiei economice a României în cele două decenii este a poziţiei ţării noastre în economia Europei. Nivelul de dezvoltare economică precum şi structura deficitară a economiei la sfârşitul anilor '80 plasau România pe ultimele două-trei locuri între ţările continentului. Aceasta a menţinut decalajul ţării noastre atât faţă de media europeană, şi cu atât mai mult, faţă de media grupului ţărilor dezvoltate. Produsul naţional brut pe locuitor al României se prezenta de 3,5 ori mai redus decât media ţărilor europene şi de 6,9 ori decât a ţărilor dezvoltate. Privind retrospectiv, în anul 1938 venitul naţional pe locuitor în ţara noastră era de 2,9 ori mai mic decât media europeană. Aceasta conduce la concluzia esenţială a comparaţiei: cu toate marile eforturi şi sacrificii ale populaţiei în sprijinul

[10] După datele calculate din *Anuarul Statistic al României*, 1993, 1996, 2001.

dezvoltării, al industrializării, cu toată creşterea economică susţinută în primele trei decenii postbelice, din cauzele menţionate, România nu a putut să remonteze handicapul decalajului faţă de ţările dezvoltate ale continentului. Problema era însă în plan general, nu numai a ţării noastre, ci şi a majorităţii ţărilor în curs de dezvoltare şi chiar a unor continente.

Aceste procese şi laturi negative nu anulează eforturile de investiţie ale ţării noastre de sute de miliarde de dolari, care, cu toate blocajele anilor ’80 au transformat ţara din una agrară în una industrial agrară, cu populaţie predominant urbană, cu nivel mediu de pregătire.

Sistemul politic care a impus dictatura discreţionară ca şi alţi factori au frânat şi adesea au blocat valorificarea eficientă a resurselor umane şi materiale ale organismului economico-social şi înaintarea liberă a României spre un progres de nivel european.

Cu toate acestea, de la vechiul sistem s-a moştenit în anul 1990 o avuţie creată de peste şapte ori mai mare decât cea preluată în anul 1948, un aparat de producţie industrial, agricol, de servicii, organizări solide de gospodărie comunală, de învăţământ şi sănătate, de cercetare ştiinţifică; s-a moştenit de asemenea, un numeros corp de sute de mii de specialişti competenţi în domeniile de bază ale societăţii, precum şi instituţii de cultură, artă, de apărare naţională, împreună cu un important prestigiu internaţional în diferite domenii; cu toate carenţele lor, unele grave, care au grăbit sfârşitul sistemului, aceste elemente ale patrimoniului material şi uman puteau constitui temelii şi puncte de plecare, ca în alte ţări vecine, prin ajustări tehnice şi politici economice făcute în interesul ţării, pentru un progres economic susţinut[11]; majoritatea lor a fost însă supusă distrugerii, deteriorării, sustragerilor în interes personal şi de grup, sub „protecţia” guvernelor şi partidelor politice.

---

[11] Chiar în primele luni după decembrie 1989, prin elaborarea Schiţei privind strategia înfăptuirii economiei de piaţă în România se prognoza, pe baza patrimoniului economic al ţării, o evoluţie optimistă a transformărilor ce urmau să se înfăptuiască; se avea în vedere „o inversare de tendinţă a dinamicii creşterii economice (după scăderile de producţie din anul 1989, se apreciază o creştere a PIB în ritm mediu anual de cel puţin 3,7-3,8%) concomitent cu mari mutaţii în structura pe ramuri şi creşterea eficienţei întregii economii naţionale”. Linia generală a strategiei enunţa dezideratul după care „costurile sociale ale tranziţiei să fie acoperite, în bună măsură, simultan cu apariţia lor, în aşa fel încât, chiar în cursul tranziţiei şi nu ulterior, să se atingă un nivel comparabil cu media europeană la indicatorii sociali de bază”. Acad. Tudorel Postolache (coordonator), *Economia României. Secolul XX. Noua tranziţie la economia de piaţă, premise istorice şi perspective,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1991, p. 769.

PIB-ul perioadei 1980-2000 este exprimat în publicaţia oficială a Institutului Naţional de Statistică şi în statisticile Băncii Naţionale a României, în preţuri curente şi în indici. Prin procedee statistice indicatorul global a fost convertit din valori nominale în valori reale, apoi, după cum se explică detaliat în Introducerea specială, prin calcule de echivalare s-a obţinut produsul intern brut în dolari ppc 1990 şi 2000, total şi pe locuitor.

Pe fundalul critic al organismului economico-social indicatorii macroeconomici de sinteză, cei globali manifestă oscilaţii incerte şi în final tendinţe de diminuare. Cele 16 situaţii statistice înfăţişează evoluţia, în cifre absolute, dinamica în indici şi structura produsului intern brut, a resurselor sale pe cele două sfere de bază a producţiei de bunuri şi a activităţilor de servicii.

În formă concentrată, a mediei anilor, prezentăm evoluţia rezultatelor sintetice ale economiei în cele două decenii.

Tabelul De

Produsul intern brut total şi pe locuitor

	Dolari ppc 2000		Dolari ppc 2000	
	mld.	indici	pe locuitor	indici
1980-1984	211,0	100	9401	100
1985-1989	234,3	111	10216	108
1990-1994	182,4	86	7950	85
1995-2000	183,6	87	8145	87

După o uşoară urcare în primii zece ani de 11%, în următorul deceniu are loc o reducere până la 13% faţă de nivelul primului interval; pe locuitor tendinţa e aproape aceeaşi întrucât, după 1990 se reduce şi populaţia ţării.

Mai expresive apar tendinţele evoluţiei, privite prin valoarea adăugată, în cele două sfere ale activităţilor economice – producţia de bunuri şi producţia de servicii.

Tabelul Df

Valoarea adăugată brută după sferele de activitate total şi în dinamică

– lei 1990 –

	Total mld. lei	Indici	Producţia de bunuri		Producţia de servicii	
			mld. lei	indici	mld. lei	indici
1980-1984	746	100	536	100	210	100
1985-1990	811	108	585	109	226	108
1991-1994	657	88	418	78	239	114
1995-2000	629	84	347	65	282	134

Faţă de totalul valorii adăugate, cea din producţia de bunuri se reduce în deceniul zece cu 35%, în timp ce în servicii ea sporeşte cu 34% faţă de perioada de bază; serviciile, prin dezvoltarea lor au compensat peste jumătate din pierderile sectorului producţiei materiale. La rândul său acesta arată, în tabelul D8, scăderile cele mai mari: în industrie cu 45 de procente, în construcţii cu 26 de procente, şi cel mai puţin, în ultimul interval 1995-2000, cu 8% în agricultură, care timp de 15 ani a marcat creşteri. Unul din rezultatele semnificative ale acestei evoluţii inegale a fost creşterea ponderii agriculturii de la circa 20% la 30% în sectorul de bunuri, şi a ramurii de construcţii de la circa 10% la 12%, pe seama diminuării contribuţiei la valoarea adăugată a industriei de la circa 65% la 58%. Se prefigura astfel, cu toată labilitatea evoluţiei, o configuraţie modificată a producţiei materiale.

Însă mult mai severe sunt modificările, în ponderea valorii adăugate a ramurilor-resurse în domeniile serviciilor, tabelul D15.

Tabelul Dg

Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor, după evoluția ponderii ramurilor resurse în total

Perioada	Total	Transporturi	Învăţământ şi altele	Adminis-traţie	Activităţi bancare	Comerţ	Tranzacţii imobiliare
1980-1985	**100**	26	14	9	10	23	18
1986-1989	**100**	28	15	9	8	23	17
1990-1994	**100**	23	13	9	11	32	12
1995-2000	**100**	22	11	8	6	30	23

În timp ce ramurile de transport, învăţământ şi sănătate, administraţie şi activităţile financiar-bancare şi-au diminuat ponderea în valoarea adăugată, între începutul şi sfârşitul perioadei, de la 59% la 47%, comerţul şi tranzacţiile imobiliare, activităţi care descătuşate de preţurile fixe şi controlul statului au evadat în câmpul liber al speculei, dobândesc preponderenţă în totalul serviciilor cu 53% în total, lăsând impresia statistică falsă de modernizare a economiei naţionale, de apropiere de configuraţia economiilor avansate.

Cu aceste structuri rezultate din deteriorarea aparatului de producţie şi circulaţie al economiei, supuse practicilor interesate ale grupărilor politice, România, pe lângă pierderea celor 25 de ani de dezvoltare până la 2000, împovărată în datorii externe şi dijmuită de bogăţiile sale naturale, cu potenţial sărăcit, va evolua încă multe decenii la periferia Europei.

Situaţii statistice asupra produsului intern brut, în perioada 1980-2000

	Situaţii statistice de sinteză		**pag.**
	Introducere istorică și metodologică		203
	Introducere la calculul de conversie a PIB din monedă naţională, comparabilă, lei, în dolari la ppc 1990 şi 2000		215
1.	Produsul intern brut, în preţuri comparabile, lei şi dolari ppc 1990 şi 2000, total şi pe locuitor, medii ale anilor	tabelul D1	218
2.	Produsul intern brut, în preţuri comparabile, lei şi dolari ppc 1990 şi 2000, total şi pe locuitor, serii anuale	tabelul D2	219
3.	Produsul intern brut în preţuri curente şi în preţuri comparabile 1989 şi 1990 şi indici, serii anuale	tabelul D3	220
4.	Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1990, medii ale anilor	tabelul D4	221
5.	Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute, în lei 1990, serii anuale	tabelul D5	221
6.	Valoarea adăugată brută, după sferele de activitate, în lei 1990, total şi dinamică, medii ale anilor	tabelul D6	222
7.	Valoarea adăugată brută, după sferele de activitate, în lei 1990, total şi dinamică, serii anuale	tabelul D7	222
	Situaţii statistice preliminare		
8.	Valoarea adăugată brută în sfera producţiei de bunuri, după ramuri–resurse, în lei 1990, total şi dinamică, medii ale anilor	tabelul D8	223
9.	Valoarea adăugată brută în sfera producţiei de bunuri, după ramuri – resurse, în lei 1990, total şi dinamică, serii anuale	tabelul D9	223
10.	Structura valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri, după ramuri-resurse, serii anuale	tabelul D10	224
11.	Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în lei 1990, medii ale anilor	tabelul D11	224
12.	Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în lei 1990, serii anuale	tabelul D12	225
13.	Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în indici, medii ale anilor	tabelul D13	226
14.	Valoarea adăugată brută în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în indici, serii anuale	tabelul D14	226
15.	Structura valorii adăugate brute în sfera serviciilor, ponderi ale ramurilor-resurse, medii ale anilor	tabelul D15	227
16.	Structura valorii adăugate brute în sfera serviciilor, ponderi ale ramurilor-resurse, serii anuale	tabelul D16	227
17.	Produsul intern brut după resurse de formare, 1980-1989	tabelul D17	228
18.	Produsul intern brut după resurse de formare, 1990-2000	tabelul D18	229

Introducere
la calculul de conversie a PIB din monedă naţională, comparabilă, lei, în dolari la ppc 1990 şi 2000, pentru perioada 1980-2000

Produsul intern brut din ultima etapă a studiului nostru – 1980-2000 – a fost compatibilizat, în situaţiile statistice, în preţuri comparabile 1990. *Anuarul statistic* prezintă produsul intern brut în valori nominale; preţurile curente nu sunt însă comparabile din cauza procesului inflaţionist manifestat mai ales în deceniul zece al secolului XX[12].

În scopul determinării capacităţii de comparaţie a datelor produsului intern brut, atât pe traseul intervalului respectiv, cât şi cu cifrele indicatorului din perioadele anterioare, valoarea nominală a PIB a fost adusă la nivel de comparabilitate, la preţuri constante cu baza în 1990. Pentru seria 1990-2000 aceasta s-a făcut prin deflatarea valorii nominale a indicatorului global, cu ajutorul deflatorului oficial[13] publicat în Rapoartele Băncii Naţionale a României, iar pentru perioada 1980-1989, întrucât nu am

[12] În monedă nominală, PIB, în intervalul 1980-2000, a evoluat în miliarde lei astfel:

– preţuri curente –

Anii	PIB mld. lei	Anii	PIB mld. lei
1	2	3	4
1980	616,9	**1991**	2204
1981	623,7	**1992**	6092
1982	727,4	**1993**	20036
1983	768,7	**1994**	49768
1984	816,1	**1995**	72136
1985	817,4	**1996**	108920
1986	838,6	**1997**	252926
1987	845,1	**1998**	371194
1988	857,0	**1999**	545730
1989	800,0	**2000**	800308
1990	858,0		

Sursă: *Anuarul statistic al României*, 1990, 1998, 2001.

[13] Deflator PIB după rapoartele BNR din anii 1993, 1996, 2001.

1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
99,1	113,6	295,1	299,9	327,3	239,1	135,3	145,3	247,3	155,2	147,8	141,3

Deflatarea PIB în preţuri curente s-a făcut după formula: PIB în preţuri curente ale fiecărui an supra produsul dintre deflatorul PIB din anul curent şi deflatorul din anul anterior.

dispus de un deflator integral oficial, valoarea reală a PIB s-a calculat după indicii de dinamică ai acestuia; apoi ambele serii – 1980-1989 şi 1990-2000 – s-au legat, rezultând seria produsului intern brut în lei preţuri comparabile 1989, care a fost adusă în preţuri 1990, prezentându-se cum urmează:

– preţuri 1970 –

Anii	PIB mil. lei	Anii	PIB mil. lei
1	2	3	4
1980	734986	**1991**	682933
1981	735510	**1992**	622518
1982	765328	**1993**	631787
1983	811850	**1994**	656417
1984	860055	**1995**	703145
1985	859266	**1996**	731175
1986	879171	**1997**	686564
1987	886638	**1998**	653754
1988	882526	**1999**	645762
1989	830960	**2000**	659098
1990	784420		

Seria PIB astfel obţinută a fost transformată în dolari SUA – ppc 1990 şi 2000 – prin metoda simplificată, cu rezervele menţionate la secţiunea A, ca şi pentru perioada anterioară –1950-1979 –, prin convertorul de 8,8 lei un dolar la paritatea puterii de cumpărare pentru anul 1975, calculată în Memorandumul economic România 1983, după Programul Internaţional de Comparaţii, runda a III-a.

Pentru a opera asupra PIB din anii 1980-2000, exprimat în preţuri comparabile 1990, s-au efectuat, în ordine succesivă, operaţiunile de compatibilizare: seria PIB a fost transformată din preţuri comparabile 1990 în preţuri 1975[14], diminuându-se valoarea ei cu 10,9%, diferenţa de creştere a preţurilor PIB între 1975-1990; la nivelul obţinut al PIB la preţurile comparabile 1975, seria de date a fost raportată apoi la convertorul 8,80 lei = 1dolar ppc rezultând seria nouă a PIB în dolari ppc 1975. În continuare, prin ponderarea noii serii a PIB cu 2,15, coeficientul de depreciere a dolarului de calcul a PIB al SUA[15], între 1975-1990, s-a obţinut PIB în

[14] PIB din anul 1980 reprezenta în preţuri 1963 – 610,2 miliarde de lei; în preţuri 1975 – 663 miliarde de lei; în preţuri 1990 – 735 miliarde de lei.

[15] Samuel H. Williamson, „Six Ways to Compute the Relative Value of a U.S. Dollar Amount, 1774 to Present”, Measuring Worth, 2008, URL.http://www,measuringworth.com/uscompare.

dolari ppc 1990 pentru perioada 1980-2000. Conversia în dolari valuta 2000, s-a făcut prin acelaşi procedeu, înmulţind seria PIB în dolari ppc 1990 cu un coeficient de depreciere a dolarului 1990-2000, de 1,2253. Cu aceste operaţiuni de calcul şi compatibilizare s-a realizat în linii generale aducerea celor trei componente temporale ale seriei PIB 1862-2000: 1862-1947, 1950-1979 şi 1980-2000 la numitorul comun de valoare comparabilă în dolari la ppc 1990 şi 2000.

În toate situaţiile statistice finale ale secţiunii D prezente, expunerea tabelelor, ca şi în secţiunile B şi C ale volumului I, sunt ordonate, în succesiune inversă cronologiei elaborării calculelor primare; ele se prezintă în date absolute şi relative. Întrucât însă, repetăm, în acest răstimp de circa 140 de ani teritoriul ţării şi odată cu el şi mărimea patrimoniului economic şi a populaţiei au suferit modificări în anii 1918, 1939, 1945, datele absolute sunt comparabile numai în interiorul perioadelor cu teritoriu constant. Pentru asigurarea capacităţii de comparaţie generală, oarecum relativă dar acceptată de statistică, s-a introdus indicatorul PIB pe locuitor; exprimaţi în dolari 1990 şi 2000, respectiv în valori monetare actuale, indicatorii de sinteză globali pe locuitor, inclusiv indicii lor, pot oferi o imagine generală, concisă şi de ridicată expresivitate în dinamică pe întregul interval istoric şi eventual pentru compararea cu alte ţări sau surse.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D1

Produsul intern brut, în preţuri comparabile, lei şi dolari ppc 1990 şi 2000, *total şi pe locuitor*, medii ale anilor, perioada 1980-2000

Medii ale anilor	PIB lei 1990 mil.	PIB lei 1975[1)] mil.	PIB dolari ppc 1975[2)] mil.	PIB dolari ppc 1990[3)] mil.	PIB dolari ppc 2000[4)] mil.	Indice	PIB pe locuitor		
							dolari ppc		Indice
							1990	2000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1980-1984	781546	704954	80108	172233	211037	100,0	7672	9401	100,0
1985-1989	867712	782677	88941	191222	234304	111,0	8337	10216	108,7
1990-1994	675615	609405	69251	148889	182433	86,4	6489	7950	84,6
1995-2000	679916	613284	69691	149837	183595	87,0	6647	8145	86,6

Sursă: Tabelul D2.

Note:

[1)-4)] A se vedea notele 1, 2, 3, 4 de la tabelul D2.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D2

Produsul intern brut, în preţuri comparabile, lei şi dolari ppc 1990 şi 2000, *total şi pe locuitor*, serii anuale, perioada 1980-2000

Anii	PIB lei 1990 mil.	PIB lei 1975[1)] mil.	PIB dolari ppc 1975[2)] mil.	PIB dolari ppc 1990[3)] mil.	PIB dolari ppc 2000[4)] mil.	Indice	PIB pe locuitor		
							dolari ppc		Indice
							1990	2000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1980	734986	662958	75336	161973	198465	**100,0**	7296	8939	**100,0**
1981	735510	663430	75390	162088	198606	100,1	7252	8885	99,4
1982	765328	690326	78446	168659	206658	104,1	7504	9194	102,8
1983	811850	732289	83215	178911	219220	110,5	7933	9720	108,7
1984	860055	775770	88156	189535	232237	117,0	8378	10265	114,8
1985	859266	775058	88075	189361	232024	116,9	8333	10211	114,2
1986	879171	793012	90115	193747	237399	119,6	8489	10402	116,4
1987	886638	799748	90880	195393	239415	120,6	8518	10437	116,7
1988	882526	796039	90459	194487	238305	120,1	8437	10337	115,6
1989	830960	749526	85173	183123	224380	113,1	7910	9692	108,4
1990	784420	707547	80403	172867	211813	106,7	7449	9127	102,1
1991	682933	616005	70001	150501	184409	92,9	6491	7954	89,0
1992	622518	561511	63808	137187	168096	84,7	6020	7376	82,5
1993	631787	569872	64758	139230	170599	86,0	6119	7497	83,9
1994	656417	592088	67283	144658	177249	89,3	6364	7798	87,2
1995	703145	634237	72072	154956	189867	95,7	6832	8371	93,6
1996	731175	659520	74945	161133	197436	99,5	7127	8733	97,7
1997	686564	619281	70373	151302	185390	93,4	6711	8223	92,0
1998	653754	589686	67010	144071	176530	88,9	6402	7845	87,8
1999	645762	582477	66191	142310	174372	87,9	6337	7764	86,9
2000	659098	594506	67558	145249	177973	89,7	6474	7933	88,7

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1990, 1996, 2001; BNR, Rapoarte anuale, 1991-1995, 1996, 2002; Banca Mondială, Marvin R. Jackson, National *Accounts and Estimation of Gross Domestic Product and Its Growth Rates for Romania*, Washington, 1985; Samuel H. Williamson, „Six Ways to Compute the Value of a U.S. Dollar Amount, 1774 to Present", Measuring Worth, 2008.

Note:

1) Transformarea PIB din lei preţuri comparabile 1990 în lei 1975 s-a făcut prin înmulţirea seriei 1990 cu un coeficient de 0,902 reprezentând creşterea preţurilor PIB între 1975-1990 de 10,9%.

2) Conversia PIB din lei 1975 în dolari la paritatea puterii de cumpărare, prin raportul de 8,8 lei = 1 dolar 1975 s-a calculat după Programul de Comparaţii Internaţionale, PCI, runda III şi Memorandumul economic România, din anul 1983.

3) Dolarii 1975 ppc s-au transformat în dolari 1990 prin coeficientul de depreciere a PIB al SUA între 1975-1990 de 2,15 calculat după Samuel H. Williamson.

4) Conversia PIB din dolari 1990 în dolari 2000 s-a efectuat prin coeficientul de depreciere a acestora între 1990-2000, după aceeaşi sursă, de 1,2253.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D3

Produsul intern brut în preţuri curente şi în preţuri comparabile 1989 şi 1990, şi indici, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	PIB lei preţuri curente[1)] mil. lei	PIB lei preţuri comparabile 1989[2)] mil. lei	PIB lei preţuri comparabile 1990[3)]		
			mil. lei	indici 1980 = 100	indici 1989 = 100
1	2	3	4	5	6
1980	616900	707602	734986	**100,0**	88,5
1981	623700	708106	735510	100,1	88,5
1982	727700	736813	765328	104,1	92,1
1983	768700	781602	811850	110,5	97,7
1984	816100	828011	860055	117,0	103,5
1985	817400	827251	859266	116,9	103,4
1986	838600	846415	879171	119,6	105,8
1987	845100	853604	886638	120,6	106,7
1988	857000	849645	882526	120,1	106,2
1989	800000	800000	830960	113,1	**100,0**
1990	857900	755194	784420	106,7	94,4
1991	2203900	657488	682933	92,9	82,2
1992	6092100	599324	622518	84,7	74,9
1993	20035700	608248	631787	86,0	76,0
1994	49767600	631960	656417	89,3	79,0
1995	72559700	676947	703145	95,7	84,6
1996	108919600	703933	731175	99,5	88,0
1997	252925700	660984	686564	93,4	82,6
1998	371193600	629396	653754	88,9	78,7
1999	545730200	621702	645762	87,9	77,7
2000	800308100	634541	659098	89,7	79,3

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1990, 1996, 2001; Raportul BNR 1993, 1998, 2001.

Note:

1) După anul 1990 inflaţia galopantă sporeşte valoarea nominală a produsului intern brut.

2) Transformarea din valori nominale în valori reale a PIB s-a făcut prin indicii de dinamică având baza = 100 în 1989 pentru perioada 1980-1989 şi prin aplicarea deflatorului (Rapoarte BNR) la preţuri curente pentru anii 1990-2000.

3) Trecerea PIB de la preţuri comparabile 1989 la preţuri comparabile 1990 s-a făcut prin ponderarea cu 3,87%, indice de creştere a mediei preţurilor din anul 1989 în 1990.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D4

Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute[1)], în lei 1990, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

Medii ale anilor	Valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi servicii mil. lei	Producţia imputată de servicii bancare mil. lei	Valoarea adăugată brută minus col. 3 mil. lei	Impozite pe produs şi taxe vamale mil. lei	Subvenţii pe produs mil. lei	Produsul intern brut col. 4 + 5 – 6 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7
1980-1984	745438	-28863	716575	69145	-4174	781546
1985-1989	810454	-11127	799327	87432	-6634	880125
1990-1994	656286	-22756	633530	69237	-27152	675615
1995-2000	628929	-10982	617947	69617	-7648	679916

Surse: Tabelele D2 şi D17.
Notă:
1) Calculat după tabelul D5.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D5

Produsul intern brut după operaţiuni asupra valorii adăugate brute[1)], în lei 1990, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	Valoarea adăugată brută în producţia de bunuri şi servicii mil. lei	Producţia imputată de servicii bancare mil. lei	Valoarea adăugată brută minus col. 3 mil. lei	Impozite pe produs şi taxe vamale mil. lei	Subvenţii pe produs mil. lei	Produsul intern brut col. 4 + 5 – 6 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7
1980	723961	-22785	701176	44834	-11025	734985
1981	716386	-25007	691379	44131	-	735510
1982	719409	-24490	694919	72706	-2296	765329
1983	760704	-32474	728230	86868	-3247	811851
1984	806732	-39563	767169	97186	-4300	860055
1985	802554	-26637	775917	87645	-4296	859266
1986	815870	-23738	792132	94071	-7033	879170
1987	836986	31032	868018	88664	-7980	948702
1988	834870	-23828	811042	81192	-9708	882526
1989	761991	-12464	749527	85589	-4155	830961
1990	738923	-18042	720881	94130	-30592	784419
1991	655615	-14342	641273	66245	-24586	682932
1992	639326	-29258	610068	59762	-47311	622519
1993	613465	-26535	586930	66969	-22112	631787
1994	634099	-25600	608499	59078	-11159	656418
1995	670800	-21094	649706	65392	-11953	703145
1996	699003	-14624	684379	62150	-15355	731174
1997	635758	-3433	632325	60418	-6179	686564
1998	599492	-9806	589686	67990	-3923	653753
1999	577311	-9686	567625	82658	-4520	645763
2000	591210	-7250	583960	79092	-3955	659097

Surse: Tabelele D2 şi D17.
Notă:
1) Calculat după tabelele D7, D17. A se vedea notele la tabelele D2, D17.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D6

Valoarea adăugată brută[1)], după sferele de activitate, în lei 1990, total şi dinamică, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

Medii ale anilor	Total	Indici	Sfera producţiei de bunuri		Sfera activităţii de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1980-1984	745438	100,0	535656	100,0	209782	100,0
1985-1989	810454	108,7	584960	109,2	225494	107,5
1990-1994	656286	88,0	417833	78,0	238453	113,7
1995-2000	628929	84,4	346469	64,7	282460	134,6

Surse: Tabelele D2 şi D3.
Notă:
1) Calculată după tabelul D7.

Situaţii statistice de sinteză

Tabelul D7

Valoarea adăugată brută[1)], după sferele de activitate, în lei 1990, total şi dinamică, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	Total	Indice	Sfera producţiei de bunuri		Sfera activităţii de servicii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil.lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1980	**723961**	**100**	518900	**100**	205061	**100**
1981	**716386**	99,0	503824	97,1	212562	103,7
1982	**719409**	99,4	522719	100,7	196690	95,9
1983	**760704**	105,1	547999	105,6	212705	103,7
1984	**806732**	111,4	584837	112,7	221895	108,2
1985	**802554**	110,9	580864	111,9	221690	108,1
1986	**815870**	112,7	596957	115,0	218913	106,8
1987	**836986**	115,6	597594	115,2	239392	116,7
1988	**834870**	115,3	600118	115,7	234752	114,5
1989	**761991**	105,3	549265	105,9	212726	103,7
1990	**738923**	102,1	531052	102,3	207871	101,4
1991	**655615**	90,6	417955	80,5	237660	115,9
1992	**639326**	88,3	386584	74,5	252742	123,3
1993	**613465**	84,7	370227	71,3	243238	118,6
1994	**634099**	87,6	383348	73,9	250751	122,3
1995	**670800**	92,7	416965	80,4	253835	123,8
1996	**699003**	96,6	430662	83,0	268341	130,9
1997	**635758**	87,8	371431	71,6	264327	128,9
1998	**599492**	82,8	309226	59,6	290266	141,6
1999	**577311**	79,7	278323	53,6	298988	145,8
2000	**591210**	81,7	272207	52,5	319003	155,6

Surse: Tabelele D2 şi D3.
Notă:
1) Calculată pe baza datelor din tabelele D9, D12, D14, D16 şi D17.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D8

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera producţiei de bunuri, după ramuri-resurse, în lei 1990, total şi dinamică, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

Medii ale anilor	Total		Agricultură şi silvicultură		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1980-1984	535656	100,0	119879	100,0	364153	100,0	51624	100,0
1985-1989	584960	109,2	122805	102,4	405658	111,4	56497	109,4
1990-1994	417833	78,0	136594	113,9	246334	67,6	34905	67,6
1995-2000	346469	64,7	109505	91,3	199037	54,7	37927	73,5

Sursă: Tabelul D9.
Notă:
1) Calculată pe baza datelor tabelului D9.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D9

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera producţiei de bunuri, după ramuri-resurse, în lei 1990, total şi dinamică, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	Total		Agricultură şi silvicultură		Industrie		Construcţii	
	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1980	**518900**	**100,0**	98488	**100,0**	366758	**100,0**	53654	**100,0**
1981	**503824**	97,1	113269	115,0	340541	92,9	50014	93,2
1982	**522719**	100,7	138524	140,7	336744	91,8	47450	88,4
1983	**547999**	105,6	120966	122,8	375075	102,3	51958	96,8
1984	**584837**	112,7	128148	130,1	401646	109,5	55043	102,6
1985	**580864**	111,9	128031	130,0	395262	107,8	57571	107,3
1986	**596957**	115,0	121326	123,2	415848	113,4	59783	111,4
1987	**597594**	115,2	118809	120,6	417606	113,9	61179	114,0
1988	**600118**	115,7	126201	128,1	415670	113,3	58247	108,6
1989	**549265**	105,9	119658	121,5	383904	104,7	45703	85,2
1990	**531052**	102,3	171004	173,6	317690	86,6	42359	78,9
1991	**417955**	80,5	129074	131,1	258832	70,6	30048	56,0
1992	**386584**	74,5	118278	120,1	238424	65,0	29882	55,7
1993	**370227**	71,3	132675	134,7	204699	55,8	32853	61,2
1994	**383348**	73,9	131940	134,0	212023	57,8	39385	73,4
1995	**416965**	80,4	139223	141,4	231335	63,1	46407	86,5
1996	**430662**	83,0	140386	142,5	242750	66,2	47526	88,6
1997	**371431**	71,6	123581	125,5	212148	57,8	35702	66,5
1998	**309226**	59,6	94794	96,2	181744	49,6	32688	60,9
1999	**278323**	53,6	85886	87,2	160149	43,7	32288	60,2
2000	**272207**	52,5	73160	74,3	166093	45,3	32954	61,4

Surse: Tabelele D17 şi D18.
Notă:
1) Calculată pe baza datelor tabelelor D17 şi D18.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D10

Structura[1)] valorii adăugate brute în sfera producţiei de bunuri, după ramuri-resurse, serii anuale, în perioada 1980-2000

– ponderi –

Anii	Total		Agricultură şi silvicultură	Industrie	Construcţii
	mil. lei	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6
1980	**518900**	100	19,0	70,7	10,3
1981	**503824**	100	22,5	67,6	9,9
1982	**522719**	100	26,5	64,4	9,1
1983	**547999**	100	22,1	68,4	9,5
1984	**584837**	100	21,9	68,7	9,4
1985	**580864**	100	22,0	68,0	9,9
1986	**596957**	100	20,3	69,7	10,0
1987	**597594**	100	19,9	69,9	10,2
1988	**600118**	100	21,0	69,3	9,7
1989	**549265**	100	21,8	69,9	8,3
1990	**531052**	100	32,2	59,8	8,0
1991	**417955**	100	30,9	61,9	7,2
1992	**386584**	100	30,6	61,7	7,7
1993	**370227**	100	35,8	55,3	8,9
1994	**383348**	100	34,4	55,3	10,3
1995	**416965**	100	33,4	55,5	11,1
1996	**430662**	100	32,6	56,4	11,0
1997	**371431**	100	33,3	57,1	9,6
1998	**309226**	100	30,7	58,8	10,6
1999	**278323**	100	30,9	57,5	11,6
2000	**272207**	100	26,9	61,0	12,1

Sursă: Tabelul D9.

Notă:

[1)] Calculată pe baza datelor din tabelul D9.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D11

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în lei 1990, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

Medii ale anilor	Total	Transport, poştă şi telecomu-nicaţii	Comerţ	Învăţământ, cercetare, sănătate şi asistenţă socială	Adminis-traţie publică	Activităţi financiar-bancare şi de asigu-rări	Tranzacţii imobiliare şi altele
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1980-1984	209781	55217	47761	28521	18407	22966	36909
1985-1989	225487	62035	52269	33295	20281	18738	38869
1990-1994	238451	54466	76240	30838	20847	27131	28929
1995-2000	282460	62612	84662	30200	22962	16899	65125

Surse: A se vedea la tabelul D12.

Notă:

[1)] Calculată pe baza datelor tabelului D12.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D12

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în lei 1990, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	Total mil. lei	Transport, poştă şi telecomunicaţii mil. lei	Comerţ mil. lei	Învăţământ, cercetare, sănătate şi asistenţă socială mil. lei	Administraţie publică mil. lei	Activităţi financiar-bancare şi de asigurări mil. lei	Tranzacţii imobiliare şi altele mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1980	**205061**	57329	49244	27194	17640	16905	36749
1981	**212563**	57370	50015	30156	18388	17652	38982
1982	**196691**	53573	45920	27552	17603	17603	34440
1983	**212704**	52770	45464	27603	19484	30850	36533
1984	**221894**	55044	48163	30102	18921	31822	37842
1985	**221692**	56712	50697	34371	21482	20622	37808
1986	**218878**	58904	50113	33408	19342	18463	38648
1987	**239393**	70931	55858	32806	20393	19506	39899
1988	**234753**	67955	56482	32653	19416	17651	40596
1989	**212725**	55674	48196	33238	20774	17450	37393
1990	**207870**	45496	48634	36083	21964	21179	34514
1991	**237661**	45757	92196	34147	21171	17756	26634
1992	**252742**	52914	89020	29881	21166	32993	26768
1993	**243238**	63179	74551	27167	19585	32221	26535
1994	**250751**	64985	76801	26913	20349	31508	30195
1995	**253834**	54142	73830	30938	26016	35157	33751
1996	**268340**	65806	85547	32903	22666	21935	39483
1997	**264328**	61791	78268	24030	18537	11672	70030
1998	**290266**	60799	86949	31380	23535	11768	75835
1999	**298987**	63930	88469	32288	21310	10978	82012
2000	**319002**	69205	94910	29659	25705	9886	89637

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1991, 1993, 1996, 2001; Raportul BNR, 1995-2002.

Notă:

1) Calculată pe baza ponderilor valorii adăugate a resurselor arătate în tabelul D16.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D13

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în indici, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

Medii ale anilor	Total	Transport, poştă şi telecomunicaţii	Comerţ	Învăţământ, cercetare, sănătate şi asistenţă socială	Administraţie publică	Activităţi financiar-bancare şi de asigurări	Tranzacţii imobiliare şi altele
1	2	3	4	5	6	7	8
1980-1984	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1985-1989	107,5	112,3	109,4	116,7	110,2	81,6	105,3
1990-1994	113,7	98,6	159,6	108,1	113,3	118,1	78,4
1995-2000	134,6	113,4	177,3	105,9	124,7	73,6	176,4

Sursă: Tabelul D10.

Notă:

1) Calculată pe baza datelor tabelului D14.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D14

Valoarea adăugată brută[1)] în sfera serviciilor, pe ramuri-resurse, în indici, serii anuale, în perioada 1980-2000

Anii	Total %	Transport, poştă şi teleco-municaţii %	Comerţ %	Învăţământ, cercetare, sănătate şi asistenţă socială %	Administraţie publică %	Activităţi financiar-bancare şi de asigurări %	Tranzacţii imobiliare şi altele %
1	2	3	4	5	6	7	8
1980	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
1981	103,7	100,1	101,6	110,9	104,2	104,4	106,1
1982	95,9	93,4	93,2	101,3	99,8	104,1	93,7
1983	103,7	92,0	92,3	101,5	110,5	182,5	99,4
1984	108,2	96,0	97,8	110,7	107,3	188,2	103,0
1985	108,1	98,9	103,0	126,4	121,8	122,0	102,9
1986	106,7	102,7	101,8	122,9	109,6	109,2	105,2
1987	116,7	123,7	113,4	120,6	115,6	115,4	108,6
1988	114,5	118,5	114,7	120,1	110,1	104,4	110,5
1989	103,7	97,1	97,9	122,2	117,8	103,2	101,8
1990	101,4	79,4	98,8	132,7	124,5	125,3	93,9
1991	115,9	79,8	187,2	125,6	120,0	105,0	72,5
1992	123,3	92,3	180,8	109,9	120,0	195,2	72,8
1993	118,6	110,2	151,4	99,9	111,0	190,6	72,2
1994	122,3	113,4	156,0	99,0	115,4	186,4	82,2
1995	123,8	94,4	149,9	113,8	147,5	208,0	91,8
1996	130,9	114,8	173,7	121,0	128,5	129,8	107,4
1997	128,9	107,8	158,9	88,4	105,1	69,0	190,6
1998	141,6	106,1	176,6	115,4	133,4	69,6	206,4
1999	145,8	111,5	179,7	118,7	120,8	64,9	223,2
2000	155,6	120,7	192,7	109,1	145,7	58,5	243,9

Sursă: Tabelul D12.

Notă:

1) Calculată pe baza datelor tabelului D12.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D15

Structura[1)] valorii adăugate brute în sfera serviciilor, ponderi ale ramurilor-resurse, medii ale anilor, în perioada 1980-2000

– ponderi –

Medii ale anilor	Total		Transport, poştă şi telecomunicaţii	Comerţ	Învăţământ, cercetare, sănătate şi asistenţă socială	Administraţie publică	Activităţi financiar-bancare şi de asigurări	Tranzacţii imobiliare şi altele
	mil. lei	%	%	%	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	10
1980-1984	209781	100,0	26,3	22,8	13,6	8,8	10,9	17,6
1985-1989	225487	100,0	27,5	23,2	14,8	9,0	8,3	17,2
1990-1994	238451	100,0	22,8	32,0	12,9	8,7	11,4	12,1
1995-2000	282460	100,0	22,2	30,0	10,7	8,1	6,0	23,1

Sursă: Tabelul D12.
Notă:
1) Calculată pe baza datelor tabelului D11.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D16

Structura[1)] valorii adăugate brute în sfera serviciilor, ponderi ale ramurilor-resurse, serii anuale, în perioada 1980-2000

– ponderi –

Anii	Total		Transport poştă şi telecomunicaţii	Comerţ	Învăţământ, cercetare şi asistenţă socială	Administraţie publică	Activităţi financiar-bancare şi de asigurări	Tranzacţii imobiliare şi altele
	mil. lei	%	%	%	%	%	%	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1980	**205061**	100	28,0	24,0	13,3	8,6	8,2	17,9
1981	**212562**	100	27,0	23,5	14,2	8,7	8,3	18,3
1982	**196690**	100	27,2	23,3	14,0	8,9	8,9	17,5
1983	**212705**	100	24,8	21,4	13,0	9,2	14,5	17,2
1984	**221895**	100	24,8	21,7	13,6	8,5	14,3	17,1
1985	**221690**	100	25,6	22,9	15,5	9,7	9,3	17,1
1986	**218913**	100	26,9	22,9	15,3	8,8	8,4	17,7
1987	**239392**	100	29,6	23,3	13,7	8,5	8,1	16,7
1988	**234752**	100	28,9	24,1	13,9	8,3	7,5	17,3
1989	**212726**	100	26,2	22,7	15,6	9,8	8,2	17,6
1990	**207871**	100	21,9	23,4	17,4	10,6	10,2	16,6
1991	**237660**	100	19,3	38,8	14,4	8,9	7,5	11,2
1992	**252742**	100	20,9	35,2	11,8	8,4	13,1	10,6
1993	**243238**	100	26,0	30,6	11,2	8,1	13,2	10,9
1994	**250751**	100	25,9	30,6	10,7	8,1	12,6	12,0
1995	**253835**	100	21,3	29,1	12,2	10,2	13,9	13,3
1996	**268341**	100	24,5	31,9	12,3	8,4	8,2	14,7
1997	**264327**	100	23,4	29,6	9,1	7,0	4,4	26,5
1998	**290266**	100	20,9	30,0	10,8	8,1	4,1	26,1
1999	**298988**	100	21,4	29,6	10,8	7,1	3,7	27,4
2000	**319003**	100	21,7	29,8	9,3	8,1	3,1	28,1

Sursă: Tabelul D12.
Notă:
1) Calculată pe baza datelor tabelului D12.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D17

Produsul intern brut după resurse de formare, 1980-1989

– mil. lei 1990 –

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Produs intern brut - total	**734986**	**735510**	**765328**	**811850**	**860055**	**859266**	**879171**	**886638**	**8826526**	**830960**
I. Producţia de bunuri (1-3)	**518900**	**503824**	**522719**	**547999**	**584837**	**580864**	**596957**	**597594**	**600118**	**549265**
1. Agricultură, silvicultură, altele	98488	113269	138524	120966	128148	128031	121326	118809	126201	119658
2. Industrie	366758	340541	336744	375075	401646	295262	415848	417606	415670	383904
3. Construcţii	53654	50014	47450	51958	55043	57571	59784	61178	58247	45703
II. Servicii materiale (4-5)	**106573**	**107385**	**99493**	**98234**	**103207**	**107409**	**109017**	**126789**	**124437**	**103870**
4. Comerţ	49244	50015	45920	45464	48163	50697	50113	55858	56482	48196
5. Transport, poştă, telecomunicaţii	57329	57370	53573	52770	55044	56712	58904	70931	67955	55674
III. Servicii nemateriale (6-10)	**98488**	**105178**	**97197**	**114471**	**118688**	**114282**	**109896**	**112603**	**110316**	**108856**
6. Activităţi financiare, bancare şi de asigurări	16905	17652	17603	30850	31822	20622	18463	19506	17651	17450
7. Tranzacţii imobiliare, alte servicii	36749	38982	34440	36533	37842	37808	38684	39899	40596	37393
8. Administraţie publică	17640	18388	17603	19484	18921	21482	19342	20393	19416	20774
9-10. Învăţământ, sănătate şi asistenţă publică	27194	30156	27552	27603	30101	34371	33408	32806	32653	33238
11. Total I + II + III	**723961**	**716388**	**719409**	**760705**	**806733**	**802555**	**815871**	**836985**	**834871**	**761991**
12. Ajustări pentru producţia imputată de servicii bancare	-22785	-25007	-24490	-32474	-39563	-26637	-23738	-31032	-23828	-12464
13. Valoarea adăugată brută	**701177**	**691379**	**694918**	**728229**	**767169**	**775917**	**792133**	**805954**	**811041**	**749526**
14. Impozite pe produs şi taxe vamale	44834	44131	72706	86868	97186	87645	94071	88664	81192	85589
15. Subvenţii	-11025	-	-2296	-3247	-4300	-4296	-7033	-7980	-9708	-4155

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1990, 1991; Rapoartele Băncii Naţionale a României, 1991, 1995.

Situaţii statistice preliminare

Tabelul D18

Produsul intern brut după resurse de formare, 1990-2000

– mil. lei 1990 –

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Produs intern brut - total	**784420**	**682933**	**622518**	**631787**	**656417**	**703145**	**731175**	**686564**	**653754**	**645762**	**659098**
I. Producţia de bunuri (1-3)	**531052**	**417955**	**386584**	**370227**	**383348**	**416965**	**430662**	**371431**	**309226**	**278323**	**272207**
1. Agricultură, silvicultură, altele	171004	129074	118278	132675	131940	139223	140386	123581	94794	85886	73160
2. Industrie	317690	258832	238424	204699	212023	231335	242750	212148	181744	160149	166093
3. Construcţii	42359	30048	29882	32853	39385	46407	47526	35702	32688	32288	32954
II. Servicii materiale (4-5)	**94130**	**137953**	**141934**	**137730**	**141786**	**127972**	**151353**	**140059**	**147748**	**152399**	**164115**
4. Comerţ	48634	92196	89020	74551	76801	73830	85547	78268	86949	88469	94910
5. Transport, poştă, telecomunicaţii	45496	45757	52914	63179	64985	54142	65806	61791	60799	63930	69205
III. Servicii nemateriale (6-10)	**113740**	**99708**	**110808**	**105508**	**108965**	**125862**	**116987**	**124269**	**142518**	**146588**	**154887**
6. Activităţi financiare, bancare şi de asigurări	21179	17756	32993	32221	31508	35157	21935	11672	11768	10978	9886
7. Tranzacţii imobiliare, alte servicii	34514	26634	26768	26535	30195	33751	39483	70030	75835	82012	89637
8. Administraţie publică	21964	21171	21166	19585	20349	26016	22666	18537	23535	21310	25705
9-10. Învăţământ, sănătate şi asistenţă publică	36083	34147	29881	27167	26913	30938	32903	24030	31380	32288	29659
11. Total I + II + III	**738923**	**655615**	**639325**	**613465**	**634099**	**670800**	**699002**	**635758**	**599492**	**577311**	**591210**
12. Ajustări pentru producţia imputată de servicii bancare	-18042	-14342	-29258	-26535	-25600	-21094	-14624	-3433	-9806	-9686	-7250
13. Valoarea adăugată brută	**720881**	**641273**	**610068**	**586930**	**608499**	**649706**	**684379**	**632325**	**589686**	**567625**	**583961**
14. Impozite pe produs şi taxe vamale	94130	66245	59762	66969	59078	65392	62150	60418	67990	82658	79092
15. Subvenţii	-30592	24586	-47311	-22112	-11159	-11953	-15355	-6179	-3923	-4520	-3955

Surse: *Anuarul statistic al României*, 1993, 1996 şi 2001; Rapoartele Băncii Naţionale a României, 1993-2002.

ADDENDA

Studii de arhivă şi cercetări inedite; metodologie şi informaţie statistică referitoare la produsul intern brut al României

▪

Cuprins

		pag.
	Notă introductivă	235
1. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Venitul naţional al României în anul 1938	237
2. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional al României Calcule sumare pentru anii 1859, 1900, 1912, 1938	289
3. N.Georgescu-Roegen	Modificări structurale în venitul naţional al României în urma celui de-al Doilea Război Mondial	303
4. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Venitul naţional al RS România pe anul 1965, în dolari SUA – Calcul experimental	333
5. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional în anii 1971-1973, după metodologia ONU	379
6. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Venitul naţional şi produsul intern brut, 1970-1973, în metodologia ONU, după metoda repartiţiei	397
7. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Venitul naţional al României pe anul 1973, la sfera lărgită	405
8. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Perfecţionarea metodologiei de calcul a principalilor indicatori valorici ai economiei naţionale	417
9. Ministerul Finanţelor Fond de arhivă	Raport privind analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare obţinute în anul 1979	433
10. Institutul Naţional de Statistică Fond de arhivă	Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930 – Date statistice reconstituite	495
11. Victor Axenciuc Institutul de Economie Națională	Indicii de preţuri din perioada 1862-1947, ca deflatori pentru indicatorii valorici exprimaţi în preţuri curente	555

Notă introductivă

În addendă oferim cititorului, îndeosebi specialistului în domeniu, un grup de studii şi documente ca argumente metodologice şi informaţii statistice pentru complinirea înţelegerii cercetării asupra produsului intern brut al României.

Majoritatea studiilor reprezintă elaborate ale unor colective de specialişti din instituţiile centrale de sinteză – Comisia de Stat a Planificării, Direcţia Centrală de Statistică, Ministerul de Finanţe etc. asupra venitului naţional şi produsului intern brut în diferiţi ani, situaţi în perioada 1938-1979. Ele au constituit, la timpul respectiv, cercetări cu caracter confidenţial, secret sau strict secret, cu circuit restrâns, încă nefiind date informării publice până astăzi.

Am reprodus aceste lucrări pentru cunoaşterea metodelor utilizate la operaţiunile de calcul al indicatorilor globali – venit naţional – în SPM – şi produs intern brut – în SCN – cât şi pentru informaţia statistică valoroasă cuprinsă în ele; cercetările respective au avut o importanţă mare în elaborarea temei noastre şi rămân de interes ştiinţific inedit pentru specialişti, atâta timp cât asemenea lucrări din arhivele instituţiilor respective încă nu s-au dat publicităţii.

O valoare deosebită prezintă studiul lui N. Georgescu-Roegen, referitor la Venitul Naţional al României din anii postbelici, 1945-1946, pe care l-am reprodus după *Analele Institutului de Statistică* din acea perioadă.

Pe lângă studiile tematice menţionate, în addendă am inclus lucrarea Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930, reconstituită pe principalii indicatori, de o echipă de cercetători din Institutul de Economie Naţională, după situaţiile statistice aflate, în diferite grade de prelucrare, în arhiva Institutului Naţional de Statistică.

De asemenea, am ataşat şi studiul metodologic prin care s-au elaborat principalii indici de preţuri utilizaţi ca deflatori ai indicatorilor în preţuri curente, din perioada 1862-1947, în vederea asigurării comparabilităţii lor, în cadrul operaţiunilor de calculare a produsului intern brut.

La studiile din arhivă am formulat scurte explicaţii cu menţiunea Nota editorului.

INSTITUTUL NAȚIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

1. VENITUL NAŢIONAL AL ROMÂNIEI ÎN ANUL 1938

Bucureşti
1968

Nota editorului

Studiul Venitul Naţional al României în anul 1938 reprezintă o cercetare în cadrul Institutului Naţional de Statistică realizată în deceniul şapte al secolului XX, de un colectiv coordonat de V.V. Dumitrescu şi Şt. Mateescu. El se află în manuscris în arhiva Institutului, de unde s-a obţinut, la solicitarea Institutului de Economie Naţională şi prin bunăvoinţa coordonatorilor, o copie pentru cercetările noastre asupra produsului intern brut. Studiul reprezintă cea mai completă cercetare de până atunci asupra venitului naţional în sistemul producţiei materiale, efectuată cu competenţă ştiinţifică şi exigenţă. Cititorul va observa aplicarea metodelor statistice de calcul, pentru fiecare ramură şi activitate economică în parte, cu scrupulozitate şi precizie demne de admiraţie. Ca urmare şi rezultatele obţinute – produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net – în economia României, în anul 1938, beneficiază de un grad ridicat de certitudine, cu atât mai mult cu cât s-au luat în calcul activităţi care în toate lucrările precedente au fost fie omise, fie subevaluate.

Am reprodus acest studiu în Addenda lucrării *Produsul intern brut al României* nu numai cu scopul de documentare istorică, dar şi pentru valoarea informaţiilor şi metodelor de calcul utile cercetătorilor istoriei economice, care cu greu se pot obţine din alte surse.

Aşa cum se arată în lucrare, cercetarea a fost precedată de alte studii importante şi necesare, elaborate în Direcţia de balanţe de acelaşi colectiv: *Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net 1938, 1948 şi 1949,* în preţurile anului 1950; *Reconstituirea preţului de cost 1938*; *Reconstituirea datelor de producţie globală – industrială, pe anul 1938* şi alte lucrări de valoare ştiinţifică. În acest sens, observăm că Institutul Naţional de Statistică deţine în arhiva sa un tezaur nebănuit de informaţii statistice şi studii tematice, elaborate încă din deceniul trei al secolului XX până astăzi, care, puse în lumină, ar completa substanţial înfăţişarea evoluţiei economico-sociale a României în secolul XX.

Venitul naţional în anul 1938 a fost calculat la teritoriul actual, după metodele specificate în lucrare, în preţuri curente 1938.

Am păstrat pentru editare forma şi modul de expunere al autorilor.

VENITUL NAȚIONAL
Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional al României din anul 1938

– mil. lei –

	Produsul social	Cheltuielile materiale	Venitul naţional
Total	**300610**	**152883**	**147727**
Industrie	118318	72653	45665
Agricultură	92003	34306	57697
Construcţii	13528	8117	5411
Transporturi şi telecomunicaţii ce deservesc producţia	19220	9602	9618
Comerţ interior	25481	10193	15288
Comerţ exterior	8560	1712	6848
Alte ramuri	23500	16300	7200

INDUSTRIA

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net în anul 1938

– mil. lei –

PRODUSUL GLOBAL	118318
CHELTUIELILE MATERIALE	72653
PRODUSUL NET	45665

INDUSTRIA

NOTĂ METODOLOGICĂ

Privind calculul produsului global, al cheltuielilor materiale şi al produsului net pe anul 1938

Întrucât pentru anul 1938 nu posedăm date complete în legătură cu costurile de producţie, am fost nevoiţi să recurgem la diferite metode de calcul pentru fiecare ramură industrială în parte; în funcţie de datele curente s-a calculat pe fiecare ramură existentă în acest an, iar produsul net s-a calculat după metoda directă, adică scăzându-se din produsul global cheltuielile materiale de producţie.

În cele ce urmează vom arăta metodele de calcul pe fiecare ramură industrială existentă în anul 1938, modul cum au fost rezolvate unele probleme în legătură cu producţia teritoriilor restituite[1], precum şi sursele de date pe baza cărora s-au făcut calculele.

Industria energiei electrice

Din *Anuarul statistic al RPR*, 1958, reiese că în anul 1938 s-a produs pe teritoriul actual al României, 1.130 de milioane kWh energie electrică. S-a considerat 568 de milioane kWh a 9 lei kWh, în valoare de 5.112.000 mii de lei consum public şi 562 de milioane kWh a 6 lei în valoare de 3.372.000 mii de lei forţă motrică. La valoarea aceasta se adaugă 4% reprezentând lucrări cu caracter industrial.

5.112.000 + 3.372.000 = 8.484.000 mii de lei.

8.484.000 × 4% = 339.000 mii de lei.

Produsul global = 8.484.000 + 339.000 = 8.823.000 mii de lei.

Valoarea cheltuielilor materiale s-a apreciat la 35% din valoarea producţiei, procent stabilit după bilanţul Societăţii de gaz şi electricitate din Bucureşti, iar amortizările la 10,5% din valoarea producţiei.

[1] Nota editorului. Prin teritorii „restituite”, formulare impusă de ideologia vremii, se înţeleg provinciile Basarabia, Bucovina de Nord şi Cadrilaterul Dobrogei, componente ale statului român până în anul 1940. Prin Tratatul de pace postbelic, din anul 1947, Naţiunile Unite au atribuit Basarabia şi Nordul Bucovinei URSS şi Cadrilaterul Dobrogean Bulgariei.

Industria extractivă a cărbunelui

Din *Statistica industriei extractive 1938* reiese că în anul 1938 s-au extras următoarele tipuri de cărbune: cărbune brun, lignit, huilă, antracit, în valoare de 1.475.525 de mii de lei. La această valoare s-a adăugat valoarea brichetelor şi bitumului precum şi 6% reprezentând lucrări cu caracter industrial.

1.475.525 + 320.125 + 68 = 1.795.718 mii de lei + 107.743 reprezentând 6% lucrări cu caracter industrial.

Pe baza lucrării *Reconstituirea preţului de cost 1938* s-a stabilit valoarea cheltuielilor materiale (exclusiv amortizările) la 455.706 mii de lei, iar valoarea cheltuielilor materiale pentru lucrările cu caracter industrial s-a apreciat la 40% (43.097 mii de lei). Deci, valoarea producţiei carbonifere va fi de 1.795.718 + 107.743 = 1.903.461 mii de lei, iar valoarea cheltuielilor materiale de 455.706 + 43.097 + 155.294 = 654.097 mii de lei.

Industria gazului metan

După datele publicate în *Statistica industriei extractive 1938,* s-au întrebuinţat pentru industrie, materie primă, iluminat şi încălzit 300.785 mii mc gaz metan, ceea ce reprezintă o valoare de 177.963 mii de lei. La această valoare s-a adăugat 38.012 mii de lei, reprezentând reparaţii şi alte activităţi industriale. Valoarea producţiei gazului metan a fost deci, de 177.963 + 38.012 = 215.975 mii de lei. Valoarea cheltuielilor materiale inclusiv amortizările este de 88.584 mii de lei.

Industria extractivă a sării

În anul 1938 valoarea sării extrase a fost de 568.673 mii de lei. Cheltuielile materiale inclusiv amortizările reprezintă 46.063 mii de lei. Sursa de date a fost lucrarea privind *Reconstituirea datelor de producţie globală industrială pe anul 1938*.

Carierele

Valoarea producţiei carierelor în anul 1938 s-a ridicat la 290.955 mii de lei. Din această valoare se scade 28.000 mii de lei reprezentând valoarea producţiei carierelor din teritoriile restituite după cel de al Doilea Război Mondial. La această valoare s-a adăugat 5.067 mii de lei valoarea talcului şi 67 mii de lei valoarea asfaltului. Valoarea producţiei carierelor va fi

290.955 – 28.000 + 5.067 + 67 = 268.089 mii de lei. Valoarea cheltuielilor materiale s-a stabilit la suma de 40.491 mii de lei (această cifră a fost stabilită pe baza calculului produsului global, al cheltuielilor materiale şi al produsului net din industria anului 1950).

Industria extractivă a minereului neferos

Valoarea producţiei metalelor neferoase din anul 1938 a fost extrasă din *Anuarul statistic al României* pe 1939/1940. Rezultă că minereurile neferoase extrase în anul 1938 aveau următorul conţinut în metale şi erau astfel evaluate:

aur	4912	kg	489559	mii lei
argint	22180	kg	27327	mii lei
cupru	579887	kg	17397	mii lei
plumb	6394220	kg	134279	mii lei
zinc	4022257	kg	48267	mii lei
sulf	7667310	kg	20139	mii lei
TOTAL			**736878**	**mii lei**

La această valoare s-a adăugat 10% reprezentând prestaţii, reparaţii şi alte lucrări cu caracter industrial, rezultând o producţie de 736.878 + 73.688 = 810.566 mii de lei.

Valoarea cheltuielilor materiale s-a apreciat la 50%, 3,1% reprezentând amortizările. Aceste procente au fost stabilite pe baza lucrării *Produsul social, cheltuielile materiale şi produsul net în anul 1950* (405.283 mii de lei obiectele muncii şi 25.128 mii de lei amortizările).

Metalurgia neferoasă

La stabilirea producţiei acestei ramuri industriale s-au folosit ca surse de date *Statistica industriei extractive 1938*, precum şi datele din lucrarea *Reconstituirea datelor privind producţia globală industrială din anul 1938*. Rezultă că producţia metalurgiei neferoase însumează o valoare de 1.233.392 mii de lei. La aceasta s-a adăugat 20% reprezentând reparaţii, prestaţii şi alte lucrări cu caracter industrial în valoare de 246.678 mii de lei. Valoarea producţiei metalurgice neferoase a fost deci, de 1.233.392 + 246.678 = 1.480.070 mii de lei.

Cheltuielile materiale, s-a stabilit că reprezintă 64,2%, în valoare de, 950.205 mii de lei.

Industria extractivă a minereurilor feroase şi feromanganoase

În anul 1938, producţia minereului de fier şi mangan s-a ridicat la 199.441 tone în valoare de 106.247 mii de lei (*Statistica industriei extractive 1938*). La această valoare s-a adăugat minereul de ferocrom (11.205 tone în valoare de 6.723 mii de lei), minereul de aluminiu (11.806 tone în valoare de 2.536 mii de lei) şi mercurul (cinci tone în valoare de 5 mii de lei). Deci, valoarea producţiei acestei grupe va fi de 115.511 mii de lei.

Cheltuielile materiale reprezintă 28%, procent stabilit pe baza lucrării *Reconstituirea preţului de cost 1938*, iar amortizările 3,1% din valoarea producţiei minereurilor. Deci, valoarea cheltuielilor materiale va fi de 32.343 + 3.581 = 35.924 mii de lei.

Valoarea producţiei **industriei extractive**[2] în anul 1938 se prezintă astfel:

Nr. crt.	Subramura	Produs global	Cheltuieli materiale			Produs net
			Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
1	Extracţia cărbunelui	1903461	654097	498803	155294	1249364
2	Extracţia gazului metan	215975	88584	23144	65440	127391
3	Extracţia sării	568673	46063	28434	17629	522610
4	Cariere	268089	40491	32123	8368	227598
5	Extracţia minereurilor neferoase	810566	405283	380155	25128	405283
6	Extracţia petrolului	4737906	2544256	2221135	323121	2193650
7	Industria extractivă a minereurilor feroase şi feromanganoase	115511	35924	32343	3581	79587
8	Gaze de sondă	779700	357882	93407	264475	421818
	TOTAL	**9399881**	**4172580**	**3309544**	**863036**	**5227301**

[2] Industria extractivă a petrolului şi a gazelor de sondă va fi tratată la industria petrolului – Capitolul *Industria transformatoare*.

INDUSTRIA TRANSFORMATOARE

Industria alimentară

Pentru această subramură a industriei transformatoare s-au folosit mai multe surse de date şi anume: *Reconstituirea datelor privind producţia globală industrială din anul 1938, Enciclopedia României,* vol. IV şi *Anuarul statistic al României 1939-1940*. În valoarea producţiei acestei subramuri au fost cuprinse următoarele activităţi:

– mii lei –

1	Industria cărnii	6551438
2	Pescuitul industrial	337553
3	Industria laptelui	1111132
4	Industria uleiurilor vegetale	717450
5	Industria morăritului şi crupelor	5529642
6	Industria panificaţiei şi a pastelor făinoase	3662688
7	Industria spirtului, berii, amidonului	1712653
8	Industria vinului şi a produselor alcoolice	4416221
9	Industria zahărului	2605653
10	Industria produselor zaharoase	350395
11	Industria conservelor de legume şi fructe	70608
12	Industria tutunului	5207088
	TOTAL	**31272521**

Stabilirea volumului obiectelor muncii şi mijloacelor muncii s-a efectuat ţinând seama de ponderea acestora din *Anuarul statistic al României 1939-1949;* pentru mijloacele muncii, pe baza a 203 societăţi anonime din lucrarea *Statistica societăţilor anonime din România*, iar pentru industria cărnii, a peştelui, industria vinului şi a produselor alcoolice, pe baza lucrării *Produsul global, cheltuielile materiale, producţia netă din industrie din anul 1950*. Pentru industria cărnii, ponderea obiectelor muncii a fost calculată la 75%, iar a mijloacelor muncii la 1,2% din valoarea producţiei; pentru industria peştelui, ponderea obiectelor muncii este de 28,6% şi a mijloacelor muncii 1,2%; la industria vinului şi a produselor alcoolice ponderea obiectelor muncii este de 50,6% şi a mijloacelor muncii 0,82%. Pentru celelalte grupe de industrii arătate mai sus, ponderea obiectelor muncii este de 57,3% şi a mijloacelor muncii de 4,95%, iar pentru industria tutunului ponderea mijloacelor muncii s-a calculat la 1,5%.

Pe baza acestor ponderi s-a stabilit volumul cheltuielilor materiale şi al produsului net din **industria alimentară**.

Cheltuielile materiale în valoare de 18.472.878 mii de lei
Amortizarea în valoare de 827.618 mii de lei
Produsul net în valoare de 31.272.521 – 18.472.878 = 12.799.643 mii de lei

Industria electrotehnică

Pe baza datelor din *Anuarul statistic al României 1939-1940* la teritoriul actual al României revenea o producţie în valoare de 674.620 mii de lei. Valoarea combustibilului şi a materiei prime este de 339.170 mii de lei. Valoarea amortizării a fost calculată pe baza datelor a 66 de societăţi, din *Statistica societăţilor anonime din România*, în proporţie de 9,8% din valoarea producţiei (66.113 mii de lei).

Industria uşoară

În subramura industriei uşoare s-au inclus următoarele grupe de industrii:

Industria textilă în valoare de 14.777.565 mii de lei. Sursa de date a fost *Anuarul statistic al României 1939-1940* şi lucrarea *Reconstituirea datelor privind producţia globală industrială din anul 1938*. Valoarea combustibilului şi a materiei prime a fost stabilită în proporţie de 64,42% din valoarea producţiei, iar amortizările s-au stabilit pe baza a 108 societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România* în proporţie de 7,37%.

Industria pielăriei şi încălţămintei. Din lucrarea *Reconstituirea datelor privind producţia globală industrială din anul 1938*, rezultă că în acest an valoarea producţiei se ridică la suma de 3.431.889 mii de lei. Valoarea combustibilului şi a materiei prime este în proporţie de 69,20% din valoarea producţiei, iar valoarea amortizărilor calculate pe baza datelor a 19 societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România* este în proporţie de 9,73% din valoarea producţiei.

Industria cauciucului. Valoarea producţiei acestei subramuri a fost stabilită în proporţie de 80% din valoarea articolelor plastice, 540.760 × × 0,80 = 432.608 mii de lei.

Ponderile muncii trecute au fost stabilite la fel ca la industria pielăriei.

Industria sticlei. Din *Anuarul statistic al României 1939-1940* reiese că valoarea producţiei sticlei este de 527.135 mii de lei. Cheltuielile cu materia primă şi combustibilul este de 190.495 mii de lei, iar valoarea amortizărilor a fost calculată pe baza a 17 societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România,* în proporţie de 5,08% din valoarea producţiei.

Industria ceramică. Pe baza datelor din *Anuarul statistic al României 1939-1940*, valoarea producţiei acestei grupe se ridică la suma de 148.700 mii de lei. Valoarea cheltuielilor cu materia primă şi combustibilul este de 28,21% din valoarea producţiei, iar amortizările 5,08% din valoarea producţiei.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net al **industriei uşoare** vor fi:

Nr. crt.	Subramura	Produs global	Cheltuieli materiale			Produs net
			Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
1	Industria textilă	14777565	10553659	9464553	1089106	4223906
2	Industria pielăriei şi încălţămintei	3431889	2708790	2374867	333923	723099
3	Industria cauciucului	432608	341458	299365	42093	91150
4	Industria sticlei	527135	217273	190495	26778	309862
5	Industria ceramică	148700	49585	42018	7567	99115
	TOTAL	**19317897**	**13870765**	**12371298**	**1499467**	**5447132**

Industria lemnului, hârtiei şi celulozei

Industria hârtiei şi celulozei. După datele publicate în *Anuarul statistic al României 1939-1940* rezultă că valoarea producţiei este de 3.088.518 mii de lei, din care vom scădea valoarea producţiei din teritoriile restituite (31.691 mii de lei). Valoarea producţiei acestei grupe va fi 3.088.518 – 31.691 = 3.056.826 mii de lei. Valoarea cheltuielilor cu materia primă şi combustibilul a fost de 1.409.083 mii de lei, iar valoarea amortizărilor s-a calculat pe baza a 70 de societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România* în proporţie de 8,74% din valoarea producţiei.

Exploatarea forestieră. Din *Enciclopedia României*, vol. IV, rezultă că producţia şi valoarea lemnului brut în anul 1938, a fost de 18.797 mii de metri cubi, în valoare de 5.435.000 mii de lei. Preţul mediu al unui metru cub va fi egal cu 5.435 mii de lei împărţit la 18.797 mii de metri cubi, 289 de lei metrul cub.

Masa lemnoasă exploatată în anul 1938, reconstituită de Ministerul Agriculturii şi Silviculturii este de 15.000 mii de metri cubi. Deci, pentru a calcula valoarea acestei mase lemnoase exploatată la actualul teritoriu, vom înmulţi 15 milioane cu 289 de lei metrul cub = 4.335.000 mii de lei. Valoarea obiectelor muncii s-a calculat la suma de 1.174.500 mii de lei, iar valoarea amortizărilor la suma de 43.500 mii de lei. Valoarea cheltuielilor materiale a fost stabilită pe baza ponderilor din lucrarea privind *Produsul global, cheltuielile materiale producţia netă din industrie din anul 1950*.

Industrializarea lemnului. Din *Anuarul statistic al României 1939-1940* rezultă că în anul 1938 se fabricau următoarele grupe de produse din lemn: cherestea, tâmplărie, mobilă, ambalaje, calapoade şi cuie de lemn, perii, pensule şi bidinele, vehicule, dopuri şi alte articole de plută şi diverse alte produse, însumând o valoare de 3.583.536 mii de lei, din care 57% reprezentând cheltuielile cu combustibilul şi materia primă. Din valoarea producţiei trebuie să se scadă valoarea industrializării lemnului din teritoriile restituite după cel de al Doilea Război Mondial. Scăzămintele s-au făcut astfel: (acest procedeu de scăzăminte arătat mai jos se utilizează şi la alte subramuri industriale şi este denumit procedeul productivităţii muncii, iar unde a fost posibil s-a scăzut direct din valoarea totală a producţiei din teritoriile restituite).

a) pe baza lucrării *Indicatorul industriei româneşti 1938* s-a stabilit numărul întreprinderilor industriale cu numărul respectiv de lucrători. Atât numărul întreprinderilor cât şi al lucrătorilor a fost stabilit pe grupe de produse;

b) s-a calculat productivitatea muncii pe lucrător, după datele din *Anuarul statistic al României 1939-1940;*

c) productivitatea muncii pe lucrător s-a înmulţit cu numărul lucrătorilor din întreprinderile restituite, obţinându-se astfel valoarea producţiei ce va fi scăzută.

Executând aceste operaţiuni am ajuns la o valoare de 283.731 mii de lei ce trebuie scăzută din totalul producţiei industrializării lemnului.

3.583.563 – 283.731 = 3.299.832 mii de lei. Valoarea amortizărilor s-a calculat pe baza a 111 societăţi din lucrarea *Statistica societăţilor anonime din România,* în proporţie de 8,18%.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net al **industriei lemnului, hârtiei şi celulozei** vor fi:

– mii lei –

Nr. crt.	Subramura	Produs global	Cheltuieli materiale			Produs net
			Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
1	Industria hârtiei şi celulozei	3056826	1667996	1409083	258913	1388830
2	Exploatarea forestieră	4335000	1218000	1174500	43500	3117000
3	Industria lemnului	3299832	2150830	1880904	269926	1149002
	TOTAL	**10691658**	**5036826**	**4464487**	**572339**	**5654832**

Industria materialelor de construcţii

Din *Anuarul statistic al României 1939-1940* rezultă că în anul 1938 se produceau următoarele materiale de construcţii: ciment, var hidraulic, ipsos, cărămizi refractare, garnituri pentru maşini, produse de piatră, carton

asfaltat şi diverse produse în valoare totală de 1.959.621 mii de lei. Din această valoare se va scădea valoarea producţiei industriei materialelor de construcţii din teritoriile restituite, reprezentând o sumă de 26.524 mii de lei. Această cifră s-a obţinut pe baza metodei „productivităţii muncii".

1.959.621 – 26.524 = 1.933.097 mii de lei.

Valoarea materiei prime şi a combustibilului a fost calculată pe baza greutăţii specifice a acestora, din *Anuarul statistic al României 1939-1940,* în proporţie de 30,1% din valoarea producţiei, iar valoarea amortizărilor a fost calculată pe baza a 12 societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România,* în proporţie de 12,4% din valoarea producţiei.

Industria chimică

Pe baza *Anuarului statistic al României 1939-1940* rezultă că în această subramură se includeau următoarele activităţi productive: producţia de amidon, glucoză, articole plastice, asfalt, unsori, chibrituri şi explozivi, clei şi îngrăşăminte, culori, lacuri, vopsele, distilerii de cărbune şi lemn, distilerii de ţiţei, produse cosmetice şi farmaceutice, gaze tehnice, alte produse chimice diferite, acizi, baze, săruri minerale, săpun şi lumânări, în valoare totală de 14.154.605 mii de lei. Din această valoare s-a scăzut valoarea producţiei de amidon, de glucoză şi valoarea distileriilor de ţiţei, întrucât valoarea acestor produse s-a trecut la industria alimentară şi respectiv la industria petrolului.

14.154.605 – 212.373 – 8.180.092 = 5.762.140 mii de lei. Din această valoare s-a scăzut valoarea producţiei chimice din teritoriile restituite prin metoda „productivităţii muncii" pe feluri de produse. Din calculele efectuate, valoarea scăzămintelor producţiei din teritoriile restituite este de 165.988 mii de lei. Valoarea producţiei industriei chimice reconstituite la teritoriul actual va fi 5.762.140 – 165.988 = 5.596.152 mii de lei.

Ponderea materiilor prime şi a combustibilului calculată după *Anuarul statistic al României 1939-1940* este de 47,87% din valoarea producţiei, iar valoarea amortizărilor va fi de 8,17% din valoarea producţiei. Cota de 8,17% s-a calculat pe baza datelor a 126 de societăţi din *Statistica societăţilor anonime din România*.

Industria abrazivelor

În publicaţiile anului 1938 nu există date privind valoarea producţiei abrazivelor. În anul 1938, a existat o singură fabrică (Fabrica de abrazive Colentina) cu o producţie în valoare de 35.771 mii de lei. Întrucât nu avem

date referitoare la volumul cheltuielilor materiale, acestea au fost apreciate ca fiind egale cu 50% din valoarea producţiei, din care 10% amortizări.

Industria petrolului

Pentru reconstituirea valorii producţiei din industria petrolului din anul 1938 s-a ţinut seama atât de valoarea producţiei extractive a ţiţeiului, cât şi de valoarea prelucrării lui.

Valoarea prelucrării ţiţeiului (distilarea ţiţeiului) s-a luat din *Anuarul statistic al României 1939-1940* din ramura industriei chimice şi anume valoarea producţiei distileriilor de ţiţei însumând o valoare de 8.180.092 mii de lei. Valoarea materiei prime şi a combustibilului este de 5.434.770 mii de lei, iar valoarea amortizărilor s-a stabilit la fel ca la industria chimică, 8,17% din valoarea producţiei.

Extracţia ţiţeiului. Pe baza datelor publicate în *Statistica industriei extractive* rezultă că în anul 1938 s-au extras 6.594.252 tone de petrol, în valoare de 4.490.906 mii de lei. La această valoare se adaugă 5,5% lucrări cu caracter industrial în valoare de 247.000 mii de lei. Valoarea producţiei va fi de 4.490.906 + 247.000 = 4.737.906 mii de lei. Volumul cheltuielilor materiale a fost stabilit în proporţie de 53,7% din valoarea producţiei, iar volumul amortizărilor în proporţie de 12,7% din valoarea cheltuielilor materiale. Ambele au fost stabilite pe baza lucrării *Produsul global, cheltuielile materiale, producţia netă din industrie 1956*.

Extracţia gazelor de sondă. Datele privind valoarea extracţiei gazelor de sondă s-au luat din *Statistica industriei extractive 1938* reprezentând o valoare de 779.700 mii de lei. Volumul cheltuielilor materiale s-a stabilit la fel ca la industria extractivă a gazului metan, 45,9% din valoarea producţiei, iar valoarea amortizărilor 73,9% din valoarea cheltuielilor materiale.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din **industria petrolului** vor fi:

– mii lei –

Nr. crt.	Subramura	Produs global	Cheltuielile materiale			Produsul net
			Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
1	Distilarea ţiţeiului	8180092	6103084	5434770	668314	2077088
2	Extracţia ţiţeiului	4737906	2544256	2221135	323121	2193650
3	Gaze de sondă	779700	357882	93407	264475	421828
	TOTAL	**13697698**	**9005222**	**7749312**	**1255910**	**4692566**

Industria metalurgică

După datele publicate în *Anuarul statistic al României 1939-1940* rezultă că în anul 1938 s-au fabricat următoarele grupe de produse: siderurgice şi mecano-siderurgice, metalurgia altor metale, construcţii metalice, vehicule cu şi fără motor, maşini şi motoare, aparate de cântărit şi instrumente medicale, unelte şi scule, împletituri şi articole din sârmă, turnătorii de fontă, căldări şi articole de aramă, piese forjate etc.

Întrucât şi din această subramură trebuie să se scadă valoarea produselor din teritoriile restituite, s-a procedat la fel, după metoda „productivităţii muncii". Din valoarea de 11.362.803 mii de lei s-a scăzut 295.828 mii de lei, reprezentând valoarea producţiei industriei acestei grupe din teritoriile restituite, obţinându-se 11.066.975 mii de lei. La această valoare s-a adăugat 4% lucrări cu caracter industrial, reprezentând 442.679 mii de lei. Deci, valoarea producţiei acestei grupe este 11.066.975 + 442.679 = 11.509.654 mii de lei.

Ponderea materiei prime şi a combustibilului stabilită pe baza datelor din *Anuarul statistic al României 1939-1940* este în proporţie de 55,73%, iar ponderea amortizărilor este de 4,92% din valoarea producţiei (stabilite pe baza datelor a 107 societăţi anonime din *Statistica societăţilor anonime din România*).

Total cheltuieli materiale = 6.414.330 + 566.275 = 6.980.605 mii de lei.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net al marii industrii **transformatoare** sunt:

– mii lei –

Nr. crt.	Ramura	Total global	Cheltuieli materiale			Produs net
			Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
1	**Industria electrotehnică**	674620	405287	339174	66115	269333
2	**Industria energiei electrice**	8823000	3088050	2197230	890820	5734950
3	**Industria alimentară**	31272521	18472878	17645260	827618	12799643
4	**Industria textilă**	19317897	13870765	12371298	1499467	5447132
5	**Industria lemnului, hârtiei, celulozei**	10691658	5036826	4464487	572339	5654832
6	**Industria abrazivelor**	35771	17885	14308	3577	17886
7	**Industria materialelor de construcţii**	1933097	821566	581862	239704	1111531
8	**Industria chimică**	5596152	3136084	2678878	457206	2460068
9	**Industria prelucrării petrolului**	8180092	6103084	5434770	668314	2077008
10	**Industria metalurgică**	11509654	6980605	6414330	566275	4529049
11	**Metalurgia neferoasă**	148070	950205	908239	41966	529865
	TOTAL	**99514532**	**58883235**	**53049836**	**5833399**	**40631297**

Mica industrie şi meseriile

Din cauza lipsei unor întreprinderi mai mari în anul 1938, în unele regiuni ale ţării, de pildă Oltenia, activitatea industrială s-a fragmentat în întreprinderi mărunte cu un venit sub 3.000 de lei. Faptul că în anul 1938 acest sector economic era destul de însemnat ne duce la concluzia că veniturile create în acest sector sunt destul de importante. Distingem pe de o parte mica industrie din care fac parte întreprinderi mici industriale cu venituri sub 3.000 de lei şi pe de altă parte, meseriile care creau o serie de bunuri materiale atât în mediul urban, cât şi în mediul rural.

Pe baza datelor din *Enciclopedia României,* vol. IV, reiese că venitul net pentru mica industrie este în valoare de 2.807.000 mii de lei, iar venitul net al meseriilor în valoare de 2.896.000 mii de lei.

Am apreciat că venitul net al micii industrii şi al meseriilor reprezintă doar 50% din valoarea producţiei, care va fi egală cu (2.807.000 + 2.896.000) × × 2 = 11.406.000 de lei. Această valoare este calculată la teritoriul din anul 1938, din aceasta trebuie să se facă scăzămintele micii industrii şi meseriilor din teritoriile restituite după cel de al Doilea Război Mondial.

Scăzămintele au fost făcute astfel:

- pentru mica industrie se scade 14% din venitul net;
- pentru meserii se va sdcădea 21% din venitul net.

2807000 x 0,14 =	392980 mii lei
2896000 x 0,21 =	608160 mii lei
TOTAL	1001140 mii lei

Aceste procente au fost stabilite pe baza capitolului „venituri individuale” din *Enciclopedia României*, vol. IV. Venitul net al micii industrii şi meseriilor va fi 5.703.000 – 1.001.140 = 4.701.860 mii de lei.

Produsul global = 4.701.860 + 4.701.860 = 9.403.720 mii de lei.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net în prima fază a prelucrării sale, pe **Total Industrie** a anului 1938, se prezintă astfel:

– mii lei –

Nr. crt.	Subramura	Produs global	Cheltuieli materiale			Produs net
			Total	Obiectele muncii	Amortizare	
1	Industria mare transformatoare	99514532	58832235	53049836	5833399	40631297
2	Industria extractivă	9399881	4172580	3309544	863036	5227301
3	Mica industrie şi meseriile	9403720	4701860	4701860	–	4701860
	TOTAL	**118318133**	**67756675**	**61061240**	**6696435**	**50604458**

Întrucât la industria **extractivă** ponderile muncii trecute şi a muncii vii au fost calculate pe baza lucrării *Produsul global, cheltuielile materiale, producţia netă din industrie din anul 1950*, am considerat în comparaţie cu alte surse de date, că la acest calcul pot surveni erori apreciabile pe care le-am evitat aproximativ, pornind pentru calculul acestor ponderi, de la datele a 103 societăţi pe acţiuni, cuprinzând întreprinderi din toate sectoarele industriei extractive.

Pe baza datelor din *Statistica industriei extractive 1939* s-a calculat 52% din valoarea producţiei industriale extractive, reprezentând cheltuielile materiale şi 10,8% din valoarea producţiei industriei extractive, reprezentând valoarea amortizărilor.

Întrucât la majoritatea subramurilor industriei **transformatoare** ponderile muncii trecute au fost luate din *Anuarul statistic al României 1939-1940* şi acestea nu cuprindeau decât cheltuielile cu materia primă şi combustibilul, am considerat că nu este întreaga muncă trecută deoarece, industria cheltuieşte o serie de materiale necuprinse la materiile prime, precum şi o serie de cheltuieli materiale legate de desfacerea produselor. Pe baza unor calcule mai recente s-a ajuns la concluzia că aceste cheltuieli reprezintă 6,86% din valoarea obiectelor muncii.

În urma efectuării acestor calcule s-a ajuns la **forma finală** a calculului produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net din anul 1938.

– mil. lei –

	Produs global	Cheltuieli materiale			Produs net
		Total	Obiectele muncii	Amortizarea	
VARIANTA II	118 318	72 653	65 119	7 534	45 665

AGRICULTURA

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în anul 1938

– mil. lei –

PRODUSUL GLOBAL	**92003**
CHELTUIELILE MATERIALE	**34306**
PRODUSUL NET	**57697**

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net în agricultură în anul 1938

– mii lei –

PRODUSUL GLOBAL	
Producţia vegetală	66221097
Producţia animală	25781981
CHELTUIELILE MATERIALE	34306428
PRODUSUL NET	57696650
CHELTUIELILE MATERIALE	34306428
Sămânţă	4767255
Reînsămânţări	33371
Cheltuieli cu germinaţia	524
Îngrăşăminte	785720
Produse chimice	441545
Alte cheltuieli materiale	214129
Combustibili şi lubrifianţi	171302
Reparaţii şi întreţinerea inventarului şi controlul producţiei	1186734
Uzarea obiectelor de inventar	12623123
Amortizarea	5056049
Hrana animalelor	21060468
Aşternutul animalelor	431057
Ouă puse la incubaţie	110885
Medicamente şi dezinfectante	45000
Cheltuieli pentru apicultură	14456
Protecţia muncii	
Pază şi prevenirea incendiilor	32500
Cheltuieli administrativ-gospodăreşti	100000
Cheltuieli cu cărăuşia în afara agriculturii (–)	1456690

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net s-au calculat în preţurile curente 1938, pornind de la sursele de date actuale şi din acea vreme (cantităţi şi preţuri).

Prezenta notă metodologică îşi propune să arate, pe scurt, procedeele şi sursele folosite în determinarea produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net al anului 1938, prezentând totodată şi calculul unor elemente de cheltuieli materiale, restul fiind prezentat în tabele separate.

Producţia globală. Producţia în unităţi naturale atât pentru producţia vegetală, cât şi pentru cea animală, în actualul calcul, ca de altfel şi pentru cel în preţuri comparabile[3], a fost luată din seriile de date ale Direcţiei Agriculturii şi Silviculturii din Direcţia Centrală de Statistică – reconstituite la actualul teritoriu. Pentru evaluarea producţiei s-au folosit preţuri culese dintr-o serie de surse ale vremii, precum şi unele stabilite pe bază de calcul sau asimilate. (Vezi în acest sens, lista preţurilor produselor de origine agricolă, cu precizarea conţinutului economic, pe surse).

Cheltuielile materiale

Sămânţa folosită pentru producţia vegetală a anului 1938 s-a stabilit pe baza cantităţilor (– determinate pentru lucrarea în preţuri comparabile – în funcţie de suprafaţa însămânţată şi de cantităţile medii de sămânţă consumate pe ha, pe fiecare cultură, stabilite după regulile agrotehnice şi realizările anilor 1950-1954) şi preţurilor folosite la evaluarea producţiei.

Reînsămânţările. Valoarea seminţelor utilizate pentru reînsămânţarea suprafeţelor compromise, din lipsă de date, s-a calculat în mod indirect pe baza unui raport procentual stabilit între acest gen de cheltuieli şi sămânţa în preţuri comparabile cu care s-a ponderat valoarea sămânţei în preţuri curente 1938.

Cheltuieli pentru încercarea germinaţiei. Din acelaşi motiv expus mai sus ele s-au determinat pe baza aceluiaşi procedeu.

Îngrăşăminte. Valoarea îngrăşămintelor folosite în producţia vegetală a anului 1938 s-a stabilit pe baza datelor în unităţi naturale luate din lucrarea în preţuri comparabile (determinate după producţia de gunoi de

[3] Lucrarea la care ne referim se intitulează *Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în anii 1938-1948-1949* în preţuri comparabile, în care elementele de origine agricolă au fost evaluate cu preţurile constante 1948, iar restul elementelor de calcul cu preţurile anului 1950.

grajd, producţia internă şi importul de îngrăşăminte chimice în anul 1938) ponderate cu preţurile, respectiv cele organice cu acelaşi preţ ca la producţie, iar cele chimice cu preţul mediu al import-exportului anului 1938.

Redăm mai jos cifrele care caracterizează consumul de îngrăşăminte:

	Cantitate tone	Preţ lei	Valoarea mii lei
Total îngrăşăminte			785720
Îngrăşăminte organice	14208000	0,05	710400
Îngrăşăminte chimice	14374	5,24	75320

Produse chimice. Valoarea produselor chimice folosite pentru producţia vegetală s-a stabilit pe baza valorii acestora în preţuri comparabile ponderate cu un coeficient stabilit ca raport între preţul îngrăşămintelor chimice (preţul mediu al import-exportului al anului 1938 (5,24) supra preţul comparabil (0,78)).

Iată calculul:

Valoarea produselor chimice în preţuri comparabile (1938)	65804	mii lei
Coeficientul preţurilor (1938-1948)	6,71	
Valoarea produselor chimice în preţuri curente 1938	441545	mii lei

Alte cheltuieli materiale pentru producţia vegetală s-au stabilit astfel: valoarea liberului de tei şi a sforii a rămas neschimbată, ca în preţuri comparabile, iar valoarea aracilor de vie şi a proptelelor prin ponderarea cantităţilor (stabilite pe baza suprafeţei viilor fără spaliere, a numărului mediu de butuci la hectarul de vie, a numărului mediu de araci la butuci şi a duratei de funcţionare, pentru araci, iar pentru proptele pe baza numărului de pomi şi a necesarului de proptele – apreciat că reprezintă 10,3%) cu preţurile respective calculate (preţurile comparabile, ponderate cu coeficientul procentual de 0,83 rezultat din raportul preţului de gros în Bucureşti în anul 1938 al lemnelor de fag netăiate şi a preţului constant 1948 (din Catalogul CSP, ediţia a II-a) la lemne de foc.

Valoarea aracilor legumicoli s-a stabilit prin aplicarea asupra valorii în preţuri comparabile a coeficientului de mai sus.

Iată, de altfel, mai jos cum se prezintă acest calcul:

	Cantitate mii buc.	Preţ lei	Valoare mii lei
Total alte cheltuieli materiale, din care:			214129
araci vie	438012	0,46	201486
araci legumicoli de lemn şi stuf, valori în preţuri comparabile	4185		3474
Coeficientul	0,83		
proptele pentru fructe	632	1,66	1049
liber de tei			120
sfoară de manila şi de cânepă			8000

Combustibili şi lubrifianţi. Valoarea acestora s-a stabilit după cum urmează:

Carburanţi şi lubrifianţi. Asupra valorii în preţuri comparabile s-a operat cu un coeficient rezultat ca raport între preţul motorinei (preţul de gros în Bucureşti în anul 1938 şi preţul constant 1948).

După acelaşi procedeu s-a stabilit şi valoarea unsorii de căruţă şi a lemnelor întrebuinţate pentru pregătirea hranei animalelor.

Valoarea paielor folosite drept combustibil pentru locomobilele ce acţionează pe baza cantităţilor (datele s-au luat din lucrarea în preţuri comparabile) şi a preţului de 0,23 de lei s-au calculat pe baza datelor din *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 945, tabelul IV.

Calculul cheltuielilor cu combustibilul şi lubrifianţii se prezintă după cum urmează:

	Valoarea în preţ constant 1948	Coeficienţi	Valoarea în preţ curent 1938
Total – mii lei			**171302**
Carburanţi şi lubrifianţi	38378	1,26	48356
Unsoare pentru căruţe	1444	1,45	2094
Lemne de foc	27606	0,83	22913
Paie Q x P (tone – lei)	425820	0,23	97939

Valoarea reparaţiilor curente şi reviziilor periodice ale inventarului agrozootehnic şi ale construcţiilor productive s-a determinat pe baza valorii acestora şi a cotelor procentuale pentru reparaţii curente (din lucrarea *Cheltuieli materiale ale agriculturii în anul 1953*).

Calculul pe elemente se prezintă după cum urmează:

– mii lei –

Valoarea totală I + II	**1186734**
I. Reparaţii curente şi revizii periodice ale inventarului agrozootehnic	839534
– valoarea inventarului agrozootehnic	16790676
– cota procentuală pentru reparaţii curente şi periodice	5%
II. Reparaţii curente şi întreţinerea construcţiilor productive	347200
– valoarea construcţiilor productive (calculată pe baza valorii în preţuri comparabile şi a indicelui de preţ al construcţiilor 1948/1938)	49600000
a) valoarea construcţiilor productive în preţuri comparabile 12400000 mii lei	12400000
b) indicele de preţuri ale construcţiilor 1948/1938	4
– cota procentuală pentru reparaţii curente şi întreţinerea construcţiilor	0,7%

Uzarea obiectelor de inventar s-a stabilit pentru obiectele metalice prin evaluarea acestora în expresie fizică (datele stabilite în lucrare în preţuri comparabile pe baza datelor din statistica maşinilor și uneltelor agricole din 1937) reconstituită la actualul teritoriu al ţării, cu preţurile de detaliu calculate ca medie pe întreaga ţară din anul 1939, din lucrarea *Preţuri agricole şi preţuri industriale în anul 1939* de A. Frunzănescu, asupra cărei valori s-a aplicat procentul anual de uzură de 50%.

Valoarea uzurii obiectelor textile şi a obiectelor din lemn s-a stabilit prin aplicarea asupra valorii în preţuri comparabile a unui indice de preţuri (al inului, cânepii şi lânii la un loc) la prima categorie, iar la secunda, a indicelui preţului lemnului de foc. Iată mai jos calculul respectiv:

	Uzura totală I + II + III		**1262123**	**mii lei**
I.	**Uzura obiectelor metalice**		**659130**	**mii lei**
		Cantitate buc.	**Preţ lei**	**Valoare mii lei**
1	Coase	2514805	95,83	240994
2	Seceri	4513495	37,08	167361
3	Lopeţi	2100956	50,30	105678
4	Furci	3718973	29,41	109375
5	Greble	2728717	49,51	135263
6	Sape	5144217	42,63	219298
7	Topoare	3127794	79,25	247878
8	Târnăcoape	777361	118,88	92413
	Valoare totală			**1318260**
	Procentul uzurii anuale			50%
II. Uzura obiectelor textile			**391343**	**mii lei 1938**
valoarea în preţuri constante 1948			102985	mii lei
indicele preţului			3,80	
III. Uzura obiectelor din lemn			**211650**	**mii lei 1938**
valoarea în preţuri constante 1948			255000	mii lei
indicele preţului			0,83	

Amortizarea. Valoarea amortizării plantaţiilor s-a calculat pe baza numărului de pomi şi a suprafeţelor ocupate cu vii, ponderate cu cotele de amortizare, care au fost dublate faţă de cele în preţuri comparabile, pe baza raportului preţului merelor şi prunelor, precum şi al strugurilor în cei doi ani (1948/1938).

La stabilirea valorii amortizării animalelor de muncă elementul nou în actualul calcul (faţă de cel în preţuri comparabile) îl constituie preţurile, care s-au stabilit pe baza preţului cărnii de bovine.

La evaluarea inventarului agrozootehnic preţurile folosite au fost cele comparabile, ponderate cu indicele preţului plugului cu tracţiune animală, celelalte elemente, rămânând aceleaşi.

Stabilirea valorii amortizării construcţiilor productive de 1.320.000 mii de lei s-a făcut pe baza valorii acestora în preţuri comparabile de 330.000 mii de lei, ponderată cu indicele de preţ al construcţiilor din mediul rural de 4,00.

Hrana animalelor. S-a stabilit pe baza cantităţilor de produse destinate hranei acestora, din lucrarea în preţuri comparabile (stabilite pe baza consumului de furaje în 1938 din *Enciclopedia României,* vol. III, p. 511, a consumului de furaje pe baza raţiilor şi a datelor privind consumul de furaje din bugetele ţărăneşti din anul 1953) şi a preţurilor de origine agricolă prezentate în anexă, precum şi a unor calculaţii.

După acelaşi procedeu s-a stabilit şi valoarea aşternutului pentru animale. Cantitatea, pe baza efectivului de animale, a zilelor de stabulaţie şi a necesarului zilnic diferenţiate pe specii – cantitate – ce se găseşte în lucrarea în preţuri comparabile şi a preţului paielor calculat pe baza datelor din *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 945, tabelul IV.

Valoarea ouălor puse la clocit s-a calculat pe baza cantităţilor din lucrarea în preţuri comparabile (determinate pe baza numărului păsărilor ouătoare şi a numărului de ouă puse la clocit pe pasăre) şi a preţului folosit la evaluarea producţiei.

Redăm mai jos calculul privind valoarea ouălor puse la clocit:

Numărul ouălor	82 37374	bucăţi
Preţul	1,35	lei
Valoarea	110885	mii lei

Valoarea medicamentelor şi dezinfectantelor s-a apreciat la suma de 45.000 mii de lei.

Cheltuielile cu agricultura s-au apreciat a fi la aceeaşi valoare ca în preţuri comparabile; tot astfel, apreciindu-se şi cheltuielile administrativ-gospodăreşti.

Cheltuielile cu protecţia muncii, paza şi prevenirea incendiilor s-au apreciat a fi duble faţă de cele în preţuri comparabile.

Cheltuielile materiale efectuate pentru cărăuşia din afara agriculturii, care se scad din suma totală a cheltuielilor materiale ale agriculturii, s-au calculat de la valoarea acestora în preţuri comparabile, ponderate cu indicele de preţuri 1948/1938 al cărăuşiei particulare.

Deoarece în calculul producţiei globale nu s-au cuprins elementele privind materialul săditor viti-pomicol, piscicultura şi sericicultura, nici în volumul total al cheltuielilor materiale ale agriculturii nu s-a prins costul elementelor referitoare la acestea.

Produsul net creat în ramura agriculturii în anul 1938 s-a stabilit prin scăderea valorii totale a cheltuielilor materiale din valoarea producţiei globale a agriculturii exprimate în preţuri curente 1938.

*

* *

Notă: Conţinutul preţurilor pentru elementele de origine agricolă folosite în actualul calcul este următorul:

– P_1 – preţuri obţinute de producători – stabilite de către un colectiv (printre care şi delegaţi ai Direcţiei Centrale de Statistică (înaintea reformei băneşti din 28.01.1952) pe baza *Anuarul statistic al României 1939-1940* şi a fişelor de culegere a preţurilor din 1938 (material arhivat în DCS).

– P_2 – preţuri obţinute de producători în primele cinci luni, care urmează imediat după recoltare, culese din *Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 429.

– P_3 – preţuri culese din *Statistica arborilor fructiferi în anul 1938* (nu cunoaştem precis conţinutul economic al acestor preţuri, bănuim că e acelaşi ca la cele cuprinse la P_2).

– P_4 – calculate sau asimilate cu ajutorul unor raporturi de preţuri.

Preţurile folosite în evaluarea elementelor de origine agricolă în calculul producţiei globale şi al cheltuielilor materiale

– lei/kg –

		P_1	P_2	P_3	P_4
A	**PRODUCŢIA VEGETALĂ**				
I	**Cereale pentru boabe**				
	Grâu	4,00			
	Secară		2,82		
	Orz	3,35			
	Ovăz	3,50			
	Porumb	3,50			
	Orez	15,00			
	Mei boabe		4,00		
	Hrişcă		4,00		
II	**Leguminoase pentru boabe**				
	Mazăre		9,00		
	Fasole	8,00			
	Linte		7,00		
	Năut		6,00		
	Bob		6,50		
III	**Plante textile**				
	In fuior		26,00		
	Cânepă fuior		14,00		
	Bumbac	20,00			
IV	**Plante uleioase**				
	Floarea soarelui	4,62			
	Rapiţă		6,91		
	Dovleci sămânţă				6,09
	Soia		5,00		
	In ulei		12,06[1)]		
	Ricin		8,00		
	Mac		17,00		
	Muştar		6,00		
V	**Culturi pentru alte industrializări**				
	Sfeclă de zahăr	0,77			
	Tutun	22,00			
	Sorg pentru măturI		3,00		
	Cicoare		0,95		
	Hamei		100,00		
	Anason		50,00		
	Alte plante pentru alte industrializări		3,00		
VI	**Culturi alimentare, legume şi zarzavat**				
	Cartofi	1,40			
	Pepeni		0,70		
	Roşii				5,82
	Ceapă	4,00			
	Usturoi				13,27
	Ardei				2,80
	Varză		3,26		
	Rădăcinoase comestibile				3,26
	Legume păstăi				3,20
	Alte legume	2,00			
VII	**Plante de nutreţ**				
	Lucernă	1,51			

		P_1	P_2	P_3	P_4
	Trifoi	1,41			
	Borceag				1,50
	Dughie	1,50			
	Alte plante anuale pentru fân	1,40			
	Porumb pentru însilozare				0,50
	Rădăcinoase nutreţ	0,80			
VIII	**Seminţe şi seminceri**				
	Cânepă sămânţă	5,75			
	In sămânţă	12,06			
	Lucernă sămânţă	65,00			
	Trifoi sămânţă	40,00			
	Borceag				13,65
	Dughie				13,00
IX	**Fâneţe**		1,40		
X	**Păşuni naturale**				0,22
XI	**Vii**				
	– altoite		4,00		
	– hibrizi		2,00		
XII	**Pomi fructiferi**				
	Mere			3,00	
	Pere			4,00	
	Prune				1,80
	Gutui			4,00	
	Piersici			5,00	
	Nuci			6,00	
	Caise şi zarzăre			2,00	
	Cireşe şi vişine			3,00	
	Alte fructe			1,00	
XIII	**Producţia secundară**				
	Paie, coceni, vreji				0,21
	Frunze				0,80
	Beţe				0,15
	Altele (cânepă şi in fuior)		5,75		
			12,06		
	In ulei		26,00		
B	**PRODUCŢIA ANIMALĂ**				
	Carne bovine	15,60			
	Carne porcine	21,40			
	Carne ovine + caprine				14,91
	Carne păsări				21,76
	Stupi				692,30
	Lapte de vacă	4,00			
	Lapte de oaie				5,57
	Lână				51,00
	Ouă	1,35			
	Miere				37,42
	Ceară				74,84
	Gunoi de grajd				0,05
	Puf şi fulgi				165,00
	Păr angora				1 865,00

Notă:

[1)] Preţul de la in sămânţă.

Producţia globală agricolă în anul 1938

– mii lei –

TOTAL	**92003078**
I. PRODUCŢIA VEGETALĂ	66221097
II. PRODUCŢIA ANIMALĂ	25782981
I. PRODUCŢIA VEGETALĂ	**66221097**
A. Producţia principală	61517713
1. Cereale pentru boabe	33123957
2. Leguminoase pentru boabe	2034331
3. Plante textile	1873824
4. Plante uleioase	803705
5. Culturi pentru alte industrializări	613337
6. Culturi alimentare, legume şi zarzavat	3971446
7. Plante de nutreţ	3383417
8. Seminţe şi seminceri	706380
9. Fâneţe	4740198
10. Păşuni	2390421
11. Vii	3432922
12. Fructe	4243745
B. Producţia secundară	4703384
II. PRODUCŢIA ANIMALĂ	**25782981**
1. Produsele creşterii animalelor	14138140
2. Produse animale	11643841

Sămânţa utilizată în producţia vegetală a anului 1938

– mii lei –

TOTAL	**4767255**
Cereale pentru boabe	3272144
Leguminoase pentru boabe	123573
Plante textile	55099
Plante uleioase	16889
Culturi pentru alte industrializări	47006
Culturi alimentare, legume şi zarzavat	473175
Plante de nutreţ	570962
Culturi intercalate	115848
Seminţe şi seminceri	92559

Valoarea amortizării mijloacelor fixe agricole pe anul 1938

– mii lei –

TOTAL	**5056049**
Plantaţii	467936
Animale de muncă	1525834
Construcţii productive	1320000
Inventar agro-zootehnic	1742279

Calculul amortizării plantaţilor

	Numărul pomilor sau suprafaţa în ha	Cota de amortizare pe pom sau ha în lei 1938	Valoarea amortizării mii lei
TOTAL I + II			**467936**
I. Pomicultură, nr. pomi			**290633**
Pruni	43639832	4,66	203362
Caişi şi zarzări	1989518	4,00	7958
Meri	11111495	3,66	40668
Nuci	2716193	4,26	11625
Cireşi şi vişini	4612497	2,42	11162
Gutui	694479	3,52	1681
Peri	791517	3,32	10308
Piersici	791517	3,32	2628
Corcoduşi	969766	1,28	1241
II. Viticultură, ha			**177303**
Vii altoite	102854	868	89277
Vii indigene	16233	438	7110
Vii hibrizi	128031	632	80916

Notă: Pe baza raportului între preţul merelor şi prunelor din anul 1948 faţă de anul 1938 s-a apreciat că în 1938/1948 cotele de amortizare ar fi fost duble. Aceeaşi apreciere s-a făcut şi pentru cotele de amortizare privind suprafaţa ocupată de vii.

Calculul amortizării animalelor de muncă

	Numărul animalelor capete	Preţ lei	Valoarea animalelor de muncă mii lei	Cota de amortizare %	Valoarea amortizării mii lei
TOTAL					**1525834**
Cai şi iepe de trei ani şi peste	1272417	11285	14359226	10,0	1435923
Boi şi bivoli	828683	11064	9168549	0,9	82517
Catâri şi măgari	11850	6240	73944	10,0	7394

Calculul amortizării inventarului agrozootehnic

	Existent fizic buc.	Preţ lei	Valoarea inventarului mii lei	Cota de amortizare %	Valoarea amortizării mii lei
TOTAL					**1742279**
Tractoare (15 CP)	4858	61688	299680	10,8	32365
Pluguri de tractor	4050	15068	61025	14,4	8788
Pluguri cu tracţiune animală	1709777	1481	2532180	10,0	253218
Grape de lemn	1060495	233	247095	33,2	82036
Grape de fier	484431	1477	715505	20,0	143101
Rariţe de fier şi lemn	464844	683	317488	12,4	39369
Greble mecanice	11932	10067	120119	6,7	8048
Maşini de semănat	31956	14805	473109	8,3	39268
	31957	3290	105139	8,3	8727
Maşini de secerat	53383	19740	1053780	7,7	81141
Maşini de treierat	15161	1233755	1870488	7,0	130934
Maşini de bătut porumb	91718	26320	2414018	6,3	152083
Trioare şi vânturătoare	79146	6580	520781	7,7	40100
Locomobile	7097	164500	1167457	6,4	74717
Care şi căruţe	1827722	3225	5 894403	11,0	648384

Hrana şi aşternutul animalelor consumate în agricultură în anul 1938

– mii lei –

	Cantitate tone	Preţ lei	Valoare
TOTAL I + II			**21491525**
I. Total hrană			**21060468**
Porumb	1630000	3,50	5705000
Grâu-secară	229716	4,00	918864
Orz	307020	3,35	1028517
Ovăz	365500	3,50	1279250
Mei	19000	4,00	76000
Mazăre	15468	9,00	139212
Tărâţe	125000	2,11	263750
Turte-şroturi	28327	3,80	107643
Fânuri	4326179	1,40	6056651
Paie-coceni	12486873	0,21	2622243
Sfeclă furajeră	330000	0,80	264000
Cartofi	327981	1,40	459173
Dovleci	1664884	0,50	832442
Porumb siloz	60980	0,50	30490
Borhot	250000	0,17	42500
Nutreţ verde	4864302	0,22	1070146
Zer-zară	584788	0,28	163741
Sare	300	2,82	864
II. Total aşternut			**431057**
Paie	1874160	0,23	431057

CONSTRUCŢIILE

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizat în anul 1938

– mil. lei –

PRODUSUL GLOBAL	13528
CHELTUIELILE MATERIALE	8117
PRODUSUL NET	5411

Calculul produsului global, cheltuielilor materiale şi al produsului net, în ramura construcţii, în anul 1938, în preţuri curente s-a efectuat pe baza lucrărilor: *Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional în anii 1938, 1948 şi 1949 în preţurile anului 1950, Enciclopedia României,* vol. IV, *Statistica industriei extractive 1938* etc.

Din *Enciclopedia României* reiese că pentru stabilirea cifrelor a fost necesar un calcul, fundamentat pe datele din *Conjunctura economiei româneşti,* din care s-au extras cifrele privind suprafaţa construcţiilor în metri pătraţi desfăşuraţi, şi pe studiul ing. Emil Prager privind costul unui metru cub de construcţie, stabilit pe baza preţului materialelor.

Convertirea metrilor pătraţi desfăşuraţi în metri cubi de construcţie s-a făcut prin aplicarea coeficientului de 3,10.

Acest cost, necuprinzând cheltuielile de instalaţii, a fost majorat prin apreciere cu 25%.

Deoarece datele extrase din *Conjunctura economiei româneşti* cuprindeau construcţii de locuinţe, s-a făcut o evaluare a construcţiilor industriale, căi ferate, drumuri, clădiri ale statului etc.

Reparaţiile capitale au fost stabilite aplicând un procent de 5% din valoarea chiriilor.

Pentru comparabilitatea datelor cu anul curent s-a scăzut 5% pentru a obţine volumul de construcţii corespunzător teritoriului actual. Acest procent a fost calculat însumându-se întreprinderi industriale din Bucovina, Basarabia şi din Cadrilater – *Industria economiei româneşti din 1939* – pentru investiţii care s-au scăzut din totalul pe economie. Acelaşi procent s-a aplicat şi la construcţii.

O altă sursă de date care ne conduc la un volum aproximativ egal, o constituie datele primite de la ministere privind – Reconstituirea datelor pe anul 1938. Au fost cuprinse toate construcţiile efectuate în anul 1938 şi care se găseau în anul 1952 în folosinţa ministerelor. Acest volum cuprinde atât construcţiile industriale, căi ferate, drumuri, cât şi imobile ce au fost construite de particulari şi au intrat în patrimoniul statului. Toate acestea înglobează un volum de construcţii de circa opt miliarde – de lei 1938.

Pentru construcţiile de imobile rămase în proprietate particulară s-a apreciat un volum de două miliarde – de lei 1938 (ţinându-se seama de datele pe care le avem din *Conjunctura economiei româneşti*).

Reparaţiile capitale s-au considerat 10% din valoarea construcţiilor.

Producţia de foraj la petrol din anul 1938 în lucrarea în preţuri 1950, calculată pe baza datelor din *Statistica industriei extractive 1938* se prezintă astfel:

Foraj petrol 1938 = 276.625 m = 297 mii de lei preţuri 1950.

Pentru calculul în preţuri curente s-a făcut un indice de preţuri.

	Preţuri lei 1938	Preţuri lei 1954	Indice 1938/1954
Ciment	2,81	0,28	10,0
Şape[1)]			
Burlane	12,00	1,95	6,2
Salariu mediu	3 200	480	6,7

Notă:
[1)] S-a luat preţul de la fier beton.

Preţurile produselor s-au luat din lucrarea în preţuri 1950, iar salariul mediu, din datele Direcţiei coordonării din DCS.

Pe baza indicaţiilor date de specialiştii Ministerului Industriei Petrolului şi Chimiei s-a stabilit proporţia principalelor articole de calculaţie care compuneau preţul de cost în anul 1938.

Ponderând produsul global în preţuri 1954 cu indicii de preţuri de mai sus s-a obţinut produsul global în preţuri curente.

	Preţul de cost %	Produsul global în preţuri 1954 mil. lei	Indici de preţ	Produsul global în preţuri curente mil. lei
TOTAL	**100,0**	**297**	**-**	**1970**
Materiale feroase	80,0	237	6,2	1469
Restul materialelor	10,0	30	10,0	300
Salarii	10,0	30	6,7	201

În *Statistica industriei extractive 1938* se arată că au fost foraţi pentru gaze 3.076 metri.

Raportând produsul global realizat la forajul petrolului (1.970 milioane de lei) la numărul metrilor foraţi (276.625) se obţine valoarea unui metru forat în petrol (7.120 de lei).

Pentru forajul la gaze vom aplica valoarea unui metru forat la petrol.

3076 m foraj gaze × 7120 =	22 mil. lei
Total foraj	1992 mil. lei
Foraj la petrol	1970 mil. lei
Foraj la gaze	22 mil. lei

Calculul **valorii plantaţiilor de vii şi pomi** s-a făcut în felul următor:

Din *Anuarul statistic al României 1939-1940* s-au luat suprafeţele ocupate cu vii care nu sunt pe rod în anii 1936 şi 1937, iar prin diferenţă între aceştia s-a stabilit suprafaţa plantată în anul 1937.

Din lipsă de date se apreciază pentru anul 1938 acelaşi volum plantat în anul 1937.

	Vii care nu sunt pe rod			
	Altoite	**Indigene nealtoite**	**De producători direcţi**	**Port altoi**
Vechiul teritoriu ha 1936	18249	9181	27309	483
1937	20837	10018	31857	521
Plantat în anul 1937 la vechiul teritoriu, ha	2588	837	4548	38
Plantat la noul teritoriu 67,5%[1], ha	1747	565	3070	25
Se apreciază valoarea plantării unui ha de vie lei[2]	60000	15000	–	60000
Valoarea plantaţiilor noi (mii lei)	104820	8475	–	1250
Total plantat în anul 1938 = 115 milioane de lei				

Note:

[1] După datele din *Anuarul statistic al României 1939-1940* suprafaţa ocupată cu vii în 1938 la vechiul teritoriu = 369,00 mii ha şi *Anuarul statistic al RPR 1958* pentru anul 1938 la noul teritoriu = 249,2 mii ha.

[2] În anul 1938 a fost interzis prin lege să se planteze vie hibridă, aceasta se răscumpăra de stat.

Din *Anuarul statistic al României 1939-1940* s-a luat numărul pomilor fructiferi existenţi în anii 1937 şi 1938, iar calculul valorii plantaţiilor noi din anul 1938 s-a făcut astfel:

Numărul total al pomilor fructiferi mii buc				Numărul pomilor plantaţi în noul teritoriu mii buc.
1937		1938		
La vechiul teritoriu	La noul[1)] teritoriu	La vechiul teritoriu	La noul[1)] teritoriu	
100881	88674	106000	93174	4500

Notă:

[1)] După datele din *Anuarul statistic al României 1939-1940* şi *Anuarul statistic al RPR 1958* suprafaţa ocupată cu pomi în anul 1938 la vechiul teritoriu = 281 mii ha, iar la noul teritoriu = 247 mii ha.

Cu 4.500 de mii de pomi s-au putut planta 20.000 de hectare (225 pomi = 1 ha).

Pentru determinarea valorii plantării unui ha cu pomi se face proporţia din anul 1957:

Valoarea plantării

$$\frac{\text{valoarea plantării un ha vie}}{\text{valoarea plantării un ha pomi}} = \frac{13400}{2500} = 5{,}36.$$

$$\frac{49 \text{ mii lei (valoarea plantării un ha vie 1938)}}{5{,}36} = 9141 \text{ lei}$$ rotunjit, 9.100 de lei ha

20.000 × 9.100 = 182 mil. de lei, valoarea plantaţiilor de pomi.

Total plantaţii	297 mil. lei
Plantaţii vii	115 mil. lei
Plantaţii pomi	182 mil. lei

În *Enciclopedia României,* vol. IV, p. 955 se arată că s-au omis, din lipsă de date, construcţiile administraţiilor locale, ale societăţilor de tramvaie, de telefoane, de căi ferate particulare etc.

Pentru determinarea volumului acestor construcţii s-au studiat numeroase materiale statistice fără a se ajunge la rezultate concrete.

Astfel, în *Enciclopedia României* (p. 1002) sunt prezentate cifre privind investiţiile societăţii de telefoane, fără să se arate cifrele de construcţii.

Tot în *Enciclopedia României* (p. 1025) sunt prezentate bugetele administraţiilor locale, dar nu pe elemente de cheltuieli.

În *Revista energiei electrice*, 1938, cifrele privind veniturile şi cheltuielile societăţilor de tramvaie, nefiind folosite pe elemente, nu pot forma o bază pentru un calcul al volumului de construcţii realizat de aceste societăţi.

Pentru determinarea volumului de construcţii realizate de societăţile de căi ferate particulare şi de sectorul special nu s-au găsit cifre.

Pentru aceste sectoare, din lipsa posibilităţilor de calcul sau din lipsă de date, nu s-a mai calculat produsul global şi net.

Volumul construcţiilor în anul 1938

– mil. lei –

Specificare	La teritoriul anului 1938	La teritoriul actual
TOTAL	**–**	**13528**
Imobile în municipii şi oraşe mari	4894	4653
Imobile la sate şi oraşe mici	978	933
Reparaţii, întreţinerea imobilelor	973	922
Stabilimente industriale	1047	989
Construcţii şi imobile ale statului	3939	3742
Foraj	–	1992
Plantaţii	–	297

Ţinându-se seama de indicaţiile din *Enciclopedia României*, vol. IV, cheltuielile materiale au fost apreciate ca reprezentând 60% din volumul total al construcţiilor.

TRANSPORTURILE DE MĂRFURI ŞI TELECOMUNICAŢIILE CE DESERVESC PRODUCŢIA

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în anul 1938

– mil. lei –

PRODUSUL GLOBAL	**19220**
CHELTUIELILE MATERIALE	**9602**
PRODUSUL NET	**9618**

Descompuse pe ramuri de activităţi, se prezintă astfel:

– mil. lei –

Felul transportului	Produs global	Cheltuieli materiale	Produs net
Trafic feroviar	8670	4567	4103
Trafic auto	950	550	400
Cărăuşie	8700	3960	4740
Navigaţie	375	205	170
Telecomunicaţii	500	300	200
Trafic aerian	25	20	5
TOTAL	**19220**	**9602**	**9618**

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în această ramură în anul 1938 s-au calculat astfel:

Trafic Feroviar

În primul rând, s-a stabilit greutatea specifică a traficului de marfă, din activitatea totală de transport pe calea ferată, prin raportarea tonelor-km, tarifare, la tone-km convenţionale.

mii tone-km tarifare	5752299	coeficient de transf. marfă	3,3
mii călători-km	5295760	coeficient de transf. călători	1,9
mii tone-km convenţionale	8801373	care au fost calculate astfel:	

$$\frac{(5752299 \times 3{,}3) + (5295760 \times 1{,}9)}{3{,}3} = 8801373 \text{ tone convenţionale}$$

$$\frac{5752299}{8801373} \times 100 = 65{,}36\% \text{ (rotunjit 66\%) din întreaga activitate,}$$

reprezintă transport de mărfuri

Veniturile totale realizate de CFR au fost luate din publicaţiile statistice cu date pentru anul 1938.

Venituri	mil. lei	Venituri		mil. lei
Venituri totale, din care:	12322	**Mărfuri**		8277
Trafic călători	3236	**Mesagerii**		123
Bagaje	19	**Diverse, din care:**	389	
Convenţii cu poşta	30	**din trafic de mărfuri**		270
Convenţii cu ministere pentru reduceri	56	**Autobuze**	192	
Total venituri din traficul de călători	3341	**Total venituri din traficul de marfă**		**8670**

Din materialele statistice cercetate, elementele componente ale produsului global în anul 1938 sunt următoarele:

– mil. lei –

Denumirea elementelor	Total activitate de transport pe calea ferată (marfă + călători)	Pentru activitatea de transport marfă	Cheltuieli materiale	Produs net
Combustibil	1400	924	924	–
Materiale	1450	957	957	–
Reparaţii	3100	2046	2046	–
Salarii	4100	2706	–	2706
Alte cheltuieli băneşti, din care:	970	640		
50% cheltuieli pentru munca trecută	485	320	320	–
50% cheltuieli pentru munca vie	485	320	–	320
Beneficiu	1200	1077[1)]	–	1077
TOTAL	**13390**	**8670**	**4567**	**4103**

Notă:
[1)] Beneficiul s-a stabilit prin diferenţă.

Pentru a calcula volumul valoric al elementelor de produs global, aferente transporturilor de mărfuri, s-a aplicat coeficientul de 66%, cu excepţia beneficiului – care s-a stabilit făcând diferenţa dintre produsul global (suma veniturilor din transporturile de mărfuri) şi suma celorlalte elemente de produs global.

S-a considerat că volumul activităţii de transport de mărfuri efectuate în anul 1938, pe teritoriile din afara graniţelor actuale ale României, este egal cu volumul de transport al mărfurilor efectuat cu mijloacele de transport feroviare ale societăţilor particulare.

– mil. lei –

Produs global	8670
Cheltuieli materiale	4567
Produs net	4103

Trafic Auto

În anul 1938 existau 7.350 de autocamioane şi 319 autocisterne (date reconstituite).

S-a apreciat că un număr de 3.000 de autocamioane şi cisterne aparţineau întreprinderilor de transport sau cărăuşilor, care transportau pentru diverşi clienţi. Restul de 4.669 de autocamioane şi cisterne s-a apreciat că aparţin întreprinderilor industriale, comerciale, de construcţii etc. şi deci produsul net creat de aceste autovehicule este inclus în ramura respectivă (industrie, comerţ etc.).

S-a considerat că fiecare autocamion parcurge în medie pe an 30.000 de km (300 de zile × 100 de km pe zi).

Cheltuielile materiale aferente acestui fel de transport au fost stabilite în felul următor:

S-a considerat că un autocamion consumă în medie la 100 de km 30 de litri de benzină şi la 1.000 de km schimbă 10 litri de ulei.

Felul carburantului	Numărul autocamioanelor	Consum anual pe un auto tone	Consum total în tone	Preţ un litru lei	Valoarea mii lei
Benzină	3000	9	27000	9	343000
Ulei	3000	0,3	900	30	27400
TOTAL					**370000**

S-a apreciat că la fiecare autocamion se uzează anual câte şase anvelope cu camere.

3.000 de autocamioane × 6 = 18.000 de anvelope cu camere.

18.000 de anvelope × 8.000 de lei bucata = 144.000 mii de lei.

S-a considerat că pentru fiecare autocamion se fac reparaţii anual de 20.000 de lei şi se amortizează pentru 25.000 de lei de fiecare autocamion.

– mii lei –

Reparaţii	= 3000 × 20000 = 60000 mii lei
Amortizare	= 3000 × 25000 = 75000 mii lei

Cheltuieli materiale – Recapitulaţie:

– mii lei –

Combustibili şi lubrifianţi	270000
Anvelope şi camere	144000
Reparaţii	60000
Amortizări	75000
TOTAL	**549000**

Produsul net s-a calculat astfel:

S-a considerat că pentru fiecare autocamion e necesar un conducător auto salarizat cu 54.000 de lei pe an (4.500 de lei pe lună) şi jumătate din numărul autocamioanelor au şi ajutor de şofer – salariat cu 30.000 de lei pe an (2.500 de lei pe lună).

– mii lei –

3000 autocamioane × 54000 de lei (salariul unui conducător auto)	162000
1500 autocamioane × 30000 de lei (salariul unui ajutor)	45000
TOTAL SALARII	**207000**

În calcule, s-a mai considerat că pentru fiecare autocamion se plătesc anual taxe şi impozite în medie – 20.000 de lei.

3.000 de autocamioane × 20.000 = 60.000 mii de lei.

Beneficiul a fost calculat prin înmulţirea unui beneficiu mediu zilnic de 150 de lei pentru fiecare autocamion.

3.000 de autocamioane × 300 de zile × 150 = 135.000 mii de lei.

Produsul net – Recapitulaţie:

– mii lei –

Salarii	207000
Impozite şi taxe	60000
Beneficiu	135000
TOTAL	**402000**

Transport auto – Recapitulaţie:

Cheltuieli materiale	**549000**	**mii lei**	**rotunjit**	**550000**	**mii lei**
Produs net	**402000**	**mii lei**	**rotunjit**	**400000**	**mii lei**
Produs global	**951000**	**mii lei**	**rotunjit**	**950000**	**mii lei**

Cărăuşie (transportul de mărfuri efectuat cu mijloace de transport cu tracţiune animală).

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net pentru acest gen de transporturi s-a calculat astfel:

a) **Cărăuşie la oraşe**

Se consideră că au existat la oraşe 10.000 de mijloace de transport cu tracţiune animală care aparţineau căruţaşilor particulari. Se apreciază că fiecare mijloc de transport efectuează anual 200 de zile de cărăuşie a 300 de lei ziua de cărăuşie.

Produs global = 10.000 de mijloace de transport × 200 de zile anual × × 300 de lei pe zi = 600 milioane de lei.

Se apreciază că fiecare animal, la oraşe, se potcoveşte şi se curăţă de șase ori pe an. Costul unui potcovit pentru un animal se consideră 200 de lei.

6 potcovituri × 200 de lei = 1.200 de lei potcovitul unui animal pe an.

20.000 de animale × 1.200 de lei = 24 milioane de lei valoarea potcovitului.

S-a considerat că un atelaj se amortizează şi se repară într-un an în valoare de 1.600 de lei.

10.000 de atelaje × 1.600 de lei anual = 16 milioane de lei valoarea amortizărilor şi a reparării atelajelor.

Un animal se consideră că se amortizează în valoare de 1.000 de lei anual.

20.000 × 1.000 de lei = 20 de milioane de lei amortizarea animalelor.

Hrana animalelor – s-a apreciat că un animal mănâncă zilnic diverse furaje în valoare de 30-35 de lei (1.000 de lei lunar sau 12.000 de lei anual).

20.000 de animale × 12.000 de lei = 240 de milioane de lei hrana animalelor.

Cheltuieli materiale – Recapitulaţie:

– mil. lei –

Potcovit	24
Amortizarea atelajelor	16
Amortizarea animalelor	20
Hrana animalelor	240
Total cheltuieli materiale	**300**

Cărăuşie la oraşe – Recapitulaţie:

– mil. lei –

Produs global	**600**
Cheltuieli materiale	**300**
Produs net	**300**

b) **Cărăuşie la sate** (cu mijloace de transport ale ţăranilor)

Se consideră că 1.500.000 de atelaje efectuează în medie anual 30 de zile de cărăuşie a 180 de lei pe zi.

Produs global = 1.500.000 de atelaje × 30 de zile × 180 de lei pe zi
= 8.100 milioane de lei.

Calculele s-au efectuat ţinând seama de următoarea împărţire a atelajelor:

1.000.000 de atelaje a două animale = 2.000.000 de animale.

500.000 atelaje a un animal = 500.000 de animale.

S-a considerat că fiecare animal se potcoveşte o dată pe an pentru perioada de cărăuşie.

2.500.000 de animale × 160 de lei (valoarea unui potcovit) = 400 de milioane de lei valoarea potcovitului; amortizarea şi repararea atelajelor s-a evaluat la 250 de lei pentru un atelaj (pentru perioada de cărăuşie).

1.500.000 de atelaje × 250 de lei = 375 de milioane de lei valoarea amortizării şi repararea atelajelor.

S-a apreciat că fiecare animal se amortizează în perioada de cărăuşie pentru 100 de lei.

2.500.000 de animale × 100 de lei = 250 de milioane de lei valoarea amortizării animalelor.

Hrana animalelor – s-a considerat că fiecare animal mănâncă zilnic furaje în valoare de 30 de lei pe zi[4].

2.500.000 de animale × 30 de lei pe zi × 35 de zile = 2.625 de milioane de lei valoarea hranei animalelor.

Cheltuieli materiale – Recapitulaţie:

– mil. lei –

Potcovit	400
Amortizare atelaje	375
Amortizare animale	250
Hrana animalelor	2625
Cheltuieli materiale	3650

Cărăuşie la sate – Recapitulaţie:

– mil. lei –

Produs global	8100
Cheltuieli materiale	3650
Produs net	4450

[4] Inclusiv sărbătorile.

Trafic fluvial şi maritim şi telecomunicaţii ce deservesc producţia

Neexistând date care să ne ofere posibilitatea să calculăm produsul global şi net realizat în aceste genuri de transport şi în telecomunicaţii – şi ţinând seama că acestea au o pondere relativ mică în volumul total al produsului global şi net realizat în anul 1938 în ramura transporturi, produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net pentru anul 1938 s-au stabilit global pe baza datelor de venit naţional din *Enciclopedia României*, pentru total activitate de navigaţie şi telecomunicaţii ce deservesc producţia.

Trafic aerian

Prin ponderea produsului global, a cheltuielilor materiale şi a produsului net în preţuri 1950 cu coeficientul de transformare folosit în lucrarea în preţuri 1950 la navigaţie şi telecomunicaţii s-au obţinut produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net în preţuri 1938.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în ramura transporturilor de mărfuri şi a telecomunicaţiilor ce deservesc producţia în anul 1938

– mil. lei –

Felul transportului	Produs global	Cheltuieli materiale	Produs net
Trafic feroviar	8670	4567	4103
Trafic auto	950	550	400
Cărăuşie	8700	3960	4740
Navigaţie	375	205	170
Telecomunicaţii	500	300	200
Trafic aerian	25	20	5
TOTAL	**19220**	**9602**	**9618**

COMERŢUL INTERIOR

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în anul 1938

– mil. lei –

PRODUS GLOBAL	25481
CHELTUIELI MATERIALE	10193
PRODUS NET	15288

A) **Calculul privind mărfurile industriale**

Un aspect important al calculului a fost acela de a se stabili cât anume din producţia industrială a anului 1938 s-a comercializat trecând prin reţeaua comercială. S-au stabilit procente de comercializare a producţiei industriale, ţinându-se seama de următoarele considerente:

– cantităţile de produse care se livrau direct de întreprinderile producătoare beneficiarilor, precum şi cantităţile destinate consumului propriu au trebuit să fie excluse din calculul comerţului; în aceeaşi categorie s-au considerat industriile: extractivă (cărbunelui), chimică şi parţial a lemnului, materialelor de construcţii şi petrolului;

– procentele de comercializare au trebuit diminuate ţinându-se seama de ponderea exportului, în special la unele produse specifice exportului ca: petrolul şi lemnul;

– a trebuit să se aibă în vedere unele particularităţi ale economiei capitaliste din anul respectiv, în ceea ce priveşte repartizarea producţiei. Aşa, de exemplu, la materialele de construcţii a trebuit să luăm un procent de comercializare (60%) care este superior faţă de condiţiile perioadei actuale în care cota alocată pieţei este mai mică, ţinând seama că cea mai mare parte a construcţiilor de locuinţe se execută de către întreprinderi de stat care se aprovizionează direct;

– s-a făcut abstracţie de considerentele arătate la acele ramuri la care influenţa lor asupra rezultatelor cifrice este de mică însemnătate.

Ţinându-se seama de considerentele de mai sus, producţia industrială comercializată s-a determinat astfel:

– mil. lei –

	Producţia globală industrială din 1938 în preţuri curente	Procente de comercializare	Producţia industrială comercializată
TOTAL	**108915**		**60314**
I. Industria mare	99515		60314
industria electrotehnică	675	–	–
industria energiei electrice	8823	–	–
industria alimentară	31272	100	31272
industria textilă	19318	100	19318
industria lemnului	10692	45	4811
industria abrazivelor	36	–	–
industria materialelor de construcţii	1933	60	1160
industria chimică	5596	–	–
industria petrolului	8180	30	2454
industria metalurgică	11510	10	1151
industria metalurgică neferoasă	1480	10	148
II. Industria extractivă	9400	–	–

Asupra producţiei industriale comercializate s-a aplicat un procent de evaluare a produsului global de 30%, care este în mod substanţial superior faţă de condiţiile actuale. La fixarea acestuia s-a ţinut seama că în capitalism, industria cedează mai mult comerţului din produsul net creat, pentru a se asigura profitul comerciantului capitalist.

Aplicând 30% asupra producţiei comercializate de 60.314 milioane de lei s-a obţinut un produs global de 18.094 milioane de lei.

Cheltuielile materiale s-au evaluat aplicând un procent de 40% asupra produsului global de 18.094 milioane de lei, rezultând suma de 7.238 milioane de lei.

B) **Calculul privind mărfurile agricole**

S-a stabilit producţia marfă din 1938, din producţia globală în preţuri curente, pe baza raportului între producţia marfă şi globală în preţuri 1948.

Raportul între producţia marfă şi globală calculat pe baza datelor în preţuri 1948 este arătat în următorul tabel:

	Producţia globală din 1938 în preţuri 1948	Producţia marfă din 1938 în preţuri 1948	%
TOTAL	**22486**	**8738**	**39**
I. PRODUCŢIA VEGETALĂ	**14992**	**6019**	**40**
cereale şi leguminoase	5790	3190	54
plante textile	50	15	30
plante uleioase	107	58	54
culturi industriale	78		47

	Producţia globală din 1938 în preţuri 1948	Producţia marfă din 1938 în preţuri 1948	%
legume şi zarzavat	848	351	41
plante de nutreţ	610	–	–
fâneţe	885	–	–
păşuni	407	–	–
vii	1716	915	53
pomi fructiferi	2351	1501	64
diverse	2150	–	–
II. PRODUSE ANIMALE	**7494**	**2719**	**36**
lapte de vacă	1669	656	39
lapte de oaie	596	–	–
lână	197	130	66
ouă	609	226	37
diverse	4423	1707	39

Raportul procentului stabilit prin tabelul de mai sus s-a aplicat asupra datelor în preţuri curente privind producţia globală agricolă a anului 1938, obţinând producţia marfă în preţuri curente.

	Producţia globală din 1938 în preţuri curente	% producţia marfă din producţia globală în preţuri 1938	Producţia marfă din 1938 în preţuri curente
TOTAL	**92003**		**35602**
I. PRODUSE VEGETALE	66221		26375
cereale	33124	54	17886
leguminoase pentru boabe	2034	54	1098
plante textile	1874	30	562
culturi industriale	1417	47	666
legume şi zarzavat	3971	41	1628
plante de nutreţ	3583	–	–
fâneţe	4740	–	–
păşuni	2390	–	–
vii	3433	53	1819
pomi fructiferi	4244	64	2716
producţia secundară	4703	–	–
II PRODUSE ANIMALE	**25782**	**36**	**9227**
creşterea în greutate vie şi sacrificările	14134	36	5088
lapte de vacă	5806	39	2090
lapte de oaie	2214	39	863
lână	772	66	510
ouă	1828	37	676
miere	96	–	–

Din producţia marfară s-a determinat, prin ponderi, valoarea producţiei comercializate:

	Producţia marfă din 1938 în preţuri curente	Greutatea specifică a producţiei marfă comercializată	Valoarea producţiei marfă comercializată în 1938
TOTAL	**35602**	**69,2**	**24622**
Cereale şi leguminoase pentru boabe	17886	83,6	14953
Plante textile şi uleioase	562	93,0	523
Culturi pentru alte industrializări	666	100,0	666
Legume şi zarzavat	1628	41,0	667
Fructe	2716	73,5	1996
Vii	1819	73,5	1337
Produse animale – total	**9227**		**4880**
lapte de vacă	2090	34,0	711
lapte de oaie	863	34,0	293
lână	510	89,0	457
ouă	676	25,1	170
alte produse animale	5088	56,0	2849

Aplicând 30% – procent de evaluare a produsului global – asupra producţiei marfă agricole comercializate, se obţine un produs global de 7.387 milioane de lei.

Cheltuielile materiale se evaluează aplicând un procent de 40% asupra produsului global de 7.387 milioane de lei, rezultând suma de 2.955 milioane de lei.

COMERŢUL EXTERIOR

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în anul 1938

– mil. lei –

PRODUS GLOBAL	8560
CHELTUIELI MATERIALE	1712
PRODUS NET	6848

Calculele efectuate pentru determinarea produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net din comerţul exterior.

Pentru evaluarea veniturilor brute s-a stabilit un procent mediu de 25% asupra întregului volum al comerţului exterior (import + export). La stabilirea acestuia s-a avut în vedere că în structura produsului global intră şi cheltuielile de transport, care în activitatea de comerţ exterior au o pondere importantă.

Asupra datelor privind volumul importului şi exportului, extrase din *Anuarul statistic al României 1939-1940* (18.768 milioane de lei import şi 21.532 milioane de lei export), s-au adus unele modificări pentru a le transforma corespunzător teritoriului actual.

La ajustarea datelor pentru import s-a ţinut seama de faptul că în structura importului ponderea cea mai mare o deţineau bunurile de consum. Ca urmare, calculul s-a efectuat prin diferenţa ce revine pe cap de locuitor pentru populaţia în minus faţă de teritoriile din 1938:

Populaţia din 1938 pe teritoriile din 1938	19750 mii
$\frac{\text{Populaţia din 1938 după teritoriile actuale}}{\text{Diferenţa}} = \frac{15601 \text{ mil. locuitori}}{4149 \text{ mil. locuitori}}$	
$\text{Importul pe cap de locuitor} = \frac{18768 \text{ mil. lei}}{19750 \text{ mil. loc.}} = 950 \text{ lei}$	
$\text{Importul ajustat pe teritoriul actual} = 18768 - 3941 = 14827 \text{ mil. lei}$	

La ajustarea datelor pentru export s-a avut în vedere că în structura exportului din 1938, rolul principal îl aveau produsele petrolifere şi

vegetale-animale. Din acestea, aportul fostelor teritorii era numai de produse vegetale-animale.

Pe baza considerentelor menţionate s-au efectuat următoarele calcule:

a) Cereale			
grâu	suprafaţa cultivată pe întreg teritoriul din 1938	3926897	ha
	suprafaţa cultivată în Basarabia	752517	ha
	Basarabia din total	19	%
porumb	suprafaţa cultivată pe întreg teritoriul din 1938	5033567	ha
	suprafaţa cultivată în Basarabia	997619	ha
	Basarabia din total	20	%
b) Produse animale			
	producţia în 1938 pe întreg teritoriul	37519	mil. lei
	producţia din 1938 pe teritoriul actual	25783	mil. lei
	Teritoriile în minus	31	%
c) Producţia forestieră (exploatare)			
	producţia în 1938 pe întreg teritoriul	18797	mii m^3
	producţia din 1938 pe teritoriul actual	15000	mii m^3
	Teritoriile în minus	20	%

Procentele de ajustare urmează să fie aplicate la exportul grupelor respective de produse:

	Exportul total din 1938 **mil. lei**	**Procente de ajustare** **%**	**Se scade pe vechile teritorii** **mil. lei**	**Exportul din 1938 ajustat la teritoriul actual** **mil. lei**
TOTAL	**21533**		**2121**	**19412**
animale vii şi produse animale alimentare	1899	31	576	1283
cereale şi derivatele lor	5258	20	1052	4206
lemn şi industrii derivate	2465	20	493	1972
combustibili minerali-petrol şi derivate	9313			9313

Volumul total al comerţului exterior (modificat) = 19.412 + 14.827 = = 34.239 milioane de lei.

Aplicând procentul mediu de evaluare a produsului global (25%) asupra volumului total al comerţului exterior de 34.239 milioane de lei se obţine un produs global de 8.560 milioane de lei.

Cheltuielile materiale se evaluează aplicând un procent de 20% asupra produsului global de 8.560 milioane de lei, rezultând suma de 1.712 milioane de lei.

ALTE RAMURI

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net în anul 1938

– mil. lei –

PRODUS GLOBAL	**23500**
CHELTUIELI MATERIALE	**16300**
PRODUS NET	**7200**

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate în alte ramuri în anul 1938

– mil. lei –

Denumirea activităţii	Produs global	Cheltuieli materiale	Produs net
TOTAL ALTE RAMURI	**23500**	**16300**	**7200**
Edituri	500	250	250
Industria casnică	23000	16050	6950
Ramura textilă	6322	2856	3466
Prelucrarea bumbacului neegrenat	51	16	35
Prelucrarea bumbacului fir	1800	810	990
Prelucrarea cânepii	2428	1260	1168
Prelucrarea inului	428	260	168
Prelucrarea lânii	1615	310	1105
Ramura alimentară	15328	12619	2709
Prelucrarea laptelui	3348	2989	359
Sacrificarea animalelor şi prelucrarea cărnii	8410	7008	1402
Vinificarea strugurilor	3370	2592	778
Culegerea fructelor de pădure, a plantelor medicinale etc.	100	–	100
Vânat şi pescuit	100	30	70
Ramura diverselor activităţi	1350	575	775
Prelucrarea lemnului, papurii, nuielelor etc.	1000	350	650
Fabricarea săpunului	260	200	60
Fabricarea măturilor	50	15	35
Fabricarea pălăriilor de paie	40	10	30

ALTE RAMURI

În grupa de clasificare *Alte ramuri ale producţiei materiale* au fost incluse activităţile de industrie casnică şi de editură.

Edituri

S-a considerat că în anul 1938 numărul colilor de editură ar fi fost egal cu numărul colilor de editură din anul 1950. Valoarea produsului global, a cheltuielilor materiale şi a produsului net în preţuri curente, realizat în anul 1938 de către edituri, s-a determinat folosindu-se următorul indice de transformare:

un leu 1950 = cinci lei 1938.

Industria casnică

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net create în anul 1938 s-au determinat cu ajutorul metodelor, a coeficienţilor de transformare a materiei prime finite şi a coeficienţilor ce exprimă munca vie, care au fost utilizaţi în calculele de determinare a valorii indicatorilor de mai sus pentru anii 1950-1958.

Sursele de date şi cantităţile luate în calcule sunt cele din tabelul de mai jos.

Preţurile materiilor prime sunt identice cu preţurile folosite pentru determinarea valorii producţiei agricole a anului 1938 în preţuri curente.

Preţurile produselor finite textile s-au determinat în funcţie de preţurile de gros din anul 1938 ale unor produse textile industriale asemănătoare cu produsele finite ale industriei casnice.

Sursele de date şi cantităţile luate în calcule:

Produsul	Sursa de date	U/M	Cantitatea din sursă	Cantitatea luată în calcule	
Bumbac neegrenat	Reconstituirea datelor din agricultură	tone	972	800	
Bumbac fir	Contribuţii la probl. Mater. Prime p. 124	tone	7800	6000	
Cânepă	Reconstituire	tone	108198	90000	
In	Reconstituire	tone	13062	10000	
Lână	Reconstituire	tone	15130	10000	
Lapte de vacă	Reconstituire	mii hl	14514	13000	
Lapte de oaie	Reconstituire	mii hl	3975	3500	
Struguri	Reconstituire	tone	1124154	850000	
Carne de:					circa
bovine	Reconstituire sacrificări	tone	226860	20000	10%
porcine	Reconstituire sacrificări	tone	342959	220000	65%
ovine	Reconstituire sacrificări	tone	119057	75000	65%
păsări	Reconstituire sacrificări	tone	68096	40000	60%

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net realizate de activităţile de mai mică importanţă: fabricarea săpunului, a pălăriilor de paie, a măturilor din paie şi sorg, prelucrarea lemnului, papurii, nuielelor precum şi culegerea fructelor de pădure, a plantelor medicinale şi vânatul şi pescuitul s-au evaluat global.

Elementele calculului produsului global, al cheltuielilor materiale şi al produsului net realizat în industria casnică în anul 1938 în preţuri curente:

Prelucrarea bumbacului neegrenat		
Bumbac neegrenat coeficient 3,25	tone	800
Bumbac puf coeficient 1,2	tone	246
Ţesături	tone	205
Preţ un kg bumbac neegrenat	lei	20
Preţ un kg ţesături de bumbac	lei	250
Produs global	mii lei	51250
Cheltuieli materiale	mii lei	16000
Produs net	mii lei	35250
Prelucrarea bumbacului fir		
Bumbac fire	tone	6000
Ţesături	tone	6000
Preţ un kg bumbac fir	lei	135
Preţ un kg ţesături	lei	300
Produs global	mii lei	1800000
Cheltuieli materiale	mii lei	810000
Produs net	mii lei	990000
Prelucrarea cânepii		
Cânepă	tone	90000
Fibre coeficient 6,1	tone	14754
Ţesături coeficient 1,15	tone	9622
Împletituri coeficient 1,1	tone	3354
Preţ un kg cânepă	lei	14
Preţ un kg ţesături	lei	200
Preţ un kg împletituri	lei	150
Valoarea ţesăturilor	mii lei	1924400
Valoarea împletiturilor	mii lei	503100
Produs global	mii lei	2427500
Cheltuieli materiale	mii lei	1260000
Produs net	mii lei	1167500
Prelucrarea inului		
In	tone	10000
Fibre coeficient 6,1	tone	1639
Ţesături coeficient 1,15	tone	1425
Preţ un kg in	lei	26
Preţ un kg ţesături	lei	300
Produs global	mii lei	427500
Cheltuieli materiale	mii lei	260000
Produs net	mii lei	107500
Prelucrarea lânii		
Lână nespălată	tone	10000
Lână spălată coeficient 0,5	tone	5000
Lână dărăcită coeficient 0,92	tone	4600

Lână fir coeficient 0,95	tone	4370
Ţesături (50%) coeficient 0,96	tone	2937
Împletituri (50%) coeficient 0,96	tone	1259
Preţ un kg lână	lei	51
Preţ un kg ţesături	lei	400
Preţ un kg împletituri	lei	350
Produs global	mii lei	1615450
Cheltuieli materiale	mii lei	510000
Produs net	mii lei	1105450
Prelucrarea laptelui		
Lapte de vacă	mii hl	2600
Lapte de oaie	mii hl	3500
Preţ un litru lapte de vacă	lei	4
Preţ un litru lapte de oaie	lei	5,57
Valoarea laptelui de vacă	mii lei	1040000
Valoarea laptelui de oaie	mii lei	1949500
Produs global	mii lei	3348240
Cheltuieli materiale	mii lei	2989500
Produs net	mii lei	358740
Sacrificarea animalelor şi prelucrarea cărnii		
Carne de bovine	tone	20000
Carne de porcine	tone	220000
Carne de ovine	tone	75000
Carne de păsări	tone	40000
Preţ un kg carne bovină viu	lei	15,60
Preţ un kg carne porcine viu	lei	21,40
Preţ un kg carne ovine viu	lei	14,91
Preţ un kg carne păsări	lei	21,76
Valoare carne bovine	mii lei	312000
Valoare carne porcine	mii lei	4708000
Valoare carne ovine	mii lei	1118250
Valoare carne păsări	mii lei	870400
Produs global	mii lei	8410380
Cheltuieli materiale	mii lei	7008650
Produs net	mii lei	1401730
Vinificarea strugurilor		
Struguri vinificaţi	tone	850000
Preţ un kg struguri	lei	3,05
Produs global	mii lei	3370250
Cheltuieli materiale	mii lei	2592500
Produs net	mii lei	777750

INSTITUTUL NAŢIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

2. PRODUSUL SOCIAL, CHELTUIELILE MATERIALE ŞI VENITUL NAŢIONAL AL ROMÂNIEI

Calcule sumare pentru anii 1859, 1900, 1912, 1938

Bucureşti
1963

Nota editorului

Până în anul 1963, când se încearcă estimarea indicatorilor venitului naţional al României pentru unii ani anteriori Primului Război Mondial, nu s-au efectuat calcule competente asupra agregatului global.

Ca urmare, estimările din studiul prezent asupra valorii şi volumului venitului naţional, după metoda producţiei materiale, pentru anii 1859, 1900, 1912 şi 1938 apar ca inedite şi puncte de reper ale comparaţiei pe locuitor, pe termen lung, a agregatului fundamental.

Calculele s-au efectuat cu minimum de informaţie statistică, dar compensată de metode practice inovative, prioritar indirecte – extrapolări, coeficienţi, ponderi etc. Prin aceste metode au trebuit surmontate dificultăţi privind teritoriul statului român – diferit în diferite perioade istorice – lipsa datelor pentru unele sectoare şi ramuri în unele perioade, moneda comparabilă de calcul etc.

Am reprodus acest studiu în Addendă nu atât pentru valoarea rezultatelor obţinute, care au o largă marjă de relativitate, ci mai ales pentru a contura o imagine reală a stadiului cunoaşterii în domeniu – comensurarea prin indicatori globali a dezvoltării economiei naţionale – care a rămas la acelaşi nivel până la sfârşitul secolului XX, respectiv până la calculele seriei noastre a produslui intern brut 1862-1947.

Un alt motiv al publicării acestui studiu de arhivă îl reprezintă dorinţa noastră de a releva marele posibilităţi ale metodelor statisitice, care, folosite cu pricepere, pot conduce la rezultate mai apropiate de realitate, chiar când informaţia statistică este deficitară. Anumite calcule de verificare, pentru unele perioade, și anumite componente ale V.N. pe care le-am făcut dispunând însă de o informaţie necesară, au arătat diferenţe de 15-20% faţă de datele studiului, ceea ce atestă încă o dată valoarea şi importanţa metodelor de calcul folosite, inclusiv a iniţiativei inedite metodologice a statisticianului care conferă operaţiunilor sale caracter ştiinţific.

Venitul naţional al României, 1859-1938, ani diferiţi. Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional, calcule pentru anii 1859, 1900, 1912 şi 1938

Notă metodologică

Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional pentru o perioadă anterioară Primului Război Mondial s-au calculat, la teritoriul actual, pentru prima dată.

Datele au caracter orientativ deoarece în sursele existente nu s-au identificat elemente de calcul care să permită aplicarea unei metodologii unitare. Deşi publicaţiile oficiale ale vremii şi calculele unor economişti conţin unele elemente cantitative, indicatori valorici parţiali, acestea se referă la perioade diferite, iar unele prezintă caracter contradictoriu. Pentru Transilvania şi Bucovina s-au identifiat cele mai puţine elemente de calcul.

Ca urmare, pentru a putea stabili indicatorii menţionaţi, pe baza materialului identificat, s-au elaborat calcule indirecte (extrapolări, asimilări, aprecieri), s-au utilizat şi unele aprecieri calitative pentru a fundamenta nivelul sau tendinţa unor indicatori analitici folosiţi în calculele venitului naţional.

Lucrarea s-a efectuat în două etape cu două variante.

I. În prima etapă au fost elaborate calcule pe baza producţiei agricole (vegetale şi animale); astfel, cantităţile de produse identificate la anii 1859, 1900 şi 1912 pentru Regatul României au fost evaluate cu preţurile curente actuale (din anul 1963, nota V.A.). Producţia animală a fost calculată pe baza efectivelor de animale diferenţiate pe fiecare specie; valoarea celorlalte produse s-a stabilit pe bază de pondere faţă de producţia nominalizată (după proporţiile existente şi în prezent).

Datele pentru întregul teritoriu s-au determinat prin calcul de extindere, considerându-se constante proporţiile actuale ale producţiei între cele două părţi ale ţării.

Valoarea producţiei în celelalte ramuri s-a stabilit prin estimare, pe baza unor coeficienţi care exprimă proporţia dintre forţa productivă a muncii pe o persoană din industrie, comerţ şi alte ramuri, comparativ cu agricultura luată ca

etalon. Prin multiplicarea producţiei realizate de o persoană în agricultură cu coeficienţii stabiliţi şi cu numărul populaţiei din celelalte ramuri, s-a determinat valoarea producţiei globale în ramurile respective.

Cheltuielile materiale s-au calculat diferenţiat pe ramuri, pe baza structurii producţiei ramurilor din fiecare perioadă şi a unor ponderi ale cheltuielilor materiale asimilate sau stabilite prin diferite calcule.

II. În etapa a doua s-au reluat calculele, pe o bază documentară mult lărgită în special pentru anul 1912 şi pe o bază a preţurilor medii 1910-1913 din preajma Primului Război Mondial.

În acest sens, pentru agricultură s-au calculat producţiile medii agricole pe anii 1909-1913 (Regatul României) şi s-a efectuat calculul direct al producţiei agricole pentru Transilvania (cantităţi × preţuri). S-au prelucrat datele de producţie şi efective de animale aferente comitatelor care fac parte în prezent din teritoriul României (pentru comitatele împărţite între noi şi ţările vecine s-a aplicat, la producţie şi la efectivele de animale, coeficientul modificărilor teritoriale stabilite analitic pe comune). Pentru cheltuieli materiale s-au efectuat calcule analitice pe baza suprafeţelor însămânţate, a efectivelor de animale pe specii, a uzurii uneltelor, a cantităţilor de îngrăşăminte folosite.

Recalcularea din coroane – moneda folosită în Transilvania până la 1918 – în lei s-a făcut potrivit raportului de o coroană = l,05 lei.

La industrie, ca în cazul agriculturii, datorită surselor disponibile s-au efectuat calcule în mod distinct pentru Regatul României şi pentru Transilvania. Efectuarea calculelor pentru industria din Regatul României s-a bazat pe datele statisticii industriei încurajate de stat din 1910, asimilată industriei mari, a datelor industriei extractive, iar a celor din Ancheta industrială 1901-1902 pentru industria mijlocie şi mică, adaptate perioadei de calcul, prin folosirea unui indice de creştere.

Datele pentru producţia industrială a Transilvaniei s-au stabilit pe baza numărului de persoane ocupate, pe categorii de unităţi industriale şi a productivităţii rezultate în această perioadă în Regatul României (cu excepţia industriei extractive). În publicaţiile oficiale ale vremii s-au identificat valori şi cantităţi pentru principalele produse miniere. Acest calcul nu a putut ţine seama de diferenţele de structură a industriei din cele două teritorii ale ţării.

Cheltuielile materiale din industrie şi valoarea producţiei industriale s-au determinat pentru Regatul României şi pentru Transilvania folosind statistica industrială asupra industriei încurajate de stat şi industriei extractive şi date apreciate pentru industria mică şi mijlocie: 50% – medie între ancheta industrială 1901-1902 – 57% şi 43% calculată de Dobrogeanu I. Gherea. De menţionat că această proporţie a rămas valabilă şi în perioada imediat următoare Primului Război Mondial. Pentru Transilvania, ponderea medie a cheltuielilor s-a calculat mai mică decât în Regatul României datorită structurii industriei, precum şi ponderii mai mari a meseriaşilor în aceată parte a ţării.

Pentru celelalte ramuri – cu excepţia transporturilor – nu s-au efectuat calcule, ci s-a luat în considerare o pondere globală de aproximativ 15%, pe baza structurii existente în 1938 de 18%.

În Regatul României, pentru transporturi şi telecomunicaţii s-au efectuat calcule pe baza datelor privind veniturile căilor ferate, poştei, telegrafului, lungimii căilor ferate (din *Enciclopedia României*). Transporturile cu tracţiune animală s-au apreciat egale cu cele realizate de calea ferată.

Pentru Transilvania produsul global al transporturilor s-a calculat pe baza lungimii căilor ferate aferente teritoriului şi a venitului mediu realizat în Regatul României la un km de cale ferată; s-a apreciat că în Transilvania cărăuşia a reprezentat 50% din valoarea realizată pe calea ferată.

Ponderea cheltuielilor materiale s-a stabilit diferenţiat, pe feluri de transporturi, identică însă pentru ambele teritorii.

Proporţiile stabilite în mod analitic la producţia agricolă, pe cele două părţi ale teritoriului ţării pentru anul 1912, în cea de a doua etapă a calculelor, au confirmat proporţiile determinate anterior în etapa întâi prin calcule globale.

Pentru anii 1859 şi 1900 s-a procedat la recalcularea producţiei agricole în Regatul României pe baza recoltelor medii pe o serie de ani; 1862-1866 (cele mai îndepărtate date publicate, *Enciclopedia Românei,* vol. IV, pp. 847 şi 848 şi respectiv 1901-1905).

Extinderea calculelor la întregul teritoriu s-a făcut pe baza proporţiilor stabilite prin calcul analitic pentru 1912, atât pentru producţie, cât şi pentru cheltuieli materiale, diferenţiate pe feluri de producţie vegetală şi animală.

Pe baza îmbunătăţirilor aduse calculelor referitoare la producţia agricolă (prin trecerea la producţii agricole pe o serie de ani şi prin folosirea

preţurilor 1912-1913) s-a procedat ca în prima etapă, la calculul produsului global din industrie şi celelalte ramuri, folosind coeficienţii forţei productive a muncii, diferenţiaţi de la ramură la ramură. Stabilirea acestor coeficienţi a avut în vedere afirmaţiile unor economişti, în special ale lui V. Madgearu, referitoare la productivitatea muncii din industrie şi agricultură (*Curs de economie industrială,* pp. 21-23).

Datele astfel stabilite au fost analizate sub aspectul modificărilor structurale ale participării ramurilor la produsul social şi venitul naţional, precum şi al ritmului de creştere înregistrat în perioada de calcul.

Datele pentru anul 1912 au fost analizate şi în comparaţie cu cele oficiale pentru anul 1938. Din analiza dinamicilor produsului global şi net rezultă că, deşi s-a înregistrat o creştere generală, în special de industrie, aceasta nu a reuşit să compenseze scăderea ce a avut loc în agricultură, astfel că venitul naţional pe locuitor a fost, în 1938, 70 de dolari faţă de 75 de dolari în 1912. Producţia pe locuitor a principalelor produse agricole în 1938 faţă de 1912 a fost la grâu şi porumb sub 80%, la carne bovine 59,3% etc., iar în ceea ce priveşte efectivele de animale se prezintă o situaţie similară, în sensul că în 1938 acestea au reprezentat la bovine 75%, porcine 70%, ovine-caprine 94%.

Având în vedere sursele folosite, datele au fost prelucrate din punct de vedere statistic pentru a se asigura atât comparabilitatea conţinutului, cât şi a sferei de cuprindere. Rezultatele obţinute au fost verificate pe cât a fost posibil prin metode diferite de calcul, pentru a li se asigura un grad înalt de precizie.

După calcule orientative, produsul social şi venitul naţional al României în anii 1859, 1900 şi 1912 au fost, în milioane de lei:

Anii	Venitul naţional	Produsul social
1859	11992	15958
1900	20936	31811
1912	38785	61183

Aceste date au fost stabilite în funcţie de sursele identificate, care se referă în special la producţia agricolă şi la structura pe grupe de profesii a populaţiei din anii respectivi.

Pentru asigurarea comparabilităţii, s-a ţinut seama de modificările teritoriale, elementul de referinţă constituindu-l **actuala suprafaţă a ţării**. În acelaşi scop calculele au fost efectuate în **preţurile comparabile actuale**.

În calcule s-au folosit datele cu privire la producţia de cereale şi producţia animală, pe specii, din anii respectivi, pentru Muntenia, Oltenia, Dobrogea şi Moldova, prezentate în *Enciclopedia României* şi în seriile de date ale Direcţiei Centrale de Statistică. Datele pentru restul teritoriului actual au fost determinate prin extrapolare, considerându-se constante proporţiile actuale ale producţiei între teritoriile respective.

Produsul social creat în ramura agriculturii a fost stabilit astfel:

– producţia vegetală a fost determinată prin calculul direct pentru cereale (cantitate × preţ) a căror pondere reprezenta 93% în 1859 şi 90% în 1900, faţă de întreaga producţie vegetală, conform datelor privind suprafeţele însămânţate în anii respectivi; pentru anul 1912 elementele de calcul identificate au permis un calcul direct pentru întreaga producţie vegetală;

– producţia animală a fost calculată pe baza efectivelor de animale din cei trei ani, ţinându-se seama de producţia de carne diferenţiată pentru fiecare specie în parte; pentru celelalte produse animale s-a avut în vedere o pondere de circa 30% faţă de întreaga producţie animală, care corespunde de altfel proporţiilor existente şi în prezent.

Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional
în anii 1859, 1900 şi 1912
-date orientative-

– mil. lei preţuri 1912 –

Ramurile	Produsul social	Cheltuielile materiale	Venitul naţional
1859			
Total	**15958,3**	**3966,2**	**11992,1**
Agricultură	107039	1338,0	9365,9
Industrie	1445,6	887,6	558,0
Comerţ	655,5	163,9	491,6
Altele	3153,3	1576,7	1576,6
Venitul naţional pe locuitor – în lei –			**1645,9**
1900			
Total	**31811,5**	**10874,6**	**20936,9**
Agricultură	17611,4	3504,7	14106,7
Industrie	6335,1	3889,8	2445,3
Comerţ	2262,5	678,8	1583,7
Altele	5602,5	2801,3	281,2
Venitul naţional pe locuitor – în lei –			**1903,3**
1912			
Total	**611982,9**	**22397,9**	**38785,0**
Agricultură	33570,3	7467,0	26103,3
Industrie	14379,6	9188,2	5191,4
Comerţ	4369,0	1310,7	3058,3
Altele	8864,0	4432,0	4432,0
Venitul naţional pe locuitor – în lei –			**3037,7**

AGRICULTURA

Producţia globală agricolă din Muntenia şi Moldova, în anul 1859, mii de lei 1912

	Producţia tone	Preţul pe kg	Valoarea producţiei
1. Producţia vegetală[1)]			
grâu	641200	0,17	109004
porumb	939700	0,11	103367
orz	207100	0,15	31065
ovăz	35200	0,135	4752
secară	63700	0,126	8026
struguri	238420	0,58	138284
prune	30000	0,09	2700
fân natural	1252242	0,11	13774
			410972-85%
			483300-100%
2. Producţia animală			
carne bovine	127072	0,95	120719
carne porcine	68322	1,10	75154
carne ovine	96400	0,79	76156
			272029-60%
			453400-100%

Sursă: *Enciclopedia României,* vol. IV, pp. 847-848.
Notă:
[1)] Datele de producţie se referă la media anilor 1862-1866.

Producţia globală agricolă din Muntenia şi Moldova, în anul 1900

– mii lei 1912 –

	Producţia tone	Preţul pe kg	Valoarea producţiei
1. Producţia vegetală[1)]			
grâu	2102600	0,17	357442
porumb	1833300	0,11	201663
orz	508100	0,15	76215
ovăz	312400	0,135	42174
secară	168600	0,126	21244
struguri[2)]	359537	0,58	208531
prune[2)]	79115	0,09	7120
fân natural[2)]	856173	0,11	94179
			1008568-85%
			1186500-100%
2. Producţia animală			
carne bovine	194138	0,95	184431
carne porcine	102552	1,10	112807
carne ovine	141312	0,79	111636
			408874-60%
			681457-100%

Note:
[1)] Media anilor 1901-1905.
[2)] Se referă la anul 1892.

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din agricultura României în anii 1859 şi 1900

– mii lei 1912 –

	Total	Muntenia şi Moldova	Transilvania[1)]
	1859		
Producţia globală	1715,9	936,9	779,0
vegetală	-	483,5	-
animală	-	453,4	-
Cheltuieli materiale	434,1	236,8	197,3
pentru producţia vegetală	-	45,0	-
pentru producţia animală	-	191,8	-
Produsul net	1281,8	700,1	581,7
	1900		
Producţia globală	3421,4	1868,1	1553,3
vegetală	-	1186,6	-
animală	-	681,5	-
Cheltuieli materiale	728,8	398,7	330,1
pentru producţia vegetală	-	110,4	-
pentru producţia animală	-	288,3	-
Produsul net	2692,6	1469,4	1223,2

Notă:
1) Pentru Transilvania s-au folosit coeficienţii din calculele pe anul 1912; ponderea producţiei agricole pentru Ţara Românească a fost 54,6% din total, iar a cheltuielilor materiale 21,3% din producţia globală.

INDUSTRIA

Datorită surselor de date disponibile, ca în cazul agriculturii s-au efectuat calcule în mod distinct pentru Regatul României şi Transilvania.

Regatul României

La baza evaluării produsului global stau datele producţiei industriale din anul 1910, referitoare la industria încurajată de stat[1] – aceasta a fost asimilată cu industria mare.

Industria extractivă a fost luată din lucrarea lui V. Madgearu, *Evoluţia economiei româneşti după războiul mondial*, p. 215, 1940; industria petrolieră.

Pentru industria mijlocie şi mică s-a folosit numărul celor ocupaţi din Ancheta industrială din 1901-1902, la care s-a aplicat un indice de creştere de 12%[2], considerându-se că valoarea producţiei realizate de o persoană este dublă[3] faţă de cea din agricultra anului respectiv.

---

[1] *Anuarul Statistic la României 1912*, p. 381.
[2] S-a stabilit luându-se în considerare dublul indicelui de creştere a numărului de lucrători ocupaţi în marea industrie în 1910, faţă de 1901. Cifra de 150.000 de persoane ocupate în industria mijlocie şi mică este apropiată de cifra menţionată în *Enciclopedia României*, vol. III, p. 217, privind numărul celor înscrişi în corporaţii în 1912 (163.000).
[3] S-a avut în vedere afirmaţia lui V. Madgearu, *Cursul de Economie Industrială*, pp. 21-23, după care munca industrială era mai poroductivă decât cea agricolă de 3,4 ori pentru Austria şi de 1,6 ori pentru Ungaria.

Valoarea producţiei industriale

– mil. lei –

Industria mare	350,9
Industria extractivă	100,9
Industria mijlocie şi mică	195,0
Total	**645,9**

Cheltuielile materiale

Cheltuielile materiale pentru industria încurajată de stat s-au luat din aceeaşi sursă ca valoarea producţiei. Pentru industria mijlocie şi mică ponderea cheltuielilor materiale a fost apreciată de colectiv la 50%. La această apreciere s-a avut în vedere că în 1901 (conform Anchetei industriale) ponderea cheltuielilor materiale a fost de 45%. De altfel, în perioada imediat următoare Primului Război Mondial şi ulterior, până în prezent, această proporţie s-a menţinut aproximativ neschimbată (la categorii de meseriaşi care nu utilizează forţă motrică).

	Valoarea cheltuielilor materiale **mil. lei**	**Ponderea cheltuielilor materiale în valoarea producţiei** **%**
Industria mare şi extractivă	294,0	65,2
Industria mijlocie şi mică	98,0	50,0
Total	**392,0**	61,0

Transilvania

Producţia industrială

Reconstituirea valorii producţiei industriale pentru Transilvania s-a făcut în absenţa datelor directe.

Până în prezent a fost identificată numai producţia industriei miniere şi metalurgice (aur, argint, fontă – pentru oţel şi fontă turnată – minereu de fier, pirită, minereuri de aur, argint, cupru, zinc, antimoniu, huilă, cărbune brun).

Ca urmare, singura posibilitate a constat în luarea în considerare a valorii producţiei realizate de o persoană ocupată în industria din Regatul României (la data respectivă), cu excepţia industriei extractive.

	Nr. de persoane ocupate în industria din Transilvania	Valoarea producţiei pe o persoană ocupată în industria din Regatul României lei	Valoarea producţiei industriale din Transilvania mil. lei
Industria mare	63476	7582	481,3
Industria extractivă	29989	4483	134,4
Industria mijlocie şi mică	78788	1300	102,4
Meseriaşi	80968	1300	105,4
Total			**823,4**

Gradul de aproximare al acestor calcule este aici accentuat şi de faptul că nu s-au putut lua în considerare unele deosebiri în structura producţiei industriale din cele două părţi ale ţării.

Cheltuielile materiale

Pentru acest indicator, sursele de date nu au oferit niciun element de calcul. Ţinându-se seama de ramurile care intră în grupa industriei extractive (minieră) deosebită de Regatul României (petroliferă) precum şi de ponderea mai mare a meşteşugarilor, a cheltuielilor materiale s-au apreciat sub nivelul calculat pentru Regatul României (61%) şi anume la 55%.

Calculul produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net din transporturi

Produsul global din transporturi şi telecomunicaţii – Regatul României – cu excepţia transporturilor efectuate cu tracţiune animală, s-a calculat pe baza datelor din *Enciclopedia României*, vol. IV (p. 56) şi din *Anuarul Statistic al României din 1912*.

Datele pentru CFR s-au luat din *Enciclopedia României*; pentru celelalte activităţi – transportul fluvial, maritim, poştă şi telecomunicaţii –, s-au luat din Anuar, dar se referă la anul 1910/1911 sau la alt an anterior (poştă şi telefon 1905/1906).

Pentru transportul cu tracţiune animală s-a apreciat că la acea vreme, produsul global din această activitate ar fi fost egal cu cel realizat de CFR.

În ceea ce priveşte cheltuielile materiale pentru toate activităţile incluse – cu excepţia transportului cu tracţiune animală – s-a luat în considerare o pondere de 45%; pentru transportul cu tracţiune animală s-a stabilit o pondere de 53%, în principal pe baza consumului de furaje.

Produsul global al transporturilor pe cale ferată pentru Transilvania s-a calculat în funcţie de lungimea căilor ferate şi a venitului mediu ce a revenit la un km de cale ferată în Regatul României, în anul de calcul. Datele privind lungimea căilor ferate s-au extras din Enciclopedie. Produsul global al cărăuşilor din Transilvania s-a apreciat la 50% din cel al căilor ferate, considerându-se mai redus decât în Regat, atât datorită reţelei mai dezvoltate a căilor ferate, cât şi a structurii producţiei agricole.

Ponderea cheltuielilor materiale s-a luat, pe feluri de transporturi, la fel cu cea din Regat.

Pentru celelalte ramuri ale economiei, neexistând date care să permită cel puţin un calcul sumar – indirect atât în ceea ce priveşte produsul global cât şi produsul net, s-a considerat că acestea ar fi reprezentat circa 15%. Această pondere în totalul produsului social şi venitului naţional a fost aproximată ţinând seama de ponderea populaţiei ocupate în aceste ramuri, precum şi de structura produsului social în anul 1938 (când acestea au deţinut circa 18% din total).

Produsul social şi venitul naţional al României la teritoriul actual[1)] pe ramuri, total şi pe locuitor, în anii 1859, 1900 şi 1912

	Produs social mil. lei	Venit naţional mil. lei	Populaţia mii	Produs social pe o persoană lei	Venit naţional pe o persoană lei	Coeficienţii forţei productive: produs social	Coeficienţii forţei productive: venit naţional
1	2	3	4	5	6	7	8
1859							
TOTAL	**2708**	**1803**	**7826**	**346**	**230**	-	-
Agricultură	1716	1282	6175	278	208	1,0	1,0
Industrie	322	120	446	723	270	2,6	1,3
Celelalte ramuri	670	401	1205	556	333	2,0	1,6
1900							
TOTAL	**6085**	**4064**	**11000**	**553**	**369**	-	-
Agricultură	3421	2693	8173	419	329	1,0	1,0
Industrie	1280	503	1176	1089	428	2,6	1,3
Celelalte ramuri	1384	868	1651	838	526	2,0	1,6
1912							
TOTAL	**7267**	**4959**	**12768**	**569**	**388**	-	-
Agricultură	4094	3310	9497	431	349	1,0	1,0
Industrie	1517	612	1356	1119	451	2,6	1,3
Celelalte ramuri	1656	1037	1915	865	542	2,0	1,6

Notă:
1) De după 1947.

Produsul social şi venitul naţional al României

							La teritoriul de după anul 1945			Ritmul mediu anual de creştere %	
	1859	1900	1912	1859	1900	1912	1900/ 1859	1912/ 1900	1912/ 1859	1859/1900	1900/ 1912
	mil. lei			mil. dolari[1)]			indici				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOTAL PRODUS SOCIAL	2708	6085	7267	521	1170	1398	224,7	119,4	268,4	2,0	1,50
Produs global din agricultură	1716	3421	4094	330	658	787	199,4	119,7	238,6	1,7	1,50
TOTAL VENIT NAŢIONAL	1803	4064	4950	347	782	953	225,4	122,0	275,0	2,0	1,70
Produs net din agricultură	1282	2693	3310	247	518	636	210,1	122,9	258,2	1,8	1,75

Notă:

[1)] Convertirea datelor din monedă naţională – lei aur 1912 – în dolari aur s-a făcut pe baza parităţii metalice dintre leu – 0,2903 gr. aur fin – şi dolarul SUA – 1,505 gr. aur fin, în raport de 5,18 de lei = 1 dolar (nota editorului).

Produsul social şi venitul naţional al României în anii 1859, 1900 şi 1912 în lei şi dolari SUA pe locuitor

	Lei			Dolari		
	1859	1900	1912	1859	1900	1912
1	2	3	4	5	6	7
Produs social	346	553	569	67	106	109
Venit naţional	230	369	388	44	71	75
Populaţie, mii	7826	11000	12768	7826	11000	12768

Varianta pentru anii 1912 şi 1938 preţuri curente

II

Produsul social şi venitul naţional al României, la teritoriul de după anul 1945, în anii 1912 şi 1938, în lei şi dolari SUA, preţuri curente

	1912		1938		4/2
	mil. lei	mil. dolari	mil. lei	mil. dolari	
1	2	3	4	5	6
	PRODUSUL SOCIAL				
TOTAL	**7267**	**1397**	**303230**	**2226**	159,3
Industrie	1517	292	118318	869	297,6
Agricultură	4094	787	91677	673	85,5
Transport şi telecomunicaţii	566	109	19220	141	129,4
Celelalte ramuri	1090	209	74015	543	259,8
	VENITUL NAȚIONAL				
TOTAL	**4959**	**954**	**148250**	**1088**	114,0
Industrie	612	118	45665	335	283,9
Agricultură	3310	637	57041	419	65,8
Transport şi telecomunicaţii	294	56	9618	70	125,0
Celelalte ramuri	743	143	35926	264	184,6
leu/dolar	**5,2 lei = 1 dolar**			**136,2 lei = 1 dolar**	

Produsul social şi venitul naţional al României, pe locuitor, în anii 1912 şi 1938, în lei şi dolari SUA, preţuri curente

		la teritoriul de după anul 1945		
		1912	1938	1938/1912 %
1	2	3	4	5
Produs social pe locuitor	lei	569,2	19436,6	
	dolari	109,0	143	131,2
Produs social, total	mil. lei	7267	303230	
	mil. dolari	1397	2226	159,3
Venit naţional pe locuitor	lei	388,4	9502,6	
	dolari	75	70	93,3
Venit naţional, total	mil. lei	4659	148250	
	mil. dolari	954	1088	114,0
Raportul leu/dolar		5,2	136,2	
Populaţie	mii	12768	15601	

Producţia principalelor produse agricole din România în anii 1912 şi 1938

	1912				1938		
	Statul Român tone	Transilvania tone	Total tone	Pe locuitor kg	România tone	Pe locuitor kg	1938/1912 %
1	2	3	4	5	6	7	8
Grâu	2433433	1250996	3684429	289	3755100	241	83,4
Porumb	2921108	1476048	4397156	344	4092200	262	76,2
Total	5354541	2727044	8081585	633	7847300	503	79,5
Carne bovine	169317	175602	344919	27	247600	16	59,3
Carne porcine	141852	94824	236676	19	326000	21	110,5
Carne ovine	107396	56588	163984	13	121600	8	61,5

Notă: Datele pentru anul 1912 sunt cele luate în considerare la calculul produsului global al agriculturii. Datele pentru anul 1938 privind producţia agricolă, au fost luate din Dezvoltarea agriculturii RSR, p. 285.

N. GEORGESCU-ROEGEN
Profesor la Institutul de Statistică,
Actuariat şi Calcul, Facultatea de Ştiinţe – Bucureşti

3. MODIFICĂRI STRUCTURALE ÎN VENITUL NAŢIONAL AL ROMÂNIEI ÎN URMA CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

EXTRAS DIN ANALELE INSTITUTULUI DE STATISTICĂ AL ROMÂNIEI, Vol. III
Bucureşti
1947

Nota editorului

Studiul lui N. Georgescu-Roegen, **Modificări structurale în venitul naţional al României în urma celui de al Doilea Război Mondial**, a fost elaborat la solicitarea Ministerului de Externe în toamna anului 1946. El înfăţişează schimbările produse în volumul şi componentele indicatorului global al economiei naţionale în anul 1945, faţă de 1938. Schimbările, mai precis diminuările producţiei de valori materiale în perioada tragică pentru soarta României – 1940-1945 – pe care le ia în calcul Georgescu-Roegen au la bază, pe lângă alte cauze şi manifestări, două împrejurări fundamentale: reducerea potenţialului material şi uman al ţării în urma modificărilor teritoriale şi diminuarea resurselor şi capacităţilor aparatului naţional de producţie prin distrugerile produse de cei patru ani de război. La acestea se adaugă, cu greutate deosebită, extorcarea economiei de Germania şi povara despăgubirilor de război impuse României de Puterile Aliate (Uniunea Sovietică). Lucrarea lui Georgescu-Roegen a constituit unul din documentele importante în dosarul cu care s-a prezentat delegaţia română la Conferinţa de pace de la Paris (iulie 1946-februarie 1947), pentru a susţine interesele României, în condiţiile în care i s-au impus statutul de ţară învinsă şi mari obligaţii materiale şi financiare. Studiul făcea dovada potenţialului de producţie şi de venit al României, redus la circa jumătate din nivelul interbelic, şi prin urmare şi a capacităţii sale de plată faţă de sarcinile impuse la Paris.

Pentru a stabili mărimea venitului naţional în anul 1945, autorul foloseşte calculele, metodele şi datele lui Mitiţă Georgescu din lucrarea „Venitul Naţional al României 1926-1938”[1]; prin diferite operaţiuni de corectare şi estimare, determină nivelul venitului naţional, aproximativ, al anului 1945, efectuând şi unele modificări în metodele de calcul prin utilizarea pe scară largă a coeficienţilor de diminuare; aceştia însă nu au putut integra în rezultatele calculelor multe situaţii specifice, anormale, create de război şi de urmările sale în economie şi în veniturile cetăţenilor.

La nota editorului asupra studiului „Venitul Naţional al României 1926-1938”, elaborat de Mitiţă Georgescu, am observat caracterul incert al

[1] Publicată în *Enciclopedia României*, vol. IV, 1943.

unor calcule şi date, datorat în primul rând informaţiilor deficitare. În studiul lui N. Georgescu-Roegen asupra venitului naţional al României, în perioada imediat postbelică, din cauza deficienţei mult mai mari de informaţie statistică, dificultăţile de calcule, cu toată rigoarea autorului, sunt însemnate; în multe operaţiuni s-a impus aproximaţia şi aprecierile ipotetice, ceea ce reduce gradul de certitudine a unora din valorile calculate, iar volumul indicatorului global poate apărea supraestimat.

Operaţiunile de calcul au ca termen de comparaţie mărimea componentelor venitului naţional din anul 1938 la teritoriul respectiv. Indicatorii sunt arătaţi în aceeaşi expresie monetară, lei – preţuri 1938 – din studiul interbelic.

Pe lângă faptul că a servit argumentelor delegaţiei române la Conferinţa de pace de la Paris, studiul lui N. Georgescu-Roegen, singura estimare laborioasă de până acum a venitului naţional al României imediat postbelice, a determinat, pentru istoria noastră economică, nivelul şi structura economiei la sfârşitul războiului mondial, reper important pentru cercetările următoarei perioade de dezvoltare a României. Menţionăm că studiul se reproduce prima dată după forma publicată din *Analele Institutului de Statistică*; deşi conţine unele neclarităţi, erori de tipar etc., nu am intervenit pentru remediere; cititorul va înţelege sensul.

Modificări structurale în venitul naţional al României în urma celui de-al Doilea Război Mondial[2]

Venitul naţional face parte din acele concepte economice care, la fel ca indicii de preţuri şi de producţie, caută să extindă colectivităţii anumite caractere specifice fenomenului individual.

Teoria economică modernă, care a făcut progrese imense în ultimele decenii în ceea ce priveşte analiza fenomenului individual, a încercat să arunce o punte între acesta şi fenomenul colectiv. Marele economist englez, profesorul A. Pigou, a dedicat acestui scop una din operele sale cele mai de seamă: *Economics of Welfare*. Până astăzi însă, conceptele agregate n-au putut fi pe deplin justificate în faţa teoriei pure. Totuşi, venitul naţional rămâne un instrument preţios de cunoaştere a realităţilor economice şi o importantă coordonată în administrarea economiei publice.

Studiile complete asupra venitului naţional al României sunt puţine. Primul este datorită domnului D. Iordan (*Venitul naţional al României – 1926-1928*) Institutul Economic Românesc, 1930, Nr. 91). Al doilea şi ultimul studiu (pentru perioada 1926-1938, n.e.) este al domnului Mitiţă Georgescu (*Enciclopedia României*, vol. IV, p. 943). Acesta sfârşeşte cu anul 1938. Anii de război au adus cu ei, printre altele, şi o interzicere a publicării cifrelor statistice, astfel că seria stabilită cu destule greutăţi, dar cu multă pricepere de domnul M. Georgescu nu a mai putut fi continuată.

Pornind de la constatarea că orice analiză serioasă a situaţiei economice dintr-o ţară nu se poate dispensa de cunoaşterea venitului

[2] Nicio cercetare economică nu necesită atât de variate informaţii statistice ca problema venitului naţional. În cursul elaborării studiului de faţă, mai mult ca în oricare altă împrejurare, mi-au fost prezente realizările statisticii româneşti în cursul ultimelor două decenii, rezultat exclusiv al luptei domnului doctor S. Manuilă pentru o mai exactă şi completă cunoaştere a realităţilor româneşti prin înregistrarea statistică oficială şi pentru adoptarea unor metode corecte chiar în domeniile care ieşeau din cadrul pe care îl administra Institutul Central de Statistică. Pentru înfăptuirea acestui nepreţuit progres al statisticii româneşti de care au beneficiat, în egală măsură, administraţia şi cercetătorii problemelor noastre sociale şi economice, îmi îngădui să închin domnului doctor S. Manuilă studiul de faţă.

naţional, am încercat o evaluare a venitului naţional al României aşa cum se găseşte la sfârşitul celui de al Doilea Război Mondial.

Momentul ales prezintă dificultăţi speciale: modificări structurale în sectorul comerţului, serviciilor şi al meseriilor nedeterminate încă printr-o investigaţie statistică specială, variaţiuni rapide ale preţurilor, preţuri multiple pentru acelaşi produs, variaţiuni în producţia industrială reală prin deplasarea calităţilor şi a produselor în acelaşi sector etc.

Orice calcul al venitului naţional conţine însă erori materiale datorate fie imperfecţiunii unor date statistice, fie imposibilităţii de a cunoaşte pentru anul studiat cifre care ţin de recensăminte decenale.

Chiar în ipoteza unor statistici complete, venitul naţional fiind o noţiune imperfect definită, punctul de vedere adoptat poate conduce la variaţiuni în rezultatele obţinute prin metode diferite[3].

Pentru a evita sursa susceptibilă de a introduce cele mai importante erori în evaluarea venitului naţional pe 1945 am evaluat componentele acestuia tot la preţurile din 1938. Acest procedeu prezintă avantajul de a înlătura cortina monetară care întunecă întotdeauna şi ascunde uneori, dar mai ales azi, aspecte cantitative esenţiale ale economiei.

În fapt, evaluarea astfel obţinută are mai mult caracterul unui cuantum-index.

Această constatare este cu atât mai valabilă cu cât în unele sectoare care cuprind o varietate foarte mare de produse, imposibilitatea de a cunoaşte cantitatea produsă şi preţul fiecărui articol în parte ne-a obligat să acordăm producţiei globale din 1945 valoarea dedusă din cea pentru 1938, corectată prin procentul variaţiei cantitative a producţiei unui singur articol.

---

[3] Aceste variaţii nu pot fi însă importante şi nu diminuează cu nimic utilitatea rezultatelor. Există o lege bine stabilită în statistica matematică, după care variaţiuni parţiale importante în componentele unei valori agregate nu conduc decât în variaţiuni foarte mici ale rezultatului global.

Acest studiu, care a fost întreprins în octombrie 1945 la cererea Ministerului de Externe, a condus pe baza datelor provizorii ale producţiei agricole, a datelor producţiei industriale din primele șase luni ale anului, extinse în întreg anul 1945 şi a unor foarte frecvente evaluări, la un venit naţional de 116 miliarde de lei 1938 (*Bursa*, 1945, 30 aprilie, p. 132). Diferenţa faţă de valoarea obţinută ulterior pe baza datelor complete, 113 miliarde de lei 1938, ne ilustrează cum nu se poate mai bine legea amintită. În treacăt, fie zis, această lege este foarte adesea ignorată, cu consecinţe dăunătoare înţelegerii dintre cercetători, înţelegere atât de necesară oricărui progres al cunoştinţelor noastre în lumea colectivelor.

Putem să spunem că în anumite cazuri acest procedeu a fost un refugiu, dar că, în general, chiar dispunând de date complete, un calcul contabilicesc ar fi constituit un lux cu nimic justificat.

Metoda urmată a fost în linii mari aceeaşi cu cea din studiile citate. Trebuie subliniat că această metodă este cea mai indicată pentru cazul ţării noastre, unde lipsa datelor asupra veniturilor individuale face imposibilă aplicarea metodei individuale atât de frecvent folosită în Anglia şi Statele Unite.

Trebuie subliniată încercarea domnului Mitiţă Georgescu de a prezenta venitul naţional descompus în venituri nete ale principalelor sectoare de activitate economică. Nu trebuie însă uitat că această prezentare este cu totul aproximativă. O atare lucrare necesită cunoaşterea unor date asupra producţiei mult mai amănunţite decât cele de care dispunem azi. Numai astfel s-ar putea ţine seama de inextricabila reţea de debite şi credite reciproce între diferitele sectoare economice, aşa cum se prezintă în complicatul proces economic[4].

Diferite motive ne-au determinat să recalculăm venitul naţional pe 1938, urmărind foarte de aproape metoda întrebuinţată în articolul din *Enciclopedia românească [României]*. În afară de unele corectări în legătură cu înlocuirea datelor provizorii pe 1938 cu datele definitive, cu dubla înregistrare a unor venituri şi care vor fi uşor detectate în expunerea amănunţită a calculelor ce urmează, precum şi de o obiectivă stabilire a amortizărilor pe baza conturilor de profit şi pierdere ale societăţilor anonime publicate de Institutul Central de Statistică, două sunt punctele importante care explică diferenţa destul de mare dintre evaluarea domnului Mitiţă Georgescu (265 de miliarde de lei, inclusiv cuponul datoriei publice) şi cea a autorului (227 de miliarde de lei).

În prezenta evaluare nu a fost inclus venitul atribuit muncii femeilor în propria gospodărie. Acest punct de vedere este conform cu definiţia dată venitului naţional de A. Marshall, *Principles of Economics,* p. 524,

[4] Dispunând de date industriale contabile exacte, de studii asupra bugetelor întreprinderilor agricole şi ale familiilor, profesorul Wassily Leontief a întocmit un tablou al curentelor de venituri transmise de la un sector economic la altul în Statele Unite în două studii: „Quantitative Input and Output Relations in the Economic System of the United States", *The Review of Economic Statistics*, 1936, august, p. 105, „Interrelation of Prices Output, Savings and Investment", *The Review of Economic Statistics*, 1937, august, p. 109.

A. Pigou, *Economics of Welfare,* p. 34, Colin Clark, *National Income and Outlay,* p. 5.

Este drept că din punct de vedere social aceste servicii prezintă o importanţă deosebită, însă venitul naţional este calculat în primul rând pentru a stabili posibilităţile de taxare, capacitatea de plată şi în general, pentru a fi utilizat în cercetările economice propriu-zise, care au o caracteristică esenţială: aceea de a fi în strânsă legătură cu „târgul". Or, niciun serviciu pe care un individ şi-l aduce lui sau familiei lui nu este susceptibil de a fi vândut. În această din urmă categorie intră activitatea femeilor în gospodăria proprie, curăţatul hainelor şi al ghetelor, vaselor etc. Ei i se alătură serviciul pe care fiecare individ îl obţine de la îmbrăcămintea şi mobilele sale şi care, de asemenea, nu poate constitui o componentă a venitului naţional în interesul economic.

În al doilea rând, domnul Mitiţă Georgescu este de părere că venitul serviciilor publice este egal cu venitul fiscal al administraţiei centrale şi locale. Acest punct de vedere înseamnă a socoti de două ori în venitul naţional valoarea cheltuită de administraţia publică pentru materiale şi întreţinere, care a fost inclusă deja în valoarea producţiei şi a serviciilor. (Singură, valoarea salariilor publice trebuie socotită deci separat în venitul naţional).

În studiul de faţă am calculat şi venitul naţional din 1938 pentru teritoriul actual al României (58 de judeţe). Nu mai este nevoie să subliniez cât de şubredă este ideea de a atribui unei regiuni a teritoriului naţional o parte din venitul naţional. Nu insist asupra eventualelor critici. Le admitem valabile de la început, deoarece, sigur, sunt multiple şi una din ele ajunge. Această evaluare era însă absolut necesară pentru a completa utilitatea informativă a venitului naţional din 1945, evaluat la preţurile din 1938.

Metoda întrebuinţată se găseşte expusă în amănunt la sfârşitul acestui studiu şi este făcută astfel încât să permită oricărui cercetător să urmărească îndeaproape calculele, pentru o deplină cunoaştere a diferitelor ipoteze făcute sau, eventual, pentru a introduce modificările pe care date mai complete sau aprecieri mai competente le-ar justifica. Această prezentare mai are avantajul că imediat ce datele pentru anul 1946 vor fi cunoscute, calculul venitului naţional va putea fi întreprins automat, fără nicio dificultate.

În sfârşit, pentru folosirea evaluării venitului naţional în problema capacităţii de plată a României, am căutat să găsim echivalentul într-o monedă internaţională, anume dolarul SUA. Transformarea în dolari a venitului naţional calculat în lei nu poate fi făcută prin cursul oficial al dolarului, pentru simplu motiv că acesta din urmă era artificial menţinut la nivelul de aproximativ 141 de lei. În realitate, puterea de cumpărare a unui dolar era cu mult superioară celei reprezentate de 141 de lei. Este suficient să amintim că preţul loco rafinărie al tonei medii de produse petroliere era în 1938 de 2.478 de lei în timp ce preţul obţinut în dolari pentru tona f.o.b. Constanţa, transformat la cursul oficial nu era decât de 2.071 de lei. În calculul venitului naţional, o tonă de grâu a fost socotită de 4.030 de lei, în timp ce o calitate mult mai bună se exporta în devize libere la preţul de 3.780 de lei.

Toate aceste diferenţe erau menţinute numai prin sistemul de prime şi taxe diferenţiale, care făcea ca preţurile interne să nu mai fie egale cu cele valabile pe piaţa mondială. Dar acest sistem, la care se adăuga o contingentare foarte strânsă a importului, avea o influenţă şi asupra preţurilor bunurilor care nu figurau printre mărfurile de export, adică modifica nivelul general al preţurilor.

Problema care se pune este deci aceea de a găsi un curs pentru dolar astfel ca disparitatea puterii de cumpărare menţionată mai sus să dispară. Acesta ar fi aproximativ cursul care ar fi existat în cazul unei absolute libertăţi a schimburilor[5].

Însă nici cursul aşa-numitei „burse negre” nu poate fi luat drept echivalent al puterii de cumpărare a dolarului, deoarece operaţiunile în care era utilizat şi riscurile la care ele erau supuse făceau ca acest curs să depăşească cursul real. În lipsa unui criteriu care să decidă poziţia între cursul oficial şi cel al bursei negre, pornind de la ideea că adaptarea cursului devizelor libere s-a făcut întotdeauna cu un decalaj în timp faţă de continua depreciere a leului, am adoptat cursul de 217 lei pentru un dolar, curs care a fost introdus, în fapt, prin regimul din septembrie 1939 şi legalizat în martie 1940.

[5] Jacques Rueff, *Théorie des phénomènes monétaires,* Payot, Paris, 1927.

Venitul naţional al României
La revenu national de la Roumanie

– mil. lei 1938 –

	1938[1)] (71 de judeţe)	1938[2)] (58 de judeţe)	1945	Procente Procentage		
	1	2	3	2 : 1	3 : 1	3 : 2
Exploatarea solului Exploatation du sol	105777	83312	33063	78,8	31,3	39,7
Industria extractivă Industrie extractive	13800	13774	9968	99,8	72,2	72,3
Industria transformatoare Industrie manufacturière	20391	19487	5697	95,6	27,9	29,2
Construcţii Constructions	5916	5620	2136	95,0	36,1	38,0
Energie electrică Energie electrique	1789	1670	1968	93,3	109,9	117,8
Industria mică, meserii Petite industrie, artisans	5703	4705	4562	82,5	80,0	97,0
Transporturi Transports	20498	16552	9787	80,7	47,7	59,1
Comerţ Commerce	26555	20580	15933	77,5	60,0	77,4
Servicii Services	5826	5214	4744	89,5	81,4	91,0
Chiria imobilelor Rentes des immeubles	20640	18225	18225	88,3	88,3	100,0
Monopoluri Monopoles d'État	4447	3563	3855	80,1	86,7	108,2
Servicii publice Services publiques	21351	19589	19589	91,7	91,7	100,0
Total	252693	212291	129527			
Taxe şi impozite cuprinse Taxes et impots inclus	25361	21303	16839			
Venit net Revenu net	**227332**	**190988**	**112688**	**84,0**	**49,6**	**59,0**
Milioane dolari SUA En millions dollars USA	**1048**	**880**	**519**			

Note:
[1)] Teritoire de la Roumanie en 1938 (71 départements).
[2)] Teritoire actuel de la Roumanie (58 départements).

Datele principale ale evaluării venitului naţional în 1938 şi 1945 sunt prezentate în tabelul de mai sus. Mă mărginesc, pentru a încheia, la câteva sublinieri:

1) Venitul naţional în 1945 a scăzut cu 50,4% faţă de venitul din 1938 şi cu 41% faţă de venitul naţional din 1938 corespunzător teritoriului actual;

2) Cifrele referitoare la servicii sunt cele care conţin erori probabile mai mari, deoarece aprecierile au înlocuit foarte des datele statistice incomplete sau inexistente;

3) Din examinarea variaţiei veniturilor pe sectoare se constată că venitul serviciilor prezintă, în general, cele mai mici scăderi faţă de 1938. Acest fapt concordă cu realitatea; consecinţele războiului s-au făcut simţite mai ales în sectorul producţiei. Pentru motivul amintit la punctul precedent nu putem însă fi siguri că sectorul servicii a fost atât de puţin influenţat;

4) Nu variaţia venitului naţional în întregime este cea care poate pune în adevărata lumină consecinţele războiului, ci numai venitul ramurilor producţiei de bunuri. Acesta din urmă scade de la 153 de miliarde de lei în 1938, la 120 de miliarde de lei, în urma cedărilor teritoriale şi la 57 de miliarde de lei în 1945, adică o scădere de respectiv 62,6% faţă de 1938, teritoriul de atunci şi de 55,4% faţă de 1938, teritoriul actual. Ambele reduceri sunt simţitor superioare celor indicate de venitul naţional integral. Acestea sunt cifrele care arată nivelul până la care, după scăderea minimului necesar consumului intern, a fost redusă capacitatea de plată a României.

A N E X Ă

Metoda de calcul[6]

AGRICULTURA

1) Cerealele principale

Pierderile în urma cedărilor teritoriale au fost stabilite pe baza producţiei medii din 1937-1938, iar valoarea medie a pierderilor dedusă din recolta medie din perioada mai lungă, 1927-1938, pentru a înlătura astfel orice influenţă a diferenţelor mai însemnate între randamentul din anii agricoli buni şi slabi.

1. Pierderile medii pentru cerealele principale

Produsul	Recolta medie 1927-1938[1)] mii chintale	Preţul mediu Brăila[2)] lei/q	Valoarea milioane lei	Coeficientul pierderii[3)] teritoriale[4)] %	Valoarea medie a recoltei rămase milioane lei
Grâu	31182	403	12566	76,6	9625
Porumb	50397	381	19201	80,7	15476
Orz	14856	305	4531	62,1	2818
Ovăz	7887	396	3123	88,7	2770
Secară	3547	261	946	40,7	385
Total	-	-	40367	-	31074

[6] În operaţiunile de calcul, domnul Emilian Hulea, referent-şef în Institutul Central de Statistică, mi-a fost de un real ajutor, fapt pentru care îi exprim aici mulţumirile mele.

Note:
1) *Statistica agricolă a României*, 1938, Institutul Central de Statistică, p. 41.
2) *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 944. Preţul secarei este luat din *Statistica agricolă a României*, 1938. Preţurile de mai sus reprezintă media preţurilor în oborul Brăila, din cele şase luni următoare recoltei cerealei respective.
3) După ing. I. Measnicov, „Aspecte statistice ale economiei româneşti", în *Analele economice şi statistice*, 1940, nr. 10-12, p. 47. Aici, ca în tot cursul acestei lucrări, înţelegem prin coeficienţii pierderilor procentul venitului sau producţiei din teritoriul rămas raportat la venitul sau producţia din 1938.
4) De fapt, înseamnă ponderea indicatorului din 1945 față de nivelul său din anul 1938 (V.A.).

2. Valoarea producţiei cerealelor principale[1)]

Produsul	1938		1945	
	Mii chintale[2)]	Milioane lei	Mii chintale[2)]	Milioane lei
Grâu	49124	19797	10656	4294
Porumb	52231	19900	10985	4185
Orz	8232	2511	2673	815
Ovăz	4605	1824	2578	1021
Secară	5093	1329	439	115
Total	-	45361	-	10430

Sursă: Institutul Central de Statistică, Secţia Statisticii Agricole.
Note:
1) Evaluarea s-a făcut la preţurile din 1938. Vezi tabelul 1.
2) *Statistica agricolă a României*, 1938, p. 41.

2) Alte cereale

Pentru celelalte cereale, al căror venit chiar în 1938 a fost destul de neînsemnat, 150 de milioane de lei, vom presupune că scăderea venitului a fost proporţională cu scăderea venitului cerealelor principale, ipoteză care ne conduce pentru 1945 la 35 de milioane de lei.

3) Alte produse agricole vegetale

Vom aplica întocmai procedeul de mai sus.

3. Pierderile teritoriale pentru alte produse agricole vegetale

CATEGORIA	Valoarea producţiei 1938[1)] milioane lei	Coeficienţii pierderilor teritoriale[2)] %	Valoarea probabilă a producţiei rămase milioane lei
Plante alimentare	9000	89,3	8037
Plante industriale[3)]	3600	54,2	1951
Fâneţe	7200	92,6	6667
Pruni	2143	94,9	2034
Vii	3500	73,4	2569
Fructe	4955	79,6	3944
Total	30408	-	25202

Note:
1) Fără tutun; venitul respectiv este inclus în veniturile de monopol.
2) *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 945.
3) Stabiliţi pe baza valorii recoltelor medii din 1937-1939, în afară de coeficientul pentru fructe, stabilit pe baza suprafeţelor.

Formulând, în lipsa datelor complete ipoteza că scăderea producţiei între 1938 şi 1945 este aceeaşi ca cea în cazul cerealelor principale, deducem, prin intermediul valorii producţiei probabile rămase în 1938, ca o primă valoare probabilă pe 1945:

25.202 milioane de lei × 33,6% = 8.468 de milioane de lei.

Vom adăuga aici, pentru a ţine seamă de creşterea culturilor cu plante alimentare, 30,6% din valoarea producţiei probabile, adică 8.037 de milioane de lei × 30,6% = 2.450 de milioane, iar pentru plantele industriale 65,4% din 1.951 de milioane, adică 1.276 de milioane, deci în total 3.735 de milioane de lei (vezi tabelul 5). Cifra probabilă a venitului brut pentru alte produse agricole vegetale este deci de 12.203 milioane de lei.

Scăzăminte pentru seminţe

Pentru a obţine valoarea seminţelor utilizate în 1945 vom aplica pentru cerealele principale acelaşi scăzământ pe hectarul însămânţat, ca în 1938, iar pentru celelalte produse un scăzământ mediu rezultând din coeficienţii pierderilor teritoriale pentru suprafeţele însămânţate cu plante industriale şi alimentare.

4. Valoarea scăzămintelor pentru seminţe

Produsul	Suprafaţa însămânţată mii ha		Coeficientul pierderilor %	Valoarea seminţelor	
	1938[1)]	1944/1945[2)]		1938[3)]	1945
Grâu	3927	2081	53,0	2769	1468
Porumb	5034	3415	67,8	762	517
Orz	1251	698	55,8	624	348
Ovăz	649	768	118,3	297	351
Secară	478	118	24,7	360	89
Altele	-	-	119,8	359	430
Total	-	-	-	5171	3203

Note:
1) *Statistica agricolă a României*, 1938, p. 3.
2) Conform Institutul Central de Statistică.
3) *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 950.

5. Suprafeţele însămânţate cu plante alimentare şi industriale

Categoria	Suprafaţa însămânţată		Baza	Diferenţa faţă de coeficientul pierderilor teritoriale
	1938[1)]	1945[2)]	(1945)/(1938)	
Plante alimentare	488	585	119,9	30,6
Plante industriale	495	592	119,6	65,4

Note:
1) *Statistica agricolă a României*, 1938, p. 2.
2) Conform Institutul Central de Statistică.

Amortizarea inventarului mort

Stabilirea unui raport între valoarea inventarului mort în 1938 şi 1945 este foarte dificilă. În acest interval metoda de exploatare a pământului a suferit schimbări importante, în timp ce necesităţile războiului au făcut apel pe o scară întinsă la o bună parte din inventarul agricol.

6. Situaţia inventarului agricol mort în România

FELUL	1938 (71 de judeţe)	1938 (58 de judeţe)	1945	1945/1938 %
Tractoare	-	4049	8900	222,0
Semănătoare	72553	63912	75966	118,9
Secerătoare	86306	79809	36606	42,2
Batoze	19189	15746	14456	91,8
Pluguri	2264977	1713827	1139193	66,5
Grape	2065542	1544926	812625	52,6
Care	1039040	962842	655530	68,1
Căruţe	1323886	864880	452261	52,3

Dacă ţinem seama că în valoarea totală a inventarului mort ultimele posturi sunt cele care sunt hotărâtoare, că pe de altă parte, din suprafaţa arabilă totală de 13.873 de mii de hectare s-au pierdut prin cedările teritoriale 3.781 de mii de hectare, adică 27,2% şi că acest procent ar putea fi luat ca o primă evaluare a pierderilor din inventarul agricol prin cedările teritoriale, vom aprecia pierderea totală la 35%. Cum pentru 1938, domnul Mitiţă Georgescu evaluează amortizarea inventarului mort în 1938 la 534 milioane de lei[7], în 1945, vom avea 347 milioane de lei.

Creşterea animalelor

Stabilirea schimbărilor intervenite în numărul animalelor între 1938 şi 1945 constituie o problemă dificilă, din cauza lipsei unor baze identice de comparaţie. Din experienţa trecutului se constată în adevăr că între datele statisticilor anuale privind numărul animalelor domestice şi datele recensămintelor există diferenţe importante datorită deosebirii de metodă. În 1938 nu s-a făcut decât o statistică a animalelor domestice, în timp ce recensăminte au avut loc în 1941 (Institutul Central de Statistică) şi în 1945 (Ministerul de Interne). Pe deasupra, statistica animalelor din Transilvania de Nord nu este cuprinsă în recensământul din 1941. Lipsurile semnalate le vom înlocui prin coeficienţi medii deduşi din datele comparabile

[7] *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 951.

disponibile, având grijă ca această metodă să fie aplicată numai pentru a completa datele comparabile disponibile şi nu a le înlocui.

Pierderile datorate cedărilor teritoriale au fost stabilite pe baza datelor *Statisticii animalelor domestice* din 1938, publicată de Ministerul Agriculturii şi Domeniilor.

Fiind vorba de comparaţii făcute în cadrul rezultatelor obţinute prin aceeaşi metodă, coeficienţii obţinuţi sunt în afară de orice critică, în afară de cea care s-ar putea formula în legătură cu diferenţele regionale ale preciziunii datelor. Aceste din urmă diferenţe nu pot fi prea însemnate şi afectează în egală măsură şi venitul naţional pe 1938.

Pierderile datorate războiului se pot stabili uşor pentru 48 de judeţe (fără Transilvania de Nord) cu ajutorul datelor recensământului general din aprilie 1941 şi celor ale statisticii Ministerului de Interne din 30 iunie 1945. Diferenţa de anotimp între cele două înregistrări nu poate fi pusă uşor în evidenţă. O comparaţie între numărul animalelor mature, pentru a înlătura influenţa noilor generaţii, nu poate fi concludentă, deoarece limitele de vârstă pentru tineret nu sunt aceleaşi în cele două înregistrări. Din această cauză, vom rămâne la rezultatele obţinute din comparaţia şeptelului total.

7. Situaţia animalelor domestice în România, fără Transilvania de Nord

– mii capete –

Speţa	Total			Animale mature		
	1941	1945	Coeficienţii pierderilor	1941	1945	Coeficienţii pierderilor
Cabaline	1291	840	65,1	1065	654	61,4
Bovine	3397	2846	83,7	2279	2131	93,5
Porcine	2577	1256	48,7	1208	283	23,4
Ovine	11429	6374	55,8	8155	5166	63,3

Pentru a stabili coeficienţii pierderilor de război pentru întreaga ţară (58 de judeţe), am corectat coeficienţii de mai sus cu pierderile pentru Transilvania de Nord, pentru care nu dispunem de date în 1941. În acest scop, am comparat datele din statistica pe 1938 cu cele ale recensământului din 1945, introducând corecţia necesară pentru a înlătura pe cât posibil diferenţa dintre rezultatele obţinute prin metode diferite. Acest fapt a fost posibil în urma constatării că datele Statisticilor anuale prezintă o eroare în minus aproape constant proporţională. Coeficienţii pierderilor totale, cuprinzând atât pierderile de război, cât şi cele suferite prin cedările teritoriale, se stabilesc imediat.

8. Pierderile totale pentru animalele domestice

Speţa	Coeficientul pierderilor teritoriale	Coeficientul pierderilor de război	Coeficientul pierderilor totale
Cabaline	68,5	56,5	38,7
Bovine	82,2	83,2	68,4
Porcine	78,0	44,6	34,8
Ovine	75,8	53,6	40,0

Pentru păsări, unde numărul găinilor este hotărâtor, *Statistica animalelor domestice* din 1938 ne arată:

România (71 de judeţe)	34,7 milioane capete
România (58 de judeţe)	27,0 milioane capete
România (48 de judeţe)	23,1 milioane capete

La recensământul din 1945 s-au găsit în 48 de judeţe 11,9 milioane de capete. Deci, coeficientul pierderilor teritoriale este de 78%, iar al pierderilor de război aproximativ 55%, alocând o diferenţă de 10% pentru deosebirea între cele două metode de înregistrare. Deci, coeficientul pierderilor totale este de 43%.

1) Consumul de carne

Nu dispunem de date asupra consumului de carne. Chiar în 1938 nu cunoaştem decât tăierile înregistrate în abatoare. Este cert însă, că între 1938 şi 1945, consumul de carne a scăzut într-un raport mai mare decât scăderea şeptelului. Din comparaţia cantităţilor tăiate în abatoare în 1938 şi 1944, se vede că scăderea este de aproximativ 60%. În 1945 teritoriul fiind mărit, vom aprecia tăierile totale la 35% din cele din 1938, ceea ce ne conduce la un venit brut de 3.373 de milioane de lei.

9. Tăierile în abatoare

– mil. lei –

SPECIA	1938	1945
Bovine	120	53
Porcine	102	26
Altele	17	4
Total	239	83

Sursă: Institutul Central de Statistică.

10. Valoarea tăierilor totale în 1938

SPECIA	Mii tone[1)]	Preţ[2)] lei/kg	Valoarea mil. lei
Bovine	134	20,25	2714
Porcine	213	26,90	5730
Altele	77	15,50	1193
Total	-	-	9637

Note:
[1)] *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 946.
[2)] *Anuarul statistic al României, 1939-1940*, p. 632. S-a scăzut 10% diferenţa între preţul de gros şi cel de detaliu.

2) Piei brute

Scăderea procentuală a venitului va fi egală cu cea a tăierilor. Pornind de la evaluarea de 1.679 de milioane de lei pentru 1938, (*Enciclopedia României*, vol. IV, p. 946) obţinem pentru 1945 un venit brut de 588 de milioane de lei.

3) Grăsimi animale

Scăderea venitului brut va fi proporţional mai mare decât cea pentru tăierile de porci, deoarece împrejurările n-au permis o îngrăşare normală a porcilor. O apreciem la 75%. În 1938, venitul brut a fost de 5.128 de milioane de lei, deci, în 1945, de 1.282 de milioane de lei.

4) Intestine, organe, coarne, capete

Scăderea proporţională a venitului brut va fi proporţional aceeaşi ca pentru tăieri. Pornind de la venitul brut din 1938 de 319 milioane de lei, pentru 1945 deducem 112 milioane de lei.

5) Lapte

Scăderea va fi proporţională cu scăderea numărului vitelor mari, adică de 31,6%. În 1938, venitul brut a fost de 8.251 de milioane de lei, deci de 5.644 de milioane de lei.

6) Brânzeturi

Scăderea fiind proporţională cu numărul oilor, venitul brut scade de la 3.276 de milioane de lei, în 1938, la 1.330 de milioane de lei. Nu vom ţine seama de valoarea zerului care se întrebuinţează aproape în întregime la hrana animalelor.

7) Lână

Scăderea este proporţională cu scăderea numărului oilor, deci venitul scade de la 1.302 milioane de lei la 529 milioane de lei.

8) Produse avicole

Scăderea fiind proporţională cu cea a numărului păsărilor, venitul brut va scădea de la 5.623 de milioane de lei, 1938, la 2.418 milioane de lei în 1945.

9) Alte produse animale

Pentru stupi avem următoarea situaţie (*Statistica animalelor domestice* din 1938 şi Recensământul făcut de Institutul Central de Statistică la 15 ianuarie 1945):

1938	România (71 de judeţe)	579 mii de stupi
	România (58 de judeţe)	459 mii de stupi
1945	România (48 de judeţe)	369 mii de stupi

Coeficientul pierderilor teritoriale este de 79,2, iar al pierderilor de război 75,6, deci în total 59,9. Venitul brut scade de la 320 de milioane de lei la 132 milioane de lei.

Pentru pescuit pierderile în urma cedărilor teritoriale reprezintă în 1938 minimum 19%. (*Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 443).

Producţia din 1945 o vom aprecia la 25% faţă de cea din 1938. (În 1938/39 s-au pescuit 24.963 de tone, iar în 1944/45, 7.980 de tone). Venitul trece de la 466 milioane de lei la 117 milioane de lei.

Vânatul va fi redus în raport cu pulberea de vânat, adică cu 68,8%, trecând deci de la 150 de milioane de lei la 47 milioane de lei.

Pierderile în producţia gogoşilor de mătase sunt neglijabile (*Enciclopedia României,* vol. III, p. 540). Venitul brut pe întreaga grupă trece de la 996 milioane de lei la 356 milioane de lei.

10) Scăzăminte

Vom scădea numai hrana animalelor, afară de cai. Apreciem la 50% scăderea globală a animalelor în ceea ce priveşte cantitatea necesară hranei. Nu vom socoti valoarea paielor şi cocenilor întrebuinţaţi în acest scop, deoarece aceste produse n-au fost înglobate nici la venitul brut. Valoarea hranei trece de la 10.226 de milioane de lei în 1938, la 5.113 milioane de lei în 1945.

EXPLOATAREA FORESTIERĂ[8]

1) Lemne de foc

Tăierile au produs:

1944/45	3.925 mil. mc.
1945/46	7.120 mil. mc.

deci, în 1945 au fost de 4.990 de mii de metri cubi (anul silvic începe la 1 septembrie). În 1938 producţia a fost de 9.487, deci o scădere de 47,4%. Pentru a ţine seama şi de cantităţile pe care împrejurările n-au permis să fie înregistrate vom evalua scăderea la 40%. Venitul brut scade de la 3.843 milioane de lei la 2.306 milioane de lei. (În 1945 nu s-au exportat lemne de foc, aşa că cifrele de mai sus privesc numai consumul intern).

2) Lemn de celuloză

Vom socoti că producţia lemnului de celuloză a fost şi în 1938 şi în 1945 la nivelul producţiei de celuloză care trece în acest interval de la 47.520 de tone la 19.318 tone, scăzând deci cu 59,3%. Venitul brut va trece de la 1.249 de milioane de lei în 1938 (*Enciclopedia României,* vol. IV, p. 953) la 508 milioane de lei.

3) Lemn de construcţie

Producţia lemnului de construcţie a fost:

	Foioase	Răşinoase
1944/45	513 mii mc.	330 mii mc.
1945/46	648 mii mc.	2706 mii mc.
1945	558 mii mc.	1122 mii mc.
1938	4510 mii mc.	4800 mii mc.
Venitul 1938	3473 mii mc.	1108 mii lei
Venitul 1945	427 mii mc.	259 mii lei

4) Scăzăminte

În costul de producţie al exploatărilor forestiere amortizările ocupă un loc puţin important. Vom scădea, după aprecierile indicate şi de specialişti, 2% din valoarea producţiei brute, pentru materialele întrebuinţate.

[8] Datele pentru 1938 sunt din *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 952, iar cele pentru 1944/46, stabilite de Serviciul lemnului din Ministerul Agriculturii şi Domeniilor.

Venitul exploatării solului

– mil. lei –

	1938 (71 de judeţe)	1938 (58 de judeţe)	1945
A *Agricultura*			
A 1. Cerealele principale	45361	34392	10430
A 2. Alte cereale	150	114	35
A 3. Alte produse agricole vegetale	30408	23879	12203
Total	**75918**	**58385**	**22668**
C *Creşterea animalelor*			
C 1. Consumul de carne	9637	7710	3373
C 2. Piei brute	1679	1343	588
C 3. Grăsimi animale	5128	4102	1282
C 4. Intestine, organe etc.	319	255	112
C 5. Lapte	8251	6601	5644
C 6. Brânzeturi	3276	2457	1330
C 7. Lână	1302	977	529
C 8. Produse agricole	5623	4498	2418
C 9. Alte produse animale	996	825	356
Total	36211	28768	15632
Total (A+C)	**112130**	**87153**	**38300**
Scăzăminte			
A 40. Seminţe	5171	3976	3203
A 41. Amortizări agricole	534	427	347
C 11. Hrana animalelor	10226	8181	5113
Total	15931	12584	8663
Venitul net (A+C)	**96199**	**74659**	**29637**
F. *Exploatarea forestieră*			
F 1. Lemne de foc	3943	3549	2306
F 2. Lemn de celuloză	1249	1249	508
F 3. Lemn de construcţie	4581	4123	686
Total	9773	8921	3500
F 40. Scăzăminte	195	178	70
Venitul net	9578	8743	3430
Venit net al exploatării solului	**105777**	**83312**	**33063**

INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

1) Petrol

În 1938 venitul brut al industriei petroliere se compunea din:

Export[1)]	4497	mii tone	9313	milioane lei
Intern[2)]	1674	mii tone	4150	milioane lei
Total	6171	mii tone	13463	milioane lei

Note:
[1)] *Statistica comerţului exterior*, 1938.
[2)] După *Monitorul petrolului român*, 1939.

Pentru 1945, necesităţile urgente ale consumului intern n-au permis o stocare în rafinării sau staţiuni de export, fapt care ne îndreptăţeşte să socotim că diferenţa dintre producţia rafinăriilor şi export (propriu-zis sau în legătură

cu Convenţia de Armistiţiu) reprezintă cu destulă exactitate consumul intern. Ţinând seama de valorile tonei medii în 1938, obţinem pentru 1945[9]:

Export	3088	mii tone	6392	milioane lei
Intern	1363	mii tone	3380	milioane lei
		Total	9772	milioane lei

Pentru a obţine venitul net vom aprecia la 20% din venitul brut valoarea amortizărilor şi a materiilor prime (altele decât păcura şi gazul ars în rafinării, care n-au fost cuprinse nici în cifrele venitului brut)[10].

2) Cărbuni

Producţia a scăzut de la 2.395 de mii de tone în 1938 (*Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 457) la 2.023 de mii de tone[11]. Venitul brut scade deci de la 1.476 de milioane de lei la 1.248 de milioane de lei. Amortizările şi cheltuielile pentru materiale sunt apreciate la 15% din valoarea producţiei.

3) Gaz metan

În 1938 s-au consumat, în afară de întreprinderi, 300.784 de mii de metri cubi, în valoare de 178 milioane de lei, (*Statistica minieră*, 1938, p. 52), iar în 1945, 618.817 mii de metri cubi. Venitul brut în 1945 este deci de 365 de milioane de lei. Scăzămintele le apreciem la 15% din valoarea producţiei.

4) Minereuri de fier şi mangan

În 1938 producţia s-a ridicat la 199 de mii de tone în valoare de 106 milioane de lei. În 1945 s-au extras 153 de mii de tone, a căror evaluare la preţul din 1938 reprezintă 69 milioane de lei. Amortizările şi materialele de exploatare vor fi apreciate, ca pentru cărbuni, la 15% din valoarea producţiei.

5) Metale neferoase

Cum în cazul metalelor neferoase, industria este aproape fără excepţie integrată, nu vom mai separa, ca în cazul industriei siderurgice, venitul minereurilor de venitul topitoriilor.

Valoarea producţiei metalelor neferoase din 1938 se găseşte în *Anuarul statistic al României 1939-1940*, pp. 462-464.

---

[9] Sursă: Asociaţia industriilor de petrol din România.

[10] Raportul amortizărilor şi al cheltuielilor de fabricaţie faţă de valoarea producţiei a fost stabilit pentru fiecare grupă de industrii după datele conturilor de profit şi pierdere publicate de Institutul Central de Statistică în *Statistica societăţilor anonime din România,* 1939. Desigur, având în vedere felul în care se întocmesc bilanţurile societăţilor anonime, acest procedeu nu este cel mai indicat. Am preferat un criteriu obiectiv, unuia supus aprecierilor personale.

[11] Sursă: Institutul Central de Statistică.

11. Producţia şi valoarea metalelor neferoase

Produsul	1938		1945	
	Kg	Milioane lei	Kg	Milioane lei
Aur	4912	753	2377	364
Argint	22180	42	11066	21
Cupru	579887	17	6011	+
Plumb	6394220	134	20547	+
Mercur	+	+	2770	2
Zinc	4022257	48	+	+
Total		**994**		**387**

Valoarea combustibilului utilizat, a materialelor şi a amortizărilor se poate aprecia la 25% din valoarea producţiei în 1938 şi la 40% în 1945.

6) Cariere

În 1938, valoarea producţiei carierelor s-a ridicat la 291 milioane de lei (*Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 461). Pentru 1945 nu dispunem de nicio dată. Ţinând seama că mijloacele de transport, un factor esenţial în exploatarea carierelor, au fost reţinute în alte sectoare vitale şi că lipsa de construcţii a redus cererea în acest sector, vom lua prin pură apreciere, pentru 1945 o producţie de 20% faţă de 1938.

Scăzămintele nu pot reprezenta mai mult de 5%.

7) Sare

În 1938 s-au extras 351 de mii de tone în valoare de 571 milioane de lei (*Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 461). În 1945 s-au extras 280 de mii de tone, a căror valoare este de 456 milioane de lei. Ţinând seamă că în aceste evaluări este cuprins şi beneficiul de monopol, amortizările şi materialele întrebuinţate în exploatare nu pot reprezenta mai mult de 5% din valoarea producţiei.

Venitul industriei extractive

– mil. lei –

	1938 (71 de judeţe) Venit brut	Scăzămінte	1938 (58 de judeţe) Venit brut	Scăzămінte	1945 Venit brut	Scăzămінte
E 1. Petrol	13463	2693	13463	2693	9772	1954
E 2. Cărbuni	1476	251	1476	251	1248	187
E 3. Gaz metan	178	27	178	27	365	55
E 4. Minereu de fier şi mangan	106	16	106	16	69	10
E 5. Metale neferoase	994	48	994	248	387	155
E 6. Cariere	291	15	263	13	58	3
E 7. Sare	571	29	571	29	456	23
Total	**17079**	**3279**	**17051**	**3277**	**12355**	**2387**
Venitul net	**13800**		**13774**		**9968**	

Industria transformatoare

Aici vom cuprinde numai industria mare. Venitul naţional al acestei ramuri din activitatea economică va fi în primul rând, recalculat pentru 1938. Pentru fiecare grupă de produse vom stabili diferenţa de transformare, adică diferenţa între valoarea producţiei brute şi valoarea materiilor prime şi a combustibilului întrebuinţat, aşa cum au fost publicate în *Anuarul statistic al României 1939-1940*. În urmă vom scădea din diferenţa de transformare valoarea amortizărilor. Procentul amortizărilor faţă de valoarea producţiei a fost stabilit, pentru fiecare grupă de industrii după datele contului de profit şi pierdere al societăţilor anonime publicate în *Statistica societăţilor anonime din România*, vol. XXI, pp. 78-79.

În urmă vom calcula venitul pe 1945 aplicând diferenţei de transformare procentul variaţiei producţiei faţă de 1938, iar amortizările vor fi apreciate în raport cu valoarea investiţiilor rămase în graniţele de azi ale ţării. Datele producţiei în 1938 şi 1945 au fost stabilite de Direcţia Industriei din Ministerul de Industrie şi Comerţ, iar valoarea investiţiilor pierdute în urma cedărilor teritoriale a fost stabilită de Institutul Central de Statistică şi exprimată în tabelul 12, în procente, faţă de capitalul investit în 1938.

În tabelul de mai jos, am căutat să ţinem seama de toate produsele asupra cărora dispunem de date cantitative în 1938 şi 1945. În cazul în care pentru o anumită grupă producţia în cantitate n-a fost cunoscută decât pentru o parte din produse, variaţia producţiei pentru aceste produse a fost extinsă la întreaga grupă, metodă care nu poate introduce erori apreciabile având în vedere omogenitatea grupelor considerate. În lipsa datelor chiar parţiale am recurs la aprecieri prin comparaţie cu grupele de industrii contingente.

12. Diferenţa de transformare în industrie

Grupa	Producţia tone		Producţia 1938 milioane lei	Diferenţa de transformare milioane lei	
	1938	1945		1938	1945
1. *Industria alimentară.* (Amortizări 6%; Pierderi 12%)					
Zahăr	139000	25105	3564	2497	450
Morărit	680000	319955	5827	1573	741
Uleiuri	44074	2344	1444	451	24
Alcool	19476	7715	446	192	76
Bere	59100	57102	766	599	579
Conserve	3743	2501	149	81	54
Altele	*	*	3381	1264	758
Total			15577	6657	2682
2. *Industria textilă.* (Amortizări 10%; Pierderi 1,4%)					
Lână	12828	7255	3334	1407	796
Fire de bumbac	16254	8080	2398	509	253
Ţesături de bumbac	21096	4500	5276	1944	414

Grupa	Producţia tone		Producţia 1938 milioane lei	Diferenţa de transformare milioane lei	
	1938	1945		1938	1945
Mătase	1968	1820	1200	441	408
Tricotaje	**3096**	**590**	**1136**	**450**	**86**
Altele	*	*	1348	477	477
Total	-	-	14692	5228	2434
3. *Industria metalurgică.* (Amortizări 13%; Pierderi 1,4%)					
Siderurgie	713000	288787	3332	1271	515
Ateliere şi forje	161592	60952	861	525	198
Unelte şi maşini	13428	7542	349	202	113
Alte metale	6540	4681	800	236	169
Altele	*	*	6021	2796	1118
Total			11363	5030	2113
4. *Industria electrotehnică.* (Amortizări 13%; Pierderi*)					
Total	*	*	675	336	101
5. *Industria hârtiei şi graficelor.* (Amortizări 11%. Pierderi 0,9%)					
Hârtie, mucava	74280	39603			
Celuloză	47520	19318			
Total			3089	1667	834
6. *Industria chimică.* (Amortizări 10%; Pierderi 1,7%)					
Chibrituri[1)]	11563	12628	639	495	541
Materii plastice[2)]	99	-	731	336	-
Îngrăşăminte chimice	13812	729	195	58	3
Amidon şi glucoză	10546	1690	212	103	16
Săpun şi glicerină	8250	4089	288	91	45
Culori	1660	629	533	240	91
Acizi şi baze	57130	26866	756	420	197
Distilarea lemnului	3572	1597	1044	559	250
Altele	*	*	1486	882	294
Altele	*	*	1486	882	294
Total			5884	3184	1437
7. *Industria sticlei.* (Amortizări 7%; Pierderi*)					
Geamuri	14 520	16 709			
Total			527	337	388
	1938	**1945**		**1938**	**1945**
8. *Industria ceramică.* (Amortizări 7%; Pierderi 4,5%)					
Total	*	*	149	107	86
9. *Industria materialelor de construcţie.* (Amortizări 15%; Pierderi 1,8%)					
Ciment	531936	249420	861	622	292
Var	146544	69992	126	70	33
Cărămizi şi ţigle	1171572	245745	562	404	85
Altele	*	*	411	284	85
Total			1960	1370	495
10. *Industria lemnului.* (Amortizări 13%; Pierderi 5,1%)					
Cherestea[3)]	2200000	300000			
Total	-	-	3584	1541	210
11. *Industria pielăriei.* (Amortizări 12%; Pierderi)					
Tăbăcării	9108	5904	2278	737	478
Confecţii[4)]	2112	2164	1160	320	328
Total			3438	1057	806

Note:

[1)] Milioane beţe.

[2)] Cauciuc.

[3)] Metri cubi.

[4)] S-a luat ca indice producţia de încălţăminte.

Venitul industriei mari de transformare

– mil. lei –

	1938 (71 de judeţe) diferenţa de transformare	Amor-tizări	1938 (58 de judeţe) diferenţa de transformare	Amor-tizări	1945 Diferenţa de transformare	Amor-tizări
1. Alimentară	6657	935	5858	823	2682	823
2. Textilă	5228	1469	5155	1448	2434	1448
3. Metalurgică	5030	1477	4960	1456	2113	1456
4. Electrotehnică	336	88	336	88	101	88
5. Hârtie şi arte grafice	1667	340	1652	309	834	309
6. Chimică	3184	588	3130	578	1437	578
7. Sticlă	337	37	337	37	388	37
8. Ceramică	107	10	102	10	86	10
9. Materiale de construcţii	1370	294	1345	289	495	289
10. Lemn	1545	466	1462	442	210	442
11. Pielărie	1057	413	1044	408	806	408
Total	26514	6117	25381	5889	11586	5889
Venit net	20391			19487		5697

Industria construcţiilor

După evaluarea domnului M. Georgescu, venitul brut al acestei ramuri de activitate a fost în 1938 de 11.831 milioane de lei, din care, scăzând 50% pentru materialele întrebuinţate se obţine venitul net de 5.916 de milioane de lei. Pentru 1945 nu dispunem de date. Vom evalua venitul net din construcţii prin intermediul variaţiei producţiei de materiale de construcţie. (Vezi tabelele 12 şi 9). Se obţine pentru 1945 un venit net de 2.136 milioane de lei.

Energia electrică

Sub acest capitol nu trebuie să socotim decât energia produsă de uzinele electrice publice, deoarece venitul net corespunzător energiei electrice produse de instalaţiile industriei este cuprins în venitul net al acesteia.

În 1938 uzinele publice au distribuit 568 de milioane de kWh, care, evaluaţi la nouă de lei kWh ne conduce la un venit brut de 5.112 milioane de lei. Valoarea combustibilului, a materialelor întrebuinţate şi a amortizărilor o vom aprecia la 35% din venitul brut, adică 1.789 milioane de lei, după bilanţul Societăţii de gaz şi electricitate din Bucureşti.

În 1938, în teritoriile cedate existau 41.323 de abonaţi la energie electrică din 435.951 de abonaţi, câţi erau în toată ţara. Vom scădea din venitul net al energiei distribuite pentru public un procent mai mic decât rezultă din cele două date menţionate, deoarece consumul în kWh nu era acelaşi în toate părţile.

În 1945 energia publică distribuită a fost de 618 milioane de kWh. Venitul net va creşte într-o proporţie ceva mai mare, din cauza faptului că amortizările n-au crescut în acelaşi timp.

Mica industrie şi meseriile

Venitul net al acestui sector economic a fost evaluat pentru 1938 la 5.703 milioane de lei. Pierderile teritoriale au redus venitul micii industrii cu 14%[12]. Putem presupune că meseriaşii pe cont propriu s-au redus în raport cu populaţia, respectiv cu 21%. Cum venitul total al meseriilor este practic egal cu cel al micii industrii, putem adopta o reducere medie de 17,5%, ca o consecinţă a cedărilor teritoriale. Ţinând seama de dislocările de populaţie prin mobilizare şi refugiu, vom aprecia scăderea venitului faţă de cel din 1938, la 20%.

TRANSPORTURILE

1) Transporturile cu cai

Venitul net a fost apreciat în 1938 la 9.387 de milioane de lei. Cum între 1938 şi 1945 numărul cailor s-a redus cu 61,3%, vom aplica aceeaşi reducere şi venitului net, ceea ce ne conduce la 3.633 de milioane de lei.

2) Autovehiculele

Venitul net în 1938 a fost evaluat la 1.354 de milioane de lei. În acelaşi an erau în circulaţie 35.616 autovehicule pentru transportul persoanelor şi mărfurilor. Prin căderile teritoriale s-au pierdut aproximativ 5%. (*Anuarul statistic al României 1939-1940*, p. 516). În 1945, după datele oficiale, nu mai erau în circulaţie decât 6.720 de autovehicule. Bănuind că această cifră cuprinde omisiuni importante, vom aprecia scăderea la 70%.

3) Tramvaiele

În 1944 s-au transportat cu tramvaiele 433 de milioane de călători (cifra nu cuprinde Oradea Mare şi Iaşi), iar în 1938, 230 de milioane de călători. Vom aprecia deci la 100% creşterea în 1945 faţă de 1938. Venitul net a fost apreciat la 397 milioane de lei şi cum cheltuielile n-au crescut în acelaşi raport cu traficul, vom aprecia venitul net pentru 1945 la 850 de milioane de lei.

4) Calea ferată

Venitul brut în 1938 a fost apreciat la 12.322 de milioane de lei, iar traficul a fost de 4.276 de mii de osii încărcate. În 1945 s-au încărcat 2.686 de mii de osii, deci venitul brut a fost de 7.741 milioane de lei. Făcând scăderile din 1938, micşorate cu 10% pentru pierderile teritoriale, obţinem un venit net de 3.414 de milioane de lei.

---

[12] N. Georgescu-Roegen, „Veniturile individuale”, în *Enciclopedia României*, vol. IV, p. 898.

5) Navigaţia

Scăderea mijloacelor de transport pe Dunăre (proprietate românească sau în asociaţie) atinge 66,5% în HP şi 53,4% în capacitate.

Ţinând seama că scăderea flotei maritime este cu mult mai mare, că din parcul de vase fluviale foarte multe au fost inutilizabile în 1945 din cauza stricăciunilor provocate de război, că, în acelaşi timp, împrejurările n-au permis o utilizare potrivită a vaselor navigabile, vom aprecia scăderea venitului net la 75%, adică de la 327 de milioane de lei la 82 milioane de lei.

6) Poşta şi telegraful

După Statistica PTT din 1936, se constată că venitul regiunilor cedate reprezintă aproximativ 12%. Vom aprecia scăderea în 1945 la 20%. Venitul net trece de la 1.012 milioane de lei la 810 milioane de lei.

7) Telefoanele

La telefoane situaţia se prezintă astfel:

1938 (71 de județe)	**102268**	**posturi telefonice**
1938 (58 de județe)	**97547**	**posturi telefonice**
1945	**119369**	**posturi telefonice**

Venitul net a fost în 1938 de 507 milioane de lei, deci de 592 milioane de lei în 1945.

Venitul net al transporturilor

– mil. lei –

	1938 (71 de județe)	**1938 (58 de județe)**	**1945**
1. Transporturi cu cai	9387	6430	3633
2. Autovehicule	1354	1281	406
3. Tramvaie	307	377	850
4. Cale ferată	7514	6763	3414
5. Navigaţie	327	327	82
6. Poştă şi telegraf	1012	890	810
7. Telefoane	507	484	592
Total	20498	16552	9787

COMERŢUL

Scăderea venitului comercial prin pierderile teritoriale reprezintă 22,5% (*Enciclopedia României,* vol. IV). Conjunctura dificilă a anului 1945 ne îndreptăţeşte să apreciem scăderea faţă de 1938 la 40%. Venitul net trece de la 26.555 de milioane de lei la 15.933 de milioane de lei.

SERVICIILE

1) Spectacole şi radio

Venitul net în 1938 a fost de 1.022 de milioane de lei. Apreciem în 1945 o scădere de 20%; venitul net va fi de 818 milioane de lei.

2) Profesiuni libere

După datele utilizate în *Enciclopedia României,* vol. IV, p. 901, prin cedările teritoriale numărul veniturilor din profesiuni libere s-a redus cu 14,5%. Ţinând seama de diferenţa de venit dintre teritoriile cedate şi restul ţării, vom aprecia împreună cu scăderea conjuncturală la 15%, scăderea faţă de 1938, venitul trecând de la 1.886 de milioane de lei la 1.603 milioane de lei.

3) Personalul domestic casnic

După recensământul populaţiei din 1930 numărul personalului casnic era:

	Oraşe	Sate
Teritoriul actual	126124	97390
Teritoriile cedate	16594	17632

Vom presupune că până în 1938 numărul personalului domestic a crescut cu 10% şi că, în urma războiului, a scăzut în aceeaşi proporţie. Vom aprecia la 700 de lei lunar venitul individual la oraşe şi 400 de lei, la sate:

1938 (71 de judeţe)	Oraşe 1319 milioane lei
	Sate 607 milioane lei
	Total 1926 milioane lei
1938 (58 de judeţe)	Oraşe 1165 milioane lei
	Sate 515 milioane lei
	Total 1670 milioane lei
1945	Oraşe 1059 milioane lei
	Sate 468 milioane lei
	Total 1527 milioane lei

4) Personalul domestic al întreprinderilor

După datele *Recensământului general al populaţiei din 1930*, vol. X, reiese că în teritoriul actual, numărul personalului domestic din întreprinderi (hoteluri, restaurante etc.) era:

	Oraşe	Sate
Teritoriul actual	23972	8865
Teritoriile cedate	2751	2143

După aceeaşi ipoteză ca mai sus, apreciind la 2.400 de lei lunar venitul individual la oraşe şi 1.000 de lei, la sate:

– mil. lei –

1938 (71 de judeţe)	Oraşe	847
	Sate	145
	Total	992
1938 (58 de judeţe)	Oraşe	759
	Sate	127
	Total	876
1945	Oraşe	690
	Sate	106
	Total	796

Venitul net al serviciilor

– mil. lei –

	1938 (71 de judeţe)	1938 (58 de judeţe)	1945
1. Spectacole şi radio	1092	971	818
2. Profesiuni libere	1885	1697	1603
3. Personal domestic casnic	1926	1670	1527
4. Personalul domestic din întreprinderi	992	876	796
Total	5826	5214	4744

CHIRIA IMOBILELOR

După datele din *Enciclopedia României,* vol. IV, pp. 895-896, scăderea veniturilor din imobile datorită cedărilor teritoriale reprezintă 11,7%. Vom aprecia că distrugerile de război au anulat sporul intervenit între 1938 şi 1945. Venitul net scade de la 20.640 de milioane de lei, la 18.225 milioane de lei.

MONOPOLURILE

1) Tutun

Venitul brut din vânzarea tutunului a fost în 1938 de 5.218 milioane de lei. (*Expunere de motive la bugetul general al statului, 1940-1941*, p. 279). Venitul net va fi identic cu beneficiul de monopol, la care se va adăuga valoarea tutunului care n-a fost cuprinsă în venitul agricol. (Salariile sunt cuprinse la capitolul servicii publice, deci nu mai trebuie adăugate la venitul net. Acest lucru este valabil pentru toate produsele monopolizate). După datele CAM, în 1938:

Beneficiu de monopol	3164
Valoarea recoltei	277
Total	3441

Cantitatea de tutun vândută în 1938 a fost de 12.117 tone, iar în 1945 de 12.710 tone. Ţinând seama de deplasarea sorturilor de ţigări fabricate vom păstra aceeaşi valoare a venitului net şi pentru 1945.

2) Alcool

În 1938 s-au produs 19.476 mii de litri absoluţi, iar încasările din vânzarea alcoolului au fost de 1.471 milioane de lei. Cum valoarea plătită de stat pentru alcool a fost socotită odată cu venitul industriei alimentare (466 milioane de lei), rămâne o diferenţă de 1.005 milioane de lei, din care trebuie, scăzând valoarea salariilor de 48 de milioane, să obţinem un venit net de 957 milioane de lei. În 1945 producţia de alcool a fost de 7.715 mii de litri absoluţi. Venitul net va fi de 348 milioane de lei.

3) Explozivi

În 1938 s-au vândut:

Pulbere de mine	1202 tone
Pulbere de vânat	38 tone
Total	1240 tone

cu un beneficiu de monopol de zece milioane. În 1945 s-au vândut:

Pulbere de mine	665 tone
Pulbere de vânat	12 tone
Total	677 tone

venitul net reducându-se la cinci milioane de lei.

4) Alte monopoluri

Venitul din vânzarea sării a fost cuprins în capitolul industriei extractive, iar redevenţa chibriturilor, în valoarea producţiei de chibrituri (vezi Industria chimică). Ne rămân cărţile de joc şi hârtia de ţigarete.

	1938	1945
Cărţi de joc (mii pachete)	**225**	**15**
Venit net (mil. lei)	**20**	**1**
Hârtie de ţigarete (mii cărticele)	**5631**	**17763**
Venit net (mil. lei)	**19**	**60**

Venitul net al monopolurilor

– mil.lei –

	1938 (71 de judeţe)	1938 (58 de judeţe)	1945
1. Tutun	**3441**	**2753**	**3441**
2. Alcool	**957**	**766**	**348**
3. Explozivi	**10**	**9**	**5**
4. Alte monopoluri	**30**	**35**	**61**
Total	**4447**	**3563**	**3855**

Serviciile publice

În 1938/39 totalul salariilor funcţionarilor publici plătite din bugetul ordinar al statului reprezintă 16.437 milioane de lei, adică 61% din totalul cheltuielilor. (*Expunere de motive la bugetul general al statului, 1939-1940*, p. 60). Nu dispunem de o cifră a salariilor plătite de către administraţia locală. Cheltuielile totale ale acestei administraţii au reprezentat în 1938, 7.717 milioane de lei. (*Expunere de motive la bugetul general al statului, 1939-1940,* p. 389). Presupunând că salariile păstrează acelaşi raport ca în cheltuielile bugetului statului, salariile din administraţia locală reprezintă 4.707 milioane de lei. Mai trebuie să adăugăm salariile plătite de cele două administraţii de monopol: CAM şi MAT, adică împreună aproximativ 207 milioane de lei. Se obţine în total 21.351 milioane de lei. Cum salariile funcţionarilor publici trebuie socotite în venitul naţional numai în măsura în care n-au fost deja socotite în valoarea producţiei prin taxele aferente încasate de stat şi cum în producţia aşa cum a fost socotită mai sus sunt înglobate taxe de stat şi ale administraţiei locale în valoare de 25.361 milioane de lei, (*Enciclopedia României,* vol. IV, p. 963) va trebui să corectăm totalul venitului naţional printr-o diferenţă în minus de 4.010 milioane de lei.

În urma cedărilor teritoriale, numărul salariaţilor publici n-a scăzut simţitor, deoarece o bună parte din salariaţi au rămas în ţară, iar cei rămaşi pe loc au fost în mare majoritate salariaţi ai administraţiei locale. Populaţia rămasă în teritoriile cedate reprezintă 21%. Vom scădea deci 20% din salariile plătite de administraţia locală şi 5% din valoarea salariilor plătite de administraţia centrală. Modificările administraţiei în timpul războiului au condus la o creştere a numărului funcţionarilor publici, de aceea în 1945 vom păstra aceeaşi valoare ca în 1938.

Scăderea corespunzătoare a taxelor şi impozitelor deja cuprinse în evaluările celorlalte surse de venituri a fost apreciată în raport cu scăderea producţiei agricole şi industriale, cu corectarea impusă de faptul că numai impozitele indirecte au urmat exact acelaşi ritm cu producţia.

Octombrie, 1946

INSTITUTUL NAŢIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

DCS – BDS
Nr. 0831/1968

4. VENITUL NAŢIONAL AL RS ROMÂNIA PE ANUL 1965, ÎN DOLARI SUA

-CALCUL EXPERIMENTAL-

Bucureşti
1968

Nota editorului

Studiul efectuat de DCS în urmă cu peste patru decenii are astăzi valoare nu numai istorică, dar şi ştiinţifică. Este o încercare, cu informaţia precară pe care putea să o procure instituţia, de convertire a venitului naţional din de lei în dolari, la paritatea puterii de cumpărare a monedei naţionale în raport cu valuta americană.

Metodologia şi calculele sunt instructive şi deosebit de utile pentru cercetătorul istoriei economice. Din lucrare am reţinut pentru cititor: procedeele, metodele de calcul, dar mai ales iniţiativele, care adesea au caracter original când autorii trebuie să găsească, în lipsa informaţiei, soluţii indirecte de estimare.

Din analiza datelor, în special a raporturilor leu/dolar expuse în lucrare pe: produse şi grupe de produse, pe ramuri, pe fonduri de consum, de acumulare, de amortizare etc., un cercetător atent poate întreprinde o investigaţie comparativă privind nivelul producţiei sociale şi al productivităţii, eficienţa economică, pe ramuri şi sectoare, decalaje diferite faţă de o economie înalt dezvoltată a SUA.

Chiar la primele observări reiese că, deşi se făcuseră progrese pe linia industrializării şi se realizau creşteri mari ale indicatorilor globali, mult glorificate de regimul politic, în substanţa dezvoltării, acestea exprimau sporuri preponderent cantitative, bazate pe metode extensive, prin angajări permanente de forţă de muncă, adesea slab calificată, la locul de muncă; aceasta va dovedi, către deceniul nouă, cu toate marile investiţii în tehnici şi tehnologii de vârf, angajate prin împrumuturi externe costisitoare, epuizarea resurselor extensive şi accentuarea gravă a dificultăţilor creşterii economiei socialiste.

Bogata informaţie, inedită prin arie şi structură, oferă largi posibilităţi de analiză, de radiografiere a organismului economiei naţionale.

Din sursă s-au selectat principalele metode de abordare a calculelor pentru raportul leu/dolar la indicatorii de bază din industrie, agricultură, transporturi etc., precum şi cei de consum. În acest sens s-au reprodus tabele cu numeroase produse ale diferitelor ramuri, cu bunuri de producţie şi de consum, în vederea formării unei imagini cât mai edificatoare a laturilor calitative ale economiei româneşti, în sensurile specificate.

Atrage atenţia raportul leu/dolar foarte mare – de trei-cinci ori faţă de medie – la multe produse agricole şi industriale; raportul respectiv dezavantaja economia naţională, care, prin exportul acestor produse, înregistra mari pierderi – de sute de milioane de dolari – din venitul naţional. Studiul prezent oferă argumente substanţiale în sprijinul faptului că sistemul economic din România acumula probleme serioase, ce vor deveni grave mai târziu, în privinţa eficienţei economice sub aspectele sale principale.

Venitul naţional al Republicii Socialiste România pe anul 1965, în dolari SUA

NOTĂ

(…)

Direcţia balanţelor economiei naţionale a încercat, prin elaborarea unui calcul detaliat al venitului naţional (stabilit pe două căi, prin însumarea producţiilor nete şi prin însumarea fondului de consum cu fondul de acumulare) în dolari SUA, să răspundă cerinţelor privind fundamentarea cursurilor valutare, unele comparaţii internaţionale, comunicarea unor date către ONU şi alte organizaţii internaţionale.

În cursul elaborării lucrării, din cauza lipsei unor date corespunzătoare pentru stabilirea nivelului indicatorilor, s-a folosit şi o metodă indirectă de calcul, care se bazează pe recalcularea valorilor din de lei în dolari cu ajutorul indicilor de preţuri. Pentru stabilirea lor a fost necesar să se defalce producţia, cheltuielile materiale, elementele fondurilor de consum şi acumulare în grupe valorice (grupe de recalculare), care să facă posibilă aplicarea indicilor de preţuri leu/dolar.

În cele mai multe cazuri s-au folosit indici neponderaţi ai preţurilor produselor (sau serviciilor) reprezentative care intră în grupa valorică respectivă. La fondul de consum s-a utilizat un indice mediu geometric neponderat, al preţurilor individuale pentru produsele reprezentative din cadrul unei grupe valorice, care asigură reversibilitatea indicilor, condiţie necesară în comparaţiile internaţionale.

Preţurile în lei folosite la calcul au fost pentru metoda de producţie: preţurile cu ridicata de industrie, preţurile curente medii ponderate ale producţiei agricole (livrări la fondul de stat, consum productiv din IAS la preţ de cost, vânzări pe piaţa ţărănescă); la metoda utilizării: preţuri cu amănuntul ale comerţului de stat, ale pieţei ţărăneşti, preţurile medii ale producţiei de marfă realizate de gospodăriile membrilor CAP şi ţăranilor individuali, tarife de servicii, preţuri cu ridicata de industrie.

Corespunzător acestor preţuri, în valori s-au luat preţurile de livrare ale industriei sau agriculturii, preţurile cu amănuntul, tarifele serviciilor. În cazurile în care sursa de preţuri interne a lipsit, s-au folosit preţurile la export (pentru produsele industriale).

În ceea ce priveşte reprezentativitatea produselor, trebuie menţionat faptul că este discutabilă respectarea condiţiei fundamentale a selectării unui produs, şi anume – **definirea precisă a produsului selectat** ca reprezentativ **şi care să aibă un sortiment asemănător în ambele ţări, cel puţin pentru parametrii principali care-i determină valoarea de întrebuniţare.**

Numărul grupelor şi selecţia produselor a depins de posibilitatea pe care am avut-o de a identifica preţuri în dolari sau altă valută pe care s-o putem transforma în dolari, pentru produse cel puţin aparent similare.

Modul concret în care au fost rezolvate problemele este prezentat în notele metodologice şi tabelele de calcul anexate la lucrare.

Ca rezultat al calculelor efectuate fie după metoda producţiei, fie după metoda utilizării finale s-a obţinurt **un indicator al preţurilor venitului naţional (după structura RS România).**

$$\frac{\sum q^R p^R}{\sum q^R p^{SUA}},$$

în care:

q^R – cantităţile de bunuri şi servicii (produse sau consumate şi acumulate) din RS România;

p^R – preţuri interne din RS România;

p^{SUA} – preţuri interne din SUA.

În practica a ceea ce numim comparaţii internaţionale, stabilirea nivelului de dezvoltare a unei ţări sau a nivelului consumului în cazul în care se folosesc indicatorii venitului naţional, se face pe baza unui indice mediu geometric „indice ideal Fisher”.

În acest scop este necesar să calculăm un al doilea indice al preţurilor (după structura SUA):

$$\frac{\sum q^{SUA} p^R}{\sum q^{SUA} p^{SUA}},$$

în care:

q^{SUA} – cantităţi de produse şi servicii (produse sau consumate şi acumulate în SUA);

p^R – preţuri interne RS România;

p^{SUA} – preţuri interne SUA.

Concluziile comparaţiilor internaţionale de acest fel se fundamentează pe analiza rezultatelor obţinute la nivel de grupă, iar în cazul diferenţelor mari se efectuează analiza indicilor pe subgrupe.

Ţinând seama de cele arătate mai sus este necesar să subliniem rezervele pe care le avem asupra rezultatelor. Întrucât documentaţia de care am dispus (cu toate investigaţiile făcute la diferite organe centrale) a fost insuficientă şi nu a permis aplicarea metodei directe decât la un număr anumit de produse, astfel că s-au efectuat o serie de calcule derivate şi asimilări, care diminuează precizia rezultatelor. De asemenea, trebuie menţionat că în sursele de date lipsesc multe elemente care să permită identificarea preţurilor în dolari, care corespund cel mai bine caracteristicilor principale ale produselor româneşti.

În sfârşit, deosebirile pronunţate în ceea ce priveşte condiţiile de formare a preţurilor în ţara noastră şi SUA nu au permis o sesizare pe această bază a raportului real între **productivitatea muncii** din cele două ţări, pe produse şi ramuri, ceea ce complică şi mai mult calculele şi analiza rezultatelor.

(…)

Rezultatele calculelor venitului naţional al RS România din 1965, în dolari SUA

Rezultatele obţinute, prin cele două metode, cu privire la venitul naţional creat şi cel utilizat în lei şi dolari se prezintă astfel:

Venitul naţional al RS România în anul 1965

– preţuri curente –

	Milioane		Raport
	lei	dolari	leu/dolar
Venitul naţional creat (metoda de producţie)	146432	11869	12,34
Venitul naţional utilizat	140432	10681	13,15
- Fondul de consum	105241	9175	11,47
- Fondul de acumulare	35191	1506	23,37

Notă: Venitul naţional utilizat diferă de cel creat cu: suma aferentă pierderilor (din agricultură, foraj, steril etc.) soldul relaţiilor externe; diferenţele de calcul; consumul colectiv special şi creşterea rezervelor, aceste ultime două elemente nefiind cuprinse în datele DCS.

În legătură cu rezultatele obţinute, subliniem că rapoartele de preţuri leu/dolar prin cele două metode sunt sensibil apropiate. De asemenea, rezultatul obţinut este apropiat de cel din Raportul Fondului Monetar Internaţional, Departamentul european, din 30.11.1965 (document de uz intern al FMI), unde se propune un curs de 13,6 lei/dolar, pentru transformarea venitului naţional al RS România din de lei în dolari.

În practica din ţara noastră se folosesc cursuri multiple: un dolar = 6 lei, cursul oficial; un dolar = 12 lei, cursul pentru tranzacţii necomerciale; un dolar = 18 lei, cursul turistic. Acest curs turistic s-a folosit şi la calculele de transformare a venitului naţional din lei în dolari de diferite organe, în scopul comparării venitului naţional pe locuitor, la noi, cu cel obţinut în alte ţări.

Pe locuitor, nivelul venitului naţional realizat în 1965 a fost de 624 de dolari, după metoda producţiei şi de 561 de dolari, după venitul utilizat (unde venitul naţional este incomplet în calculele noastre, după cum s-a menţionat) faţă de 428 de dolari calculat la cursul un dolar = 18 lei.

II. În cadrul calculelor elaborate după metoda de producţie sunt caracteristice următoarele:

– raportul de preţuri pentru produsul net din industrie este relativ mic (9,64 lei/dolar) dacă ţinem seama că reprezintă 44% din cel stabilit pentru agricultură (22,05 lei/dolar) şi 59% din cel pentru cheltuielile materiale din industrie (16,26 lei/dolar). Aceasta se explică prin faptul că abaterile preţurilor de la valoare sunt diferite de la ramură la ramură, ca şi între preţurile mijloacelor de producţie şi a bunurilor de consum, cât şi prin diferenţe de productivitate. Un rol important în formarea raportului leu/dolar îl joacă structura producţiei de la noi din ţară, în care au preponderenţă produse sau grupe de produse cu rapoarte de preţuri asemănătoare mediei, sau care au prezentat abateri compensatorii.

La nivelul raportului mediu pentru producţia industrială se situează industria petrolului, construcţiilor de maşini, energia electrică; **sub nivelul acestuia** sunt: industria celulozei şi hârtiei, materialelor refractare şi alimentare, iar **peste nivel: industria extractivă, siderurgică, industria chimică.**

Raportul cheltuielilor materiale din industrie dintre lei şi dolari, mai mare decât cel pentru producţia globală şi produsul net, reflectă influenţele rapoartelor de preţuri înregistrate de producţia industrială de mijloace de producţie şi de producţia agricolă, care intră în componenţa consumului material din industrie.

Luarea în considerare a unor coeficienţi pentru diferenţele de sortiment şi calitate ar putea mări raportul de preţuri leu/dolar (după părerile subiective ale unor economişti, cu 20 până la 100%);

– în agricultură, rapoartele de preţuri ale celor două componente valorice ale produsului global sunt foarte apropiate, deşi rapoartele leu/dolar pe produse sau grupe prezintă diferenţe mari (fasole 7,81, prune 7,44, grâu 27,59, porumb 37,67, tutun 85,49, carne de pasăre 110,95), iar structurile producţiei şi cheltuielilor materiale sunt de asemenea diferite.

Legătura dintre producţia agricolă şi cheltuielile materiale din industrie şi agricultură este ilustrată de raportul mediu de 19,8 lei/dolar la industria alimentară, care este mai mic decât cel de la producţia industrială, datorită influenţei cărnii de bovine, porcine, a laptelui, strugurilor, în timp ce raportul leu/dolar la cheltuielile materiale ale agriculturii suferă influenţa unor produse de origină vegetală cu pondere mare, cum sunt porumbul, grâul, cartofii.

Menţionăm că raportul stabilit conform calculelor nu ţine seama de subvenţiile pe care guvernul SUA le acordă producătorilor agricoli, care ar diminua produsul net al acestora şi implicit raportul leu/dolar determinat;

– în ceea ce priveşte asimilarea celorlalte ramuri cu cele pentru care a fost posibil să se efectueze calcule – nu am dispus de informaţii, astfel că am considerat că prin cele trei ramuri care deţin 80,3% din produsul social şi respectiv 80,8% din cheltuielile materiale vom putea obţine rezultate mai apropiate de realitate, decât cele efectuate fără elemente de calcul.

III. În cadrul calculelor prin metoda utilizării finale, referitor la fondul de consum, am dispus de informaţii mai sigure şi mai numeroase.

Înainte de a prezenta rezultatele calculelor este necesar să se facă unele precizări. Exprimarea fondului de consum în dolari nu reprezintă un element de comparare a consumului din ţara noastră cu cel din SUA sau alte ţări; o astfel de operaţie necesită lucrări suplimentare metodologice şi de calcul (după ponderile valorice ale SUA şi comparări ale indicatorilor producţiei industriale şi agricole).

Dacă în ceea ce priveşte problemele metodologice s-a încercat să se prezinte prin varianta IV implicaţiile aplicării metodologiei SUA, problemele de calcul (consumul SUA în lei) au rămas fără rezolvare.

Prin transformarea fondului de consum în dolari s-a urmărit să se stabilească volumul acestuia (ca parte a venitului naţional) şi să se analizeze raportul de preţuri leu/dolar pe principalele produse şi servicii care intră în componenţa sa.

Calculele efectuate, deşi nu răspund nevoilor de analiză a diferitelor corelaţii privind nivelul de dezvoltare, reuşesc să dea o imagine orientativă asupra volumului fondului de consum în dolari şi raportului leului faţă de dolar, calculat la această sferă.

Se prezintă mai jos rezultatele unui calcul efectuat independent, pe baza datelor de coşniţă, exprimate în dolari şi cele patru variante de calcul ale fondului de consum.

Raportul leu/dolar la principalele elemente ale coşniţei şi ale fondului de consum în anul 1965

Denumirea indicatorilor	Coşniţa din RSR	Fondul de consum			
		Varianta I	Varianta II	Varianta III	Varianta IV
	1	2	3	4	5
Total	8,1	13,7	11,5	11,2	10,1
1. Produse alimentare	10,4	13,7	10,0	9,9	9,9
2. Produse nealimentare	17,4	18,0	18,0	16,9	16,9
3. Servicii	3,7	9,5	9,5	9,5	7,4

Notă: Cele patru variante se deosebesc unele de altele după modul cum este evaluat consumul producătorilor agricoli din producţia proprie şi vânzările pe piaţa ţărănească, precum şi prin modul de includere a serviciilor.

Compararea rezultatelor din calculele coşniţei şi ale fondului de consum ne duce la concluzia că ordinul de mărime al raportului de preţuri leu/dolar este relativ apropiat pentru produse alimentare şi nealimentare. În ambele cazuri sunt necesare calcule suplimentare pentru luarea în considerare a unor elemente de structură şi calitate, pe care sursele de date nu le oferă în prezent. Comparativ cu industria alimentară şi agricultură, la consumul produselor alimentare a rezultat un raport leu/dolar în funcţie de ponderea produselor pe ramuri de provenienţă mai apropiat de cel obţinut la producţia industriei alimentare. Decalajul între adaosul circulaţiei mărfurilor semnalat în structura preţurilor din cele două ţări nu se face simţit în acest raport leu/dolar.

Am apreciat că, ţinând seama de gradul mare de specializare a fermelor agricole americane, consumul propriu neproductiv al producătorilor este relativ mic şi din această cauză este indicat, pentru comparaţia de preţ, să se folosească preţul cu amănuntul, în dolari SUA.

Diferenţele mai mari ale rapoartelor leu/dolar pentru servicii sunt datorate conţinutului lor diferit. În fondul de consum se includ toate serviciile (cu plată sau gratuite) în variantele I-III cu valoarea cheltuielilor

materiale, iar în varianta IV, cu întreaga valoare, în timp ce coşniţa are în vedere numai unele servicii cu plată (cu întreaga valoare). Aceasta explică în parte apropierea dintre coşniţă şi varianta IV.

Ponderea mare şi raportul de preţ relativ mic pentru produse alimentare, la care se adaugă raportul serviciilor, fac ca media leu/dolar a fondului de consum să fie relativ mai coborâtă.

Examinarea în detaliu a rapoartelor de preţuri leu/dolar scoate în evidenţă importante abateri de la medie.

Ca în cazul producţiei industriale şi agricole este de semnalat influenţa calităţii şi structurii grupelor de produse care pot modifica unele rapoarte luate în considerare.

Calculul **fondului de acumulare în dolari** a scos în evidenţă faptul că în această valută, ponderea acumulării în total venit naţional utilizat scade la 14,1% de la 24,1% în valuta naţională, ca urmare a unui raport **leu/dolar superior celui înregistrat la fondul de consum.**

La creşterea fondurilor fixe ca cel mai important element al acumulării s-a obţinut un raport mediu de 24,42 lei/dolar, determinat prin diferenţa dintre investiţii, la care raportul a fost de 17,37 lei/dolar şi amortizare cu 13,12 lei/dolar.

Ca urmare a influenţei structurii producţiei şi a mişcării stocurilor de produse agricole (stocul de porumb a prezentat descreştere faţă de începutul anului), la acest element al acumulării s-a înregistrat un raport de 11,57 lei/dolar, comparativ cu 22,45 lei/dolar aferent producţiei agricole.

Mişcarea şi structura stocurilor din celelalte ramuri, în special cele din industrie şi comerţ au condus la un raport de preţuri leu/dolar superior celui înregistrat la producţia industrială; pe total creştere de fonduri circulante, raportul a fost de 21 lei/dolar.

Raportul 20,30 lei/dolar la utilajele provenite din import s-a obţinut prin transformarea valorii acestora din de lei valută, în dolari. Acest raport este numai cu puţin mai mare decât cel stabilit prin calcul analitic pentru producţia internă de maşini şi utilaje (inclusiv diferenţa de calitate de 20% luată în considerare la această grupă de produse), 19,32 lei/dolar.

Menţionăm, că în cadrul lucrărilor de transformare a venitului naţional din valută naţională în dolari, în RS Ungaria s-au obţinut rezultate asemănătoare, în sensul că raportul faţă de dolar este mai mare la fondul de acumulare decât la fondul de consum.

Concluzii

Din materialul prezentat se desprinde faptul că rapoartele de preţuri leu/dolar obţinute prin ambele metode sunt aproximativ egale, ceea ce s-ar putea explica prin aplicarea unei metodologii unitare, în definirea elementelor venitului naţional creat şi utilizat prin identificarea unei părţi a produselor şi a preţurilor folosite în ambele metode, precum şi a modului în care a fost efectuată selecţionarea produselor (pe baza denumirilor din publicaţii).

1) Pentru îmbunătăţirea rezultatelor obţinute după ambele metode sunt necesare calcule în continuare, în care să fie luate în considere elementele de structură şi calitate pe o bază documentară corespunzătoare.

2) De asemenea, pe linia fundamentării acestor rapoarte de preţuri ar fi necesară – conform practicii internaţionale de comparare a nivelurilor de dezvoltare a economiilor naţionale sau consumurilor – elaborarea unor lucrări paralele de comparare a producţiilor industriale, agricole, a investiţiilor etc.

3) Ţinând seama de rezervele formulate în legătură cu rezultatele calculelor – folosirea lor în lucrări practice se va putea face numai după efectuarea unui calcul similar (pentru anul 1967), urmând ca în acest scop să se stabilească un colectiv mai larg, cu participarea statisticienilor de ramură şi a instituţiilor interesate.

Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional ale RS România din anul 1965

– în dolari SUA –

Ramuri	PRODUS SOCIAL			CHELTUIELI MATERIALE			VENIT NAŢIONAL		
	mil. lei	mil. dolari	raport leu/ dolar	mil. lei	mil. dolari	raport leu/ dolar	mil. lei	mil. dolari	raport leu/ dolar
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Industrie	194867	15004	13,00	123228	7576	16,26	71639	7428	9,64
Agricultură	72958	3250	22,45	30874	1341	23,02	42084	1909	22,05
Transporturi feroviare de mărfuri	5390	267	20,17	2391	143	16,71	2999	124	21,16
TOTAL (1-3)	273215	18251	14,97	156493	9060	17,27	116722	9461	12,34
TOTAL ROMÂNIA	**340104**	**22720**	**14,97**	**193672**	**11212**	**17,27**	**146432**	**11869**	**12,34**

Notă: Raportul mediu leu/dolar stabilit pentru industrie, agricultură şi transporturile feroviare de mărfuri s-a aplicat la totalul produsului social, cheltuielilor materiale şi venitului naţional în lei, determinând valoarea acestor indicatori în dolari SUA.

Venitul naţional utilizat în anul 1965, în lei şi dolari SUA[1)]

	În milioane		Raportul leu/dolar
	lei	dolari	
	1	2	3
TOTAL VENIT NAŢIONAL UTILIZAT	140432	10681	13,15
1. Fondul de consum[2)]	105241	9175	11,47
2. Fondul de acumulare	35191	1506	23,37

Note:

[1)] Utilizarea finală a venitului naţional nu cuprinde consumul colectiv special şi creşterea rezervelor de stat.

[2)] Fondul de consum este luat în centralizare după varianta a II-a.

VARIANTA I

Fond de consum în anul 1965, în lei şi dolari SUA

	În milioane lei	În milioane dolari
1	2	3
FOND DE CONSUM	**105241**	**7693**
I. PRODUSE ALIMENTARE	54815	4000
II. PRODUSE NEALIMENTARE	32506	1809
III. SERVICII (cu valoarea cheltuielilor materiale)	17920	1884
1. Consum din comerţul cu amănuntul	58804	4663
2. Consum neproductiv al producătorilor agricoli, din producţie proprie	22579	877
3. Consum de pe piaţa ţărănească	5236	241
4. Consum din CAP, GAS şi servicii industriale locale	702	28
5. Consum casnic de energie, apă şi gaze naturale	699	97
6. Executări de comenzi şi reparaţii	2030	593
7. Servicii neproductive cumpărate de populaţie	2770	213
8. Uzura fondului locativ al populaţiei	1859	114
9. Cheltuieli social-culturale	5505	517
10. Cheltuieli de gospodărie comunală şi de întreţinere curentă a drumurilor	1293	91
11. Cheltuieli de administraţie	1061	73
12. Amortizarea drumurilor şi podurilor	1489	92
13. Lucrări geologice	384	29
14. Cărăuşi particulari	830	65

Notă: Calculul în lei este cel din seria de date, iar în dolari consumul producătorilor agricoli şi vânzările pe piaţa ţărănească sunt evaluate cu preţurile de livrare ale agriculturii SUA.

VARIANTA A II-A

Fond de consum în anul 1965, în lei şi dolari SUA

	În milioane lei	În milioane dolari
1	2	3
FOND DE CONSUM	**105241**	**9175**
I. PRODUSE ALIMENTARE	54815	5482
II. PRODUSE NEALIMENTARE	32506	1809
III. SERVICII (cu valoarea cheltuielilor materiale)	17920	1884
1. Consum din comerţul cu amănuntul	58804	4663
2. Consum neproductiv al producătorilor agricoli, din producţie proprie	22579	2055
3. Consum de pe piaţa ţărănească	5236	506
4. Consum din CAP, GAS şi servicii industriale locale	702	67
5. Consum casnic de energie, apă şi gaze naturale	699	97
6. Executări de comenzi şi reparaţii	2030	593
7. Servicii neproductive cumpărate de populaţie	2770	213
8. Uzura fondului locativ al populaţiei	1859	114
9. Cheltuieli social-culturale	5505	517
10. Cheltuieli de gospodărie comunală şi de întreţinere curentă a drumurilor	1293	91
11. Cheltuieli de administraţie	1061	73
12. Amortizarea drumurilor şi podurilor	1489	92
13. Lucrări geologice	384	29
14. Cărăuşi particulari	830	65

Notă: Calculul în lei este cel din seria de date, iar în dolari consumul producătorilor agricoli şi vânzările pe piaţa ţărănească sunt evaluate cu preţurile cu amănuntul din comerţul SUA.

VARIANTA A III-A

Fond de consum în anul 1965, în lei şi dolari SUA

	În milioane lei	În milioane dolari
1	2	3
FOND DE CONSUM	**103056**	**9175**
I. PRODUSE ALIMENTARE	54483	5482
II. PRODUSE NEALIMENTARE	30653	1809
III. SERVICII (cu valoarea cheltuielilor materiale)	17920	1884
1. Consum din comerţul cu amănuntul	58804	4663
2. Consum neproductiv al producătorilor agricoli, din producţie proprie	21738	2073
3. Consum de pe piaţa ţărănească	4091	506
4. Consum din CAP, GAS şi servicii industriale locale	503	49
5. Consum casnic de energie, apă şi gaze naturale	699	97
6. Executări de comenzi şi reparaţii	2030	593
7. Servicii neproductive cumpărate de populaţie	2770	213
8. Uzura fondului locativ al populaţiei	1859	114
9. Cheltuieli social-culturale	5505	517
10. Cheltuieli de gospodărie comunală şi de întreţinere curentă a drumurilor	1293	91
11. Cheltuieli de administraţie	1061	73
12. Amortizarea drumurilor şi podurilor	1489	92
13. Lucrări geologice	384	29
14. Cărăuşi particulari	830	65

Notă: Calculul în lei pentru consumul producătorilor agricoli şi vânzările pe piaţa ţărănească este efectuat în preţurile cu amănuntul ale comerţului socialist, iar în dolari, cu preţurile cu amănuntul din comerţul SUA.

Fond de consum în anul 1965, în lei şi dolari SUA

	În milioane		Raportul
	lei	dolari	leu/dolar
1	2	3	4
FOND DE CONSUM	**118441**	**11766**	**10,07**
I. PRODUSE ALIMENTARE	54483	5482	9,94
II. PRODUSE NEALIMENTARE	30653	1809	16,94
III. SERVICII (cu întreaga valoare)	33305	4475	7,44
1. Consum din comerţul cu amănuntul	58804	4663	12,61
a) produse alimentre	29645	2969	9,98
b) produse nealimentare	29159	1694	17,21
2. Consum neproductiv al producătorilor agricoli, din producţie proprie	21738	2073	10,49
a) produse alimentre	20285	1959	10,35
b) produse nealimentare	1453	114	x
3. Consum de pe piaţa ţărănească	4091	506	8,08
a) produse alimentre	4050	505	8,02
b) produse nealimentare	41	1	x
4. Consum din CAP şi unităţi agricole de stat	503	49	10,35
a) produse alimentre	503	49	10,35
5. Consum casnic al energiei electrice, termice, apă potabilă şi gaze naturale	699	97	7,21
6. Executări de comenzi şi reparaţii (de bunuri de consum pentru populaţie)	2030	593	3,53
7. Servicii neproductive cumpărate de populaţie din care: cheltuieli materiale	8326	1787	4,66
a) teatre, opere, orchestre, ansambluri de cântece şi dansuri	353	315	1,12
b) cinematografie	376	187	2,01
c) alte servicii cultural-sportive	25	17	1,47
d) turism şi odihnă	223	43	5,18
e) frizerii, coafură, pedichiură, manichiură, cosmetică	369	111	3,33
f) spălătorii, curăţătorii, lustragerii	43	2	19,55
g) hoteluri	114	41	2,81
h) chirii	343	138	2,48
i) transportul în comun	1137	415	2,74
- autobuze	653	205	3,18
- troleibuze	114	35	2,27
- tramvaie	263	136	1,93
- taximetre	107	39	2,74
j) alte servicii	261	111	2,35
k) telecomunicaţii (inclusiv taxele de radio şi televiziune)	1453	125	11,65
l) transporturi	3629	282	12,87
- aerian	154	13	11,75
- căi ferate	1852	143	12,95
- auto şi naval	783	61	12,85
- alte feluri de transport	840	65	12,85
8. Uzura fondului locativ al populaţiei	1859	114	16,24
9. Social-culturale	13519	1330	10,17
- cheltuieli materiale	5505	517	10,65
- cheltuieli cu salariile şi alte elemente de muncă vie	8014	813	9,86
10. Administraţia de stat (inclusiv organe judecătoreşti şi procuratura şi alte cheltuieli)	3038	274	11,10
- cheltuieli materiale	1061	73	14,51
- cheltuieli cu salariile şi alte elemente de muncă vie	1977	201	9,86

	În milioane		Raportul
	lei	dolari	leu/dolar
1	2	3	4
11. Gospodăria comunală, întreţinerea şi repararea curentă a drumurilor şi podurilor	1793	142	12,67
- cheltuieli materiale	1293	91	14,24
- cheltuieli cu salariile şi alte elemente de muncă vie	500	51	9,86
12. Amortizarea drumurilor şi podurilor şi a locuinţelor proprietate de stat	1489	92	16,24
13. Lucrări geologice (ale Comitetului de Stat al Geologiei)	552	46	12,11
- cheltuieli materiale	384	29	13,43
- cheltuieli cu salariile şi alte elemente de muncă vie	168	17	9,86

Rezultatele recalculării fondului de acumulare al RS România pe anul 1965, în dolari SUA

	Milioane lei	Milioane dolari	Raportul leu/dolar
1	2	3	4
Total fond de acumulare	35191	1506	23,37
Creşterea fondurilor fixe[1)]	26727	1095	24,42
Investiţii	44858	2582	17,37
Reparaţii capitale	5709	329	17,35
Amortizarea (-)	- 23459	- 1787	13,12
Materiale rezultate din lichidarea fondurilor fixe (-)	- 381	- 29	13,12
Creşterea fondurilor circulante	7961	379	20,99
Creşterea şeptelului	503	32	15,69

Notă:
[1)] Nu cuprinde creşterea şeptelului în animale de muncă şi de producţie.

Metodologia de calcul a venitului naţional al RS România în dolari SUA

I. METODA DE PRODUCŢIE

Venitul naţional al RS România din anul 1965 în dolari SUA s-a determinat pe baza principiilor metodei de producţie ca diferenţă între produsul social şi cheltuielile materiale corespunzătoare.

Calculul s-a efecuat pentru industrie, agricultură şi transporturi feroviare de mărfuri – metodologia de calcul pe fiecare din aceste ramuri este prezentată în continuare. Raportul de preţuri leu/dolar stabilit pe baza datelor din aceste trei ramuri, prin care s-a cuprins peste 80% din produsul social a fost folosit la extinderea calculelor pentru întregul volum al venitului naţional.

Calculul în dolari SUA al produsului global şi net din industria RS România pe anul 1965

a) Evaluarea produsului net obţinut în industria RS România în anul 1965 în dolari SUA s-a făcut pe baza metodei de producţie care a presupus calcularea în dolari – preţuri interne SUA a produselor care intră în producţia industrială şi separat a produselor care intră în consumul productiv al industriei, ca obiecte ale muncii, la care s-a adăugat amortizarea fondurilor fixe recalculată în dolari.

Determinarea în mod direct a produsului net din industrie – ca de altfel şi din alte ramuri – nu s-a putut face întrucât elementele produsului net (salarii, beneficii şi impozit pe circulaţia mărfurilor) prin conţinutul lor pun probleme cărora nu li s-a dat încă o rezolvare satisfăcătoare din punct de vedere teoretic.

b) Elementele care au stat la baza efectuării calculelor în dolari au fost, în principal, următoarele:

1) cantităţile (pe produse, grupe de produse) fabricate în industria RS România în anul 1965;

2) cantităţile (pe produse, grupe de produse provenite din: industrie, agricultură, import) care intră în consumul material al industriei;

3) preţurile unitare sau medii – în lei şi dolari – pentru nomenclatorul existent în evidenţa producţiei şi consumului în cantităţi;

4) structura valorică a produsului global pe ministere, direcţii generale sau ramuri, necesară la extinderea calculelor pentru producţia nenominalizată;

5) structura valorică a cheltuielilor materiale pe ramuri de provenienţă a materiilor prime, materialelor, combustibilului, amortizării.

c) **Sursele de date**

Pentru recalcularea produsului global, a cheltuielilor materiale (obiectivele muncii şi amortizarea fondurilor fixe) din industrie s-au folosit următoarele surse de date:

1) lucrarea anuală *Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional al RS România din anul 1965;*

2) producţia industrială în unităţi naturale pe anii 1963 şi 1965 – date statistice anuale;

3) balanţa producţiei, consumului şi acumulării produsului social pe anul 1965 – tabele anexe;

4) cataloage de preţuri cu ridicata reaşezate ale Ministerului Petrolului pentru ţiţei, gaze naturale şi alte produse, Ministerului Minelor pentru combustibili solizi, minereuri de fier etc., Ministerului Industriei Metalurgice pentru: cuie, lanţuri, cabluri şi articole de sârmă, materiale şi produse refractare, Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini pentru:

- metale şi aliaje neferoase;
- agregate, instalaţii, maşini-unelte piese de schimb pentru industria petrolieră vol. I şi vol. II;
- mijloace de transport terestre feroviare şi aeriene;
- supliment la cataloagele preţurilor cu ridicata reaşezate;

Ministerul Economiei Forestiere:

- catalogul preţurilor cu ridicata ale produselor din lemn şi al tarifelor de prestaţiuni;

5) lista de preţuri pentru utilaje complexe lei/tona la produsele pentru care evidenţa producţiei se ţine în alte unităţi de măsură – completate la cererea DCS de MICM;

6) *Anuarul Statistic al SUA* 1965 şi 1966;

7) *Anuarul Statistic al FAO* – producţie pe anul 1966;

8) *Industrie und Handwerk*, Fachserie D., Reihe 3, 1966, editată de Statistiche, Bundesamt, Wiesbaden (RFG);

9) *Commodity Trade* (exports, imports) 1965, editat de OCDE (Organisation for Econmic Cooperation and Development);

10) *The Times Review of Industry and Technology*, sept. 1967;

11) *Oil, Paint and Drug Reporter*, 27 dec. 1965 (SUA);

12) Colecţia Comtel Reuter.

d) **Modul de calcul al datelor producţiei industriale şi cheltuielilor materiale**

I. Calcularea produslui global

Succesiunea operaţiunilor în cadrul acestei etape a fost următoarea:

1) S-au stabilit produsele şi grupele de produse pentru care s-au putut obţine date interne de producţie (cantităţi şi valori) sau preţuri unitare de produse sau grupă de produse;

2) S-au indentificat produsele sau grupele de produse pentru care s-au putut obţine date în dolari (în unele cazuri în mărci germane) preţuri unitare;

3) S-au făcut transformările din sistemul de măsuri nordamerican în sistemul metric. Pentru industria construcţiilor de maşini, s-a cerut

Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini să prezinte date de preţuri unitare per tonă, pentru produsele industriei construcţiilor de maşini pentru care evidenţa din ţara noastră conţine date per bucată, întrucât sursele externe au prezentat date de preţuri unitare per greutate;

4) Pe baza datelor stabilite s-a procedat la stabilirea rapoartelor de preţuri leu/dolar, grupând produsele sau grupele de produse pe ministere sau direcţii generale.

Întrucât evidenţa producţiei industriale în ţara noastră se face la preţuri cu ridicata de întreprindere (fără impozitul pe circulaţia mărfurilor) şi nu deţinem date de impozit desfăşurat pe produse, raportul de preţuri leu/dolar a fost evidenţiat numai la nivelul grupei de produse sau a ministerului.

În cursul desfăşurării lucrării, în special pentru industria construcţiilor de maşini, pentru industria textilă, industria minieră, în vederea analizării datelor sub diverse aspecte, s-au stabilit rapoarte şi pe produse sau grupe de produse;

5) Pentru unităţile la care nu s-au putut identifica preţuri curente externe (ex. industria poligrafică) sau au fost identificate într-o proporţie mult mai mică în comparaţie cu alte ramuri, la aceseta s-a aplicat raportul stabilit la unele unităţi (ministere sau direcţii generale) cu producţia similară sau raportul obţinut pe total industrie republicană.

În alte cazuri, cum a fost, de exemplu, la industria cărbunelui, preţurile la principalele produse s-au stabilit pe baza preţurilor antracitului în dolari şi a puterii calorice a celorlalte produse faţă de acest produs.

La industria locală, UCECOM şi industria micilor meseriaşi necooperativizaţi, calculul s-a efectuat pe baza raportului leu/dolar stabilit la industria republicană şi a producţiei acestor unităţi pe ramuri ale industriei.

II. Cheltuielile materiale au fost recalculate diferit pe ministere, în funcţie de materiile prime consumate, aplicând în mod global raportul obţinut la ramurile sau ministerele furnizoare de materii prime. În cazurile în care nu s-au putut determina ramurile furnizoare s-a luat în considerare un raport leu/dolar egal cu cel stabilit pentru produsul global (sau ceea ce echivalează cu menţinerea ponderii greutăţii specifice a cheltuielilor materiale în produsul global din calculul în monedă naţională).

La industria alimentară s-a recalculat valoarea consumului de materii prime de provenienţă agricolă, iar la energia electrică valoarea consumului pe feluri de combustibili, prin metoda directă.

(…)

*

* *

Cu privire la dificultăţile care s-au întâmpinat cu ocazia acestor calcule, în continuare se expun problemele legate de recalcularea producţiei industriei construcţiilor de maşini.

(…)

Calculul în dolari SUA al produsului global şi net al României din agricultură

1) Calculul produsului net din agricultura României, în dolari SUA, s-a efectuat prin metoda de producţie, prin scăderea din valoarea produsului global a cheltuielilor materiale aferente acestuia. Determinarea produsului global s-a făcut după metoda de ramură, utilizată la calculul curent al venitului naţional, în sensul că producţia agricolă în unităţi naturale a fost evaluată cu ajutorul preţurilor unitare în dolari. Acelaşi principiu a fost utilizat la determinarea cheltuielilor materiale, în principal pentru elementele de natură agricolă.

2) Pentru efectuarea calculelor au fost necesare următoarele elemente:

a) volumul fizic al producţiei agricole vegetale şi animale;

b) preţurile unitare, curente în lei, unice, pe total agricultură, în anul 1965, pentru produsele agricole;

c) preţurile unitare curente ale anului 1965 pentru produse agricole şi unele produse industriale, în dolari SUA;

d) consumul cantitativ de sămânţă, furaje, îngrăşăminte etc., necesare determinării cheltuielilor de muncă trecută din agricultură.

3) Sursele de date folosite la recalcularea produsului global şi net din agricultură în anul 1965 au fost următoarele:

a) Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional ale RS România din anul 1965;

b) Balanţa produselor agricole la producători – pe anul calendaristic 1965;

c) Balanţa producţiei, consumului şi acumulării produsului social pe anul 1965;

d) *Anuarul Statistic al SUA* pe anul 1965 şi 1966;

e) *Anuarul Statsitic al FAO* – producţie pe anul 1966;

f) Diverse surse de date externe:

- *Survey of current business* – vol. 47 – feb. 1967;

- *Commodity Trade* (exports, imports) 1965.

4) Calculul produslui global şi al cheltuielilor materiale în dolari SUA pe anul 1965 s-a realizat astfel:

- Identificarea produselor agricole pentru care s-au găsit preţuri unitare în dolari SUA (cereale boabe, leguminoase boabe, plante tehnice, legume şi zarzavaturi, plante de nutreţ, fructe, produse animale). Au fost extrase date privind producţia în unităţi naturale şi preţurile în lei corespunzătoare acesteia. Întrucât unităţile de măsură pentru produsele al căror preţ în dolari a fost identificat diferă de cele în lei, s-a procedat la transformarea preţurilor, pe baza raporturilor dintre unităţile de măsură respective;

- S-au efectuat calcule de asimilare a preţurilor unor produse pentru care nu există preţuri în dolari SUA şi care deţin o pondere însemnată în volumul produsului global şi al cheltuielilor materiale (produse secundare, unele legume etc.);

- Întrucât identificarea preţurilor în dolari SUA nu s-a realizat pentru volumul complet al producţiei şi cheltuielilor materiale, s-a procedat la întregirea datelor privind volumul valoric, prin aplicarea raportului de preţ leu/dolar, calculat pentru partea nominalizată, asupra părţii nenominalizate.

5) În legătură cu calculul produsului net din agricultura României în dolari SUA, considerăm necesar să facem următoarele sublinieri:

- Metoda utilizată se bazează pe principiile calculelor curente ale produsului net din RS România;

- Sursele de date nu au asigurat preţuri în funcţie de calitatea produselor, calculul făcându-se în absenţa studiilor merceologice şi a unui nomenclator de produse suficient de detaliat pentru a elimina diferenţele de structură a producţiei pe calităţi, rase de animale etc.;

- Asimilarea de preţuri în dolari s-a efectuat pentru un număr mare de produse, care deţin însă o pondere mică în valoarea producţiei globale şi a cheltuielilor materiale (aproximativ 20%);

- Calculul amortizării fondurilor fixe productive din agricultură a fost efectuat pe baza structurii fondurilor fixe pe ramuri de provenienţă şi a

raportului de preţ al diverselor elemente componente ale producţiei ramurilor, care furnizează produse destinate investiţiilor în agricultură.

Conform acestui principiu a fost calculată în dolari valoarea fondurilor fixe din agricultură, iar volumul amortizării s-a determinat pe baza cotelor de amortizare în vigoare în RS România în 1965;

- În legătură cu rezultatele calculului în dolari SUA a produsului global şi net din agricultură în anul 1965, apreciem că, ţinând seama de volumul de date utilizat în calculul şi partea de producţie calculată, datele pot servi pentru cunoaşterea raportului de preţ leu/dolar pe produse sau grupe de produse, ţinând însă seama de gradul de aproximare cu care s-au efectuat calculele în lipsa diverselor elemente de calcul; considerăm că rezultatele trebuie să aibă o utilizare limitată. Pentru detalierea calculelor este necesar a aprofunda principalele probleme legate de metodologia de calcul şi în special problemele surselor de date externe.

(…)

Calculul în dolari SUA al produsului global şi net al RS România din transportul feroviar de mărfuri

1) Calculul indicatorului produs global din transportul feroviar de mărfuri are la bază raportul dintre tariful pe tonă/km în lei şi în dolari.

2) Tariful mediu pe tonă/km realizat în anul 1965 în RS România (0,1586) s-a determinat ca raport între volumul încasărilor din traficul feroviar de mărfuri şi numărul de tone/km efectuate.

Tariful în dolari din SUA a fost, după *Survey of Current Business US Departament of Commerce Office of Business Economics,* vol. 47, nr. 2, februarie 1967, de 1,266 cenţi per tonă/milă, respectiv de 0,786 cenţi per tonă/km.

Raportul leu/dolar, la transportul feroviar de mărfuri calculat pe această bază a fost de 20,17.

3) Elementele de cheltuieli materiale aferente transportului feroviar de mărfuri s-au determinat în dolari pe baza raportului leu/dolar stabilit pe grupele de produse industriale şi a structurii cheltuielilor materiale. Astfel, cheltuielile cu combustibil s-au calculat cu media aritmetică a produselor: păcură, huilă, lignit, cărbune brun şi motorină, iar la energia electrică s-au

calculat cu raportul obţinut la producţia de energie. Pentru alte cheltuieli materiale în a căror structură predomină reparaţiile, s-a folosit raportul de la grupa de produse – material rulant, iar cheltuielile materialelor s-au calculat cu raportul leu/dolar obţinut ca medie ponderată a rapoartelor combustibil, energie şi alte cheltuieli materiale.

Amortizarea s-a calculat cu ajutorul unor rapoarte diferenţiate în funcţie de ramura de provenienţă a fondurilor fixe. Astfel, pentru fondurile fixe din categoriile clădiri şi construcţii speciale s-a folosit raportul leu/dolar de 6,5, rezultat din împărţirea costului pe metrul pătrat de suprafaţă construită (construcţii de locuinţe exclusiv cele neagricole); pentru fondurile fixe de provenienţă industrială (din producţia indigenă şi din import) s-a utilizat raportul grupei material rulant.

4) Produsul net s-a obţinut prin diferenţă între produsul global şi cheltuielile materiale.

Fondul de acumulare calculat în lei şi dolari

Fondul de acumulare al RS România pe anul 1965 a fost recalculat în dolari, cu scopul de a determina, prin însumarea acestuia cu fondul de consum – de asemenea recalculat în dolari – venitul naţional utilizat.

Fondul de acumulare al RS România în dolari SUA nu poate servi ca element de comparare a acumulării din ţara noastră cu SUA sau alte ţări, o asemenea operaţiune necesită o serie de calcule speciale care nu s-au efectuat în această lucrare.

Datele în lei referitoare la diferitele elemente ale fondului de acumulare al RS România, stabilite în conformitate cu metodologia în vigoare la noi, au fost recalculate în dolari, fie prin calcule directe (cantităţi × preţuri) acolo unde sursele de date au permis, fie cu ajutorul rapoartelor de preţuri leu/dolar obţinute prin mărfuri reprezentative, aplicate grupelor valorice analitice care intră în componenţa fondului de acumulare.

Întrucât lucrarea s-a efectuat în condiţii nesatisfăcătoare, în multe cazuri au fost făcute asimilări, în sensul aplicării unor rapoarte leu/dolar, pentru acele produse pentru care s-a presupus că şi în dolari ar exista o corelaţie valorică similară celei din ţara noastră.

De asemenea, datorită surselor de date interne şi străine insuficiente, unele elemente (valoarea construcţiilor din investiţii şi amortizarea) au fost

recalculate în dolari pe baza unor metode de calcul simplificate şi ale căror rezultate ar putea forma obiectul unor studii ulterioare.

Fondul de acumulare în dolari, determinat pe baza elementelor detaliate de calcul, reprezintă o primă experimentare de acest fel în ţara noastră, iar rezultatele obţinute, ca în cazul fondului de consum, trebuie considerate orientative.

Datele fondului de acumulare în lei luate în calcul corespund celor stabilite în lucrările curente privind utilizarea finală a venitului naţional.

Sursele de date folosite şi metodologia recalculării din lei în dolari a elementelor fondului de acumulare se prezintă în mod detaliat:

a) Lucrări efectuate în DCS:

- fondul de acumulare 1965 în valută naţională;
- bilanţul contabil centralizat al economiei naţionale;
- bilanţurile contabile ale ministerelor şi direcţiilor generale din ramura industriei;
- producţia în unităţile naturale în 1965;
- îndeplinirea planului de aprovizionare în anul 1965;
- recensământul stocurilor de materiale de la 1 ianuarie 1965 şi 1 ianuarie 1966.

b) Alte lucrări:

- *Metal Statistics*, 1966;
- *Commodity Trade (Exports, Imports),* 1965, editată de OCDE (Organisation for Economic Cooperation and Development);
- Colecţia Comtel Reuter;
- Raportul anual al „Camerei de Comerţ" – preţuri CECO;
- Tabelele input-output pentru ţările comunităţii economice europene – octombrie 1964 – l'Office Statistique des Communautés Européennes.

Recalcularea elementelor fondului de acumulare

Creşterea fondurilor fixe, după metodologia noastră, este determinată ca diferenţă între investiţii plus reparaţii capitale şi amortizare.

A) Investiţii

Pentru recalcularea investiţiilor s-a pornit de la datele existente la DCS luate în calcul la metoda naţională, care au fost defalcate pe elementele componente ale acestora, construcţii, utilaje-scule, lucrări geologice şi alte investiţii.

a) Construcţii (fără reparaţii capitale)

Volumul construcţiilor cuprinse în volumul investiţiilor s-a defalcat pe elemente de cheltuieli materiale şi produs net în funcţie de structura produsului global realizat în construcţii. Menţionăm că produsul global din construcţii cuprinde şi reparaţii capitale şi alte elemente care nu se cuprind în volumul investiţiilor.

1) Cheltuielile materiale cu obiectele muncii s-au recalculat cu raportul leu/dolar obţinut din recalcularea unor materiale folosite pentru investiţii. În volumul materialelor folosite pentru investiţii, care reprezintă 60,4% din totalul obiectelor muncii, s-au cuprins în general principalele mărfuri, la care s-a adăugat valoarea transporturilor realizate pentru construcţii.

Valoarea în dolari a transporturilor s-a determinat pe baza ponderii deţinute de acestea în cheltuielile cu construcţiile din RFG (0,2%)[1].

Extinderea s-a făcut considerând cheltuielile materiale în dolari în totalitate, 100%, iar valoarea consumurilor de materiale, fără costul transporturilor, 91,8%.

Sursele de date nu au permis luarea în calcul a unor produse care intră în volumul construcţiilor în cantităţi apreciabile cum sunt produsele de balastiere, articole tehnico-sanitare, articole electrotehnice, apă etc.

2) Amortizarea fondurilor fixe s-a recalculat cu raportul leu/dolar obţinut la recalcularea producţiei industriale de utilaje de construcţii.

3) Salariile şi alte elemente de produs necesar s-au recalculat cu raportul leu/dolar obţinut la recalcularea fondului de consum pentru produse alimentare şi nealimentare.

În volumul salariilor s-au cuprins valoarea zilelor de muncă, salariile, contribuţiile asupra salariilor şi produsul net realizat la construcţiile efectuate de populaţie.

La acest element al produsului global al construcţiilor nu s-a putut folosi varianta în care recalcularea salariilor se efectuează cu ajutorul raportului leu/dolar stabilit pe baza salariului mediu orar al muncitorilor din construcţii (în RSR la construcţii în antrepriză 5,054 lei pe oră, iar în SUA 3,55 dolari pe oră, conform publicaţiei BIT – 1966, p. 585). Rezultatele obţinute pe această cale conduc la un volum de salarii în dolari de 5,7

[1] Input-Output – Tabelle für Bundesrepublik Deutschland 1960.

miliarde de dolari, ceea ce ar reprezenta circa jumătate din întregul venit naţional. După aprecierea noastră acest raport nu poate servi la recalcularea în dolari a valorii construcţiilor executate în ţara noastră, deoarece nu reflectă diferenţe mari de productivitate a muncii. Soluţia adoptată la noi presupune că volumul salariilor din construcţii s-a recalculat în dolari pe baza raportului stabilit după destinaţia preponderentă a salariilor (cumpărările de produse).

4) Beneficiile s-au recalculat cu media obţinută la recalcularea obiectelor muncii, amortizării şi fondului de salarii.

b) Utilaje, scule

La recalcularea utilajelor şi sculelor s-a ţinut seama în primul rând de provenienţa acestora şi anume din producţia indigenă sau din import.

Utilajele şi sculele din ţară s-au recalculat cu raportul obţinut la recalcularea producţiei industriale – construcţii de maşini – pe ramuri ale economiei naţionale şi ale industriei.

Utilajele din import s-au recalculat prin transformarea valorii importului de utilaje intrate în investiţii, din lei valută în dolari.

c) Lucrările geologice şi „alte investiţii" s-au recalculat cu raportul mediu leu/dolar obţinut la recalcularea construcţiilor şi utilajelor.

B) Reparaţii capitale

Recalcularea reparaţiilor capitale s-a efectuat distinct pe reparaţii la construcţii şi pe reparaţii la utilaje.

Recalcularea reparaţiilor capitale la construcţii s-a făcut cu raportul leu/dolar obţinut la recalcularea volumului construcţiilor, iar a reparaţiilor capitale la utilaje cu raportul de la investiţii şi utilaje (total).

C) Amortizarea fondurilor fixe (se scade)

1) Amortizarea fondurilor fixe productive s-a recalculat distinct pe ramuri ale producţiei materiale. Amortizarea aferentă fondurilor fixe de natura construcţiilor s-a recalculat cu raportul leu/dolar obţinut pentru lucrările de construcţii, iar amortizarea aferentă utilajelor s-a recalculat cu raportul obţinut la recalcularea producţiei industriale – construcţii de maşini, pe ramuri ale producţiei materiale.

Amortizarea fondurilor fixe din ramurile industriei şi agricultură s-a considerat egală cu valoarea acesteia din calculul produsului global şi net al acestor ramuri în dolari (metoda de producţie).

În legătură cu modul de recalculare a amortizării trebuie subliniat faptul că se presupune că s-a reevaluat în dolari numai valoarea fondurilor fixe, iar cotele de amortizare s-au păstrat la nivelul celor aplicate în ţara noastră.

2) Amortizarea fondurilor fixe neproductive s-a recalculat cu raportul obţinut la recalcularea construcţiilor de investiţii, în afară de amortizarea transporturilor şi telecomunicaţiilor neproductive (utilaje) care s-au recalculat cu raportul obţinut la recalcularea unor utilaje specifice – de la calculul producţiei industriale (construcţii de maşini).

D) Materialele rezultate din lichidarea fondurilor fixe s-au recalculat cu raportul mediu obţinut la recalcularea amortizării.

E) Fonduri circulante

1) Industrie

Fondurile circulante s-au recalculat pe 13 ramuri ale industriei (12 ramuri nominalizate) grupate în: fonduri circulante pentru producţie şi fonduri de circulaţie (produse finale).

Fondurile pentru producţie s-au determinat pe baza stocurilor de materii prime şi materiale în unităţi naturale din lucrarea privind îndeplinirea planului de aprovizionare, a preţurilor în lei de la producţia industrială şi a preţurilor în dolari din publicaţiile străine arătate mai sus.

Produsele finite s-au determinat pe baza datelor privind creşterea stocurilor la recensămintele de materiale de la 1 ianuarie 1965 şi 1 ianuarie 1966 şi a preţurilor din sursele arătate mai sus.

În subramurile la care produsele nominalizate însumate au reprezentat mai puţin de 50% din volumul fondurilor circulante, recalcularea s-a făcut cu raportul leu/dolar stabilit în calculele produsului global şi net din industrie în dolari (de la producţie şi cheltuieli materiale la stocurile pentru producţie şi de la producţia ramurii respective pentru stocurile de produse finite).

Fondurile circulante care nu au fost cuprinse în subgrupele industriale nominalizate s-au recalculat cu media celor nominalizate.

2) Construcţii

Fondurile circulante aflate la constructori şi la executanţii de lucrări geologice, precum şi materialele de construcţii aflate la beneficiarii de investiţii s-au recalculat cu raportul leu/dolar obţinut la recalcularea în

dolari a materialelor de construcţii, care intră în valoarea lucrărilor de construcţii.

Stocul de utilaje care necesită montaj s-a recalculat cu raportul leu/dolar pentru producţia de utilaje.

3) Agricultură

Stocurile de materiale de provenienţă industrială aflate la gospodăriile agricole de stat, cooperatiste şi staţiunile de maşini şi tractoare s-au recalculat în dolari cu raportul leu/dolar obţinut pe baza creşterii unor stocuri de materiale la recensămintele stocurilor de materiale de la 1 ianuarie 1965 şi 1 ianuarie 1966.

Stocurile de produse agricole aflate la producătorii agricoli (agricultură de stat, cooperatistă şi populaţie – membrii CAP şi individuali) s-au recalculat direct, ponderând cantităţile cu preţurile în dolari. Valoarea în lei a produselor nominalizate din total au reprezentat 93%, diferenţa s-a recalculat cu raportul mediu al produselor care necesită creşteri cantitative.

Producţia neterminată s-a recalculat cu raportul leu/dolar obţinut la recalcularea cheltuielilor materiale ale agriculturii (la calculul de creare a venitului naţional în dolari).

4) Silvicultură

Fondurile circulante din silvicultură s-au recalculat cu raportul mediu rezultat din recalcularea fondurilor circulante de la toate ramurile economiei naţionale.

5) Transporturi şi telecomunicaţii

Fondurile circulante din aceste ramuri s-au recalculat cu ajutorul raportului mediu leu/dolar stabilit pentru creşterea stocurilor existente la Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor în lucrările privind recensămintele stocurilor de materiale de la 1 ianuarie 1965 şi 1 ianuarie 1966.

6) Circulaţia mărfurilor

Fondurile circulante existente în cadrul comerţului cu ridicata, cu amănuntul şi la cooperaţia de consum s-a recalculat pe baza stocurilor, pe grupe valorice de mărfuri alimentare şi nealimentare din comerţ şi a raportului leu/dolar determinate la fondul de consum.

Fondurile circulante existente în ramura „aprovizionării tehnico-materiale” s-au recalculat cu raportul obţinut la recalcularea cheltuielilor materiale din industrie în dolari.

Recalcularea fondurilor circulante aflate în ramura „achiziţii şi colectări de produse agricole” s-a făcut direct, ponderând cantităţile existente în stoc, cu preţurile în dolari luate în calcul la determinarea producţiei agricole.

Valoarea în lei a stocurilor de produse nominalizate a reprezentat 71%, iar cu media obţinută s-a recalculat restul valorii produselor nenominalizate.

Fondurile circulante aflate în ramura comerţului s-au recalculat cu raportul de preţuri leu/dolar obţinut pe baza creşterii unor stocuri de produse în unităţi naturale, existente la recensămintele stocurilor de materiale din 1965 şi 1966.

Recalcularea fondurilor circulante aflate la cantine s-a făcut cu raportul obţinut la recalcularea stocurilor de produse alimentare din comerţ.

7) Alte ramuri

Fondurile circulante aflate în „alte ramuri” s-au recalculat cu rapoartele leu/dolar obţinute pe baza unor produse specifice cuprinse în această ramură.

Pentru recalcularea fondurilor circulante aflate în subramura „proiectări” s-a folosit raportul obţinut la fonduri circulante – total industrie.

8) Unităţi neproductive

Recalcularea fondurilor circulante din transportul şi telecomunicaţiile neproductive s-a făcut cu raportul leu/dolar luat în calcul la transporturile şi telecomunicaţiile productive, cele ale gospodăriei comunale şi de locuinţe cu raportul obţinut la recalcularea materialelor de construcţii consumate pentru investiţii. Fondurile circulante aflate în ramura „sănătate” s-au recalculat cu raportul obţinut la fondurile circulante din industria chimică.

Anexe, tabele selectate

Anexa 1

Produsul global din industrie pe anul 1965 calculat pe baza raportului leu/dolar

	PRODUSUL GLOBAL		
	Produs global mil. lei	Raport de preţuri leu/dolar	Produs global mil. dolari
1	2	3	4
TOTAL INDUSTRIE	**194867**	**13,0**	**15004,4**
A. TOTAL INDUSTRIE SOCIALISTĂ	**193502**	**13,0**	**14852,8**
I. INDUSTRIA DE STAT	185671	13,2	14066,0
- industria republicană	173685	13,2	13173,3
- industria locală	11984	13,4	892,7
II. INDUSTRIA COOPERATISTĂ	7833	10,0	786,8
B. INDUSTRIA PARTICULARĂ	1365	9,0	151,6
MINISTERUL ENERGIEI ELECTRICE	**5071**	**14,5**	**350,2**
- Direcția Generală a Distribuţiei Energiei Electrice	4698	14,7	319,6
- Direcția Generală Construcţii-Montaj	208	11,8	17,6
- Producția secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	128	11,8	10,8
- Producția secundară industrială de pe lângă întreprinderile neindustriale	37	17,2	2,2
MINISTERUL MINELOR	**4519**	**22,4**	**201,3**
- Direcția Generală a Cărbunelui	2604	21,0	124,0
- Direcția Generală a Minereurilor Neferoase, Fier, Sare şi Nemetalifere	1887	25,2	74,9
- Producția secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	28	11,8	2,4
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE	**16199**	**15,7**	**1032,8**
- Direcția Generală Chimice	11186	17,8	628,4
- Direcția Generală a Celulozei şi Hârtiei	1972	7,2	273,8
- Direcția Generală Construcţii-Montaj pentru Uzine Chimice şi Rafinării	98	11,8	8,3
- Producția secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	132	11,8	11,2
- Direcția Generală a Metalelor Neferoase şi Rare	2811	25,3	111,1
MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE	**15390**	**23,6**	**651,8**
- Direcția Generală Siderurgică	11357	25,5	445,3
- Direcția Generală Ţevi trefilate şi Cabluri	3500	25,4	137,8
- Direcția Generală Materiale Refractare	467	7,4	63,1
- Producția secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	66	11,8	5,6
MINISTERUL PETROLULUI	**13644**	**12,9**	**1057,7**
- Direcţii Generale	13586	12,9	1053,1
- Producția secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	58	11,8	4,9
MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCȚIILE DE MAŞINI	**26216**	**13,8**	**1899,7**
- Producţia industrială	26182	13,8	1897,2

	PRODUSUL GLOBAL		
	Produs global mil. lei	Raport de preţuri leu/dolar	Produs global mil. dolari
1	2	3	4
- Producţia secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	23	11,8	1,9
- Producţia Unităţilor Industriale de pe lângă Întreprinderile Neindustriale	11	17,2	0,6
MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR	**3886**	**11,8**	**329,3**
CSCAS	12	11,8	1,0
MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE	**11596**	**17,8**	**651,4**
CSA	2150	10,3	208,6
- Trustul Uzinelor de Reparaţii	495	17,2	28,8
- Producţia Unităţilor Industriale de pe lângă Întreprinderile Neindustriale	1655	9,2	179,8
MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE	**30051**	**14,3**	**2106,3**
- Textile, Confecţii, Tricotaje	22343	13,4	1667,3
- Pielărie, Blănărie, Încălţăminte	5421	20,5	264,4
- Sticlă, Ceramică	2287	13,1	174,6
MINISTERUL INDUSTRIEI ALIMENTARE	**37633**	**9,2**	**4090,5**
MINISTERUL TRANSP. ŞI TELECOMUNICAŢIILOR	**1781**	**14,9**	**119,9**
- Direcţia Industrială	830	17,2	48,3
- Direcţia Generală a Construcţiilor	513	11,8	43,5
- Producţia secundară industrială a Organiz. de Construcţii-Montaj	99	11,8	8,4
- Producţia Unităţilor Industriale de pe lângă Întreprinderile Neindustriale	339	17,2	19,7
MINISTERUL COMERŢULUI INTERIOR	**63**	**17,2**	**3,7**
MINISTERUL COMERŢULUI EXTERIOR	**670**	**9,2**	**72,8**
MINISTERUL ÎNVĂŢĂMÂNTULUI	24	17,2	1,4
CSCA	779	13,6	105,6
UNUINEA ARTIŞTILOR PLASTICI	**19**	**17,2**	**1,1**
BANCA NAŢIONALĂ A RS ROMÂNIA	**94**	**17,2**	**5,5**
MINISTERUL SĂNĂTĂŢII ŞI PREVED. SOCIALE	**103**	**17,2**	**6,0**
PRODUCŢIA INDUSTRIALĂ DE CONSTRUCŢII	151	11,8	12,8
DIVERŞI	3634	13,8	263,3
ÎNTREPRINDERI ALE SFATURILOR POPULARE	**11984**	**13,4**	**892,7**
- Producţia Industrială	7678	12,9	595,2
- Mori şi Prese	3295	14,1	233,7
- Producţia Secundară Industrială	91	11,8	7,7
- Producţia Industrială a Întreprinderilor Neindustriale	554	17,2	32,2
- Producţia Industrială din Bilanţurile de Construcţii	282	11,8	23,9
UCECOM	**4891**	**9,7**	**504,2**
CENTROCOOP	**1192**	**12,9**	**92,4**
PRODUCŢIA INDUSTRIALĂ DIN CAP	**1750**	**9,2**	**190,2**
PRODUCŢIA INDUSTRIALĂ A MEŞTEŞUGARILOR ŞI MESERIAŞILOR NECOOPERATIVIZAŢI	**1365**	**9,0**	**151,6**

Anexa 2

Calculul raportului leu/dolar pe ministere şi produse sau grupe de produse industriale

	U.M.	Preţ pe unitate dolari	Preţ pe unitate lei
1	2	3	4
Ministerul Energiei Electrice			
Energie electrică	mii/kWh	18,59	273,9
Raport leu/dolar = 14,74			
Ministerul Minelor			
Huilă Valea Jiului	tona	13,927	60,9
Huilă Banat	tona	15,917	4,4
Cărbune brun	tona	7,688	4,4
Lignit	tona	6,637	33,6
Antracit	tona	15,917	0,2
Brichete de cărbune	tona	16,729	6,5
Bitum natural	tona	19,294	0,3
TOTAL			**110,3**
Raport leu/dolar = 21,0			
Ministerul Petrolului			
Benzină auto	tona	35,667	85,0
Păcură	tona	15,43	58,2
Petroluri	tona	30,26	5,9
Gaz metan	mii m^3	18,22	234,4
Bitum de petrol	tona	19,294	6,6
Uleiuri	tona	76,684	37,7
Benzen	tona	68,70	3,1
Toluen	tona	55,50	1,8
Xileni	tona	66,10	1,9
Petrol lampant	tona	30,26	20,8
Motorină	tona	27,39	98,6
Ţiţei extras	tona	25,40	319,3
TOTAL			**873,3**
Raport leu/dolar = 12,91			
Ministerul Industriei Metalurgice			
Fontă	tona	62,49	21,2
Oţel	tona	66,14	24,8
Laminate finite pline	tona	125,66	290,8
Sârmă trasă	tona	138,42	24,3
Ţevi oţel	tona	157,83	92,5
Cărămizi refractare	tona	126,57	30,8
TOTAL			**484,4**
Raport leu/dolar = 24,4			
Ministerul Industriei Chimice			
Acid sulfuric	tona	219,4	0,2
Sodă caustică	tona	114,6	24,7
Acid clorhidric	tona	27,2	8,2
Uree	tona	100,0	2,4
Fenol	tona	215,0	3,7
Penicilină	miliarde U.I.	200,0	4,6
Lacuri şi vopsele	tona	765,5	33,0
Mase plastice şi răşini sintetice	tona	451,95	34,8
Fibre şi fire chimice	tona	1807,79	37,8
Detergenţi 20% S.A.	tona	527,62	11,6

	U.M.	Preţ pe unitate dolari	Preţ pe unitate lei
1	2	3	4
Cauciuc sintetic	tona	595,25	18,3
Anvelope total	mii buc.	44629	111,2
Tananţi de extracţie	tona	285,56	1,2
Îngrăşăminte fosfatice 100% (P_2O_5)	tona	109,0	13,8
Îngrăşăminte cu azot 100% N	tona	210,0	34,2
Sodă calcinată	tona	30,5	10,8
TOTAL			**350,6**
Raport leu/dolar = 17,84			
Hârtie total	tona	201,46	49,2
Carton şi mucava	tona	173,2	6,2
Saci de hârtie	tona	371,65	131,6
TOTAL			**187,0**
Raport leu/dolar = 7,2			
Plumb	tone	352,74	8,0
Cupru de convertizor	tone	781,98	7,8
Aluminiu	tone	540,13	5,1
Zinc	tone	330,69	8,4
TOTAL			**29,3**
Raport leu/dolar = 25,3			
Ministerul Industriei Construcţiilor			
Ciment	tone	23,73	128,3
Var	tone	13,50	11,3
Geamuri trase 2 mm grosime	mii m^2	1169,0	33,7
Cărămizi refractare	tone	126,57	1,6
TOTAL			**174,9**
Raport leu/dolar = 11,8			
Ministerul Economiei Forestiere			
Cherestea răşinoase	m^3	18,1	52,4
Cherestea de fag	m^3	50,0	81,3
Cherestea de stejar	m^3	80,0	20,2
Parchete	m^2	10,0	39,8
Mobilă	mil.	x	105,0
Lemn pentru celuloză	m^3	13,55	26,0
Lemne de foc	tone	15,77	73,2
TOTAL			**397,9**
Raport leu/dolar = 17,8			

Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net creat în agricultura RS România în anul 1965, în dolari SUA

	Valoarea în		Raport de preţ
	mil. lei	mil. dolari	leu/dolar
1	2	3	4
Produsul global	72958	3250	22,45
Cheltuielile materiale	30874	1341	23,02
Produsul net	42084	1909	22,05

Recalcularea produsului global, cheltuielilor materiale şi a produsului net creat în agricultura României în anul 1965, în dolari SUA

	Elemente nominalizate		Raport de preţ pentru produsele nominalizate leu/dolar	Valoarea totală exprimată în mil. lei	Valoarea elementelor nenominalizate exprimate în mil. lei	Valoarea elementelor nenominalizate exprimate în mil. dolari	Valoarea totală în mil. dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
Produsul global	67886	3022	22,47	72958	5072	228	3250
1. Produse vegetale	45996	2085	22,06	50571	4575	207	2292
2. Produse animale	21890	937	23,37	22387	497	21	958
Cheltuielile materiale	23629	1032	22,96	30874	7245	309	1341
Produsul net				42084			1909

Calculul producţiei agricole a RS România în anul 1965, în lei şi dolari SUA

	Producţia 1965 mii tone	Preţuri curente 1965		Raport de preţ leu/dolar	Valoarea producţiei exprimată în	
		în lei	în dolari		mil. lei	mil. dolari
		lei/kg	dolari/kg			
1	2	3	4	5	6	7
1. Produsele vegetale pentru care sursele de date au oferit preţuri în dolari						
Grâu	5937,0	1,35	0,049	27,59	8183,6	290,9
Secară	124,0		0,046			5,7
Orz	485,4	1,10	0,046	23,91	533,9	22,3
Ovăz	124,0	1,24	0,043	28,84	153,8	5,3
Porumb	5877,0	1,62	0,043	37,67	9520,7	252,7
Sorg boabe	6,2	1,39	0,039	35,64	8,6	0,2
Orez nedecorticat	45,8	3,07	0,108	28,43	140,6	4,9
Fasole boabe	77,8	1,53	0,196	7,81	119,6	15,2
Mazăre	123,4	2,23	0,084	26,55	275,2	10,4
Sfeclă de zahăr	3275,2	0,43	0,015	28,67	1408,3	49,1
In sămânţă	34,9	5,73	0,110	52,09	200,0	3,8
Soia	2,7	3,89	0,091	42,75	10,5	0,2

	Producţia 1965 mii tone	Preţuri curente 1965		Raport de preţ leu/dolar	Valoarea producţiei exprimată în	
		în lei	în dolari		mil. lei	mil. dolari
		lei/kg	dolari/kg			
1	2	3	4	5	6	7
Tutun	34,5	12,14	0,142	85,49	418,8	4,9
Cartofi	2194,7	1,65	0,056	29,46	3621,3	122,9
Roşii proaspete	561,9	1,93	0,205	9,41	1084,5	115,2
Ceapă uscată	234,8	1,84	0,067	27,46	432,0	15,7
Mere	216,8	2,89	0,123	23,50	626,6	26,7
Pere	54,5	3,46	0,134	25,82	188,6	7,3
Prune	694,8	1,77	0,238	7,44	1229,8	165,4
Nuci necurăţate	41,3	7,41	0,500	14,82	306,0	20,7
Struguri	921,3	3,40	0,254	13,39	3232,4	234,0
TOTAL					**31594,2**	**1366,2**
2. Produse animale pentru care sursele de date au oferit preţuri în dolari						
Carne bovine mii tone	410,1	7,24	0,439	16,49	2969,1	180,0
Carne porcine mii tone	454,3	9,70	0,455	21,32	4406,1	206,7
Carne ovine mii tone	134,8	8,12	0,500	16,24	1094,6	67,4
Carne pasăre mii tone	117,0	22,19	0,200	110,95	2596,2	23,4
Ouă mii tone	131,5	19,10	0,484	39,46	2511,7	63,6
Lână mii tone	25,4	41,52	1,040	39,92	1054,6	26,4
Lapte vacă mil. litri	2883,1	1,89	0,096	19,69	5449,1	276,8
TOTAL					**20082,0**	**844,3**

(…)

Anexa 1

Recalcularea în dolari SUA a cumpărăturilor populaţiei din comerţul socialist, în anul 1965

I. MĂRFURI ALIMENTARE

	U.M.	Preţ unitar		Raportul
		în lei	în dolari	leu/dolar
1	2	3	4	5
1. PÂINE INTEGRALĂ (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la pâinea albă şi specialităţi)	-	-	-	11,07
2. PÂINE ALBĂ ŞI SPECIALITĂȚI	kg	5,103	0,461	11,07
3. ALTE PRODUSE DE PANIFICAŢIE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la pâinea albă şi specialităţi)	-	-	-	11,07
4. FĂINĂ ALBĂ	kg	4,026	0,256	15,73
5. FĂINĂ INTEGRALĂ (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la pâinea albă şi specialităţi)	-	-	-	15,73
6. PASTE FĂINOASE	kg	5,940	0,613	9,69
7. BISCUIŢI (s-a calculat cu cu raportul leu/dolar de la pâinea albă şi specialităţi)	-	-	-	11,07
8. MĂLAI (s-a folosit raportul leu/dolar al producţiei de porumb, corectat cu proporţia dintre preţul făinei albe şi al grâului)	-	-	-	21,34
9. PORUMB (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la mălai)	-	-	-	21,34
10. OREZ	kg	8,286	0,579	14,31
11. PEŞTE PROASPĂT	kg	8,080	1,079	7,49
12. CONSERVE DE PEŞTE	kg	19,768	1,670	11,84
13. SEMICONSERVE DE PEŞTE (s-a calculat cu raportul mediu leu/dolar de la peşte proaspăt şi conserve de peşte)	-	-	-	6,33
14. CARNE DE BOVINE	kg	16,630	2,148	7,74
15. CARNE DE PORCINE	kg	16,285	1,736	9,38
16. CARNE DE OVINE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la carne de miel)	kg	12,739	1,601	7,96
17. CARNE DE PASĂRE	kg	18,958	0,860	22,04
18. PREPARATE DE CARNE	kg	24,167	2,917	8,28
19. CONSERVE DE CARNE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la preparate de carne)	-	-	-	8,28
20. SLĂNINĂ ŞI UNTURĂ	kg	15,691	1,792	8,76
21. ULEI	1	11,946	0,623	9,17
22. MARGARINĂ	kg	16,099	0,615	26,18
23. UNT	kg	37,497	1,662	22,56
24. LAPTE (de 2,1% grăsime)	1	2,113	0,150	14,09
25. BRÂNZETURI	kg	16,796	1,662	10,11
26. SMÂNTÂNĂ	kg	15,332	1,450	10,57
27. BRÂNZĂ PROASPĂTĂ DE VACI (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la brânzeturi)	-	-	-	10,11
28. IAURT (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la lapte)	-	-	-	14,09
29. ZAHĂR	kg	9,320	0,260	35,85

	U.M.	Preţ unitar		Raportul
		în lei	în dolari	leu/dolar
1	2	3	4	5
30. PRODUSE ZAHAROASE ŞI DE COFETĂRIE	kg	18,986	2,920	6,50
31. MARMELADĂ (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la mere, pere, prune)	-	-	-	8,70
32. ROŞII	kg	1,820	0,756	2,41
33. CEAPĂ USCATĂ	kg	2,025	0,262	7,73
34. VARZĂ	kg	1,035	0,205	5,05
35. RĂDĂCINOASE	kg	1,504	0,244	6,16
36. DIVERSE LEGUME (s-a recalculat cu raportul leu/dolar de la roşii, ceapă, varză şi rădăcinoase)	-	-	-	3,78
37. CARTOFI	kg	1,116	0,207	5,39
38. FASOLE USCATĂ	kg	4,078	0,386	10,56
39. MERE	kg	3,327	0,392	8,49
40. PERE	kg	2,881	0,525	5,49
41. PRUNE	kg	2,153	0,221	9,74
42. STRUGURI	kg	3,712	0,369	10,06
43. ALTE FRUCTE PROASPETE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la mere, pere şi prune)	-	-	-	8,70
44. CONSERVE DE LEGUME	kg	6,152	0,523	11,76
45. OUĂ	buc.	1,000	0,044	22,73
46. VIN	1	9,073	1,950	4,65
47. ŞAMPANIE, VERMUT, SPUMOS (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la şampanie)	1	42,670	3,200	13,33
48. BERE	1	6,547	0,627	10,44
49. ALCOOL RAFINAT ŞI BĂUTURI ALCOOLICE	grade/ dal	7,715	0,675	11,43
50. RACHIURI NATURALE	grade/ dal	7,800	0,675	11,56
51. CONIAC (în lei preţul mediu al 1° dal 10,172 lei x 40° conţinutul în alcool al coniacului)	1	40,688	5,460	7,45
52. GEM ŞI DULCEAŢĂ	kg	12,317	1,447	8,52
53. COMPOT (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la fructe proaspete)	-	-	-	8,70
54. CITRICE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la portocale)	kg	13,000	0,343	37,90
55. MĂSLINE	kg	13,346	1,550	8,61
56. CAFEA	kg	68,825	1,836	37,47
57. CACAO	kg	72,946	1,300	56,11
58. CEAI	kg	76,724	3,890	19,72
59. FRUCTE EXOTICE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la banane)	kg	16,000	0,353	45,33
60. DIVERSE PRODUSE ALIMENTARE (s-a calculat cu raportul leu/dolar de la total alimentare fără băuturi alcoolice)	-	-	-	10,82
61. T O T A L	-	-	-	**10,04**
62. ADAOS DE ALIMENTAŢIE PUBLICĂ (s-a calculat în dolari cu raportul leu/dolar de la băuturi în proproţie de 50% (7,87) şi cu raportul leu/dolar de la produse alimentare în proporţie de 50% (10,82)	-	-	-	9,11

	U.M.	Preţ unitar		Raportul
		în lei	în dolari	leu/dolar
1	2	3	4	5
63. TOTAL ALIMENTARE	-	-	-	**9,99**
64. SE SCADE VALOAREA MĂRFURILOR CARE NU INTRĂ ÎN FONDUL DE CONSUM	-	-	-	9,99
65. TOTAL PRODUSE ALIMENTARE PENTRU FONDUL DE CONSUM	-	-	-	**9,99**

Sursele preţurilor în dolari:

1) Statistical Abstract of the United States 1966 (87th Annual Edition);
2) (poziţiile 2, 4, 11, 17, 20-25, 29, 32-35, 37-39, 44, 45, 49, 50, 54, 56, 59);
3) Economic Forces in the United States 1963 (poziţiile 12, 41, 48, 58);
4) Retail Prices of Food 1963 Indexes and average prices, Bulletin nr. 1446 (poziţiile 14, 15);
5) Lista Ministerului Finanţelor „Lista de preţuri cuprinzând preţurile mărfurilor de consum şi tarifele pentru unele prestări de servicii în dolari SUA" (poziţiile 18, 26, 30, 40, 41, 51, 52, 55, 57);
6) Bugetul Heller 1958 (poziţiile 6, 10, 42).

Recalcularea în dolari SUA a cumpărăturilor populaţiei din comerţul socialist, în anul 1965

II. MĂRFURI NEALIMENTARE

	U.M.	Preţ unitar		Raportul
		în lei	în dolari	leu/dolar[1)]
1	2	3	4	5
1. ŢESĂTURI DE BUMBAC ŞI TIP BUMBAC	**-**	**-**	**-**	**39,75**
a) flanel caro Aurelian	m	23,50	0,51	46,08
b) batist pufuleţ	m	28,40	0,50	56,80
c) bubulina	m	33,40	0,83	40,24
d) satin Aurora	m	22,30	0,83	26,87
e) pânză pentru echipament	m	29,10	0,87	35,06
2. ŢESĂTURI DE LÂNĂ ŞI TIP LÂNĂ	**-**	**-**	**-**	**33,21**
a) stofă pentru rochie din 100% lână	m	180,00	5,42	33,21
3. ŢESĂTURI DE MĂTASE ŞI TIP MĂTASE	**-**	**-**	**-**	**50,31**
a) tafta acetat caro	m	40,40	0,76	53,16
b) satin acetat	m	40,00	0,48	47,62
4. ŢESĂTURI DE IN ŞI CÂNEPĂ	**-**	**-**	**-**	**39,75**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la ţesături de bumbac şi tip bumbac)	-	-	-	39,75
5. CONFECŢII PENTRU FEMEI	**-**	**-**	**-**	**25,78**
a) rochii din diverse ţesături de bumbac				
- rochie pentru femei	buc.	250,00	10,00	25,00
- rochie pentru femei	buc.	160,00	7,00	22,85
- rochie pentru femei	buc.	120,00	4,00	30,00
6. CONFECŢII PENTRU BĂRBAŢI	**-**	**-**	**-**	**29,65**
a) cămaşă din bumbac pieptănat	buc.	120,00	3,88	30,93
b) costum din 100% lână fină	buc.	1000,00	29,90	33,45
c) pantalon din 100% lână	buc.	300,00	11,90	25,21

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar[1)]
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
7. CONFECŢII PENTRU COPII	**-**	**-**	**-**	**23,40**
a) cămaşă din bumbac pieptănat	buc.	45,00	1,97	22,84
b) costum din 100% lână fină	buc.	650,00	27,90	23,97
8. ALTE CONFECŢII	**-**	**-**	**-**	**26,97**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 5, 6 şi 7)				**26,97**
9. CIORAPI ŞI ŞOSETE	-	-	-	17,47
a) ciorapi din fire sintetice, pentru femei	per.	19,00	0,65	29,23
b) şosete (lungi) din bumbac	per.	6,00	0,56	10,71
c) şosete (lungi) din fire supraelastice (nailon)	per.	16,00	0,94	17,02
10. ROCHII, PULOVERE etc.	**-**	**-**	**-**	**28,49**
a) pulover din lână fină	buc.	250,00	8,00	31,25
b) jachetă din lână fină	buc.	330,00	10,92	30,21
c) pulover din orlon	buc.	120,00	4,90	24,49
11. ALTE TRICOTAJE	**-**	**-**	**-**	**24,25**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 9 şi 10)	-	-	-	24,25
12. ÎNCĂLŢĂMINTE PENTRU BĂRBAŢI	**-**	**-**	**-**	**11,48**
a) galoşi din cauciuc negru	per.	32,50	2,77	11,73
b) pantofi cu feţe din piele, talpă bovine	per.	210,00	20,00	10,50
c) pantofi cu feţe din piele, talpă din cauciuc	per.	118,00	10,00	11,80
d) pantofi tenis	per.	34,00	2,84	11,97
13. ÎNCĂLŢĂMINTE PENTRU FEMEI	**-**	**-**	**-**	**19,05**
a) pantofi cu feţe din piele, talpă bovine	per.	160,00	9,00	17,78
b) pantofi cu feţe din piele, talpă cauciuc	per.	102,00	5,00	20,40
14. ÎNCĂLŢĂMINTE PENTRU COPII	**-**	**-**	**-**	**12,43**
a) pantofi cu feţe din piele, talpă cauciuc	per.	94,00	7,00	13,43
b) idem	per.	69,00	6,00	11,50
15. PERDELE ŢESUTE ŞI TRICOTAJE				
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 1, 3 şi 11)	-	-	-	40,65
16. BICICLETE	**-**	**-**	**-**	**25,04**
a) bicicletă 1/1 pentru bărbaţi	buc.	775,00	30,95	25,04
17. MOTORETE, SCUTERE	**-**	**-**	**-**	**22,06**
a) motoretă „Carpaţi super”	buc.	4190,00	189,95	22,06
18. APARATE DE RADIO	**-**	**-**	**-**	**36,63**
a) aparat radio recepţie S 641	buc.	1720,00	46,95	36,63
19. TELEVIZOARE	**-**	**-**	**-**	**35,35**
a) televizor VS 59-633 „Grigorescu”	buc.	5300,00	149,95	35,35
20. FRIGIDERE	**-**	**-**	**-**	**39,82**
a) frigider electric cu motor	buc.	3900,00	97,95	39,82
21. MAŞINI DE CUSUT	**-**	**-**	**-**	**21,81**
a) maşină de cusut electrică	buc.	3270,00	149,95	21,81
22. MAGNETOFOANE	**-**	**-**	**-**	**35,76**
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 18 şi 19)		-	-	35,76
23. CEASURI	**-**	**-**	**-**	**34,46**
a) ceasornic de mână	buc.	397,00	11,95	33,22
b) ceasornic de mână	buc.	463,00	12,95	35,75
24. AUTOTURISME	**-**	**-**	**-**	**34,29**
a) autoturism „Fiat 850 N”	buc.	44000,00	1298,00	33,90
b) autoturism „Fiat 1300”	buc.	68000,00	1960,00	34,69

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar[1)]
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
25. AUTOCAMIOANE	**-**	**-**	**-**	**34,29**
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţia 24)	-	-		34,29
26. CĂRUCIOARE PENTRU COPII	**-**	**-**	**-**	**19,87**
a) cărucior sport pliant	buc.	430,00	23,78	18,07
b) cărucior combinat landou-sport	buc.	829,00	37,95	21,85
27. TACÂMURI	**-**	**-**	**-**	**13,06**
a) cuţit pentru bucătărie cu lama din oţel inoxidabil	buc.	25,00	1,89	13,23
b) tacâm garnitură cu cinci piese din oţel inoxidabil	garn.	61,50	4,77	12,89
28. VASE DIN TABLĂ EMAILATĂ	**-**	**-**	**-**	**12,68**
a) oală din tablă emailată cu capacitatea de cinci litri	buc.	37,90	2,99	12,68
29. ALTE ARTICOLE METALICE DE UZ CASNIC	**-**	**-**	**-**	**12,77**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 27 şi 28)				12,77
30. ARTICOLE DE UZ CASNIC DIN STICLĂ, PORŢELAN, FAIANŢĂ ŞI DIN LEMN	**-**	**-**	**-**	**13,08**
31. PRODUSE CHIMICE	**-**	**-**	**-**	**15,45**
a) vopsea albă (tip Linoxim)	kg	22,70	1,45	15,66
b) email alb (Durol)	kg	22,10	1,45	15,24
32. PIESE DE SCHIMB PENTRU BICICLETE, MOTORETE, SCUTERE				**26,60**
a) ghidon simplu pentru bicicletă	buc.	42,00	1,07	39,26
b) furcă pentru bicicletă	buc.	60,00	1,84	32,61
c) far cu dinam	buc.	80,00	3,97	20,16
d) anvelope motocicletă dimensiuni 325 x 19 cm	buc.	290,00	14,95	19,40
33. PIESE DE SHIMB PENTRU AUTOTURISME	**-**	**-**	**-**	**26,60**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţia 32)	-	-	-	26,60
34. INSTRUMENTE MUZICALE	**-**	**-**	**-**	**18,73**
a) clarinet B	buc.	1500,00	74,95	20,01
b) trompetă Lignatone	buc.	1700,00	96,95	17,53
35. APARATE FOTO	**-**	**-**	**-**	**20,21**
a) aparat de fotografiat	buc.	350,00	19,75	17,72
b) aparat de fotografiat Agfa	buc.	95,00	4,12	23,06
36. ALTE ARTICOLE CULTURALE	**-**	**-**	**-**	**18,97**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 34 şi 35)	-	-	-	18,97
37. CORPURI DE ILUMINAT	**-**	**-**	**-**	**21,64**
a) lampă de masă	buc.	387,00	17,88	21,64
38. SĂPUN DE TOALETĂ	**-**	**-**	**-**	**26,72**
a) săpun de toaletă obişnuit	kg	25,00	-	-
pentru SUA săpun de toaletă obişnuit, preambalat	kg	-	1,00	25,00
pentru SUA săpun de toaletă obişnuit, nepreambalat	kg	-	0,875	28,57
39. MOBILĂ	**-**	**-**	**-**	**25,76**
a) scaun „Dâmboviţa” tapisat	buc.	250,00	11,95	20,93
b) masă de lucru „Lămâiţa”	buc.	1316,00	59,95	21,95
c) canapea „Lămâiţa”	buc.	1540,00	54,95	28,03
d) pat pentru copii „Epuraş”	buc.	535,00	18,79	28,47
40. GALANTERIE	**-**	**-**	**-**	**24,34**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 1, 2, 3, 4, 9, 10)	-	-	-	24,34

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar[1)]
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
41. ALTE MĂRFURI TEXTILE ÎNCĂLŢĂMINTE	**-**	**-**	**-**	**23,09**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 1, 2, 12, 13 şi 14)	-	-	-	23,09
42. ALTE MĂRFURI COSMETICE ŞI PARFUMERIE	**-**	**-**	**-**	**20,73**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 40 şi 41)	-	-	-	20,73
43. ARTICOLE TEHNICO-SANITARE	**-**	**-**	**-**	**16,60**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 16, 17, 23, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 34 şi 39)	-	-	-	x
44. ARTICOLE DE FIERĂRIE BRUTĂ ŞI LUCRATĂ		**-**	**-**	**16,60**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 16, 17, 27, 29, şi 34)	-	-	-	16,60
45. LAMINATE FIEROASE	**-**	**-**	**-**	**24,80**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţia industrială privind laminatele fieroase)	-	-	-	24,80
46. GEAMURI TRASE	**-**	**-**	**-**	**5,85**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţia industrială, geamuri trase)	-	-	-	5,85
47. ALTE ARTICOLE ELECTROTEHNICE	**-**	**-**	**-**	**33,93**
se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 18, 19, 20, 21 şi 22)	-	-	-	33,93
48. TUTUN	**-**	**-**	**-**	**29,63**
a) un pachet ţigări „Snagov”	pachet	8,00	0,27	29,63
49. CĂRĂMIZI	**-**	**-**	**-**	**12,95**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţie)	-	-	-	12,95
50. ŢIGLE	**-**	**-**	**-**	**12,95**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la cărămizi, poziţia 49)	-	-	-	12,95
51. CIMENT	**-**	**-**	**-**	**10,54**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţie)	-	-	-	10,54
52. VAR	**-**	**-**	**-**	**15,56**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţie)	-	-	-	15,56
53. CHERESTEA	**-**	**-**	**-**	**22,36**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţie)	-	-	-	x
a) cherestea de fag	-	-	-	19,62
b) cherestea de stejar	-	-	-	13,81
c) cherestea de răşinoase	-	-	-	41,27
54. ALTE MATERIALE DE CONSTRUCŢII	**-**	**-**	**-**	**13,54**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 55, 56, 57, 58 şi 59)	-	-	-	13,54
55. PETROL LAMPANT	**-**	**-**	**-**	**43,16**
(s-a recalculat cu raportul leu/dolar de la producţia de petrol)	-	-	-	43,16
56. ALTE PETROLIERE	**-**	**-**	**-**	**39,25**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la benzină)	-	-	-	39,25

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar[1)]
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
57. LEMNE DE FOC	**-**	**-**	**-**	**8,07**
(se recalculează în dolari cu raportul leu/dolar de la producţia industrială)	-	-	-	8,07
58. ALŢI COMBUSTIBILI	**-**	**-**	**-**	**48,48**
a) lignit	-	-	-	33,76
b) huilă	-	-	-	58,09
c) cărbune brun	-	-	-	58,09
59. MEDICAMENTE	**-**	**-**	**-**	**5,88**
a) penicilină pastile	buc.	1,00	0,17	5,88
b) sulfatiazol	kg	40,00	6,87	5,87
60. TOTAL NEALIMENTARE	**-**	**-**	**-**	**17,02**

Sursele preţurilor în dolari (produse nealimentare):

1) Catalogul firmei „Seara”, Philadelphia, SUA, 1965, vol. I şi II, (poziţiile 1-35, 38, 39, 42);

2) Catalogul firmei „Necherman”, RFG, (poziţiile 36, 40, 41);

3) *Economic Forces in the United States 1963* (poziţia 54);

4) *Oil Paint and Drug Reporter*, 27 decembrie 1965 (poziţia 68).

Notă:

1) Raportul mediu pe grupe de mărfuri nealimentare a fost calculat ca medie geometrică din rapoartele leu/dolar la mărfurile alese reprezentativ.

Anexa 2

Recalcularea consumului producătorilor agricoli din producţia proprie, în lei şi dolari SUA, în anul 1965

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei[1)]	în dolari[2)]	
1	2	3	4	5
PRODUSE VEGETALE				
- grâu şi secară	kg	1,503	0,049	30,67
- porumb	kg	2,277	0,043	52,95
- mazăre	kg	3,647	0,084	43,42
- fasole, linte	kg	3,916	0,196	19,98
- alte leguminoase	kg	2,333	...	24,22
- floarea soarelui	kg	1,740	...	
- mac	kg	9,621	...	
- alte plante uleioase	kg	3,507	...	
- cartofi	kg	2,081	0,056	37,16
- pepeni	kg	1,680	...	9,37
- roşii	kg	2,740	0,025	13,37
- ceapă uscată	kg	2,135	0,067	31,87
- varză	kg	1,880	...	17,99
- rădăcinoase	kg	2,388	...	17,99
- diverse legume	kg	3,788	...	17,99
- dovleci fruct	kg	0,150	...	17,99
- mere şi gutui	kg	3,128	0,123	25,43
- pere	kg	3,669	0,134	27,38
- prune	kg	1,787	0,238	7,51
- caise şi zarzăre	kg	5,513	...	9,37
- cireşe şi vişine	kg	3,699	...	9,37
- nuci	kg	7,402	0,500	14,80
- alte fructe	kg	5,272	...	9,37
- căpşuni	kg	4,563	...	9,37
- zmeură şi afine	kg	7,500	...	9,37
- piersici	kg	5,838	...	9,37
- struguri	kg	4,431	0,254	17,44
- cânepă	kg	1,160	...	24,22
- in	kg	1,652	...	
PRODUSE ANIMALE				
- carne de bovine	kg	7,161	0,439	16,31
- carne de porcine	kg	9,844	0,455	21,64
- carne de oaie şi capră	kg	9,356	0,500	18,71
- carne de pasăre	kg	24,068	0,200	120,34
- carne de porumbei	kg	20,000	...	31,52
- carne de iepuri	kg	13,015	...	31,52
- lapte de vacă	l	2,039	0,096	21,24
- lapte de oaie	l	3,948	...	21,24
- miere de albine	kg	16,984	...	28,38
- ouă	kg	19,855	0,484	41,02
- lână	kg	33,340	1,040	32,06
- pielicele de lux	buc.	147,821	...	28,38
- alte produse animale	-	-	-	28,38
TOTAL PRODUSE ANIMALE	-	-	-	**28,38**
TOTAL PRODUSE VEGETALE	-	-	-	**23,87**

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei[1)]	în dolari[2)]	
1	2	3	4	5
TOTAL PRODUSE ANIMALE ŞI VEGETALE	-	-	-	**25,82**
Se adaugă:				
- schimbul între producători (diferenţa de preţ)	-	-	-	25,82
- consumul gospodăresc	-	-	-	23,87
- zahăr primit de cultivatorii de sfeclă de zahăr	-	-	-	35,85
- industria casnică	-	-	-	25,82
Se scad:				
- repartizările pentru industria casnică şi valoarea tărâţelor	-	-	-	25,82
- TOTAL PENTRU CONSUM	-	-	-	**25,73**
- PRODUSE ALIMENTARE	-	-	-	**25,25**
- PRODUSE NEALIMENTARE	-	-	-	**28,96**

Sursa preţurilor în dolari: *Anuarul statistic al FAO* – producţie pe anul 1966.
Note:
[1)] Preţ mediu de realizare al producţiei marfă (membrii CAP şi gospodării individuale).
[2)] Preţ de livrare al producătorilor agricoli (SUA).

Recalcularea vânzărilor de produse agricole de pe piaţa ţărănească, în lei şi dolari SUA, în anul 1965

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei[1)]	în dolari [2)]	
1	2	3	4	5
- grâu şi secară	kg	3,194	0,049	65,18
- porumb	kg	3,165	0,043	73,60
- mazăre	kg	5,406	0,196	27,58
- fasole	kg	2,286	0,056	40,82
- pepeni	kg	1,636	...	19,35
- roşii	kg	2,286	0,205	11,15
- ceapă	kg	2,014	0,067	30,06
- varză	kg	1,544	...	12,92
- rădăcinoase	kg	2,254	...	12,92
- diverse legume	kg	3,516	...	12,92
- struguri	kg	5,367	0,254	21,13
- mere	kg	5,278	0,123	42,91
- pere	kg	5,820	0,134	43,43
- prune	kg	2,750	0,238	11,55
- caise	kg	6,944	...	19,36
- nuci	kg	8,427	0,500	16,85
- căpşuni	kg	7,258	...	19,35
- cireşe	kg	5,176	...	19,35
- piersici	kg	6,230	...	19,35
- alte produse vegetale	x	-	-	17,13
- carne bovine	kg	6,680	0,439	15,22
- carne porcine	kg	12,679	0,455	26,87
- carne ovine şi caprine	kg	12,254	0,500	24,51

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei[1)]	în dolari [2)]	
1	2	3	4	5
- carne de pasăre	kg	25,173	0,200	125,86
- lapte de vacă	l	2,898	0,096	30,19
- lapte de oaie	l	4,160	...	30,19
- lână	kg	60,490	1,040	58,16
- ouă	kg	24,600	0,484	50,83
- alte produse	-	-	-	33,90
TOTAL PRODUSE ANIMALE	-	-	-	**33,90**
TOTAL PRODUSE VEGETALE	-	-	-	**17,21**
TOTAL PRODUSE ANIMALE ŞI VEGETALE	-	-	-	**21,71**
Se scade: valoarea produselor de industrie casnică	-	-	-	21,71
TOTAL	-	-	-	**21,71**
- PRODUSE ALIMENTARE	-	-	-	**21,61**
- PRODUSE NEALIMENTARE	-	-	-	**-**

Sursa preţurilor în dolari: *Anuarul statistic al FAO* – producţie pe anul 1966.
Note:
[1)] Preţ mediu al pieţei ţărăneşti (gospodării individuale, membrii CAP).
[2)] Preţ de livrare al producătorilor agricoli (SUA).
(…)

Recalcularea în dolari SUA a consumului casnic de energie electrică, termică, apă potabilă şi gaze naturale în anul 1965

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
1. Energie electrică	**1000 kWh**	**370,00**	**34,40**	**10,76**
2. Gaze naturale	**1000 m³**	**100,011**	**28,70**	**3,48**
3. Apă potabilă	**m³**	**0,42**	**x**	**6,89**
4. Energie electrică	**x**	**0,028**	**x**	**43,06**
TOTAL				**7,21**

Notă: Preţul în dolari al energiei electrice a fost stabilit pe baza datelor din lucrarea privind *Economic Forces in the United States 1963* (corectat cu indicele de preţ 108%).
Pentru recalcularea apei potabile s-a folosit raportul leu/dolar de la poziţiile 1 şi 2, iar pentru energia termică raportul leu/dolar de la cărbuni şi produse petroliere (alţi combustibili) 676 lei: 15,7 dolari = 43,06 (vezi anexa 1 poziţiile 62 şi 64).
(…)

Recalcularea în dolari SUA a serviciilor neproductive, în anul 1965

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
1. TEATRE, OPERE, ANSAMBLURI DE CÂNTECE ŞI DANSURI	1 bilet	6,74	6,00	1,12
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar al unui bilet (mediu) de spectacol)	1 bilet	6,74	6,00	1,12
2. CINEMATOGRAFE	1 bilet	2,01	1,00	2,01
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar al unui bilet (mediu) de spectacol)	1 bilet	2,01	1,00	2,01
3. ALTE SERVICII CULTURAL SPORTIVE	-	-	-	1,147
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 1 şi 2)	-	-	-	1,47
4. TURISM INTERN, ODIHNĂ ŞI TRATAMENT	o zi odihnă	23,00	4,44	5,18
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar al unei zile de cazare de persoană la o staţiune cu profil de odihnă confort I, fără alimentaţie)	o zi odihnă	23,00	4,44	5,18
5. FRIZERIE, COAFURĂ, PEDICHIURĂ, MANICHIURĂ, COSMETICĂ	-	-	-	3,33
a) tuns bărbaţi	1 tuns	3,00	1,76	1,70
b) coafat, permanent	1 coafat permanent	78,00	11,91	6,55
6. SPĂLĂTORII, CURĂŢĂTORII, LUSTRAGERII	-	-	-	19,55
a) curăţarea urgentă a unui costum bărbătesc (confecţionat din lână fină pieptănată)	1 costum	36,00	1,66	21,69
b) spălatul unui kg de rufe (echivalent a cinci cămăşi)	1 kg	15,00	0,92	16,30
7. HOTELURI	-	-	-	
a) o cameră de hotel cu un pat, cu baie	1 cameră	45,00	16,00	2,81
8. CHIRII				
a) apartament de patru camere a 60 m^2, cu dependinţe şi încălzire centrală	lunar	169,00	68,06	2,48
9. AUTOBUZE	-	-	-	3,18
a) preţul unui bilet de autobuz	buc.	0,70	0,22	3,18
10. TROLEIBUZ				
a) preţul unui bilet de troleibuz	buc.	0,49	0,15	3,27
11. TRAMVAIE				
a) preţul unui bilet de tramvai	buc.	0,29	0,15	1,93
12. TAXIMETRE	-	-	-	2,74
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 9, 10 şi 11)				
13. ALTE SERVICII	-	-	-	2,35
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 1-11)				
14. TELECOMUNICAŢII (inclusiv taxele de radio şi televiziune)	1 abonament	60,00	5,15	11,65
(plata lunară a unui abonament la telefon	1 abonament	60,00	5,15	11,65
15. TRANSPORT AERIAN	1 călătorie	176,00	15,00	11,73
(s-a recalculat în dolari cu preţul unui bilet pe cursele interne distanţa de circa 400 km)				
16. TRANSPORT PE CĂI FERATE	1000 călători milă	136,83	17,15	12,95
a) venitul pe 1000 călători-milă				

	U.M.	Preţ unitar		Raportul leu/dolar
		în lei	în dolari	
1	2	3	4	5
13535 mii călători- km: 1,609 = 8,12 mil. călători-milă	1000 călători milă	220,16	17,15	12,95
17. TRANSPORT AUTO ŞI NAVAL	-	-	-	12,85
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 15 şi 16)	-	-	-	12,85
18. ALTE FELURI DE TRANSPORTURI	-	-	-	12,85
(s-a recalculat în dolari cu raportul leu/dolar de la poziţiile 15, 16 şi 17)	-	-	-	12,85

Sursele preţurilor în dolari:

1) *Survey of Current Business*, US Departament of Commerce Office of Business Economics, nr. 2, feb. 1967, vol. 47 (poziţia 16);

2) Economic Forces in the United States 1963 (poziţiile 2, 5, 6, 9);

3) Bugetul Heller 1958 (poziţiile 4, 8, 14);

4) Documente contabile din arhiva Ministerului Afacerilor Externe (poziţia 15);

5) Lista Ministerului Finanţelor „Listă de preţuri cuprinzând mărfurile de consum şi tarifele pentru unele prestări de servicii în dolari SUA” (poziţile 1, 7, 10, 11).

INSTITUTUL NAȚIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

DCS - BDS
Nr. 0190/1974

5. CALCULUL PRODUSUL INTERN BRUT ȘI AL VENITULUI NAȚIONAL ÎN ANII 1971-1973, DUPĂ METODOLOGIA ONU

Bucureşti
1974

Nota editorului

Studiul prezent, cât şi altele pe aceeaşi temă, constituie rezultatul acţiunii întreprinse de Direcţia Centrală de Statistică de a elabora diferite variante de transpunere a indicatorului global, a venitului naţional calculat oficial după SPM în produsul intern brut în SCN. Aceste încercări au necesitat pregătiri metodologice, studierea contabilităţii conturilor naţionale, traducerea şi adoptarea metodelor de calcul la informaţia statistică în domeniu, elaborarea unor indicatori şi compatibilizarea lor pentru obţinerea valorii adăugate brute globale, din care, în principal, determinarea sferei serviciilor nemateriale şi a consumului de capital fix în economie.

Studiul s-a efectuat pe modelul unei perioade scurte, 1971-1973 şi conţinutul lui a oferit cercetării noastre atât metodologia de aplicat pentru realizarea conversiei VN după SPM în PIB din perioada 1950-1979, respectiv pentru elaborarea Secţiunii C din volumul I, cât şi informaţia statistică model pentru completarea calculelor necesare obţinerii PIB din intervalul 1950-1979.

N O T Ă
metodologică privind calculul venitului naţional şi al produsului intern după metodologia ONU–SCN

Calculul venitului naţional şi al produsului intern net şi brut pe anul 1973 s-a efectuat pe baza principiilor expuse în „Metodologia de calcul a venitului naţional, produsului intern brut şi net după SCN–ONU”, elaborată în cadrul programului de măsuri privind aplicarea propunerilor cuprinse în „Studiu privind evidenţa statistică şi comensurarea volumului activităţilor sociale şi a venitului naţional”.

Având în vedere faptul că baza de calcul o formează sistemul de indicatori calculaţi după concepţia materială, iar în metodologia naţională au avut loc modificări în ceea ce priveşte sfera de cuprindere (corespunzător sarcinilor de îmbunătăţire metodologică a sistemului de indicatori),

calculele s-au efectuat atât pe baza datelor privind crearea şi utilizarea venitului naţional la sfera planului cincinal 1971-1975, cât şi pornind de la datele calculate la sfera anului 1974. Astfel, există posibilitatea integrării datelor calculate după metodologia ONU–SCN în sistemul general al indicatorilor sintetici care caracterizează dezvoltarea economico-socială a ţării.

În vederea **transpunerii venitului naţional calculat după concepţia SPM în sistemul contabilităţii naţionale (ONU)** s-au stabilit diferenţele de principiu existente şi sistemul de indicatori prin care să se realizeze legătura indicatorilor, conform celor două concepţii.

În vederea efectuării calculelor pentru determinarea venitului naţional şi a produsului intern al RSR după metodologia ONU s-a conturat componenţa principalilor indicatori astfel:

1) Venitul naţional se defineşte ca sumă rezultată din veniturile obţinute prin remunerarea muncii, beneficiile nete ale întreprinderii şi ale altor producători realizate pe teritoriul ţării, la care se adaugă algebric:

- diferenţa dintre remunerarea încasată de salariaţii români angajaţi la firme străine şi remunerarea muncii angajaţilor străini;
- soldul rezultat din participarea la societăţi mixte (diferenţa dintre intrări şi ieşiri);
- soldul dintre impozitele indirecte şi subvenţii.

2) Produsul intern net este definit ca o **sumă a produsului net** (valoarea adăugată netă) realizat în toate sectoarele activităţii sociale, în care se produc bunuri şi servicii.

3) Produsul intern brut este definit ca o **sumă a consumului final de bunuri şi servicii al populaţiei şi administraţiei, a formării brute a capitalului fix** (investiţii), creşterii stocurilor, exportului de bunuri şi servicii, mai puţin importului de bunuri şi servicii. Acest indicator mai **poate fi determinat prin însumarea produsului net** cu **amortizarea fondurilor fixe.**

În vederea transpunerii datelor în metodologia ONU–SCN, s-a pornit de la considerentul că **deosebirea principală** dintre cele două concepţii este dată de modul în care sunt tratate serviciile nemateriale. Astfel, s-a determinat **volumul serviciilor nemateriale** şi instituţionale, structura valorică a acestora (cheltuieli cu obiectele muncii, salarii, CAS, beneficii etc.), precum şi **repartizarea serviciilor pe ramuri consumatoare.**

Aceasta a permis **adăugarea produsului net din servicii nemateriale** şi corectarea produsului net al ramurilor prin **majorarea consumului intermediar cu valoarea serviciilor nemateriale** consumate (potrivit concepţiei producţiei materiale, consumul serviciilor nemateriale în unităţile producţiei materiale este element al produsului net şi nu al consumului intermediar).

Pentru calculul „produsului intern brut" s-a pornit de la indicatorii utilizării finale a venitului naţional determinat după concepţia materială prin **adăugarea produsului net aferent serviciilor nemateriale** şi instituţionale utilizate pentru consumul populaţiei şi al societăţii, respectiv **a amortizării la investiţia netă (investiţia brută).**

În legătură cu evaluarea, menţionăm că serviciile marfă au fost incluse la nivelul tarifelor plătite de consumatori, iar în cele gratuite sau parţial plătite (bugetare, extrabugetare şi subvenţionate) la nivelul sumei cheltuielilor efectuate pentru realizarea serviciilor respective.

Remunerarea personalului angajat în munci casnice s-a stabilit pe baza **salariului minim pe economie** (conform reglementărilor în vigoare pentru fiecare an) şi a numărului de angajaţi în astfel de munci.

Venitul net din proprietate s-a determinat pe baza **valorii fondului de locuinţe proprietate personală** şi a unei **cote de venit net** obţinut în condiţii similare la fondul locativ de stat.

Întrucât în sistemul contabilităţii naţionale se operează cu noţiuni şi indicatori care **în unele cazuri nu pot fi echivalaţi,** stabilirea **sferei** de cuprindere şi a **modului de determinare a** acestor indicatori, la condiţiile ţării noastre, **comportă încă studii adecvate.** În această categorie se pot enumera: **venitul pământului** şi al altor active netangibile, **servicii financiare şi asigurări, soldul relaţiilor cu străinătatea** (pentru delimitarea noţiunii de „intern" de „naţional").

Diferenţierea dintre „naţional" şi „intern" nu s-a efectuat întrucât nu dispunem de informaţiile necesare. Astfel, **în calculele prezentate, venitul naţional după metodologia ONU este la acelaşi nivel cu „produsul intern net".**

Aspecte privind nivelul şi structura produsului intern brut şi al venitului naţional al RSR calculat după metodologia ONU–SCN

În anul 1973, venitul naţional calculat după metodologia ONU–SCN a însumat 325 de miliarde de lei[1], cu aproape 27 miliarde de lei mai mult decât venitul naţional calculat după metodologia naţională – SPM. Creşterea economică a fost caracterizată printr-un indice al venitului naţional, faţă de anul precedent, de 10,5% (în preţuri curente), după metodologia naţională, şi de 9,9% după concepţia SCN.

– % –

	1971	1972	1973	1972/1971	1973/1972
	1	2	3	4	5
VENIT NAŢIONAL – METODOLOGIA RSR (sfera planului 1974)					
- total - miliarde lei	249,9	270,0	298,4	108,0	110,5
- pe locuitor - lei	12206	13065	14325	107,0	109,6
VENIT NAŢIONAL- METODOLOGIA ONU					
- total - miliarde lei	274,5	295,8	325,0	107,8	109,9
- pe locuitor - lei	13411	14315	15606	106,7	109,0
PRODUS INTERN BRUT					
- total - miliarde lei	310,8	335,5	367,7	107,9	109,6
- pe locuitor - lei	15182	16235	17654	106,9	108,7

Raportul dintre venitul naţional calculat după metodologia naţională şi cel după concepţia SCN a crescut de la 91% în anul 1971 şi 91,3% în anul 1972, la 91,8% în anul 1973. Rezultă aşadar, **o creştere mai accentuată a valorii adăugate nete create în ramurile producţiei materiale,** comparativ cu cea realizată în ramurile serviciilor nemateriale şi instituţionale. În cadrul acestora din urmă, trebuie remarcată evoluţia total diferită a serviciilor nemateriale legate de deservirea producţiei materiale **(serviciile financiar-bancare au crescut cu 20,4% faţă de anul 1972)** şi de consumul populaţiei (serviciile social-culturale au crescut cu 8,5% şi serviciile de gospodărie comunală şi locativă cu 4,3%), în timp ce serviciile instituţionale au înregistrat staţionări sau scăderi.

[1] Calculat pe baza datelor de venit naţional după metodologia RSR la sfera planului 1974. La sfera planului cincinal (1971-1975), venitul naţional după metodologia ONU–SCN a însumat aproape 320 de miliarde de lei, cu circa 26 miliarde de lei mai mult decât venitul naţional după metodologia RSR. În continuare, analiza se va baza pe datele calculate la sfera anului 1974.

În comparaţie cu datele după metoda naţională, în calculele după metoda ONU–SCN **aportul principalelor ramuri ale producţiei materiale se modifică substanţial, ca urmare a includerii valorii produsului net din serviciile nemateriale şi instituţionale.** Astfel, ponderea industriei se modifică de la 58,1% la 51,9%, ponderea construcţiilor de la 9,1% la 8,0%, iar cea a agriculturii de la 18,5% la 16,0%.

Ponderea valorii produsului net al serviciilor nemateriale şi instituţionale în totalul venitului naţional al RSR, calculat după metodologia ONU–SCN, a scăzut de la 11,1% în anul 1971 la 10,4% în anul 1973. Dacă se are în vedere diminuarea care intervine în nivelul contribuţiei ramurilor producţiei materiale, prin faptul că – potrivit metodologiei ONU–SCN – consumul de servicii nemateriale efectuat de unităţile producătoare se include în consumul intermediar şi nu în produsul net – aşa cum se procedează după concepţia naţională – **aportul net al serviciilor nemateriale în venitul naţional a fost 9,0% în anul 1971, 8,7% în anul 1972 şi 8,2% în anul 1973.**

În cadrul serviciilor nemateriale şi instituţionale, ponderi mai importante în venitul naţional deţin serviciile social-culturale (circa 4,3%), serviciile financiare (2,2%) şi serviciile instituţionale (2,6%).

Produsul intern brut a însumat 367,7 miliarde de lei, cu 7,8% mai mult decât însumează venitul naţional utilizat, calculat după metoda naţională, **cu amortizarea fondurilor fixe.**

Comparativ cu metoda naţională, în structura produsului intern brut se remarcă creşterea ponderii consumului personal al populaţiei şi a consumului final al administraţiei publice, în timp ce ponderea investiţiilor este mai mică.

În dinamică se relevă:

- creşterea consumului personal al populaţiei cu 8,2% (concomitent înregistrează o tendinţă de scădere a ponderii de la 56,8% în anul 1971 şi 55,9% în anul 1973);

- creşterea investiţiilor cu 7,8% (cu o pondere oscilatorie de 29,9% în anul 1971, 30,4% în anul 1972 şi de 29,9% în anul 1973);

- creşterea deosebită a sporului stocurilor de 23,3% (însoţită de creşterea ponderii de la 7,6% în anul 1971 şi 7,8% în anul 1972 la 8,7% în anul 1973).

VENIT NAŢIONAL UTILIZAT + AMORTIZARE (metodologia RSR – sfera planului 1974)			PRODUS INTERN BRUT	
	Ponderi 1973	1973/1972	Ponderi 1973	1972/1972
	1	2	3	4
TOTAL, din care:	**100,0**	**110,1**	**100,0**	**109,6**
- consumul personal al populaţiei	54,4	108,2	55.,2	108,2
- consumul final al administraţiei publice, apărare şi altele	3,0	99,1	5,3	97,7
- investiţii	32,3	107,8	29,9	107,8
- creşterea stocurilor materiale	9,4	123,3	8,7	123,3

Venitul naţional şi produsul intern brut **pe cap de locuitor** înregistrează în cadrul unui an, comparativ cu metoda naţională, un plus de circa 1.200-1.300 de lei.

Calculat în **dolari SUA**[2], venitul naţional pe cap de locuitor, în ambele metodologii, a evoluat astfel:

	Dolari pe locuitor		
	1971	1972	1973
	1	2	3
Venit naţional – metodologia RSR (sfera planului 1974)	610	653	716
Venit naţional – metodologia ONU–SCN	671	716	780
Produs intern brut	759	812	883

Nivelul venitului naţional şi produsului intern brut pe cap de locuitor situează ţara noastră printre ţările în curs de dezvoltare, fiind apropiat de cel înregistrat de Portugalia, Spania, Chile, Venezuela, dar de două-patru ori mai mic decât cel realizat de Belgia, Italia, Austria, RF Germania, Danemarca şi de peste cinci ori mai mic decât în Suedia şi SUA.

Ţara	Dolari SUA pe locuitor			
	Venit naţional la preţul pieţei		Produs intern brut	
	1970	1971	1970	1971
	1	2	3	4
Portugalia	600	673	631	708
Chile	678	567	755	632
Jamaica	634	631	721	724
Venezuela	854	923	999	1083
Spania	884	998	957	1081
Italia	1587	1723	1726	1876
Austria	1741	1993	1946	2233
Belgia	2413	2726	2651	2995
RF Germania	2711	3168	3049	3572
Danemarca	2902	3192	3164	3491
Suedia	3730	4032	4090	4438
SUA	4294	4573	4747	5051

[2] S-a calculat un dolar SUA = 20 de lei.

1. Venitul naţional calculat după metodologia RSR (la sfera planului cincinal şi sfera planului 1974) şi după metodologia ONU–SCN

	Milioane lei preţuri curente			%		Milioane dolari[1)]		
	1971	1972	1973	1972/ 1971	1973/ 1972	1971	1972	1973
	1	2	3	4	5	6	7	8
VENIT NAŢIONAL – METODOLOGIA RSR								
Sfera planului 1971-1975	245286	266200	294099	108,5	110,5	12264	13310	14705
Sfera planului 1974	249856	269953	298351	108,0	110,5	12493	13498	14918
VENIT NAŢIONAL – METODOLOGIA ONU – SCN[2)] (preţul pieţei)								
Pe baza calculelor la sfera de plan 1971-1975	268755	291175	319884	108,3	109,9	13438	14559	15994
Pe baza calculelor la sfera de plan 1974	274514	295799	325032	107,8	109,9	13726	14790	16252
PRODUS INTERN BRUT								
Pe baza calculelor la sfera de plan 1971-1975	**303833**	**329663**	**361338**	**108,5**	**109,6**	**15194**	**16483**	**18067**
Pe baza calculelor la sfera de plan 1974	**310774**	**335458**	**367702**	**107,9**	**109,6**	**15539**	**16773**	**18385**

Note:

1) Calculat pe baza raportului: un dolar = 20 de lei.

2) Corespunde cu indicatorul „Produs intern net”, întrucât nu dispunem de date privind „soldul relaţiilor cu străinătatea” (societăţi mixte, remunerarea angajaţilor străini pe teritoriul RSR şi a românilor în străinătate şi alte relaţii care ocazionează venituri). Se apreciază că, până în prezent, cuantumul acestui sold nu a fost semnificativ.

2. Venitul naţional al RS România şi elementele de transpunere în metodologia ONU–SCN

– mil. lei –

	Sfera planului 1971-1975			Sfera planului 1974		
	1971	1972	1973[1)]	1971	1972	1973[1)]
	1	2	3	4	5	6
VENITUL NAŢIONAL – METODOLOGIA RSR	**245286**	**266200**	**294099**	**249856**	**269953**	**298351**
Valoarea serviciilor nemateriale utilizate pentru producţia materială	-5744	-6387	-7181	-5744	-6387	-7181
Pierderi	-2253	-2108	-2256	x	x	x
Valoarea netă a serviciilor nemateriale:	+31466	+33470	+35222	+30402	+32233	+33862
- servicii social-culturale	12373	13141	14351	12227	12982	14083
- servicii de gospodărie comunală şi locativă	2336	2416	2606	2336	2371	2472
- întreţinerea drumurilor şi podurilor	824	826	742	109	-	-
- servicii financiar-bancare	5103	5802	6983	5103	5802	6983
- cercetare ştiinţifică	235	264	377	235	264	377
- venitul net atribuit locuinţelor proprietate personală	1200	1300	1300	1200	1300	1300
- remunerarea personalului casnic	400	400	400	400	400	400
- administraţia publică, apărarea şi altele	8995	9321	8463	8792	9114	8247
VENIT NAŢIONAL – METODOLOGIA ONU–SCN (la preţul pieţei)[2)]	**268755**	**291175**	**319884**	**274514**	**295799**	**325032**
Amortizarea fondurilor fixe	35128	38488	41454	36260	39659	42670
PRODUS INTERN BRUT[3)]	**303883**	**329663**	**361338**	**310774**	**335458**	**367702**

Note:

1) Date provizorii.

2) Venit naţional (metodologia ONU–SCN) preţul pieţei = Venit naţional (metodologia RSR) – Valoarea serviciilor nemateriale utilizate pentru producţia materială + Valoarea netă a serviciilor nemateriale.

3) Produs intern brut. Venitul naţional (metodologia ONU–SCN la preţul pieţei) + Amortizarea fondurilor fixe.

3. Structura produsului intern brut (metodologia ONU–SCN) comparativ cu cea a venitului naţional utilizat plus amortizarea (metodologia RS România)

– mil. lei –

VENITUL NAŢIONAL + AMORTIZAREA – mil. lei						
	Sfera planului 1971-1975			Sfera planului 1974		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973
	1	2	3	4	5	6
METODOLOGIA RS ROMÂNIA						
TOTAL	**280414**	**304688**	**335553**	**286116**	**309612**	**341021**
Consum personal al populaţiei	156325	168059	181774	161167	171275	185387
Consum final al administraţiei publice, apărării şi altele	8582	9246	9167	9418	10485	10388
Total consum	164907	177305	190941	170585	181760	195775
Investiţii	90385	99201	106773	92980	102073	109995
Creşterea stocurilor materiale	23949	26372	32497	23631	26077	32165
Total FNDES	114334	125573	139270	116611	128150	142160
Diferenţa import-export	-31	-916	3318	-31	-916	3318
Pierderi	2253	2108	2256	x	x	x
Alte surse sau utilizări (±)	-1049	618	-232	-1049	618	-232
METODOLOGIA ONU–SCN						
TOTAL	**303883**	**329663**	**361338**	**310774**	**335458**	**367702**
Consum personal al populaţiei	171918	184683	199698	176442	187653	202969
Consum final al administraţiei publice, apărării şi altele	18811	19705	19284	18801	19953	19487
Total consum[1)]	190629	204388	218982	195243	207606	222456
Investiţii	90385	99201	106773	92980	102073	109995
Creşterea stocurilor materiale	23949	26372	32497	23631	26077	32165
Diferenţa import-export	-31	-916	3318	-31	-916	3318
Alte surse sau utilizări (±)	-1049	618	-232	-1049	618	-232

Notă:

[1)] Gruparea consumului final a avut în vedere necesitatea comparării cu metoda naţională care diferă de SCN (potrivit SCN, consumul final se împarte în consumul privat şi consumul guvernamental).

4. Structura produsului intern brut (metodologia ONU–SCN) comparativ cu cea a venitului naţional utilizat plus amortizarea, în dolari SUA, preţuri curente

– mil. dolari –

VENITUL NAŢIONAL + AMORTIZAREA – mil. dolari[1)]						
	Sfera planului 1971-1975			Sfera planului 1974		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973
	1	2	3	4	5	6
METODOLOGIA RS ROMÂNIA						
TOTAL	**14021**	**15234**	**16778**	**14306**	**15481**	**17051**
Consum personal al populaţiei	7816	8403	9089	8058	8564	9269
Consum final al administraţiei publice, apărării şi altele	429	462	458	471	524	520
Total consum	8245	8865	9547	8529	9088	9789
Investiţii	4519	4960	5339	4649	5104	5500

VENITUL NAŢIONAL + AMORTIZAREA – mil. dolari[1)]						
	Sfera planului 1971-1975			Sfera planului 1974		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973
	1	2	3	4	5	6
Creşterea stocurilor materiale	1197	1319	1625	1181	1304	1608
Total FNDES	5716	6279	6964	5830	6408	7108
Diferenţa import-export	-1	-46	166	-1	-46	166
Pierderi	113	105	113	x	x	x
Alte surse sau utilizări (±)	-52	31	-12	-52	31	-12
METODOLOGIA ONU–SCN						
TOTAL	**15194**	**16483**	**18067**	**15539**	**16773**	**18385**
Consum personal al populaţiei	8591	9234	9985	8822	9383	10149
Consum final al administraţiei publice, apărării şi altele	940	985	964	940	997	974
Total consum	9531	10219	10949	9762	10380	11123
Investiţii	4519	4960	5339	4649	5104	5500
Creşterea stocurilor materiale	1197	1319	1625	1181	1304	1608
Diferenţa import-export	-1	-46	166	-1	-46	166
Alte surse sau utilizări (±)	-52	31	-12	-52	31	-12

Notă:
[1)] Un dolar = 20 de lei.

5.A. Venitul naţional, produsul intern net şi produsul intern brut în anul 1971 – sfera planului 1971-1975 –

– mil. lei –

	1971		
	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut
	1	2	3
TOTAL	**245286**	**268755**	**303883**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**245286**	**237289**	**266484**
Industrie	139412	137195	153744
Construcţii	21905	19944	22722
Agricultură	54076	52076	56583
Silvicultură	897	895	932
Transporturi	11606	11400	15037
Telecomunicaţii	2050	2046	2410
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	8307	6751	7736
Alte ramuri ale producţiei materiale	7033	6982	7320
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**31466**	**37399**
Servicii social-culturale	x	12373	13716
Servicii financiare	x	5103	5134
Cercetare ştiinţifică	x	235	247
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	824	1887
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	2336	3245
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	1200	3516
Remunerarea personalului casnic	x	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	8995	9254

5.B. Venitul naţional, produsul intern net şi produsul intern brut în anii 1972 şi 1973 – sfera planului 1971-1975 –

– mil. lei –

	1972			1973		
	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**266200**	**291175**	**328663**	**294099**	**319884**	**361338**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**266200**	**257705**	**289965**	**294099**	**284662**	**319532**
Industrie	151895	149374	162259	173054	170432	190666
Construcţii	22578	20758	23913	23929	21683	25051
Agricultură	57701	55477	60255	55106	52982	57796
Silvicultură	1123	1113	1152	966	958	999
Transporturi	12610	12379	16369	14104	13824	18224
Telecomunicaţii	2283	2278	2677	2414	2408	2845
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	10507	8918	10048	16413	14277	15443
Alte ramuri ale producţiei materiale	7503	7408	7792	8113	8098	8508
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**33470**	**39698**	**x**	**35222**	**41806**
Servicii social-culturale	x	13141	14574	x	14351	15886
Servicii financiare	x	5802	5839	x	6983	7020
Cercetare ştiinţifică	x	264	277	x	377	402
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	826	1914	x	742	1854
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	2416	3396	x	2606	3690
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	1300	3705	x	1300	3793
Remunerarea personalului casnic	x	400	400	x	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	9321	9593	x	8463	8761

6.A. Venitul naţional, produsul intern net şi produsul intern brut pe anul 1971 – sfera planului 1974 –

– mil. lei –

	1971		
	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut
	1	2	3
TOTAL	**249856**	**274514**	**310774**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**249856**	**244112**	**273307**
Industrie	139888	137671	154220
Construcţii	24079	23525	26303
Agricultură	55500	54346	58853
Silvicultură	897	895	932
Transporturi	11651	11445	15082
Telecomunicaţii	2050	2046	2410
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	8453	6897	7882
Alte ramuri ale producţiei materiale	7338	7287	7625

	1971		
	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut
	1	2	3
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**30402**	**37467**
Servicii social-culturale	x	12227	13570
Servicii financiare	x	5103	5134
Cercetare ştiinţifică	x	235	247
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	109	1172
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	2336	3245
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	1200	4648
Remunerarea personalului casnic	x	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	8792	9051

6.B. Venitul naţional, produsul intern net şi produsul intern brut în anii 1972-1973 – sfera planului 1974 –

– mil. lei –

	1972			1973		
	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut	Venit naţional	Produs intern net	Produs intern brut
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**269953**	**295799**	**335458**	**298351**	**325032**	**367702**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**269953**	**263566**	**295826**	**298351**	**291170**	**326040**
Industrie	152407	149886	168271	173283	170661	190895
Construcţii	25757	25012	28167	27108	26266	29634
Agricultură	57145	55954	60732	55225	53953	58767
Silvicultură	1123	1113	1152	966	958	999
Transporturi	12664	12433	16423	14164	13884	18284
Telecomunicaţii	2283	2278	2677	2414	2408	2845
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	10666	9077	10207	16681	14545	15711
Alte ramuri ale producţiei materiale	7908	7813	8197	8510	8495	8905
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**32233**	**39632**	**x**	**33862**	**41662**
Servicii social-culturale	x	12982	14415	x	14083	15618
Servicii financiare	x	5802	5839	x	6983	7020
Cercetare ştiinţifică	x	264	277	x	377	402
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	-	1088	x	-	1112
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	2371	3351	x	2472	3556
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	1300	4876	x	1300	5009
Remunerarea personalului casnic	x	400	400	x	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	9114	9386	x	8247	8545

7.A. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1971 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Venit naţional (SPM) după planul 1971-1975	Modificări conform metodologiei de plan 1974	din care: pierderi	Venit naţional după sfera planului 1974	Produs net al serviciilor nemateriale	Transfer între sfere
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**245286**	**+4570**	**-2253**	**249856**	**31466**	**x**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**245286**	**+4570**	**-2253**	**249856**	**x**	**-5744**
Industrie	139412	+476	-	139888	x	-2217
Construcţii	21905	+2174	-1407	24079	x	-554
Agricultură	54076	+1424	-846	55500	x	-1154
Silvicultură	897	-	-	897	x	-2
Transporturi	11606	+45	-	11651	x	-206
Telecomunicaţii	2050	-	-	2050	x	-4
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	8307	+146	-	8453	x	-1556
Alte ramuri ale producţiei materiale	7033	+305	-	7338	x	-51
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**x**	**x**	**x**	**31466**	**-1064**
Servicii social-culturale	x	x	x	x	12373	-146
Servicii financiare	x	x	x	x	5103	
Cercetare ştiinţifică şi geologică	x	x	x	x	235	
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	x	x	x	824	
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	x	x	x	2336	-715
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	x	x	x	1200	
Remunerarea personalului casnic	x	x	x	x	400	
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	x	x	X	8995	-203

7.B. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1971 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Produs intern net		Amortizarea		Produs intern brut	
	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974	sfera planului 1971-1975	sfera planului 1974	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**268755**	**274514**	**35128**	**36260**	**303883**	**310774**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**237289**	**244112**	**29195**		**266484**	**273307**
Industrie	137195	137671	16549		153744	154220
Construcţii	19944	23525	2778		22722	26303
Agricultură	52076	54346	4507		56583	58853
Silvicultură	895	895	37		932	932
Transporturi	11400	11445	3637		15037	15082

	Produs intern net		Amortizarea		Produs intern brut	
	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974	sfera planului 1971-1975	sfera planului 1974	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974
	1	2	3	4	5	6
Telecomunicaţii	2046	2046	364		2410	2410
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	6751	6897	985		7736	7882
Alte ramuri ale producţiei materiale	6982	7287	328		7320	7625
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**31466**	**30402**	**5933**	**7065**	**37399**	**37467**
Servicii social-culturale	12373	12227	1343	1343	13716	13570
Servicii financiare	5103	5103	31	31	5134	5134
Cercetare ştiinţifică şi geologică	235	235	12	12	247	247
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	824	109	1063	1063	1887	1172
Servicii gospodărie comunală şi locativă	2336	2336	909	909	3245	3245
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	1200	1200	2316	3448	3516	4648
Remunerarea personalului casnic	400	400	-	-	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	8995	8792	259	259	9254	9051

8.A. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1972 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Venit naţional (SPM) după planul 1971-1975	Modificări conform metodologiei de plan 1974	din care: pierderi	Venit naţional după sfera planului 1974	Produs net al serviciilor nemateriale	Transfer între sfere
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**266200**	**+3753**	**-2108**	**269953**	**33470**	**x**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**266200**	**+3753**	**-2108**	**269953**	**x**	**-6387**
Industrie	151895	+512	-	152407	x	-2521
Construcţii	22578	+3179	-1075	25757	x	-745
Agricultură	57701	-556	-1033	57145	x	-1191
Silvicultură	1123	-	-	1123	x	-10
Transporturi	12610	+54	-	12664	x	-231
Telecomunicaţii	2283	-	-	2283	x	-5
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	10507	+159	-	10666	x	-1589
Alte ramuri ale producţiei materiale	7503	+405	-	7908	x	-95
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**x**	**x**	**x**	**3370**	**-1237**
Servicii social-culturale	x	x	x	x	13141	-159
Servicii financiare	x	x	x	X	5802	-
Cercetare ştiinţifică şi geologică	x	x	x	x	264	-
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	x	x	x	826	
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	x	x	x	2416	-871
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	x	x	x	1300	-
Remunerarea personalului casnic	x	x	x	x	400	-
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	x	x	x	9321	-207

8.B. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1972 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Produs intern net		Amortizarea		Produs intern brut	
	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974	sfera planului 1971-1975	sfera planului 1974	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**291175**	**295799**	**38488**	**39659**	**329663**	**335458**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**257705**	**263566**	**32260**		**289965**	**295826**
Industrie	149374	149886	18385		167759	168271
Construcţii	20758	25012	3155		23913	28167
Agricultură	55477	55954	4778		60255	60732
Silvicultură	1113	1113	39		1152	1152
Transporturi	12379	12433	3990		16369	16423
Telecomunicaţii	2278	2278	399		2677	2677
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	8918	9077	1130		10048	10207
Alte ramuri ale producţiei materiale	7408	7813	384		7792	8197
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**33470**	**32233**	**6228**	**7399**	**39698**	**39632**
Servicii social-culturale	13141	12982	1433	1433	14574	14415
Servicii financiare	5802	5802	37	37	5839	5839
Cercetare ştiinţifică şi geologică	264	264	13	13	277	277
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	826	-	1088	1088	1914	1088
Servicii gospodărie comunală şi locativă	2416	2371	980	980	3396	3351
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	1300	1300	2405	3576	3705	4876
Remunerarea personalului casnic	400	400	-	-	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	9321	9114	272	272	9593	9386

9.A. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1973 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Venit naţional (SPM) după planul 1971-1975	Modificări conform metodologiei de plan 1974	din care: pierderi	Venit naţional după sfera planului 1974	Produs net al serviciilor nemateriale	Transfer între sfere
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**294099**	**+4252**	**-2256**	**298351**	**35222**	**x**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**294099**	**+4252**	**-2256**	**298351**	**x**	**-7181**
Industrie	173054	+229	-	173283	x	-2622
Construcţii	23929	+3179	-1404	27108	x	-842
Agricultură	55106	+119	-852	55225	x	-1272

	Venit naţional (SPM) după planul 1971-1975	Modificări conform metodologiei de plan 1974	din care: pierderi	Venit naţional după sfera planului 1974	Produs net al serviciilor nemateriale	Transfer între sfere
	1	2	3	4	5	6
Silvicultură	966	-	-	966	x	-8
Transporturi	14104	+60	-	14164	x	-280
Telecomunicaţii	2414	-	-	2414	x	-6
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	16413	+268	-	16681	x	-2136
Alte ramuri ale producţiei materiale	8113	+397	-	8510	x	-15
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**x**	**x**	**x**	**x**	**35222**	**-1360**
Servicii social-culturale	x	x	x	x	14351	-268
Servicii financiare	x	x	x	x	6983	-
Cercetare ştiinţifică şi geologică	x	x	x	x	377	-
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	x	x	x	x	742	-
Servicii gospodărie comunală şi locativă	x	x	x	x	2606	-876
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	x	x	x	x	1300	-
Remunerarea personalului casnic	x	x	x	x	400	-
Administraţia publică, apărarea şi altele	x	x	x	x	8463	-216

9.B. Transpunerea datelor de venit naţional din metodologia naţională în metodologia ONU pentru anul 1973 – preţuri curente –

– mil. lei –

	Produsul intern net		Amortizarea		Produsul intern brut	
	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974	sfera planului 1971-1975	sfera planului 1974	după sfera planului 1971-1975	după sfera planului 1974
	1	2	3	4	5	6
TOTAL	**319884**	**325032**	**41454**	**42670**	**361338**	**367702**
SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**284662**	**291170**	**34870**		**319532**	**326040**
Industrie	170432	170661	20234		190666	190895
Construcţii	21683	26266	3368		25051	29634
Agricultură	52982	53953	4814		57796	58767
Silvicultură	958	958	41		999	999
Transporturi	13824	13884	4400		18224	18284
Telecomunicaţii	2408	2408	437		2845	2845
Circulaţia mărfurilor – Comerţul	14277	14545	1166		15443	15711
Alte ramuri ale producţiei materiale	8098	8495	410		8508	8905
SFERA SERVICIILOR NEMATERIALE	**35222**	**33862**	**6584**	**7800**	**41806**	**41662**
Servicii social-culturale	14351	14083	1535	1535	15886	15618
Servicii financiare	6983	6983	37	37	7020	7020
Cercetare ştiinţifică şi geologică	377	377	25	25	402	402
Întreţinerea drumurilor şi podurilor	742	-	1112	1112	1854	1112
Servicii gospodărie comunală şi locativă	2606	2472	1084	1084	3690	3556
Venit net atribuit locuinţelor proprietate personală	1300	1300	2493	3709	3793	5009
Remunerarea personalului casnic	400	400	-	-	400	400
Administraţia publică, apărarea şi altele	8463	8247	298	298	8761	8545

10. Transpunerea datelor privind venitul naţional utilizat (metodologia naţională) în produs intern brut (SCN–ONU) pentru anul 1971

– mil. lei –

	Venit naţional utilizat[1] – metodologia naţională – (sfera planului 1971–1975)	Valoarea netă din servicii nemateriale şi pierderi	Produs intern brut	Venit naţional utilizat – metodologia naţională – (sfera planului 1974)	Valoarea netă din servicii nemateriale	Produs intern brut
	1	2	3	4	5	6
Consum personal al populaţiei	156325	15493	171818	161167	15275	176442
Consum final al administraţiei publice, apărării şi alte consumuri	8582	10229	18811	9418	9383	18801
TOTAL CONSUM	**164907**	**25755**	**190629**	**170585**	**24658**	**195243**
Investiţii[1]	90385	x	90385	92980	x	92980
Creşterea stocurilor materiale	23949	x	23949	23631	x	23631
TOTAL FNDES	**114334**	**x**	**114334**	**116611**	**x**	**116611**
Diferenţa import-export	-31	x	-31	-31	x	-31
Pierderi	2253	-2253	x	x	x	x
Alte surse sau utilizări (±)	-1049	x	-1049	-1049	x	-1049
TOTAL	**280414**	**23469**	**303883**	**286116**	**24658**	**310774**

Notă:
[1] Include şi amortizarea fondurilor fixe.

11. Transpunerea datelor privind venitul naţional utilizat (metodologia naţională) în produs intern brut (SCN–ONU) pentru anul 1972

– mil. lei –

	Venit naţional utilizat[1] – metodologia naţională – (sfera planului 1971–1975)	Valoarea netă din servicii nemateriale şi pierderi	Produs intern brut	Venit naţional utilizat[1] – metodologia naţională – (sfera planului 1974)	Valoarea netă din servicii nemateriale	Produs intern brut
	1	2	3	4	5	6
Consum personal al populaţiei	168059	16624	184683	171275	16378	187653
Consum final al administraţiei publice, apărării şi alte consumuri	9246	10459	19705	10485	9468	19953
TOTAL CONSUM	**177305**	**27083**	**204388**	**181760**	**25846**	**207606**
Investiţii[1]	99201	x	99201	102073		102073
Creşterea stocurilor materiale	26372	x	26372	26077	x	26077
TOTAL FNDES	**125573**	**x**	**125573**	**128150**	**x**	**128150**
Diferenţa import-export	-916	x	-916	-916	x	-916
Pierderi	2108	-2108	x	x	x	x
Alte surse sau utilizări (±)	618	x	618	618	x	618
TOTAL	**304688**	**24975**	**329663**	**309612**	**25846**	**335458**

Notă:
[1] Include şi amortizarea fondurilor fixe.

12. Transpunerea datelor privind venitul naţional utilizat (metodologia naţională) în produs intern brut (SCN–ONU) pentru anul 1973

– mil. lei –

	Venit naţional utilizat[1] – metodologia naţională – (sfera planului 1971-1975)	Valoarea netă din servicii nemateriale şi pierderi	Produs intern brut	Venit naţional utilizat[1] – metodologia naţională – (sfera planului 1974)	Valoarea netă din servicii nemateriale	Produs intern brut
	1	2	3	4	5	6
Consum personal al populaţiei	181774	17924	199698	185387	17582	202969
Consum final al administraţiei publice, apărării şi alte consumuri	9167	10117	19284	10388	9099	19487
TOTAL CONSUM	**190941**	**28041**	**218982**	**195775**	**26681**	**222456**
Investiţii[1]	106773[1]	x	106773	109995[1]	x	109995
Creşterea stocurilor materiale	32497	x	32497	32165	x	32165
TOTAL FNDES[2]	**139270**	**x**	**139270**	**142160**	**x**	**142160**
Diferenţa import-export	3318	x	3318	3318	x	3318
Pierderi	2256	-2256	x	x	x	x
Alte surse sau utilizări[3] (±)	-232	x	-232	-232	x	-232
TOTAL	**335553**	**25785**	**361338**	**341021**	**26681**	**367702**

Note:

[1] Include şi amortizarea fondurilor fixe.

[2] Venitul naţional repartizat FNDES.

[3] Minus „alte surse” şi plus „alte utilizări”.

INSTITUTUL NAŢIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

DCS – BDS
Nr. 0193/1973

6. VENITUL NAȚIONAL ŞI PRODUSUL INTERN BRUT, 1970-1973, ÎN METODOLOGIA ONU, DUPĂ METODA REPARTIȚIEI

Bucureşti
1974

Nota editorului

Studiul efectuat de DCS în anul 1974 vine să completeze cu noi aspecte de structură, ritm etc. valoarea creată în economia naţională în expresia celor doi indicatori globali – venit naţional şi produs intern brut, după metodologia conturilor naţionale pentru patru ani – 1970-1973. De altfel, cum s-a mai constatat, deceniul opt al secolului XX a fost cel mai fructuos în cercetările instituţiilor de sinteză ale statului asupra indicatorilor macroeconomici de sinteză ai economiei, de conversie a lor din SPM în SCN, de adaptare la metodologiile cu cea mai largă utilizare în lume.

Nota introductivă la studiul venitului naţional, produsului intern brut şi net, în anii 1970-1973, după metodologia ONU, specifică metoda simplificată de calcul, de transpunere a indicatorilor globali ai economiei României, în metoda repartiţiei.

NOTĂ

Elaborarea calculului venitului naţional după metoda repartiţiei şi a produsului intern în sistemul conturilor naţionale – ONU se bazează pe calcularea elementelor suplimentare metodei naţionale şi pe transpunerea datelor din sistemul naţional, prin folosirea unei metode simplificate, în sistemul de indicatori specifici SCN–ONU.

Transpunerea datelor venitului naţional din metodologia naţională în sistemul contabilităţii naţionale a impus stabilirea diferenţelor de principiu, scop în care s-au definit:

Venitul naţional – la preţurile pieţei (de achiziţie) – ca sumă a veniturilor obţinute drept remunerare a muncii, a beneficiilor nete ale întreprinderilor şi ale altor producători, realizate pe teritoriul ţării, la care se adaugă ca sold:

- retribuţia încasată de angajaţii români care lucrează în străinătate, mai puţin plăţile în contul veniturilor altor ţări pentru munca unor persoane străine care lucrează pe teritoriul ţării noastre;
- beneficiile primite din străinătate şi beneficiile plătite;
- impozitele indirecte şi subvenţiile.

Produsul intern brut – ca sumă a produsului net şi a amortizării, sau ca sumă a consumului final de bunuri şi servicii al populaţiei şi administraţiei, formarea brută a capitalului fix (investiţii), creşterea stocurilor şi soldul import-export.

În concepţia sistemului conturilor naţionale, metoda de bază pentru determinarea venitului naţional o constituie metoda repartiţiei. Ca atare, s-a pornit de la sfera de cuprindere a elementelor specifice SCN–ONU, efectuându-se unele asimilări corespunzător sistemului naţional al indicatorilor sintetici.

Schema sintetică pentru calculul indicatorului venitului naţional este următoarea:

1) remunerarea lucrătorilor;
2) excedentul de exploatare;
3) venitul factorilor interni (1+2);
4) remunerarea netă a lucrătorilor care provin din restul lumii;
5) venitul net al proprietăţii şi al întreprinderii provenind din restul lumii;
6) impozite indirecte minus subvenţii;
7) venitul naţional la preţul pieţei (3–(4+5)+6).

Venitul naţional şi produsul intern în preţuri comparabile 1963 s-au calculat pe baza următoarelor elemente:

1) venitul naţional şi produsul intern brut în preţuri curente ale anului, calculate la metodologia SCN–ONU;

2) venitul naţional în preţuri comparabile, calculat la metodologia naţională.

Indicii retribuţiei medii pe ramuri ale activităţilor incluse în serviciile de consum, administraţie şi apărare.

Pentru activităţile cuprinse în calculele venitului naţional după metodologia naţională (planul pe 1974) s-au utilizat datele în preţuri comparabile, din care s-a scăzut contravaloarea serviciilor nemateriale (dobânzi bancare, prime de asigurare, servicii de gospodărie comunală şi locativă), recalculată în preţuri comparabile.

Pentru serviciile de consum, administraţie şi apărare, produsul net a fost calculat în preţuri comparabile, pornind de la datele în preţuri curente

(prezentate în lucrarea „Calculul produsului intern brut şi al venitului naţional pe anul 1973, după metodologia ONU[1] şi a indicilor retribuţiei medii”).

Calculul venitului naţional şi produsului intern brut în preţuri comparabile, după metodologia SCN–ONU, are caracter provizoriu până la definitivarea studiului „Sfera de cuprindere şi metodologia de calcul al venitului naţional. Introducerea de noi indicatori sintetici ai dezvoltării economico-sociale”, elaborat de ICCE, CSP şi DCS.

1. Venitul național – SCN–ONU 1973
(după metoda repartiției)

– mil. lei prețuri curente –

I. REMUNERAREA LUCRĂTORILOR	**183303**
1. Remunerarea angajaţilor	118346
2. Venituri din CAP	12500
3. Venituri nete din gospodăriile populaţiei şi ale meşteşugarilor necooperativizaţi	34710
4. Alte venituri	4592
- Din sfera producţiei materiale	4505
- Din sfera activităţilor nemateriale (indemnizaţii, deplasări şi alte venituri)	87
5. Contribuţia pentru asigurări sociale	12775
- Din sfera producţiei materiale	10611
- Din sfera activităţilor nemateriale	2164
6. Retribuţia personalului casnic	380
II. EXCEDENTUL NET DE EXPLOATARE	**100258**
1. Beneficii	98958
1.1. Din sfera producţiei materiale	82468
1.1.1. Din cooperativele agricole	5037
1.2. Din servicii financiare	6118
1.3. Din sfera activităţilor nemateriale	655
1.4. Alte excedente	9717
2. Exploatarea locuinţelor proprietate personală	1300
III. IMPOZITE INDIRECTE MINUS SUBVENŢIILE	**41471**
1. Impozitul pe circulaţia mărfurilor	47991
2. Subvenţii (se scad)	6520
- Comerţ	4393
- Pierderi planificate	2102
- Diferenţe de preţ acoperite de buget	25
VENIT NAŢIONAL LA PREŢUL PIEŢEI (I + II + III)	**325032**

[1] Din lipsă de date asupra relaţiilor cu străinătatea, până în prezent „Produsul intern brut s-a considerat egal cu Produsul naţional brut” (sumă a venitului naţional plus amortizarea).

2. Venitul naţional al RS România, în anii 1970-1973
– după metodologia SCN–ONU –

– mil. lei 1963 –

	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5
1. TOTAL	**227988**	**257363**	**281603**	**310057**
2. SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**208326**	**235398**	**258829**	**286259**
2.1. Industrie	129971	144458	162736	190646
2.2. Construcţii	21890	23866	25674	26908
2.3. Agricultură	34396	44883	48079	45408
2.4. Silvicultură	794	839	1054	913
2.5. Transporturi	11221	12155	13308	14888
2.6. Telecomunicaţii	1910	2046	2290	2422
2.7. Circulaţia mărfurilor (Comerţ)	2281	602	-1222	-2419
2.8. Alte ramuri ale producţiei materiale	5863	6549	6910	7493
3. SFERA ACTIVITĂŢILOR NEMATERIALE	**19662**	**21965**	**22774**	**23798**
3.1. Servicii social-culturale	8195	8318	8485	9028
3.2. Servicii financiare	3284	4881	5574	6749
3.3. Cercetare ştiinţifică	146	166	177	250
3.4. Gospodărie comunală, locativă şi alte servicii	2128	2365	2296	2309
3.5. Administraţie, apărare etc.	5909	6235	6242	5462

3. Produsul naţional brut al RS România, în anii 1970-1973
– după metodologia SCN–ONU –

– mil. lei preţuri comparabile 1963 –

	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5
1. TOTAL	**260654**	**293623**	**321262**	**352727**
2. SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**234353**	**264593**	**291089**	**321129**
2.1. Industrie	144723	161007	181121	210880
2.2. Construcţii	24302	26644	28829	30276
2.3. Agricultură	38547	49390	52857	50222
2.4. Silvicultură	832	876	1093	954
2.5. Transporturi	14470	15792	17298	19288
2.6. Telecomunicaţii	2251	2410	2689	2859
2.7. Circulaţia mărfurilor (Comerţ)	3088	1587	-92	-1253
2.8. Alte ramuri ale producţiei materiale	6140	6887	7294	7903
3. SFERA ACTIVITĂŢILOR NEMATERIALE	**26301**	**29030**	**30173**	**31598**
3.1. Servicii social-culturale	9359	9661	9918	10563
3.2. Servicii financiare	3313	4912	5611	6786
3.3. Cercetare ştiinţifică	157	178	190	275
3.4. Gospodărie comunală, locativă şi alte servicii	7292	7785	7940	8214
3.5. Administraţie, apărare etc.	6180	6494	6514	5760

4. Echilibrul economic al RS România, în anii 1970-1973

– mil. lei 1963 –

	După metodologia RSR				După metodologia SCN–ONU			
	1970	1971	1972	1973	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Produs naţional brut[1)]	**244792**	**276951**	**304399**	**335664**	**260654**	**293623**	**321262**	**352727**
2. Import de bunuri şi servicii	47788	52905	60592	74687	47788	52905	60592	74687
3. Total (1+2) sau (4+7+8+9)	**292580**	**329856**	**364991**	**410351**	**308442**	**346528**	**381854**	**427414**
4. Total consum	143076	156736	168252	179823	128938	173408	185115	196886
5. Formarea brută a capitalului fix	83052	92428	101465	109284	83052	92428	101465	109284
6. Variaţia stocurilor	11341	17955	21846	25788	11341	17955	21846	25788
7. Total fonduri pentru dezvoltare	94393	110383	123311	135072	94393	110383	123311	135072
8. Export de bunuri şi servicii	57318	67019	76276	93319	57318	67019	76276	93319
9. Sold alte utilizări[2)] (+) alte surse (-)	-2207	-4282	-2848	2137	-2207	-4282	-2848	2137

Note:

[1)] Venit naţional plus amortizări.

[2)] Inclusiv consumul colectiv special şi creşterea rezervelor.

5. Dinamica venitului naţional, a produsului naţional brut al RS România, în anii 1971-1973, – după metodologia SCN–ONU –

	Venit naţional			Produs naţional brut		
	Dinamica 1973/1972	1973/ 1970 %	Ritm mediu anual de creştere, 1971-1973 %	Dinamica 1973/1972	1973/ 1970 %	Ritm mediu anual de creştere 1971-1973 %
1	2	3	4	5	6	7
1. TOTAL	**110,1**	**136,0**	**10,8**	**110,0**	**135,3**	**10,6**
2. SFERA PRODUCŢIEI METERIALE	**110,6**	**137,4**	**11,2**	**110,3**	**137,0**	**11,1**
2.1. Industrie	117,2	146,7	13,6	116,4	145,7	13,4
2.2. Construcţii	105,0	123,0	7,1	105,0	124,6	7,6
2.3. Agricultură	94,4	132,0	9,7	95,0	130,3	9,2
2.4. Silvicultură	86,6	115,0	4,8	87,3	115,0	4,8
2.5. Transporturi	112,0	133,0	10,0	112,0	133,3	10,1
2.6. Telecomunicaţii	106,0	127,0	8,3	106,3	127,0	8,3
2.7. Alte ramuri ale producţiei	108,4	127,8	8,5	108,3	129,0	8,9
3. SFERA ACTIVITĂŢILOR NEMATERIALE	**104,5**	**121,0**	**6,6**	**105,0**	**120,1**	**6,3**
3.1. Servicii social-culturale	106,4	110,2	3,3	106,5	113,0	4,2
3.2. Servicii financiare	121,1	205,5	27,1	121,0	205,0	27,0
3.3. Cercetare ştiinţifică	141,2	171,2	19,6	145,0	175,2	20,5
3.4. Gospodărie comunală	101,0	109,0	2,9	103,4	113,0	4,2
3.5. Administraţie, apărare etc.	87,5	92,4	-2,6	88,4	93,2	-2,3

6. Structura venitului naţional al RS România, în anii 1970-1973 – după metodologia SCN–ONU –

– % –

	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5
PREŢURI COMPARABILE				
1. TOTAL	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
2. SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**91,4**	**91,5**	**91,9**	**92,3**
2.1. Industrie	57,0	56,1	57,8	61,5
2.2. Construcţii	9,6	9,4	9,1	8,7
2.3. Agricultură	15,2	17,4	17,1	14,6
2.4. Silvicultură	0,3	0,3	0,4	0,3
2.5. Transporturi	4,9	4,8	4,7	4,8
2.6. Telecomunicaţii	0,8	0,8	0,8	0,8
2.7. Circulaţia mărfurilor (Comerţ)	1,0	0,2	-0,4	-0,8
2.8. Alte ramuri ale producţiei materiale	2,6	2,5	2,4	2,4
3. SFERA ACTIVITĂŢILOR NEMATERIALE	**8,6**	**8,5**	**8,1**	**7,7**
3.1. Servicii social-culturale	3,6	3,2	3,0	2,9
3.2. Servicii financiare	1,4	1,9	2,0	2,2
3.3. Cercetare ştiinţifică	0,1	0,1	0,1	0,1
3.4. Gospodărie comunală, locativă şi alte servicii	0,9	0,9	0,8	0,7
3.5. Administraţie, apărare etc.	2,6	2,4	2,2	1,8

7. Structura produsului naţional brut al RS România, în anii 1970-1973 – după metodologia SCN–ONU –

– % –

	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5
PREŢURI COMPARABILE				
1. TOTAL	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
2. SFERA PRODUCŢIEI MATERIALE	**89,9**	**90,1**	**90,6**	**91,0**
2.1. Industrie	55,5	54,8	56,4	59,8
2.2. Construcţii	9,3	9,1	9,0	8,6
2.3. Agricultură	14,8	17,0	16,4	14,2
2.4. Silvicultură	0,3	0,3	0,3	0,3
2.5. Transporturi	5,6	5,3	5,4	5,5
2.6. Telecomunicaţii	0,9	0,8	0,8	0,8
2.7. Circulaţia mărfurilor (Comerţ)	1,2	0,5		-0,4
2.8. Alte ramuri ale producţiei materiale	2,3	2,3	2,3	2,2
3. SFERA ACTIVITĂŢILOR NEMATERIALE	**10,1**	**9,9**	**9,4**	**9,0**
3.1. Servicii social-culturale	3,6	3,3	3,1	3,0
3.2. Servicii financiare	1,3	1,6	1,7	2,0
3.3. Cercetare ştiinţifică	0,1	0,1	0,1	0,1
3.4. Gospodărie comunală, locativă şi alte servicii	2,7	2,7	2,5	2,3
3.5. Administraţie, apărare etc.	2,4	2,2	2,0	1,6

8. Dinamica principalilor indicatori ai formării şi utilizării resurselor economiei

	După metodologia RS România			După metodologia SCN–ONU		
	Dinamica		Ritmul mediu anual de creştere 1971/1973	Dinamica		Ritmul mediu anual de creştere 1971/1973
	1973/ 1972	1973/ 1970		1973/ 1972	1973/ 1970	
1	2	3	4	5	6	7
PREŢURI COMPARABILE						
1. Produs naţional brut	110,3	137,1	11,1	109,8	135,3	10,6
2. Import de bunuri şi servicii	123,3	156,3	16,1	123,3	156,3	16,1
3. Total	112,4	140,3	12,0	112,0	139,0	11,6
4. Total consum	107,0	126,0	8,0	106,3	123,9	7,4
5. Formarea brută a capitalului fix	108,0	131,6	9,6	108,0	31,6	9,6
6. Variaţia stocurilor	118,0	227,4	31,0	118,0	227,4	31,0
7. Export de bunuri şi servicii	122,3	163,0	17,7	122,3	163,0	17,7

9. Structura formării şi utilizării resurselor economiei naţionale, în anii 1970-1971

	După metodologia RS România				După metodologia SCN–ONU			
	1970	1971	1972	1973	1970	1971	1972	1973
1	2	3	4	5	6	7	8	9
PREŢURI COMPARABILE								
1. Produs naţional brut	83,7	84,0	83,4	81,8	84,5	84,7	84,1	82,5
2. Import de bunuri şi servicii	16,3	16,0	16,6	18,2	15,5	15,3	15,9	17,5
3. TOTAL (1 + 2) sau (4 + 5 + 6 + 7 + 8)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
4. Total consum	48,9	47,5	46,1	43,8	51,5	50,0	48,5	46,1
5. Formarea brută a capitalului fix	28,4	28,0	27,8	26,6	26,9	26,7	26,6	25,6
6. Variaţia stocurilor	3,9	5,5	6,0	6,3	3,7	5,2	5,7	6,0
7. Export de bunuri şi servicii	19,6	20,3	20,9	22,8	18,6	19,3	20,0	21,8
8. Sold alte utilizări (+) alte surse (-)	-0,8	-1,3	-0,8	0,5	-0,7	-1,2	-0,8	0,5

INSTITUTUL NAŢIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

DCS – BDS
Nr. 0194/1974

7. VENITUL NAȚIONAL AL ROMÂNIEI PE ANUL 1973, LA SFERA LĂRGITĂ

Bucureşti
1974

Nota editorului

Studiul efectuat în anul 1974 de Direcţia Centrală de Statistică reprezintă una dintre încercările de transpunere a venitului naţional, din sistemul producţiei materiale în indicatorul global, după metodologia ONU, utilizată în majoritatea statelor lumii, după sistemul contabilităţii naţionale.

Numai că în cazul studiului de faţă, spre deosebire de alte variante complete – cuprinzând ramurile serviciilor nemateriale şi amortizarea – aici s-a făcut numai prima operaţiune, de extindere a calculelor venitului naţional – valoare adăugată netă – şi la ramurile economico-sociale care nu se cuprindeau, după SPM, în indicatorul global, precum şi unele regrupări de activităţi.

Nota introductivă arată, alături de cele 15 tabele, toate modificările ce le-a implicat şi rezultatele lor cantitative în agregatele venitului naţional – produsul social, cheltuielile materiale şi produsul net. Prin introducerea serviciilor nemateriale, produsul social, la nivelul anului 1973, a sporit cu 5,2%, iar venitul naţional cu 5,5%.

Între elementele de interes ştiinţific menţionăm doar unul, care se degajă din tabelul 3, cel al raportului dintre fondul de consum şi fondul de dezvoltare economico-socială, în procesul de utilizare a venitului naţional; dacă înainte de lărgirea sferei de cuprindere acest raport era de 67,1% şi 32,9%, la sfera extinsă el se prezintă cu 69,4% fond de consum şi 30,6% fond de acumulare. Când indicatorul global devine produs intern brut, raportul se modifică în favorarea acumulării; la sfera planului 1974 proporţia dintre consum şi acumulare reprezintă 58,4% şi 41,6%, iar la sfera lărgită 60,7% şi 39,3%. Mesajul calculelor este, în oricare variantă, o rată înaltă a acumulării, a investiţiilor, a mărimii patrimoniului de construcţii, în primul rând a aparatului de producţie şi în final a creşterii avuţiei naţionale. În anii ’70 rata ridicată a acumulării nu afecta încă nivelul de trai în evidentă ascensiune, ceea ce se va produce în deceniul nouă.

Acelaşi lucru se referă şi la eficienţa marilor investiţii promovate, care nu relevau încă fenomene de ineficienţă, dar care vor conduce, aşa cum se demonstrează în alte studii ale Addendei, la grave dezechilibre şi mari pierderi din venitul naţional cu consecinţe sociale directe.

N O T Ă
privind calculul produsului social şi al venitului naţional la sfera lărgită[1]

I. Lucrarea este destinată evidenţierii **modificărilor ce intervin în nivelul şi structura produsului social şi venitului naţional, ca urmare a extinderii sferei de cuprindere cu activităţile privind serviciile de consum.**

1) Potrivit propunerilor din studiu[2] actuala sferă de cuprindere a produsului social şi a venitului naţional (conform metodologiei planului anual 1974[3]) se lărgeşte cu următoarele activităţi: **învăţământ, cultură şi artă, turism, odihnă, gospodărie edilitară, locativă si alte servicii, finanţe, credit, asigurări**.

1.1. **Comensurarea acestor activităţi se face:**

- la nivelul cheltuielilor curente plus amortizarea, pentru activitatea unităţilor bugetare (de stat sau cooperaţie) şi a unităţilor subvenţionate;
- la nivelul încasărilor realizate pentru desfăşurarea activităţilor respective, pentru unităţile economice sau extrabugetare.

Trebuie menţionat că în valoarea activităţilor unităţilor bugetare nu se include finanţarea articolelor cu caracter de consum final (hrană, încălţăminte, cărţi şcolare – care se includ ca atare în fondul de consum) şi nici articolele referitoare la ajutoare băneşti acordate populaţiei (burse, pensii etc.).

1.2. Odată cu lărgirea sferei de cuprindere **s-a efectuat şi regruparea unor activităţi**. Astfel, de exemplu, activităţile care erau incluse în alte ramuri s-au dispersat după cum urmează:

- industria casnică s-a inclus în industrie;
- editurile, studiourile cinematografice, în ramura cultură şi artă;
- proiectarea, cercetarea, dezvoltarea, în ramura cercetare-dezvoltare tehnologică şi proiectare;
- centrele de calcul la informatică.

---

[1] În baza propunerilor cuprinse în studiul „Sfera de cuprindere şi metodologia de calcul a venitului naţional – Introducerea unor noi indicatori sintetici ai dezvoltării economico-sociale”, elaborat de INCE, CSP şi DCS.

[2] Idem.

[3] Produsul social şi venitul naţional la metodologia planului anual 1974 cuprinde activităţile din ramurile: industrie, construcţii, agricultură, silvicultură, transporturi, telecomunicaţii, circulaţia mărfurilor şi alte ramuri (industria casnică, edituri, proiectări, cercetare, dezvoltare, studiouri cinematografice, centre de calcul etc.).

1.3. În consecinţă, **„alte ramuri”** în vechea componenţă dispare şi apare o nouă ramură denumită **„alte ramuri producătoare de bunuri sau prestatoare de servicii”,** care cuprinde:

- cercetare-dezvoltare tehnologică şi proiectare;
- învăţământ;
- cultură şi artă;
- ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială;
- turism, odihnă, cultură fizică şi sport;
- gospodăria edilitară, locativă şi alte servicii;
- finanţe, credit, asigurări;
- informatică, (centre de calcul).

1.4. În ceea ce priveşte **constituirea acestor subramuri se menţionează:**

La **cercetare-dezvoltare tehnologică și proiectare** s-a inclus valoarea activităţii de cercetare ştiinţifică fundamentală şi aplicată desfăşurată în institutele de învăţământ superior şi alte unităţi, precum şi serviciile cu caracter ştiinţific şi tehnic (metrologie, hidrometeorologie etc.).

La **învăţământ** s-a inclus activitatea unităţilor de învăţământ, de toate gradele, bugetare (buget de stat şi bugetul cooperaţiei) şi extrabugetare.

La **cultură şi artă** s-a inclus activitatea cultural-artistică şi de presă desfăşurată prin instituţiile de cultură, economice, bugetare, extrabugetare sau subvenţionate (studiouri de radio şi televiziune, case de cultură, biblioteci, muzee, grădini botanice şi zoologice, teatre dramatice şi muzicale, filarmonici, orchestre, producţia şi difuzarea filmelor, redacţiile ziarelor, revistelor, edituri etc.)

La **ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială** s-au inclus prevenirea, combaterea şi tratarea bolilor desfăşurate în unităţile medico-sanitare, activitatea de asistenţă şi prevederi sociale, concretizată prin activitatea din creşe, case de copii, cămine de bătrâni, precum şi activitatea de asigurări sociale şi asigurări ale caselor de pensii.

La **turism, odihnă, cultură fizică şi sport** sunt incluse organizarea serviciilor de turism, odihnă în staţiuni balneoclimaterice şi cheltuielile pentru cultură fizică şi sport.

La **gospodăria edilitară, locativă şi alte servicii** sunt incluse serviciile de gospodărie comunală (salubritate, canalizare, iluminat etc.) servicii locative, diverse servicii (servicii de igienă personală şi estetică umană, distracţii, parcare auto, traduceri şi dactilografiere, închirieri de obiecte etc.) precum şi uzura locuinţelor proprietate personală.

La **finanţe, credit şi asigurare** se includ veniturile rezultate din activitatea de finanţare şi creditare (comisioane, dobânzi bancare), venituri din asigurare, loto-pronosport precum şi din activitatea de atragere şi administrare a fondurilor băneşti disponibile ale populaţiei.

La **informatică** s-a inclus activitatea centrelor de calcul evaluată la nivelul cheltuielilor făcute de bugetul de stat.

2) În acest context, s-au elaborat calcule, de produs social şi venit naţional, atât pentru **varianta potrivit căreia produsul global și net din comerţul exterior include adaosul comercial și soldul diferenţei de preţ, cât și în varianta repartizării soldului diferenţei de preț pe ramuri participante la export.**

Varianta de calcul în care soldul diferenţelor de preţ excedentare şi deficitare se repartizează asupra ramurilor producătoare de bunuri – în ramura comerţ exterior incluzându-se numai adaosul comercial al unităţilor de comerţ exterior – s-a realizat pe baza metodologiei existente în lucrările de plan, începând cu anul 1975, aprobate de Consiliul de Conducere al DCS şi pentru lucrările de urmărire a planului. Potrivit acesteia, soldul diferenţelor de preţ excedentare şi deficitare din comerţul exterior s-a repartizat pe ramuri, corespunzător proporţiei participării ramurilor la export (calculată pe baza datelor în lei valută).

II. **Prin extinderea sferei, produsul social realizat în anul 1973** însumează mai mult cu 38,4 miliarde de lei preţuri curente (5,2%), cheltuielile materiale cresc cu 22,0 miliarde de lei (5,0%), iar venitul naţional cu 16,4 miliarde de lei (5,5%).

1) Ca urmare a lărgirii sferei de cuprindere, precum şi din cauza unor deplasări între ramuri, efectuate în cadrul regrupării activităţilor, **raportul dintre nivelul indicatorilor, rezultat la sfera extinsă (cu servicii de consum) şi cel calculat potrivit concepţiei producţiei materiale se prezintă astfel:**

	Calculat pe baza preţurilor curente		
	Produs social	Cheltuieli materiale	Venit naţional
1	2	3	4
TOTAL, din care:	**105,2**	**105,0**	**105,5**
industrie	104,8	107,3	100,9
construcţii	100,4	103,2	95,9
agricultură	100,0	102,0	97,7
transporturi	100,0	101,9	98,0
telecomunicaţii	100,0	100,5	99,8
comerţ exterior	96,3	123,3	84,1

2) Participarea ramurilor producătoare de bunuri la crearea produsului social şi venitului naţional se diminuează, după cum urmează: ponderea industriei în produsul social cu 0,3%, iar în venitul naţional cu 2,5%; construcţiile cu 0,5% şi respectiv cu 0,8%; agricultura cu 0,8% şi respectiv cu 1,4%. Totodată, a scăzut şi ponderea ramurii transporturi (0,2%) în produsul social şi (0,3%) în venitul naţional şi a comerţului interior (cu 0,3% şi respectiv cu 1,3%).

Trebuie remarcat că ramurile noi formate prin extinderea sferei şi regruparea activităţilor însumează 5,8% din produsul social şi 9,2% din venitul naţional, sume constituite din: cercetare-dezvoltare tehnologică (0,7% şi 1,2%), învăţământ (1,3% şi respectiv 2,4%), cultură şi artă (0,4% şi 0,6%), sănătate (0,9% şi 1,6%), turism, odihnă, tratament (0,2% şi 0,3%), gospodărie edilitară, locativă şi alte servicii (1,2% şi 0,9%), finanţe, credit, asigurări (1,1% şi respectiv 2,2%).

Ca urmare, prin extinderea sferei, structura produsului social şi a venitului naţional[4] se exprimă astfel:

	Produs social	Venit naţional
1	2	3
TOTAL	**100,0**	**100,0**
Industrie	61,5	54,5
Construcţii	9,1	8,5
Agricultură	15,4	17,1
Silvicultură	0,2	0,3
Transporturi	3,7	4,4
Telecomunicaţii	0,5	0,8
Comerţ interior	3,3	4,9
Comerţ exterior	0,5	0,5
Alte ramuri producătoare de bunuri sau prestatoare de servicii, din care:	**5,8**	**9,2**
Cercetare dezvoltare tehnologică şi proiectare	0,7	1,2
Învăţământ	1,3	2,4
Cultură şi artă	0,4	0,6
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	0,9	1,6
Gospodărie edilitară, de locuinţe şi alte servicii	1,2	0,9
Finanţe, credit şi asigurări	1,1	2,2

[4] Include şi influenţa repartizării soldului diferenţei de preţ din comerţul exterior, pe ramuri exportatoare.

1. Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional, în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Sfera planului 1974			Sfera extinsă		
	Produs social	Cheltuieli materiale	Venit național	Produs social	Cheltuieli materiale	Venit național
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	**737850**	**439499**	**298351**	**776248**	**461516**	**314732**
Industrie	458890	285607	173283	481121	306339	174782
Construcţii	70630	43522	27108	70917	44910	26007
Agricultură	119464	64239	55225	119464	65511	53953
Silvicultură	1269	303	966	1269	311	958
Transporturi	28754	14590	14164	28754	14870	13884
Telecomunicaţii	3511	1097	2414	3511	1103	2408
Comerţ interior	26786	8302	18484	25790	10236	15554
Comerţ exterior	355	2158	-1803	506	2184	-1678
Alte ramuri ale producţiei materiale	28191	19681	8510	x	x	x
Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	x	x	x	5101	1252	3849
Învăţământ	x	x	x	**9794**	250	7444
Cultură şi artă	x	x	x	3266	1286	1980
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	x	x	x	6656	1726	4930
Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	x	x	x	1360	479	881
Gospodărie edilitară, de locuinţe şi alte servicii	x	x	x	9723	6952	2771
Finanţe, credit şi asigurări	x	x	x	8959	1976	6983
Informatică	x	x	x	57	31	26

2. Produsul social, cheltuielile materiale şi venitul naţional, în anul 1973, cu includerea soldului diferenţelor de preţ din comerţul exterior, pe ramuri exportatoare de bunuri şi servicii

– mil. lei –

	Sfera planului 1974			Sfera extinsă		
	Produs social	Cheltuieli materiale	Venit naţional	Produs social	Cheltuieli materiale	Venit naţional
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	**737850**	**439499**	**298351**	**776248**	**461516**	**314732**
Industrie	455731	285607	170124	477950	306339	171611
Construcţii	70624	43522	27102	70911	44910	26001
Agricultură	119332	64239	55093	119332	65511	53821
Silvicultură	1269	303	966	1269	311	958
Transporturi	28730	14590	14140	28730	14870	13860
Telecomunicaţii	3511	1097	2414	3511	1103	2408
Comerţ interior	26762	8302	18460	25766	10236	15530
Comerţ exterior	3712	2158	1554	3863	2184	1679
Alte ramuri ale producţiei materiale	28179	19681	8498	x	x	x
Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	x	x	x	5101	1252	3849
Învăţământ	x	x	x	9794	2350	7444
Cultură şi artă	x	x	x	3266	1286	1980
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	x	x	x	6656	1726	4930
Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	x	x	x	1360	479	881
Gospodărie edilitară, de locuinţe şi alte servicii	x	x	x	9723	6952	2771
Finanţe, credit şi asigurări	x	x	x	8959	1976	6983
Informatică	x	x	x	57	31	26

3. Venitul naţional utilizat şi produsul intern brut, în anul 1973

– preţuri curente –

	Sfera planului 1974		Sfera extinsă	
	mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5
Venit naţional utilizat[1)]	**286245**	**100,0**	**298822**	**100,0**
Fond de consum	192205	67,1	207277	69,4
FNDES	94040	32,9	91545	30,6
Produs intern brut	**328915**	**100,0**	**341492**	**100,0**
Fond de consum	192205	58,4	207277	60,7
FNDES	136710	41,6	134215	39,3

Notă:
[1)] Exclusiv consumul colectiv şi creşterea rezervelor din sectorul special.

4. Structura produsului social şi a venitului naţional pe ramuri, în anul 1973

	Produs social		Venit național	
	Sfera planului 1974	Sfera extinsă	Sfera planului 1974	Sfera extinsă
TOTAL	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Industrie	62,2	61,9	58,1	55,5
Construcţii	9,6	9,1	9,1	8,3
Agricultură	16,1	15,4	18,5	17,1
Silvicultură	0,2	0,2	0,3	0,3
Transporturi	3,9	3,7	4,8	4,4
Telecomunicaţii	0,5	0,5	0,8	0,8
Comerţ interior	3,6	3,3	6,2	4,9
Comerţ exterior	0,1	0,1	-0,6	-0,5
Alte ramuri ale producţiei materiale	3,8	x	2,8	x
Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	x	0,7	x	1,2
Învăţământ	x	1,3	x	2,4
Cultură şi artă	x	0,4	x	0,6
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	x	0,9	x	1,6
Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	x	0,2	x	0,3
Gospodărie edilitară, de locuinţe şi alte servicii	x	1,2	x	0,9
Finanţe, credit şi asigurări	x	1,1	x	2,2
Informatică	x	1)	x	1)

Notă:
[1)] Sub 0,1%.

5. Structura produsului social şi a venitului naţional pe ramuri, în anul 1973, cu includerea soldului diferenţelor de preţ din comerţul exterior, pe ramuri exportatoare de bunuri şi servicii

– % –

	Produs social		Venit național	
	Sfera planului 1974	Sfera extinsă	Sfera planului 1974	Sfera extinsă
TOTAL	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Industrie	61,8	61,5	57,0	54,5
Construcţii	9,6	9,1	9,1	8,3
Agricultură	16,2	15,4	18,5	17,1
Silvicultură	0,1	0,2	0,3	0,3
Transporturi	3,9	3,7	4,7	4,4
Telecomunicaţii	0,5	0,5	0,8	0,8
Comerţ interior	3,6	3,3	6,2	4,9
Comerţ exterior	0,5	0,5	0,5	0,5
Alte ramuri ale producţiei materiale	3,8	x	2,	x
Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	x	0,7	x	1,2
Învăţământ	x	1,3	x	2,4
Cultură şi artă	x	0,4	x	0,6
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	x	0,9	x	1,6
Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	x	0,2	x	0,3
Gospodărie edilitară de locuinţe şi alte servicii	x	1,2	x	0,9
Finanţe, credit şi asigurări	x	1,1	x	2,2
Informatică	x	1)	x	1)

Notă:
1) Sub 0,1%.

6. Cheltuieli materiale la 1.000 de lei produs social, în anul 1973

– lei preţuri curente –

	Sfera planului 1974	Sfera extinsă	Diferenţă +/-sfera extinsă faţă de sfera planului 1974
1	2	3	4
TOTAL	**596**	**594**	**- 2**
Industrie	622	637	+ 15
Construcţii	616	633	+ 17
Agricultură	538	548	+ 10
Silvicultură	239	245	+ 6
Transporturi	507	517	+ 10
Telecomunicaţii	312	314	+ 2
Comerţ interior	310	397	+ 87
Comerţ exterior	6079	4316	-1763
Alte ramuri ale producţiei materiale	698	x	x
Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	x	245	x
Învăţământ	x	240	x
Cultură şi artă	x	394	x
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	x	259	x
Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	x	352	x
Gospodărie edilitară, de locuinţe şi alte servicii	x	715	x
Finanţe, credit şi asigurări	x	221	x
Informatică	x	544	x

7. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura industriei – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**458890**	**285607**	**19078**	**173283**
1. Modificarea sferei de cuprindere	+ 22231	+ 17920	+ 16	+ 4311
Primiri din alte ramuri	+ 22231	+ 17920	-	+ 4311
Industria casnică	+ 21953	+ 17831	-	+ 4122
Ateliere fotografice	+ 124	+ 40	+ 4	+ 84
Spălătorii – curăţătorii	+ 154	+ 49	+ 12	+ 105
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 2812	-	- 2812
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 2632	-	-2632
Diferenţe din extinderea activităţii de cercetare ştiinţifică	-	+ 180	-	- 180
Sfera extinsă	**481121**	**306339**	**19094**	**174782**

8. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura construcţii – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**70630**	**43522**	**3368**	**27108**
1. Modificarea sferei de cuprindere	+ 287	+ 287	-	-
Extinderea sferei	+ 287	+ 287	-	-
Studii, amplasamente şi proiecte de sistematizare	+ 287	+ 287	-	-
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 1101	-	- 1101
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 842	-	- 842
Reparaţii capitale şi curente executate în antrepriză şi prestaţii	-	+ 259	-	- 259
Sfera extinsă	**70917**	**44910**	**3368**	**26007**

9. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura agricultură – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**119464**	**64239**	**4814**	**55225**
1. Modificarea sferei de cuprindere	-	-	-	-
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 1272	-	- 1272
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 1272	-	- 1272
Sfera extinsă	**119464**	**65511**	**4814**	**53953**

10. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura silvicultură – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**1269**	**303**	**42**	**966**
1. Modificarea sferei de cuprindere	-	-	-	-
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 8	-	- 8
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 8	-	- 8
Sfera extinsă	**1269**	**311**	**42**	**958**

11. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura transporturi – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**28754**	**14590**	**4399**	**14164**
1. Modificarea sferei de cuprindere	-	-	-	-
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 280	-	- 280
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 280		- 280
Sfera extinsă	**28754**	**14870**	**4399**	**13884**

12. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura telecomunicaţii – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**3511**	**1097**	**436**	**2414**
1. Modificarea sferei de cuprindere	-	-	-	-
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 6	-	- 6
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 6	-	- 6
Sfera extinsă	**3511**	**1103**	**436**	**2408**

13. Produsul global, cheltuielile materiale şi produsul net din ramura comerţ interior – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**26786**	**8302**	**1270**	**18484**
1. Modificarea sferei de cuprindere	-996	-387	- 109	-609
1.1. Primiri din alte ramuri	+ 622	+ 148	+ 28	+474
Colectarea metalelor	+ 622	+ 148	+ 28	+ 474
1.2. Cedări către alte ramuri	- 1618	-535	- 137	- 1083
Prestaţii hoteliere, cantine şcolare şi blocuri alimentare din spitale	- 1618	-535	- 137	- 1083
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	+ 2321	- 119	-2321
Dobânzi şi alte plăţi	-	+ 2136	-	-2136
Chirii	-	+ 179	- 119	- 179
Paza contra incendiilor	-	+ 6	-	6
Sfera extinsă	**25790**	**10236**	**1042**	**15554**

14. Produsul global, chletuielile materiale şi produsul net din ramura comerţ exterior – în anul 1973

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
Sfera planului 1974	**355**	**2158**	**32**	**- 1803**
1. Modificarea sferei de cuprindere	+ 151	+ 26	-	+ 125
1.1. Primiri din alte ramuri		-	-	-
1.2. Extinderea sferei	+ 151	+ 26	-	+ 125
Camera de comerţ	+ 123	+ 22	-	+ 101
Unităţi vamale	+ 28	+ 4	-	+ 24
2. Modificarea grupării elementelor produsului global, cheltuielilor materiale şi produsului net	-	-	-	-
Sfera extinsă	**506**	**2184**	**32**	**- 1678**

15. „Alte ramuri” la metodologia cuprinsă în propunerile din studiul elaborat de ICCE, CSP, MF şi DCS

– mil. lei preţuri curente –

	Produs global	Cheltuieli materiale	din care: amortizarea	Produs net
1	2	3	4	5
TOTAL	**44916**	**16052**	**6921**	**28864**
1. Cercetare, dezvoltare tehnologică şi proiectare	5101	1252	349	3849
2. Învăţământ	9794	2350	900	7444
3. Cultură şi artă	3266	1286	194	1980
4. Ocrotirea sănătăţii şi asistenţă socială	6656	1726	430	4930
5. Turism, odihnă, cultură fizică şi sport	1360	479	201	881
6. Gospodărie edilitară, locativă şi alte servicii	9723	6952	4793	2771
7. Finanţe, credit, asigurări	8959	1976	37	6983
8. Informatică (Centre de calcul)	57	31	17	26

INSTITUTUL NAȚIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

DCS – BDS
Nr. 0111/1974

8. PERFECȚIONAREA METODOLOGIEI DE CALCUL A PRINCIPALILOR INDICATORI VALORICI AI ECONOMIEI NAȚIONALE

Bucureşti
1977

Nota editorului

Lucrarea Direcţiei Centrale de Statistică din anul 1977, referitoare la perfecţionarea metodologiei de calcul a principalilor indicatori valorici, continuă acţiunea începută în anul 1970, de introducere în calculul venitului naţional a unor activităţi existente în economie, dar neluate în evidenţă până atunci. Pe de altă parte, prin lărgirea sferei de cuprindere în calcul a acestor activităţi, îndeosebi a serviciilor de consum, considerate nemateriale, conţinutul venitului naţional se apropia de practica internaţională a contabilităţii conturilor naţionale. Aceste recalculări ale activităţilor economiei naţionale vizau nu scoaterea sau reducerea din sfera de calcul a unor produse şi servicii, cât adăugarea, în scopul sporirii statistice a venitului naţional; unele din ele apar chiar exagerate – anexele 2, 3, 4; era şi efortul de a arăta cifre cât mai mari ale venitului naţional, ale ritmurilor sale de creştere în scopuri propagandistice, în spiritul ideologiei sistemului.

Ponderea cea mai mare a perfecţionărilor se referă la includerea, cum s-a amintit, a noi activităţi în scopul măririi venitului naţional. Asemenea plusuri nu erau menţionate separat în statistica oficială, ci încadrate la sporuri ale venitului naţional; în datele oficiale se constată o singură modificare metodologică a indicatorilor globali, în anul 1970, când pe rândul unu apare cifra calculată prin metodologia de până la 1970 şi în rândul doi datele după metodologia ulterioară, mai exact cu adaosurile provenite şi din producţia activităţilor datorate lărgirii sferei de cuprindere şi reevaluării în plus a unor activităţi.

„Propunerile” mai menţionează necesitatea introducerii a doi indicatori valorici noi, în evidenţele statistice: producţia totală de bunuri şi servicii, şi consum total de bunuri şi servicii, care în esenţă să includă pe lângă producţia materială şi serviciile materiale şi activităţile serviciilor de consum, respectiv a celor nemateriale; ceea ce echivala practic cu sfera de cuprindere a valorii adăugate nete – fără consumul de capital fix – din sistemul conturilor naţionale. După cât îmi este cunoscut, aceşti doi noi indicatori propuşi nu au fost puşi în practica statisticii oficiale.

Propuneri privind perfecţionarea metodologiei de calcul a principalilor indicatori valorici ai dezvoltării economiei naţionale şi ai nivelului de trai

În vederea caracterizării cât mai reale a dezvoltării economice de ansamblu, a ramurilor şi sectoarelor de activitate, precum şi a cuprinderii în analizele social-economice a unor date şi informaţii complete, în ultimii ani, atât pe plan naţional, cât şi internaţional s-au intensificat preocupările pentru perfecţionarea metodologiilor de calcul ale indicatorilor statistici şi îndeosebi ale indicatorilor valorici.

În ţara noastră s-au desfăşurat ample acţiuni pentru perfecţionarea sistemului de indicatori de plan şi statistici, pentru extinderea sferei de cuprindere şi îmbunătăţirea evaluării produsului social, venitului naţional, producţiei globale industriale, producţiei agricole. Totodată, în sistemul informaţional au fost introduşi noi indicatori, printre care: producţia netă, fondul naţional de dezvoltare economico-socială.

În paralel, s-au examinat posibilităţile de asigurare a comparabilităţii indicatorilor valorici calculaţi după metodologia naţională, cu cei ce se calculează pe plan internaţional în cadrul ONU, CAER şi al altor organizaţii internaţionale. În acest context s-au efectuat calcule pentru ţara noastră privind produsul intern brut, venitul naţional, după metodologia ONU, precum şi determinarea pe baza metodologiei CAER a venitului naţional, producţiei globale industriale şi agricole.

În acest material se prezintă principiile metodologice de bază ale calculului principalilor indicatori economico-sociali şi se propun unele căi de îmbunătăţire a metodologiei de calcul şi a sistemelor de evaluare a unor indicatori economici, în scopul asigurării unui cadru metodologic cât mai adecvat necesităţilor cuprinderii tuturor activităţilor cu caracter de producţie materială şi al evaluării şi mai exacte a venitului naţional, a cheltuielilor şi a rezultatelor muncii. Urmărind acest obiectiv, propunerile conţinute în material au fost fundamentate pe conceptul general al determinării principalilor indicatori valorici, adecvat criteriilor de comensurare a activităţilor economice specifice economiei noastre socialiste, precum şi pe adaptarea, pe cît posibil, a acestui concept la metodele şi practica aplicată pe plan internaţional.

I. Perfecţionarea metodologiei de calcul a venitului naţional

1) Concepţiile utilizate pe plan mondial pentru determinarea venitului naţional

Exprimând într-o formă sintetică rezultatele de ansamblu ale activităţii economice, venitul naţional ocupă un loc central între indicatorii utilizaţi în aprecierea gradului de dezvoltare a forţelor de producţie şi nivelului de trai al populaţiei.

În practica internaţională, se deosebesc două concepţii pe baza cărora se determină venitul naţional, şi anume Sistemul balanţelor economiei naţionale şi Sistemul conturilor naţionale.

Sistemul balanţelor economiei naţionale corespunde concepţiei materiale asupra producţiei (proprie ţărilor socialiste), potrivit căreia venitul naţional se creează numai în ramurile producătoare de bunuri şi servicii materiale. Serviciile nemateriale (învăţământ, ocrotirea sănătăţii, gospodărie comunală etc.) nu se includ în sfera venitului naţional, fiind considerate activităţi neproductive.

Sistemul conturilor naţionale corespunde concepţiei economiei politice capitaliste, potrivit căreia se consideră creatoare de venit naţional activităţile din toate ramurile economiei în care se produc, atât bunuri materiale, cât şi servicii de orice natură.

Aplicarea în practică a celor două concepţii nu este însă rigidă. În modul de determinare a venitului naţional se constată o serie de diferenţieri, atât în ceea ce priveşte aplicarea de ţările capitaliste a sistemului conturilor naţionale, cât şi în ceea ce priveşte utilizarea de ţările socialiste a sistemului balanţelor economiei naţionale. Astfel, în unele ţări capitaliste ca Franţa, Italia şi Belgia, o seamă de servicii nu se includ în calculul venitului naţional (administraţia publică, apărarea naţională).

De asemnea, în unele ţări socialiste, sfera de cuprindere a venitului naţional este mai largă decât aceea care rezultă din aplicarea riguroasă a concepţiei producţiei materiale, incluzându-se şi unele servicii, cum sunt: transporturile de persoane, telecomunicaţiile care deservesc populaţia, activitatea hotelieră, turismul internaţional, activitatea de prelucrare a informaţiilor.

Menţionăm că ambele sisteme sunt recomandate de ONU şi organismele sale specializate, iar în cadrul lucrărilor CAER se foloseşte concepţia producţiei materiale.

În etapa actuală, pentru nevoile de comparare internaţională privind nivelul de dezvoltare economică, în ţările socialiste se efectuează calcule şi după sistemul conturilor naţionale, ONU, precum şi după metodologia balanţelor economiei naţionale, CAER.

2) În practica statistică și de plan din țara noastră se consideră creatoare de produs social și venit național activitatea desfăşurată în următoarele ramuri din sfera muncii productive:

– industrie;
– construcţiii;
– agricultură;
– silvicultură;
– transporturi de mărfuri şi călători;
– telecomunicaţii;
– circulaţia mărfurilor (comerţul cu ridicata şi amănuntul, serviciile hoteliere, aprovizionarea tehnico-materială, contractarea şi achiziţionarea produselor agricole, precum şi comerţul exterior);
– alte ramuri (cercetarea şi dezvoltarea tehnologică, proiectarea, editurile, studiourile cinematografice, centrele de calcul, spălătoriile, curăţătoriile chimice şi vopsitoriile, serviciile foto, colectarea deşeurilor, precum şi industria casnică).

În anexa 1 se prezintă metodologia de calcul a principalilor indicatori economico-sociali, în care sunt cuprinse toate elementele ce fundamentează sfera de cuprindere şi modul de evaluare a produsului social, cheltuielilor materiale şi venitului naţional.

3) Deosebiri în sfera de cuprindere a venitului naţional al României, comparativ cu modul de determinare a acestui indicator pe plan internaţional

Analiza sferei de cuprindere a venitului naţional al României, comparativ cu alte ţări socialiste pune în evidenţă faptul că deosebirile existente se referă, în special, la încadrarea ca activitate creatoare de venit naţional a unor servicii. În tabelul următor se prezintă diferenţierile în ceea ce priveşte cuprinderea diferitelor servicii în venitul naţional al României, comparativ cu metodologia adoptată în cadrul CAER și cu metodologiile naţionale ale altor ţări socialiste.

	După metodologia CAER	După practicile naţionale din:						
		România	URSS	Bul-garia	Unga-ria	Polo-nia	Cehoslo-vacia	RDG
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Hoteluri	-	x	-	-	x	-	-	x
Turism	-	x	-	-	-	x	-	-
Transport de persoane	x	x	-	x	x	x	-	x
Telecomunicaţii pentru deservirea populaţiei	x	x	-	x	x	x	-	x
Cercetare şi dezvoltare tehnologică	-	x	-	-	-	-	-	-
Servicii de prelucrare a informaţiilor	-	x	-	-	-	x	-	-
Studio foto	-	x	-	-	x	x	x	x
Întreţinerea şi repararea drumurilor	-	x	-	-	x	x	-	-
x = activităţi incluse - = activităţi neincluse								

Sfera de cuprindere a venitului naţional în România este mai restrânsă comparativ cu cea din ţările capitaliste, nefiind cuprinse următoarele activităţi: învăţământ, cinematografe, teatre, filarmonici, biblioteci, muzee, grădini botanice, zoologice, alte distracţii şi servicii de recreere, servicii medicale umane, instituţii de prevederi sociale, servicii de igienă personală şi alte servicii, asociaţii comerciale, profesionale şi sindicale, instituţii financiare, de asigurări, de afaceri imobiliare, alte servicii de afaceri, administraţia publică şi apărarea naţională, organizaţii internaţionale şi organisme extrateritoriale, servicii casnice (plata personalului angajat), venitul atribuit locuinţelor folosite de proprietari.

O imagine sintetică asupra diferenţelor dintre sfere rezultă din raportul dintre venitul naţional al României calculat după metodologia naţională şi venitul naţional calculat după metodolgia CAER şi respectiv, după sistemul conturilor naţionale – ONU.

	1976
Venitul naţional al RS România calculat după metodologia naţională, faţă de metodologia CAER – procente	100,4
Venitul naţional al RS România calculat după metodologia naţională, faţă de metodologia ONU – procente	92,7

Rezultă că, venitul naţional al României calculat după metodologia naţională este cu circa 0,4% mai mare decât venitul naţional calculat după metodologia adoptată în cadrul CAER şi cu peste **7%** mai mic decât cel calculat după metodologia conturilor naţionale.

Pentru comparaţii internaţionale se calculează, de asemenea, atât în lucrările statistice cât şi în cele de plan, indicatorul **produs intern brut** care ia în considerare, în principal, conform metodologiei ONU, pe lângă activităţile enumerate şi amortizarea fondurilor fixe. La nivelul anului 1976 produsul intern brut al RS România este mai mare decât venitul naţional calculat după metodologia ONU cu 22,9%.

4) Îmbunătăţiri aduse sferei de cuprindere şi calculului venitului naţional în ţara noastră

Creşterea complexităţii economiei naţionale, diversificarea activităţilor în care se creează bunuri şi servicii au impus lărgirea sferei muncii sociale considerate creatoare de venit naţional:

4.1) Începând cu planul 1971-1975 au fost incluse: activitatea unităţilor care prestează servicii în agricultură (staţiuni de mecanizare a agriculturii, întreprinderi pentru exploatarea sistemelor de irigaţii, unităţi bugetare care prestează servicii agro zoo veterinare etc), activitatea de cercetare ştiinţifică, legată nemijlocit de producţie. De asemenea, s-au inclus unele servicii destinate consumului populaţiei (transporturile de persoane, telecomunicaţiile, activitatea hotelieră şi recreativă, vopsitoriile, curăţătoriile), precum şi activitatea de conservare a fructelor şi legumelor, fabricarea rachiurilor în cadrul industriei casnice.

Activităţile enumerate au reprezentat la nivelul anului 1970 o valoare de 19,1 miliarde de lei (+3,6%) la produsul social şi 5,5 miliarde de lei (2,5%) la venitul naţional.

4.2) Pe baza aprobării Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, din februarie 1973, au fost aduse, începând cu anul 1974, noi îmbunătăţiri sferei de cuprindere a venitului naţional şi modului de evaluare a unor activităţi producătoare de venit naţional.

- **Lărgirea sferei de cuprindere a venitului naţional prin includerea unor noi activităţi: în industrie** – activitatea atelierelor înfiinţate pe lângă consiliile populare comunale, a atelierelor de întreţinere şi reparaţii a bunurilor materiale din instituţii bugetare executate cu personalul propriu; producţia atelierelor înfiinţate pe lângă şcoli de cultură generală, licee şi institute de învăţământ superior; activitatea atelierelor de multiplicare din unităţi bugetare; **în construcţii** s-au luat în calcul: lucrările de reparaţii curente şi de întreţinere a drumurilor, podurilor şi străzilor, finanţate de la

buget; lucrările de construcţii executate prin muncă patriotică; lucrările de reparaţii curente şi de întreţinere a construcţiilor executate de meseriaşii particulari; **în comerţul interior** au fost incluse: valoarea prelucrării produselor în cantinele din învăţământ şi în blocurile alimentare din unităţile de ocrotire a sănătăţii; vânzările de mărfuri ale persoanelor particulare care se ocupă cu comerţul; în grupa **alte ramuri** s-au inclus: activitatea centrelor de calcul din unităţile bugetare, prelucrarea în gospodăriile populaţiei a firelor şi ţesăturilor cumpărate din comerţul socialist cu amănuntul, producţia de filme realizată de cluburile cinematografice de amatori.

- **Concomitent cu lărgirea sferei de cuprindere a venitului naţional au fost aduse îmbunătăţiri modului de evaluare a unor activităţi producătoare de venit naţional:** producţia industrială a meseriaşilor particulari; consumurile agricole din câmp pentru oameni şi animale în perioada de la începerea maturizării şi până la înmagazinare; producţia de struguri, fructe şi legume din curţile gospodăriilor populaţiei; lucrările de reparaţii curente la drumurile locale din contribuţia în muncă a locuitorilor.

- **Au fost aduse, de asemenea, îmbunătăţiri modului de cuprindere a activităţii de comerţ exterior,** urmărindu-se reflectarea mai exactă a participării diferitelor ramuri la crearea venitului naţional.

În acest scop, soldul diferenţelor de preţ din activitatea de import-export s-a repartizat pe ramurile furnizoare de mărfuri la export (industrie, agricultură, silvicultură, construcţii, transporturi, turism) proporţional cu ponderea acestora în exportul de mărfuri şi servicii.

Aceste îmbunătăţiri au reprezentat la nivelul realizărilor anului 1973 un plus de venit naţional de 4,3 miliarde de lei (+1,4%).

În ceea ce priveşte produsul global din activitatea de comerţ exterior, acesta se determină ca sumă a cheltuielilor de circulaţie şi a beneficiului, iar producţia netă ca sumă a fondului de retribuire a muncii şi a beneficiului net.

4.3) Analizele efectuate au arătat necesitatea **includerii și altor activităţi în sfera creatoare de venit naţional** în concepţia producţiei materiale, şi anume: cercetarea ştiinţifică (fundamentală şi din domeniul activităţilor social-culturale), activitatea oficiilor pentru construcţii de locuinţe proprietate personală, pregătirea şi supravegherea noilor obiective de investiţii. Contribuţia acestor activităţi luate în calculul venitului

naţional, începând cu planul cincinal 1976-1980, se estimează la circa un miliard de lei, la nivelul anului 1975.

5) Propuneri de îmbunătăţire în continuare a metodologiei venitului naţional

Îmbunătăţirile aduse până în prezent metodologiei venitului naţional prin includerea în ultima perioadă de noi activităţi epuizează în mod practic, în condiţiile actuale de organizare a activităţilor sociale, posibilităţile de extindere a sferei materiale.

Totodată se impun a fi luate, în continuare, măsuri pentru **îmbunătăţirea modului de evaluare a unor activităţi cuprinse în sfera produsului social și venitului naţional.**

Din analiza modului de evaluare a diferitelor elemente componente care stau la baza calculului venitului naţional rezultă că sunt posibile următoarele îmbunătăţiri:

5.1) În industrie – este necesară îmbunătăţirea evaluării producţiei industriale a meseriaşilor particulari.

Producţia industrială realizată de meseriaşii particulari se calculează, în prezent, pe baza numărului de persoane ocupate în această activitate şi a productivităţii muncii ce se realizează în unităţile cooperatiste care au o producţie similară cu cea din sectorul particular. Productivitatea muncii luată în calculul producţiei meseriaşilor a fost stabilită pe baza cercetărilor efectuate la cooperativele meşteşugăreşti mici şi mijlocii. Deoarece, în ultimii ani au avut loc modificări de preţuri şi respectiv de tarife privind prestaţiile de servicii efectuate de meşteşugarii necooperativizaţi, care au determinat modificări în volumul valoric al productivităţii muncii, apare necesar ca aceste influenţe să se reflecte şi în nivelul producţiei industriale ce se realizează în acest sector.

În acest sens, **propunem** ca datele de producţie globală industrială ale meseriaşilor necooperativizaţi, evaluată în preţuri comparabile, să fie **corectate cu indicele de creştere a preţurilor și tarifelor practicate de aceştia.**

5.2) În agricultură – producţia globală agricolă stabilită după metodologia actuală ar mai putea fi majorată cu circa 740 de milioane de lei (preţuri curente reprezentând 0,5% din producţia globală agricolă obţinută în anul 1976 (anexa 2) prin:

– cuprinderea în producţie a unor produse rezultate din creşterea albinelor (lăptişor de matcă, polen floral, păstură şi propolis), precum şi a animalelor folosite pentru experimente (cobai, şoareci şi iepuri);

– îmbunătăţirea metodei de determinare a valorii reproducătorilor şi femelelor de reproducţie din fermele de elită, prin evaluarea acestora în funcţie de valoarea zootehnică şi nu după greutatea şi preţul producţiei de carne, aşa cum se procedează în prezent;

– includerea în producţia globală a cantităţilor de lapte de vacă şi ouă necuprinse în evidenţa unităţilor agricole socialiste, consumate de îngrijitori. Aceste cantităţi ar urma să fie determinate pe baza unor coeficienţi stabiliţi de MAIA, ca în cazul produselor vegetale;

– îmbunătăţirea metodei de evaluare în preţuri curente a producţiei pentru produsele la care nu se întocmesc balanţe (alte cereale, alte leguminoase etc). Evaluarea în preţuri curente pentru aceste produse să se facă pe baza indicelui de preţuri ale produselor respective (preţuri curente/preţuri comparabile) renunţându-se la preţurile 1963.

Totodată, în scopul reflectării integrale a producţiei agricole, este necesar a se efectua anual cercetări selective pentru determinarea consumurilor care au loc în câmp, în perioada cuprinsă de la evaluarea în lan până la înmagazinarea producţiei, precum şi a cantităţilor de lapte şi ouă, consumate de îngrijitori şi necuprinse în evidenţa unităţilor agricole socialiste. Pe baza acestor cercetări, Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare, împreună cu Direcţia Centrală de Statistică va stabili anual coeficienţii de corectare a producţiei vegetale şi animale. Pentru anii 1975 şi 1976, producţia vegetală nealuată în evidenţa unităţilor socialiste, consumată de oameni şi animale înainte de recoltare şi în timpul recoltării este prezentată în anexa 3.

De asemenea, pentru cuprinderea mai exactă în producţia vegetală a producţiei realizate în **curţile gospodăriilor populaţiei** este necesar să se efectueze sondaje la gospodării şi consilii populare, prin care să se asigure veridicitatea datelor înscrise în registrul agricol şi raportate prin dările de seamă statistice. Astfel de verificări prin sondaje se vor efectua şi la consiliile populare pentru înregistrarea corectă, **în registrul agricol, a datelor cu privire la evoluţia efectivului de animale și producţia animală din gospodăriile populaţiei.**

5.3) Examinarea modului de evaluare a activităţilor productive desfăşurate în gospodăriile populaţiei, a căror pondere în venitul naţional reprezintă circa 11% (anexa 4), conduce la noi posibilităţi de îmbunătăţire a

comensurării volumului acestora, ca urmare, în principal, a elementelor de calcul disponibile în prezent (rezultatele preliminare ale recensământului populaţiei şi locuinţelor, unele cercertări selective, perfecţionările aduse cercetării bugetelor de familie).

În acest sens se propun următoarele:

− în ramura construcţii, reevaluarea activităţii de întreţinere şi reparare a locuinţelor, executate de meseriaşi, prin luarea în considerare şi a lucrărilor de zugrăvire şi reparare, efectuate numai la locuinţele situate în municipii şi oraşe, considerând că asemenea lucrări au loc în medie o dată la cinci ani;

− în industria casnică se propune a se include valoarea prelucrării legumelor, fructelor şi strugurilor, achiziţionate din comerţul socialist, în afara prelucrărilor din resursele producătorilor agricoli luate în calcul în prezent.

Luarea în considerare a acestor propuneri de îmbunătăţire a evaluării activităţilor productive efectuate în gospodăriile populaţiei conduce la majorarea volumului indicatorilor după cum urmează:

– mil. lei –

	Produs global	Produs net	Fond consum
TOTAL	**1520**	**610**	**610**
Construcţii	750	500	500
Alte ramuri	770	110	100

Influenţa majorării producţiei globale agricole şi a îmbunătăţirii evaluării activităţilor productive desfăşurate în gospodăriile populaţiei, pentru anul 1976, însumează 1,0 miliarde de lei, reprezentând 0,3% din venitul naţional (exprimat în preţuri curente).

(…)

Anexa 1

Propuneri de noi indicatori

Determinarea nivelului şi a ritmului dezvoltării economice a ţării noastre se realizează în prezent, în principal, pe baza produsului social şi a venitului naţional.

Produsul social reprezintă expresia valorică a ansamblului bunurilor materiale şi a serviciilor productive create în societate în decurs de un an.

Venitul naţional exprimă valoarea nou creată în economie în decursul unui an în sfera ramurilor producătoare de bunuri materiale şi servicii productive.

Aceşti doi indicatori sintetici au un rol deosebit în planificarea dezvoltării economiei naţionale, în extinderea şi modernizarea tuturor ramurilor şi sectoarelor producţiei materiale şi în primul rând a acelora care asigură dezvoltarea accelerată a întregii economii naţionale.

Produsul social şi venitul naţional cuprind însă numai parţial fondurile destinate dezvoltării şi consumului, respectiv numai acea parte a activităţii depuse în societate care se concretizează în bunuri materiale şi servicii productive. În afara sferei de cuprindere a acestor indicatori rămâne activitatea desfăşurată într-un sector important atât pentru dezvoltarea forţelor de producţie, cât şi pentru creşterea nivelului de trai, cum este acela al serviciilor de consum: învăţământul, ocrotirea sănătăţii, cultură şi artă, gospodărie edilitară şi de locuinţe, activitatea de finanţe, credit, asigurări, activităţi de agrement şi alte activităţi. În cadrul acestor sectoare îşi desfăşoară activitatea peste un milion de persoane cu un nivel ridicat de pregătire generală şi profesională.

De aceea, apare necesar ca alături de produsul social şi venitul naţional să existe un indicator care, cuprinzând şi serviciile de consum, să asigure:

- oglindirea întregii vieţi economico-sociale, precum şi structura ei pe ramuri şi sectoare de activitate;
- reflectarea corectă a structurii nevoii sociale, a gradului de acoperire a acesteia prin utilizarea venitului naţional, repectiv proporţiile reale ale fondului de consum şi ale fondului de dezvoltare economico-socială;
- oglindirea mărimii reale a resurselor angajate în creşterea economico-socială şi a celor consumate.

În acest sens, apare necesară cuprinderea în indicatorii sintetici şi a activităţilor care produc servicii de consum.

6.1) Ţinând seama de considerentele arătate, propunem ca, atât în lucrările de plan, cât şi în cele statistice, alături de indicatorii sintetici existenţi – produsul social şi venitul naţional – să se introducă următorii indicatori:

a) **producţia totală de bunuri și servicii** care să reprezinte valoarea bunurilor şi serviciilor de producţie şi de consum create în cursul unui an în economia naţională;

b) **produsul final** care exprimă producţia de bunuri şi servicii destinată dezvoltării forţelor de producţie, consumului populaţiei şi societăţii, precum şi exportul net. Produsul final cuprinde deci consumul total de bunuri şi servicii, acumularea brută, precum şi exportul net;

c) **consumul total de bunuri şi servicii** care reprezintă valoarea produselor şi a serviciilor destinate acoperirii nevoilor populaţiei şi ale societăţii. Acest indicator reflectă integral valoarea bunurilor şi a serviciilor consumate de populaţie şi de societate; el se deosebeşte deci de indicatorul fondului de consum calculat în prezent care, pentru instituţiile social-culturale şi alte unităţi prestatoare de servicii de consum, cuprinde numai cheltuielile materiale.

În sfera indicatorilor menţionaţi ar urma să se includă, pe lângă activităţile cuprinse în prezent în produsul social şi venitul naţional, următoarele activităţi: învăţământul, cultura şi arta, ocrotirea sănătăţii şi asistenţa socială, cultura fizică şi sportul, gospodăria edilitară şi locativă şi alte servicii de consum, activitatea financiară, de credit şi asigurări.

Noii indicatori cuprind practic toate activităţile care concură la realizarea procesului de reproducţie. În afara acestor indicatori ar rămâne numai activităţile legate de apărarea ţării, justiţia, administraţia şi organizaţiile obşteşti.

6.2) În condiţiile anului 1976 nivelul indicatorilor valorici nou propuşi, comparativ cu actualii indicatori, se prezintă după cum urmează:

– mld. lei preţuri curente –

A. Indicatorii folosiţi în prezent	
1. Produsul social	1054,2
2. Venitul naţional	398,8
3. Fondul de consum	255,8
4. Fondul de acumulare	146,3
5. Exportul net de bunuri şi servicii	-3,3
6. Fondul naţional de dezvoltare economico-socială	203,1
B. Noii indicatori propuşi	
7. Producţia totală de bunuri şi servicii	1108,4
8. Consumul intermediar[1)]	627,9

9. Produsul final (a+b+c)	480,5
a) Consumul total de bunuri şi servicii	278,8
b) Acumularea brută[2)]	205,0
c) Exportul net de bunuri şi servicii	-3,3

Note:
[1)] Cheltuieli materiale fără amortizare.
[2)] Investiţii, reparaţii capitale neincluse în costuri şi creşterea stocurilor materiale. Pentru admninistraţia de stat sunt cuprinse numai investiţiile nete, întrucât această activitate nu este inclusă în producţia de bunuri şi servicii.

Indicatorii calculaţi pentru întreaga activitate producătoare de bunuri şi servicii cuprind diferenţe sensibile faţă de indicatorii calculaţi pentru sfera producţiei materiale. Astfel, producţia totală de bunuri şi servicii este cu 54,2 miliarde de lei mai mare decât produsul social, respectiv cu 5,1%. În cadrul produsului final, consumul total de bunuri şi servicii este cu 23,0 miliarde de lei mai mare decât fondul de consum, respectiv cu 9,0%.

La nivelul aceluiaşi an, structura pe ramuri a produsului social şi a producţiei de bunuri şi servicii este următoarea:

	Ponderea ramurilor în:	
	Produsul social	**Producţia totală de bunuri şi servicii**
TOTAL	100,0	100,0
Industrie	64,8	61.6
Construcţii	8,4	8,0
Agricultură	14,3	13,6
Silvicultură	0,2	0,2
Transporturi	3,6	3,4
Telecomunicaţii	0,4	0,4
Circulaţia mărfurilor	4,9	4,7
Celelalte ramuri	3,4	3,2
din care:		
Învăţământ	-	1,4
Cultură şi artă	-	0,2
Ocrotirea sănătăţii şi asistenţa socială	-	1,1
Cultură fizică, sport	-	0,1
Gospodăria edilitară, locativă şi alte servicii	-	1,1
Finanţe, credit, asigurări	-	1,0

7) În evaluarea produsului social, a venitului naţional şi a altor indicatori valorici, cum sunt: producţia globală industrială, agricolă etc., se folosesc în prezent preţurile comparabile ale anului 1963. Pentru caracterizarea creşterii economice, a dinamicii principalilor indicatori valorici propunem renunţarea la preţurile comparabile 1963 şi folosirea preţurilor la 1 ianuarie 1977.

(…)

Anexa 2

Majorarea producţiei agricole ca urmare a lărgirii sferei de cuprindere şi îmbunătăţirii metodei de evaluare

Produse de agricultură		
Lăptişor de matcă	1250 kg = 6,3 mil. lei	
Polen floral	52000 kg = 6,2 mil. lei	
Păstură	2000 kg = 0,7 mil. lei	
Propolis	2500 kg = 1,3 mil. lei	
	14,5 mil. lei	circa 15 mil. lei
Evaluarea reproducătorilor şi femelelor din fermele de elită		
- Valoarea inclusă în calculul producţiei globale, stabilită în funcţie de greutate şi preţul producţiei de carne		130 mil. lei
- Valoarea stabilită în funcţie de potenţialul zootehnic		220 mil. lei
Diferenţă		+ 90 mil. lei
Animale de experienţă		
Şobolani 20000 x 23 lei = 460 mii lei		
Şoareci 30000 x 10 lei = 300 mii lei		
Iepuri 35000 x 57 lei = 1995 mii lei		
2755 mii lei		circa 3 mil. lei
Consum în unităţi socialiste de lapte de vacă şi ouă		
Lapte de vacă: 85000 mulgători x 100 l/an = 85000 hl. lapte		
85000 hl x 235 lei/hl = 20 mil. lei		
ouă: 4000 îngrijitori x 700 ouă/an = 2800 mii buc.		
2800 mii buc. x 0,85 lei/buc. = 2,5 mil. lei		circa 22 mil. lei
Sporul de producţie globală obţinută ca urmare a evaluării produselor pentru care nu se întocmesc balanţe cu indicele de preţuri (preţuri curente/preţuri comparabile)		610 mil. lei
Total majorări	**- producţia globală**	740 mil. lei
	- producţia netă	420 mil. lei

Anexa 3

Producţia vegetală neluată în evidenţa unităţilor socialiste, consumată de oameni şi animale înainte de recoltare şi în anii 1975 şi 1976

	1975		1976	
	mii tone	% din producţie	mii tone	% din producţie
1	2	3	4	5
Grâu şi secară	14,6	0,3	20,0	0,3
Orz şi orzoaică	4,7	0,5	3,7	0,3
Ovăz	0,2	0,5	-	-
Porumb	334,7	4,5	93,4	1,0
Fasole boabe	1,2	2,0	1,1	2,0
Floarea-soarelui	3,6	0,5	1,6	0,2
Sfeclă de zahăr	49,0	1,0	34,4	0,5
Cartofi - total	39,0	3,0	21,8	1,0
Legume - total	36,0	2,5	30,0	1,5

	1975		1976	
	mii tone	% din producţie	mii tone	% din producţie
1	2	3	4	5
tomate - total	11,8	2,5	11,9	1,5
ceapă uscată	3,3	2,5	2,4	1,5
varză	6,9	2,5	6,7	1,5
rădăcinoase	1,6	2,5	2,2	1,5
alte legume	12,4	2,5	6,8	1,5
Pepeni verzi şi galbeni	-	-	1,1	1,5
Plante de nutreţ perene şi anuale fin	98,3	2,5	2,5	1,5
Plante de nutreţ masă verde	114,7	2,0	50,0	1,5
Struguri - total	16,1	2,0	9,7	1,5
Fructe - total	24,1	5,0	18,3	3,0
mere	10,2	5,0	9,6	3.0
pere	1,6	5,0	0,6	3,0
gutui	0,1	5,0	0,1	3,0
prune	7,5	5,0	5,8	3,0
caise şi zarzăre	0,8	5,0	0,2	3,0
piersici	2,9	5,0	1,7	3,0
cireşi	0,3	5,0	0,2	3,0
vişini	0,1	5,0	0,1	3,0
alte fructe	0,1	5,0	1)	3,0
Arbuşti şi subarbuşti fructiferi	0,1	5,0	-	-
Căpşuni	0,4	5,0	-	-

Notă:
1) Sub 0,1.

Anexa 4

Volumul activităţilor desfăşurate în anul 1976, în gospodăriile populaţiei

	Produsul global	Ponderi în produsul global al ramurii	Produsul net	Ponderi în produsul net al ramurii
1	2	3	4	5
TOTAL	**87234**	**8,3**	**43597**	**10,9**
Industrie	2250	0,3	1372	0,6
Construcţii	4210	4,7	2372	8,3
Agricultură	55477	36,7	34775	47,6
Transporturi	735	0,2	478	0,3
Circulaţia mărfurilor	15		12	
Alte ramuri (industria casnică)	24547	69,9	4588	37,7
din care:				
sacrificarea animalelor şi prelucrarea cărnii	15524	44,0	2587	21,2
prelucrarea laptelui	2458	7,0	264	2,2
vinificarea strugurilor	2769	7,9	639	5,2
conservarea legumelor şi fructelor	1640	4,7	214	1,8
distilarea fructelor	751	2,1	173	1,4
producţia textilă	1050	3,0	484	4,0

MINISTERUL FINANŢELOR
Fond de arhivă

BDS 0026570
1980

9. RAPORT

privind analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare obţinute în anul 1979

Bucureşti
1980

Nota editorului

Am reprodus o parte din documentul desemnat strict secret la vremea aceea, privitor la analiza rezultatelor dezvoltării economico-financiare a României din anul 1979, în comparaţie cu anii precedenţi, întrucât aici se înfăţişează, pe larg şi sistematic, realizările şi mai ales deficienţele economiei; deficienţe care îşi aveau cauzele nu numai în managementul aparatului instituţional central, în unele condiţii economice externe, dar în deosebi în mecanismul prin care funcţiona sistemul economico-social şi structurile ideologico-politice impuse despotic şi arbitrar de dictatura personală.

În faţa criticilor, adesea superficiale, din ultimele două decenii, asupra sistemului de comandă a economiei din România, din perioada 1950-1989, neconvingătoare pentru majoritatea conştiinţei sociale şi ştiinţei istoriei, acest tip de lucrări din arhive aduce analizele cele mai documentate măsurate prin argumente cifrice asupra carenţelor, viciilor dezvoltării economiei socialiste româneşti, bineînţeles, fără relevarea cauzelor adânci reale. Pe baza acestor analize, înainte de orice rapoarte asupra comunismului din România, se pot radiografia şi diagnostica argumentat defectele, tarele, în profunzimea sistemului economic, care se generau şi amplificau organic, prin însăşi funcţionarea regimului politic, transmiţându-se întregii structuri a societăţii româneşti.

Am reprodus analizele din raportul menţionat, care se fac în toate rapoartele de acest fel din anii ’60 (noi având acces numai la cele din 1973-1980), întrucât ele pot reprezenta o completare necesară şi imperativă a expunerii cifrice a evoluţiei economiei şi a indicatorilor macroeconomice ai PIB din perioada respectivă. Peste datele statistice de sinteză care „distilează” realitatea, aceste documente înfăţişează economia reală încărcată şi cu dificultăţi, uneori grave, soldate cu pierderi însemnate, mereu în creştere[1], de venit naţional (15,6 miliarde de lei pierderi, 35,6 miliarde de

[1] În anul 1974 pierderile din economie erau de 5,8 miliarde de lei, în anul 1979 de 15,6 miliarde de lei, iar în anul 1980 de 21 miliarde de lei. Raport privind analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare obţinute pe anii 1974, 1979, 1980.

lei subvenţii) ce trebuiau acoperite, pentru asigurarea resurselor şi funcţionarea economiei, cu împrumuturi externe (52 miliarde de lei).

Cititorul avizat asupra acestei perioade va descoperi numeroase date inedite referitoare la dinamica şi nivelul producţiei, investiţiilor, al comerţului exterior, al eficienţei muncii şi fondurilor, etc. Fără asemenea informaţii, necunoscute până acum, nu se va putea efectua o analiză istorică temeinică a economiei din perioada respectivă.

RAPORT

privind analiza pe bază de bilanţ a rezultatelor economico-financiare obţinute în anul 1979

Succesele obţinute în toate domeniile de activitate, materializate în creşterea economică realizată în 1979 faţă de anul precedent şi de anul 1975, sunt ilustrate de evoluţia următorilor indicatori sintetici pe ansamblul economiei:

	1975	1978	1979	Creştere în procente 1979 faţă de:	
	miliarde lei			1978	1975
Avuţia naţională (bunuri evaluate), din care:	1947,6	2613,1	2873,2	9,9	47,5
Fonduri fixe la unităţile economice de stat	867,3	1185,6	1311,5	10,6	51,2
Produsul social (preţuri 1977)	882,1	1132,0	1195,8	5,6	35,6
Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social - %	59,5	59,0	58,8	-	-
Venitul naţional (preţuri 1977)	357,3	464,3	493,2	6,2	38,0
Venitul naţional pe locuitor – mii lei	16,8	21,2	22,4	5,3	33,0
Producţia netă în industria de stat	-	249,9	271,9	8,8	-
Cheltuieli totale la 1000 de lei producţia marfă în industria republicană – de lei (în condiţii comparabile) din care:	-	792,1	783,9	-	-
Cheltuieli materiale	-	645,6	640,0	-	-
Acumulări băneşti, realizate de unităţile de stat	129,4	184,6	196,8	6,6	52,1
Export, total (miliarde de lei valută) din care:	26,5	36,8	43,5	18,0	63,7
Pe devize libere şi cliring ţări nesocialiste	15,4	20,8	26,9	29,1	69,7
Investiţii totale	139,7	196,3	206,2	5,1	47,7
Veniturile bugetului de stat	238,6	300,8	338,2	12,4	41,7
Cheltuielile bugetului de stat	236,2	299,2	336,6	12,4	42,5
Dinamica veniturilor reale totale ale populaţiei	100,0	124,9	129,2	3,1	29,2
Dinamica retribuţiei reale a personalului muncitor	100,0	121,4	124,5	2,1	24,5

Caracteristicile anului 1979 sunt succesele obţinute în înfăptuirea prevederilor actualului plan cincinal, în industrializarea ţării, dezvoltarea şi modernizarea agriculturii de stat şi cooperatiste, în celelalte domenii, în ridicarea nivelului de trai material şi cultural al poporului. În acest an s-au obţinut progrese în sporirea eficienţei economice, realizându-se **beneficii nete** în sumă de 95,9 miliarde de lei, în introducerea de tehnologii avansate, punerea în fabricaţie a produselor noi cu caracteristici tehnico-economice superioare, sporirea calităţii producţiei, valorificarea mai bună a materiilor prime, materialelor, combustibililor şi energiei, sporirea gradului de utilizare a capacităţilor de producţie, îmbunătăţirea structurii pe subramuri a industriei. S-au amplificat schimburile comerciale cu alte state, participarea ţării noastre la circuitul economic mondial fiind tot mai intensă. Pe baza sporirii productivităţii muncii, a reducerii cheltuielilor de producţie, a creşterii producţiei nete, a crescut rentabilitatea produselor şi serviciilor. Rezultatele obţinute în anul 1979 au contribuit la stabilitatea finanţelor ţării şi a monedei naţionale. Toate acestea evidenţiază justeţea politicii partidului nostru, a măsurilor aprobate de conducerea partidului privind noul mecanism economico-financiar.

Capitolul I

Rezultatele obţinute pe ansamblul economiei naţionale

1) La 31 decembrie 1979, **bilanţul centralizat al unităţilor de stat** totaliza, atât la activ cât şi la pasiv, 22.983 miliarde de lei, cu o creştere de 8,1% faţă de anul precedent.

2) În cei patru ani ai actualului cincinal, **avuţia naţională** a sporit într-un ritm mediu anual de 10,2%, astfel:

	miliarde lei		Ritm mediu anual de creştere %
	1975	1979	
Fonduri fixe (la unităţi socialiste)	998,1	1512,5	10,9
Stocuri materiale	312,1	384,1	5,4
Investiţii în curs şi neterminate	104,4	223,3	20,9
Utilaje şi materiale pentru investiţii	10,9	25,9	24,2
Bunuri ale populaţiei	471,4	634,9	7,7
Drumuri, poduri şi străzi	42,8	47,3	2,6
Alte valori	7,9	45,2	-
Total	1947,6	2873,2	10,2

La avuţia naţională de mai sus se adaugă elementele neevaluate, cum sunt: terenuri agricole (14.967 mii de hectare), cele silvice (6.334,4 mii de hectare), pădurile, rezervele de substanţe minerale utile, platforma maritimă continentală, potenţialul hidroenergetic, bunurile materiale din patrimoniul cultural naţional şi patrimoniul ştiinţific, brevetele de invenţii, stocul de informaţii şi altele.

3) Din sporul de **produs social** realizat în anul 1979, de 63,8 miliarde de lei, faţă de anul precedent, 65% s-au obţinut în industrie.

4) Contribuţia ramurilor la formarea **venitului naţional** a fost următoarea:

– % –

	în preţuri 1 ianuarie 1977			în preţuri curente		
	1975	1978	1979	1975	1978	1979
Industria	58,3	58,8	60,2	59,8	57,9	59,1
Agricultura	14,8	14,5	13,9	16,2	15,3	14,8
Construcţiile	9,9	10,2	9,8	7,6	10,2	9,6
Transporturile şi telecomunicaţiile	6,4	5,7	5,6	5,8	5,9	5,9
Circulaţia mărfurilor	7,4	7,3	7,0	7,0	7,2	6,8
Celelalte ramuri	3,2	3,5	3,5	3,6	3,5	3,8

Fondul de consum a fost în anul 1979 de 312,2 miliarde de lei (preţuri 1977), fiind mai mare cu 5,2% faţă de anul 1978 şi cu 34,9% faţă de 1975. Din venitul naţional repartizat, fondului de consum i-a revenit o cotă de 62,8%. Fondul de consum pe locuitor a fost de 14.160 de lei, faţă de 13.575 de lei în anul precedent şi 10.894 lei în 1975.

Fondul naţional de dezvoltare economico-socială (inclusiv amortizarea) a însumat 239,2 miliarde de lei, fiind cu 16,1 miliarde de lei (7,2%) mai mare decât cel din anul 1978 şi cu 74,5 miliarde de lei (45,2%) superior celui din anul 1975. Din venitul naţional repartizat, partea destinată fondului naţional de dezvoltare economico-socială reprezintă 37,2% (36,9% în preţuri de plan 1 ianuarie 1979, faţă de 36,3% cât s-a prevăzut). În structura fondului naţional de dezvoltare, investiţiile reprezintă 86,2% (88% în 1978 şi (84,8% în 1975), iar partea alocată creşterii stocurilor materiale reprezintă 13,8% (12% în 1978 şi 15,2% în 1975).

5) Din **totalul investiţiilor** realizate în anul 1979 în economia naţională, de 206,2 miliarde de lei, cele din fondurile statului au însumat 193,6 miliarde de lei. Au intrat în funcţiune integral 441 de capacităţi de producţie industrială şi agrozootehnice importante, iar alte 291 de capacităţi au fost date în exploatare parţial; 29 de capacităţi s-au dat în exploatare în devans (integral sau parţial).

În anii actualului cincinal, **volumul fondurilor fixe puse în funcţiune din fondurile statului** a sporit continuu: 122,0 miliarde de lei în 1978 şi 142,3 miliarde de lei în 1979. Ca urmare, **valoarea fondurilor fixe puse în funcţiune în aceşti patru ani reprezintă 38,5% din valoarea totală a fondurilor fixe existente la unităţile de stat, la finele anului 1979.**

6) Stocurile materiale deţinute de unităţile de stat la 31 decembrie 1979 au însumat 355,2 miliarde de lei, fiind mai mari cu 25,9 miliarde de lei (7,9%) faţă de finele anului anterior, astfel:

	31 decembrie 1978		31 decembrie 1979	
	miliarde lei	%	miliarde lei	%
Total stocuri	**329,3**	**100,0**	**355,2**	**100,0**
A. Pentru activitatea curentă	**309,8**	**94,1**	**331,0**	**93,2**
- materii prime şi materiale	113,9	34,6	125,8	35,4
- producţie neterminată şi semifabricate	57,2	17,4	62,5	17,6
- mărfuri în baze şi unităţi comerciale	77,5	23,5	79,1	22,3
din care:				
- mărfuri în comerţul interior (amănunt + ridicata)	26,7	8,1	28,4	8,0
- produse finite la producător	26,2	8,0	31,4	8,8
- produse facturate şi neîncasate	35,0	10,6	32,2	6,8
B. Pentru investiţii	**19,5**	**5,9**	**24,2**	**6,8**

7) În anul 1979 au crescut în continuare **veniturile reale ale populaţiei,** astfel:

	1978	1979	Creştere %
Veniturile reale totale ale populaţiei – miliarde lei	308,8	318,4	3,1
Veniturile reale pe locuitor – lei anual	14128,0	14444,0	2,2
Retribuţia reală a personalului muncitor – lei, lunar	2011,0	2053,0	2,1
Veniturile reale ale ţărănimii, provenite din munca CAP şi din gospodăria personală, pe o persoană activă – lei, lunar	1269,0	1308,0	3,1

Prevederile iniţiate pentru întregul cincinal referitoare la sporirea retribuţiei reale şi a veniturilor reale ale ţărănimii au fost realizate deja pe anul 1978.

8) Cheltuielile social-culturale, finanţate în anul 1979 de la bugetul statului, au însumat 65,6 miliarde de lei, cu 4,8% mai mult decât în 1978 şi 28,9% faţă de 1975, revenind, în medie pe locuitor 2.974 de lei, faţă de 2.860 de lei în anul precedent şi 2.397 de lei în 1975. Fondurile utilizate au asigurat realizarea obiectivelor prevăzute în plan pentru învăţământ, cultură şi artă, sănătate, sport, asistenţă socială, ajutorul de stat pentru copii şi pensii.

9) Cheltuielile băneşti ale populaţiei, în raporturile cu unităţile socialiste, au fost în anul 1979 de 242,8 miliarde de lei, reprezentând un spor de 15,9 miliarde de lei faţă de 1978 şi de 69,4 miliarde de lei faţă de 1975.

10) Volumul total al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul, pe ansamblul comerţului socialist, în sumă de 198 miliarde de lei, a fost mai mare cu 5,8% faţă de anul anterior în condiţii comparabile. Prevederile planului nu au fost realizate cu 0,7%.

11) Volumul prestărilor de servicii pentru populaţie, prin unităţile socialiste, a fost mai mare cu 4,6% faţă de anul 1978.

12) În anul 1979 s-au îmbunătăţit **condiţiile de locuit ale populaţiei,** fiind date în folosinţă 191,1 mii de locuinţe, din care 178,8 mii de locuinţe din fondurile statului şi ale organizaţiilor cooperatiste şi obşteşti şi 12,3 mii de locuinţe din fondurile populaţiei. Totodată au fost date în folosinţă 23,2 mii de locuri în cămine pentru nefamilişti.

Capitolul II

Analiza principalelor probleme şi domenii ale activităţii desfăşurate în anul 1979

Analiza pe bază de bilanţ a scos în evidenţă, pe lângă aspectele pozitive, o serie de neajunsuri referitoare în special la modul de îndeplinire a planului de producţie, investiţii şi depăşirea costurilor. Ca urmare a nerealizărilor din aceste domenii, prevederile planului la produsul social au fost îndeplinite în proporţie de 95% (-62,9 miliarde de lei), iar la venitul naţional de 93,2% (-36,8 miliarde de lei).

Pe ansamblul planului financiar centralizat s-a asigurat echilibrul între resursele şi cheltuielile totale (488,8 miliarde de lei). Datorită însă modului de îndeplinire a principalilor indicatori din planul economic, în realizarea resurselor şi efectuarea cheltuielilor s-au produs mutaţii faţă de structura stabilită în plan, astfel:

– miliarde lei –

	Plan	Realizat	Diferenţe
Resurse, total:	**488,8**	**488,8**	-
din care:			
Resurse de la unităţile socialiste şi populaţie	477,0	431,0	-46,0
Resurse din credite externe (pe termen scurt, mijlociu şi lung)	8,8	52,0	+43,2
Creşterea numerarului în circulaţie	3,0	5,8	+2,8
Cheltuieli, total:	**488,8**	**488,8**	**-**
din care:			
Cheltuieli pentru investiţii din fondurile statului	238,6	212,3	-26,3
Cheltuieli pentru creşterea mijloacelor circulante	16,7	33,9	+17,2
Diferenţe de preţ nefavorabile din import-export	85,9	85,3	-0,6
Cheltuieli pentru finanţarea acţiunilor social-culturale	66,5	65,6	-0,9

Bugetul de stat s-a realizat la venituri în sumă de 338,2 miliarde de lei, iar la cheltuieli de 336,6 miliarde de lei, cu un excedent de 1,6 miliarde de lei. Cheltuielile s-au efectuat în limita creditelor bugetare aprobate. Situaţia financiară a anului 1979 a fost grevată cu suma de aproximativ 23 miliarde de lei, reprezentând pierderi peste plan înregistrate la unele unităţi economice, diferenţe de preţ nefavorabile din comerţul exterior şi dobânzi la credite externe peste nivelul aprobat prin buget, precum şi diferenţe

nefavorabile de curs valutar înregistrate la bănci. Regularizarea sumelor respective urmează să se efectueze potrivit propunerilor din proiectul de decret elaborat în acest scop.

Creditele pe termen scurt au înregistrat, faţă de anul 1978, o creştere mai rapidă (13,9%) comparativ cu creşterea produsului social (5,6%) şi cea a producţiei globale (8%). Această situaţie a fost determinată, în principal, de volumul sporit al creditelor acordate beneficiarilor de investiţii pentru suplinirea nerealizării resurselor proprii, investiţii aprobate a se executa în devans ş.a. (19,6 miliarde de lei faţă de 7,6 miliarde de lei în anul precedent). În industrie, pentru activitatea de producţie, volumul creditelor curente pe termen scurt a înregistrat un ritm de creştere apropiat de cel al producţiei globale industriale (8,9% comparativ cu 8%).

Numerarul în circulaţie, la 31 decembrie 1979, a însumat 34,6 miliarde de lei, cu o depăşire a prevederilor balanţei de venituri şi cheltuieli băneşti ale populaţiei de 2,8 miliarde de lei, datorită nerealizării planului desfacerii cu amănuntul şi a planului de prestări de servicii pentru populaţie, precum şi acţiunii unor factori conjuncturali privind depunerile şi retragerile de la CEC care au fost însă depăşiţi. Rata de absorbire a numerarului din circulaţie a fost în anul 1979 de 97,12% faţă de 98,04% în 1975.

A. Nerealizarea acumulărilor băneşti planificate şi depăşirea pierderilor prevăzute

Acumulările băneşti totale planificate la unităţile de stat în anul 1979 (beneficii nete, prelevarea pentru societate a unei părţi din valoarea producţiei nete, impozitul pe circulaţia mărfurilor şi taxa pe terenuri) nu s-au realizat cu suma de 35,3 miliarde de lei, respectiv cu 15,2%.

1) Beneficiile nete realizate în anul 1979 de unităţile de stat, în sumă de 95,9 miliarde de lei, sunt sub prevederi cu 26,6 miliarde de lei (-21,7%), aşa cum rezultă din următoarele date:

– miliarde lei –

	Plan	Realizat	Diferenţe
Beneficii totale	128,0	111,4	-16,6
Pierderi, per sold	5,5	15,5	+10,0
Beneficii nete	122,5	95,9	-26,6

Factorii principali care au contribuit la nerealizarea beneficiului şi depăşirea pierderilor se referă la depăşirea costurilor de producţie, pe ansamblul economiei, cu circa 16 miliarde de lei şi la neîndeplinirea planului de producţie marfă vândută şi încasată cu o influenţă de circa șapte miliarde de lei. Totodată, beneficiile unităţilor de stat au fost diminuate cu peste trei miliarde de lei ca urmare a amenzilor şi a penalităţilor plătite.

2) La nivelul ministerelor, beneficiile nerealizate şi depăşirea pierderilor se prezintă astfel:

– miliarde lei –

Ministerul	Nerealizarea beneficiului	Depăşirea pierderilor
Industriei Chimice	5,7	0,2
Industriei Construcţiilor de Maşini	6,2	0,2
Agriculturii şi Industriei Alimentare	2,8	6,3
Industriei Uşoare	0,9	-
Industriei Metalurgice	1,8	0,2
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	0,6	0,4
Minelor, Petrolului şi Geologiei	0,5	1,0
Energiei Electrice	0,9	-
Economiei Locale	-	1,4

Se remarcă faptul că cele mai mari nerealizări sunt la ministerele: Agriculturii şi Industriei Alimentare (9,1 miliarde de lei), Industriei Construcţiilor de Maşini (6,4 miliarde de lei) şi Industriei Chimice (5,9 miliarde de lei).

3) Unele **sectoare de producţie** prezintă mari nerealizări de beneficii sau depăşiri de pierderi, astfel:

– milioane lei –

	Plan	Realizat	Diferenţe
		Beneficii	
Sectorul de industrializare a cărnii	3191,0	1999,6	-1191,4
Sectorul de industrializare a sfeclei de zahăr	1416,1	1034,6	-381,7
Sectorul industriei extractive a ţiţeiului	42,2	-473,8	-516,0
		Pierderi	
Unităţi agricole de stat	280,9	2747,4	+2466,5
Staţiuni pentru mecanizarea agriculturii	804,8	3219,7	+2414,9
Sectorul de pescuit oceanic Tulcea	305,8	346,5	+40,7
Sectorul de construcţii-montaj al consiliilor populare	697,8	2073,6	+1375,8
Sectorul industriei extractive a cărbunelui	177,9	1475,8	+1297,9

Se subliniază că şi în anul precedent aceste sectoare nu au realizat într-o măsură însemnată planul de beneficii sau au depăşit pierderile.

La nivelul unităţilor economice, nerealizarea planului de beneficii şi depăşirea pierderilor planificate se prezintă astfel:

	Număr întreprinderi	Beneficii nerealizate	Pierderi peste plan	Total nerealizări
	în miliarde lei			
Întreprinderi care nu au realizat beneficiile planificate	666	21,3	-	21,3
Întreprinderi planificate cu beneficii care au realizat pierderi	534	3,8	6,3	10,1
Întreprinderi care au depăşit pierderile planificate	535	-	4,1	4,1
Total	1735	25,1	10,4	35,5

Printre întreprinderile care reprezintă mari nerealizări de beneficii sau depăşiri de pierderi se menţionează:

– milioane lei –

	Plan	Realizat	Diferenţe
	Beneficii		
Combinatul petrochimic Borzeşti	1552	520	-1032
Combinatul petrochimic Piteşti	985	149	-836
Combinatul de îngrăşăminte chimice Turnu Măgurele	402	4	-398
Combinatul petrochimic Brazi	1074	726	-348
Combinatul siderurgic Galaţi	2284	1249	-1035
Combinatul siderurgic Hunedoara	1186	941	-245
Întreprinderea Tractorul Braşov	1513	856	-657
Întreprinderea de autocamioane Braşov	1722	1119	-603
Întreprinderea de autoturisme Piteşti	1004	553	-451
Întreprinderea 23 August Bucureşti	783	507	-276
Întreprinderea mecanică Mîrşa	487	258	-229
Întreprinderea Unio Satu Mare	371	173	-198
Întreprinderea Vulcan Bucureşti	304	120	-184
Combinatul de hârtie şi celuloză Drobeta-Turnu Severin	165	35	-130
	Pierderi		
Trustul petrolului Bolintin	-9,9	-179,7	+169,8
Întreprinderea minieră Motru	-84,5	-222,9	+138,4
Întreprinderea minieră Jilţ	-22,3	-108,2	+85,9
	Pierderi în loc de beneficii		
Întreprinderea de osii şi boghiuri Balş	+310	-133	-443
Combinatul de oţeluri speciale Târgovişte	+56	-184	-240
Întreprinderea Oţelul Roşu	+59	-54	-113

4) Pierderile pe produse în industria de stat au fost în anul 1979 în sumă de 7.159,4 milioane de lei (anexa 14).

a) Din totalul pierderilor de produse, suma de 4.956,2 milioane de lei se referă la produse care sunt nerentabile pe ansamblul economiei cum sunt:

cărbuni şi brichete din cărbuni (1.579,3 milioane de lei), minereuri feroase şi neferoase (859,8 milioane de lei), pelete de fier din cenuşă de pirită (140 milioane de lei), unele produse din petrochimie (147 milioane de lei), unele produse din industria construcţiilor de maşini (300 milioane de lei), lână spălată şi pale de lână (104 milioane de lei), pescuitul oceanic (328 milioane de lei), zahăr (360 milioane de lei), fibră de in (106 milioane de lei).

Cea mai mare parte a acestor pierderi (circa 57%) provine din industria extractivă şi se datorează atât nerealizării planului de producţie, cât şi înrăutăţirii condiţiilor de exploatare. Înlăturarea acestor pierderi necesită, pe lângă luarea măsurilor pentru îndeplinirea planului de producţie şi reducerea costurilor, şi actualizarea preţurilor de producţie şi de livrare, corespunzător noilor condiţii.

b) Pierderile la produsele care, pe ansamblul economiei, sunt rentabile însumează 2.203,2 milioane de lei. Din această categorie fac parte produse cum sunt: oţel lingou (312 milioane de lei), semifabricate din oţel carbon (410 milioane de lei), laminate finite din oţel carbon (133 milioane de lei), tablă neagră (44 milioane de lei), îngrăşăminte chimice (272 milioane de lei), produse petroliere (124 milioane de lei), prefabricate din beton (93 milioane de lei), cărămizi, ţigle şi blocuri ceramice (62 milioane de lei), carne şi preparate din carne (89 milioane de lei), cauciuc poliizoprenic (78 milioane de lei), ciment (120 milioane de lei).

Din aceste pierderi, circa 284 milioane de lei se înregistrează la întreprinderi noi, care sunt în curs de atingere a parametrilor proiectaţi, circa 490 milioane de lei provin de la unele capacităţi noi de producţie la care nu s-au realizat parametrii proiectaţi, iar restul pierderilor de circa 1.429 milioane de lei s-au datorat depăşirii costurilor planificate.

c) Potrivit planului, în anul 1979 s-au acordat subvenţii de la buget în sumă de 3.299,9 milioane de lei pentru unele produse la care sunt stabilite preţuri de producţie mai mari decât preţurile care se aplică în mod obişnuit la livrările către beneficiarii interni. Aceste subvenţii s-au acordat, potrivit legii, pentru produsele obţinute intern cum sunt: cupru, cocs, plumb, zinc, huilă pentru cocs, minereu de fier.

Ca urmarea a măsurilor luate în anul 1979, de majorare a preţurilor cu amănuntul la unele bunuri de consum la care se înregistrau pierderi, s-a eliminat acordarea de subvenţii în sumă de 1.078,8 milioane de lei.

5) Prevederile privind prelevarea pentru societate a unei părţi din valoarea producţiei nete nu au fost realizate cu suma de 5.842,2 milioane de lei, respectiv cu 8,2% (plan 71.100,5 milioane de lei, realizat 65.258,3 milioane de lei).

Din această nerealizare, circa 1.053 de milioane de lei reprezintă suma destinată, potrivit legii, majorării beneficiului la produsele livrate pentru export, iar peste 100 de milioane de lei au fost destinate stimulării suplimentare a personalului muncitor care a participat efectiv la realizarea produselor pentru export. Nerealizarea prelevării din valoarea producţiei nete se datorează, în principal, neîndeplinirii planului privind valoarea producţiei nete.

Cele mai mari nerealizări sunt la ministerele:

– milioane lei –

Ministerul	Plan	Realizat	Diferenţe	din care: sume destinate stimulării exportului
Industriei Chimice	13328,3	10203,6	-3124,7	95
Industriei Construcţiilor de Maşini	25494,4	23879,9	-1614,5	453
Industriei Uşoare	14547,5	13797,8	-749,7	483
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	3462,5	3305,6	-156,9	100

6) Nerealizarea planului la livrările de mărfuri, în principal, la fondul pieţei, a determinat neîndeplinirea prevederilor la **impozitul pe circulaţia mărfurilor** cu suma de 2.670,3 milioane de lei, respectiv cu 7% (plan 38.344,5 milioane de lei, realizat 5.674,2 milioane de lei). Principalele nerealizări sunt la ministerele: Agriculturii şi Industriei Alimentare (1.329,2 milioane de lei), ca urmare a nerealizării planului de recepţionări de produse agricole vegetale în fondul de stat cu 3.400 mii tone, nerealizării livrărilor către fondul pieţei la bere cu 699 de mii de hl, ulei comestibil cu 19.793 tone, pâine integrală şi intermediară cu 210 mii tone, biscuiţi cu 12.775 tone, paste făinoase cu 11.147 tone, precum şi sistării exportului cantităţii de 164 mii tone zahăr; Industriei Uşoare (644,1 milioane de lei), datorită nelivrării către fondul pieţei la ţesături de bumbac şi tip bumbac cu 15.491 mii metri pătraţi, încălţăminte din cauciuc cu 2.035 mii de perechi, ţesături pentru confecţii cu 32.754 mii de metri pătraţi; Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii (435,1 milioane de lei), din cauza nelivrării

către fondul pieţei a 490 de mii de tone ciment, 68 de mii de tone var, 18.000 de materiale hidroizolante; Industriei Construcţiilor de Maşini (376,7 milioane de lei), datorită nelivrării la fondul pieţei a 5.900 de autoturisme, 12.700 de bucăţi de becuri electrice, piese schimb auto în valoare de 615 milioane de lei.

Pe lângă influenţele din nerealizarea planului de producţie, impozitul pe circulaţia mărfurilor reflectă şi modificările intervenite în structura producţiei. Astfel, la unele produse impozabile planul a fost depăşit (pâine albă +88.440 de tone; specialităţi de panificaţie +9.827 de tone; făină +13 mii de tone; tricotaje +651 milioane de lei; ţesături din lână +122 milioane de lei; frigidere cu compresor +145 milioane de lei); concomitent însă, planul a fost depăşit şi la unele produse neimpozabile sau cu cote foarte mici de impozit, ca de exemplu: mobilă +348 de milioane de lei; lemne de foc +66 milioane de lei; covoare de lână +132 milioane de lei; maşini de gătit şi încălzit cu combustibil lichid sau gazos +115 milioane de lei ş.a.

7) Ca urmare a depăşirii pierderilor prevăzute în plan sau a înregistrării de către unele întreprinderi de pierderi în loc de beneficii, cum s-au prevăzut, din activitatea anului 1979 au rezultat **pierderi de mijloace circulante** care însumează 10,8 miliarde de lei, cu 2,7 miliarde de lei mai mult decât cele din anul 1978.

Pierderile de mijloace circulante s-au înregistrat, în principal, la următoarele ministere:

– milioane lei –

Ministerul	
Agriculturii şi Industriei Alimentare	6464,8
Minelor, Petrolului şi Geologiei	1204,3
Industriei Chimice	410,1
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	386,0
Industriei Metalurgice	237,8
Construcţiilor Industriale	190,0
Industriei Construcţiilor de Maşini	173,0
Economiei Locale	1544,4

Pe lângă pierderile de mijloace circulante aferente activităţii anului 1979, menţionăm că au rămas neacoperite pierderi în sumă de 616 milioane de lei, provenite din anul 1978, întrucât ministerele nu au realizat resursele necesare acoperirii, aşa cum s-a prevăzut. De asemenea, au rămas neacoperite pierderi înregistrate în 1979 din calamităţi ale naturii, la unităţile

agricole de stat, în sumă de 427,1 milioane de lei, întrucât fondurile constituite în acest scop au fost insuficiente. Totodată, prin Decretul nr. 473/1979, s-a aprobat ca băncile să acorde credite cu dobândă normală, în limita sumei de 118 milioane de lei, pentru pierderile de mijloace circulante provocate de calamităţi în sectorul forestier şi al materialelor de construcţii, până la aprobarea rezultatelor pe baza analizei de bilanţ pe anul 1979.

8) Din totalul beneficiilor realizate de unităţile economice de stat, 31,9% au fost utilizate, potrivit legii, de întreprinderi şi centrale pentru constituirea fondurilor proprii.

Nerealizarea planului de beneficii de unele întreprinderi a determinat lipsa resurselor, la nivelul prevăzut, pentru constituirea fondurilor din beneficii şi achitarea obligaţiilor către bugetul de stat, astfel:

Destinaţia beneficiului	Plan	Realizat	%
	milioane lei		
Restituirea fondurilor primite de la societate	6037,6	3695,6	61,2
Constituirea fondurilor proprii ale întreprinderii din care:	34159,7	27130,0	79,4
Fondul de dezvoltare economică	21127,6	16462,0	77,9
Fondul mijloacelor circulante	7870,1	5463,9	69,4
Fondul pentru construcţii de locuinţe şi alte investiţii cu caracter social	-888,6	942,6[2)]	106,0
Fondul pentru acţiuni sociale	1014,5	688,1	67,8
Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii	3258,9	3573,0[2)]	109,6
Alte destinaţii prevăzute de lege[1)]	2119,2	2246,6[2)]	106,0
Vărsăminte la bugetul de stat	85710,5	78331,8	91,4

Note:

[1)] Constituirea din beneficiu a fondului de asigurare pentru acoperirea cheltuielilor determinate de calamităţile naturii la unităţile agricole de stat, întreprinderile forestiere şi la unităţile de cale ferată, fondul de rezervă al unităţilor financiar-bancare, precum şi alte destinaţii prevăzute de lege.

[2)] Reflectă depăşirea planului de beneficii de unele întreprinderi.

Printre consecinţele nerealizării resurselor din beneficiu, aşa cum s-a arătat mai sus, sunt de menţionat:

a) la finele anului, întreprinderile respective nu au rambursat creditele scadente în sumă de 5.663,2 milioane de lei pentru investiţii. Totodată, întreprinderile în cauză au recurs la credite bancare în sumă de 6.506,3 milioane de lei pentru investiţii care trebuiau acoperite din resurse proprii;

b) pentru constituirea fondului mijloacelor circulante, lipsa resurselor proprii a determinat apelarea la credite suplimentare în sumă de 1.437 milioane de lei în sectorul producţiei industriale.

9) Rentabilitatea în industria republicană, calculată după deducerea prelevării pentru societate a unei părţi din valoarea producţiei nete, a fost în anul 1979 de 10,7%, faţă de 13,6% cât s-a prevăzut.

Comparativ cu planul, rentabilitatea în ramura industriei, pe ministere, se prezintă astfel:

– % –

Ministerul	Plan	Realizat
Industriei Construcţiilor de Maşini	19,6	15,6
Industriei Chimice	17,5	11,3
Industriei Metalurgice	12,0	8,9
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	13,2	11,1
Agriculturii şi Industriei Alimentare	9,8	8,0
Energiei Electrice	6,2	3,4

Luând în calcul şi prelevarea pentru societate a unei părţi din valoarea producţiei nete, rentabilitatea în industria republicană a fost de 21,2%, faţă de 24,7% cât s-a prevăzut.

În ramura construcţii, rentabilitatea s-a realizat astfel: +7,17% (faţă de +8,07% cât s-a planificat) la construcţii republicane şi –7,66% (plan –2,05%) la construcţii locale.

B. Neîndeplinirea planului de producţie, de prestaţii de servicii şi transport

Rezultatele financiare obţinute în anul 1979 au fost influenţate de modul de realizare a sarcinilor de producţie.

1) Comparativ cu planul, realizările din anul 1979 la principalii indicatori sintetici de producţie în **industria republicană** se prezintă astfel:

	Plan	Realizat	
	miliarde lei		%
Producţia netă	289,4	270,9	93,6
Producţia marfă	772,6	727,3	94,1
Producţia marfă vândută şi încasată	802,1	751,7	93,7
Producţia globală	865,3	838,8	96,9

2) La producţia fizică s-au înregistrat importante nerealizări. Din cele 1.341 de produse şi grupe de produse din planul naţional unic care se urmăresc la nivel central nu s-au îndeplinit prevederile la un număr de 873 de produse.

3) Principalii factori care au influenţat negativ nivelul realizărilor la producţia industrială au fost: rămânerile în urmă, deosebit de mari, înregistrate la realizarea planului de punere în funcţiune a noilor capacităţi, care au determinat o nerealizare a producţiei industriale de circa 20 de miliarde de lei (faţă de 14,5 miliarde de lei în 1978); întârzierile în atingerea parametrilor proiectaţi la unele capacităţi, producţia suplimentară care s-ar fi putut realiza în condiţiile folosirii acestor capacităţi la nivelul proiectat este de circa 12 miliarde de lei (8,5 miliarde de lei în 1978); neasigurarea resurselor de materii prime prevăzute, în special din industria extractivă şi din agricultură; întreruperile în producţie care au reprezentat 9,1% faţă de fondul de timp maxim disponibil (8,7% în 1978); lipsurile în exploatarea şi întreţinerea utilajelor în unele întreprinderi, fenomen accentuat faţă de anul precedent, determinate în bună parte de însuşirea necorespunzătoare a tehnologiilor de fabricaţie, neefectuarea la timp şi de bună calitate a reparaţiilor; deficienţele în respectarea prevederilor programelor de cooperare.

4) Producţia de construcţii-montaj în antrepriză pe anul 1979, deşi a crescut cu 4,2% faţă de 1978, planul nu a fost realizat cu 15,6%, respectiv cu 14,5 miliarde de lei, astfel:

	Plan	Realizat	
	miliarde lei		%
Total	**93,0**	**78,5**	**84,4**
din care:			
Unităţi republicane	65,9	57,2	86,8
Unităţi locale	27,1	21,3	78,5

Nu au realizat planul 128 de unităţi de construcţii-montaj (68 republicane şi 60 locale), din care nerealizări mai mari sunt la ministerele: Construcţiilor Industriale (2,8 miliarde de lei), Transporturilor şi Telecomunicaţiilor (1,6 miliarde de lei), Agriculturii şi Industriei Alimentare (0,7 miliarde de lei) şi la consiliile populare (5,7 miliarde de lei). Nerealizările au fost determinate, în principal, de neasigurarea cu materiale şi forţă de muncă, neasigurarea condiţiilor de începere a unor lucrări, lipsa

documentaţiilor tehnico-economice, neasigurarea utilajelor tehnologice şi existenţa unor neajunsuri în folosirea cu eficienţă a utilajelor de construcţii. Acest lucru este ilustrat şi de faptul că în perioada 1977-1979 (la 1 ianuarie 1977 au intrat în vigoare noile preţuri de deviz) în ramura construcţii, fondurile fixe au crescut într-un ritm de 12,2%, în timp ce producţia a crescut într-un ritm de numai 7,6%.

5) Prevederile la **producţia agricolă** s-au realizat în proporţie de 94,8% –86,9%, nerealizări mai mari fiind în ramura producţiei vegetale (–10,3% la limita inferioară şi –17,6% la limita superioară). La producţia animală planul a fost îndeplinit în proporţie de 102,1, la limita inferioară şi nerealizat la limita superioară (93,3%).

Neîndeplinirea planului producţiei agricole a fost determinată de menţinerea unor deficienţe în organizarea producţiei şi a muncii, în folosirea suprafeţelor agricole, a tractoarelor şi maşinilor agricole, în asigurarea bazei furajere pentru zootehnie, precum şi de condiţii climatice mai puţin favorabile.

6) Planul de **prestări de servicii pentru populaţie,** prin unităţile socialiste, nu a fost realizat cu 4.107,2 milioane de lei (–1.716,5 milioane de lei la unităţile de stat; –182,8 milioane de lei la unităţile CENTROCOOP şi –262,8 milioane de lei la CAP. În condiţii comparabile, prestările de servicii pentru populaţie au fost în anul 1979 cu 4,6% mai mari decât cele din anul precedent.

7) În domeniul **calităţii produselor,** menţinerea unor deficienţe a determinat oprirea pentru remediere a unor produse destinate exportului în valoare de 1,5 miliarde de lei valută (4,7% din volumul controlat) şi pentru intern de 8,7 miliarde de lei 5,7% din volumul controlat). La import s-au respins pentru remediere produse în valoare de 948,4 milioane de lei valută.

În anul 1979 s-au plătit bonificaţii la mărfuri exportate în valoare de 6,1 milioane de lei valută, din care trei milioane de lei valută devize libere. Prin calitatea necorespunzătoare a unor mărfuri importate s-au încasat bonificaţii în valoare de 14,4 milioane de lei valută, din care 9,2 milioane de lei valută devize libere.

Pierderile înregistrate în anul 1979 ca urmare a remedierilor sau trecerii în altă clasă de calitate a produselor refuzate de beneficiari ca necorespunzătoare calitativ şi a celor reclamate în termen de garanţie au

însumat 690 milioane de lei. De asemenea, în anul 1979 s-au menţinut o serie de neajunsuri privind calitatea construcţiilor, ceea ce a determinat efectuarea unor cheltuieli suplimentare pentru remediere.

8) În domeniul **aprovizionării tehnico-materiale,** s-au menţionat o serie de lipsuri determinate, în principal, de neîndeplinirea planului la un număr însemnat de produse fizice, fapt care a creat dificultăţi în procesul de aprovizionare.

La un număr de 936 de întreprinderi existau, la finele anului, 33.405 contracte economice restante, a căror valoare reprezenta 40,9 miliarde de lei. Cea mai mare parte a contractelor restante se localizează la unităţile din subordinea ministerelor: Industriei Construcţiei de Maşini (17,6 miliarde de lei), Industriei Chimice (7,6 miliarde de lei), Agriculturii şi Industriei Alimentare (6,8 miliarde de lei), Industriei Metalurgice (3,7 miliarde de lei).

9) În activitatea de transport, neajunsurile ce s-au manifestat în utilizarea mijloacelor din dotare au influenţat negativ efectuarea la timp şi în condiţii corespunzătoare a unor transporturi solicitate de beneficiari. Planul de prestaţii de servicii pentru populaţie s-a îndeplinit în proporţie de 95,2%, cu o nerealizare de 558 milioane de lei, în special în transporturile auto şi cale ferată. Timpul mediu de rulaj al vagoanelor de marfă, aferent unei operaţii de transport, a fost depăşit cu 0,78 zile, respectiv cu 21,1%; coeficientul de utilizare a parcului de autocamioane nu s-a realizat cu 7,7%; indicele de utilizare pe tona capacitate a flotei maritime a fost realizat în proporţie de numai 56,9%, iar la flota fluvială, de 71% la remorchere şi 63,4% la navele nepropulsate.

Volumul mărfurilor planificate a se transporta în anul 1979 nu s-a realizat în transporturile feroviare (–2,4%), auto (–14,4%) şi fluviale (–22,4%), iar în transporturile maritime nu s-a realizat parcursul mărfurilor (tone mile) cu 35,1%.

Transporturile optimizate nu s-au realizat la mărfurile de masă cu 27,4 milioane de tone, respectiv cu 21,5% faţă de prevederi.

În anul 1979, portul Constanţa, prin care s-a derulat 73,1% din traficul total maritim de import-export, a pus în continuare probleme deosebite, fiind operate cu întârziere 713 nave din totalul de 3.120 de nave încărcate sau descărcate, ceea ce a determinat calcularea unor penalităţi, per sold, de 156 milioane de lei valută (comparativ cu 95 milioane de lei valută în 1978).

Productivitatea muncii în industria republicană

În industria republicană principalii indicatori ai planului de muncă şi retribuire s-au realizat astfel:

	Realizări 1979 în procente faţă de:	
	Planul 1979	Realizat 1978
Producţia (aferentă calculului productivităţii muncii):		
Netă	92,1	108,6
Globală	95,4	107,6
Fondul de retribuire	99,4	106,4
Numărul mediu de personal	99,6	101,1
Productivitatea muncii:		
Pe baza producţiei nete	92,5	107,4
Pe baza producţiei globale	95,8	106,4
Retribuţia medie lunară	99,8	105,2

Din datele de mai sus rezultă că productivitatea muncii a sporit într-o măsură însemnată faţă de anul 1978. Comparativ însă cu planul, indicatorii de muncă şi retribuire se situează sub sarcinile prevăzute, iar corelaţia dintre indicatorii realizaţi este necorespunzătoare, ca urmare îndeosebi, a lipsurilor existente în îndeplinirea planului de producţie.

Eliberarea fondului de retribuire în funcţie de realizarea valorii producţiei nete

Folosirea în anul 1979 a indicatorului „valoarea producţiei nete" pentru calcularea şi eliberarea fondului de retribuire a personalului muncitor, pe lângă aspectele pozitive legate de sporirea eficienţei, a scos în evidenţă o serie de neajunsuri în activitatea ministerelor, consiliilor populare, centralelor şi întreprinderilor, reflectate în depăşirile necorespunzătoare ale fondului de retribuire.

În cursul anului 1979, pe baza aprobărilor legale, băncile au eliberat fonduri de retribuire reprezentând depăşiri necorespunzătoare la un număr de 671 de întreprinderi, în sumă de 4.807,6 milioane de lei.

Pe ministere, depăşirile necorespunzătoare la fondul de retribuire se prezintă astfel:

Ministerul	Număr întreprinderi	Depăşire mii lei
Agriculturii şi Industriei Alimentare	143	178194
Industriei Uşoare	57	45202
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	37	53848
Industriei Construcţiilor de Maşini	34	101848
Industriei Chimice	20	59186
Industriei Metalurgice	4	15235
Minelor, Petrolului şi Geologiei	1	3965
Economiei Locale	8	47632

Aceste depăşiri urmează să fie regularizate de către organele ierarhic superioare din fondul de retribuire planificat, în condiţiile prevăzute de Decretele nr. 199/1978 şi 148/1979.

Costurile de producţie

1) În cei patru ani ai actualului cincinal, costurile (calculate în preţuri 1 ianuarie 1977) pe ansamblul economiei de stat s-au redus an de an, obţinându-se economii de circa 81,5 miliarde de lei. În anul 1979 costurile planificate au fost însă depăşite cu 16 miliarde de lei. Depăşirile s-au localizat, în principal, la ministerele (total activitate): Industriei Chimice (+4,2 miliarde de lei); Agriculturii şi Industriei Alimentare (+5,8 miliarde de lei); Industriei Construcţiilor de Maşini (+2,2 miliarde de lei); Industriei Metalurgice (+1,3 miliarde de lei); Minelor, Petrolului şi Geologiei (+1,1 miliarde de lei) şi Energiei Electrice (+0,7 miliarde de lei).

2) În **industria republicană,** în perioada 1976-1979, cheltuielile la 1.000 de lei producţie marfă s-au redus, faţă de anul 1975 – în preţuri 1 ianuarie 1977 – cu, circa 45 de lei (5,5%), din care 28 de lei (4,0%) pe seama cheltuielilor materiale. Ca urmare, economiile realizate însumează pe aceşti patru ani 67,8 miliarde de lei, din care diminuarea cheltuielilor materiale reprezintă 40 de miliarde de lei. Efortul de reducere a costurilor în anul 1979 s-a concretizat în diminuarea faţă de anul precedent a cheltuielilor totale la 1.000 de lei producţie marfă cu 8,5 lei (faţă de 15,3 lei în 1978; 15 lei în 1977 şi 5,5 lei în 1976).

Faţă de prevederile planului cincinal, costurile totale de producţie în industria republicană, pe primii patru ani, au fost depăşite cu 37,2 miliarde de lei, din care 15 miliarde de lei la cheltuielile materiale. În anul 1979 s-a recuperat o parte a nerealizărilor din anii anteriori ai actualului cincinal la cheltuielile materiale, astfel încât diferenţa faţă de prevederi la aceste

cheltuieli este de numai 3,4 lei/1.000 de lei producţie marfă. Recuperarea şi a cheltuielilor totale ca urmare a sporirii retribuţiilor implică accelerarea creşterii productivităţii muncii.

Cheltuielile prevăzute în planul pe 1979 la 1.000 de lei producţie marfă în industria republicană au fost depăşite astfel:

– lei –

Cheltuieli totale			din care: cheltuieli materiale		
Plan	Realizat	Diferenţe	Plan	Realizat	Diferenţe
772,0	787,9	15,9	632,8	639,0	+ 6,2

Depăşirile la cheltuielile totale la 1.000 de lei producţie marfă s-au localizat, în principal, la ministerele: Industriei Chimice (+46,6 lei), Energiei Electrice (+36,7 lei), Minelor, Petrolului şi Geologiei (+34,8 lei), Industriei Metalurgice (+18,7 lei).

În sume absolute, depăşirea costurilor planificate în 1979 reprezintă 11 miliarde de lei la cheltuielile totale şi 4,2 miliarde de lei la cele materiale.

Principalii factori care au influenţat negativ costurile totale şi mai ales cele materiale, în industrie, au fost:

a) neîndeplinirea planului de producţiei marfă şi a productivităţii muncii cu o influenţă nefavorabilă la costuri de circa cinci miliarde de lei;

b) depăşirea, per sold, a normelor de consum ce se raportează la nivel central cu 1,3 miliarde de lei;

c) neatingerea parametrilor proiectaţi la un număr de 83 de obiective industriale, la care nivelul cheltuielilor de producţie a fost depăşit cu peste două miliarde de lei;

d) nerealizarea unor sarcini privind introducerea în fabricaţie a produselor noi şi reproiectate, pe seama cărora s-a scontat reducerea costurilor de producţie;

e) înregistrare unui volum de rebuturi, în sumă de 2.089,4 milioane de lei, din care cele peste nivelul admisibil reprezintă 66,7 milioane de lei;

f) nefundamentarea integrală a programelor de reducere a costurilor de producţie cu măsuri concrete.

3) În ramura construcţii-montaj, depăşirea costurilor planificate cu 16,7 lei/1.000 de lei producţie, cu un plus de costuri de 1,3 miliarde de lei, s-a înregistrat în mod deosebit la organizaţiile locale din construcţii

(+1,2 miliarde de lei), datorită, în principal, neîndeplinirii planului de producţie şi a productivităţii muncii, precum şi depăşirii consumurilor la unele materiale.

4) La **întreprinderile agricole de stat,** cheltuielile la 1.000 de lei producţie marfă au fost depăşite cu 96,6 lei, respectiv cu 2.454 milioane de lei, din care depăşirea costurilor în zootehnie reprezintă 1.600 milioane de lei, determinate în cea mai mare parte de nerealizarea producţiei planificate.

5) La **staţiunile pentru mecanizarea agriculturii,** cheltuielile planificate la 1.000 de lei venituri au fost depăşite cu 110,6 lei, rezultând un plus de costuri de 1.441,8 milioane de lei, datorită, în principal, depăşirii cheltuielilor pentru reparaţii.

6) În **transportul** feroviar, cheltuielile planificate au fost depăşite cu 98 milioane de lei, iar în cel fluvial de marfă aceste depăşiri au însumat aproape 44 milioane de lei.

C. Mijloacele circulante

1) Cheltuielile pentru finanţarea creşterii mijloacelor circulante au fost depăşite cu 17,2 miliarde de lei, ca urmare a înregistrării pierderilor de mijloace circulante (10,8 miliarde de lei) şi existenţei unor **stocuri de valori materiale peste cele planificate,** care la 31 decembrie 1979 însumau 7,6 miliarde de lei.

Deşi pe total stocurile peste plan însumează 7.567 milioane de lei, unele ministere au înregistrat stocuri peste plan de 17.264 milioane de lei (Industriei Construcţiilor de Maşini – 9.218 milioane de lei, Industriei Chimice – 2.710 milioane de lei, Industriei Metalurgice – 1.895 milioane de lei), iar altele au înregistrat stocuri sub plan de 11.201 milioane de lei (din care: Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare – 7.902 milioane de lei, Ministerul Comerţului Interior – 1.078 milioane de lei).

O situaţie deosebită o reprezintă stocurile de produse finite şi mărfuri, la care, pe total, nu s-au realizat prevederile cu 2.697 milioane de lei, în timp ce unele unităţi au depăşit stocurile de produse finite cu 4.587 milioane de lei (la ministerele: Industriei Construcţiilor de Maşini – 2.204 milioane de lei, Industriei Metalurgice – 728 milioane de lei, Industriei Chimice – 605 milioane de lei). Alte unităţi nu şi-au realizat stocurile planificate de produse finite cu 6.261 milioane de lei (numai la unităţile din

subordinea Ministerului Agriculturii şi Industriei Alimentare aceste nerealizări reprezintă 5.264 milioane de lei).

La materiile prime şi materialele de bază la care s-a efectuat inventarierea stocurilor existente la sfârşitul anului, volumul acestora prezintă, pe sold, un minus de 2,9 miliarde de lei faţă de stocurile planificate pentru începutul anului 1980.

Stocurile de mărfuri existente în unităţile comerţului de stat şi cooperatist la 31 decembrie 1979, în valoare de 4,4 miliarde de lei, se situează la limita minimă prevăzută în plan. Sub aspectul structurii, stocurile sub necesar sunt, în principal, la zahăr, ulei, ţesături de bumbac, unele sortimente de confecţii, articole pentru copii, maşini de spălat rufe, becuri. În schimb, sunt stocuri peste necesar la televizoare, frigidere cu absorbţie şi altele.

Dezasortarea stocului de marfă este şi mai accentuată dacă se are în vedere că în stocul total sunt mărfuri sezoniere şi greu vandabile în valoare de 1.590 de milioane de lei (în scădere cu 15,4% faţă de începutul anului), din care mărfurile greu vandabile cu vechime de peste doi ani sau degradate însumează peste 1.200 de milioane de lei.

Aprovizionarea populaţiei a fost influenţată în anul 1979 de importante nelivrări de mărfuri contractate cu industria: 910 milioane de lei industria constructoare de maşini; 791 milioane de lei industria uşoară, 220 de milioane de lei economia forestieră şi a materialelor de construcţii, 240 de milioane de lei industria minieră, a petrolului şi geologiei şi 1.660 de milioane de lei agricultura şi industria alimentară.

2) Viteza de rotaţie a mijloacelor circulante în industrie are o tendinţă de încetinire astfel: 89 de zile în 1975, 94 în 1976, 97 în 1977, 98 în 1978 şi 109 zile în 1979, ca urmare a creşterii an de an a stocurilor. Faţă de planul pe anul 1979 (92 de zile), cele mai accentuate încetiniri au fost la ministerele: Industriei Construcţiei de Maşini (37 de zile), Industriei Chimice (20 de zile) şi Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii (16 zile).

3) Creditele nerambursate la scadenţă au fost la 31 decembrie 1979 în sumă de 12,9 miliarde de lei, în creştere cu trei miliarde de lei faţă de 31 decembrie 1978.

Volumul ridicat al acestor credite a fost determinat, în principal, de existenţa unor stocuri de produse finite fără desfacere asigurată sau executate în avans fără aprobare, renunţarea la contracte de unii beneficiari

interni sau externi, depăşirea ciclurilor de fabricaţie, neîncasarea în termen a unor livrări la intern şi export, precum şi înregistrarea pierderilor de mijloace circulante.

Creditele nerambursate la scadenţă se localizează, în majoritate, la unităţile economice aparţinând de ministerele: Industriei Construcţiilor de Maşini (4,6 miliarde de lei); Agriculturii şi Industriei Alimentare (2,6 miliarde de lei, inclusiv cooperaţia agricolă); Industriei Uşoare (1,2 miliarde de lei); Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii (0,9 miliarde de lei) şi Industriei Chimice (0,7 miliarde de lei).

4) Plăţile restante către furnizori şi alţi creditori, la 31 decembrie 1979, au însumat 7.694 milioane de lei, din care 2.735 milioane de lei la cooperativele agricole de producţie. Faţă de anul 1978 totalul plăţilor restante sunt mai mici cu 2.085 milioane de lei.

5) Mijloacele circulante ale unităţilor au fost afectate şi de **pagubele avutului obştesc.** În anul 1979 au fost descoperite în economie, de organele de control financiar-bancar, miliţie, precum şi de organele unităţilor, pagube aduse avutului obştesc însumând 1.115 milioane de lei, cu 8,7% mai mari decât cele descoperite anul anterior. Din acestea, 18,8% au fost sesizate organelor de cercetare penală, fiind infracţiuni, iar restul pagubelor neavând caracter penal se recuperează, potrivit legii, de la cei vinovaţi. Pagubele reprezintă, în cea mai mare parte, lipsuri în gestiuni, plăţi nelegale şi degradări de bunuri şi au fost înlesnite de organizarea şi funcţionarea defectuoasă a activităţilor de recepţie, depozitare, inventariere şi gestionare a bunurilor, de neţinerea corectă a evidenţelor, neexercitarea temeinică a controlului preventiv şi a controlului ierarhic ce trebuie efectuat de organele unităţilor. Din pagubele descoperite în cursul anului, de 1.115 milioane de lei, cât şi din cele care erau în sold, nerecuperate la începutul anului, provenind din anii anteriori, de 716 milioane de lei, au rămas nelichidate la sfârşitul anului pagube totalizând 829 milioane de lei, care sunt în curs de recuperare.

6) Volumul **debitorilor** la finele anului era de 3,9 miliarde de lei, din care cei cu vechime de peste un an totalizau un miliard de lei. La Ministerul Industriei Construcţiei de Maşini debitorii însumau 763 de milioane de lei, iar la Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare 483 de milioane de lei.

D. Investiţiile

1) În anul 1979, planul de investiţii pe economie nu a fost îndeplinit cu 28,6 miliarde de lei (–12,3%), iar planul valoric de punere în funcţiune a fondurilor fixe cu 82,2 miliarde de lei (–35,4%). Aceste nerealizări, şi în mod deosebit **decalajul între punerea în funcţiune şi cheltuielile de investiţii efectuate,** s-a accentuat faţă de primii trei ani ai actualului cincinal. Ponderea cheltuielilor de investiţii materializate în fonduri fixe introduse în circuitul economic, în totalul cheltuielilor de investiţii realizate pe economie, a scăzut de la 95,7% în 1975 la 72,8% în 1979. La unele ministere acest decalaj este şi mai pronunţat: Ministerul Industriei Chimice a cheltuit în 1979 pentru investiţii realizate 21,4 miliarde de lei şi a pus în funcţiune 9,4 miliarde de lei (43,9%), Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii (66,3%), Ministerul Industriei Metalurgice (69,2%). Aceasta a făcut ca fondurile statului angajate în investiţii în curs de execuţie şi neterminate să crească substanţial, ajungând la 31 decembrie 1979 la 220,4 miliarde de lei, adică 113,8% faţă de nivelul investiţiilor realizate în cursul întregului an, astfel:

– preţuri la 1 ianuarie 1977 –

	1975	1976	1977	1978	1979
Investiţii din fondurile statului, realizate anual – miliarde lei	124,6	135,1	153,5	178,5	193,6
Fonduri angajate în investiţii în curs de execuţie şi neterminate, provenite şi din anii anteriori – miliarde lei	101,7	108,8	131,6	177,5	220,4
% faţă de investiţiile realizate	81,6	80,5	85,7	99,4	113,8

Creşterea volumului de investiţii în curs de execuţie şi neterminate este consecinţa, în principal, a duratelor mari în care se realizează investiţiile (duratele planificate la capacităţile puse în funcţiune în 1979 au fost depăşite în medie cu peste şapte luni), a numărului mare de obiective în execuţie simultană (peste 10.000 de şantiere), precum şi nepunerii în funcţiune până la sfârşitul anului 1979 a unui număr de 878 de capacităţi de producţie industrială şi agrozootehnice importante (67% din sarcina planificată), la care se adaugă peste 3.000 de obiective şi capacităţi de producţie din competenţa de aprobare a centralelor şi întreprinderilor (37% din sarcina planificată), precum şi 106.000 de apartamente şi garsoniere (40% din sarcina planificată).

2) Cheltuielile de investiţii imobilizate în capacităţile şi obiectivele restante, inclusiv cele privind utilajele în stoc care necesită montaj, a căror durată normală de staţionare pe şantier s-a depăşit, şi alte cheltuieli pentru investiţii au crescut sensibil faţă de anii anteriori, astfel:

– situaţia la finele anului –

	1975	1976	1977	1978	1979
în miliarde lei	29,2	27,2	29,3	42,6	68,3
în procente	100,0	93,1	100,3	145,6	233,9

Creşteri deosebit de mari ale imobilizărilor de fonduri în investiţii nepuse în funcţiune la termen au înregistrat în cincinalul actual, ministerele:

– miliarde lei –

Ministerul	1975	1978	1979	1979/1978 %	1979/1975 %
Industriei Chimice	8,3	12,2	25,0	204,9	301,1
Industriei Metalurgice	7,8	6,9	14,4	208,7	184,6
Industriei Construcţiilor de Maşini	1,3	3,4	6,0	176,5	461,5
Agriculturii şi Industriei Alimentare	2,8	2,4	4,3	179,2	153,6
Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	2,9	2,4	2,8	116,7	96,6

3) Nerealizarea planului de investiţii pe anul 1979 s-a datorat şi utilizării necorespunzătoare a capacităţii de producţie la organizaţiile de construcţii (numărul de schimburi la principalele utilaje de construcţii a fost în medie de 1,2-1,5 faţă de 1,6-2,2 cât s-a planificat, iar indicele de utilizare a fost sub 50%).

4) De asemenea, o influenţă negativă asupra îndeplinirii planului de investiţii şi de punere în funcţiune a avut-o nelivrarea, până la finele anului, a 91,5 mii de tone utilaje din ţară (18,8% din necesar) şi a unor utilaje din import în valoare de 923,3 milioane de lei valută (aproape 11,6% din necesar), precum şi întârzierile în montarea utilajelor aflate în stoc pe şantiere.

La 31 decembrie 1979, importante fonduri de investiţii erau angajate în **stocuri de utilaje tehnologice** care necesită montaj, al căror volum a înregistrat creşteri mari faţă de finele anilor precedenţi, astfel:

– miliarde lei –

	1975	1976	1977	1978	1979
Utilaje tehnologice în stoc şi în curs de montaj	10,6	11,8	14,1	17,0	21,5
din care:					
- utilaje în stoc nepredate la montaj	7,6	7,0	7,7	9,8	16,9

Aproape 30% din utilajele aflate în stoc la 31 decembrie 1979 aveau depăşite duratele normate de staţionare pe şantier. Creşterea cheltuielilor de investiţii angajate în stocuri de utilaje nemontate se datorează atât rămânerilor în urmă în execuţia lucrărilor de construcţii-montaj, cât şi livrării, pe tot parcursul anului, a unor cantităţi mari de utilaje dezasortate, cu lipsuri, în necorelare cu alte utilaje din ţară sau import și livrării în devans a unor utilaje care nu sunt necesare punerilor în funcţiune.

5) În pregătirea noilor investiţii au fost mari întârzieri. Până la finele anului nu începuse execuţia la 1.337 de obiective de investiţii, din planul pe 1979, cu o valoare de 2,8 miliarde de lei. Din acestea, la 1.092 de obiective documentaţia tehnico-economică nu era aprobată la finele anului.

6) La 31 decembrie 1979, din 155 de capacităţi aprobate prin decret, la care expiraseră termenele de atingere a parametrilor aprobaţi, la 120 de capacităţi, cu o valoare a fondurilor fixe de circa 45 de miliarde de lei, nu s-au realizat integral sau parţial nivelurile aprobate. Ca urmare a neatingerii parametrilor aprobaţi, producţia nerealizată în anul 1979 a fost de circa 12 miliarde de lei, iar costurile de producţie s-au depăşit cu peste două miliarde de lei.

7) În gestiunea unor unităţi există de mai mulţi ani cheltuieli efectuate cu elaborarea de proiecte pentru investiţii sistate (217,2 milioane de lei), precum şi lucrări de investiţii sistate (158,1 milioane de lei).

8) Situaţia finanţării investiţiilor din fondurile statului se prezintă astfel:

Indicatori	Total investiţii		
	Plan	Realizat	
	miliarde lei		%
Resurse – total, din care:	245,4	222,5	90,7
Fonduri proprii, din care:	80,5	70,0	86,9
- amortizare	50,0	47,0	94,0
- beneficii	28,1	20,8	74,0
Credite pentru reconstituirea resurselor proprii şi de completare	14,4	20,2	140,3
Avansuri ale populaţiei şi credite CEC pentru construcţii de locuinţe	10,1	5,7	56,4
Alocaţii de la buget	125,4	113,2	90,3
Cheltuieli – total	238,0	212,3	89,2
Disponibilităţi	-	4,6	-

Din totalul cheltuielilor pentru investiţii, cele privind fondul de dezvoltare economică a întreprinderilor reprezintă 16,1%, investiţiile la întreprinderi noi şi dezvoltări importante 73,8%, iar construcţiile de locuinţe şi alte investiţii cu caracter social 0,6%.

Ca urmare a nerealizării resurselor proprii la nivelul prevederilor din bugetele de venituri şi cheltuieli, unităţile economice beneficiare de investiţii au solicitat băncilor un volum însemnat de credite bancare pentru suplinirea resurselor proprii nerealizate, din care, la 31 decembrie 1979, au rămas nerestituite la termen credite în valoare de 9,1 miliarde de lei, care vor afecta resursele proprii din perioada următoare.

Totodată, au rămas nerambursate credite pentru depăşirea planului de investiţii pe anul 1978, în sumă de 3,5 miliarde de lei, care, potrivit prevederilor Decretului nr. 150/1979, urmau să se restituie din fondul de dezvoltare economică al întreprinderilor sau din fondul de investiţii al centralelor în anul 1979.

E. Eficienţa fondurilor fixe

În cei patru ani ai actualului cincinal, eficienţa utilizării fondurilor fixe în industria de stat, precum şi dinamica acestor fonduri, a producţiei globale şi acumulărilor băneşti au evoluat astfel:

	1975	1976	1977	1978	1979
Producţia globală la 1.000 de lei fonduri fixe (lei)	1272,9	1264,5	1264,5	1228,3	1196,1
Acumulări la 1.000 de lei fonduri fixe (lei)	221,4	222,0	239,4	229,2	224,0
Dinamica fondurilor fixe	100,0	112,0	125,0	138,0	151,0
Dinamica producţiei globale	100,0	111,0	125,0	137,0	147,6
Dinamica acumulărilor	100,0	112,0	137,0	147,0	157,0

Ritmul mediu anual de creştere în această perioadă (1975-1979) a fost de 10,9% la fonduri fixe, la 10,2% la producţia globală şi 11,9% la acumulări băneşti.

Faţă de prevederile pe 1979, beneficiile şi producţia netă la 1.000 de lei fonduri fixe în industrie se prezintă astfel:

— lei —

	Plan	Realizat	Diferenţe
Beneficii la 1.000 de lei fonduri fixe	235	210	-25
Producţia netă la 1.000 de lei fonduri fixe	389	374	-15

Cele mai mari nerealizări sunt la ministerele: Industriei Construcţiilor de Maşini (–57 de lei la beneficii şi –31 de lei la producţia netă), Agriculturii şi Industriei Alimentare (–52 de lei şi respectiv –80 de lei), Industriei Chimice (–44 de lei şi respectiv –37 de lei), Minelor, Petrolului şi Geologiei (–18 lei atât la beneficii cât şi la producţia netă).

Cele de mai sus subliniază faptul că producţia obţinută în special pe seama noilor capacităţi nu se situează la nivelul parametrilor proiectaţi, iar costurile atât ale producţiei cât şi ale investiţiilor sunt ridicate.

F. Cercetarea ştiinţifică, dezvoltarea tehnologică şi introducerea progresului tehnic

1) Cheltuielile efectuate în anul 1979 pentru cercetarea ştiinţifică, dezvoltarea tehnologică şi introducerea progresului tehnic, inclusiv fondurile pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, au însumat 9,7 miliarde de lei, reprezentând aproape 2% din venitul naţional.

2) Efectele economice obţinute prin aplicarea în producţie în anul 1979, în industria republicană, a rezultatelor activităţii de cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnologică şi de introducere a progresului tehnic, s-au materializat prin: realizarea unui spor de beneficiu de peste cinci miliarde lei; contribuţia la înlocuirea importurilor cu 3.222 milioane de lei valută şi la realizarea mărfurilor pentru export cu 2.206 milioane de lei valută; reducerea consumurilor la combustibili (cu 395 de mii de tone de combustibil convențional), energie electrică (186 milioane de lei kWh), metal (318 mii de tone), cherestea şi lemn de mină, (213 mii de metri cubi). Aceste efecte s-au obţinut prin punerea în fabricaţie a 1.989 de maşini, utilaje, aparate şi instalaţii noi şi reproiectate, 996 de materiale şi bunuri de consum precum şi prin aplicarea a 291 de tehnologii noi şi perfecţionate, respectiv prin realizarea a 60 de sarcini de mecanizare şi 38 de sarcini de automatizare.

3) Valoarea producţiei realizate în anul 1979 pe seama produselor noi şi reproiectate introduse în fabricaţie de la începutul cincinalului a fost de 225,1 miliarde de lei, reprezentând 37,8% din valoarea totală a producţiei marfă realizată în industria prelucrătoare, faţă de 34% cât s-a planificat. Nu au fost puse în fabricaţie 85 de maşini şi utilaje noi nominalizate în planul naţional unic, pe seama cărora au fost prevăzute, în anii 1979 şi 1980, un spor de producţie în valoare de 575 de milioane de lei valută. De asemenea,

nu s-au aplicat tehnologii noi pe seama cărora trebuia să se asigure un spor de producţie de peste trei miliarde de lei.

4) Volumul producţiei aprobat pentru produsele asimilate pe bază de licenţe a fost realizat numai la 23 de produse din cele 64 prevăzute. Exportul de maşini, utilaje, aparate şi instalaţii fabricate pe bază de licenţe a însumat 233,7 milioane de lei valută, faţă de 399,2 milioane de lei valută prevăzut. Gradul de integrare al licenţelor în producţie a fost îndeplinit la 20 de produse şi grupe de produse, iar la 14 nu s-a realizat, fapt ce a condus la eforturi valutare suplimentare.

5) La 15 decembrie 1979 continuă să se menţină un volum important de cheltuieli în producţie neterminată, privind lucrări de cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnologică şi introducere a progresului tehnic, însumând 5,4 miliarde de lei, din care 4,3 miliarde de lei sunt la Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini. De menţionat că la acest minister producţia neterminată a crescut cu 300 de milioane de lei faţă de 31 decembrie 1978, cu toate că, prin programul de măsuri stabilit ca urmare a analizei de bilanţ pe anul 1978 era prevăzută sarcina de a se acţiona pentru finalizarea în termene cât mai scurte a obiectivelor de cercetare şi de introducere a tehnicii noi, în vederea reducerii imobilizărilor în lucrări neterminate.

G. Activitatea de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională

1) Volumul **comerţului exterior** realizat în anul 1979 a fost de 92,3 miliarde de lei valută, mai mare cu 19,1% decât în anul 1978.

Balanţa comercială la activitatea de export-import (exclusiv schimburi, reexport şi alte operaţii) s-a realizat astfel:

– miliarde lei –

	Plan	Realizat	Diferenţă
Export total	**48,8**	**42,4**	**-6,4**
- CTS	17,7	16,4	-1,3
- DL + CTN	31,1	26,0	-5,1
Import total	**44,0**	**46,7**	**+2,7**
- CTS	18,6	17,0	-1,6
- DL + CTN	25,4	29,7	+4,3
Sold total	**+4,8**	**-4,3**	**-9,1**
- CTS	-0,9	-0,6	+0,3
- DL + CTN	5,7	-3,7	-9,4

CTS – Cliring cu ţările socialiste; DL – comerţ cu zona devize libere; CTN – Cliring cu ţările nesocialiste, în curs de dezvoltare.

Principalele ministere care nu au realizat soldul favorabil planificat al balanţei comerciale pe relaţia DL + CTN sunt: MICM cu 3,4 miliarde de lei valută şi MAIA cu 2,9 miliarde de lei valută; MIM şi MICh au depăşit soldul nefavorabil planificat cu 1,6 miliarde de lei valută şi, respectiv, cu 1,0 miliarde de lei valută. Această situaţie s-a reflectat şi în volumul creditelor externe din balanţa de plăţi externe.

2) Eficienţa comerţului exterior

a) Influenţele asupra balanţei de plăţi externe ale preţurilor externe realizate, faţă de cele planificate pe anul 1979 sunt următoarele:

– milioane lei valută –

Balanţa	Export	Import	Sold asupra balanţei de plăţi externe
Cliring ţări socialiste (CTS)	+628	-228	+856
Devize libere şi cliring ţări nesocialiste (DL + CTN)	+4742	+5860	-1118
TOTAL INFLUENŢE	+5370	+5632	-262

b) Cursurile de revenire la activitatea de export-import se prezintă astfel:

– lei/o rublă sau un dolar –

	Export		Import	
	CTS	DL + CTN	CTS	DL + CTN
Realizat 1978	19,05	17,26	17,44	14,60
Plan 1979	18,94	16,94	16,87	14,03
Realizat 1979	18,41	12,74	17,41	11,17

Din analiza preţurilor externe şi a cursurilor de revenire realizate în anul expirat rezultă:

– pe relaţia CTS situaţia este favorabilă, datorită atât realizării unor preţuri externe superioare celor planificate la exportul unor produse, cât şi îmbunătăţirii structurii sortimentale;

– pe relaţia DL + CTN, ca urmare a creşterii preţurilor pe piaţa internaţională, la export s-au obţinut preţuri externe superioare celor planificate, cu 4,7 miliarde de lei valută, îndeosebi la produsele petroliere. În acelaşi timp, s-au plătit preţuri externe mai mari decât cele planificate, cu circa 5,9 miliarde de lei valută, din care 3,3 miliarde de lei valută la importul de ţiţei şi 1,5 miliarde de lei valută la importul de materii prime pentru siderurgie.

Cursurile de revenire realizate la export pe ministere pe relaţia DL + CTN se prezintă astfel: 17,34 lei/dolar la MICM; 12,78 lei/dolar la MIM; 6,48 lei/dolar la MICh (din care, 14,85 lei/dolar la produsele chimice şi 3,47 lei/dolar la produsele petroliere); 13,41 lei/dolar la MEFMC; 17,65 lei/dolar la MAIA şi 25,82 lei/dolar la MIU.

Cursurile de revenire mai mari s-au realizat la exportul de motoare electrice (27-37 lei/dolar), radioreceptoare (48,60 lei/dolar), televizoare (37,60 lei/dolar, frigidere (33,30 lei/dolar), tricotaje (27,89 lei/dolar), confecţii textile (29,60 lei/dolar), ouă (26,70 lei/dolar) şi vinuri (31,78 lei/dolar), pastă de tomate (30,44 lei/dolar), anexa nr. 29.

La importul de materii prime pe relaţia DL + CTN s-a realizat un curs de revenire mediu de 11,17 lei/dolar. La unele materii prime s-au înregistrat cursuri de revenire mai reduse, ca de exemplu la ţiţei (3,31 lei/dolar), apatite-fosforite (7,32 lei/dolar), feroaliaje (6,25 lei/dolar), cărbune cocsificabil (8,39 lei/dolar), pentru care s-au plătit subvenţii de la bugetul de stat.

În scopul aplicării în viaţă a indicaţiilor date de conducerea partidului pentru valorificarea superioară a produselor noastre de export, începând cu finele anului expirat se acţionează pentru creşterea preţurilor la exportul nostru, inclusiv revizuirea periodică a acestora în funcţie de modificările intervenite pe piaţa internaţională şi de natura mărfurilor, stabilindu-se limite de preţ minime la export şi maxime la import; îmbunătăţirea nomenclatorului produselor de export şi a structurii sortimentale, inclusiv de înlocuire a unor produse la care se obţin preţuri externe şi aport valutar scăzut cu produse cu grad ridicat de valorificare a materiilor prime.

Având în vedere ponderea însemnată în exportul ţării noastre a produselor din industria construcţiilor de maşini, este necesar ca MICM să acţioneze mai ferm pentru realizarea indicaţiilor conducerii partidului privind îmbunătăţirea performanţelor tehnico-funcţionale şi calităţii produselor, participarea mai activă la licitaţii internaţionale, adaptarea operativă a instalaţiilor, maşinilor şi utilajelor la cerinţele partenerilor externi, creşterea eficienţei economico-valutare.

Ţinând seama de accentuarea proceselor inflaţioniste şi de deprecierea monetară din ţările nesocialiste, MCECEI, MF şi BRCE, împreună cu ministerele economice vor lua măsuri mai ferme pentru asigurarea de clauze corespunzătoare la exportul nostru privind garanţiile de plată,

escaladarea preţurilor, legarea importului de export, adaptarea sistemului de creditare la condiţiile specifice pieţelor respective.

c) Diferenţele de preţ din activitatea de comerţ exterior pe anul 1979 au fost realizate după cum urmează:

– miliarde lei –

	Diferenţe favorabile			Diferenţe nefavorabile			
	Plan	Realizat	Diferența	Plan	Realizat	Decontat	Diferența
Import	6,9	7,0	+0,1	68,2	71,0	68,1	+2,8
Export	46,5	46,7	+0,2	17,7	17,7	17,2	-
Total	53,4	53,7	+0,3	85,9	88,7	85,3	+2,8

Cheltuielile efectuate per sold din bugetul statului pentru subvenţionarea activităţii de import-export însumează 31,6 miliarde de lei, faţă de 32,5 miliarde de lei planificat.

Depăşirea soldului nefavorabil al diferenţelor de preţ planificat cu suma de 2,8 miliarde de lei se datorează depăşirii preţurilor externe la materiile prime importante, care nu au putut fi compensate prin preţuri majorate la export, rezultând o influenţă nefavorabilă de 262 milioane de lei valută la balanţa de plăţi externe şi de 1.050 de milioane de lei la bugetul de stat, şi efectuării unor importuri de materii prime în avans în contul anului 1980, în valoare de circa 800 de milioane de lei valută (minereuri, cocs, piei, bumbac ş.a.), care au condus la diferenţe de preţ nefavorabile suplimentare de circa 1,5 miliarde de lei.

Este de menţionat că la activitatea de export s-a realizat un sold favorabil al diferenţelor de preţ de 29 miliarde de lei, în timp ce la activitatea de import s-a realizat un sold nefavorabil al diferenţelor de preţ de 64 miliarde de lei, din care numai diferenţele de preţ nefavorabile la importul de ţiţei au reprezentat circa 33 miliarde de lei.

3) Prin acţiunile de cooperare economică internaţională, în anul 1979 s-a realizat un volum de export şi de lucrări de construcţii-montaj în străinătate de 6,3 miliarde de lei valută, fiind mai mare cu 15,6% faţă de realizările anului 1978, iar ponderea acestuia în volumul total al exportului ţării noastre în anul 1979 a fost de 14,6%.

Realizarea acestui volum de export şi de lucrări de construcţii-montaj în străinătate s-a obţinut prin:

a) **Acţiunile de cooperare şi specializare în producţie** cu ţările socialiste, care în anul 1979 au contribuit la realizarea unui export de 1.828,6 milioane de lei valută şi un import de 1.004,6 milioane de lei valută.

În cadrul acţiunilor de cooperare şi specializare pentru obţinerea de materii prime din ţările socialiste, în anul 1979 au fost importate: 1.719,3 mii de tone de pelete; 159,1 mii de tone de cărbuni cocsificabili; 47,2 mii de tone de feroaliaje; 11,1 mii de tone de cupru şi semifabricate din cupru ş.a.

b) **Livrările de instalaţii complexe şi lucrările de construcţii-montaj în străinătate** au însumat 1.054,5 milioane de lei valută. Deşi planul a fost depăşit, pe total, la unele obiective s-au înregistrat restanţe la livrări şi executări de lucrări de ministerele: Industriei Construcţiilor de Maşini (Rafinăria Anatolia Centrală din Turcia, fabrica de ciment Kohat – Pakistan), Construcţiilor Industriale (lucrări cultural-sportive, centrul de poştă şi 862 de apartamente din Tripoli-Libia), Agriculturii şi Industriei Alimentare (lucrări hidroameliorative pe 27 de mii de hectare în Siria) ş.a.

Cele 77 de **societăţi mixte** au contribuit la realizarea exportului şi importului astfel:

− prin cele 34 de societăţi comerciale s-a realizat un export de produse româneşti în valoare de 2.502,6 milioane de lei valută (96,9% din prevederi) şi s-au transferat la bugetul de stat beneficii în sumă de 7,9 milioane de lei valută (96,3% din plan);

− cele patru societăţi mixte bancare: Franco-Română, Anglo-Română, Egipteano-Română şi Vesto-Germano-Română au contribuit la derularea exporturilor şi importurilor româneşti şi acordarea de facilităţi pentru ţara noastră în relaţiile de credit şi depozite. În anul 1979 a fost înfiinţată Banca Italo-Română. În anul expirat – 1979 – s-au transferat în ţară beneficii de la aceste bănci în valoare de 4,1 milioane de lei valută. În trimestrul IV din 1979 au fost înfiinţate două societăţi mixte de asigurare, pentru care s-au efectuat vărsăminte de capital în valoare de 4,5 milioane de lei valută;

− cele opt societăţi mixte de producţie din ţara noastră au contribuit la realizarea unui volum de export de 89,7 milioane de lei valută (50,6% faţă de plan), iar din beneficiile planificate a fi vărsate la buget, de 2,0 milioane de lei valută, au transferat suma de 1,4 milioane de lei valută, deoarece societatea Reşiţa-Renk a înregistrat pierderi de 0,2 milioane de lei valută, iar societatea Rom Control Data, deşi a obţinut beneficii, acestea sunt utilizate, potrivit legii, pentru acoperirea pierderilor din anii precedenţi. De la societăţile mixte de producţie cu sediul în ţara noastră s-au încasat, de asemenea, 58,8 milioane de

lei valută, ca fond de retribuire a personalului român, şi 27,8 milioane de lei valută, sub formă de impozite, taxe, asigurări şi CAS;

− prin cele 28 de societăţi mixte de producţie, ca urmare a dreptului de opţiune asupra producţiei societăţilor mixte din străinătate, au fost realizate importuri, la preţuri competitive, de materii prime, astfel: 4.826 de tone de concentrate de cupru electrolitic de la societatea Somima-Maroc; 9.110 metri cubi de buşteni de la societăţile Carombois şi Lorombois şi 486 de tone de bumbac de la societatea Somcarom-Republica Centrafricană. La aceste societăţi, din totalul încasărilor planificate de 16,6 milioane de lei valută (3,1 milioane de lei valută beneficii şi 13,5 milioane de lei valută credite şi dobânzi scadente de rambursat) s-au încasat numai 2,0 milioane de lei valută, ca urmare a înregistrării de pierderi, în anul 1978, de societăţile mixte Somoma-Maroc, Coemin-Chile, Lorombois şi Somcarom-Republica Centrafricană şi Zairom-Zair. Întrucât şi în anul 1979 aceste societăţi au înregistrat pierderi, este necesar ca ministerele economice să prezinte Consiliului de Miniştri situaţia lor, cu măsurile corespunzătoare pentru îmbunătăţirea activităţii.

4) Activitatea în cadrul organismelor financiare internaţionale

a) La Banca Internaţională de Colaborare Economică (BICE) Moscova, ţara noastră participă cu un capital de 6,4 milioane de lei ruble transferabile, din care 3,2 milioane de ruble în devize libere. Beneficiul care revine ţării noastre pe anul 1979 de la această bancă este de circa 912 mii de ruble transferabile, din care 256 de mii de ruble în devize libere.

b) La Banca Internaţională de Investiţii (BII) – Moscova ţara noastră a efectuat vărsăminte în valoare de 18,5 milioane de ruble transferabile, din care 5,5 milioane de ruble transferabile libere. Cea mai mare parte din creditele în devize libere primite de la această bancă reprezintă cota României la construirea conductei magistrale de gaze şi amenajarea zăcământului de gaze naturale de la Orenburg – URSS.

c) La Fondul Monetar Internaţional, ţara noastră are un capital subscris de 322,7 milioane de lei valută (dolari) SUA, care a fost vărsat în proporţie de 80,6% în lei şi 19,4% în aur. Până în prezent, ţara noastră a primit credite de la Fondul Monetar Internaţional de 576,9 milioane de dolari SUA (cu dobândă medie de 5% pe an), din care 54,3 milioane de dolari SUA în anul 1979.

d) La Banca Internaţională pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare (BIRD), ţara noastră are un capital subscris de 176 milioane de lei valută (dolari) SUA, din care 1% s-a vărsat în devize libere. Până la finele anului 1979 au fost

încheiate 23 de acorduri de împrumut cu această bancă, în valoare de 1.262,6 milioane de dolari SUA, din care şase acorduri au fost perfectate în anul 1979, însumând 380 de milioane de dolari. Utilizările efective reprezintă numai 47% din împrumuturile totale contractate cu BIRD. Este de menţionat că în unele cazuri creditele BIRD nu sunt folosite până la termenele stabilite prin acordurile de împrumut, din care cauză se suportă comisioane suplimentare. Sunt necesare măsuri ferme pentru respectarea termenelor aprobate de execuţie şi de punere în funcţiune, pentru evitarea plăţii comisioanelor sau de rambursare a ratelor înainte de începerea producţiei la obiectivele creditate.

5) Activitatea de **prestaţii de servicii internaţionale** s-a încheiat cu un sold favorabil pentru balanţa de plăţi de 351,1 milioane de lei valută, faţă de 466,3 milioane de lei valută, cât s-a prevăzut ca urmare a derulării unui volum de mărfuri de export mai mic decât cel planificat. La această situaţie a contribuit şi faptul că în dotarea flotei navale nu au intrat 19 nave cu o capacitate de 382.000 tdw, iar capacitatea flotei existente a fost folosită în proporţie de numai 67%, datorită depăşirii timpului normat de staţionare în porturi şi pentru reparaţii.

În anul 1979 s-au plătit contrastalii în valoare de 88,7 milioane de lei valută.

Din activitatea de turism internaţional, pe relaţia devize libere şi cliring ţări nesocialiste s-au încasat 963,4 milioane de lei valută, respectiv 93,3% faţă de prevederi.

6) Creanţele externe ale întreprinderilor de comerţ exterior şi din credite guvernamentale neîncasate în termen la 31 decembrie 1979, pe relaţia devize libere şi CTN au fost în valoare de 439 milioane de lei valută faţă de 370 milioane de lei valută la 31 decembrie 1978. Creşterea volumului creanţelor neîncasate în termen se datorează exporturilor neîncasate din lucrări şi executări în Siria la obiectivul Banias (95,3 milioane de lei valută), pentru care se întreprind măsuri de încasare şi exporturilor efectuate şi neîncasate din Zair (25 de milioane de lei valută). O situaţie deosebită în totalul creanţelor neîncasate o prezintă şi executările de lucrări către clienţii deveniţi insolvabili din RFG (20,7 milioane de lei valută), precum şi exporturile de tractoare şi autocamioane efectuate în anii 1971-1975 în Indonezia, Nigeria, Australia, Canada etc., neîncasate până în prezent (22,1 milioane de lei valută).

Din totalul creanţelor neîncasate în termen, 134 de milioane de lei valută provin din anul 1978 şi mai vechi şi se datorează, în principal, unor exporturi efectuate către clienţii care au devenit insolvabili sau cu greutăţi financiare.

Capitolul III

Rezultatele activităţii unităţilor financiar-bancare

1) Activul, pasivul şi beneficiile realizate de **bănci** în anul 1979 se prezintă astfel:

– miliarde lei –

	Total activ şi pasiv	Beneficii
Banca Naţională a Republicii Socialiste România	221,1	2,8
Banca pentru Agricultură şi Industrie Alimentară	118,8	1,3
Banca de Investiţii	245,5	1,7
Banca Română de Comerţ Exterior	134,7	1,8
Casa de Economii şi Consemnaţiuni	117,9	0,6

Volumul activităţii băncilor a crescut în anul 1979 faţă de anul precedent cu 15,3%.

Beneficiile realizate de bănci în anul 1979 au fost în sumă de 8,3 miliarde de lei, cu 10,7% peste prevederi.

Ca urmare a reevaluării în lei, la cursul din 31 decembrie 1979, a soldurilor conturilor în valută, în bilanţul Băncii Române de Comerţ Exterior sunt înregistrate diferenţe nefavorabile, în valoare de 5.410,5 milioane de lei (diferenţele provin din aplicarea unui curs fix al leului faţă de dolarul SUA şi al unor cursuri fluctuante faţă de celelalte valute ale ţărilor capitaliste).

Asemenea diferenţe nefavorabile s-au înregistrat şi la Banca Naţională a Republicii Socialiste România pentru operaţiunile privind creditele primite de la Banca Reglementelor Internaţionale (400,7 milioane de lei) şi reevaluarea cotei de participare a României la Fondul Monetar Internaţional (225,2 milioane de lei).

Ca urmare a utilizării unui volum mai mare de împrumuturi externe, necesare echilibrării balanţei de plăţi, cât şi a nivelului mai ridicat al dobânzilor plătite în străinătate, la finele anului 1979 nu s-a acoperit Băncii Române de Comerţ Exterior suma de 2.116,7 milioane de lei, fondurile prevăzute cu această destinaţie în bugetul de stat fiind epuizate.

2) Soldul permanent al economiilor populaţiei păstrate la **Casa de Economii şi Consemnaţiuni** a fost la 31 decembrie 1979 de 86,5 miliarde de lei, cu 12,2% (9,4 miliarde de lei) mai mare decât la începutul anului şi cu 5,1 miliarde de lei sub prevederi. Pe locuitor a revenit o depunere medie de 3.958 de lei, faţă de 3.561 de lei, cât a fost în anul precedent.

Pentru construirea şi cumpărarea de locuinţe cu sprijinul statului s-au acordat în anul 1979 credite de 4,4 miliarde de lei. Soldul creditelor acordate populaţiei a fost la 31 decembrie 1979 de 26,3 miliarde de lei, reprezentând 30,4% din soldul permanent al economiilor populaţiei păstrat la Casa de Economii şi Consemnaţiuni.

3) Veniturile realizate de **Administraţia Asigurărilor de Stat** au însumat 52.117,5 milioane de lei, înregistrând o creştere de 593,0 milioane de lei faţă de realizările din anul 1978 şi de 27,5 milioane de lei faţă de planul pe anul 1979. Beneficiile realizate în anul 1979 reprezintă 1.728,3 milioane de lei, depăşindu-se planul cu 37,0 milioane de lei.

4) Administraţia de Stat Loto-Pronosport a realizat beneficii de 792,7 milioane de lei, cu 21,3 milioane de lei peste prevederi.

5) Fundaţia Elias deţinea, la 31 decembrie 1979, titluri şi obligaţiuni în depozit la diferite bănci din străinătate, în valoare de 5.616,3 mii de dolari SUA precum şi disponibil valutar în valoare de 158,6 mii de dolari SUA.

Disponibilul păstrat la Banca Naţională era, la finele anului, de 64,3 milioane de lei.

În baza aprobării conducerii, în anul 1979 bunurile fundaţiei au fost administrate de: Ministerul Afacerilor Externe (şase imobile la Viena), Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice (fermele agricole din ţară), consiliile populare (imobilele din Bucureşti) şi Banca Română de Comerţ Exterior (titlurile, obligaţiunile în depozit şi disponibilităţile valutare).

(…)

Anexe

CUPRINSUL
anexelor la raportul privind analiza pe bază de bilanţ pe anul 1979

1. Bilanţul centralizat al unităţilor socialiste de stat
2. Principalii indicatori sintetici care caracterizează dezvoltarea economiei naţionale
3. Fondul de dezvoltare economică
4. Fondul pentru construcţii de locuinţe şi alte investiţii cu caracter social
5. Fondul de investiţii pentru întreprinderi noi şi dezvoltări importante
6. Mijloace circulante şi resurse de acoperire
7. Fondul pentru acţiuni sociale
8. Fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii
9. Fondul pentru cercetare ştiinţifică, dezvoltare tehnologică şi introducerea progresului tehnic
10. Acumulările băneşti
11. Beneficiile nete
12. Beneficiile totale
13. Pierderile totale
14. Produse cu pierderi
15. Cheltuieli totale şi materiale la 1.000 de lei producţie marfă în industrie
16. Rebuturi şi alte cheltuieli neeconomicoase
17. Pagube în avutul obştesc
18. Mijloace circulante peste plan
19. Viteza de rotaţie a mijloacelor circulante în industria de stat
20. Beneficii nete la 1.000 de lei fonduri fixe în industria de stat
21. Producţia netă la 1.000 de lei fonduri fixe în industria de stat
22. Îndeplinirea planului productivităţii muncii
23. Imobilizări de fonduri în investiţii
24. Îndeplinirea planului producţiei nete industriale
25. Producţia marfă vândută şi încasată în industrie
26. Volumul exportului
27. Preţurile externe la principalele produse de export pe relaţia devize libere
28. Produse la care s-a înregistrat eficienţă scăzută la exportul pe devize libere
29. Cursul de revenire

Anexa 1

BILANŢUL CENTRALIZAT AL UNITĂŢILOR SOCIALISTE DE STAT la 31 decembrie 1979

– miliarde lei –

ACTIV		PASIV	
	Sume		Sume
Mijloace fixe	13115,5	Fond statutar	1005,1
Investiţii în curs de execuţie	220,4	Uzura mijloacelor fixe	431,4
Alte mijloace pentru investiţii (disponibilităţi băneşti, investiţii în curs la unităţile bugetare etc.)	105,9	Fonduri pentru investiţii	255,1
Stocuri materiale	355,2	Credite pentru investiţii	71,2
Disponibilităţi în cont la bănci, numerar şi alte mijloace băneşti	50,2	Credite acordate pentru producţie	239,7
Clienţi şi debitori	81,5	Furnizori şi creditori	85,7
Mijloace circulante la subunităţi în străinătate	8,4	Surse pentru mijloace şi cheltuieli în străinătate	8,4
Decontări (cu bugetul statului, cu asigurările sociale şi între unităţi)	33,2	Alte pasive	105,8
Decontări cu bugetul statului la întreprinderile de comerţ exterior	15,3	Beneficii nete	95,9
Alte active	7,0		
Vărsăminte din beneficii	107,8		
Pierderi din calamităţi în agricultură	1,3		
Pierderi neacoperite din anii precedenţi	0,6		
TOTAL ACTIV	**2298,3**	**TOTAL PASIV**	**2298,3**

Anexa 2

PRINCIPALII INDICATORI SINTETICI CARE CARACTERIZEAZĂ DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAŢIONALE

	U.M.	1979		% faţă de:	
		Plan	Realizat	Plan 1979	Realizat 1978
Produsul social	mld. lei	1267,0	1204,0	95,0	105,6
Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social	%	57,6	58,5	-	-
Venitul naţional	mld. lei	536,9	500,1	93,1	106,2
Producţia netă industrială	mld. lei	305,8	289,7	94,8	108,9
Producţia globală industrială	mld. lei	907,4	82,9	97,3	108,0
Producţia globală agricolă	mld. lei	141,6-154,5	134,3	94,8-86,9	105,0
Producţia de construcţii-montaj în antrepriză	mld. lei	93,1	78,5	84,4	104,2
Venituri brute din activitatea de transport	mld. lei	34,4	35,6	103,5	108,9
Volumul investiţiilor – total	mld. lei	232,7	204,1	87,7	105,1
din care: construcţii-montaj	mld. lei	103,1	88,0	82,2	105,9
Ponderea lucrărilor de construcţii-montaj în volumul investiţiilor	%	44,3	43,1	-	-
Fonduri fixe puse în funcţiune – total	mld. lei	232,4	150,2	64,6	96,4
Fonduri fixe existente la sfârşitul anului	mld. lei	-	1311,5	-	-
Amortizarea fondurilor fixe	mld. lei	50,8	47,5	93,5	112,0

	U.M.	1979		% faţă de:	
		Plan	Realizat	Plan 1979	Realizat 1978
Construcţii de locuinţe din fondurile statului – apartamente şi garsoniere	număr	299794	178972	59,7	118,3
Mijloace circulante la sfârşitul anului	mld. lei	401,5	458,6	114,2	-
Credite pentru mijloace circulante la sfârşitul anului	mld. lei	220,3	224,6	102,0	-
Numărul total de personal muncitor	mii	7240	7183	99,2	103,3
Productivitatea muncii pe o persoană în: industria republicană:					
- pe baza producţiei globale	mii lei	322,6	309,0	95,8	106,4
- pe baza producţiei nete	mii lei	108,3	100,1	92,5	-
construcţii-montaj – total	mii lei	141,5	134,3	94,9	104,0
Fondul de retribuire	mld. lei	199,9	192,2	96,1	107,7
Retribuţia medie lunară	lei	2130	2108	99,0	104,8
Cheltuieli totale la 1.000 de lei producţie marfă în:					
- industria republicană	lei	772,0	787,9	+15,9	-
- construcţii	lei	951,1	967,5	+16,4	-
Acumulări totale	mld. lei	235,9	200,6	85,0	107,4
din care: beneficii nete	mld. lei	122,5	95,9	78,3	-
Export – total	mld. lei valută	48,8	42,4	86,9	118,0
din care: devize libere şi cliring ţări nesocialiste	mld. lei valută	31,1	26,0	83,6	129,1
Import – total	mld. lei valută	44,0	46,7	106,1	120,1
din care: devize libere şi cliring ţări nesocialiste	mld. lei valută	25,4	29,7	117,0	128,7
Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul	mld. lei	199,3	198,0	99.3	105,8
Veniturile bugetului de stat	mld. lei	364,3	338,2	92,8	112,4
Cheltuielile bugetului de stat	mld. lei	364,3	336,6	92,4	112,5
din care:					
- pentru finanţarea economiei naţionale	mld. lei	257,2	240,8	93,6	117,3
- pentru acţiuni social-culturale	mld. lei	66,4	65,6	97,7	104,8
Soldul creditor pe termen scurt la sfârşitul anului	mld. lei	257,9	249,2	96,6	113,9
din care: credite restante	mld. lei	-	12,9	-	-
Nivelul circulaţiei băneşti la sfârşitul anului	mld. lei	31,8	34,6	108,8	120,1
Soldul general al depunerilor populaţiei la CEC la sfârşitul anului	mld. lei	91,6	86,5	94,4	112,2
Veniturile băneşti ale populaţiei de la sectorul socialist	mld. lei	269,9	258,0	95,6	105,9
Retribuţia medie reală 1979/1978	%	-	-	-	102,1
Indicele preţurilor mărfurilor şi tarifelor serviciilor, plătite de personalul muncitor din întreprinderi şi instituţii 1979/1978	%	-	-	-	102,5

Anexa 3

FONDUL DE DEZVOLTARE ECONOMICĂ
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale		Disponibilităţi	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**47498**	**41082**	**47451**	**38406**	**47**	**2676**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	2887	2543	2887	2510	-	33
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	1775	1625	1775	1470	-	155
Ministerul Industriei Chimice	7513	4767	7513	4557	-	210
Ministerul Industriei Metalurgice	2904	2360	2904	2125	-	235
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	6421	5604	6421	5149	-	455
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	3264	2992	3264	2758	-	234
Ministerul Construcţiilor Industriale	211	210	190	170	21	40
Ministerul Industriei Uşoare	3991	3506	3991	3340	-	166
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	7747	7371	7747	7037	-	334
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	7135	6764	7128	6388	7	376
Ministerul Comerţului Interior	134	121	134	108	-	13
Ministerul Turismului	186	183	186	168	-	15
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	231	200	231	176	-	24
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	41	32	41	21	-	11
Consiliul Naţional al Apelor	60	57	60	57	-	-
Consilii populare	2026	1751	2011	1555	15	196

Anexa 4

FONDUL PENTRU CONSTRUCŢII DE LOCUINŢE ŞI ALTE INVESTIŢII CU CARACTER SOCIAL
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale		Disponibilităţi	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**2376**	**1757**	**2363**	**1247**	**13**	**510**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	104	59	104	41	-	18
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	281	255	281	160	-	95
Ministerul Industriei Chimice	506	120	504	97	2	23
Ministerul Industriei Metalurgice	196	170	196	112	-	58
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	310	202	310	153	-	49
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	108	100	108	50	-	50
Ministerul Construcţiilor Industriale	42	35	35	17	7	18
Ministerul Industriei Uşoare	85	113	85	70	-	43
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	183	208	183	133	-	75
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	305	255	304	229	1	26
Ministerul Turismului	5	4	5	2	-	2
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	3	4	3	1	-	3
Consiliul Naţional al Apelor	5	2	5	2	-	-
Consilii populare	210	184	207	165	3	19

Anexa 5

FONDUL DE INVESTIȚII PENTRU ÎNTREPRINDERI NOI ŞI DEZVOLTĂRI IMPORTANTE
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**168707,5**	**155391,1**	**168707,5**	**154865,3**
din care:				
Ministerul Energiei Electrice	13001,4	12365,6	13001,4	12365,6
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	16013,6	15479,5	16013,6	15479,5
Ministerul Industriei Chimice	31856,8	25227,3	31856,8	25212,8
Ministerul Industriei Metalurgice	17222,4	16158,9	17222,4	16154,1
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	28012,2	25502,7	28012,2	25499,5
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	10109,0	8812,7	10109,0	8761,6
Ministerul Construcţiilor Industriale	1790,5	1605,7	1790,5	1574,5
Ministerul Industriei Uşoare	5545,1	5313,9	5545,1	5267,4
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	23692,8	22440,3	23692,8	22415,7
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	27013,7	25387,8	27013,7	25224,5
Ministerul Turismului	328,5	276,7	328,5	245,5
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	251,3	205,7	251,3	199,6
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	1673,1	1653,0	1673,1	1651,2
Consilii populare	35410,4	29641,8	35410,4	28916,6

Anexa 6

MIJLOACE CIRCULANTE ŞI RESURSE DE ACOPERIRE
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Total mijloace circulante		Resurse de acoperire					
			Fonduri proprii		Resurse atrase		Credite bancare	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**401517**	**458647**	**116958**	**114215**	**64295**	**119816**	**220264**	**224616**
din care:								
Ministerul Energiei Electrice	6387	7378	1570	1531	1992	3171	2825	2676
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	12022	13958	3606	3584	4147	4235	4269	6139
Ministerul Industriei Chimice	20095	27388	7852	7423	1331	9067	11112	10898
Ministerul Industriei Metalurgice	22513	24043	8949	8685	1692	4367	11872	10991
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	94064	104223	23074	22152	13854	19488	57136	62583
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	19100	23057	8631	8547	1837	5643	8632	8867
Ministerul Construcţiilor Industriale	9004	12166	1275	1242	2266	5156	5463	5768
Ministerul Industriei Uşoare	26647	30040	8147	8277	3276	5932	14954	15831
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	9232	20273	3367	3260	1493	13193	4372	3820
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	80783	84021	25749	25187	7464	16645	47570	42189

	Total mijloace circulante		Resurse de acoperire					
			Fonduri proprii		Resurse atrase		Credite bancare	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
Ministerul Comerţului Interior	15755	15132	5164	5163	2484	3445	8107	6524
Ministerul Turismului	1104	1584	576	573	223	839	305	172
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	13915	13649	2905	2905	948	1382	10062	9362
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	56	147	43	43	6	104	7	-
Consiliul Naţional al Apelor	268	333	67	63	21	93	180	177
Consilii populare	31844	35620	9944	9895	4320	8290	17580	17435

Anexa 7

FONDUL PENTRU ACŢIUNI SOCIALE
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale		Disponibilităţi	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**1715**	**1540**	**1698**	**1309**	**17**	**231**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	35	33	35	28	-	5
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	139	148	139	135	-	13
Ministerul Industriei Chimice	111	103	111	88	-	15
Ministerul Industriei Metalurgice	104	92	101	78	3	14
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	265	211	265	182	-	29
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	130	120	130	105	-	15
Ministerul Construcţiilor Industriale	158	102	158	76	-	26
Ministerul Industriei Uşoare	179	189	179	176	-	13
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	137	117	137	95	-	22
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	261	242	259	198	2	44
Ministerul Comerţului Interior	6	6	6	6	-	-
Ministerul Turismului	5	4	4	3	1	1
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	3	2	3	2	-	-
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	1	1	1	1	-	-
Consiliul Naţional al Apelor	3	2	3	1	-	1
Consilii populare	106	100	106	87	-	13

Anexa 8

FONDUL PENTRU PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale		Disponibilităţi	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**3295**	**3359**	**1441**	**154**	**1854**	**3205**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	96	80	41	-	55	80
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	124	149	118	-	6	149
Ministerul Industriei Chimice	243	257	201	27	42	230
Ministerul Industriei Metalurgice	142	174	8	24	134	150
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	562	501	532	2	30	499
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	328	350	-	-	328	350
Ministerul Construcţiilor Industriale	177	113	177	-	-	113
Ministerul Industriei Uşoare	333	393	-	12	333	381
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	359	262	23	-	336	262
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	441	336	250	48	191	288
Ministerul Comerţului Interior	28	77	-	-	28	77
Ministerul Turismului	20	28	-	-	20	28
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	10	15	-	-	10	15
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	6	6	5	-	1	6
Consiliul Naţional al Apelor	6	6	5	-	1	6
Consilii populare	279	405	26	12	253	393

Anexa 9

FONDUL PENTRU CERCETARE ŞTIINŢIFICĂ, DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ ŞI INTRODUCEREA PROGRESULUI TEHNIC la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Resurse totale		Cheltuieli totale		Disponibilităţi	
	Plan	Realizat	Plan	Realizat	Plan	Realizat
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**8752**	**13100**	**8596**	**11716**	**156**	**1384**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	193	179	123	92	70	87
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	152	146	152	126	-	20
Ministerul Industriei Chimice	1762	1676	1754	1533	8	143
Ministerul Industriei Metalurgice	317	308	317	307	-	1
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	3897	7886	3897	7415	-	471
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	419	771	419	493	-	278
Ministerul Construcţiilor Industriale	64	69	49	20	15	49
Ministerul Industriei Uşoare	527	546	500	530	27	16
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	90	90	90	56	-	34
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	472	550	462	338	10	212
Ministerul Comerţului Interior	1	2	-	-	1	2
Consilii populare	17	31	17	9	-	22

Anexa 10

ACUMULĂRILE BĂNEŞTI

– milioane lei –

	1979		
	Plan	Realizat	Gradul de îndeplinire a planului %
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**232071**	**196759**	**84,7**
din care:			
Ministerul Energiei Electrice	2651	1763	66,5
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	6124	4583	74,8
Ministerul Industriei Chimice	35199	25961	73,7
Ministerul Industriei Metalurgice	13013	10514	80,7
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	57001	48420	84,9
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	13164	11698	88,8
Ministerul Construcţiilor Industriale	2739	2287	83,5
Ministerul Industriei Uşoare	33444	31172	93,2
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	10738	11055	102,9
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	34982	24816	70,9
Ministerul Comerţului Interior	1478	2074	140,2
Ministerul Turismului	568	645	113,6
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	762	815	106,9
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	215	319	148,3
Consiliul Naţional al Apelor	70	55	77,8
Consilii populare	4169	3430	82,2

Anexa 11

BENEFICIILE NETE

– milioane lei –

	31 decembrie 1979		
	Plan	Realizat	Gradul de îndeplinire a planului %
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**122463**	**95936**	**78,3**
din care:			
Ministerul Energiei Electrice	2314	1416	61,1
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	1071	-432	
Ministerul Industriei Chimice	15257	9354	61,3
Ministerul Industriei Metalurgice	9567	7471	78,0
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	28791	22400	77,8
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	7142	6176	86,4
Ministerul Construcţiilor Industriale	2492	2030	81,4
Ministerul Industriei Uşoare	13016	12068	92,7
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	8428	8690	103,1
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	14899	5814	39,0
Ministerul Comerţului Interior	1364	1943	142,4
Ministerul Turismului	378	463	122,4
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	706	750	106,3
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	215	319	148,3
Consiliul Naţional al Apelor	71	55	77,6
Consilii populare	3559	2812	78,9

Anexa 12

BENEFICIILE TOTALE
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Plan	Realizat	Gradul de îndeplinire a planului %
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**128027**	**111404**	**87,0**
din care:			
Ministerul Energiei Electrice	2314	1416	61,2
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	2926	2463	84,2
Ministerul Industriei Chimice	15560	9832	63,2
Ministerul Industriei Metalurgice	9567	7720	80,7
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	28791	22575	78,4
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	7142	6566	91,9
Ministerul Construcţiilor Industriale	2492	2220	89,1
Ministerul Industriei Uşoare	13016	12101	92,9
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	8428	8690	103,1
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	17123	14291	83,4
Ministerul Comerţului Interior	1364	1944	142,5
Ministerul Turismului	378	463	122,5
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	706	750	106,2
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	215	319	148,3
Consiliul Naţional al Apelor	71	55	77,5
Consilii populare	4657	5333	114,5

Anexa 13

PIERDERILE TOTALE

– milioane lei –

	1979		
	Plan	Realizat	
		Total	din care: la întreprinderile planificate cu subvenţii
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**5564**	**15467**	**9173**
din care:			
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	1855	2895	2409
Ministerul Industriei Chimice	303	478	32
Ministerul Industriei Metalurgice	-	248	-
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	-	174	-
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	-	390	-
Ministerul Construcţiilor Industriale	-	190	-
Ministerul Industriei Uşoare	-	33	-
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	2223	8477	4200
Consilii populare	1098	2521	2471

Anexa 14

PRODUSE CU PIERDERI
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Produse cu pierderi la nivel de ramură		Produse rentabile la nivel de ramură, dar cu pierderi la nivel de întreprinderi		Total pierderi	
	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi
MINISTERUL MINELOR, PETROLULUI ŞI GEOLOGIEI	**569**	**4956,2**	**194**	**2203,2**	**763**	**7159,4**
TOTAL	**65**	**2981,1**	**19**	**19,0**	**84**	**3000,1**
din care:						
- ţiţei	1	342,7			1	342,7
- lignit	1	887,3			1	887,3
- huilă	1	531,2			1	531,2
- cărbune brun	1	124,6			1	124,6
- zinc în concentrate	1	275,0			1	275,0
- minereuri de fier	1	144,7			1	144,7
- nisip bituminos			1	7,3	1	7,3
- sare			1	3,3	1	3,3
- diatonită			1	1,7	1	1,7
MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE						
TOTAL	**5**	**41,9**	**15**	**920,6**	**20**	**962,5**
din care:						
- ferosiliciu	1	20,5			1	20,5
- material mărunt	1	13,1			1	13,1
- oţel lingou			1	312,0	1	312,0
- semifabricate din oţel carbon			1	410,3	1	410,3
- laminate finite din oţel carbon			1	133,5	1	133,5
- tablă neagră			1	44,0	1	44,0
- bandă oţel			1	7,6	1	7,6
MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI						
TOTAL						
din care:	**141**	**300,0**			**141**	**300,0**
- lămpi fluorescente	1	13,5			1	13,5
- izolatori tip CTS 60 şi 160	1	14,5			1	14,5
- locomotivă DH 2400 CP	1	47,8			1	47,8
- piese turnate din oţel	1	21,1			1	21,1
- oţel lingou pentru tablă	1	26,5			1	26,5
- autocamion 5 BR IN 37	1	9,1			1	9,1
- tractor S 651 intern	1	10,0			1	10,0
- dulie E 27	1	7,0			1	7,0
- tub cinescop	1	5,4			1	5,4
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE						
TOTAL	**203**	**456,9**	**39**	**506,2**	**242**	**963,1**
din care:						

	Produse cu pierderi la nivel de ramură		Produse rentabile la nivel de ramură, dar cu pierderi la nivel de întreprinderi		Total pierderi	
	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi
- pelete de fier din cenuşă de firită	1	140,0			1	140,0
- triclor etilenă	1	41,0			1	41,0
- pitezin	1	18,0			1	18,0
- clorură de cianuril	1	40,0			1	40,0
- dibenzildiizocianat	1	13,6			1	13,6
- fire mătase vâscoză normale	1	10,7			1	10,7
- coloranţi	1	11,2			1	11,2
- azot 100% în complexe			1	116,0	1	116,0
- diamoniu fosfat 100%			1	95,5	1	95,5
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE						
- cauciuc poliizoprenic			1	78,0	1	78,0
- benzină			1	30,0	1	30,0
- motorină			1	18,3	1	18,3
- păcură			1	19,6	1	19,6
- uleiuri			1	19,0	1	19,0
- polistiren			1	24,3	1	24,3
- p.v.c. suspensie			1	14,6	1	14,6
MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE ŞI MATERIALELOR DE CONSTRUCŢII						
TOTAL	**6**	**18,0**	**70**	**521,9**	**76**	**539,9**
din care:						
- plăci finite din marmură şi piatră	1	9,2			1	9,2
- împâslitură fibră sticlă bitumată	1	3,0			1	3,0
- cherestea de fag			1	17,6	1	17,6
- plăci aglomerate fibrolemnoase			1	68,7	1	68,7
- lăzi fag			1	9,5	1	9,5
- panel fag			1	5,6	1	5,6
- uşi – ferestre			1	12,8	1	12,8
- lemn rotund celuloză răşinoase			1	11,2	1	11,2
- ciment			1	120,3	1	120,3
- panouri mari prefabricate din beton			1	61,4	1	61,4
- diverse elemente industriale din beton armat			1	14,0	1	14,0
- carton bitumat			1	10,8	1	10,8
- cărămizi şi blocuri ceramice			1	50,8	1	50,8
- ţigle ceramice			1	11,4	1	11,4
MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE						
TOTAL	**26**	**149,9**	**16**	**36,4**	**42**	**186,0**
din care:						
- lânuri spălate-sortate	1	34,7			1	34,7
- pale din lână şi tip lână	1	68,8			1	68,8
- ţesătură Silvestru	1	3,4			1	3,4

	Produse cu pierderi la nivel de ramură		Produse rentabile la nivel de ramură, dar cu pierderi la nivel de întreprinderi		Total pierderi	
	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi	Nr. produse şi grupe de produse	Pierderi
- unele fire cardate şi pieptănate din lână	1	4,6			1	4,6
- unele ţesături tip in, cânepă			1	7,7	1	7,7
- fire subţiri in-cânepă			1	4,8	1	4,8
- unele sortimente de încălţăminte din textile şi înlocuitori			1	4,8	1	4,8
- cord gumat CRIF			1	3,5	1	3,5
- unele sortimente de talpă (matriţată, Aluma etc.)			1	6,1	1	6,1
MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE						
TOTAL	**118**	**932,5**	**26**	**191,6**	**144**	**1124,1**
din care:						
a) Departamentul Industriei Alimentare, din care:	**28**	**821,6**	**20**	**154,0**	**48**	**975,6**
- zahăr din sfeclă	1	359,7			1	359,7
- peşte oceanic întreg	1	325,5			1	325,5
- făină de peşte	1	55,8			1	55,8
- peşte de crescătorie	1	36,3			1	36,3
- carne de mânzat			1	70,3	1	70,3
- carne de porcine			1	16,0	1	16,0
- produse lactate			1	38,0	1	38,0
b) Alte unităţi, din care:	**90**	**110,9**	**6**	**37,6**	**96**	**148,5**
- fibră de in	1	105,6			1	105,6
- conserve de legume, fructe, carne, marmeladă, sirop			6	37,6	6	37,6
MINISTERUL TRANSPORTURILOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR						
TOTAL			**6**	**6,8**	**6**	**6,8**
din care:						
- cărămizi presate			1	1,6	1	1,6
- reparaţii capitale autobuze TV 20			1	3,4	1	3,4

Anexa 15

CHELTUIELI TOTALE ŞI MATERIALE LA 1.000 DE LEI PRODUCŢIE MARFĂ ÎN INDUSTRIE

– lei –

	1979					
	Cheltuieli totale			Cheltuieli materiale		
	Plan	Rea-lizat	Diferenţe (±) faţă de plan	Plan	Rea-lizat	Diferenţe (±) faţă de plan
TOTAL INDUSTRIE REPUBLICANĂ,	**772,0**	**787,9**	**+15,9**	**632,8**	**639,0**	**+6,2**
din care:						
Ministerul Energiei Electrice	898,2	929,9	+36,7	766,8	796,2	+29,4
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	868,4	908,2	+34,8	617,6	629,4	+11,8
Ministerul Industriei Metalurgice	849,3	868,0	+18,7	768,9	778,0	+9,1
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	713,0	725,5	+12,5	552,5	555,7	+3,2
Ministerul Industriei Chimice	740,6	787,2	+46,6	654,7	686,3	+31,6
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	804,2	805,4	+1,2	547,2	547,7	+0,5
Ministerul Construcţiilor Industriale	758,1	737,1	-21,0	588,0	558,3	-9,7
Ministerul Industriei Uşoare	783,9	735,0	+1,1	573,2	574,0	+0,8
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	815,3	828,9	+13,6	738,8	747,9	+9,1
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	743,2	733,0	-10,2	534,2	529,4	-4,8
Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste	928,7	917,8	-10,9	585,7	566,2	-19,5

Anexa 16

REBUTURI ŞI ALTE CHELTUIELI NEECONOMICOASE la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Rebuturi		Alte cheltuieli neeconomicoase[1)]
	Total	din care peste cele admisibile	
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**2091**	**662**	**770**
din care:			
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	1442	363	146
Ministerul Industriei Metalurgice	364	46	25
Ministerul Industriei Chimice	73	73	127
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	53	23	35
Ministerul Industriei Uşoare	29	29	84
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	5	5	111
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	8	8	31
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	5	5	18
Ministerul Energiei Electrice	-	-	61
Ministerul Construcţiilor Industriale	-	-	23
Ministerul Comerţului Interior	-	-	16
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	-	-	15
Consilii populare	-	-	60

Notă:

[1)] Lipsuri de inventar (neimputabile), pierderi din întreruperi în producţie, pierderi din casarea şi declasarea mijloacelor circulante.

Anexa 17

PAGUBE ÎN AVUTUL OBŞTESC

– milioane lei –

	Pagube nelichidate la sfârşitul perioadei	
	1978	1979
TOTAL ECONOMIE,	**733**	**829**
din care:		
- Unităţi de stat	654	739
- Unităţi ale cooperaţiei de consum şi meşteşugăreşti	79	90
Ministerul Energiei Electrice	11	11,6
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	21	20,9
Ministerul Industriei Metalurgice	10	12,3
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	41	44
Ministerul Construcţiilor Industriale	29	28,9
Ministerul Industriei Chimice	14	24,5
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	35	37
Ministerul Industriei Uşoare	20	25,6
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	138	196,4
Consiliul Naţional al Apelor	2	4,7
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	44	51,7
Ministerul Comerţului Interior	19	23
Ministerul Turismului	7	7
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	13	21,9
Consilii populare	189	199,4

Anexa 18

MIJLOACE CIRCULANTE PESTE PLAN
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Total mijloace circulante peste plan	din care:			
		Materii, materiale, obiecte de inventar etc.	Producţie neterminată şi alte cheltuieli	Produse şi mărfuri	Produse şi mărfuri facturate[1)]
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**7567**	**895**	**3306**	**-2697**	**6063**
din care:					
Ministerul Energiei Electrice	222	138	-115	8	191
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	250	-85	93	261	-19
Ministerul Industriei Chimice	2710	-162	683	605	1584
Ministerul Industriei Metalurgice	1895	310	48	728	309
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	9218	3345	1818	2204	1851
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	1414	12	175	285	942
Ministerul Construcţiilor Industriale	277	-42	19	-31	331
Ministerul Industriei Uşoare	730	331	-17	260	156
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	-424	-78	35	29	-410
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	-7902	-2345	-594	-5264	301

	Total mijloace circulante peste plan	din care:			
		Materii, materiale, obiecte de inventar etc.	Producţie neterminată şi alte cheltuieli	Produse şi mărfuri	Produse şi mărfuri facturate[1)]
Ministerul Comerţului Interior	-1078	-143	-2	-966	33
Ministerul Turismului	179	-42	-11	106	126
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	-263	-424	30	84	47
Institutul Central pentru Conducere şi Informatică	-13	-	-15	-	2
Consiliul Naţional al Apelor	71	35	18	-	18
Consilii populare	670	-421	263	17	811

Notă:
[1)] Cuprinde şi clienţii care se decontează prin bancă.

Anexa 19

VITEZA DE ROTAŢIE A MIJLOACELOR CIRCULANTE ÎN INDUSTRIA DE STAT[1)] la 31 decembrie 1979

– zile –

	Plan	Realizat
TOTAL,	**92**	**109**
din care:		
Ministerul Energiei Electrice	30	37
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	68	75
Ministerul Industriei Chimice	53	73
Ministerul Industriei Metalurgice	85	93
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	145	182
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	106	122
Ministerul Construcţiilor Industriale	41	62
Ministerul Industriei Uşoare	87	94
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	86	88
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	70	74
Ministerul Comerţului Interior	113	114
Consilii populare	90	108

Notă:
[1)] Calculată la costurile de producţie.

Anexa 20

BENEFICII NETE LA 1.000 DE LEI FONDURI FIXE ÎN INDUSTRIA DE STAT la 31 decembrie 1979

– lei –

	Plan	Realizat
TOTAL,	**235**	**210**
din care:		
Ministerul Energiei Electrice	18	11
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	53	35
Ministerul Industriei Chimice	218	174
Ministerul Industriei Metalurgice	125	113
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	485	428
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	174	164
Ministerul Industriei Uşoare	582	571
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	433	381

Notă: Beneficiile nete luate în calcul includ şi prelevarea pentru societate a unei părţi din valoarea producţiei nete.

Anexa 21

PRODUCŢIA NETĂ LA 1.000 DE LEI FONDURI FIXE ÎN INDUSTRIA DE STAT la 31 decembrie 1979

– lei –

	Plan	Realizat
TOTAL,	**389**	**374**
din care:		
Ministerul Energiei Electrice	37	31
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	148	130
Ministerul Industriei Chimice	300	263
Ministerul Industriei Metalurgice	198	195
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	751	720
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	389	406
Ministerul Industriei Uşoare	963	970
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	666	586

Anexa 22

ÎNDEPLINIREA PLANULUI PRODUCTIVITĂŢII MUNCII[1)]
în anul 1979

– lei/persoană –

	Plan	Realizat	Procentul de îndeplinire a planului	Diferenţe (±) faţă de plan
TOTAL INDUSTRIE REPUBLICANĂ,	**108282**	**100142**	**92,5**	**-8140**
din care:				
Ministerul Energiei Electrice	79061	65208	82,5	-13853
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	72676	65386	90,0	-7290
Ministerul Industriei Metalurgice	137969	123228	89,3	-14741
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	127999	120744	94,3	-7255
Ministerul Industriei Chimice	167753	130558	77,8	-37195
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	66442	65003	97,8	-1439
Ministerul Construcţiilor Industriale	95235	98457	103,4	+3222
Ministerul Industriei Uşoare	91771	90600	98,7	-1171
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	139363	127386	91,4	-11977
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	87399	90000	103,0	+2601

Notă:
[1)] Calculată pe baza producţiei nete.

Anexa 23

IMOBILIZĂRI DE FONDURI ÎN INVESTIŢII
la 31 decembrie 1979

– milioane lei –

	Total	din care:			
		Investiţii nepuse în funcţiune la termenul planificat	Utilaje care au depăşit durata normată de staţionare pe şantier	Lucrări şi proiecte sistate şi abandonate	Utilaje disponibile
TOTAL ECONOMIE DE STAT,	**68263**	**62899**	**4910**	**375**	**79**
din care:					
Ministerul Energiei Electrice	2568	2484	72	2	10
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	1866	1308	550	7	1
Ministerul Industriei Chimice	26475	25006	1366	81	22
Ministerul Industriei Metalurgice	15765	14417	1307	21	20
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	6858	6041	791	16	10
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	3109	2821	245	37	6
Ministerul Construcţiilor Industriale	242	240	2	-	-
Ministerul Industriei Uşoare	1822	1522	285	12	3
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	945	923	20	2	-
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	4628	4307	171	143	7
Ministerul Comerţului Interior	43	43	-	-	-

	Total	din care:			
		Investiţii nepuse în funcţiune la termenul planificat	Utilaje care au depăşit durata normată de staţionare pe şantier	Lucrări şi proiecte sistate şi abandonate	Utilaje disponibile
Ministerul Turismului	53	50	-	3	-
Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale şi Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe	44	41	2	1	-
Consiliul Naţional al Apelor	8	6	-	2	-
Consilii populare	3289	3174	76	39	-

Anexa 24

ÎNDEPLINIREA PLANULUI PRODUCŢIEI NETE INDUSTRIALE în anul 1979

– milioane lei –

	Plan	Realizat	Procentul de îndeplinire a planului
TOTAL PRODUCŢIE NETĂ INDUSTRIALĂ,	**305793,2**	**289743,5**	**94,8**
din care:			
Ministerul Energiei Electrice	5214,6	4743,9	91,0
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	13478,2	12482,5	92,6
Ministerul Industriei Metalurgice	17715,0	15906,4	89,8
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	84836,6	80848,3	95,3
Ministerul Industriei Chimice	37676,5	28388,8	75,3
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	26935,8	26619,7	98,8
Ministerul Construcţiilor Industriale	2637,0	2825,2	107,1
Ministerul Industriei Uşoare	48423,3	48130,7	99,4
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	40439,7	34936,3	86,4
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	6290,0	6708,6	106,7
Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste	680,0	734,8	108,1

Anexa 25

PRODUCŢIA MARFĂ VÂNDUTĂ ŞI ÎNCASATĂ ÎN INDUSTRIE

– milioane lei –

	La 31 decembrie 1979			Diferenţe (±) faţă de realizări 1978	
	Plan	Realizat	Gradul de îndeplinire a planului %	Sume	%
TOTAL INDUSTRIE DE STAT,	**802746**	**752424**	**93,7**	**+46375**	**+6,6**
din care:					
Ministerul Energiei Electrice	29489	27793	94,2	+987	+3,7
Ministerul Minelor, Petrolului şi Geologiei	38822	38121	98,2	+868	+2,3
Ministerul Industriei Chimice	109202	91686	84,0	+2041	+2,3
Ministerul Industriei Metalurgice	77138	72463	93,9	+3889	+5,7
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	195648	182959	93,5	+14206	+8,4
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	59606	60163	100,9	+3995	+7,1
Ministerul Construcţiilor Industriale	5505	5434	98,7	+534	+10,9
Ministerul Industriei Uşoare	111883	112027	100,1	+9032	+8,8
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	11271	11424	101,4	+767	+7,2
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	143777	131228	91,3	+9883	+8,1
Ministerul Comerţului Interior	2289	241	105,2	+23	10,6
Consilii populare	685	741	108,2	+120	+19,3

Anexa 26

1 – total
2 – cliring ţări socialiste
3 – devize libere şi cliring ţări nesocialiste

VOLUMUL EXPORTULUI (după modalităţile de plată)

– milioane lei valută –

	Relaţia	1979		Gradul de îndeplinire a planului %
		Plan	Realizat	
EXPORT TOTAL	**1**	**-**	**43466,6**	**-**
	2	-	16560,2	-
	3	-	26906,4	-
Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini	1	15125,9	11079,0	73,2
	2	8355,1	8054,1	96,4
	3	6770,8	3024,9	44,7
Ministerul Industriei Chimice	1	11375,1	12744,4	112,0
	2	2003,9	1469,6	73,7
	3	9371,2	11274,8	120,3
Ministerul Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii	1	4482,7	4070,4	90,8
	2	1664,8	1475,3	88,6
	3	2817,9	2595,1	92,1

	Relaţia	1979		Gradul de îndeplinire a planului %
		Plan	Realizat	
Ministerul Industriei Uşoare	1	4863,1	4375,1	90,0
	2	1589,9	1566,2	98,5
	3	3273,2	2808,9	85,8
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	1	101,4	311,6	307,4
- cereale	2	101,4	87,1	85,9
	3	-	224,5	-
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare	1	7536,6	4200,9	55,7
	2	1930,5	1508,6	78,1
	3	5606,1	2692,3	48,0
Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor	1	75,0	94,1	125,5
	2	11,0	23,6	214,9
	3	64,0	70,5	110,1

Anexa 27

PREŢURILE EXTERNE LA PRINCIPALELE PRODUSE DE EXPORT PE RELAŢIA DEVIZE LIBERE

– dolari –

Produsul	U.M.	1977	1978	1979	
				Plan	Realizat
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE					
- sodă caustică	tone	75	99	110	167
- sodă calcinată	tone	37	42	48	59
- PVC praf	tone	356	392	454	676
- cauciuc sintetic	tone	447	593	609	784
- cauciuc poliizoprenic	tone	648	837	890	1122
- îngrăşăminte de azot	tone	216	281	296	323
- benzină	tone	123	145	154	317
- motorină	tone	102	127	136	312
- păcură	tone	72	76	94	145
- uleiuri minerale	tone	153	188	211	285
MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE					
- profile grele	tone	187	231	258	288
- profile mijlocii şi uşoare	tone	201	218	258	234
- tablă groasă	tone	161	181	235	231
- tablă subţire	tone	211	264	282	319
- blumuri	tone	150	153	160	192
- ţevi instalaţii	tone	231	261	291	336
- burlane tubaj	tone	375	470	526	576
- aluminiu blocuri	tone	872	1028	1074	1426
- sârmă trasă	tone	232	272	291	337
MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI					
- autoturisme teren	buc.	2777	2776	3244	2884
- autoturisme oraş	buc.	2106	2350	2506	2553
- vagoane marfă	buc.	20857	21577	23113	13467
- televizoare	buc.	55	56	61	91
- radioreceptoare	buc.	14	12	14	12,4
- cabluri energie armate din cupru	km	1549	1507	1832	1456
- tractoare 55 CP complete	buc.	3304	3559	3850	3901

Produsul	U.M.	1977	1978	1979	
				Plan	Realizat
MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE ŞI MATERIALELOR DE CONSTRUCŢII					
- cherestea răşinoase	m.c.	118	132	144	164
- cherestea de fag	m.c.	165	218	246	267
- placaj	m.c.	214	258	268	298
- hârtie de scris	tone	366	418	425	485
- hârtie de ziar	tone	263	311	313	367
- hârtie ambalaj	tone	312	380	358	450
- ciment	tone	23	31	37,7	38,2
- lăzi lemn fag	m.c.	122	146	156	157
MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE					
- ţesături bumbac 100%	mii m.p.	416	457	539	586
- ţesături tip lână	mii m.p.	1756	2302	2464	2171
- încălţăminte feţe piele	mii per.	4267	5795	6171	6508
- mănuşi piele	mii buc.	3748	4977	5168	5541
- geamuri trase	mii m.p.	733	876	913	1015
- geamuri laminate	mii m.p.	643	875	859	1035
MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE					
- carne bovine şi porcine	tone	1381	1570	1611	1712
- conserve şuncă	tone	2108	2498	2684	2270
- ovine pentru sacrificare	capete	34	33	46	38
- legume câmp	tone	247	283	258	222
- legume de seră	tone	344	332	-	380
- pastă de tomate	tone	465	543	552	573
- ulei comestibil	tone	591	650	761	716
- ouă	mii buc.	43	43	50	44
- unt	tone	993	971	1119	1170
- brânzeturi	tone	1415	1330	1734	1494

Anexa 28

PRODUSE LA CARE S-A ÎNREGISTRAT EFICIENŢĂ SCĂZUTĂ LA EXPORTUL PE DEVIZE LIBERE în anul 1979

Produsul	Aport valutar %	Curs de revenire al aportului valutar leu/dolar
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE		
- acrilonitril	fără aport valutar	-
- metanol	5	40
- plastifianţi	7	26
MINISTERUL CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI		
- televizoare – Canada	8	60-65
- frigidere	8-10	100-110
- radioreceptoare – SUA	10-12	70-90
- motoare electrice sub 0,25 kW	22,5	76,0
MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE		
- ouă	8	190
- conserve de peşte	2-9	80-190

Anexa 29

CURSUL DE REVENIRE

– leu/dolar –

	1979	
	Plan	Realizat
EXPORT TOTAL – în devize libere	**16,94**	**12,74**
MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE – Total	**11,76**	**6,48**
- sodă calcinată	29,10	26,10
- produse tehnice cauciuc	25,00	23,80
- cauciuc regenarat	25,35	26,74
- tetraclorură de carbon	25,00	22,01
- medicamente	25,00	24,14
- polietilenă prelucrată	17,00	20,11
- P.V.C. prelucrat	28,00	21,14
MINISTERUL INDUSTRIEI METALURGICE – Total	**14,39**	**12,78**
- sleburi oţel	18,00	16,40
- tablă zincată	15,50	15,47
MINISTERUL INDUSTRIEI CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI – Total	**19,58**	**17,34**
- televizoare	42,66	37,60
- radioreceptoare	48,60	48,60
- frigidere	34,00	33,30
- conductori bobinaj emailaţi	59,75	52,83
- cablu telefonic	39,62	37,23
- aparataj electric de joasă tensiune	43,15	35,06
- conductori electrici izolaţi	39,50	34,05
- lămpi electrice fluorescente	33,20	31,25
- lămpi electrice cu incandescenţă	33,00	30,24
- componente electronice	42,50	37,41
- motoare electrice de 0,25 kw şi peste	28,80	27,37
- motoare electrice sub 0,25 kw	41,00	37,86
- unelte şi scule de mână	40,00	35,57
MINISTERUL ECONOMIEI FORESTIERE ŞI MATERIALELOR DE CONSTRUCŢII –Total	**15,27**	**13,41**
- hârtie scris tipar	23,55	20,82
- carton duplex-triplex	26,25	23,14
- plăci faianţă	21,50	21,96
MINISTERUL INDUSTRIEI UŞOARE – Total	**25,12**	**25,82**
- tricotaje	28,50	27,89
- confecţii textile	29,50	29,60
- încălţăminte feţe piele	23,20	21,36
- ţesături fire tip bumbac sau în amestec, sau celo 100%	29,00	31,27
MINISTERUL AGRICULTURII ŞI INDUSTRIEI ALIMENTARE – Total	**19,18**	**17,65**
- unt de masă	41,00	38,83
- pastă tomate	30,50	30,44
- vinuri pentru consum şi speciale	35,00	31,78
- ouă	25,00	26,70

INSTITUTUL NAŢIONAL
DE STATISTICĂ
Fond de arhivă

10. RECENSĂMÂNTUL CLĂDIRILOR ȘI LOCUINȚELOR DIN ANUL 1930 DATE STATISTICE

RECONSTITUITE

Date statistice reconstituite
pentru indicatorii principali de
Victor Axenciuc și colectiv

Bucureşti
2010

Nota editorului

După cum se arată în ultimul volum – X – al Recensământului general al populaţiei României, efectuat la 29 decembrie 1930, Comisia de Recensământ a susţinut ca acesta „să fie completat cu recensământul clădirilor şi locuinţelor, cu recensământul agricol şi cu recensământul întreprinderilor industriale şi comerciale”. Efectuarea recensământului agricol a fost preluată de Ministrul agriculturii, urmând să se realizeze după tehnica recomandată de Institutul Internaţinal de Agricultură – Roma.

Institutul Central de Statistică, titularul şi executantul recensământului a organizat recenzarea populaţiei, a clădirilor şi locuinţelor şi a întreprinderilor industriale şi comerciale. Rezultatele detaliate ale Recensământului general al populaţiei au cuprins nouă volume, din care opt au fost tipărite şi publicate până în anul 1937, iar unul, în formă multiplicată, se află la biblioteca Institutului Naţional de Statistică. Recensământul întreprinderilor industriale şi comerciale s-a publicat în anul 1938, ca volumul X al Recensământului general al populaţiei.

Datele recensământului clădirilor şi locuinţelor, deşi în mare parte centralizate, pe judeţe şi provincii istorice, nu au mai putut fi prelucrate până la final şi publicate, din cauza evenimentelor ce au urmat după anul 1939. Ele se află în arhiva Institutului Naţional de Statistică, în diferitele stadii de prelucrare în care au rămas în anul 1938.

Datorită importanţei pe care o reprezentau datele acestui recensământ pentru calculele activităţii de estimare a unor capitole ale Proiectului de cercetare a produsului intern brut al României, din perioada 1862-1947, în anul 1992, Institutul de Economie Naţională a solicitat şi a obţinut aprobarea Institutului Naţional de Statistică să fie consultat fondul de date din arhivă al Recensământului clădirilor şi locuinţelor, efectuat în anul 1930. Astfel, o echipă de şase cercetători ai Centrului de istorie economică de la Institutul de Economie Naţională, coordonată de Victor Axenciuc, a consultat şi extras date din dosarele, mapele şi registrele din arhivă, însumând sute de tabele şi pagini, a studiat instrucţiunile, formularele şi rapoartele recensământului locuinţelor.

Ca şi celelalte recensăminte, acesta a fost conceput într-o manieră modernă, cu numeroşi indicatori de natură materială şi socială, pe patru tipuri de formulare de culegere a datelor – două generale şi două pe medii de locuire, urban şi rural; ele cuprindeau de la 97 la 151 de rubrici – coloane – în care se înscria informaţia primară.

În arhivă, materialul recensământului clădirilor şi locuinţelor din anul 1930 se prezenta, în anul 1992, când a fost cercetat de noi, în diferite stadii de prelucrare şi centralizare la nivelul judeţelor şi provinciilor istorice; astfel, din cele 72 de mari unităţi administrative ale ţării – 71 de judeţe şi Capitala, Bucureşti – pentru 46, plus municipiul Bucureşti, toate datele erau centralizate pe formulare la nivelul fiecărui judeţ, pe mediul urban şi mediul rural. La alte șase judeţe totalizările erau făcute numai la nivelul mediului urban sau a celui rural. Pentru celelalte 20 de judeţe majoritatea indicatorilor se afla centralizată la nivelul localităţilor – sate, comune, plăşi, oraşe – şi depozitată în voluminoase mape, dosare, registre în diferite stadii de prelucrare, care ar fi necesitat foarte mult timp şi efort pentru echipa noastră, în vederea finalizării prelucrării.

După cercetarea materialului statistic am decis să extragem un număr minimum de indicatori necesari proiectului PIB şi care urmau să fie selectaţi din formularele totalizatoare nr. 110A şi 110B. Astfel, din formularele centralizate ale celor 52 de judeţe plus Capitala s-au extras datele pentru următoarele grupe de indicatori, exprimaţi în număr: clădirile după patru forme de proprietate; corpurile de casă: a) după perioada de construcţie: de până în anul 1900, între 1901-1920, din 1921 până în 1930; b) după trei grupe de materiale de construcţie; c) după numărul etajelor locuinţelor; d) după numărul încăperilor, pe grupe de la unu la cinci şi peste cinci, şi a persoanelor care locuiau în aceste încăperi; e) la sfârşit, dependinţele după cinci tipuri, cum se poate constata în tabelele ce urmează. Menţionăm că pentru necesităţile studiului nostru unele grupe de indicatori, ca de pildă perioadele de construire a corpurilor de casă, felurile de materiale de construcţie a locuinţelor etc. au fost regrupate prin cumulare, pe indicatori mai puţini.

Alţi indicatori, deşi de mare importanţă economică şi socială, cum sunt: felul materialului folosit la acoperişul corpurilor de case; calitatea locatarilor: proprietari, chiriaşi etc; destinaţia utilizării clădirilor şi

locuinţelor; igiena locuinţelor după sursele de apă, încălzire, iluminat, baie etc., nu au fost extraşi din materialul statistic.

Pentru judeţele care nu aveau datele totalizate nu s-a putut prelucra informaţia, din cauza timpului îndelungat pe care l-ar fi solicitat această operaţiune. În consecinţă, în scopul completării datelor centralizate şi obţinerii tabloului de indicatori la nivelul întregii ţări, s-a recurs, pentru judeţele fără date totalizate, la soluţii de estimare statistică; s-a făcut interpolarea după populaţie, la indicatorii urmăriţi, prin coeficienţii de relaţie, cu datele din anumite judeţe din cele 47 cu centralizare completă; s-a urmărit ca judeţul partener să fie din aceeaşi provincie istorică, din aceeaşi zonă de relief, cu structură de populaţie asemănătoare, şi îndeosebi să fie judeţ vecin.

Rezultatele operaţiunilor de calcul s-au finalizat în tabelele de indicatori pe toate judeţele, pe mediile urban şi rural şi pe provinciile istorice, cumulate în tabele centralizate la nivelul ţării.

Alăturăm datele complete, prelucrate şi întregite, ale indicatorilor urmăriţi de la recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930; ele au un caracter inedit, se publică prima dată şi reprezintă unica şi cea mai importantă informaţie statistică de natură economico-socială asupra patrimoniului de clădiri şi locuinţe din perioada interbelică. Avem convingerea că statistica acestui recensământ va constitui o sursă însemnată de cercetări pentru istorici şi economişti în scopul înfăţişării şi analizei unor aspecte majore ale stării economico-sociale a populaţiei României, ale avuţiei naţionale din această perioadă.

La dificultăţile operaţiunilor de completare a datelor, prin metode statistice s-au adăugat cele de totalizare pe grupe de indicatori, pe mediile urban şi rural, pe judeţe şi provincii; într-o serie de cazuri, totalurile tabelelor, centralizate la judeţe, pentru cei aproape 50 de indicatori selectaţi de noi, la verificările efectuate nu corespundeau în întregime, apărând diferenţe. Toate acestea au fost corectate, completate, pentru a se obţine tabloul integral, la indicatorii urmăriţi ai recensământului. Operaţiunile de extragere a datelor, de calculare şi recalculare, de verificare şi totalizare au solicitat echipei de cercetare multe luni de lucru în diferite etape ale investigaţiei.

Atunci când se va reconstitui complet acest recensământ de personalul specializat al Institutului Naţional de Statistică, probabil că vor apărea diferenţe faţă de datele calculate şi estimate de noi, diferenţe care, credem că nu vor fi semnificative.

În orice caz, o primă confirmare a calculelor noastre ne oferă vol. IX al Recensământului general al populaţiei, care la paginile 4 şi 6 arată indicatorul total: numărul clădirilor din România – 3.789.638, din care, în mediul rural 3.238.122 şi în mediul urban 551.510 clădiri. Datele noastre, la acelaşi nivel, arată 3.791.617 clădiri pe ţară, din care, în mediul rural 3.239.142 clădiri iar în cel urban 552.475. Considerăm că după numeroasele operaţiuni efectuate de noi, de completare, extrapolare şi ajustare, diferenţele faţă de datele oficiale sunt minore, nesemnificative, ele situându-se între 0,03% şi 0,05%.

Tabelele sunt expuse în ordine inversă operaţiunilor de calcul: la început sunt plasate cele centralizatoare ale indicatorilor:

– I clădirile şi locuinţele în anul 1930, total şi pe mediile urban şi rural, în număr şi ponderi;

– II_1, II_2, tabele, în aceeaşi componenţă, pe două zone de provincii – M şi T;

– III_1, III_2, III_3, clădirile şi locuinţele, după indicatorii selectaţi pe cele nouă provincii istorice; urmează apoi pe medii întrunite şi separat pe urban şi rural;

– IV_1, IV_2, IV_3, clădirile şi locuinţele, în aceeaşi componenţă ca grupa a III-a, dar raportată la 1.000 de locuitori;

– grupele următoare, cinci, V_1, V_2, V_3 şi şase, VI_1, VI_2, VI_3 înfăţişează, pe provincii istorice şi pe cele două medii – urban şi rural şi întrunite, structura clădirilor şi locuinţelor, în ponderi ale indicatorilor urmăriţi şi în structură, pe provincii ale fiecărui indicator;

– VII_1 – VII_{12} ultimele două grupe formate din câte 12 tabele prezintă indicatorii la nivelul judeţelor pe provincii, pe mediul urban şi rural.

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930 din România
Dispunerea tabelelor statistice

I	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban şi rural, după indicatorii selectaţi, total general şi ponderi
II_1	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban şi rural, după indicatorii selectaţi, din provinciile istorice zona – M, total şi ponderi
II_2	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban şi rural, după indicatorii selectaţi, din provinciile istorice zona – T, total şi ponderi
III_1	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, pe medii întrunite, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
III_2	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
III_3	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
IV_1	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, pe medii întrunite, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
IV_2	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
IV_3	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare
V_1	Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, pe medii întrunite, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice
V_2	Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, în mediul urban, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice
V_3	Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, în mediul rural, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice
VI_1	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, pe medii întrunite, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice
VI_2	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice
VI_3	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice
VII_1	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Banat şi Basarabia
VII_2	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Bucovina şi Crişana-Maramureş
VII_3	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Transilvania
VII_4	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Moldova
VII_5	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Muntenia
VII_6	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul urban, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Oltenia şi Dobrogea
VII_7	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Banat şi Basarabia
VII_8	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Bucovina şi Crişana-Maramureş
VII_9	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Transilvania
VII_{10}	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Moldova
VII_{11}	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Muntenia
VII_{12}	Clădirile şi locuinţele în anul 1930, în mediul rural, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Oltenia şi Dobrogea

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
I

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire

Tabelul I
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban şi rural,* după indicatorii selectaţi, total general şi ponderi

		TOTAL	Urban	Rural	Ponderi		
		număr	număr	număr	TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
I	**Clădiri, total**	**3791617**	**552475**	**3239142**	**100**	**14,6**	**85,4**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**3791617**	**552475**	**3239142**	**100**	**14,6**	**85,4**
	din care:						
	1.1. particulare	**3697085**	527797	3169288	100	14,3	85,7
	1.2. persoane juridice, economice	**12684**	4839	7846	100	38,1	61,9
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**59508**	12595	46913	100	21,2	78,8
	1.4. altele	**22335**	7241	15094	100	32,4	67,6
II	**Corpuri de casă, total**	**4111084**	**649350**	**3461734**	**100**	**15,8**	**84,2**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**4111084**	**649350**	**3461734**	**100**	**15,8**	**84,2**
	din care:						
	1.1. înainte de anul 1900	**1622252**	289338	1332914	100	17,8	82,2
	1.2. între anii 1901-1920	**1263260**	149874	1113386	100	11,9	88,1
	1.3. între 1921-1930	**1180253**	197695	982558	100	16,8	83,2
	1.4. nu se arată	**45321**	12445	32876	100	27,5	72,5
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**4111084**	**649350**	**3461734**	**100**	**15,8**	**84,2**
	din care:						
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**902420**	328059	574361	100	36,4	63,6
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**1156566**	116484	1040082	100	10,1	89,9
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele, etc.	**2047811**	204142	1843669	100	10,0	90,0
	2.4. nu se arată	**4287**	662	3625	100	15,4	84,6
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**4111084**	**649350**	**3461734**	**100**	**15,8**	**84,2**
	din care:						
	3.1. fără etaj	**4045091**	602236	3442855	100	14,9	85,1
	3.2. cu etaje	**58013**	46936	11077	100	80,9	19,1
	3.2.1. cu un etaj	**51191**	40114	11077	100	78,4	21,6
	3.2.2. cu 2 etaje	**5906**	5906	-	100	100,0	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**880**	880	-	100	100,0	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**39**	39	-	100	100,0	-
	3.3. nu se arată	**8041**	238	7803	100	3,0	97,0
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**						
	1.1. total locuinţe	**4351746**	907766	3443980	100	20,9	79,1
	1.2. total încăperi	**10377278**	2487919	7889359	100	24,0	76,0
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**18822494**	3766493	15056001	100	20,0	80,0

		TOTAL	Urban	Rural	Ponderi		
		număr	număr	număr	TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**19051202**	3832581	15218621	100	20,1	79,9
III₂	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**						
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**847237**	191742	655495	100	22,6	77,4
	încăperi	**847237**	191742	655495	100	22,6	77,4
	2.1.1. persoane în locuinţe	**2952756**	591641	2360995	100	20,0	80,0
	2.2. locuinţe cu două încăperi	**1852963**	308092	1544871	100	16,6	83,4
	încăperi	**3705926**	616184	3089742	100	16,6	83,4
	2.2.1. persoane în locuinţe	**7871828**	1199650	6672178	100	15,2	84,8
	2.3. locuinţe cu trei încăperi	**1018833**	206774	812059	100	20,3	79,7
	încăperi	**3056499**	620322	2436177	100	20,3	79,7
	2.3.1. persoane în locuinţe	**4655220**	820896	3834324	100	17,6	82,4
	2.4. locuinţe cu patru încăperi	**526404**	99419	426985	100	18,9	81,1
	încăperi	**2105616**	397676	1707940	100	18,9	81,1
	2.4.1. persoane în locuinţe	**2693596**	505094	2188502	100	18,8	81,2
	2.5. locuinţe cu cinci încăperi şi peste	**101847**	101847	-	100	100,0	-
	încăperi	**661994**	661994	-	100	100,0	-
	2.5.1. persoane în locuinţe	**646213**	646213	-	100	100,0	-
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**4132854**	**623413**	**3509441**	**100**	**15,1**	**84,9**
	1. garaje	**8376**	8376	-	100	100,0	-
	2. magazii	**577437**	116109	461328	100	20,1	79,9
	3. grajduri	**902055**	108980	793075	100	12,1	87,9
	4. şoproane	**789123**	112857	676266	100	14,3	85,7
	5. altele	**1855863**	277090	1578773	100	14,9	85,1

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
II_1

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Rural, Provincii M
Moldova, Muntenia
Oltenia şi Dobrogea

Tabelul II_1
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban şi rural*, după indicatorii selectaţi, din provinciile istorice zona – M, total şi ponderi

		TOTAL număr	Urban număr	Rural număr	Ponderi		
					TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
I	**Clădiri, total**	**1837635**	**333164**	**1504471**	**100**	**18,1**	**81,9**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**1837635**	**333164**	**1504471**	**100**	**18,1**	**81,9**
	din care:						
	1.1. particulare	**1797538**	320017	1477521	100	17,8	82,2
	1.2. persoane juridice, economice	**5486**	2463	3023	100	44,9	55,1
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**28598**	7268	21330	100	25,4	74,6
	1.4. altele	**6010**	3413	2597	100	56,8	43,2
II	**Corpuri de casă, total**	**2014746**	**389030**	**1625716**	**100**	**19,3**	**80,7**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**2014746**	**389030**	**1625716**	**100**	**19,3**	**80,7**
	din care:						
	1.1. înainte de anul 1900	**670042**	161234	508808	100	24,1	75,9
	1.2. între anii 1901-1920	**676571**	92432	584139	100	13,7	86,3
	1.3. între 1921-1930	**661024**	133770	527254	100	20,2	79,8
	1.4. nu se arată	**7110**	1595	5515	100	22,4	77,6
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**2014746**	**389030**	**1625716**	**100**	**19,3**	**80,7**
	din care:						
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**388284**	197976	190308	100	51,0	49,0
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**361953**	49189	312764	100	13,6	86,4
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**1264180**	141806	1122374	100	11,2	88,8
	2.4. nu se arată	**332**	60	272	100	18,1	81,9
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**2014746**	**389030**	**1625716**	**100**	**19,3**	**80,7**
	din care:						
	3.1. fără etaj	**1979923**	359443	1620480	100	18,2	81,8
	3.2. cu etaje	**34789**	29565	5224	100	85,0	15,0
	3.2.1. cu un etaj	**30920**	25696	5224	100	83,1	16,9
	3.2.2. cu 2 etaje	**3327**	3327	-	100	100,0	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**506**	506	-	100	100,0	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**37**	37	-	100	100,0	-
	3.3. nu se arată	**34**	22	12	100	64,7	35,4

		TOTAL număr	Urban număr	Rural număr	Ponderi		
					TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
III$_1$	**Locuinţe, încăperi şi persoane**						
	1.1. total locuinţe	**2208968**	**522445**	1686523	100	23,7	76,3
	1.2. total încăperi	**5504283**	**1475412**	4028871	100	26,8	73,2
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**9655556**	**2186134**	7469422	100	22,6	77,4
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**9737634**	**2218617**	7519017	100	22,8	77,2
III$_2$	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**						
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**394301**	**106568**	287733	100	27,0	73,0
	încăperi	**394301**	**106568**	287733	100	27,0	73,0
	2.1.1. persoane în locuinţe	**1368913**	**323550**	1045363	100	23,6	76,4
	2.2. locuinţe cu două încăperi	**893752**	**174729**	719023	100	19,6	80,4
	încăperi	**1787504**	**349458**	1438046	100	19,6	80,4
	2.2.1. persoane în locuinţe	**3765976**	**664807**	3101169	100	17,7	82,3
	2.3. locuinţe cu trei încăperi	**511251**	**113552**	397699	100	22,2	77,8
	încăperi	**1533753**	**340656**	1193097	100	22,2	77,8
	2.3.1. persoane în locuinţe	**2372356**	**473038**	1899318	100	19,9	80,1
	2.4. locuinţe cu patru încăperi	**338034**	**60536**	277498	100	17,9	82,1
	încăperi	**1352136**	**242144**	1109992	100	17,9	82,1
	2.4.1. persoane în locuinţe	**1744664**	**321093**	1423571	100	18,4	81,6
	2.5. locuinţe cu cinci încăperi şi peste	**67166**	**67166**	-	100	100,0	-
	încăperi	**436584**	**436584**	-	100	100,0	-
	2.5.1. persoane în locuinţe	**403648**	**403648**	-	100	100	-
IV	**Dependinţe, total,**	**2929636**	**344743**	**2584893**	**100**	**11,8**	**88,2**
	din care:						
	1. garaje	**5058**	**5058**	-	100	100	-
	2. magazii	**459087**	**96184**	362903	100	21,0	79,0
	3. grajduri	**643285**	**51073**	592212	100	7,9	92,1
	4. şoproane	**466842**	**33656**	433186	100	7,2	92,8
	5. altele	**1355365**	**158772**	1196593	100	11,7	88,3

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
II_2

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Rural, Provincii T
Banat, Basarabia
Bucovina, Crişana,
Maramureş, Transilvania

Tabelul II_2
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban și rural*, după indicatorii selectaţi, din provinciile istorice zona – T, total şi ponderi

		TOTAL	Urban	Rural	Ponderi		
		număr	număr	număr	TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
I	**Clădiri, total**	**1953982**	**219311**	**1734671**	**100**	**11,2**	**88,8**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**1953982**	**219311**	**1734671**	**100**	**11,2**	**88,8**
	din care:						
	1.1. particulare	**1899547**	207780	1691767	100	10,9	89,1
	1.2. persoane juridice, economice	**7198**	2375	4823	100	33,0	67
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**30910**	5327	25583	100	17,2	82,8
	1.4. altele	**16325**	3828	12497	100	23,4	76,6
II	**Corpuri de casă, total**	**2096338**	**260320**	**1836018**	**100**	**12,4**	**87,6**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**2096338**	**260320**	**1836018**	**100**	**12,4**	**87,6**
	din care:						
	1.1. înainte de anul 1900	**952210**	128104	824106	100	13,5	86,5
	1.2. între anii 1901-1920	**586689**	57442	529247	100	9,8	90,2
	1.3. între 1921-1930	**519229**	63925	455304	100	12,3	87,7
	1.4. nu se arată	**38211**	10850	27361	100	28,4	71,6
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**2096338**	**260320**	**1836018**	**100**	**12,4**	**87,6**
	din care:						
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**514136**	130083	384053	100	25,3	74,7
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**794613**	67295	727318	100	8,5	91,5
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**783631**	62336	721295	100	8,0	92,0
	2.4. nu se arată	**3955**	602	3353	100	15,2	84,8
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**2096338**	**260320**	**1836018**	**100**	**12,4**	**87,6**
	din care:						
	3.1. fără etaj	**2065168**	242793	1822375	100	11,8	88,2
	3.2. cu etaje	**23224**	17371	5853	100	74,8	25,2
	3.2.1. cu un etaj	**20271**	14418	5853	100	71,1	28,9
	3.2.2. cu 2 etaje	**2579**	2579	-	100	100,0	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**374**	374	-	100	100,0	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**2**	2	-	100	100,0	-
	3.3. nu se arată	**8007**	216	7791	100	2,7	97,3

		TOTAL	Urban	Rural	Ponderi		
		număr	număr	număr	TOTAL	Urban	Rural
0	1	2	3	4	5	6	7
III1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**						
	1.1. total locuinţe	**2142778**	385321	1757457	100	18,0	82,0
	1.2. total încăperi	**4872995**	1012507	3860488	100	20,8	79,2
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**9166938**	1580359	7586579	100	17,2	82,8
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**9313568**	1613964	7699604	100	17,3	82,7
III2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**						
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**452936**	85174	367762	100	18,8	81,2
	încăperi	**452936**	85174	367762	100	18,8	81,2
	2.1.1. persoane în locuinţe	**1583823**	268091	1315632	100	16,9	83,1
	2.2. locuinţe cu două încăperi	**959211**	133363	825848	100	13,9	86,1
	încăperi	**1918422**	266726	1651696	100	13,9	86,1
	2.2.1. persoane în locuinţe	**4105852**	534843	3571009	100	13,0	87,0
	2.3. locuinţe cu trei încăperi	**507582**	93222	414360	100	18,4	81,6
	încăperi	**1522746**	279666	1243080	100	18,4	81,6
	2.3.1. persoane în locuinţe	**2282864**	347858	1935006	100	15,2	84,8
	2.4. locuinţe cu patru încăperi	**188370**	38883	149487	100	20,6	79,4
	încăperi	**753480**	155532	597948	100	20,6	79,4
	2.4.1. persoane în locuinţe	**948932**	184001	764931	100	19,4	80,6
	2.5. locuinţe cu cinci încăperi şi peste	**34681**	34681	-	100	100,0	-
	încăperi	**225410**	225410	-	100	100,0	-
	2.5.1. persoane în locuinţe	**242565**	242565	-	100	100,0	-
IV	**Dependinţe, total,**	**1203218**	**278670**	**924548**	**100**	**23,2**	**76,8**
	din care:						
	1. garaje	**3318**	3318	-	100	100,0	-
	2. magazii	**118350**	19925	98425	100	16,8	83,2
	3. grajduri	**258770**	57907	200863	100	22,4	77,6
	4. şoproane	**322281**	79201	243080	100	24,6	75,4
	5. altele	**500498**	118318	382180	100	23,6	76,4

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
III_1

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban şi Rural, Provincii

Tabelul III_1
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, pe *medii întrunite*, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transil-vania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**3791615**	**531417**	**799922**	**352219**	**154077**	**208786**	**578703**	**184990**	**291196**	**690305**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**3791615**	**531417**	**799922**	**352219**	**154077**	**208786**	**578703**	**184990**	**291196**	**690305**
	din care:										
	1.1. particulare	**3697085**	518720	782621	345803	150394	201857	570219	181571	282629	663271
	1.2. persoane juridice, economice	**12684**	1138	3133	866	349	1201	374	278	843	4502
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**59508**	9372	11711	5102	2413	3834	5770	2131	5577	13598
	1.4. altele	**22335**	2187	2455	447	921	1894	2340	1010	2147	8934
II	**Corpuri de casă, total**	**4111085**	**602878**	**866405**	**377546**	**167917**	**223049**	**651963**	**185151**	**305845**	**730331**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**4111085**	**602878**	**866405**	**377546**	**167917**	**223049**	**651963**	**185151**	**305845**	**730331**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**1622251**	222611	276674	113680	57076	119196	271883	79478	129540	352113
	1.2. între anii 1901-1920	**1263260**	182245	304203	140752	49371	54182	213355	49215	87833	182104
	1.3. între 1921-1930	**1181680**	196061	281640	122084	61239	49526	166438	56362	80949	167381
	1.4. nu se arată	**43894**	1961	3887	1031	231	145	287	96	7523	28733
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**4111085**	**602878**	**866405**	**377546**	**167917**	**223049**	**651963**	**185151**	**305845**	**730331**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**902420**	60430	194920	76739	56195	89595	63411	16129	96352	248649
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**1156566**	81668	161952	97912	20421	77011	63708	152898	125432	375564
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**2047811**	460708	509391	202791	91290	55840	524785	15854	82278	104874
	2.4. nu se arată	**4291**	73	142	106	11	602	60	270	1784	1243
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**4111085**	**602878**	**866405**	**377546**	**167917**	**223049**	**651963**	**185151**	**305845**	**730331**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**4045090**	595564	845134	374502	164723	220423	650804	181718	296340	715882
	3.2. cu etaje	**58012**	7301	21263	3030	3194	2565	1219	3089	2191	14160
	3.2.1. cu un etaj	**51189**	6686	18232	2975	3025	1887	1160	2521	1786	12917
	3.2.2. cu 2 etaje	**5856**	458	2681	41	147	663	-	436	342	1088
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**871**	131	346	14	15	16	-	131	63	155
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**40**	27	4	-	7	-	-	1	-	1
	3.3. nu se arată	**8029**	14	8	-	-	61	-	345	7314	287
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**4351746**	595027	929279	507100	177562	219361	621011	212194	319876	770336
	1.2. total încăperi	**10356297**	1346778	2435687	1238760	483058	503877	1495879	436973	719885	1695400
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**18822494**	2567773	4031754	2238013	818016	967082	2799705	841248	1359518	3199385
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**19051202**	2581131	4036579	2290370	829554	978413	2816005	853627	1396879	3268644

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transil-vania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**847237**	142417	150996	79039	21849	44096	99433	60410	69621	179376
	încăperi	**847237**	142417	150996	79039	21849	44096	99433	60410	69621	179376
	2.1.1. persoane în locuinţe	**2952636**	497534	508796	288201	74382	163599	369953	212091	257841	580239
	2.2. locuinţe cu două încăperi	**1852963**	260371	352825	215258	65298	95368	265384	101615	143731	353113
	încăperi	**3705926**	520742	705651	430516	130596	190735	530768	203229	287463	706226
	2.2.1. persoane în locuinţe	**7871828**	1106828	1451356	927305	280487	407537	1192833	422952	588494	1494036
	2.3. locuinţe cu trei încăperi	**1018833**	122120	220103	120394	48634	56692	166941	34736	77960	171253
	încăperi	**3056498**	366361	660308	361181	145900	170077	500823	104210	233878	513760
	2.3.1. persoane în locuinţe	**4655490**	568506	991834	572816	239470	266733	763140	123363	359605	770023
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**526404**	55406	166453	81429	34746	17061	81410	12470	22696	54733
	încăperi	**2105621**	221626	665813	325718	138985	68244	325639	49879	90785	218932
	2.4.1. persoane în locuinţe	**2696596**	290210	856924	411364	186166	86858	429337	58781	113076	263880
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**101844**	14713	38910	6508	7035	6145	7843	2961	5867	11862
	încăperi	**661994**	95632	252918	42305	45729	39943	50980	19245	38138	77104
	2.5.1. persoane în locuinţe	**646213**	104697	222843	38598	37510	42354	44443	24060	40501	91207
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**6181706**	**815997**	**1284392**	**618244**	**211004**	**276620**	**998655**	**254684**	**208683**	**1513427**
	1. garaje	**8376**	898	3598	324	238	675	353	323	440	1527
	2. magazii	**673147**	64057	229096	125893	40041	37106	107367	9663	20843	39081
	3. grajduri	**1656706**	163360	279693	122417	77815	131512	213351	106092	73276	489190
	4. şoproane	**1420516**	228340	144653	71787	22062	98880	257843	71834	84910	440207
	5. altele	**2422961**	359342	627353	297823	70848	8447	419740	66771	29215	543422

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
III_2

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Provincii

Tabelul III_2
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**552474**	**102766**	**155135**	**38410**	**36853**	**21360**	**54048**	**35333**	**36564**	**72005**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**552474**	**102766**	**155135**	**38410**	**36853**	**21360**	**54048**	**35333**	**36564**	**72005**
	din care:										
	1.1. particulare	**527797**	98098	149260	36997	35662	19869	52656	34125	34614	66516
	1.2. persoane juridice, economice	**4838**	574	1463	215	211	399	108	99	229	1540
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**12595**	2471	3447	955	395	701	908	629	1150	1939
	1.4. altele	**7241**	1623	963	242	585	391	376	480	571	2010
II	**Corpuri de casă, total**	**649350**	**118786**	**185157**	**42528**	**42559**	**28188**	**65287**	**36924**	**44128**	**85793**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**649350**	**118786**	**185157**	**42528**	**42559**	**28188**	**65287**	**36924**	**44128**	**85793**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**289337**	54090	70682	15401	21060	14130	39073	18544	21224	35133
	1.2. între anii 1901-1920	**149874**	25141	46095	10761	10435	6974	15686	8427	10393	15962
	1.3. între 1921-1930	**197696**	39428	67264	16245	10833	6939	10241	9859	12337	24550
	1.4. nu se arată	**12443**	127	1115	122	231	145	287	94	174	10148
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**649350**	**118786**	**185157**	**42528**	**42559**	**28188**	**65287**	**36924**	**44128**	**85793**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**328059**	45174	112111	21040	19651	20775	10718	10771	25019	62800
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**116484**	10984	21343	3183	13679	2494	12039	25486	10670	16606
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**204142**	62614	51678	18296	9218	4655	42470	645	8380	6186
	2.4. nu se arată	**666**	13	25	11	11	264	60	22	59	201
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**649350**	**118786**	**185157**	**42528**	**42559**	**28188**	**65287**	**36924**	**44128**	**85793**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**602236**	112241	166906	40775	39521	26066	64599	34139	42193	75796
	3.2. cu etaje	**46936**	6531	18243	1753	3038	2122	748	2786	1935	9780
	3.2.1. cu un etaj	**40113**	5916	15212	1698	2869	1444	689	2218	1530	8537
	3.2.2. cu 2 etaje	**5906**	458	2681	41	147	663	50	436	342	1088
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**880**	131	346	14	15	16	9	131	63	155
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**40**	27	4	-	7	-	-	1	-	1
	3.3. nu se arată	**238**	14	8	-	-	-	-	-	-	216
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**907766**	159266	267094	45283	50802	43333	79957	62400	63990	135641
	1.2. total încăperi	**2466938**	406867	777329	138172	153044	114325	222105	153128	164211	337757
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**3766493**	681988	1098720	197968	207458	207247	310653	225276	276584	560599
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**3832581**	688162	1098720	221691	210044	221083	318338	229478	282849	562216
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**191742**	39155	54361	6301	6751	9229	10222	13680	14254	37789

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	încăperi	**191742**	39155	54361	6301	6751	9229	10222	13680	14254	37789
	2.1.1. persoane în locuinţe	**591641**	121154	162739	18883	20774	33882	32132	43156	46171	112750
	2.2. locuinţe cu două încăperi	**308092**	58056	84614	14733	17326	14286	23255	22689	25489	47644
	încăperi	**616185**	116112	169229	29465	34652	28571	46510	45378	50979	95289
	2.2.1. persoane în locuinţe	**1199650**	233326	308235	58739	64507	61281	94177	88622	104931	185832
	2.3. locuinţe cu trei încăperi	**206774**	33401	56008	11296	12847	8893	28391	17455	12674	25809
	încăperi	**620323**	100203	168024	33888	38540	26680	85173	52366	38021	77428
	2.3.1. persoane în locuinţe	**820896**	146792	221401	49965	54880	44159	89989	44372	57453	111885
	2.4. locuinţe cu patru încăperi	**99419**	13941	33199	6553	6843	4780	10246	5615	5705	12537
	încăperi	**397677**	55765	132797	26213	27372	19120	40984	22460	22819	50147
	2.4.1. persoane în locuinţe	**508094**	76021	183501	31784	29787	25571	49912	25066	27527	58925
	2.5. locuinţe cu cinci încăperi şi peste	**101844**	14713	38910	6508	7035	6145	7843	2961	5867	11862
	încăperi	**661994**	95632	252918	42305	45729	39943	50980	19245	38138	77104
	2.5.1. persoane în locuinţe	**646213**	104697	222843	38598	37510	42354	44443	24060	40501	91207
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**623413**	**125496**	**145192**	**46594**	**27461**	**15871**	**74107**	**46438**	**37776**	**104478**
	1. garaje	**8376**	898	3598	324	238	675	353	323	440	1527
	2. magazii	**116109**	32763	37944	17818	7659	682	8942	836	2542	6923
	3. grajduri	**108980**	16888	19820	8038	6327	4221	12488	12666	10990	17542
	4. şoproane	**112857**	14280	10049	4144	5183	7110	14763	14325	10331	32672
	5. altele	**277091**	60667	73782	16270	8054	3183	37560	18287	13474	45814

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
III3

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Provincii

Tabelul III3
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**3239141**	**428651**	**644787**	**313809**	**117224**	**187426**	**524655**	**149657**	**254632**	**618300**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**3239141**	**428651**	**644787**	**313809**	**117224**	**187426**	**524655**	**149657**	**254632**	**618300**
	din care:										
	1.1. particulare	**3169288**	420622	633361	308806	114732	181988	517563	147446	248015	596755
	1.2. persoane juridice, economice	**7846**	564	1670	651	138	802	266	179	614	2962
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**46913**	6901	8264	4147	2018	3133	4862	1502	4427	11659
	1.4. altele	**15094**	564	1492	205	336	1503	1964	530	1576	6924
II	**Corpuri de casă, total**	**3461735**	**484092**	**681248**	**335018**	**125358**	**194861**	**586676**	**148227**	**261717**	**644538**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**3461735**	**484092**	**681248**	**335018**	**125358**	**194861**	**586676**	**148227**	**261717**	**644538**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**1332914**	168521	205992	98279	36016	105066	232810	60934	108316	316980
	1.2. între anii 1901-1920	**1113386**	157104	258108	129991	38936	47208	197669	40788	77440	166142
	1.3. între 1921-1930	**983984**	156633	214376	105839	50406	42587	156197	46503	68612	142831
	1.4. nu se arată	**31451**	1834	2772	909	-	-	-	2	7349	18585
II_2	**După materialul de construcţie, total**,	**3461735**	**484092**	**681248**	**335018**	**125358**	**194861**	**586676**	**148227**	**261717**	**644538**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**574361**	15256	82809	55699	36544	68820	52693	*5358*	71333	185849
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**1040082**	70684	140609	94729	6742	74517	51669	127412	114762	358958
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**1843669**	398094	457713	184495	82072	51185	482315	15209	73898	98688
	2.4. nu se arată	**3625**	60	117	95	-	338	-	248	1725	1042
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**3461735**	**484092**	**681248**	**335018**	**125358**	**194861**	**586676**	**148227**	**261717**	**644538**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**3442854**	483323	678228	333727	125202	194357	586205	147579	254147	640086
	3.2. cu etaje	**11076**	770	3020	1277	156	443	471	303	256	4380
	3.2.1. cu un etaj	**11076**	770	3020	1277	156	443	471	303	256	4380
	3.2.2. cu 2 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**7803**	-	-	12	-	61	-	345	7314	71
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**3443980**	435761	662185	461817	126760	176028	541054	149794	255886	634695
	1.2. total încăperi	**7889359**	939911	1658358	1100588	330014	389552	1273774	283845	555674	1357643
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**15056001**	1885785	2933034	2040045	610558	759835	2489052	615972	1082934	2638786
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**15218621**	1892969	2937859	2068679	619510	757330	2497667	624149	1114030	2706428

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**655495**	103262	96635	72738	15098	34867	89211	46730	55367	141587
	încăperi	**655495**	103262	96635	72738	15098	34867	89211	46730	55367	141587
	2.1.1. persoane în locuinţe	**2360995**	376380	346057	269318	53608	129717	337821	168935	211670	467489
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**1544871**	202315	268211	200525	47972	81082	242129	78926	118242	305469
	încăperi	**3089741**	404630	536422	401051	95944	162164	484258	157851	236484	610937
	2.2.1. persoane în locuinţe	**6672178**	873502	1143121	868566	215980	346256	1098656	334330	483563	1308204
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**812059**	88719	164095	109098	35787	47799	138550	17281	65286	145444
	încăperi	**2436175**	266158	492284	327293	107360	143397	415650	51844	195857	436332
	2.3.1. persoane în locuinţe	**3834594**	421714	770433	522851	184590	222574	673151	78991	302152	658138
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**426985**	41465	133254	74876	27903	12281	71164	6855	16991	42196
	încăperi	**1707944**	165861	533016	299505	111613	49124	284655	27419	67966	168785
	2.4.1. persoane în locuinţe	**2188502**	214189	673423	379580	156379	61287	379425	33715	85549	204955
IV.	**Dependinţe, total,**	**5558293**	**690501**	**1139200**	**571650**	**183543**	**260749**	**924548**	**208246**	**170907**	**1408949**
	din care:										
	1. garaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. magazii	**557038**	31294	191152	108075	32382	36424	98425	8827	18301	32158
	3. grajduri	**1547726**	146472	259873	114379	71488	127291	200863	93426	62286	471648
	4. şoproane	**1307659**	214060	134604	67643	16879	91770	243080	57509	74579	407535
	5. altele	**2145870**	298675	553571	281553	62794	5264	382180	48484	15741	497608

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
IV$_1$

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930,
la 1.000 de locuitori
Urban şi Rural, Provincii

Tabelul IV$_1$
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, *pe medii întrunite,* după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**210,03**	**217,92**	**198,54**	**232,76**	**188,94**	**222,11**	**202,03**	**216,87**	**209,43**	**214,51**
I$_1$	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**210,03**	**217,92**	**198,54**	**232,76**	**188,94**	**222,11**	**202,03**	**216,87**	**209,43**	**214,51**
	din care:										
	1.1. particulare	**204,79**	212,71	194,25	228,52	184,42	214,74	199,07	212,86	203,27	206,11
	1.2. persoane juridice, economice	**0,70**	0,47	0,78	0,57	0,43	1,28	0,13	0,33	0,61	1,40
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**3,30**	3,84	2,91	3,37	2,96	4,08	2,01	2,50	4,01	4,23
	1.4. altele	**1,24**	0,90	0,61	0,30	1,13	2,01	0,82	1,18	1,54	2,78
II	**Corpuri de casă, total**	**227,72**	**247,22**	**215,04**	**249,50**	**205,91**	**237,29**	**227,61**	**217,06**	**219,97**	**226,95**
II$_1$	**După perioada de construcţie, total,**										
	din care:	**227,72**	**247,22**	**215,04**	**249,50**	**205,91**	**237,29**	**227,61**	**217,06**	**219,97**	**226,95**
	1.1. înainte de anul 1900	**89,86**	91,29	68,67	75,13	69,99	95,31	94,92	93,17	69,30	77,27
	1.2. între anii 1901-1920	**69,98**	74,73	75,50	93,02	60,54	57,64	74,49	57,70	63,17	56,59
	1.3. între 1921-1930	**65,46**	80,40	69,90	80,68	75,09	52,69	58,11	66,08	58,22	52,01
	1.4. nu se arată										
II$_2$	**După materialul de construcţie, total,**	**227,72**	**247,22**	**215,04**	**249,50**	**205,91**	**237,29**	**227,61**	**217,06**	**219,97**	**226,95**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**92,92**	24,78	48,38	50,71	68,91	95,31	22,14	18,91	69,30	77,27
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**64,07**	33,49	40,20	64,71	25,04	81,93	22,24	179,25	90,21	116,71
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**113,43**	188,92	126,43	134,01	111,94	59,40	183,21	18,59	59,18	32,59
	2.4. nu se arată	**0,24**	0,03	0,04	0,07	0,01	0,64	0,02	0,32	1,28	0,39
II$_3$	**După numărul etajelor, total,**	**227,72**	**247,22**	**215,04**	**249,50**	**205,91**	**237,29**	**227,61**	**217,06**	**219,97**	**226,95**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**224,07**	244,22	209,76	247,49	201,99	234,49	227,20	213,03	213,13	222,46
	3.2. cu etaje	**3,21**	2,99	5,28	2,00	3,92	2,73	0,43	3,62	1,58	4,40
	3.2.1. cu un etaj	**2,84**	2,74	4,53	1,97	3,71	2,01	0,40	2,96	1,28	4,01
	3.2.2. cu 2 etaje	**0,32**	0,19	0,67	0,03	0,18	0,71	-	0,51	0,25	0,34
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**0,05**	0,05	0,09	0,01	0,02	0,02	-	0,15	0,05	0,05
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**0,00**	0,01	0,00	-	0,01	-	-	0,00	-	0,00
	3.3. nu se arată	**0,44**	0,01	0,00	-	-	0,06	-	-	5,26	0,09
III$_1$	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**241,05**	244,00	230,65	335,12	217,73	233,36	216,80	248,76	230,06	239,38
	1.2. total încăperi	**573,66**	552,28	604,54	818,64	592,35	536,04	522,23	512,28	517,75	526,85
	1.3. total persoane										

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	(după recens. clădirilor)	**1042,62**	1052,97	1000,68	1478,99	1003,09	1028,81	977,41	986,22	977,79	994,22
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**1055,29**	1058,45	1001,88	1513,59	1017,23	1040,86	983,10	1000,74	1004,66	1015,74
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**46,93**	58,40	37,48	52,23	26,79	46,91	34,71	70,82	50,07	55,74
	încăperi	**46,93**	58,40	37,48	52,23	26,79	46,91	34,71	70,82	50,07	55,74
	2.1.1. persoane în locuinţe	**163,55**	204,02	126,28	190,46	91,21	174,04	129,16	248,64	185,44	180,31
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**102,64**	106,77	87,57	142,25	80,07	101,46	92,65	119,13	103,37	109,73
	încăperi	**205,28**	213,54	175,14	284,51	160,14	202,91	185,30	238,25	206,75	219,46
	2.2.1. persoane în locuinţe	**436,04**	453,88	360,23	612,81	343,94	433,55	416,43	495,84	423,26	464,27
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**56,44**	50,08	54,63	79,56	59,64	60,31	58,28	40,72	56,07	53,22
	încăperi	**169,31**	150,23	163,89	238,69	178,91	180,93	174,84	122,17	168,21	159,65
	2.3.1. persoane în locuinţe	**257,88**	233,13	246,17	378,55	293,65	283,76	266,42	144,62	258,63	239,29
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**29,16**	22,72	41,31	53,81	42,61	18,15	28,42	14,62	16,32	17,01
	încăperi	**116,64**	90,88	165,26	215,25	170,43	72,60	113,68	58,47	65,29	68,03
	2.4.1. persoane în locuinţe	**149,37**	119,01	212,69	271,85	228,28	92,40	149,89	68,91	81,33	82,00
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**5,64**	6,03	9,66	4,30	8,63	6,54	2,74	3,47	4,22	3,69
	încăperi	**36,67**	39,22	62,77	27,96	56,07	42,49	17,80	22,56	27,43	23,96
	2.5.1. persoane în locuinţe	**35,80**	42,93	55,31	25,51	46,00	45,06	15,52	28,21	29,13	28,34
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**342,42**	**334,62**	**318,79**	**408,57**	**258,74**	**294,28**	**348,64**	**298,57**	**150,09**	**470,30**
	1. garaje	**0,46**	0,37	0,89	0,21	0,29	0,72	0,12	0,38	0,32	0,47
	2. magazii	**37,29**	26,27	56,86	83,20	49,10	39,47	37,48	11,33	14,99	12,14
	3. grajduri	**91,77**	66,99	69,42	80,90	95,42	139,91	74,48	124,38	52,70	152,02
	4. şoproane	**78,69**	93,64	35,90	47,44	27,05	105,19	90,02	84,21	61,07	136,80
	5. altele	**134,21**	147,36	155,71	196,82	86,88	8,99	146,54	78,28	21,01	168,87

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
IV_2

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930,
la 1.000 de locuitori
Urban, Provincii

Tabelul IV_2
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**151,32**	**173,56**	**140,80**	**193,79**	**187,55**	**127,52**	**145,68**	**154,97**	**132,33**	**138,55**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total**	**151,32**	**173,56**	**140,80**	**193,79**	**187,55**	**127,52**	**145,68**	**154,97**	**132,33**	**138,55**
	din care:										
	1.1. particulare	**144,56**	165,68	135,47	186,66	181,49	118,62	141,93	149,67	125,28	127,99
	1.2. persoane juridice, economice	**1,33**	0,97	1,33	1,08	1,07	2,38	0,29	0,43	0,83	2,96
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**3,45**	4,17	3,13	4,82	2,01	4,19	2,45	2,76	4,16	3,73
	1.4. altele	**1,98**	2,74	0,87	1,22	2,98	2,33	1,01	2,11	2,07	3,87
II	**Corpuri de casă, total**	**177,85**	**200,62**	**168,05**	**214,57**	**216,59**	**168,29**	**175,98**	**161,95**	**159,71**	**165,08**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**177,85**	**200,62**	**168,05**	**214,57**	**216,59**	**168,29**	**175,98**	**161,95**	**159,71**	**165,08**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**79,25**	91,35	64,15	77,70	107,18	84,36	105,32	81,33	76,82	67,60
	1.2. între anii 1901-1920	**41,05**	42,46	41,84	54,29	53,10	41,64	42,28	36,96	37,61	30,71
	1.3. între 1921-1930	**54,15**	66,59	61,05	81,96	55,13	41,43	27,60	43,24	44,65	47,24
	1.4. nu se arată	**3,41**	0,21	1,01	0,62	1,18	0,87	0,77	0,41	0,63	19,53
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**177,85**	**200,62**	**168,05**	**214,57**	**216,59**	**168,29**	**175,98**	**161,95**	**159,71**	**165,08**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**89,85**	76,29	101,75	106,16	100,01	124,03	28,89	47,24	90,55	120,84
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**31,90**	18,55	19,37	16,06	69,61	14,89	32,45	111,78	38,62	31,95
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc,	**55,91**	105,75	46,90	92,31	46,91	27,79	114,47	2,83	30,33	11,90
	2.4. nu se arată	**0,18**	0,02	0,02	0,06	0,06	1,58	0,16	0,10	0,21	0,39
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**177,85**	**200,62**	**168,05**	**214,57**	**216,59**	**168,29**	**175,98**	**161,95**	**159,71**	**165,08**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**164,95**	189,56	151,48	205,73	201,12	155,62	174,12	149,73	152,71	145,85
	3.2. cu etaje	**12,86**	11,03	16,56	8,84	15,46	12,67	2,02	12,22	7,00	18,82
	3.2.1. cu un etaj	**10,99**	9,99	13,81	8,57	14,60	8,62	1,86	9,73	5,54	16,43
	3.2.2. cu 2 etaje	**1,62**	0,77	2,43	0,21	0,75	3,96	0,13	1,91	1,24	2,09
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**0,24**	0,22	0,31	0,07	0,08	0,10	0,02	0,57	0,23	0,30
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**0,01**	0,05	0,00	-	0,04	-	-	0,00	-	0,00
	3.3. nu se arată	**0,07**	0,02	0,01	-	-	-	-	-	-	0,42
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**248,63**	268,98	242,42	228,47	258,53	258,70	215,52	273,68	231,60	261,00
	1.2. total încăperi	**675,67**	687,16	705,51	697,13	778,85	682,54	598,67	671,61	594,32	649,91
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**1031,60**	1151,81	997,20	998,83	1055,77	1237,30	837,34	988,05	1001,03	1078,70
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**1049,71**	1162,24	997,20	1118,52	1068,93	1319,90	858,05	1006,48	1023,70	1081,81

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**52,52**	66,13	49,34	31,79	34,36	55,10	27,55	60,00	51,59	72,71
	încăperi	**52,52**	66,13	49,34	31,79	34,36	55,10	27,55	60,00	51,59	72,71
	2.1.1. persoane în locuinţe	**162,04**	204,62	147,70	95,27	105,72	202,28	86,61	189,28	167,10	216,95
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**84,38**	98,05	76,80	74,33	88,17	85,29	62,68	99,51	92,25	91,68
	încăperi	**168,77**	196,10	153,59	148,66	176,35	170,57	125,36	199,03	184,51	183,35
	2.2.1. persoane în locuinţe	**328,57**	394,07	279,76	296,36	328,28	365,86	253,85	388,69	379,77	357,58
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**56,63**	56,41	50,83	56,99	65,38	53,09	76,53	76,56	45,87	49,66
	încăperi	**169,90**	169,23	152,50	170,98	196,13	159,28	229,58	229,68	137,61	148,99
	2.3.1. persoane în locuinţe	**224,84**	247,92	200,94	252,09	279,29	263,64	242,56	194,61	207,94	215,29
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**27,23**	23,55	30,13	33,06	34,82	28,54	27,62	24,63	20,65	24,12
	încăperi	**108,92**	94,18	120,53	132,26	139,30	114,15	110,47	98,51	82,59	96,49
	2.4.1. persoane în locuinţe	**139,16**	128,39	166,55	160,36	151,59	152,66	134,53	109,94	99,63	113,38
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**27,89**	24,85	35,31	32,84	35,80	36,69	21,14	12,99	21,23	22,82
	încăperi	**181,31**	161,51	229,55	213,45	232,72	238,47	137,41	84,41	138,03	148,36
	2.5.1. persoane în locuinţe	**176,99**	176,82	202,25	194,74	190,89	252,86	119,79	105,53	146,58	175,50
IV	**Dependinţe, total,**	**170,75**	**211,95**	**131,78**	**235,09**	**139,75**	**94,75**	**199,75**	**203,68**	**136,72**	**201,04**
	din care:										
	1. garaje	**2,29**	1,52	3,27	1,63	1,21	4,03	0,95	1,42	1,59	2,94
	2. magazii	**31,80**	55,33	34,44	89,90	38,98	4,07	24,10	3,67	9,20	13,32
	3. grajduri	**29,85**	28,52	17,99	40,55	32,20	25,20	33,66	55,55	39,78	33,75
	4. şoproane	**30,91**	24,12	9,12	20,91	26,38	42,45	39,79	62,83	37,39	62,87
	5. altele	**75,89**	102,46	66,96	82,09	40,99	19,00	101,24	80,21	48,77	88,15

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
IV3

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930,
la 1.000 de locuitori
Rural, Provincii

Tabelul IV3
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, la 1.000 de locuitori, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice, total şi pe fiecare

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**224,85**	**232,77**	**220,27**	**238,64**	**189,38**	**242,62**	**210,42**	**239,45**	**228,55**	**229,14**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**224,85**	**232,77**	**220,27**	**238,64**	**189,38**	**242,62**	**210,42**	**239,45**	**228,55**	**229,14**
	din care:										
	1.1. particulare	**220,00**	228,41	216,37	234,83	185,35	235,58	207,57	235,91	222,61	221,16
	1.2. persoane juridice, economice	**0,54**	0,31	0,57	0,50	0,22	1,04	0,11	0,29	0,55	1,10
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**3,26**	3,75	2,82	3,15	3,26	4,06	1,95	2,40	3,97	4,32
	1.4. altele	**1,05**	0,31	0,51	0,16	0,54	1,95	0,79	0,85	1,41	2,57
II	**Corpuri de casă, total**	**240,30**	**262,88**	**232,73**	**254,77**	**202,52**	**252,25**	**235,29**	**237,16**	**234,91**	**238,87**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**240,30**	**262,88**	**232,73**	**254,77**	**202,52**	**252,25**	**235,29**	**237,16**	**234,91**	**238,87**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**92,52**	91,51	70,37	74,74	58,18	136,01	93,37	97,49	97,22	117,47
	1.2. între anii 1901-1920	**77,29**	85,31	88,18	98,85	62,90	61,11	79,28	65,26	69,51	61,57
	1.3. între 1921-1930	**68,30**	85,06	73,24	80,49	81,43	55,13	62,64	74,40	61,59	52,93
	1.4. nu se arată	**2,18**	1,00	0,95	0,69	-	-	-	-	6,60	6,89
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**240,30**	**262,88**	**232,73**	**254,77**	**202,52**	**252,25**	**235,29**	**237,16**	**234,91**	**238,87**
	din care:										
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**39,87**	8,28	28,29	42,36	59,04	89,09	21,13	8,57	64,03	68,88
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**72,20**	38,38	48,04	72,04	10,89	96,46	20,72	203,86	103,01	133,03
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**127,98**	216,18	156,37	140,30	132,59	66,26	193,44	24,33	66,33	36,57
	2.4. nu se arată	**0,25**	0,03	0,04	0,07	-	0,44	-	-	1,55	0,39
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**240,30**	**262,88**	**232,73**	**254,77**	**202,52**	**252,25**	**235,29**	**237,16**	**234,91**	**238,87**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**238,99**	262,46	231,70	253,78	202,26	251,59	235,10	236,13	228,12	237,22
	3.2. cu etaje	**0,77**	0,42	1,03	0,97	0,25	0,57	0,19	0,48	0,23	1,62
	3.2.1. cu un etaj	**0,77**	0,42	1,03	0,97	0,25	0,57	0,19	0,48	0,23	1,62
	3.2.2. cu 2 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**-**	-	-		-					
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**239,07**	236,63	226,22	351,19	204,78	227,87	216,99	239,67	229,68	235,22
	1.2. total încăperi	**547,64**	510,41	566,53	836,95	533,14	504,27	510,86	454,15	498,76	503,15
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**1045,12**	1024,05	1001,99	1551,37	986,36	983,61	998,26	985,56	972,03	977,94
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**1056,41**	1027,95	1003,64	1573,14	1000,82	980,36	1001,71	998,64	999,94	1003,01

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**45,50**	56,07	33,01	55,31	24,39	45,14	35,78	74,77	49,70	52,47
	încăperi	**45,50**	56,07	33,01	55,31	24,39	45,14	35,78	74,77	49,70	52,47
	2.1.1. persoane în locuinţe	**163,89**	204,39	118,22	204,80	86,60	167,92	135,49	270,30	189,99	173,25
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**107,24**	109,86	91,63	152,49	77,50	104,96	97,11	126,28	106,13	113,21
	încăperi	**214,48**	219,73	183,25	304,98	155,00	209,92	194,22	252,56	212,26	226,42
	2.2.1. persoane în locuinţe	**463,15**	474,34	390,52	660,51	348,92	448,23	440,63	534,93	434,04	484,83
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**56,37**	48,18	56,06	82,96	57,81	61,88	55,57	27,65	58,60	53,90
	încăperi	**169,11**	144,53	168,18	248,89	173,44	185,63	166,70	82,95	175,80	161,71
	2.3.1. persoane în locuinţe	**266,18**	229,01	263,20	397,61	298,21	288,12	269,97	126,39	271,21	243,91
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**29,64**	22,52	45,52	56,94	45,08	15,90	28,54	10,97	15,25	15,64
	încăperi	**118,56**	90,07	182,09	227,76	180,31	63,59	114,16	43,87	61,01	62,55
	2.4.1. persoane în locuinţe	**151,92**	116,31	230,06	288,65	252,63	79,34	152,17	53,94	76,79	75,96
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.5.1. persoane în locuinţe	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**385,83**	**374,97**	**389,18**	**434,71**	**296,52**	**337,54**	**370,80**	**333,19**	**153,40**	**522,16**
	1. garaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. magazii	**38,67**	16,99	65,30	82,19	52,31	47,15	39,47	14,12	16,43	11,92
	3. grajduri	**107,44**	79,54	88,78	86,98	115,49	164,78	80,56	149,48	55,91	174,79
	4. şoproane	**90,77**	116,24	45,98	51,44	27,27	118,80	97,49	92,01	66,94	151,03
	5. altele	**148,96**	162,19	189,11	214,11	101,44	6,81	153,28	77,57	14,13	184,42

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
V_1

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Ponderi, Urban şi Rural, Provincii

Tabelul V_1
Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, *pe medii întrunite*, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. particulare	97,5	97,6	97,8	98,2	97,6	96,7	98,5	98,2	97,1	96,1
	1.2. persoane juridice, economice	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2	0,6	0,1	0,2	0,3	0,7
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	1,6	1,8	1,5	1,4	1,6	1,8	1,0	1,2	1,9	2,0
	1.4. altele	0,6	0,4	0,3	0,1	0,6	0,9	0,4	0,5	0,7	1,3
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	39,5	36,9	31,9	30,1	34,0	53,4	41,7	42,9	42,4	48,2
	1.2. între anii 1901-1920	30,7	30,2	35,1	37,3	29,4	24,3	32,7	26,6	28,7	24,9
	1.3. între 1921-1930	28,7	32,5	32,5	32,3	36,5	22,2	25,5	30,4	26,5	22,9
	1.4. nu se arată	1,1	0,3	0,4	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	2,5	3,9
II_2	**După materialul de construcţie, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	22,0	10,0	22,5	20,3	33,5	40,2	9,7	8,7	31,5	34,0
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	28,1	13,5	18,7	25,9	12,2	34,5	9,8	82,6	41,0	51,4
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	49,8	76,4	58,8	53,7	54,4	25,0	80,5	8,6	26,9	14,4
	2.4. nu se arată	0,1	0,01	0,02	0,03	0,01	0,3	0,01	0,1	0,6	0,2
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**98,4**	98,8	97,5	99,2	98,1	98,8	99,8	98,1	96,9	98,0
	3.2. cu etaje	**1,4**	1,2	2,5	0,8	1,9	1,1	0,2	1,7	0,7	1,9
	din care:	**99,9**	100	100	100	100	100	95,2	100	100	100
	3.2.1. cu un etaj	**88,2**	91,6	85,7	98,2	94,7	73,6	95,2	81,6	81,5	91,2
	3.2.2. cu 2 etaje	**10,1**	6,3	12,6	1,4	4,6	25,8	-	14,1	15,6	7,7
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**1,5**	1,8	1,6	0,5	0,5	0,6	-	4,2	2,9	1,1
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**0,1**	0,4	0,0	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0
	3.3. nu se arată	**0,2**	0,00	0,00	-	-	0,03	-	0,2	2,4	0,0

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere										
	încăperi	**8,2**	10,6	6,2	6,4	4,5	8,8	6,6	13,8	9,7	10,6
	2.1.1. persoane în locuinţe	**15,7**	19,4	12,6	12,9	9,1	16,9	13,2	25,2	19,0	18,1
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi										
	încăperi	**35,8**	38,7	29,0	34,8	27,0	37,9	35,5	46,5	39,9	41,7
	2.2.1. persoane în locuinţe	**41,8**	43,1	36,0	41,4	34,3	42,1	42,6	50,3	43,3	46,7
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi										
	încăperi	**29,5**	27,2	27,1	29,2	30,2	33,8	33,5	23,8	32,5	30,3
	2.3.1. persoane în locuinţe	**24,7**	22,1	24,6	25,6	29,3	27,6	27,3	14,7	26,5	24,1
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi										
	încăperi	**20,3**	16,5	27,3	26,3	28,8	13,5	21,8	11,4	12,6	12,9
	2.4.1. persoane în locuinţe	**14,3**	11,3	21,3	18,4	22,8	9,0	15,3	7,0	8,3	8,2
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste										
	încăperi	**6,4**	7,1	10,4	3,4	9,5	7,9	3,4	4,4	5,3	4,5
	2.5.1. persoane în locuinţe	**3,4**	4,1	5,5	1,7	4,6	4,4	1,6	2,9	3,0	2,9
IV	**Dependinţe, total,**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	din care:										
	1. garaje	**0,1**	0,1	0,3	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1
	2. magazii	**10,9**	7,9	17,8	20,4	19,0	13,4	10,8	3,8	10,0	2,6
	3. grajduri	**26,8**	20,0	21,8	19,8	36,9	47,5	21,4	41,7	35,1	32,3
	4. şoproane	**23,0**	28,0	11,3	11,6	10,5	35,7	25,8	28,2	40,7	29,1
	5. altele	**39,2**	44,0	48,8	48,2	33,6	3,1	42,0	26,2	14,0	35,9

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
V_2

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Ponderi, Urban, Provincii

Tabelul V_2
Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, *în mediul urban*, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. particulare	**95,5**	95,5	96,2	96,3	96,8	93,0	97,4	96,6	94,7	92,4
	1.2. persoane juridice, economice	**0,9**	0,6	0,9	0,6	0,6	1,9	0,2	0,3	0,6	2,1
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**2,3**	2,4	2,2	2,5	1,1	3,3	1,7	1,8	3,1	2,7
	1.4. altele	**1,3**	1,6	0,6	0,6	1,6	1,8	0,7	1,4	1,6	2,8
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**44,6**	45,5	38,2	36,2	49,5	50,1	59,8	50,2	48,1	41,0
	1.2. între anii 1901-1920	**23,1**	21,2	24,9	25,3	24,5	24,7	24,0	22,8	23,6	18,6
	1.3. între 1921-1930	**30,4**	33,2	36,3	38,2	25,5	24,6	15,7	26,7	28,0	28,6
	1.4. nu se arată	**1,9**	0,1	0,6	0,3	0,5	0,5	0,4	0,3	0,4	11,8
II_2	**După materialul de construcţie, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**50,5**	38,0	60,5	49,5	46,2	73,7	16,4	29,2	56,7	73,2
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**17,9**	9,2	11,5	7,5	32,1	8,8	18,4	69,0	24,2	19,4
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**31,4**	52,7	27,9	43,0	21,7	16,5	65,1	1,7	19,0	7,2
	2.4. nu se arată	**0,1**	0,01	0,01	0,03	0,03	0,9	0,1	0,1	0,1	0,2
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**92,7**	94,5	90,1	95,9	92,9	92,5	98,9	92,5	95,6	88,3
	3.2. cu etaje	**7,2**	5,5	9,9	4,1	7,1	7,5	1,1	7,5	4,4	11,4
	din care:	**100**	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	3.2.1. cu un etaj	**85,5**	90,6	83,4	96,9	94,4	68,0	92,1	79,6	79,1	87,3
	3.2.2. cu 2 etaje	**12,6**	7,0	14,7	2,3	4,8	31,2	6,7	15,6	17,7	11,1
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**1,9**	2,0	1,9	0,8	0,5	0,8	1,2	4,7	3,3	1,6
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**0,1**	0,4	0,0	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0
	3.3. nu se arată	**0,04**	0,01	0,00	-	-	-	-	-	-	0,25

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere										
	încăperi	**7,7**	9,6	7,0	4,6	4,4	7,5	4,4	8,9	8,7	11,2
	2.1.1. persoane în locuinţe	**15,7**	17,8	14,8	9,5	10,0	16,3	10,3	19,2	16,7	20,1
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi										
	încăperi	**24,8**	28,5	21,8	21,3	22,6	23,1	19,9	29,6	31,0	28,2
	2.2.1. persoane în locuinţe	**31,9**	34,2	28,1	29,7	31,1	29,6	30,3	39,3	37,9	33,1
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi										
	încăperi	**24,9**	24,6	21,6	24,5	25,2	21,6	36,4	34,2	23,2	22,9
	2.3.1. persoane în locuinţe	**21,8**	21,5	20,2	25,2	26,5	21,3	29,0	19,7	20,8	20,0
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi										
	încăperi	**16,0**	13,7	17,1	19,0	17,9	15,5	17,5	14,7	13,9	14,8
	2.4.1. persoane în locuinţe	**13,5**	11,1	16,7	16,1	14,4	12,3	16,1	11,1	10,0	10,5
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste										
	încăperi	**26,6**	23,5	32,5	30,6	29,9	32,3	21,8	12,6	23,2	22,8
	2.5.1. persoane în locuinţe	**17,2**	15,4	20,3	19,5	18,1	20,4	14,3	10,7	14,6	16,3
IV	**Dependinţe, total,**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	din care:										
	1. garaje	**1,3**	0,7	2,5	0,7	0,9	4,3	0,5	0,7	1,2	1,5
	2. magazii	**18,6**	26,1	26,1	38,2	27,9	4,3	12,1	1,8	6,7	6,6
	3. grajduri	**17,5**	13,5	13,7	17,3	23,0	26,6	16,9	27,3	29,1	16,8
	4. şoproane	**18,1**	11,4	6,9	8,9	18,9	44,8	19,9	30,8	27,3	31,3
	5. altele	**44,4**	48,3	50,8	34,9	29,3	20,1	50,7	39,4	35,7	43,9

Institutul Naţional da Statistică
Fond de arhivă
V_3

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Ponderi, Provincii

Tabelul V_3
Structura clădirilor şi locuinţelor în anul 1930, *în mediul rural*, ponderi în indicatorii selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. particulare	**97,8**	98,1	98,2	98,4	97,9	97,1	98,6	98,5	97,4	96,5
	1.2. persoane juridice, economice	**0,2**	0,1	0,3	0,2	0,1	0,4	0,1	0,1	0,2	0,5
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**1,4**	1,6	1,3	1,3	1,7	1,7	0,9	1,0	1,7	1,9
	1.4. altele	**0,5**	0,1	0,2	0,1	0,3	0,8	0,4	0,4	0,6	1,1
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**38,5**	34,8	30,2	29,3	28,7	53,9	39,7	41,1	41,4	49,2
	1.2. între anii 1901-1920	**32,2**	32,5	37,9	38,8	31,1	24,2	33,7	27,5	29,6	25,8
	1.3. între 1921-1930	**28,4**	32,4	31,5	31,6	40,2	21,9	26,6	31,4	26,2	22,2
	1.4. nu se arată	**0,9**	0,4	0,4	0,3	-	-	-	0,0	2,8	2,9
II_2	**După materialul de construcţie, total,**										
	din care:	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**16,6**	3,2	12,2	16,6	29,2	35,3	9,0	3,6	27,3	28,8
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**30,0**	14,6	20,6	28,3	5,4	38,2	8,8	86,0	43,8	55,7
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**53,3**	82,2	67,2	55,1	65,5	26,3	82,2	10,3	28,2	15,3
	2.4. nu se arată	**0,1**	0,01	0,02	0,03	-	0,2	-	0,2	0,7	0,2
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**100**									
	din care:										
	3.1. fără etaj	**99,5**	99,8	99,6	99,6	99,9	99,7	99,9	99,6	97,1	99,3
	3.2. cu etaje	**0,3**	0,2	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,7
	din care:										
	3.2.1. cu un etaj	**100**	100	100	100	100	100	100	100	100	100
	3.2.2. cu 2 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**0,2**	-	-	0,00	-	0,03	-	0,2	2,8	0,01

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere										
	încăperi	**8,3**	11,0	5,8	6,6	4,6	9,0	7,0	16,5	10,0	10,4
	2.1.1. persoane în locuinţe	**15,7**	20,0	11,8	13,2	8,8	17,1	13,6	27,4	19,5	17,7
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi										
	încăperi	**39,2**	43,0	32,3	36,4	29,1	41,6	38,0	55,6	42,6	45,0
	2.2.1. persoane în locuinţe	**44,3**	46,3	39,0	42,6	35,4	45,6	44,1	54,3	44,7	49,6
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi										
	încăperi	**30,9**	28,3	29,7	29,7	32,5	36,8	32,6	18,3	35,2	32,1
	2.3.1. persoane în locuinţe	**25,5**	22,4	26,3	25,6	30,2	29,3	27,0	12,8	27,9	24,9
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi										
	încăperi	**21,6**	17,6	32,1	27,2	33,8	12,6	22,3	9,7	12,2	12,4
	2.4.1. persoane în locuinţe	**14,5**	11,4	23,0	18,6	25,6	8,1	15,2	5,5	7,9	7,8
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.5.1. persoane în locuinţe	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
	din care:										
	1. garaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. magazii	**10,0**	4,5	16,8	18,9	17,6	14,0	10,6	4,2	10,7	2,3
	3. grajduri	**27,8**	21,2	22,8	20,0	38,9	48,8	21,7	44,9	36,4	33,5
	4. şoproane	**23,5**	31,0	11,8	11,8	9,2	35,2	26,3	27,6	43,6	28,9
	5. altele	**38,6**	43,3	48,6	49,3	34,2	2,0	41,3	23,3	9,2	35,3

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VI$_1$

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban şi Rural, Structură provincii

Tabelul VI$_1$
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *pe medii întrunite*, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**14,0**	**21,1**	**9,3**	**4,1**	**5,5**	**15,3**	**4,9**	**7,7**	**18,2**
I$_1$	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**14,0**	**21,1**	**9,3**	**4,1**	**5,5**	**15,3**	**4,9**	**7,7**	**18,2**
	din care:										
	1.1. particulare	**100**	14,0	21,2	9,4	4,1	5,5	15,4	4,9	7,6	17,9
	1.2. persoane juridice, economice	**100**	9,0	24,7	6,8	2,8	9,5	2,9	2,2	6,6	35,5
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**100**	15,7	19,7	8,6	4,1	6,4	9,7	3,6	9,4	22,9
	1.4. altele	**100**	9,8	11,0	2,0	4,1	8,5	10,5	4,5	9,6	40,0
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**14,7**	**21,1**	**9,2**	**4,1**	**5,4**	**15,9**	**4,5**	**7,4**	**17,8**
II$_1$	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**14,7**	**21,1**	**9,2**	**4,1**	**5,4**	**15,9**	**4,5**	**7,4**	**17,8**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**100**	13,7	17,1	7,0	3,5	7,3	16,8	4,9	8,0	21,7
	1.2. între anii 1901-1920	**100**	14,4	24,1	11,1	3,9	4,3	16,9	3,9	7,0	14,4
	1.3. între 1921-1930	**100**	16,6	23,8	10,3	5,2	4,2	14,1	4,8	6,9	14,2
	1.4. nu se arată	**100**	4,5	8,9	2,3	0,5	0,3	0,7	0,2	17,1	65,5
II$_2$	**După materialul de construcţie, total**	**100**	**14,7**	**21,1**	**9,2**	**4,1**	**5,4**	**15,9**	**4,5**	**7,4**	**17,8**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**100**	6,7	21,6	8,5	6,2	9,9	7,0	1,8	10,7	27,6
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**100**	7,1	14,0	8,5	1,8	6,7	5,5	13,2	10,8	32,5
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**100**	22,5	24,9	9,9	4,5	2,7	25,6	0,8	4,0	5,1
	2.4. nu se arată	**100**	1,7	3,3	2,5	0,3	14,0	1,4	6,3	41,6	29,0
II$_3$	**După numărul etajelor, total,**	**100**	**14,7**	**21,1**	**9,2**	**4,1**	**5,4**	**15,9**	**4,5**	**7,4**	**17,8**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**100**	14,7	20,9	9,3	4,1	5,4	16,1	4,5	7,3	17,7
	3.2. cu etaje	**100**	12,6	36,7	5,2	5,5	4,4	2,1	5,3	3,8	24,4
	din care:										
	3.2.1. cu un etaj	**100**	13,1	35,6	5,8	5,9	3,7	2,3	4,9	3,5	25,2
	3.2.2. cu 2 etaje	**100**	7,8	45,8	0,7	2,5	11,3	-	7,4	5,8	18,6
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**100**	15,0	39,7	1,6	1,7	1,8	-	15,0	7,2	17,8
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**100**	67,5	10,0	-	17,5	-	-	2,5	-	2,5
	3.3. nu se arată	**100**	0,2	0,1	-	-	0,8	-	4,3	91,1	3,6
III$_1$	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**100**	13,7	21,4	11,7	4,1	5,0	14,3	4,9	7,4	17,7
	1.2. total încăperi	**100**	13,0	23,5	12,0	4,7	4,9	14,4	4,2	7,0	16,4
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**100**	13,6	21,4	11,9	4,3	5,1	14,9	4,5	7,2	17,0
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**100**	13,5	21,2	12,0	4,4	5,1	14,8	4,5	7,3	17,2
III$_2$	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**100**	16,8	17,8	9,3	2,6	5,2	11,7	7,1	8,2	21,2
	încăperi	**100**	16,8	17,8	9,3	2,6	5,2	11,7	7,1	8,2	21,2
	2.1.1. persoane în locuinţe	**100**	16,9	17,2	9,8	2,5	5,5	12,5	7,2	8,7	19,7
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**100**	14,1	19,0	11,6	3,5	5,1	14,3	5,5	7,8	19,1
	încăperi	**100**	14,1	19,0	11,6	3,5	5,1	14,3	5,5	7,8	19,1
	2.2.1. persoane în locuinţe	**100**	14,1	18,4	11,8	3,6	5,2	15,2	5,4	7,5	19,0
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**100**	12,0	21,6	11,8	4,8	5,6	16,4	3,4	7,7	16,8
	încăperi	**100**	12,0	21,6	11,8	4,8	5,6	16,4	3,4	7,7	16,8
	2.3.1. persoane în locuinţe	**100**	12,2	21,3	12,3	5,1	5,7	16,4	2,6	7,7	16,5
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**100**	10,5	31,6	15,5	6,6	3,2	15,5	2,4	4,3	10,4
	încăperi	**100**	10,5	31,6	15,5	6,6	3,2	15,5	2,4	4,3	10,4
	2.4.1. persoane în locuinţe	**100**	10,8	31,8	15,3	6,9	3,2	15,9	2,2	4,2	9,8
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**100**	14,4	38,2	6,4	6,9	6,0	7,7	2,9	5,8	11,6
	încăperi	**100**	14,4	38,2	6,4	6,9	6,0	7,7	2,9	5,8	11,6
	2.5.1. persoane în locuinţe	**100**	16,2	34,5	6,0	5,8	6,6	6,9	3,7	6,3	14,1
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**100**	**13,2**	**20,8**	**10,0**	**3,4**	**4,5**	**16,2**	**4,1**	**3,4**	**24,5**
	1. garaje	**100**	10,7	43,0	3,9	2,8	8,1	4,2	3,9	5,3	18,2
	2. magazii	**100**	9,5	34,0	18,7	5,9	5,5	16,0	1,4	3,1	5,8
	3. grajduri	**100**	9,9	16,9	7,4	4,7	7,9	12,9	6,4	4,4	29,5
	4. şoproane	**100**	16,1	10,2	5,1	1,6	7,0	18,2	5,1	6,0	31,0
	5. altele	**100**	14,8	25,9	12,3	2,9	0,3	17,3	2,8	1,2	22,4

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VI_2

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Structură provincii

Tabelul VI_2
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**18,6**	**28,1**	**7,0**	**6,7**	**3,9**	**9,8**	**6,4**	**6,6**	**13,0**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**18,6**	**28,1**	**7,0**	**6,7**	**3,9**	**9,8**	**6,4**	**6,6**	**13,0**
	din care:										
	1.1. particulare	**100**	18,6	28,3	7,0	6,8	3,8	10,0	6,5	6,6	12,6
	1.2. persoane juridice, economice	**100**	11,9	30,2	4,4	4,4	8,2	2,2	2,0	4,7	31,8
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**100**	19,6	27,4	7,6	3,1	5,6	7,2	5,0	9,1	15,4
	1.4. altele	**100**	22,4	13,3	3,3	8,1	5,4	5,2	6,6	7,9	27,8
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**18,3**	**28,5**	**6,5**	**6,6**	**4,3**	**10,1**	**5,7**	**6,8**	**13,2**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**18,3**	**28,5**	**6,5**	**6,6**	**4,3**	**10,1**	**5,7**	**6,8**	**13,2**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**100**	18,7	24,4	5,3	7,3	4,9	13,5	6,4	7,3	12,1
	1.2. între anii 1901-1920	**100**	16,8	30,8	7,2	7,0	4,7	10,5	5,6	6,9	10,7
	1.3. între 1921-1930	**100**	19,9	34,0	8,2	5,5	3,5	5,2	5,0	6,2	12,4
	1.4. nu se arată	**100**	1,0	9,0	1,0	1,9	1,2	2,3	0,8	1,4	81,6
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**100**	**18,3**	**28,5**	**6,5**	**6,6**	**4,3**	**10,1**	**5,7**	**6,8**	**13,2**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**100**	13,8	34,2	6,4	6,0	6,3	3,3	3,3	7,6	19,1
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**100**	9,4	18,3	2,7	11,7	2,1	10,3	21,9	9,2	14,3
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**100**	30,7	25,3	9,0	4,5	2,3	20,8	0,3	4,1	3,0
	2.4. nu se arată	**100**	2,0	3,8	1,7	1,7	39,6	9,0	3,3	8,9	30,2
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**100**	**18,3**	**28,5**	**6,5**	**6,6**	**4,3**	**10,1**	**5,7**	**6,8**	**13,2**
	din care:										
	3.1. fără etaj	**100**	18,6	27,7	6,8	6,6	4,3	10,7	5,7	7,0	12,6
	3.2. cu etaje	**100**	13,9	38,9	3,7	6,5	4,5	1,6	5,9	4,1	20,8
	din care:										
	3.2.1. cu un etaj	**100**	14,7	37,9	4,2	7,2	3,6	1,7	5,5	3,8	21,3
	3.2.2. cu 2 etaje	**100**	7,8	45,4	0,7	2,5	11,2	0,8	7,4	5,8	18,4
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**100**	14,9	39,3	1,6	1,7	1,8	1,0	14,9	7,2	17,6
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**100**	67,5	10,0	-	17,5	-	-	2,5	-	2,5
	3.3. nu se arată	**100**	5,9	3,4	-	-	-	-	-	-	90,8
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**100**	17,5	29,4	5,0	5,6	4,8	8,8	6,9	7,0	14,9
	1.2. total încăperi	**100**	16,5	31,5	5,6	6,2	4,6	9,0	6,2	6,7	13,7
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**100**	18,1	29,2	5,3	5,5	5,5	8,2	6,0	7,3	14,9

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**100**	18,0	28,7	5,8	5,5	5,8	8,3	6,0	7,4	14,7
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**100**	20,4	28,4	3,3	3,5	4,8	5,3	7,1	7,4	19,7
	încăperi	**100**	20,4	28,4	3,3	3,5	4,8	5,3	7,1	7,4	19,7
	2.1.1. persoane în locuinţe	**100**	20,5	27,5	3,2	3,5	5,7	5,4	7,3	7,8	19,1
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**100**	18,8	27,5	4,8	5,6	4,6	7,5	7,4	8,3	15,5
	încăperi	**100**	18,8	27,5	4,8	5,6	4,6	7,5	7,4	8,3	15,5
	2.2.1. persoane în locuinţe	**100**	19,4	25,7	4,9	5,4	5,1	7,9	7,4	8,7	15,5
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**100**	16,2	27,1	5,5	6,2	4,3	13,7	8,4	6,1	12,5
	încăperi	**100**	16,2	27,1	5,5	6,2	4,3	13,7	8,4	6,1	12,5
	2.3.1. persoane în locuinţe	**100**	17,9	27,0	6,1	6,7	5,4	11,0	5,4	7,0	13,6
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**100**	14,0	33,4	6,6	6,9	4,8	10,3	5,6	5,7	12,6
	încăperi	**100**	14,0	33,4	6,6	6,9	4,8	10,3	5,6	5,7	12,6
	2.4.1. persoane în locuinţe	**100**	15,0	36,1	6,3	5,9	5,0	9,8	4,9	5,4	11,6
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**100**	14,4	38,2	6,4	6,9	6,0	7,7	2,9	5,8	11,6
	încăperi	**100**	14,4	38,2	6,4	6,9	6,0	7,7	2,9	5,8	11,6
	2.5.1. persoane în locuinţe	**100**	16,2	34,5	6,0	5,8	6,6	6,9	3,7	6,3	14,1
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**100**	**20,1**	**23,3**	**7,5**	**4,4**	**2,5**	**11,9**	**7,4**	**6,1**	**16,8**
	1. garaje	**100**	10,7	43,0	3,9	2,8	8,1	4,2	3,9	5,3	18,2
	2. magazii	**100**	28,2	32,7	15,3	6,6	0,6	7,7	0,7	2,2	6,0
	3. grajduri	**100**	15,5	18,2	7,4	5,8	3,9	11,5	11,6	10,1	16,1
	4. şoproane	**100**	12,7	8,9	3,7	4,6	6,3	13,1	12,7	9,2	28,9
	5. altele	**100**	21,9	26,6	5,9	2,9	1,1	13,6	6,6	4,9	16,5

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VI3

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Structură provincii

Tabelul VI3
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după structura indicatorilor selectaţi, pe provinciile istorice

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I	**Clădiri, total**	**100**	**13,2**	**19,9**	**9,7**	**3,6**	**5,8**	**16,2**	**4,6**	**7,9**	**19,1**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**100**	**13,2**	**19,9**	**9,7**	**3,6**	**5,8**	**16,2**	**4,6**	**7,9**	**19,1**
	din care:										
	1.1. particulare	**100**	13,3	20,0	9,7	3,6	5,7	16,3	4,7	7,8	18,8
	1.2. persoane juridice, economice										
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**100**	14,7	17,6	8,8	4,3	6,7	10,4	3,2	9,4	24,9
	1.4. altele	**100**	3,7	9,9	1,4	2,2	10,0	13,0	3,5	10,4	45,9
II	**Corpuri de casă, total**	**100**	**14,0**	**19,7**	**9,7**	**3,6**	**5,6**	**16,9**	**4,3**	**7,6**	**18,6**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**100**	**14,0**	**19,7**	**9,7**	**3,6**	**5,6**	**16,9**	**4,3**	**7,6**	**18,6**
	din care:										
	1.1. înainte de anul 1900	**100**	12,6	15,5	7,4	2,7	7,9	17,5	4,6	8,1	23,8
	1.2. între anii 1901-1920	**100**	14,1	23,2	11,7	3,5	4,2	17,8	3,7	7,0	14,9
	1.3. între 1921-1930	**100**	15,9	21,8	10,8	5,1	4,3	15,9	4,7	7,0	14,5
	1.4. nu se arată	**100**	5,8	8,8	2,9	-	-	-	0,01	23,4	59,1
II_2	**După materialul de construcţie, total**	**100**	**14,0**	**19,7**	**9,7**	**3,6**	**5,6**	**16,9**	**4,3**	**7,6**	**18,6**
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**100**	2,7	14,4	9,7	6,4	12,0	9,2	0,9	12,4	32,4
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**100**	6,8	13,5	9,1	0,6	7,2	5,0	12,3	11,0	34,5
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**100**	21,6	24,8	10,0	4,5	2,8	26,2	0,8	4,0	5,4
	2.4. nu se arată	**100**	1,7	3,2	2,6	-	9,3	-	6,8	47,6	28,7
II_3	**După numărul etajelor, total,**										
	din care:										
	3.1. fără etaj	**100**	14,0	19,7	9,7	3,6	5,6	17,0	4,3	7,4	18,6
	3.2. cu etaje	**100**	7,0	27,3	11,5	1,4	4,0	4,3	2,7	2,3	39,5
	din care:										
	3.2.1. cu un etaj	**100**	7,0	27,3	11,5	1,4	4,0	4,3	2,7	2,3	39,5
	3.2.2. cu 2 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**100**	-	-	0,2	-	0,8	-	4,4	93,7	0,9

		TOTAL	Moldova	Muntenia	Oltenia	Dobrogea	Banat	Basarabia	Bucovina	Crişana şi Maramureş	Transilvania
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**										
	1.1. total locuinţe	**100**	12,7	19,2	13,4	3,7	5,1	15,7	4,3	7,4	18,4
	1.2. total încăperi	**100**	11,9	21,0	14,0	4,2	4,9	16,1	3,6	7,0	17,2
	1.3. total persoane (după recens. clădirilor)	**100**	12,5	19,5	13,5	4,1	5,0	16,5	4,1	7,2	17,5
	1.4. total persoane (după recens. populaţiei)	**100**	12,4	19,3	13,6	4,1	5,0	16,4	4,1	7,3	17,8
III_2	**Locuinţe după număr încăperi şi persoane în locuinţă:**										
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**100**	15,8	14,7	11,1	2,3	5,3	13,6	7,1	8,4	21,6
	încăperi	**100**	15,8	14,7	11,1	2,3	5,3	13,6	7,1	8,4	21,6
	2.1.1. persoane în locuinţe	**100**	15,9	14,7	11,4	2,3	5,5	14,3	7,2	9,0	19,8
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**100**	13,1	17,4	13,0	3,1	5,2	15,7	5,1	7,7	19,8
	încăperi	**100**	13,1	17,4	13,0	3,1	5,2	15,7	5,1	7,7	19,8
	2.2.1. persoane în locuinţe	**100**	13,1	17,1	13,0	3,2	5,2	16,5	5,0	7,2	19,6
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**100**	10,9	20,2	13,4	4,4	5,9	17,1	2,1	8,0	17,9
	încăperi	**100**	10,9	20,2	13,4	4,4	5,9	17,1	2,1	8,0	17,9
	2.3.1. persoane în locuinţe	**100**	11,0	20,1	13,6	4,8	5,8	17,6	2,1	7,9	17,2
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**100**	9,7	31,2	17,5	6,5	2,9	16,7	1,6	4,0	9,9
	încăperi	**100**	9,7	31,2	17,5	6,5	2,9	16,7	1,6	4,0	9,9
	2.4.1. persoane în locuinţe	**100**	9,8	30,8	17,3	7,1	2,8	17,3	1,5	3,9	9,4
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**100**	**12,4**	**20,5**	**10,3**	**3,3**	**4,7**	**16,6**	**3,7**	**3,1**	**25,3**
	1. garaje	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2. magazii	**100**	5,6	34,3	19,4	5,8	6,5	17,7	1,6	3,3	5,8
	3. grajduri	**100**	9,5	16,8	7,4	4,6	8,2	13,0	6,0	4,0	30,5
	4. şoproane	**100**	16,4	10,3	5,2	1,3	7,0	18,6	4,4	5,7	31,2
	5. altele	**100**	13,9	25,8	13,1	2,9	0,2	17,8	2,3	0,7	23,2

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII_1

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele Banat şi Basarabia

Tabelul VII_1
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Banat şi Basarabia

		BANAT				BASARABIA									
		TOTAL	Caraş	Severin	Timiş	TOTAL	Bălţi	Cahul	C. Albă	Hotin	Ismail	Orhei	Soroca	Tighina	Lăpuşna
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	**Clădiri, total**	**21360**	**5292**	**6598**	**9470**	**54048**	**4172**	**3175**	**6061**	**3093**	**14468**	**2413**	**2539**	**7126**	**11001**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**21360**	**5292**	**6598**	**9470**	**54048**	**4172**	**3175**	**6061**	**3093**	**14468**	**2413**	**2539**	**7126**	**11001**
	din care:														
	1.1. particulare	**19869**	4924	6136	8809	52656	4059	3137	5811	3000	14156	2349	2471	6947	10726
	1.2. persoane juridice, economice	**400**	99	124	177	108	13	6	24	2	32	8	6	7	11
	1.3. publice - de stat, judeţ, comună	**701**	173	217	311	908	65	21	170	50	206	30	46	125	194
	1.4. altele	**391**	97	120	174	376	35	11	56	41	74	26	16	46	71
II	**Corpuri de casă, total**	**28188**	**6985**	**8706**	**12497**	**65287**	**5052**	**3761**	**7206**	**3305**	**16640**	**3100**	**2903**	**9168**	**14153**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**28188**	**6985**	**8706**	**12497**	**65287**	**5052**	**3761**	**7206**	**3305**	**16640**	**3100**	**2903**	**9168**	**14153**
	din care:														
	1.1 înainte de anul 1900	**14130**	3478	4365	6287	39073	2044	2101	4510	2484	9518	1956	1918	5712	8829
	1.2. între anii 1901-1920	**6975**	1729	2154	3092	15686	1264	860	1559	560	3865	684	566	2488	3841
	1.3. între anii 1921-1930	**6938**	1719	2143	3076	10241	1679	781	1117	239	3196	440	407	936	1444
	1.4. nu se arată	**146**	60	44	42	287	65	19	20	22	61	17	12	32	39
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**28188**	**6985**	**8706**	**12497**	**65287**	**5052**	**3761**	**7206**	**3305**	**16640**	**3100**	**2903**	**9168**	**14153**
	din care:														
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**20776**	5112	6371	9293	10718	1382	295	1319	482	1946	1609	525	1242	1918
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**2494**	618	770	1106	12039	992	673	713	910	2371	126	747	2165	3343
	2.3. vălătuci, paiantă nuiele etc.	**4655**	1154	1437	2064	42470	2678	2775	5160	1910	12320	1365	1624	5758	8880
	2.4. nu se arată	**263**	102	127	34	60	-	18	14	3	3	-	7	2	12
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**28188**	**6985**	**8706**	**12497**	**65287**	**5052**	**3761**	**7206**	**3305**	**16640**	**3100**	**2903**	**9168**	**14153**
	din care:														
	3.1. fără etaj	**26066**	6459	8051	11556	64599	4799	3760	7120	3332	16554	3077	2815	9098	14045
	3.2. cu etaje	**2123**	525	657	941	748	253	1	86	33	86	23	88	70	108
	din care:									3365					
	3.2.1. cu un etaj	**1443**	357	446	640	689	237	1	83	28	79	20	86	61	94
	3.2.2. cu 2 etaje	**663**	164	205	294	50	14	-	1	5	6	2	2	8	12
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**16**	4	5	7	9	2	-	2	-	1	1	-	1	2

		BANAT				BASARABIA									
		TOTAL	Caraş	Severin	Timiş	TOTAL	Bălţi	Cahul	C. Albă	Hotin	Ismail	Orhei	Soroca	Tighina	Lăpuşna
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III_1	**Locuinţe, încăperi, persoane**														
	1.1. total locuinţe	**43333**	9408	11798	22127	79957	7084	3941	7979	3665	16692	12683	3358	9692	14963
	1.2. total încăperi	**114325**	26765	33560	54000	222104	17658	10427	20546	8612	45624	37945	9745	28126	43422
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**207247**	42401	67808	97038	310653	31982	17657	37306	15054	69215	14763	14274	43680	66721
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**221083**	54972	68654	97457	318338	30658	17903	37625	15329	75583	14783	15001	43838	67617
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**														
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**9229**	1952	2449	4828	10222	1495	602	1479	671	2511	685	338	960	1481
	încăperi	**9229**	1952	2449	4828	10222	1495	602	1479	671	2511	685	338	960	1481
	2.1.1. persoane în locuinţe	**33882**	6773	10722	16387	32132	6145	2180	5920	2083	4834	2320	965	3243	4442
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**14286**	2425	3039	8822	23255	2455	1418	2765	1468	5394	1341	941	2938	4536
	încăperi	**28572**	4849	6079	17644	46510	4910	2835	5529	2935	10788	2682	1882	5876	9072
	2.2.1. persoane în locuinţe	**61281**	9252	14995	37034	94177	9861	5951	12087	6169	22152	5532	3621	11158	17645
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**8893**	1982	2486	4425	28391	1771	1057	2078	884	4584	9191	1148	3018	4660
	încăperi	**26679**	5945	7458	13276	85173	5313	3170	6233	2651	13753	27574	3444	9055	13979
	2.3.1. persoane în locuinţe	**44160**	9330	13926	20904	89989	7662	4941	10007	3687	20964	4096	4996	13445	20191
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**4780**	1230	1543	2007	10246	876	504	984	359	2441	325	574	1645	2539
	încăperi	**19120**	4920	6170	8030	40984	3502	2015	3935	1436	9764	1300	2296	6578	10157
	2.4.1. persoane în locuinţe	**25571**	5599	10416	9556	49912	4198	2506	5495	1690	11462	1588	2616	8002	12354
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**6145**	1820	2281	2044	7843	487	361	674	184	1762	1141	357	1131	1746
	încăperi	**39943**	11829	14825	13289	50980	3168	2346	4380	1196	11450	7415	2321	7353	11352
	2.5.1. persoane în locuinţe	**42353**	11447	17749	13157	44443	4116	2078	3796	1425	9803	1228	2076	7831	12090
	2.6. nu se arată încăperi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**15871**	**3934**	**4901**	**7036**	**74107**	**4520**	**4349**	**9104**	**3087**	**16958**	**2748**	**3058**	**11904**	**18379**
	din care:														
	1. garaje	**675**	167	209	299	353	37	15	97	26	63	21	25	69	-
	2. magazii	**682**	169	210	303	8942	883	651	1587	174	1687	374	375	1263	1949
	3. grajduri	**4221**	1046	1303	1872	12488	487	732	2311	466	2962	183	131	2051	3166
	4. şoproane	**7110**	1762	2196	3152	14763	723	952	1495	1743	4437	465	994	1554	2400
	5. altele	**3183**	789	983	1411	37560	2390	1999	3615	678	7809	1704	1533	6968	10863

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII$_2$

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele Bucovina şi Crişana-Maramureş

Tabelul VII$_2$
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Bucovina şi Crişana-Maramureş

		BUCOVINA						CRIŞANA-MARAMUREŞ				
		TOTAL	Câmpu Lung	Cernăuţi	Rădăuţi	Storojineţ	Suceava	TOTAL	Arad	Bihor	Maramureş	Satu-Mare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	**Clădiri, total**	**35334**	**6809**	**14872**	**5595**	**4087**	**3971**	**36562**	**10605**	**12240**	**3954**	**9763**
I$_1$	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**35334**	**6809**	**14872**	**5595**	**4087**	**3971**	**36562**	**10605**	**12240**	**3954**	**9763**
	din care:											
	1.1. particulare	**34125**	6603	14355	5426	3891	3850	34614	10167	11732	3590	9125
	1.2. persoane juridice, economice	**99**	5	82	4	2	6	228	71	66	21	70
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**629**	134	252	110	63	70	1150	288	365	160	337
	1.4. altele	**480**	66	183	55	131	45	571	79	78	183	231
II	**Corpuri de casă, total**	**36924**	**6909**	**15967**	**5677**	**4223**	**4148**	**44127**	**13018**	**15352**	**4501**	**11256**
II$_1$	**După perioada de construcţie, total,**	**36924**	**6909**	**15967**	**5677**	**4223**	**4148**	**44127**	**13018**	**15352**	**4501**	**11256**
	din care:											
	1.1. înainte de anul 1900	**18544**	3371	8296	2754	1806	2317	21225	6047	6745	2645	5788
	1.2. între anii 1901-1920	**8426**	1684	3238	1384	1222	898	10393	2845	3609	1110	2829
	1.3. între anii 1921-1930	**9860**	1852	4375	1521	1191	921	12337	4043	4948	720	2626
	1.4. nu se arată	**94**	2	58	18	4	12	174	83	51	26	14
II$_2$	**După materialul de construcţie, total,**	**36924**	**6909**	**15967**	**5677**	**4223**	**4148**	**44127**	**13018**	**15352**	**4501**	**11256**
	din care:											
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**10772**	1774	5864	1457	875	802	25019	8241	8318	2569	5891
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**25487**	5095	9821	4186	3311	3074	10671	1020	4504	1668	3479
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**645**	29	282	24	37	273	8379	3727	2502	264	1886
	2.4. nu se arată	**21**	11	-	10	-	-	59	31	28	-	-
II$_3$	**După numărul etajelor, total,**	**36924**	**6909**	**15967**	**5677**	**4223**	**4148**	**44127**	**13018**	**15352**	**4501**	**11256**
	din care:											
	3.1. fără etaj	**34138**	6608	14056	5430	4034	4010	42193	12117	14765	4327	10984
	3.2. cu etaje	**2786**	301	1911	247	189	138	1935	902	586	174	273
	din care:											
	3.2.1. cu un etaj	**2218**	284	1381	233	183	137	1531	665	467	166	233
	3.2.2. cu 2 etaje	**436**	17	398	14	6	1	342	180	117	8	37
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**131**	-	131	-	-	-	63	57	3	-	3
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**1**	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

		BUCOVINA						CRIŞANA-MARAMUREŞ				
		TOTAL	Câmpu Lung	Cernăuţi	Rădăuţi	Storojineţ	Suceava	TOTAL	Arad	Bihor	Maramureş	Satu-Mare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
III$_1$	**Locuinţe, încăperi persoane**											
	1.1. total locuinţe	**62400**	8153	31002	6698	11859	4688	63990	19243	23046	5830	15871
	1.2. total încăperi	**153129**	19849	73094	16306	31734	12146	164210	49627	59437	14216	40930
	1.3. total persoane (după recensă-mântul clădirilor)	**225276**	32496	127323	26701	18829	19927	276584	81783	97950	29400	67451
	1.4. total persoane (după recensă-mântul populaţiei)	**229478**	32510	131429	26693	18830	20016	282850	84515	101325	27284	69726
III$_2$	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**											
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**13680**	1625	8443	1335	1397	880	14255	4199	5029	1564	3463
	încăperi	**13680**	1625	8443	1335	1397	880	14255	4199	5029	1564	3463
	2.1.1. persoane în locuinţe	**43155**	5238	26182	4304	4396	3035	46171	13383	16028	5722	11038
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**22689**	3599	11988	2957	2111	2034	25489	7671	9188	2303	6327
	încăperi	**45378**	7198	23976	5914	4222	4068	50978	15343	18375	4606	12654
	2.2.1. persoane în locuinţe	**88622**	14011	47001	11513	8043	8054	104930	31337	37532	10215	25846
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**17455**	1637	5842	1345	7794	837	12674	3848	4610	1042	3174
	încăperi	**52366**	4912	17526	4035	23382	2511	38021	11545	13829	3125	9522
	2.3.1. persoane în locuinţe	**44372**	6850	24733	5628	3394	3767	57453	17310	20732	5134	14277
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**5615**	913	3036	750	355	561	5704	1746	2091	427	1440
	încăperi	**22460**	3653	12144	3000	1420	2243	22820	6985	8365	1709	5761
	2.4.1. persoane în locuinţe	**25066**	4080	13388	3352	1662	2584	27527	8310	9952	2411	6854
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**2961**	379	1693	311	202	376	5867	1778	2129	494	1466
	încăperi	**19246**	2461	11005	2022	1313	2445	38137	11556	13838	3213	9530
	2.5.1. persoane în locuinţe	**24061**	2318	16019	1904	1334	2486	40501	11442	13704	5918	9437
	2.6. nu se arată încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.6.1. nu se arată persoane	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**46438**	**8993**	**18596**	**7390**	**6305**	**5154**	**37776**	**8181**	**9981**	**4695**	**14919**
	din care:											
	1. garaje	**323**	58	161	48	29	27	439	199	103	26	111
	2. magazii	**836**	113	459	93	88	83	2541	796	811	190	744
	3. grajduri	**12666**	2514	4764	2066	1954	1368	10990	2197	3218	1889	3686
	4. şoproane	**14325**	3366	5892	2766	1220	1081	10331	2676	3148	1087	3420
	5. altele	**18288**	2942	7320	2417	3014	2595	13474	2311	2701	1504	6958

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII3

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele din Transilvania

Tabelul VII3
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Transilvania

		TRANSILVANIA																
		TOTAL	Alba	Braşov	Ciuc	Cluj	Făgăraş	Hune-doara	Mureş	Năsăud	Odorhei	Sălaj	Sibiu	Someş	T. Mică	T. Mare	Trei Scaune	Turda
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I	**Clădiri, total**	**72007**	**5930**	**6554**	**2557**	**11440**	**1116**	**7339**	**6190**	**2602**	**1511**	**5382**	**4948**	**3447**	**4687**	**2408**	**2562**	**3334**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**72007**	**5930**	**6554**	**2557**	**11440**	**1116**	**7339**	**6190**	**2602**	**1511**	**5382**	**4948**	**3447**	**4687**	**2408**	**2562**	**3334**
	din care:																	
	1.1. particulare	**66516**	5515	5997	2342	10605	1021	6716	5758	2396	1406	5081	4527	3169	4288	2202	2401	3092
	1.2. persoane juridice, economice	**1541**	93	193	114	161	32	216	97	36	16	37	146	37	193	99	23	48
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**1939**	173	165	48	353	28	186	180	109	22	107	124	126	102	52	61	103
	1.4. altele	**2010**	150	198	53	321	34	222	155	61	67	156	150	115	104	55	77	92
II	**Corpuri de casă, total**	**85791**	**7358**	**7956**	**2783**	**14086**	**1354**	**8910**	**7681**	**2853**	**1786**	**6181**	**6007**	**3713**	**5300**	**2722**	**2996**	**4105**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**85791**	**7358**	**7956**	**2783**	**14086**	**1354**	**8910**	**7681**	**2853**	**1786**	**6181**	**6007**	**3713**	**5300**	**2722**	**2996**	**4105**
	din care:																	
	1.1. înainte de anul 1900	**35132**	2766	2925	1259	4732	497	3274	2888	1512	1084	3407	2208	2075	2287	1175	1664	1379
	1.2. între anii 1901-1920	**15962**	1883	1080	749	2602	184	1209	1966	470	322	1305	815	782	826	425	585	759
	1.3. între anii 1921-1930	**24550**	2027	2632	546	5372	448	2947	2116	433	217	879	1987	603	1522	782	473	1566
	1.4. nu se arată	**10148**	682	1320	229	1381	224	1480	712	438	163	589	996	254	664	340	274	402
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**85791**	**7358**	**7956**	**2783**	**14086**	**1354**	**8910**	**7681**	**2853**	**1786**	**6181**	**6007**	**3713**	**5300**	**2722**	**2996**	**4105**
	din care:																	
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**62800**	5371	6449	1013	10424	1098	7221	5608	1789	702	3338	4868	3306	4890	2513	1172	3038
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**16606**	1152	1305	1766	2527	222	1461	1203	1042	997	906	985	255	170	87	1792	736
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**6186**	834	163	4	1135	28	183	871	22	17	1937	124	152	240	123	22	331
	2.4. nu se arată	**200**	1	39	-	-	6	46	-	-	70	-	30	-	0	-1	9	-
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**85791**	**7358**	**7956**	**2783**	**14086**	**1354**	**8910**	**7681**	**2853**	**1786**	**6181**	**6007**	**3713**	**5300**	**2722**	**2996**	**4105**
	din care:																	
	3.1. fără etaj	**75797**	6837	6215	2658	12986	1058	6960	7138	2486	1561	6057	4692	3570	4620	2373	2801	3785
	3.2. cu etaje	**9780**	520	1694	125	1101	289	1897	543	367	155	124	1278	143	680	349	194	321
	din care:																	
	3.2.1. cu un etaj	**8536**	459	1481	122	887	253	1659	479	353	151	112	1118	138	588	302	175	259
	3.2.2. cu 2 etaje	**1088**	53	197	3	160	34	220	56	13	3	12	149	4	80	41	17	46
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**155**	8	16	-	53	3	17	8	1	1	-	12	1	12	6	2	15
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**1**	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**217**	1	47	-	-	8	54	-	-	70	-	37	-	-	-	-	-
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**																	
	1.1. total locuinţe	**135642**	10366	14493	3443	26122	2468	16229	10822	4067	2139	7637	10941	5154	6777	3482	3888	7614
	1.2. total încăperi	**337758**	27501	36586	8899	56557	6229	40967	28710	10810	5752	20995	27619	13465	17706	9096	10378	16488
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**560598**	46659	57891	15216	1E+05	9855	64823	48708	17778	8600	32019	43703	21837	28715	14750	15472	30371

		TRANSILVANIA																
		TOTAL	Alba	Braşov	Ciuc	Cluj	Făgăraş	Hune-doara	Mureş	Năsăud	Odorhei	Sălaj	Sibiu	Someş	T. Mică	T. Mare	Trei Scaune	Turda
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**562217**	45694	58289	15150	106217	10105	64911	47846	17729	8484	31907	44168	21737	28544	14785	15944	30707
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane**																	
	în locuinţă:																	
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**37789**	2679	3825	753	9985	651	4283	2796	836	495	1478	2888	1092	1435	738	944	2911
	încăperi	**37789**	2679	3825	753	9985	651	4283	2796	836	495	1478	2888	1092	1435	738	944	2911
	2.1.1. persoane în locuinţe	**112750**	8627	11031	2515	28764	1878	12351	9005	2500	1294	4442	8327	3669	4825	2479	2659	8384
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**47646**	3554	4970	1291	9209	847	5565	3710	1481	685	2716	3752	1983	2608	1340	1251	2684
	încăperi	**95288**	7108	9939	2582	18417	1693	11130	7420	2963	1371	5431	7504	3965	5215	2679	2503	5368
	2.2.1. persoane în locuinţe	**185830**	14611	18211	5377	36901	3101	20392	15253	5784	2630	10409	13748	8034	10564	5427	4633	10755
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**25808**	1897	3025	769	3552	515	3388	1981	956	474	1768	2283	1113	1463	751	838	1035
	încăperi	**77426**	5690	9075	2308	10656	1546	10163	5942	2867	1422	5305	6850	3339	4390	2254	2514	3105
	2.3.1. persoane în locuinţe	**111885**	8643	12726	3657	15604	2166	14250	9022	4062	2034	7440	9608	4947	6505	3342	3330	4549
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**12538**	1005	1451	335	1779	247	1625	1050	407	273	845	1095	486	639	329	454	518
	încăperi	**50147**	4021	5802	1339	7114	990	6498	4199	1628	1092	3380	4379	1946	2557	1315	1814	2073
	2.4.1. persoane în locuinţe	**58924**	4849	6663	1755	8688	1134	7462	5062	1793	1265	3808	5030	2278	2996	1538	2071	2532
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**11861**	1231	1222	295	1598	207	1368	1285	387	211	831	923	480	632	325	400	466
	încăperi	**77106**	8003	7945	1916	10384	1349	8892	8353	2515	1373	5402	5998	3123	4109	2111	2603	3030
	2.5.1. persoane în locuinţe	**91207**	9929	9259	1913	14243	1576	10368	10365	3638	1378	5920	6990	2909	3825	1965	2778	4151
	2.6. nu se arată încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.6.1. nu se arată persoane	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**105107**	**8496**	**8701**	**4597**	**18086**	**1481**	**9743**	**8870**	**4841**	**2491**	**7061**	**6569**	**4787**	**6924**	**3233**	**3956**	**5271**
	din care:																	
	1. garaje	**1526**	133	188	53	213	32	211	138	48	26	49	142	57	75	39	61	61
	2. magazii	**6923**	533	790	142	1703	134	885	556	177	56	72	596	135	177	91	379	497
	3. grajduri	**17541**	1341	1116	1580	2308	189	1250	1399	1165	484	1425	842	1000	1315	676	778	673
	4. şoproane	**32671**	2232	3511	1731	3083	598	3932	2331	865	756	1427	2650	2543	3345	1718	1050	899
	5. altele	**45813**	4258	3096	1092	10779	527	3464	4446	2586	1169	4087	2338	1052	1382	710	1687	3140
	6. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII$_4$

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele din Moldova

Tabelul VII$_4$
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Moldova

		MOLDOVA													
		TOTAL	Iaşi	Botoşani	Bacău	Fălciu	Roman	Dorohoi	Baia	Tutova	Vaslui	Neamţ	Putna	Covurlui	Tecuci
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	**Clădiri, total**	**102766**	**13101**	**10249**	**8784**	**3745**	**5020**	**9183**	**5546**	**4897**	**2724**	**9320**	**12613**	**14308**	**3276**
I$_1$	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**102766**	**13101**	**10249**	**8784**	**3745**	**5020**	**9183**	**5546**	**4897**	**2724**	**9320**	**12613**	**14308**	**3276**
	din care:														
	1.1. particulare	**98098**	12392	9695	8309	3540	4748	8920	5388	4757	2646	8935	12093	13533	3142
	1.2. persoane juridice, economice	**573**	79	62	53	23	30	28	17	15	8	63	85	86	24
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**2472**	356	279	239	102	137	128	78	69	38	241	327	389	89
	1.4. altele	**1623**	274	214	183	79	105	106	64	56	32	81	108	300	21
II	**Corpuri de casă, total**	**118787**	**15713**	**12293**	**10536**	**4490**	**6021**	**9978**	**6026**	**5321**	**2960**	**10537**	**14260**	**17161**	**3491**
II$_1$	**După perioada de construcţie, total,**	**118787**	**15713**	**12293**	**10536**	**4490**	**6021**	**9978**	**6026**	**5321**	**2960**	**10537**	**14260**	**17161**	**3491**
	din care:														
	1.1. înainte de anul 1900	**54091**	7264	5682	4870	2077	2783	4287	2590	2286	1272	4912	6648	7933	1487
	1.2. între anii 1901-1920	**25141**	2539	1987	1703	726	972	3101	1888	1600	911	2601	3522	2773	818
	1.3. între anii 1921-1930	**39429**	5910	4624	3963	1688	2265	2558	1544	1364	759	3023	4090	6455	1186
	1.4. nu se arată	**127**	-	-	-	-	-	32	5	71	19	-	-	-	-
II$_2$	**După materialul de construcţie, total,**	**118787**	**15713**	**12293**	**10536**	**4490**	**6021**	**9978**	**6026**	**5321**	**2960**	**10537**	**14260**	**17161**	**3491**
	din care:														
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**45175**	7325	5731	4911	2093	2808	1566	946	835	465	4014	5432	8000	1049
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**10984**	1556	1217	1043	444	597	1006	608	536	298	788	1081	1699	111
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**62614**	6832	5345	4581	1953	2617	7405	4473	3948	2197	5735	7740	7461	2327
	2.4. nu se arată	**13**	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	6	1	4
II$_3$	**După numărul etajelor, total,**	**118787**	**15713**	**12293**	**10536**	**4490**	**6021**	**9978**	**6026**	**5321**	**2960**	**10537**	**14260**	**17161**	**3491**
	din care:														
	3.1. fără etaj	**112240**	14386	11254	9646	4112	5513	9852	5951	5254	2923	10278	13910	15711	3450
	3.2. cu etaje	**6531**	1327	1039	889	369	508	125	76	67	37	257	348	1449	40
	din care:														
	3.2.1. cu un etaj	**5915**	1203	942	807	344	461	122	74	65	37	218	295	1313	34
	3.2.2. cu 2 etaje	**457**	101	78	67	18	38	3	2	2	1	13	17	111	6
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**132**	22	18	14	7	9	-	-	-	-	16	22	24	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**27**	1	-	-	-	-	-	-	-	-	11	14	1	-
	3.3. nu se arată	**14**	-	-	1	9	-	-	-	-	-	1	1	1	1

		MOLDOVA													
		TOTAL	Iaşi	Botoşani	Bacău	Fălciu	Roman	Dorohoi	Baia	Tutova	Vaslui	Neamţ	Putna	Covurlui	Tecuci
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**														
	1.1. total locuinţe	**159266**	25568	20002	17143	7307	9797	9844	5946	5250	2921	10101	13669	27922	3796
	1.2. total încăperi	**406867**	63272	49502	42426	18081	24244	24369	14719	12994	7233	29359	39728	69096	11844
	1.3. total persoane (după recensă-mântul clădirilor)	**681988**	106434	83266	71364	30417	40786	43888	26507	23403	13019	46562	63012	116239	17091
	(1.4. total persoane după recensământul populaţiei)	**688162**	108142	84022	72044	30693	41036	43802	26542	23340	13004	46568	63235	118520	17214
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**														
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**39154**	6889	5388	4618	1969	2640	1982	1197	1057	588	2017	2729	7523	557
	încăperi	**39154**	6889	5388	4618	1969	2640	1982	1197	1057	588	2017	2729	7523	557
	2.1.1. persoane în locuinţe	**121155**	20729	16217	13899	5924	7943	7014	4236	3740	2081	6372	8623	22639	1738
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**58056**	9274	7255	6218	2650	3554	4166	2516	2221	1236	3287	4448	10128	1103
	încăperi	**116112**	18548	14510	12436	5300	7107	8332	5032	4443	2472	6574	8896	20257	2205
	2.2.1. persoane în locuinţe	**233325**	36201	28321	24273	10346	13873	18090	10926	9647	5366	13638	18457	39536	4651
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**33402**	5003	3914	3354	1430	1916	2281	1378	1217	677	2462	3332	5464	974
	încăperi	**100204**	15008	11742	10063	4289	5749	6843	4134	3650	2031	7385	9996	16391	2923
	2.3.1. persoane în locuinţe	**146791**	21841	17087	14644	6242	8370	10371	6264	5530	3076	10710	14493	23853	4310
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**13941**	2316	1812	1553	661	887	795	480	424	236	719	972	2529	557
	încăperi	**55766**	9265	7247	6211	2645	3548	3179	1922	1696	945	2874	3888	10117	2229
	2.4.1. persoane în locuinţe	**76021**	11179	8746	7496	3195	4284	3842	2321	2049	1140	7106	9616	12209	2838
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**14712**	2087	1633	1400	597	800	620	375	330	184	1617	2187	2278	604
	încăperi	**95631**	13562	10615	9097	3878	5201	4032	2434	2148	1198	10509	14219	14809	3929
	2.5.1. persoane în locuinţe	**104698**	16484	12896	11052	4711	6317	4570	2760	2437	1356	8736	11823	18002	3554
	2.6. nu se arată încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.6.1. nu se arată persoane	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**125496**	**15301**	**11971**	**10259**	**4372**	**5863**	**12639**	**7633**	**6740**	**3749**	**11229**	**15197**	**16710**	**3833**
	din care:														
	1. garaje	**897**	146	115	99	41	56	44	26	23	13	59	81	160	34
	2. magazii	**32763**	4948	3872	3319	1414	1896	727	439	387	216	3777	5112	5405	1251
	3. grajduri	**16890**	1132	885	758	323	434	2612	1578	1393	775	2112	2858	1236	794
	4. şoproane	**14279**	2002	1566	1342	572	767	1408	850	751	418	936	1267	2186	214
	5. altele	**60666**	7072	5531	4742	2023	2710	7848	4740	4185	2328	4344	5879	7723	1541

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII5

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele din Muntenia

Tabelul VII5
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Muntenia

		MUNTENIA													
		TOTAL	Argeş	Brăila	Buzău	Dâm-bo-viţa	Prahova	Rm. Sărat	Vlaşca	Ilfov	Muscel	Ialomiţa	Olt	Teleor-man	Bucureşti
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	**Clădiri, total**	**155135**	**4905**	**9276**	**7506**	**6716**	**21327**	**2981**	**6024**	**2228**	**2901**	**6687**	**2004**	**12073**	**70507**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**155135**	**4905**	**9276**	**7506**	**6716**	**21327**	**2981**	**6024**	**2228**	**2901**	**6687**	**2004**	**12073**	**70507**
	din care:														
	1.1. particulare	**149259**	4666	9033	7326	6503	20535	2894	5799	2145	2809	6438	1945	11719	67447
	1.2. persoane juridice, economice	**1460**	37	82	37	28	356	21	29	11	12	33	14	85	715
	1.3. publice - de stat, judeţ, comună	**3448**	154	44	101	160	277	42	160	59	69	178	29	171	2004
	1.4. altele	**963**	47	117	42	25	159	24	35	12	10	38	15	98	341
II	**Corpuri de casă, total**	**185157**	**5682**	**11597**	**8351**	**7532**	**25256**	**3146**	**6611**	**2445**	**3253**	**7338**	**2115**	**12740**	**89091**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**185157**	**5682**	**11597**	**8351**	**7532**	**25256**	**3146**	**6611**	**2445**	**3253**	**7338**	**2115**	**12740**	**89091**
	din care:														
	1.1 înainte de anul 1900	**70682**	2041	5399	3660	2755	11478	2080	2125	786	1190	2359	1354	8584	26871
	1.2. între anii 1901-1920	**46095**	1669	2666	1994	2086	6477	371	1693	626	901	1879	249	1503	23982
	1.3. între anii 1921-1930	**67264**	1954	3500	2643	2675	7216	638	2778	1028	1156	3083	429	2584	37581
	1.4. nu se arată	**1115**	18	31	54	16	85	57	14	6	7	16	83	70	657
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**185157**	**5682**	**11597**	**8351**	**7532**	**25256**	**3146**	**6611**	**2445**	**3253**	**7338**	**2115**	**12740**	**89091**
	din care:														
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**112112**	4075	6890	3719	4693	13059	1298	2325	860	2027	2581	873	5258	64454
	2.2. lemn și combinaţii cu lemn	**21342**	765	776	714	1078	2302	61	198	74	466	221	41	249	14397
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**51678**	842	3930	3918	1761	9887	1786	4077	1509	760	4536	1198	7233	10241
	2.4. nu se arată	**25**	-	-	-	-	9	-	10	2	-	-	3	1	-
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**185157**	**5682**	**11597**	**8351**	**7532**	**25256**	**3146**	**6611**	**2445**	**3253**	**7338**	**2115**	**12740**	**89091**
	din care:														
	3.1. fără etaj	**166906**	5231	10769	8026	7258	23690	3024	6430	2378	3134	7138	2033	12248	75547
	3.2. cu etaje	**18242**	451	828	325	274	1566	122	180	66	119	200	82	492	13537
	din care:														
	3.2.1. cu un etaj	**15213**	439	771	303	267	1299	121	171	63	116	190	81	488	10904
	3.2.2. cu 2 etaje	**2680**	12	51	20	6	234	1	4	1	3	4	1	4	2339

		MUNTENIA													
		TOTAL	Argeş	Brăila	Buzău	Dâm-bo-viţa	Prahova	Rm. Sărat	Vlaşca	Ilfov	Muscel	Ialomiţa	Olt	Teleor-man	Bucureşti
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**345**	-	3	2	1	32	-	5	2	-	6	-	-	294
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**4**	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	**8**	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	7
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**														
	1.1. total locuinţe	**267093**	6691	17626	9505	7165	27041	3340	7117	2632	3094	7902	2246	13525	159209
	1.2. total încăperi	**777330**	20976	56521	30908	19894	81363	11322	21333	7887	8591	23681	7613	45852	441389
	1.3. total persoane (după recensă-mântul clădirilor)	**1098718**	28836	66870	42475	33154	115152	14370	30630	11329	14320	34001	9662	58200	639719
	1.4. total persoane (după recensă-mântul populaţiei)	**1098718**	28836	66870	42475	33154	115152	14370	30630	11329	14320	34001	9662	58200	639719
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**														
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**54362**	1389	1946	1410	1039	4480	388	785	291	449	872	261	1570	39482
	încăperi	**54362**	1389	1946	1410	1039	4480	388	785	291	449	872	261	1570	39482
	2.1.1. persoane în locuinţe	**162739**	4156	5488	4456	3266	13384	1107	2325	860	1411	2581	745	4484	118476
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**84615**	1724	5793	2379	3007	8186	822	2436	901	1298	2704	553	3328	51484
	încăperi	**169229**	3448	11585	4757	6013	16372	1644	4872	1802	2596	5409	1106	6656	102969
	2.2.1. persoane în locuinţe	**308535**	6580	19126	9379	12824	31065	3078	9617	3557	5540	10676	2070	12467	182556
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**56010**	1410	4294	2385	1565	6640	837	2020	747	675	2243	563	3390	29241
	încăperi	**168025**	4229	12881	7154	4694	19921	2511	6059	2240	2026	6728	1689	10169	87724
	2.3.1. persoane în locuinţe	**221403**	5974	17062	10605	6989	29021	3540	9167	3390	3019	10175	2380	14335	105746
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**33200**	875	2501	1628	782	3874	650	1034	382	338	1147	437	2633	16919
	încăperi	**132798**	3498	10003	6513	3129	15497	2600	4135	1529	1351	4589	1747	10532	67675
	2.4.1. persoane în locuinţe	**183502**	3983	10026	7746	3961	18386	3037	5357	1981	1710	5946	2042	12301	107026
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**38911**	1294	3093	1704	772	3861	643	843	312	334	936	432	2604	22083
	încăperi	**252918**	8411	20107	11074	5019	25093	4180	5482	2026	2168	6083	2810	16925	143540
	2.5.1. persoane în locuinţe	**222842**	8142	15169	10289	6114	23296	3608	4165	1541	2641	4623	2426	14612	126216
	2.6. nu se arată încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.6.1. nu se arată persoane	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**145191**	**5790**	**10437**	**7572**	**8716**	**23719**	**3145**	**7483**	**2768**	**3765**	**8306**	**2115**	**12736**	**48639**
	din care:														
	1. garaje	**3595**	87	79	64	20	494	30	39	14	8	44	21	122	2573
	2. magazii	**37944**	3291	3659	3093	2873	10069	1059	2620	969	1241	2909	712	4289	1160
	3. grajduri	**19820**	572	735	1270	1399	3187	501	1603	593	604	1779	337	2030	5210
	4. şoproane	**10049**	400	2558	634	696	2151	227	806	298	301	895	153	920	10
	5. altele	**73782**	1439	3406	2511	3729	7818	1327	2415	893	1611	2680	892	5375	39686

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII6

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Urban, Judeţele Oltenia şi Dobrogea

Tabelul VII6
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul urban*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Oltenia şi Dobrogea

			OLTENIA					DOBROGEA				
		TOTAL	Dolj	Gorj	Mehedinţi	Romanaţi	Vâlcea	TOTAL	Tulcea	Caliacra	Constanţa	Durostor
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	**Clădiri, total**	**38410**	**16253**	**2590**	**6217**	**6267**	**7083**	**36853**	**9395**	**8088**	**12770**	**6600**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**38410**	**16253**	**2590**	**6217**	**6267**	**7083**	**36853**	**9395**	**8088**	**12770**	**6600**
	din care:											
	1.1. particulare	**36998**	15647	2509	6020	6085	6737	35662	9058	7877	12299	6428
	1.2. persoane juridice, economice	**215**	79	11	26	45	54	67	29	38	114	31
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**956**	432	62	149	91	222				60	84
	1.4. altele	**242**	95	9	22	46	70	585	159	71	298	57
II	**Corpuri de casă, total**	**42528**	**17835**	**2905**	**6972**	**6613**	**8203**	**42559**	**10365**	**8936**	**15966**	**7292**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**42528**	**17835**	**2905**	**6972**	**6613**	**8203**	**42559**	**10365**	**8936**	**15966**	**7292**
	din care:											
	1.1. înainte de anul 1900	**15401**	5734	1062	2550	3107	2948	21060	5143	3923	8581	3413
	1.2. între anii 1901-1920	**10760**	4567	804	1930	1050	2409	10434	2542	2008	4245	1639
	1.3. între anii 1921-1930	**16245**	7495	1032	2477	2420	2821	10833	2605	2989	3042	2197
	1.4. nu se arată	**122**	39	6	15	37	25	231	75	16	98	42
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**42528**	**17835**	**2905**	**6972**	**6613**	**8203**	**42559**	**10365**	**8936**	**15966**	**7292**
	din care:											
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**21039**	6272	1810	4344	2729	5884	19651	2219	4376	9486	3570
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**3183**	535	416	998	130	1104	13679	4993	4194	1069	3423
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**18296**	11025	679	1629	3747	1216	9219	3143	366	5411	299
	2.4. nu se arată	**11**	3	-	-	8	-	11	11	-	-	-
II_3	**Corpuri de casă**	**42528**	**17835**	**2905**	**6972**	**6613**	**8203**	**42559**	**10365**	**8936**	**15966**	**7292**
	După numărul etajelor, total,	**42528**	**17835**	**2905**	**6972**	**6613**	**8203**	**42559**	**10365**	**8936**	**15966**	**7292**
	din care:											
	3.1. fără etaj	**40775**	17348	2800	6717	6357	7553	39521	9887	8155	14825	6654
	3.2. cu etaje	**1753**	486	105	255	257	650	3039	479	781	1142	637
	din care:											
	3.2.1. cu un etaj	**1699**	461	102	248	254	634	2869	464	740	1062	603
	3.2.2. cu 2 etaje	**41**	11	3	7	3	17	148	14	35	70	29
	3.2.3. cu 3-4 etaje	**14**	14	-	-	-	-	15	1	5	5	4
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	**-**	-	-	-	-	-	7	-	1	5	1
	3.3. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-		-	-	-	-

			OLTENIA					DOBROGEA				
		TOTAL	Dolj	Gorj	Mehedinţi	Romanaţi	Vâlcea	TOTAL	Tulcea	Caliacra	Constanţa	Durostor
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**											
	1.1. total locuinţe	**45282**	19203	2764	6632	7022	9661	50802	9488	9387	24266	7661
	1.2. total încăperi	**138172**	57557	7678	18415	24243	30279	153044	29232	25326	77816	20670
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**197969**	82641	12788	30690	30216	41634	207459	41102	40911	92061	33385
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**221691**	90242	12783	30760	31630	56276	210043	41868	41145	93752	33278
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**											
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**6301**	2117	401	962	816	2005	6751	903	1745	2678	1425
	încăperi	**6301**	2117	401	962	816	2005	6751	903	1745	2678	1425
	2.1.1. persoane în locuinţe	**18884**	6272	1260	3023	2328	6001	20775	3009	5623	7555	4588
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**14733**	6572	1160	2783	1728	2490	17327	3106	3439	7975	2807
	încăperi	**29466**	13145	2319	5566	3456	4980	34652	6211	6878	15950	5613
	2.2.1. persoane în locuinţe	**58739**	25947	4947	11871	6473	9501	64506	12237	14283	26331	11655
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**11295**	5449	603	1448	1760	2035	12846	2862	2243	5911	1830
	încăperi	**33888**	16348	1810	4344	5281	6105	38540	8586	6729	17734	5491
	2.3.1. persoane în locuinţe	**49965**	24732	2696	6470	7442	8625	55510	12934	10163	23490	8923
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**6553**	2789	302	725	1475	1262	6843	1391	1106	3443	903
	încăperi	**26213**	11155	1209	2898	5901	5050	27372	5563	4424	13773	3612
	2.4.1. persoane în locuinţe	**31784**	14453	1528	3666	6387	5750	29786	6417	5268	13802	4299
	2.5. locuinţe cu 5 încăperi şi peste	**6508**	2276	298	714	1352	1868	7036	1226	854	4259	697
	încăperi	**42305**	14792	1939	4644	8790	12140	45729	7968	5550	27681	4530
	2.5.1. persoane în locuinţe	**38598**	11237	2358	5660	7586	11757	37511	6505	5574	20883	4549
	2.6. nu se arată încăperi	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2.6.1. nu se arată persoane	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	**Dependinţe, total,**	**46594**	**20189**	**3362**	**8069**	**6613**	**8360**	**27460**	**4157**	**4919**	**14370**	**4014**
	din care:											
	1. garaje	**324**	106	8	18	65	127	237	34	52	109	42
	2. magazii	**17818**	7069	1109	2660	2229	4752	7658	1440	650	5037	531
	3. grajduri	**8038**	4324	540	1295	1053	826	6328	2370	1622	1012	1324
	4. şoproane	**4144**	2174	269	644	479	579	5183	313	742	3522	606
	5. altele	**16270**	6515	1437	3453	2788	2076	8054	-	1853	4689	1512

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII7

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Banat şi Basarabia

Tabelul VII7
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Banat şi Basarabia

		BANAT				BASARABIA									
		TOTAL	Caraş	Timiş	Severin	TOTAL	Bălţi	Cahul	C. Albă	Hotin	Ismail	Orhei	Soroca	Tichina	Lăpuşna
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	**Clădiri, total**	**187426**	**42506**	**99342**	**45578**	**524653**	**78454**	**34586**	**57779**	**82585**	**28522**	**57836**	**66613**	**51849**	**66429**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**187426**	**42506**	**99342**	**45578**	**524653**	**78454**	**34586**	**57779**	**82585**	**28522**	**57836**	**66613**	**51849**	**66429**
	din care:														
	1.1. particulare	**181989**	41273	96460	44256	517563	76774	34150	56676	81812	28201	57298	65779	51038	65835
	1.2. persoane juridice, economice	**802**	182	425	195	266	36	15	81	19	16	18	39	31	11
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**3133**	710	1661	762	4862	435	395	871	632	278	457	532	710	552
	1.4. altele	**1503**	341	796	366	1962	1209	26	151	122	27	63	263	70	31
II	**Corpuri de casă, total**	**194862**	**44192**	**103283**	**47387**	**586677**	**86524**	**41825**	**68170**	**85910**	**35808**	**65508**	**71566**	**61175**	**70191**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**194862**	**44192**	**103283**	**47387**	**586677**	**86524**	**41825**	**68170**	**85910**	**35808**	**65508**	**71566**	**61175**	**70191**
	din care:														
	1.1. înainte de anul 1900	**105067**	23708	56086	25273	232810	32294	14413	27195	34356	12473	32014	28938	23869	27258
	1.2. între anii 1901-1920	**47208**	10706	25022	11480	197670	28331	14721	22627	28560	13871	19963	24331	21121	24145
	1.3. între anii 1921-1930	**41162**	9335	21817	10010	156197	25899	12691	18348	22994	9464	13531	18297	16185	18788
	1.4. nu se arată	**1425**	443	358	624	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**194862**	**44192**	**103283**	**47387**	**586677**	**86525**	**41825**	**68169**	**85909**	**35808**	**65509**	**71566**	**61175**	**70191**
	din care:														
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**68820**	15630	36430	16760	55367	1422	435	19405	4165	402	14501	8980	3685	2372
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**74517**	16899	39497	18121	48999	6007	131	299	24774	15	5688	10609	690	786
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**51185**	11608	27130	12447	482311	79095	41259	48466	56970	35391	45320	51977	56800	67033
	2.4. nu se arată	**340**	55	226	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**194862**	**44192**	**103283**	**47387**	**586676**	**86524**	**41825**	**68169**	**85909**	**35808**	**65509**	**71566**	**61175**	**70191**
	din care:														
	3.1. fără etaj	**194357**	44078	103015	47264	586206	86470	41822	68085	85859	35805	65412	71465	61146	70142
	3.2. cu etaje	**444**	101	235	108	470	54	3	84	50	3	97	101	29	49
	3.3. nu se arată	**61**	13	33	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

		BANAT				BASARABIA									
		TOTAL	Caraş	Timiş	Severin	TOTAL	Bălţi	Cahul	C. Albă	Hotin	Ismail	Orhei	Soroca	Tichina	Lăpuşna
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
III_1	**Locuinţe, încăperi şi persoane**														
	1.1. total locuinţe	**176029**	39921	93301	42807	541053	82634	36316	62533	86727	29438	59372	70218	53245	60570
	1.2. total încăperi	**389554**	88345	206476	94733	1273777	175871	84956	165991	177883	80527	142862	171618	128214	145855
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**759833**	172320	402738	184775	2489050	354890	178359	302909	377636	149343	263263	301021	262740	298889
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**757331**	171106	402991	183234	2497665	356961	178970	304024	377183	149507	265491	301534	263721	300274
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**														
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**34867**	7907	18481	8479	89210	18536	6422	8370	19017	3017	7218	9288	8113	9229
	încăperi	**34867**	7907	18481	8479	89210	18536	6422	8370	19017	3017	7218	9288	8113	9229
	2.1.1. persoane în locuinţe	**129716**	29418	68754	31544	337821	66838	25754	33702	69190	12358	25449	31299	34259	38972
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**81081**	18388	42976	19717	242129	40453	15635	21150	48661	9465	27814	29090	23326	26535
	încăperi	**162164**	36776	85953	39435	484259	80906	31271	42301	97322	18930	55628	58180	46651	53070
	2.2.1. persoane în locuinţe	**346256**	78526	183528	84202	1098654	176448	75215	97955	218374	45267	121393	122842	112819	128341
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi														
	încăperi	**143398**	32522	76005	34871	415651	54463	29320	50197	43960	27733	52028	69627	41319	47004
	2.3.1. persoane în locuinţe	**222574**	50477	117972	54125	673149	84315	51215	83889	68585	48186	81259	104767	70609	80324
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**12281**	2785	6509	2987	71165	5491	4486	16281	4396	7712	6997	8631	8033	9138
	încăperi	**49125**	11140	26037	11948	284657	21966	17943	65123	17584	30847	27988	34523	32131	36552
	2.4.1. persoane în locuinţe	**61287**	13899	32484	14904	379426	27289	26175	87363	21487	43532	35162	42113	45053	51252
IV	**Dependinţe, total,**	**260750**	**59134**	**138206**	**63410**	**924546**	**109139**	**71812**	**160398**	**153174**	**71384**	**104962**	**97858**	**103731**	**52088**
	din care:														
	1. magazii	**36424**	8260	19306	8858	98425	3645	11244	15150	10394	9487	16769	9032	13592	9112
	2. grajduri	**127292**	28868	67469	30955	200863	14061	20206	53535	23947	21121	10033	11504	29527	16929
	3. şoproane	**91770**	20812	48641	22317	243079	40760	9760	30456	56534	7684	24938	31454	16609	24884
	4. altele	**5264**	1194	2790	1280	382179	50673	30602	61257	62299	33092	53222	45868	44003	1163
	5. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII8

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Bucovina şi Crişana-Maramureş

Tabelul VII8
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Bucovina şi Crişana-Maramureş

			BUCOVINA					CRIŞANA-MARAMUREŞ				
		TOTAL	Câmpu Lung	Cernăuţi	Rădăuţi	Storojineţ	Suceava	TOTAL	Arad	Bihor	Maramureş	Satu-Mare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	**Clădiri, total**	**149657**	**15752**	**42724**	**30790**	**36336**	**24055**	**254632**	**86816**	**88650**	**29543**	**49623**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**149657**	**15752**	**42724**	**30790**	**36336**	**24055**	**254632**	**86816**	**88650**	**29543**	**49623**
	din care:											
	1.1. particulare	**147445**	15508	42234	30315	35774	23614	248015	84876	86375	28816	47948
	1.2. persoane juridice, economice	**179**	32	7	62	74	4	614	185	210	99	120
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**1503**	151	440	296	349	267	4427	1588	1981	324	534
	1.4. altele	**530**	60	43	118	139	170	1576	167	84	304	1021
II	**Corpuri de casă, total**	**148226**	**15552**	**42313**	**30398**	**35873**	**24090**	**261715**	**89446**	**91671**	**29861**	**50737**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**148226**	**15552**	**42313**	**30398**	**35873**	**24090**	**261715**	**89446**	**91671**	**29861**	**50737**
	din care:											
	1.1. înainte de anul 1900	**60935**	6036	18371	11799	13924	10805	108316	41419	29820	14370	22707
	1.2. între anii 1901-1920	**40788**	4521	10466	8839	10431	6531	77439	24943	28910	8711	14875
	1.3. între anii 1921-1930	**46503**	4994	13477	9760	11519	6753	68611	20352	29844	6444	11971
	1.4. nu se arată	**2**	1	-	1	-	-	7349	2732	3097	336	1184
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**148226**	**15552**	**42313**	**30398**	**35873**	**24090**	**261715**	**89446**	**91671**	**29861**	**50737**
	din care:											
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**5358**	272	3004	531	626	925	71332	34251	29374	1230	6477
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**127411**	14856	30112	29092	34365	18986	114762	24141	30902	27949	31770
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**15210**	374	9147	730	861	4098	73898	31054	31395	182	11267
	2.4. nu se arată	**248**	51	50	46	20	81	1723	-	-	500	1223
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**148226**	**15552**	**42313**	**30398**	**35873**	**24090**	**261716**	**89446**	**91671**	**29861**	**50738**
	din care:											
	3.1. fără etaj	**147579**	15499	42184	30225	35725	23946	254147	86692	88575	29393	49487
	3.2. cu etaje	**303**	30	108	59	70	36	254	112	58	38	46
	3.2.1. cu un etaj	**303**	30	108	59	70	36	254	112	58	38	46
	3.2.2. cu 2 etaje		-	-	-	-	-					
	3.2.3. cu 3-4 etaje		-	-	-	-	-					
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste		-	-	-	-	-					
	3.3. nu se arată	**346**	23	21	115	79	108	7314	2642	3038	430	1204

			BUCOVINA					CRIŞANA-MARAMUREŞ				
		TOTAL	Câmpu Lung	Cernăuţi	Rădăuţi	Storojineţ	Suceava	TOTAL	Arad	Bihor	Maramureş	Satu-Mare
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
III$_1$	**Locuinţe, încăperile şi persoanele**											
	1.1. total locuinţe	**149793**	15897	42346	31074	36670	23806	255887	80261	94410	29062	52154
	1.2. total încăperi	**283843**	29590	78825	57842	68262	49324	555674	177618	208928	53713	115415
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**615974**	65022	173194	127095	149985	100678	1082935	346951	376543	134319	225122
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**624149**	66158	175430	128733	152330	101498	1114031	346488	407779	134501	225263
III$_2$	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**											
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**46730**	5233	13941	10230	12072	5254	55367	15898	18700	10439	10330
	încăperi	**46730**	5233	13941	10230	12072	5254	55367	15898	18700	10439	10330
	2.1.1. persoane în locuinţe	**168936**	18865	50250	36874	43516	19431	211669	59145	69571	44521	38432
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**78926**	8310	22136	16244	19169	13067	118242	36970	43487	13762	24023
	încăperi	**157851**	16620	44272	32487	38339	26133	236484	73940	86974	27524	48046
	2.2.1. persoane în locuinţe locuinţe	**334330**	35177	93698	68759	81142	55554	483564	157877	158725	64374	102588
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**17282**	1676	4463	3275	3865	4003	65286	21794	25636	3694	14162
	încăperi	**51844**	5027	13389	9825	11595	12008	195858	65383	76907	11083	42485
	2.3.1. persoane în locuinţe	**78992**	7644	20361	14942	17633	18412	302152	101984	115377	18847	65944
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**6855**	678	1806	1325	1564	1482	16992	5599	6587	1167	3639
	încăperi	**27418**	2710	7223	5300	6256	5929	67965	22397	26347	4667	14554
	2.4.1. persoane în locuinţe	**33716**	3336	8885	6520	7694	7281	85550	27945	32870	6577	18158
IV	**Dependinţe, total,** din care:	**208247**	**23604**	**46527**	**46139**	**54449**	**37528**	**170905**	**57420**	**54020**	**22350**	**37115**
	1. magazii	**8827**	104	7947	203	239	334	18300	10791	5930	207	1372
	2. grajduri	**93426**	9805	28990	19164	22616	12851	62286	18984	23413	2224	17665
	3. şoproane	**57510**	6246	8934	12208	14407	15715	74578	23954	20202	15325	15097
	4. altele	**48484**	7449	656	14564	17187	8628	15741	3691	4475	4594	2981
	5. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII9

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Transilvania

Tabelul VII9
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Transilvania

		TRANSILVANIA																
		TOTAL	Alba	Braşov	Ciuc	Cluj	Făgăraş	Hunedoara	Mureş	Năsăud	Odorhei	Sălaj	Sibiu	Someş	T. Mare	T. Mică	Trei Scaune	Turda
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I	**Clădiri, total**	**618301**	**41747**	**25210**	**30398**	**48548**	**19781**	**66494**	**56214**	**29736**	**30104**	**66417**	**34044**	**44548**	**28009**	**30213**	**30733**	**36105**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**618301**	**41747**	**25210**	**30398**	**48548**	**19781**	**66494**	**56214**	**29736**	**30104**	**66417**	**34044**	**44548**	**28009**	**30213**	**30733**	**36105**
	din care: 1.1. particulare	**596757**	39996	24411	29709	46856	19155	64386	53856	28685	28900	64360	32892	43416	26782	28889	29504	34960
	1.2. persoane juridice, economice	**2962**	306	189	155	175	148	500	412	116	131	203	255	28	58	63	134	89
	1.3. publice – de stat, judeţ, comună	**11659**	886	486	203	959	381	1281	1193	674	524	1002	654	842	652	703	535	684
	1.4. altele	**6923**	559	124	331	558	97	327	753	261	549	852	243	262	517	558	560	372
II	**Corpuri de casă, total**	**644540**	**42992**	**27751**	**31313**	**49274**	**21777**	**73196**	**57888**	**30044**	**30757**	**67689**	**37393**	**45122**	**30183**	**32558**	**31400**	**35203**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**644540**	**42992**	**27751**	**31313**	**49274**	**21777**	**73196**	**57888**	**30044**	**30757**	**67689**	**37393**	**45122**	**30183**	**32558**	**31400**	**35203**
	din care: 1.1. înainte de anul 1900	**316981**	16889	15348	14837	21548	12043	40482	22741	15905	16776	30510	20680	21257	16383	17671	17127	16784
	1.2. între anii 1901-1920	**166144**	13065	5937	8683	14069	4659	15658	17592	7456	8126	19235	8000	11879	6819	7356	8296	9314
	1.3. între anii 1921-1930	**142831**	11950	5482	7081	12768	4302	14459	16090	5780	4923	16745	7387	11005	5197	5606	5026	9030
	1.4. nu se arată	**18584**	1088	984	712	889	773	2597	1465	903	932	1199	1326	981	1784	1925	951	75
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**644540**	**42992**	**27751**	**31313**	**49274**	**21777**	**73196**	**57888**	**30044**	**30757**	**67689**	**37393**	**45122**	**30183**	**32558**	**31400**	**35203**
	din care: 2.1. cărămidă, piatră, beton	**185849**	3968	14018	2392	9074	11000	36975	5343	4109	5341	9052	18889	7678	23488	25337	5453	3732
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**358960**	25129	13513	28842	26723	10603	35641	33836	25379	24330	27939	18207	30576	4600	4961	24838	23843
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**99044**	13845	220	79	13475	172	580	18158	556	1084	30698	297	6868	2085	2236	1107	7584
	2.4. nu se arată	**687**	50	-	-	2	2	-	551	-	2	-	-	-	10	24	2	44

		TRANSILVANIA																
		TOTAL	Alba	Braşov	Ciuc	Cluj	Făgă-raş	Hune-doara	Mureş	Năsă-ud	Odor-hei	Sălaj	Sibiu	Someş	T. Mare	T. Mică	Trei Scaune	Turda
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
II_3	**După nr. etajelor, total,**	**644540**	**42992**	**27751**	**31313**	**49274**	**21777**	**73196**	**57888**	**30044**	**30757**	**67689**	**37393**	**45122**	**30183**	**32558**	**31400**	**35203**
	din care:																	
	3.1. fără etaj	640086	42834	27493	31151	49142	21573	72515	57676	29935	30300	67589	37045	45081	29768	32110	30933	34941
	3.2. cu etaje	4383	158	258	162	132	204	681	212	109	457	73	348	41	415	448	467	218
	din care:																	
	3.2.1. cu un etaj	**4383**	158	258	162	132	204	681	212	109	457	73	348	41	415	448	467	218
	3.3. nu se arată	**71**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-	44
III_1	**Locuinţe, încăp. pers.**																	
	1.1. total locuinţe	**634694**	42170	26719	30848	50527	20966	70473	56783	28540	29743	70954	36001	43394	29837	32184	30365	35190
	1.2. total încăperi	**1357642**	92454	64491	64706	90578	50605	170101	124488	58103	61989	147011	86897	85736	63328	68311	63283	65561
	1.3. total persoane (după recen-sământul clădirilor)	**2638788**	181098	108453	130505	162859	85101	286059	243852	126200	121820	311550	146134	197668	120145	129599	124366	163379
	1.4. total persoane (după recen-sământul populaţiei)	**2706428**	180191	109041	130507	229640	85333	287730	241959	125991	121788	311846	147369	197588	119790	129639	123973	164045
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**																	
	2.1. locuinţe cu o încăp.	**141588**	8092	4279	6111	17977	3358	11285	10896	8000	6372	15659	5765	10148	7132	7693	6505	12316
	încăperi	**141588**	8092	4279	6111	17977	3358	11285	10896	8000	6372	15659	5765	10148	7132	7693	6505	12316
	2.1.1. pers. în locuinţe	**467490**	31008	14008	22107	7519	10992	36948	41753	32164	22700	60337	18875	41733	24094	25990	23174	54088
	2.2. locuinţe cu 2 încăp.	**305468**	19953	10413	17261	26439	8170	27464	26867	13134	15802	38240	14030	25414	14185	15300	16132	16664
	încăperi	**610938**	39907	20825	34522	52878	16340	54928	53735	26268	31604	76481	28061	50827	28369	30600	32265	33328
	2.2.1. pers. în locuinţe	**1308205**	84801	41158	73493	123998	32295	108558	114187	57784	65410	169258	55456	117020	57146	61642	66777	79222
	2.3. locuinţe cu 3 încăp.	**145443**	12046	8723	5832	4724	6845	23009	16220	5787	6265	13349	11754	6567	6255	6748	6396	4923
	încăperi	**436331**	36138	26170	17496	14173	20536	69026	48659	17361	18796	40047	35262	19702	18766	20244	19187	14768
	2.3.1. pers. în locuinţe	**658139**	55341	37493	26541	23978	29420	98891	74518	27870	27645	63481	50519	32519	27967	30168	28223	23565
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**42195**	2079	3304	1644	1387	2593	8715	2800	1619	1304	3706	4452	1265	2265	2443	1332	1287
	încăperi	**168785**	8317	13217	6577	5550	10371	34862	11198	6474	5217	14824	17809	5059	9061	9774	5326	5149
	2.4.1. pers. în locuinţe	**204954**	9948	15794	8364	7364	12394	41662	13394	8382	6065	18474	21284	6396	10938	11799	6192	6504
IV	**Dependinţe, total,**	**1408947**	**95531**	**59546**	**68950**	**104484**	**46724**	**157058**	**128633**	**66705**	**64897**	**134857**	**80232**	**87733**	**82356**	**88836**	**66253**	**76152**
	din care:																	
	1. magazii	**32156**	1071	1424	510	4727	1117	3756	1441	396	298	11335	1918	1121	825	890	304	1023
	2. grajduri	**471649**	28504	20677	25222	33642	16225	54538	38381	25379	22346	47417	27861	34168	24302	26214	22814	23959
	3. şoproane	**407535**	17793	21200	26319	18746	16635	55916	23958	24041	22170	25201	28565	20021	34129	36814	22633	13394
	4. altele	**497607**	48163	16245	16899	47369	12747	42848	64853	16889	20083	50904	21888	32423	23100	24918	20502	37776
	5. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII10

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Moldova

Tabelul VII10
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Moldova

		MOLDOVA													
		TOTAL	Iaşi	Botoşani	Bacău	Fălciu	Roman	Dorohoi	Baia	Tutova	Vaslui	Neamţ	Putna	Covurlui	Tecuci
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	**Clădiri, total**	**428651**	**37198**	**36853**	**52063**	**22610**	**29739**	**37591**	**29511**	**28593**	**29621**	**35853**	**33734**	**23410**	**31875**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**428651**	**37198**	**36853**	**52063**	**22610**	**29739**	**37591**	**29511**	**28593**	**29621**	**35853**	**33734**	**23410**	**31875**
	din care:														
	1.1. particulare	**420620**	36291	35954	50793	22058	29014	37116	29139	28232	29247	35234	33152	23033	31357
	1.2. persoane juridice, economice	**564**	52	51	73	31	42	43	34	33	34	66	62	26	17
	1.3. publice - de stat, judeţ, comună	**6903**	788	781	1103	480	630	412	323	314	325	496	467	335	449
	1.4. altele	**563**	67	67	94	41	53	20	15	13	15	57	53	16	52
II	**Corpuri de casă, total**	**484093**	**43408**	**43006**	**60755**	**26384**	**34705**	**40868**	**32084**	**31084**	**32203**	**40673**	**38270**	**26327**	**34326**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**484093**	**43408**	**43006**	**60755**	**26384**	**34705**	**40868**	**32084**	**31084**	**32203**	**40673**	**38270**	**26327**	**34326**
	din care:														
	1.1. înainte de anul 1900	**168522**	15067	14928	21089	9159	12045	14053	11032	10689	11073	14148	13312	9699	12228
	1.2. între anii 1901-1920	**157105**	13781	13653	19288	8377	11018	12889	10119	9804	10156	13500	12703	9617	12200
	1.3. între anii 1921-1930	**156633**	14394	14261	20146	8749	11499	13780	10818	10481	10858	12830	12071	6970	9776
	1.4. nu se arată	**1833**	166	164	232	99	143	146	115	110	116	195	184	41	122
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**484093**	**43408**	**43006**	**60755**	**26384**	**34705**	**40868**	**32084**	**31084**	**32203**	**40673**	**38270**	**26327**	**34326**
	din care:														
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**15256**	1785	1769	2500	1084	1428	488	383	370	384	1052	991	671	2351
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**70682**	1863	1846	2607	1133	1490	4246	3333	3229	3346	18874	17758	193	10764
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**398095**	39760	39391	55648	24167	31787	36124	28345	27470	28461	20747	19521	25463	21211
	2.4. nu se arată	**60**	-	-	-	-	-	10	23	15	12	-	-	-	-
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**484093**	**43408**	**43006**	**60755**	**26384**	**34705**	**40868**	**32084**	**31084**	**32203**	**40673**	**38270**	**26327**	**34326**
	din care:														
	3.1. fără etaj	**483324**	43294	42893	60595	26315	34613	40842	32065	31065	32183	40624	38223	26306	34306
	3.2. cu etaje	**769**	114	113	160	69	92	26	19	19	20	49	47	21	20
	din care:														
	3.2.1. cu un etaj	**769**	114	113	160	69	92	26	19	19	20	49	47	21	20
III_1	**Locuinţe, încăperi, persoane**														
	1.1. total locuinţe	**435760**	38099	37747	53326	23156	30459	38292	30061	29125	30173	35217	33136	24778	32191

		MOLDOVA													
		TOTAL	Iaşi	Botoşani	Bacău	Fălciu	Roman	Dorohoi	Baia	Tutova	Vaslui	Neamţ	Putna	Covurlui	Tecuci
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	1.2. total încăperi	**939909**	78441	77713	109791	47674	62711	80071	62862	60902	63095	78651	74001	63642	80355
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**1885784**	166750	165202	233384	101354	133313	167594	131572	127477	132061	143717	135222	109007	139131
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**1892971**	167830	166220	235663	102523	134168	167558	131900	127008	132176	143897	135438	109409	139181
III_2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**														
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**103261**	10568	10470	14791	6423	8448	8498	6672	6464	6696	7535	7090	3998	5608
	încăperi	**103261**	10568	10470	14791	6423	8448	8498	6672	6464	6696	7535	7090	3998	5608
	2.1.1. persoane în locuinţe	**376380**	39117	38754	54749	23776	31274	31861	25013	24234	25106	25093	23610	14019	19774
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**202316**	17597	17434	24629	10696	14069	19660	15434	14954	15492	16354	15388	8530	12079
	încăperi	**404630**	35194	34868	49259	21391	28137	39319	30868	29908	30983	32708	30776	17060	24159
	2.2.1. persoane în locuinţe	**873501**	77598	76878	108606	47165	62038	85783	67345	65250	67596	66640	62701	35834	50067
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**88719**	7059	6994	9881	4290	5643	8281	6500	6298	6525	6906	6498	6414	7430
	încăperi	**266158**	21178	20981	29642	12871	16930	24842	19501	18894	19575	20719	19493	19241	22291
	2.3.1. persoane în locuinţe	**421713**	34342	34023	48065	20874	27455	39993	31397	30420	31513	30789	28969	29960	33913
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**41464**	2875	2849	4025	1747	2299	1853	1455	1409	1460	4422	4160	5836	7074
	încăperi	**165860**	11501	11394	16099	6989	9196	7412	5821	5636	5841	17689	16642	23343	28297
	2.4.1. persoane în locuinţe	**214190**	15693	15547	21964	9539	12546	9957	7817	7573	7846	21195	19942	29194	35377
IV	**Dependinţe, total,**	**690501**	**62434**	**61854**	**87383**	**37949**	**49915**	**62113**	**48762**	**47245**	**48944**	**50141**	**47176**	**33100**	**53485**
	din care:														
	1. magazii	**31293**	2399	2376	3357	1458	1918	1790	1405	1362	1410	3259	3066	2752	4741
	2. grajduri	**146470**	5953	5898	8332	3618	4759	16983	13333	12917	13382	20875	19641	9964	10815
	3. şoproane	**214061**	24966	24734	34943	15175	19960	18085	14198	13757	14252	10511	9889	4899	8692
	4. altele	**298677**	29116	28846	40751	17698	23278	25255	19826	19209	19900	15496	14580	15485	29237
	5. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII$_{11}$

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Muntenia

Tabelul VII$_{11}$
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Muntenia

		MUNTENIA												
		TOTAL	Argeş	Brăila	Buzău	Dâmboviţa	Prahova	Rm. Sărat	Vlaşca	Ilfov	Muscel	Ialomiţa	Olt	Teleorman
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
I	**Clădiri, total**	**644788**	**56726**	**29959**	**61168**	**64840**	**83284**	**37544**	**54514**	**70355**	**34104**	**54158**	**40299**	**57837**
I$_1$	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**644788**	**56726**	**29959**	**61168**	**64840**	**83284**	**37544**	**54514**	**70355**	**34104**	**54158**	**40299**	**57837**
	din care:													
	1.1. particulare	633360	55601	29334	59426	63749	81309	37000	53804	69439	33530	53453	39716	56999
	1.2. persoane juridice, economice	1671	96	47	172	257	779	27	27	34	135	26	29	42
	1.3. publice - de stat, judeţ, comună	8264	1004	450	810	803	947	461	658	850	422	654	495	710
	1.4. altele	1491	25	128	761	30	248	56	25	32	16	25	59	86
II	**Corpuri de casă, total**	**681249**	**66033**	**31150**	**63569**	**69225**	**90458**	**39358**	**55471**	**71590**	**36410**	**55109**	**42246**	**60630**
II$_1$	**După perioada de construcţie, total,**	**681249**	**66033**	**31150**	**63569**	**69225**	**90458**	**39358**	**55471**	**71590**	**36410**	**55109**	**42246**	**60630**
	din care:													
	1.1. înainte de anul 1900	205990	21616	5898	23542	19300	29855	12828	15002	19362	10152	14904	13769	19762
	1.2. între anii 1901-1920	258107	27440	9947	21921	25663	31584	16201	21164	27314	13499	21026	17390	24958
	1.3. între anii 1921-1930	195381	16885	14841	17113	23973	28936	10295	19120	24676	12609	18994	11065	15868
	1.4. nu se arată	2770	91	463	993	288	82	33	185	238	150	184	21	42
II$_2$	**După materialul de construcţie, total,**	**681249**	**66033**	**31150**	**63569**	**69225**	**90458**	**39358**	**55471**	**71590**	**36410**	**55109**	**42246**	**60630**
	din care:													
	2.1. cărămidă, piatră, beton	82809	4825	1810	4847	22188	16117	1906	4404	5684	11671	4375	2046	2936
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	140608	54768	4519	8185	17669	26969	2023	3622	4674	9294	3598	2171	3116
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	457714	6437	24821	50537	29362	47372	35424	47437	61221	15384	47127	38023	54569
	2.4. nu se arată	116	3	-	-	5	-	5	8	11	62	8	6	8
II$_3$	**După numărul etajelor, total,**	**681249**	**66033**	**31150**	**63569**	**69225**	**90458**	**39358**	**55471**	**71590**	**36410**	**55109**	**42246**	**60630**
	din care:													
	3.1. fără etaj	678227	65835	31099	63209	68691	89068	39332	55436	71545	36130	55074	42218	60590
	3.2. cu etaje	3021	198	51	361	533	1390	26	35	45	280	34	28	40
	din care:													
	3.2.1. cu un etaj	3021	198	51	361	533	1390	26	35	45	280	34	28	40

		MUNTENIA												
		TOTAL	Argeş	Brăila	Buzău	Dâmboviţa	Prahova	Rm. Sărat	Vlaşca	Ilfov	Muscel	Ialomiţa	Olt	Teleorman
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	3.2.2. cu 2 etaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.3. cu 3-4 etaje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.2.4. cu 5 etaje şi peste	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	3.3. nu se arată	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III1	**Locuinţe, încăperi, persoane**													
	1.1. total locuinţe	662195	53656	33206	61822	64518	84402	39405	57321	73977	33934	56946	42296	60712
	1.2. total încăperi	1658358	114313	97094	163442	140379	214085	109479	139931	180595	73834	139017	117513	168676
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	2933036	230285	150720	265128	275795	363286	169953	270573	349198	145059	268808	182423	261808
	1.4. total persoane (după recensă-mântul populaţiei)	2937859	230764	151580	265209	276440	362165	169954	271684	350442	145993	268877	183170	261581
III2	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**													
	2.1. locuinţe cu o încăpere	96635	7136	3235	7562	11818	9624	5475	9518	12284	6215	9456	5877	8435
	încăperi	96635	7136	3235	7562	11818	9624	5475	9518	12284	6215	9456	5877	8435
	2.1.1. persoane în locuinţe	346058	25088	10482	24298	42828	30332	18166	38018	49065	22526	37770	19500	27985
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	268211	34584	9415	23221	35002	34156	11273	22132	28563	18410	21988	12101	17366
	încăperi	536420	69168	18830	46441	70003	68312	22547	44264	57126	36820	43976	24201	34732
	2.2.1. persoane în locuinţe	1143121	147975	37269	94532	149574	141551	44694	101104	130483	78671	100445	47973	68850
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	164097	9736	7196	14717	12236	26339	9169	16532	21336	6436	16424	9842	14134
	încăperi	492285	29207	21587	44150	36709	79016	27508	49595	64007	19307	49271	29527	42401
	2.3.1. persoane în locuinţe	770433	45966	32528	65654	56472	119743	40810	83094	107241	29703	82552	43804	62866
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	133252	2200	13360	16322	5462	14283	13487	9139	11794	2873	9078	14477	20777
	încăperi	533018	8802	53442	65289	21849	57133	53949	36554	47178	11492	36314	57908	83108
	2.4.1. persoane în locuinţe	673424	11256	70441	80644	26921	71660	66283	48357	62409	14159	48041	71146	102107
IV	**Dependinţe, total,**	**1139199**	**105987**	**61912**	**87269**	**106065**	**110027**	**66040**	**113730**	**146778**	**55787**	**112988**	**70884**	**101732**
	din care:													
	1. magazii	191153	16331	3724	10031	24777	16126	2945	36501	33896	13031	26093	3161	4537
	2. grajduri	259873	13372	20161	17474	18075	27727	17132	27906	36015	9506	27724	18389	26392
	3. şoproane	134603	21214	5429	14257	8725	10996	7392	12996	16772	4589	12911	7935	11387
	4. altele	553572	55070	32598	45507	54489	55177	38570	36328	60096	28660	46261	41400	59416
	5. nu se arată	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Institutul Naţional de Statistică
Fond de arhivă
VII12

Recensământul clădirilor şi locuinţelor din anul 1930
reconstituire
Rural, Judeţele din Oltenia şi Dobrogea

Tabelul VII12
Clădirile şi locuinţele în anul 1930, *în mediul rural*, după indicatorii selectaţi, pe judeţele din Oltenia şi Dobrogea

		OLTENIA						DOBROGEA				
		TOTAL	Dolj	Gorj	Mehedinţi	Romanaţi	Vâlcea	TOTAL	Tulcea	Caliacra	Constanţa	Durostor
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I	**Clădiri, total**	**313812**	**87165**	**52748**	**68230**	**50447**	**55222**	**117223**	**29246**	**22738**	**33647**	**31592**
I_1	**Clădiri după natura proprietăţii, total,**	**313812**	**87165**	**52748**	**68230**	**50447**	**55222**	**117225**	**29247**	**22738**	**33647**	**31593**
	din care:											
	1.1. particulare	**308807**	86030	51862	67083	49716	54116	**114731**	28686	22212	32971	30862
	1.2. persoane juridice, economice	**652**	43	209	271	36	93	**138**	87	9	29	13
	1.3. publice - de stat, judeţ, comună	**4148**	1053	653	844	620	978	**2018**	397	436	580	605
	1.4. altele	**205**	39	24	32	75	35	**336**	76	81	67	112
II	**Corpuri de casă, total**	**335018**	**88695**	**56315**	**72844**	**52883**	**64281**	**125356**	**32033**	**24028**	**35909**	**33386**
II_1	**După perioada de construcţie, total,**	**335018**	**88695**	**56315**	**72844**	**52883**	**64281**	**125356**	**32033**	**24028**	**35909**	**33386**
	din care:											
	1.1. înainte de anul 1900	**98279**	23988	15702	20310	17236	21043	**36543**	905	9408	13158	13072
	1.2. între anii 1901-1920	**129991**	33840	20878	27006	21529	26738	**6741**	418	1669	2335	2319
	1.3. între anii 1921-1930	**105840**	30571	19503	25227	14102	16437	**82072**	30710	12951	20416	17995
	1.4. nu se arată	**909**	296	233	301	16	63	**-**	-	-	-	-
II_2	**După materialul de construcţie, total,**	**335018**	**88695**	**56315**	**72844**	**52883**	**64281**	**125356**	**32033**	**24028**	**35909**	**33386**
	din care:											
	2.1. cărămidă, piatră, beton	**55700**	7042	18051	23349	2561	4697	**36543**	905	9408	13158	13072
	2.2. lemn şi combinaţii cu lemn	**94728**	5791	14374	18593	2718	53252	**6743**	418	1669	2337	2319
	2.3. vălătuci, paiantă, nuiele etc.	**184495**	75849	23885	30898	47596	6267	**82070**	30710	12951	20414	17995
	2.4. nu se arată	**95**	13	5	4	8	65	**-**	-	-	-	-
II_3	**După numărul etajelor, total,**	**335018**	**88695**	**56315**	**72843**	**52884**	**64281**	**125356**	**32033**	**24028**	**35909**	**33386**
	din care:											
	3.1. fără etaj	**333727**	88639	55876	72276	52848	64088	**125202**	32018	23997	35844	33343
	3.2. cu etaje	**1279**	56	434	561	35	193	**154**	15	31	65	43
	din care:											
	3.2.1. cu un etaj	**1279**	56	434	561	35	193	**154**	15	31	65	43
	3.3. nu se arată	**12**	-	5	6	1	-	**-**	-	-	-	-
III_1	**Locuinţe, încăperi, persoane**											

		OLTENIA						DOBROGEA				
		TOTAL	Dolj	Gorj	Mehedinţi	Romanaţi	Vâlcea	TOTAL	Tulcea	Caliacra	Constanţa	Durostor
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	1.1. total locuinţe	**457236**	180859	35240	70605	100903	69629	**126761**	29419	25054	37475	34813
	1.2. total încăperi	**1100586**	441516	76675	155223	277911	149261	**330015**	78377	59453	109576	82609
	1.3. total persoane (după recensământul clădirilor)	**2040044**	853722	150642	302435	433963	299282	**610555**	141995	124909	170092	173559
	1.4. total persoane (după recensământul populaţiei)	**2068679**	857227	151612	319829	427469	312542	**619511**	148119	125329	171350	174713
III₂	**Locuinţe după număr de încăperi şi persoane în locuinţă:**											
	2.1. locuinţe cu o încăpere	**72738**	30032	6455	12674	14433	9144	**15098**	2395	3788	3651	5264
	încăperi	**72738**	30032	6455	12674	14433	9144	**15098**	2395	3788	3651	5264
	2.1.1. persoane în locuinţe	**269318**	119955	23393	45932	47887	32151	**53607**	8354	13988	11829	19436
	2.2. locuinţe cu 2 încăperi	**200525**	69832	19118	37538	29717	44320	**47972**	10573	11205	10625	15569
	încăperi	**401050**	139664	38236	75076	59434	88640	**95944**	21146	22410	21250	31138
	2.2.1. persoane în locuinţe	**868566**	319007	81699	160413	117815	189632	**215979**	47590	52869	42059	73461
	2.3. locuinţe cu 3 încăperi	**109097**	52161	6684	14099	22968	13185	**35787**	10966	6989	8121	9711
	încăperi	**327293**	156483	20052	42298	68904	39556	**107360**	32898	20967	24362	29133
	2.3.1. persoane în locuinţe	**522580**	262182	30846	65070	102227	62255	**184590**	55174	38798	36709	53909
	2.4. locuinţe cu 4 încăperi	**74876**	28834	2983	6294	33785	2980	**27904**	5485	3072	15078	4269
	încăperi	**299505**	115337	11932	25175	135140	11921	**111613**	21938	12288	60313	17074
	2.4.1. persoane în locuinţe	**379580**	152578	14704	31020	166034	15244	**156379**	30877	19254	79495	26753
IV	**Dependinţe, total,**	**571649**	**181847**	**86284**	**111610**	**88735**	**103173**	**183543**	**55060**	**39426**	**34276**	**54781**
	din care:											
	1. magazii	**108074**	41994	20155	26071	3957	15897	**32382**	8987	6170	8652	8573
	2. grajduri	**114379**	44620	14703	19019	23020	13017	**71488**	18599	14878	17338	20673
	3. şoproane	**67643**	20779	7098	9182	9933	20651	**16879**	4479	2632	6111	3657
	4. altele	**281553**	74454	44328	57338	51825	53608	**62794**	22995	15746	2175	21878
	5. nu se arată	**-**	-	-	-	-	-	**-**	-	-	-	-

INSTITUTUL DE
ECONOMIE NAŢIONALĂ

11. INDICII DE PREŢURI DIN PERIOADA 1862-1947, CA DEFLATORI PENTRU INDICATORII VALORICI EXPRIMAŢI ÎN PREŢURI CURENTE

Indicii de preţuri din perioada 1862-1947, ca deflatori pentru indicatorii valorici exprimaţi în preţuri curente

Victor Axenciuc

Cercetarea proceselor şi fenomenelor economico-sociale în vederea elaborării agregatelor macroeconomice din perioada 1862-1947 necesită operaţiuni de calcul, de comensurare prin numeroşi indicatori valorici parţiali. În mod obişnuit, în sursele statistice româneşti, indicatorii valorici sunt exprimaţi în preţuri curente care sunt însă necomparabile, pe termen mediu şi lung din cauza deprecierilor monetare. Două valuri de mare inflaţie, în perioadele 1915-1926 şi 1935-1947 au determinat creşteri de preţuri de la zeci de ori până la mii de ori.

Diferite studii de istorie economică, în scopul comensurării proceselor pe durate medii şi lungi, fie au acceptat indicatorii valorici nominali, pe care i-au folosit, făcând doar menţiunea asupra lor, fie, altele i-au transformat la cursul schimbului în valute străine cu oarecare capacitate de comparaţie. Evident că această ultimă soluţie poate fi acceptată doar pentru puţine situaţii şi în niciun caz pentru serii de date pe perioade lungi, valutele străine fiind şi ele supuse proceselor de depreciere şi deci pierzând capacitatea de comparaţie pe termen îndelungat.

În cercetările economice din prima jumătate a secolului XX, când moneda naţională a suferit mari deprecieri, s-au făcut diferite încercări de a măsura gradul ei de deteriorare, de creştere a preţurilor, prin indici. De altfel, notăm că metoda indicilor a fost asimilată în cercetarea românească, în operaţiunile statistice, în măsură mai largă, în deosebi după Primul Război Mondial, din anii ’20. Măsurarea creşterii preţurilor, a inflaţiei s-a făcut însă pe termen scurt de trei-cinci ani sau chiar pentru perioada de două decenii interbelice.

Pentru a doua jumătate a secolului XX, atât până în anul 1990, cât şi până în anul 2000, s-au elaborat, de Institutul Naţional de Statistică, indici, în vederea înfăţişării dinamicii indicatorilor economico-sociali, care implicit au capacitate de comparaţie. Dar indicatorii globali, ca venitul naţional, produsul intern brut etc. în preţuri comparabile pe termen lung nu

s-au publicat. Cu atât mai mult lipsesc asemenea indicatori în valori reale pentru perioadele retrospective, 1920-1989, şi mai vechi, 1860-1920.

Interesul şi necesitatea directă pentru analiză, pentru obţinerea indicatorilor valorici comparabili pe termen lung s-au impus, în cercetarea noastră, atunci când am demarat constituirea indicatorilor macroeconomici, de sinteză, ai venitului naţional şi ai produsului intern brut în economia românească.

În scopul obţinerii comparabilităţii indicatorilor valorici erau mai multe posibilităţi; soluţia cea mai cunoscută şi utilizată, adesea pentru termen scurt, de unu-cinci ani şi mediu, de cinci-zece ani, consta în transformarea datelor din preţuri curente în preţuri comparabile prin cursul de schimb în una din valutele mai stabile şi de circulaţie internaţională, ca lira sterlină şi francul elveţian, în perioada interbelică, ca dolarul SUA în a doua jumătate a secolului XX. Un studiu însă mai detaliat al evoluţiei acestor valute pune în evidenţă procese de depreciere însemnată a lor, unele de zeci de ori în tot secolul XX, ceea ce face iluzorie comparabilitatea; cum de altfel este şi comparaţia pe termen mediu, astăzi, cu indicatorii în dolari SUA, care suferă o depreciere medie anuală, în diferite perioade, de 3-5%.

O soluţie, utilizată în trecut de unii economişti străini, a fost transformarea indicatorilor valorici în indicatori cantitativi naturali, cu preţurile unui an de bază, de pildă în cantităţi determinate de aur sau grâu. Dar în secolul XX productivitatea muncii în exploatările aurifere a sporit sensibil, astfel că soluţia nu dă rezultate; la fel, sporirea randamentelor la grâu, de câteva ori, face necomparabilă aceeaşi cantitate de grâu, valoare constantă, între începutul şi sfârşitul secolului.

Ştiinţa economică din ultimele decenii a formulat o metodologie adecvată de comparabilitate internaţională a situaţiei economice şi monetare contemporane, între diferire ţări, metoda parităţii puterii de cumpărare a monedelor. Aceasta a făcut posibilă măsurarea proceselor economice în etaloane ce asigură comparabilitatea în şi între diverse monede pe zeci şi sute de ani. Aplicarea acestei metode asupra monedei româneşti, bulversată în secolul XX de perioadele de inflaţie amintite, apare ca o soluţie ideală de obţinere a indicatorilor comparabili; dar deocamdată este nerealizabilă pentru retrospectiva de 100-150 de ani a economiei româneşti, din cauza necesităţii unui laborios şi voluminos proces de calcule, pentru care nu sunt încă disponibile forţele de cercetare şi nici metodologia şi informaţia.

Cea mai accesibilă cale, în stadiul actual al cunoaşterii informaţiei, de a face indicatorii valorici, nominali, comparabili pe durată seculară rămâne aceea de aplicare a unui deflator pe baza indicilor de preţuri. În literatura noastră economică, asemenea indici pe termen lung nu s-au întocmit.

Înainte de a arăta condiţiile pentru elaborarea unui asemenea indice de preţuri este necesar să menţionăm scopul acestuia şi caracterul său specific. Indicele general de preţuri urmăreşte deflatarea indicatorilor valorici, exprimaţi în preţuri curente, variabile, fluctuante, generate de factori obiectivi pe termen lung şi mai ales de inflaţia amintită, pentru a face comparabile seriile de date pe termen lung; indicele nu vizează măsurarea inflaţiei sau a deprecierii monedei naţionale şi nici înlesnirea calculării veniturilor reale ale populaţiei. De aceea el, prin structură, nu reflectă consumul populaţiei, ci o parte mai largă a pieţei interne exprimată într-o serie de categorii de mărfuri cu semnificaţie determinantă în evoluţia pieţei.

Pe de altă parte, în condiţiile profilului şi structurii economiei şi pieţei României din a doua jumătate a secolului XIX şi prima jumătate a secolului XX, măsurarea preţurilor se deosebeşte radical de contextul actual al economiilor moderne. A constitui, pentru intervalul de timp menţionat, un indice de preţuri după cerinţele şi metodologia actuală, ar fi defectuos şi nereuşit, el nefiind adecvat acelor condiţii istorico-semimarfare şi neasigurat cu bază de date corespunzătoare; el ar fi răspuns, în cazul în care s-ar putea alcătui, doar consumului de mărfuri a 5-7% din populaţia ţării, respectiv sub jumătate din populaţia urbană care a reprezentat, în totalul populaţiei între circa 10% pe la 1860 şi 18% în anul 1930.

Caracterul acestui indice de preţuri trebuie să corespundă specificului economiei şi pieţei din această perioadă: – o structură eminamente agrară, ţărănească, în evoluţia spre preponderent agrară, predominant naturală. Unitatea de consum – gospodăria, menajul – era ţărănească în proporţie de peste patru cincimi din totalul populaţiei; majoritatea bunurilor necesare se realizau în gospodărie – alimente vegetale şi animale din producţie proprie, îmbrăcăminte şi bunuri din locuinţă prin industria casnică bazată pe materii prime proprii sau cumpărate. Gospodăria ţărănească ducea în afară puţine produse, mai ales la piaţa urbană; majoritatea mărfurilor agricole destinate pieţei – cereale, vite etc. – îndeosebi pentru export, le furnizau marile exploataţii moşiereşti şi arendăşeşti. De la piaţă, gospodăria ţărănească

achiziţiona pentru prelucrare – bumbac puf şi fire de ţesut, unele pânzeturi şi unelte, vase de ceramică de la olari, cuie, sârmă, fier pentru potcoave, cercuri, tutun şi băuturi, chibrituri, petrol lampant pentru iluminat, iar la sărbători, la nunţi şi botezuri şi puţine veşminte, încălţăminte, condimente etc.

Piaţa urbană, a slujbaşilor şi lucrătorilor, meşteşugarilor şi a categoriilor mai bogate cu venituri băneşti însemnate şi permanente apărea într-o diversitate mare de mărfuri, mai ales provenite din import şi mai puţin din producţia autohtonă a meseriaşilor şi industriei. Deşi aceşti consumatori reprezentau între 10-20% din totalul populaţiei, cantităţile de mărfuri achiziţionate permanent depăşeau în volum şi valoare pe cele ale gospodăriilor ţărăneşti, de multe ori deficitare în capacitatea de cumpărare. Astfel că, până la începutul secolului XX, la o asemenea structură a economiei şi pieţei interne, respectiv a preţurilor, era necesar un indice de preţuri corespunzător. De menţionat că din deceniul al doilea al secolului XX, după reforma agrară – 1921 – economia rurală cunoaşte un proces activ de marfarizare, se dezvoltă mai susţinut industria mare, producţia de mărfuri industriale, piaţa internă – prin conţinut şi formă – se extinde şi se modernizează, apropiindu-se de structurile medii ale pieţelor europene.

Constituirea seriei continue a indicilor de preţuri, pentru perioada 1862-1947 s-a efectuat separat pentru două intervale: primul, anii 1862-1913; pe baza informaţiilor de preţuri, din sursele posibile ce s-au putut depista s-au format seriile specifice de preţuri medii de gros şi apoi indicii lor cu baza = 100 în anul 1913; al doilea interval, 1920-1947: din trei indici de preţuri, de detaliu şi de gros, existenţi în surse[1] din anii 1920-1940, 1941-1945 şi 1938-1947 prin prelucrare, ajustare, s-au constituit seriile de preţuri şi indicii lor – 1920-1947, cu baza în anul 1913. Aceştia s-au legat cu seriile 1862-1913, obţinându-se astfel indicii de preţuri pentru perioada întreagă 1862-1947. La cele de mai sus se impune sublinierea că un indice de preţuri format pentru o perioadă atât de lungă, din indici cumulaţi, cu toate ajustările efectuate, poartă un caracter relativ şi un grad de precizie

[1] Pentru seriile de preţuri de detaliu – 1862-1947 – şi de gros – 1920-1940 – şi seriile de indici ai preţurilor de detaliu – 1921-1940 – şi de gros – 1920-1940, a se vedea Victor Axenciuc, *Evoluţia economică a României, 1859-1947*, vol. III, pp. 287-332; *Conjunctura economiei româneşti – 1934-1940; Comunicări statistice, 1945-1948; Statistica preţurilor şi a costului vieţii, 1933-1938; Buletinul preţurilor, 1940; Statistica preţurilor, 1921-1932; Anuarul statistic al României, 1922-1940.*

mai redus. Dar până când o cercetare specială sau o instituţie statistică va întreprinde, pe baza informaţiilor primare, constituirea unor serii lungi de preţuri, cu o metodologie mai laborioasă, vom utiliza, cu rezervele şi lămuririle necesare, indicele nostru ad-hoc elaborat cu posibilităţile date.

Constituirea indicilor de preţuri pentru perioada 1862-1947

Mai întâi este necesar să subliniem că perioada de bază a acestor indici s-a stabilit la anul 1913, întrucât în preţurile medii ale acestui an s-au calculat toţi indicatorii de sinteză, inclusiv cei globali.

Moneda românească[2] până la 1915 era convertibilă în aur, în mod liber, la Banca Naţională, şi indicatorii valorici dispuneau de un grad ridicat de comparabilitate; dar pe termen lung, variaţia preţurilor interne şi externe afecta comparaţia lor.

În consecinţă, pentru prima perioadă, 1862-1913, indicatorii valorici în preţuri curente, folosiţi pentru calcularea indicatorilor sintetici, deşi exprimaţi în lei aur, trebuiau supuşi operaţiunii de deflatare. Pentru constituirea indicelui de preţuri menţionat, ca deflator al indicatorilor în preţuri curente din această perioadă, dificultatea cea mai mare a constat în lipsa de serii de preţuri pe timp atât de îndelungat[3].

Elaborarea experimentală a seriei preţurilor medii pentru anii 1862-1913 a parcurs mai multe faze; în prima, s-a conceput şi alcătuit metodologia adecvată surselor şi disponibilităţii informaţiilor. În acest sens, pe baza informaţiilor din publicaţiile cercetate, s-au determinat două

---

[2] În anul 1913 funcţiona leul convertibil; acesta era = 0_f3226 gr. aur cu titlul de 900/1.000, fiind egal ca valoare etalon cu toate monedele Uniunii Latine: francul francez, francul belgian, francul elveţian, lira italiană, pesoul etc. România, după adoptarea în anul 1867 a sistemului monetar modern, a făcut demersuri de aderare la Uniunea Latină şi până la confecţionarea propriei monede, conform legii, pe teritoriul ţării aveau circulaţie liberă monedele Uniunii. Menţionăm că vechiul leu de până la 1867 cu 40 de subdiviziuni – parale – a fost echivalat la raportul 2,7 lei vechi = un leu nou. Ca urmare, toate studiile şi datele statistice ulterioare au exprimat valorile din anii 1859-1866 în lei noi. Astfel, practic toţi indicatorii valorici din perioada 1862-1913 se exprimă în lei cu etalonul arătat.

[3] Cu prilejul unor cercetări din deceniul nouă al secolului XX, în cadrul Institutului de Economie Naţională, pe baza arhivelor şi publicaţiilor statistice ale primăriei Capitalei, am elaborat serii de preţuri medii anuale, cu unele goluri, la 26 de produse de consum alimentare şi şase produse industriale pentru oraşul Bucureşti, perioada 1860-1947. Este singura serie de preţuri de consum pe termen lung în literatura noastră. La aceasta nu s-a făcut un indice de preţuri. Seria de date a fost publicată, cu explicaţiile metodei de constituire şi cu sursele informaţiilor.

categorii de produse şi una de servicii: produse agricole, produse industriale şi servicii. Categoria de mărfuri agricole a cuprins două grupe: produse vegetale, din care principalele, grâu şi porumb, cu pondere de circa 80-90% în producţia vegetală marfă și produse animale – carne de porc şi de vită, brânză şi lână, cu pondere determinantă în producţia animală marfă. În acelaşi sens, din mărfurile industriale de consum s-au selectat 11 grupe: textile, ţesături de bumbac, încălţăminte, piei subţiri, produse laminate de utilitate gospodărească, produse de lăcătuşerie, de sticlărie, chimice-vopsele, hârtie de scris, mobilă de lemn, tutun şi alcool, concretizate în anumite produse tipice de sortimente comune pe timp îndelungat; de pildă: bumbac fire, pânză numită americă, finet, cuie, fier de potcoave, balamale, sticlă de geam, ulei de in etc., grupate sistematic, îndeosebi în nomenclatorul de import al statisticii comerţului exterior.

În a doua fază la fiecare grupă şi sortiment de mărfuri agricole şi industriale s-au cules preţuri medii din numeroase surse, formându-se serii de preţuri medii anuale[4].

[4] În acest scop s-au cercetat arhivele primăriei Municipiului Bucureşti; aici, la Direcţia de statistică, se colectau lunar preţurile medii de consum ale unor produse alimentare şi de uz casnic, pe formulare de la cele patru pieţe ale Capitalei. Preţurile, ca medii lunare şi apoi anuale, se publicau pe ani, consecutiv, în *Monitorul Capitalei*, în *Anuarul statistic al oraşului Bucureşti*, în alte periodice. Asemenea preţuri la diferite produse agricole şi industriale pe mai mulţi ani s-au cules şi din dosarele fondului Direcţiei Generale de Statistică de la Arhivele Naţionale precum şi din arhiva Ministerului de Interne, direcţia Comunale. Pentru preţurile produselor agricole de export s-a mai cercetat arhiva de la Galaţi a Comisiei Internaţionale a Dunării, care din anul 1857 până prin anii ’80 a ţinut evidenţa produselor exportate, cu menţiunea preţului mediu pe unitate. Preţuri medii anuale ale mărfurilor agricole şi industriale practicate de comerciaţi se publicau şi în Dările de seamă şi în Rapoartele Camerelor de Comerţ şi Industrie din diferite oraşe. Către sfârşitul secolului XIX şi până la 1914 se înmulţesc sursele şi studiile cu informaţii mai bogate despre preţuri cum ar fi: Ilie, Brăneanu, *Studii asupra statisticii preţurilor (1900-1914),* Bucureşti, 1920; I. Iconomu-Prahova, *Scumpirea traiului. Studiu statistic asupra variaţiunii preţurilor, 1895-1909,* Bucureşti, 1911; *Anuarul statistic al României*, 1915-1916 (preţuri pentru 1898-1914); *Statistica preţurilor*, 1910-1914; *Buletinul statistic al României*, 1900-1914; *Buletinul serviciului statistic*, Bucureşti, 1910; *Anuarul statistic al oraşului Bucureşti*, 1876-1909; *Statistica comerţului exterior 1865-1940*.

Pentru formarea seriei preţurilor pentru cele 11 grupe de mărfuri industriale, în afară de sursele menţionate, o publicaţie de lungă continuitate – *Statistica comerţului exterior* – 1864-1940 –, specifică preţurile anuale pe categorii, grupe şi produse, ale mărfurilor de import şi export. Deşi în unele perioade Ministerul de Finanţe, în scopul înlăturării evaziunii vamale, stabilea pentru punctele de vamă, liste de preţuri orientative la o serie de produse industriale şi agricole relativ apropiate de cele reale, preţurile produselor din *Statistica comerţului exterior* au fost de mare utilitate în formarea seriilor anuale.

A treia fază în această cercetare a constat în ajustarea unor preţuri medii şi a seriei lor. Datele culese şi înseriate din diferite surse, în diferiţi ani, în special preţurile produselor industriale prezentau unele goluri, lipsuri ori unele variaţii neverosimil de mari, care au fost ajustate prin metode statistice. La seriile de preţuri medii ale produselor agricole, variaţiile, chiar de la un an la altul, exprimau nivelul real al preţurilor formate de oferta de produse, la rândul său generată de condiţiile climatice, de ploi, secetă, inundaţii, grindină etc., care influenţau sensibil nivelul recoltei şi cantitatea pusă în vânzare. Aceste variaţii de preţuri la produsele agricole şi alimentare doar în cazuri excepţionale au fost netezite.

S-a format, de asemenea, în serie, indicatorul tarifelor, al preţurilor de transport al mărfurilor cu căruţele şi apoi, după construcţia căilor ferate, la transportul pe calea ferată al mărfurilor şi persoanelor şi al tarifelor poştale ca expresie generală a preţurilor serviciilor.

Seriile de preţuri medii anuale astfel constituite şi ajustate au fost verificate, în măsura posibilităţilor, prin tendinţele pe termen scurt şi mediu, ale preţurilor de detaliu din Bucureşti, cât şi ale preţurilor de gros de import şi export după *Statistica comerţului exterior*. De asemenea, tendinţele pe termen lung ale seriilor de preţuri agricole şi industriale au fost confruntate cu tendinţele seriilor de preţuri din Franţa, Germania, Ungaria din perioada abordată, publicate în statistici internaţionale.

În a patra fază a cercetării s-au estimat şi stabilit ponderile celor 14 grupe de mărfuri agricole, industriale şi servicii, în funcţie de partea lor ipotetică pe piaţa internă. S-a apreciat ponderea lor în raport de deplasările în structura pieţei interne, în special între tendinţa ponderii produselor agricole spre diminuare şi a celor industriale şi a serviciilor spre extindere, precum şi sub influenţa ciclurilor economice comerciale. Ca urmare, ponderile grupelor de produse în total s-au modificat după factorii de acţiune, la intervale de opt-zece ani; în cadrul fiecărui interval ponderile s-au interpolat pentru fiecare an.

Ca tendinţă, ponderea produselor agricole, iniţial preponderentă, de 73% în total se reduce până la 1913 la 49%; în schimb, ponderea produselor industriale, meşteşugăreşti în piaţa internă sporeşte de la 26% la 48%, iar a serviciilor de la 1% la 3%, respectiv o creştere de trei ori în total.

De notat că la început majoritatea produselor industriale provenea din import, fiind destinată cu precădere pieţei urbane. În volum absolut, în jumătate de secol – 1862-1913 –, consumul de produse industriale, atât din import, cât şi din producţia autohtonă sporeşte de patru-cinci ori; astfel că,

deşi producţia agricolă se dublează în acest interval, tendinţa certă a fost sporirea sensibilă a cantităţilor de produse industriale, cât şi a ponderii lor în consumul general, atât la oraşe cât şi la sate.

În fazele următoare ale calculelor, s-au elaborat indicii preţurilor ponderate pe grupe, cu baza = 100 în anul 1913, iar la final, indicii ponderaţi ai celor trei categorii – produse agricole, industriale şi servicii, cât şi indicele general al preţurilor.

În continuare prezentăm seria anuală a indicilor preţurilor – 1862-1913 – cu baza = 100 în anul 1913.

Indicii preţurilor de gros ale produselor agricole, industriale şi ai tarifelor serviciilor, în perioada 1862-1913

Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor	Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1862	70,8	66,6	163,0	47,6	1888	88,7	96,4	96,9	88,9
1863	72,1	68,1	162,5	51,5	1889	89,5	97,8	94,4	85,7
1864	73,4	69,6	162,0	55,5	1890	90,2	99,1	91,9	85,7
1865	75,8	72,6	161,9	59,4	1891	87,8	96,2	89,5	86,8
1866	82,6	81,6	158,8	63,3	1892	81,5	88,1	87,2	87,8
1867	87,3	88,0	155,6	67,2	1893	76,2	81,5	84,8	88,9
1868	87,1	88,0	152,3	71,2	1894	73,0	77,6	82,3	89,9
1869	89,2	91,0	149,1	75,1	1895	71,2	75,1	82,1	91,0
1870	91,3	94,2	145,8	79,0	1896	73,7	78,0	83,0	92,1
1871	92,0	95,2	142,5	82,9	1897	78,3	83,5	84,0	93,1
1872	93,3	97,2	139,3	86,9	1898	81,7	87,5	84,9	94,2
1873	94,4	99,2	136,0	90,8	1899	83,4	89,2	85,8	95,2
1874	96,9	102,6	132,6	94,7	1900	82,1	87,4	86,7	95,2
1875	101,7	108,6	132,6	98,6	1901	80,1	84,2	87,6	95,6
1876	104,9	113,2	129,6	102,6	1902	81,7	85,4	88,8	96,0
1877	107,2	116,2	126,6	106,5	1903	83,6	87,0	90,3	96,3
1878	108,6	118,5	123,6	110,4	1904	85,1	88,0	91,7	96,7
1879	109,2	119,6	120,6	114,3	1905	87,7	90,8	92,1	97,1
1880	109,6	120,5	117,5	114,3	1906	90,3	93,5	92,4	97,4
1881	108,2	119,2	114,3	111,1	1907	91,9	95,0	92,7	97,8
1882	105,7	116,3	111,4	107,9	1908	94,7	98,0	93,1	98,2
1883	101,8	111,7	108,2	104,8	1909	96,5	99,6	93,6	98,5
1884	95,7	104,4	105,0	101,6	1910	96,0	98,2	94,0	98,9
1885	92,2	99,8	104,7	98,4	1911	96,3	97,6	96,0	99,3
1886	90,3	97,7	102,1	95,2	1912	96,9	97,1	98,0	99,6
1887	88,4	95,6	99,5	92,1	1913	100,0	100,0	100,0	100,0

Tendinţele evoluţiei, în jumătate de secol, a componentelor indicelui preţurilor sunt diferite; până la sfîrşitul anilor ’70 ai secolului XIX, preţurile produselor agricole urcă faţă de baza 100 în 1913, de la 67% în 1862, până

la 122,2% în anul 1880, cu 55 de puncte. Este efectul combinat al condiţiilor interne cu cele externe favorabile preţului produselor agricole româneşti; pe de o parte aşezarea reţelei de cale ferată în zonele de culturi cerealiere, care a ieftinit costul transportului la preţurile de export, crescând implicit preţul lor pe piaţa internă, iar pe de altă parte, în exterior, sporirea cererii de produse agricole pe piaţa Europei Centrale şi Occidentale, ca urmare a valului de industrializare care a cuprins, din a doua jumătate a secolului XIX, aceste zone ale continentului în care unele ţări au devenit din exportatoare de bunuri agricole, importatoare.

Tot factorii externi modifică, la nivelul continentului, tendinţele preţurilor produselor agricole în perioada următoare; generalizarea transportului maritim, cu propulsie mecanică a aburului, a revoluţionat nu numai tehnica veche a cărăuşiei, dar şi economia ei, sporind viteza de deplasare de patru-șase ori faţă de a corăbiilor cu pânze, şi concomitent reducând costul serviciilor de peste patru ori. Aceasta a permis şi stimulat trasportul în masă, transoceanic, de milioane de tone al mărfurilor de mare volum, ca cereale, petrol etc.; în plus, s-a adăugat invenţia congelării datorită căreia vase frigorifice puteau transporta mii de tone de carne şi alte produse asemănătoare pe lungi trasee maritime. Astfel, din Lumea Nouă se revarsă, după deceniul şapte al secolului XIX, pe piaţa Europei, imense cantităţi de produse agricole mult mai ieftine decât aici, ceea ce declanşează cea mai gravă şi îndelungată criză agrară din Europa, de două decenii, până la sfîrşitul secolului al XIX-lea. Produsele agricole îşi reduc preţurile pe piaţa continentului la 40%, imprimând această direcţie şi preţurilor româneşti; în ţara noastră însă, datorită avantajelor generate de aşezarea căilor ferate în extindere, preţurile agricole, după declanşarea crizei agrare, încă se menţin câţiva ani la nivel ridicat, dar din anul 1880 urmează linia de reducere cu circa 30% până în anul 1895. Având ponderea predominantă în indicele general, preţurile agricole, împreună cu ale serviciilor, i-au determinat acestuia tendinţa lor.

Pe de altă parte, preţurile produselor industriale, la început precumpănitor de import, urmează, după principiile economice, efectele revoluţiei industriale occidentale de reducere marcantă a nivelului lor, stimulate de ieftinirea transportului mecanizat continental, feroviar şi fluvial. Această tendinţă de scădere, puţin influenţată de contratendinţa preţurilor agricole până în 1880, continua după această dată în reducere, împreună cu aceea a preţurilor agricole şi a serviciilor, până în deceniul zece al secolului XIX; după acesta,

într-o anume sincronizare, componentele indicelui general urcă până în anul 1913 şi sub influenţa taxelor protecţioniste, instituite în anii 1887 şi 1904 la importul mărfurilor industriale, de statul român, pentru protejarea industriei autohtone în dezvoltare.

În general, indicele preţurilor pieţei româneşti exprimă, cu variaţiile menţionate pe termen mediu, tendinţa de creştere pe termen lung cu circa 30% în jumătate de secol.

Indicele românesc se înscrie, cu unele particularităţi, în tendinţele generale ale preţurilor pe piaţa Europei din această perioadă, cum se poate constata în tabelul următor.

Evoluţia indicelui preţurilor din România în comparaţie cu indicii preţurilor de gros din Germania, Anglia şi Franţa, în perioada 1862-1913

Anii	Indice de preţuri în România 1913 = 100	Indice de preţuri în Germania 1913 = 100	Indice de preţuri în Anglia 1913 = 100	Indice de preţuri în Franţa 1901-1910 = 100	Anii	Indice de preţuri în România 1913 = 100	Indice de preţuri în Germania 1913 = 100	Indice de preţuri în Anglia 1913 = 100	Indice de preţuri în Franţa 1901-1910 = 100
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1862	70,8	94	118,8	142	1888	88,7	75	82,4	96
1863	72,1	92	121,2	143	1889	89,5	86	84,7	100
1864	73,4	91	123,5	141	1890	90,2	86	84,7	100
1865	75,8	89	118,8	132	1891	87,8	86	84,7	98
1866	82,6	90	120,0	134	1892	81,5	80	80,0	95
1867	87,3	97	117,6	131	1893	76,2	77	80,0	94
1868	87,1	97	116,5	132	1894	73,0	73	74,1	87
1869	89,2	92	115,3	130	1895	71,2	72	72,9	85
1870	91,3	92	112,9	133	1896	73,7	72	71,8	82
1871	92,0	100	117,6	138	1897	78,3	76	72,9	83
1872	93,3	114	128,2	144	1898	81,7	79	75,3	86
1873	94,4	120	130,6	144	1899	83,4	83	80,0	93
1874	96,9	112	120,0	132	1900	82,1	87	88,2	90
1875	101,7	100	112,9	129	1901	80,1	82	82,4	95
1876	104,9	95	111,8	130	1902	81,7	81	81,4	94
1877	107,2	91	110,6	131	1903	83,6	80	81,2	96
1878	108,6	83	102,4	120	1904	85,1	83	82,4	94
1879	109,2	81	97,6	117	1905	87,7	86	84,7	98
1880	109,6	87	103,5	120	1906	90,3	88	90,6	104
1881	108,2	85	100,0	117	1907	91,9	98	94,1	109
1882	105,7	81	98,8	114	1908	94,7	93	89,9	101
1883	101,8	80	96,5	110	1909	96,5	93	87,1	101
1884	95,7	78	89,4	101	1910	96,0	91	91,8	108
1885	92,2	75	84,7	99	1911	96,3	97	94,1	113
1886	90,3	72	81,2	95	1912	96,9	108	100,0	118
1887	88,4	73	80,0	92	1913	100,0	100	100,0	116

Sursă: *World Economic Crisis, 1848-1935*, General Editor, E. Varga, vol. I, Comparative data for the Leading Capitalist Countries, pp. 492-507.

Comparaţia pe termen lung se face între indicele preţurilor din România şi indicii preţurilor de gros din cele trei ţări europene. Deşi structura acestor indici este diferită, pe perioada de jumătate de secol, sub acţiunea legilor pieţei, tendinţele indicilor arătaţi ai preţurilor se apropie până la suprapunere; diferenţe mai mari vor apărea între indicii pe termen scurt şi mediu.

Baza indicilor este 100 în anul 1913 cu excepţia celui francez care are baza = 100 în media anilor 1901-1910. Indicele preţurilor în ţările avansate industrial, Anglia şi Franţa, încă din prima jumătate a secolului XIX are tendinţa generală de reducere, sub influenţa ponderii predominante a produselor industriale marcate de creşterea productivităţii muncii şi diminuarea costurilor pe unitate. Cu oscilaţiile pe termen scurt, generate de ciclul industrial al ţărilor dezvoltate, indicii coboară până la mijlocul deceniului zece, respectiv 1895-1896, după care tendinţa se reface în creştere până în 1913. Indicele german, ca cel românesc parţial, urcă între 1862-1872 datorită influenţei încă predominante a agriculturii şi deci a preţurilor agricole în urcare în această perioadă, pentru ca ulterior, când economia germană devine industrializată, indicele să se înscrie pe tendinţa preţurilor preponderent industriale, ca a Angliei şi Franţei. Se observă, pentru indicele preţurilor din România, prelungirea creşterii până prin 1880, în timp ce indicii celor trei ţări de comparaţie au luat cursul reducerii mai devreme. Explicaţia ar consta în faptul că preţurile româneşti, în componenţa cărora intrau cu trei pătrimi cele ale produselor agricole, urcă mai substanţial după 1870, datorită extinderii amintite a căilor ferate şi a efectelor sale. În judecăţi trebuie introduşi şi puternicii factori externi, ca cel amintit, de scădere pe plan mondial a preţurilor produselor industriale, în urma introducerii maşinismului în ramurile prelucrătoare, dar şi criza agrară din Europa, de 20 de ani de la jumătatea deceniului opt până la jumătatea deceniului zece al secolului XIX.

Interesant apare, din datele tabelului, faptul că în cele patru ţări, rata de creştere a preţurilor după 1895-1896 este apropiată până în 1913. Un rol decisiv în acest proces credem că l-a jucat piaţa externă, care, cu toate îngrădirile protecţioniste, tindea să egalizeze pe termen lung preţurile produselor, spre deosebire de perioadele următoare ale secolului XX, când se vor forma mari decalaje între preţurile interne şi cele externe.

În consecinţă, prin dinamica indicilor de preţuri ale celor patru ţări, pentru jumătate de secol, se constată că indicele românesc s-a înscris, cu unele particularităţi, în tendinţele generale ale preţurilor europene.

După o perioadă de cinci decenii – 1860-1914 – de creştre economică şi stabilitate monetară, Primul Război Mondial – 1914-1918 – produce nu numai imense pagube şi suferinţe continentului, dar şi o dezorganizare fără precedent a sistemelor economice, financiare şi monetare ale majorităţii ţărilor Europei. Instabilitatea şi dificultăţile economice care au urmat s-au prelungit până în deceniul cinci, după al Doilea Război Mondial. În Europa, deci şi în România, inflaţia generată după anul 1915 are ca rezultat deprecierea monetară şi creşteri de preţuri, iar stabilizările monetare din diferite ţări, din deceniul trei şi devalorizările din deceniul patru produc efecte negative puternice asupra monedelor naţionale.

Economia românească din anul 1915 până în 1947, peste trei decenii, din cauzele arătate, parcurge cele două valuri de inflaţie, 1915-1926 şi 1936-1947, în care leul se depreciază spectaculos, iar preţurile cresc fără precedent. Astfel că orice măsurare valorică a indicatorilor economici în etalon monetar nominal nu este comparabilă pe termen mediu şi lung. Reacţia presei şi a cercetării economice, precum şi a instituţiei oficiale de statistică la aceste fenomene a fost de elaborare şi folosire a diferiţilor indici de preţuri de consum, de detaliu, de gros etc., în vederea convertirii unor indicatori valorici, exprimaţi în preţuri curente, în indicatori comparabili.

Indicii de preţuri, în continuitate pentru a doua perioadă – 1920-1947 – s-au constituit în altă modalitate; pe baza unor serii scurte şi medii de preţuri şi grupări de preţuri din aceşti ani au fost elaboraţi, de către diferite instituţii, indici de preţuri pe care îi găsim în publicaţii de specialitate ca: *Statistica preţurilor* din anii 1910-1914 şi 1921-1939, *Statistica costului vieţii*, din anii 1928-1939, *Buletinul preţurilor 1921-1940*, *Conjunctura economiei româneşti*[5] 1933-1940, ziarul *Argus*, precum şi în periodicele

[5] Publicaţie trimestrială a Asociaţiei româneşti pentru studiul conjuncturii economice. Iniţial, în anul 1933 a fost creat Institutul Românesc de Conjunctură, care publica un Buletin trimestrial bogat în date statistice şi analize pe toate sectoarele economiei naţionale. Din anul 1936 Institutul se transformă în Asociaţia românească pentru studiul conjuncturii economice, avându-l ca preşedinte pe Virgil Madgearu, fondatorul de fapt al Institutului. El îi avea colaboratori pe cei mai buni analişti economici. Încă de la început, folosind datele publicaţiilor statistice oficiale, ale Camerelor de comerţ şi ale altor surse,

statistice generale: *Buletinul statistic* şi *Anuarul statistic al României*, *Anuarul statistic al oraşului Bucureşti* etc.

Pentru orientarea cititorului reproducem mai jos unii indici de preţuri din publicaţiile menţionate[6].

Asemenea varietate de indici cu metodologie diferită şi importante carenţe[7] nu poate să asigure, oricâte prelucrări de compatibilizare s-ar face

---

în institut se elaborează situaţii statistice inedite asupra diferitelor ramuri. Cu o metodologie modernă se elaborează mai temeinic indicii de producţie ai ramurilor importante, agricole şi industriale, cu baza în anul 1929, precum şi indici de preţuri de gros, de detaliu, de consum, indici ai preţurilor agricole şi industriale vândute şi cumpărate de ţărani pentru a pune în evidenţă „foarfeca preţurilor". Toţi indicii calculaţi sunt ponderaţi, cu baza în anul 1929, iar în anexe au explicată metodologia de elaborare. Datele statistice şi indicii elaboraţi, analizele efectuate, cele mai consistente din toate cercetările perioadei reprezintă un depozit preţios de informaţie şi investigaţie a perioadei pentru istoria economică a României; Buletinele Asociaţiei s-au publicat până în anul 1940.

[6] 1) Indicele preţurilor de detaliu pentru 33 de articole de primă necesitate, la Bucureşti:

baza = 100 în anul 1929

1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
23,6	**31,1**	**39,6**	**62,4**	**75**	**83,5**	**94,2**	**100,2**	**99,9**	**100**
1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
88,4	**72,7**	**62,2**	**56,1**	**52,8**	**56,9**	**61,1**	**67,2**	**74,6**	

Sursă: *Buletinul preţurilor,* nr. 12, 1940.

2) Indicii preţurilor de gros, 1929-1940:

baza = 100 în anul 1929

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
Indice general	**100**	**78,4**	**60,2**	**54,0**	**52,3**	**52,4**	**60,0**	**68,2**	**78,2**	**78,3**	**87,7**	**130,1**
Indice produse agricole	**100**	**68,2**	**50,8**	**47,7**	**44,9**	**44,1**	**48,4**	**54,0**	**64,6**	**67,1**	**72,6**	**101,4**
Indice produse industriale	**100**	**92,6**	**72,3**	**62,1**	**62,1**	**63,3**	**84,4**	**84,6**	**94,1**	**90,5**	**100,9**	**160,3**

Sursă: *Conjunctura economiei româneşti*, nr. 4, 1938 şi nr. 7, 1940.

3) Indicele preţurilor de detaliu la produse alimentare, 1936-1940:

baza = 100 în anul 1936

1936	**1937**	**1938**	**1939**	**1940**
100	119,9	129,1	141,6	212,3

Sursă: *Conjunctura economiei româneşti*, nr. 4, 1938 şi nr. 7, 1940.

4) Indicii preţurilor produselor vândute de agricultori şi a produselor industriale cumpărate de agricultori, 1927/1929-1945:

baza = 100 în anii 1927/1929

	1927/1929	**1930**	**1931**	**1931**	**1933**	**1934**	**1935**	**1938**	**1940**
Preţuri agricole	100	63,7	49,3	43,4	41,2	42,4	47,1	62,9	96,2
Preţuri industriale	100	94,2	82,4	74,5	72,4	72,6	77,3	87,3	155,3
Capacitatea de cumpărare a agricultorilor	100	67,6	59,8	58,3	56,9	58,4	60,9	72,1	61,9

Sursă: Arhiva BNR, Fond Serviciul de studii, dosar nr. 2, 1946.

[7] Până prin anii 1926-1927 indicii de preţuri se elaborau pe baza mediilor aritmetice ale preţurilor culese. Mai târziu, se adoptă metoda ponderării preţurilor prin cantităţile de

asupra lor, o cale de formare a unui indice unitar al preţurilor pentru perioada interbelică.

Pentru rezolvarea problemei vom folosi un grup de indici de preţuri, pentru anii 1920-1940, publicat într-o lucrare recent[8], care priveşte preţurile de gros la Bucureşti, cu baza = 100, în anii 1913-1914, la mai multe categorii de mărfuri: produse industriale în general, produse industriale cu preţuri libere, cu preţuri de monopol, produse agricole, produse de consum industriale şi alimentare, produse importate. Pentru adaptarea acestora la funcţia de deflator, respectivii indici au fost ajustaţi pentru ai aduce de la nivelul mai ridicat al preţurilor din Bucureşti, la nivelul mediu al preţurilor pe ţară. Din aceştia, pentru cerinţele noastre, au fost selectate pentru prelucrare trei grupe de indici de preţuri de gros din sursa dată: la produse industriale, la produse agricole şi la produse de consum alimentar şi industrial; apoi, în scopul compatibilizării lor şi al obţinerii noilor indici de preţuri necesari – ai produselor agricole, ai produselor industriale, ai serviciilor, cât şi a indicelui general – s-au operat ajustări şi s-a calculat un indice al tarifelor serviciilor. Pe de altă parte, unele diferenţe mari de nivel, de la un an la altul, generate de noi taxe vamale – îndeosebi la produsele industriale – sau de variaţii excepţionale ale recoltelor de produse agricole, s-au nivelat prin metode statistice, pentru a se înscrie în tendinţa normală.

Astfel ajustaţi, indicii de preţuri pentru perioada 1920-1938, cu baza în anul 1913, se prezintă în tabelul următor.

---

produse. Un studiu referitor la indicii de preţuri constată că în formarea indicelui preţurilor de detaliu al Direcţiei Generale de Statistică, metoda „variază de la un număr (al publicaţiei) la altul, încât rezultatele nu pot fi comparabile”; mai departe, autorul arată că: „neavând nicio ponderare, el ar putea fi considerat ca un indice al câtorva articole de consumaţie”, iar „metoda, schimbându-se de la o dată la alta, fără să se refacă cifrele anterioare aşa cum a fost constituit până acum (acest indice n.n.) este absolut inutilizabilă”. Ştefan C. Stănescu, *Index – Numbers. Metodologia numerelor indici*, Bucureşti, 1925, p. 48. După anul 1929, Institutul de statistică elaborează indici de preţuri de consum şi indici ai costului vieţii până în anul 1947, pe bază de ponderi ale produselor în consum.

[8] Victor Axenciuc, *op. cit.*, vol. III, Bucureşti, 2000. A se vedea modalităţile de constituire a seriilor de preţuri şi a indicilor, în secţiunea Comerţului intern, pp. 308-331.

Indicii preţurilor produselor agricole, industriale şi serviciilor, serie anuală a perioadei 1920-1938

– baza = 100 în anul 1913 –

Anii	Indice general	Indice preţuri agricole	Indice preţuri industriale	Indice tarife servicii
1	2	3	4	5
1913	100	100	100	100
1920	1086	983	1169	1211
1921	1421	1182	1697	1388
1922	1954	1809	2180	1919
1923	2780	2317	3288	2655
1924	3197	3055	3397	3011
1925	3703	3232	3625	3816
1926	3777	3408	3669	3952
1927	3836	3645	3712	3870
1928	3888	3587	3791	4016
1929	3801	3529	3823	4019
1930	3007	2049	3577	3402
1931	2450	1782	3053	3016
1932	2272	1736	2723	2005
1933	2214	1769	2598	2334
1934	2147	1745	2627	2531
1935	2354	1719	2832	2240
1936	2557	1892	3060	2207
1937	2922	2245	3433	3012
1938	2956	2337	3403	3119

Având baza = 100 în anul 1913, cei patru indici fac legătură şi realizează continuitatea cu indicii perioadei anterioare 1862-1913. Tabelul cu indicii de preţuri pe anii 1920-1938 înfăţişează dinamica preţurilor în prima perioadă de inflaţie începută în anul 1915 şi continuată în intervalul interbelic. Criza economică, declanşată pe plan mondial în anul 1929, s-a manifestat prelungit şi cu putere şi în România; ea a redus drastic preţurile mai mult la produsele agricole, care la pragul cel mai scăzut, în anul 1935, erau cu 53% mai reduse faţă de nivelul anului antecriză 1927; şi preţurile industriale s-au diminuat între 1929 şi 1933 cu 32%, în timp ce indicele general a coborât cu 43% între 1929 şi 1934. Schimbări au loc şi în domeniul monetar; leul abia stabilizat în 1929, după şase ani, în 1935, suferă o devalorizare oficială de 36%, deschizând calea unei noi inflaţii ce se va manifesta mai pregnant în anii războiului 1941-1945, dar catastrofal până în august 1947, când se efectuează a doua stabilizare.

În vederea formării ultimei secvenţe a indicelui nostru de preţuri, din anii 1939-1947, pentru a întregi seria perioadei 1862-1947, sursele ne oferă unii indici de preţuri:

Indicele preţurilor de detaliu pentru Bucureşti, din perioada 1938-1947, cu baza = 100 în anul 1938, pe componentele principale.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947 I-VIII
Indice general	100	109	156	271	432	586	934	6490	36909	433957
Indice preţuri produse alimentare	100	107	154	287	435	575	906	7179	39907	474271
Indice preţuri îmbrăcăminte şi încălţăminte	100	118	174	276	471	692	1215	6616	39139	400415
Indice preţuri combustibil[1)]	100	103	148	184	329	387	689	3686	19319	239368
Indice tarife servicii, transport, iluminat, apă	100	103	148	185	382	570	776	4740	34860	366011

Sursa: *Comunicări statistice*, nr. 19, 1948.

Notă:

[1)] Notăm că indicii referitori la preţuri pentru combustibil şi tarife pentru servicii au fost corectaţi în plus, întrucât preţurile unor componente ale acestora în anii războiului şi după – 1941-1947 – erau stabilite de stat – preţuri standard – din raţiuni sociale, la nivele mult mai scăzute decât preţurile libere sau de pe piaţa „neagră”.

Indicele este alcătuit de Institutul Central de Statistică pe baza preţurilor de detaliu din Bucureşti, ponderate prin cantităţile de produse consumate de o familie de cinci persoane a unui salariat cu retribuţie medie; apoi a fost corelat şi completat cu indicii costului vieţii, elaboraţi de acelaşi institut.

În anii 1939-1947 nici o altă instituţie abilitată şi nici o publicaţie economică nu a mai publicat alţi indici de preţuri pentru acest interval. Unele instituţii financiar-bancare, ca BNR, Ministerul de Finanţe, prin serviciile lor de studii, au elaborat diferiţi indici necesari pentru urmărirea şi analizarea proceselor din economie. În acest sens, în arhiva BNR, un studiu[9] asupra preţurilor din anii 1938-1945, elaborat în anul 1946, prezintă tabele cu preţurile a 17 produse industriale[10] cumpărate de agricultori şi

[9] BNR, arhivă, fond Serviciul de studii, dosar 2, 1946.

[10] Bumbac fire, stambă americă, bocanci, opinci, scânduri de brad, tablă de fier, fier laminat, cuie, unelte de fier, sticlă de geam, var, petrol lampant, sare, zahăr, ulei comestibil, chibrituri, tutun etc. Ponderile s-au stabilit pe șase grupe de produse: unelte agricole – șase; fierărie – patru; materiale de construcţii – cinci; încălţăminte – 13; îmbrăcăminte – 35; articole alimentare – 12; tutun şi chibrituri – 20 ; petrol – cinci.

preţurile a 16 produse agricole vândute de aceştia la piaţă[11]. Studiul arată indicii pentru anii 1938, 1942-1945 cu baza = 100 în anul 1938. Un altul[12], care pare că a folosit date oficiale, prezintă aceiaşi indici, însă pentru anii 1930-1943, cu baza în anii 1927-1929. Din acest ultim studiu s-au completat indicii pentru anii 1939-1941, după ce s-a mutat baza în anul 1938 = 100.

Indicii rezultaţi, rotunjiţi la unitate, sunt următorii:

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945
Indice preţuri industriale	100	108	178	303	652	1072	1780	12157
Indice preţuri agricole	100	107	153	288	510	781	902	6812

O altă sursă care prezintă tendinţa preţurilor generale, ca tip de deflator pentru indicatorii valorici în perioada 1938-1947, este Legea nr. 303[13] din anul 1947, de la stabilizarea monetară din 15 august; ea prevedea coeficienţii de recalculare a patrimoniului societăţilor pe acţiuni. Această lege, elaborată la Ministerul de Finanţe în scopul stabilirii acestor coeficinţi, avea baza = 1 în anul 1938 şi se întemeia pe un indice de preţuri; coeficientul anual avea funcţia să deflateze valoarea curentă a averii adăugate anual a societăţilor pe acţiuni, amplificată de inflaţia de până la stabilizare şi să o transforme în lei comparabili.

Coeficienţii se prezentau de pildă astfel: anual 1938 = 1; 1939 = 0,9; în următorii patru ani, 1940-1943, coeficienţii erau stabiliţi pe semestre, în 1944 şi 1945 pe trimestre, iar în anii 1946 şi 1947 pe luni. Îi prezentăm în medii anuale aritmetice, rezultate din datele semestriale, trimestriale şi lunare, ca grad de depreciere – A şi indice de preţuri – B.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947 I-VIII
A	100	92	77,05	44,54	27,03	20,05	13,36	2,25	0,38	0,045
B	100	108,7	129,8	224,5	370,0	499,0	748,5	4444,4	26316	222222

Comparând variantele expuse reiese că indicii preţurilor de consum pentru Bucureşti se apropie, ca nivel şi tendinţă, cu indicii preţurilor de consum industriale şi agricole. În consecinţă, la seria de indici constituiţi pentru perioada 1862-1938, cu baza în anul 1913, s-a prelucrat seria de

[11] Grâu, porumb, orz, cartofi, fasole, floarea-soarelui, animale vii pe kg – porci, bovine, ovine –, găini, lână, lapte, ouă etc.
[12] BNR Arhivă, Idem, dosar 1, 1948.
[13] *Monitorul Oficial* nr. 136 din 27 august 1947.

indici de gros[14] pentru anii 1938-1947, obţinându-se ultima secvenţă a seriei, care se prezintă astfel, cu baza iniţială = 100 în 1913.

	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947 I-VIII
Indice general	2956	3350	4524	7956	12937	17371	27229	185600	1086920	10465656
Indice de preţuri industriale	3403	4048	5120	9337	15850	23715	40074	225320	1330588	10249857
Indice de preţuri agricole	2337	2435	3345	6791	9712	13790	21125	167383	933345	7775460
Indice de tarife servicii	3119	3275	4148	5770	10043	12195	23892	120830	682686	8296883

Astfel, în final, s-au realizat indicele general al preţurilor şi indicii celor trei componente, al preţurilor produselor industriale, al preţurilor agricole şi al tarifelor serviciilor în seria perioadei 1862-1947, pentru a fi utilizaţi ca deflatori ai indicatorilor valorici, exprimaţi în preţuri curente.

Indicii preţurilor produselor agricole, industriale şi ai tarifelor serviciilor, în perioada 1862-1947

Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor	Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1862	70,8	66,6	163,0	47,6	1880	109,6	120,5	117,5	114,3
1863	72,1	68,1	162,5	51,5	1881	108,2	119,2	114,3	111,1
1864	73,4	69,6	162,0	55,5	1882	105,7	116,3	111,4	107,9
1865	75,8	72,6	161,9	59,4	1883	101,8	111,7	108,2	104,8
1866	82,6	81,6	158,8	63,3	1884	95,7	104,4	105,0	101,6
1867	87,3	88,0	155,6	67,2	1885	92,2	99,8	104,7	98,4
1868	87,1	88,0	152,3	71,2	1886	90,3	97,7	102,1	95,2
1869	89,2	91,0	149,1	75,1	1887	88,4	95,6	99,5	92,1
1870	91,3	94,2	145,8	79,0	1888	88,7	96,4	96,9	88,9
1871	92,0	95,2	142,5	82,9	1889	89,5	97,8	94,4	85,7
1872	93,3	97,2	139,3	86,9	1890	90,2	99,1	91,9	85,7
1873	94,4	99,2	136,0	90,8	1891	87,8	96,2	89,5	86,8
1874	96,9	102,6	132,6	94,7	1892	81,5	88,1	87,2	87,8
1875	101,7	108,6	132,6	98,6	1893	76,2	81,5	84,8	88,9
1876	104,9	113,2	129,6	102,6	1894	73,0	77,6	82,3	89,9
1877	107,2	116,2	126,6	106,5	1895	71,2	75,1	82,1	91,0
1878	108,6	118,5	123,6	110,4	1896	73,7	78,0	83,0	92,1
1879	109,2	119,6	120,6	114,3	1897	78,3	83,5	84,0	93,1

[14] Ca regulă, conversia unor preţuri de detaliu în preţuri de gros s-a făcut prin reducerea celor de detaliu, în funcţie de categoria de produse, cu 8-12%.

Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor	Anii	Indice general	Indice al preţurilor agricole	Indice al preţurilor industriale	Indice al tarifelor serviciilor
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1898	81,7	87,5	84,9	94,2	1926	3777	3408	3669	3952
1899	83,4	89,2	85,8	95,2	1927	3836	3645	3712	3870
1900	82,1	87,4	86,7	95,2	1928	3888	3587	3791	4016
1901	80,1	84,2	87,6	95,6	1929	3801	3529	3823	4619
1902	81,7	85,4	88,8	96,0	1930	3801	2049	3577	3402
1903	83,6	87,0	90,3	96,3	1931	3007	1582	3053	3016
1904	85,1	88,0	91,7	96,7	1932	2450	1736	2723	2005
1905	87,7	90,8	92,1	97,1	1933	2272	1769	2598	2334
1906	90,3	93,5	92,4	97,4	1934	2214	1745	2627	2531
1907	91,9	95,0	92,7	97,8	1935	2354	1719	2832	2240
1908	94,7	98,0	93,1	98,2	1936	2557	1892	3060	2207
1909	96,5	99,6	93,6	98,5	1937	2922	2245	3433	3012
1910	96,0	98,2	94,0	98,9	1938	2956	2337	3403	3119
1911	96,3	97,6	96,0	99,3	1939	3350	2435	4078	3275
1912	96,9	97,1	98,0	99,6	1940	4524	3345	5120	4148
1913	100	100	100	100	1941	7959	6791	9337	5770
.....					1942	12937	9712	15850	10043
1920	1086	983	1169	1211	1943	17371	13790	23715	12195
1921	1421	1182	1697	1388	1944	27229	21125	40074	23892
1922	1954	1809	2180	1919	1945	185600	167383	225320	120830
1923	2780	2317	3288	2655	1946	1086920	933345	1330588	682686
1924	3197	3055	3397	3011	1947	10465656	7775460	12249857	8296883
1925	3703	3232	3625	3816					

În calitate de deflatori, aceşti indici de preţuri au fost aplicaţi la indicatorii valorici în preţuri curente: indicele preţurilor industriale la indicatorii industriei prelucrătoare, ai construcţiilor şi transporturilor mecanizate; indicele general la indicatorii valorici de comerţ intern şi extern, activităţi bancare şi financiare, bugete centrale şi locale. Toate aceste ramuri reprezintă, în media perioadelor, 20-30% din valoarea naţională a producţiei brute. Procedeele de deflatare cu cei patru indici de preţuri se specifică în Introducerile metodologice de la fiecare secţiune şi capitol în cauză.

Pentru celelalte secţiuni şi capitole: agricultură, silvicultură, industrii extractive, industria energiei electrice, meşteşugărească, producţia casnică, a morăritului, construcţiile de locuinţe, transporturile cu animale, profesiunile libere, personalul casnic salariat, chiria imputată etc., care împreună constituie 70-80% din totalul producţiei, valoarea constantă a fost calculată pornind de la preţurile medii ale anului 1913 şi volumul producţiei, ceea ce a conferit iniţial comparabilitate indicatorilor valorici din toată perioada.